T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ EŞ'AR İSİMLİ ŞİİR MECMUASI (1b-80b) ÇEVİRİYAZILI, TENKİTLİ METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

YÜKSEK LİSANS

Hafize Ebru AYDURMUŞ

HAZİRAN-2025
GÜMÜŞHANE

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ EŞ'AR İSİMLİ ŞİİR MECMUASI (1b-80b) ÇEVİRİYAZILI, TENKİTLİ METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

CLASSIFICATION OF POEM MECMUA "MECMUA-İ EŞ'AR" (1b-80b) REGISTERED UNDER THE NUMBER NEKTY01532 IN ISTANBUL UNIVERSITY RARE BOOKS LIBRARY BASED ON TRANSLATED, CRITICIZED TEXT AND MESTAP

YÜKSEK LİSANS

Hafize Ebru AYDURMUŞ

HAZİRAN-2025
GÜMÜŞHANE

T.C.
GÜMÜŞHANE ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMUA-İ EŞ'AR İSİMLİ ŞİİR MECMUASI (1b-80b) ÇEVİRİYAZILI, TENKİTLİ METİN VE MESTAP'A GÖRE TASNİFİ

CLASSIFICATION OF POEM MECMUA "MECMUA-İ EŞ'AR" (1b-80b) REGISTERED UNDER THE NUMBER NEKTY01532 IN ISTANBUL UNIVERSITY RARE BOOKS LIBRARY BASED ON TRANSLATED, CRITICIZED TEXT AND MESTAP

YÜKSEK LİSANS

Hafize Ebru AYDURMUŞ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Musa TILFARLIOĞLU

HAZİRAN-2025
GÜMÜŞHANE

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI

Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlamış olduğum "**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numarada Kayıtlı Mecmua-i Eş'ar İsimli Şiir Mecmuası (1b-80b) Çeviriyazılı, Tenkitli Metin ve Mestap'a Göre Tasnifi**" isimli bu tezimin, tamamen kendi çalışmam olduğunu, her alıntıya kaynak gösterdiğimi, alıntı yaptığım tüm çalışmaları kaynakçada belirttiğimi ve Gümüşhane Üniversitesi'nin lisanslı kullanıcısı olduğu intihal yazılım programı ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nün belirlediği kıstaslara uygun olarak raporladığımı taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Gümüşhane Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivinde saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

08/07/2025

Hafize Ebru AYDURMUŞ

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışmasını tamamlamamda emeği geçen ve bana destek olan herkese en içten teşekkürlerimi sunarım.

Öncelikle, tez sürecim boyunca bana rehberlik eden, değerli bilgi ve tecrübeleriyle yolumu aydınlatan, sabır ve anlayışıyla her zaman yanımda olan danışmanım ve kıymetli hocam Dr. Öğr. Üyesi Musa TILFARLIOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Kendisi, akademik gelişimime katkıda bulunarak bu çalışmanın her aşamasında yol gösterici olmuştur.

Yüksek Lisans eğitimim boyunca bilgi ve tecrübeleriyle beni yönlendiren, ilham veren saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Selman YİĞİT'e ve desteklerini esirgemeyen tüm değerli öğretmenlerime en içten teşekkürlerimi sunarım.

Manevi olarak her zaman yanımda hissettiğim merhum babam, Tuncer AYDURMUŞ'a teşekkür ederim.

Maddi ve manevi olarak her daim sabırla benim yanımda olan ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen bu dünyada bana hem annelik hem de babalık yapan annem, Suzan AYDURMUŞ'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hafize Ebru AYDURMUŞ

GÜMÜŞHANE-2025

ÖZET

Klasik Türk edebiyatının en önemli kaynakları arasında yer alan mecmualar, edebî metinlerin tespiti ve değerlendirilmesinde büyük rol oynar. Mecmualar, genellikle derleyicinin zevkine göre oluşturulan, farklı şairlere ait şiirlerin toplandığı yazmalardır. Derleyici ve derleme tarihi çoğunlukla bilinmez; buna rağmen mecmualar, dönemin edebî beğenisini yansıtması açısından oldukça değerlidir.

Sadece tanınmış şairler ve onların şiirlerini değil, tezkirelerde ve edebiyat tarihlerinde adı geçmeyen isimlere ve onların eserlerini de içinde barındıran mecmualar bu yönüyle Türk edebiyatı tarihi açısından divanlar ve tezkirelerle birlikte en kıymetli kaynaklar arasında kendilerine yer bulurlar.

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde nekty01532 numarayla kayıtlı Mecmua-i Eş'ar isimli mecmuanın (1b-80b) kısmı incelenmiştir. Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde; mecmuanın tanıtımı yapılmıştır. Bu bölümde mecmuanın tavsifi, genel ve fiziki özellikleri, mecmuanın barındırdığı şiirlerin hangi şairlere ait olduğu ve şairlerin hangi yüzyıl aralığında yaşadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır. İkinci bölümde; MESTAP tablosuna yer verilmiş olup mecmua içerisinde yer alan şairler ve şiirleri (MESTAP) tablosuna uygun olarak düzenlenmiştir. Üçüncü bölümde ise çeviriyazılı metnine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Mecmua, MESTAP, Şair, Şiir.

SUMMARY

Poetry anthologies, one of the significant sources of Classical Turkish literature, play a crucial role in the identification and evaluation of literary texts. These anthologies are handwritten collections of poems by various poets, generally compiled according to the taste of the compiler. Although the compiler and the date of compilation are often unknown, anthologies are highly valuable in reflecting the literary preferences of their time.

Anthologies not only include poems by well-known poets, but also contain works by names that are not mentioned in biographical dictionaries (tezkires) or literary histories. In this respect, they hold an important place among the most valuable sources for the history of Turkish literature, following tezkires and divans.

In this study, the poetry anthology titled Mecmua-i Eşʿâr, registered under the number NEKTY01532 at the Rare Books Library of Istanbul University (folios 1b–80b), has been examined. Our study consists of three sections. In the first section, the anthology is introduced. This part includes a description of the anthology, its general and physical characteristics, the time period of the poems it contains, and information about the poets represented in it. In the second section, a MESTAP table is provided. This table has been prepared in accordance with the Systematic Classification Project of Anthologies (MESTAP), which aims to make a detailed classification and inventory of all anthologies, including both poetry anthologies and cönks. The third section presents the Latin transcription of the text using the transcription alphabet.

Keywords: Classical Turkish literature, Mecmua, MESTAP, Poet, Poem.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY III
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK BEYANI IV
TEŞEKKÜR V
ÖZET VI
SUMMARY VII
TABLOLAR DİZİNİ IX
İÇİNDEKİLER VIII
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ X
1.GİRİŞ 1
1.1.Klasik Türk Edebiyatında Mecmua 2
2.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR 3
2.1.Mecmuanın Genel Özellikleri 3
2.2.Mecmuanın Fiziki Özellikleri 4
2.3.Mecmuanın Muhteva Özellikleri 4
2.3.1.Mecmuada Yer Alan Şairler: 4
2.3.2.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri 16
2.3.3.Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler 19
2.4.Mecmuanın Dil Özellikleri 19
2.5.Mecmuanın Derlendiği Dönem Hakkında Bir Değerlendirme 20
3.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN MESTAP’A GÖRE TASNİFİ 22
4.İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN TRANSKRİPSİYONLU METNİ 107
4.1.Transkripsiyon Alfabesi 107
4.2.Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol 107
4.3.Transkripsiyonlu Metin 108
4.4.Arapça ve Farsça Manzumeler 673
5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 676
KAYNAKÇA 678
ÖZGEÇMİŞ 682

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Mecmuada yer alan şairler ve bu şairlerin şiirlerinin nazım şekilleri ve sayısı 5
Tablo 2.Mecmua içerisindeki şairlerin yaşadıkları yüzyıllar 7
Tablo 3. Mecmuadaki şiirlerin nazım şekilleri ve sayısı 18
Tablo 4. Mecmuadaki şiirlerde kullanılan vezinler ve sayısı 19
Tablo 5. Mecmuanın (1b-80b) MESTAP'a Göre Muhteva Tablosu 22
Tablo 6. Mecmuada bulunan mensur parçaların (1b-80b) MESTAP'a göre muhteva tablosu 106
Tablo 7. Transkripsiyon alfabesi 107

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Bk.	: Bakınız
C.	: Cilt
D.	: Divan
E.T.	: Erişim Tarihi
ED	: Emrî Divanı
G.	: Gazel
haz.	: Hazırlayan
K.	: Kaside
Kt.	: Kıta
M.	: Mecmua
Nr.	: Numara
s.	: Sayfa
Yay.	: Yayınları
yy.	: Yüzyıl

1. GİRİŞ

1.1. Klasik Türk Edebiyatında Mecmua

Arapça "cem" toplama bir araya getirme kökünden gelen mef'ûl babında müennes bir kelime olan mecmua; toplanmış, bir araya getirilmiş derlenmiş anlamlarında kullanılır. Mecmuanın kütüphanecilik literatüründe karşılığı derlemedir. Günümüzdeki karşılığı dergi olan mecmuananın yakın zamana kadar günlük olmayan (haftalık aylık üç aylık, 6 aylık yıllık vb.) aralıklarla yayımlanan süreli yayınlara karşılık olarak kullanılmaktaydı. (Köksal, 2017:133).

Mecmualar, şiir mecmuaları ve diğer mecmualar olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Mecmualar arasında özellikle şiir mecmuaları Türk edebiyatı tarihi için ayrı bir öneme sahiptir. Şiir mecmuaları genellikle derleyeni ve derleme tarihi belli olmayan, tamamen derleyen kişinin kendi zevk ve beğenisi sonucunda aynı ya da farklı nazım şekli ve türüyle bir araya getirilmiş şiirlerden oluşmaktadır. Aynı zamanda şiir mecmuaları, mürettiplerin mecmualarına aldığı şiirlerden hareketle dönemin kültür seviyesi, eğitim bilgisi, şiir beğenisi hakkında birtakım bilgiler edinebileceğimiz kaynaklar olarak karşımıza çıkar. Mecmualar mürettibin kişisel beğenisinin yanı sıra toplumun şiir zevki hakkında da bir veri ortaya çıkarır. Mecmualar bu yönüyle düzenlendiği dönemin şiir zevki, önemli şairleri ve sevilen şiirleri gibi değerli bilgiler içermektedirler (Tılfarlıoğlu, 2023: 1232). Bu bakımdan mecmualar, özellikle şiir mecmuaları, yazıldıkları dönemin kültürünü ve toplumunu anlatır.

Mecmualar üzerine kıymetli çalışmaları bulunan ve MESTAP Projesinin kurucusu olan M. Fatih Köksal mecmuaları değerli kılan özellikleri şu şekilde sıralar:

1. Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.

2. Şairlerin divanlarında bulunmayan dolayısıyla bilinmeyen şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür.

3. Şairlerin bilinen şiirlerinin değişik şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz.

4. Varlığı bilinen ancak nüshası tespit edilemeyen eserlerle mecmualarda karşılaşmak mümkündür. Bilhassa şehrengiz, biladiye, mevlid, mi'raciye, kırk hadis, yüz hadis, hasb-i hâl, bazı mektup ve münşeâtla ilgili risaleler vb. çok uzun olmayan türler mecmualar arasında gizlidir.

5. Mecmualar içerisinde kullanılmayan veya bilinmeyen nazım şekillerine, çok sık kullanılan nazım şekillerinin benzeri görülmeyen kafiye şekilleri, değişik bend yapıları; yeni türler ve divan şiiri içerisinde kullanımına rastlanılmayan aruz kalıpları vb. örnekler karşımıza çıkabilir.

6. Mecmualar içerisinde bazen şairlerin hayatlarıyla ilgili kıymetli bilgilerle karşılaşma olasılığı da bulunmaktadır. Bu bilgiler arasında ölüm tarihi hakkında bir bilgi bulunmayan bir şairin vefatına düşürülmüş bir tarih manzumesi olabileceği gibi, derkenara düşülmüş bir bilgi notu veya şiir başlığı biçiminde de karşımıza çıkabilir.

7. Kimi şiir mecmualarında özellikle bir şairin şiirlerinin sayısının fazla olduğu görülür. Derleyicisi şair olan bir şiir mecmuasının edebiyat tarihimize vereceği katkı açısından şüphesiz daha değerli sayılır.

8. Mecmualar, -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken, dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. Bir şairin o dönem mecmualarında çok şiirinin bulunması o devirde çok beğenildiğini, keza nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gördüğü rağbeti, çok kullanılan aruz kalıpları ve kafiye yapıları devrin aruz ve zevkini bize bildiren önemli işaretlerdir.

9. Bir kısmı kendisi de şair olan kişiler tarafından derlenen mecmualar derleyeni belli olan eserlerdir. Bu nedenle derleyeni bilinen mecmualarda o şairin beğenilerini görürken, dönemin genel beğenisiyle ilgili kıymetli bulgular elde etmekte olasılık dahilindedir. Bir şairin mecmualarda çok fazla şiirinin bulunması şairin o dönemde çok beğenildiğini, bununla birlikte nazım şekillerinin sıklığından o nazım şeklinin gördüğü ilgiyi, fazla kullanılan aruz kalıpları, kafiye şekilleri dönemin aruz ve kafiye zevkini bize ulaştıran kıymetli işaretlerdir.

10. Mecmua dışındaki eserlerin fevayid ve vikaye yapraklarında da kimi zaman karşılaşmak muhtemelse de bilhassa mecmualarda oldukça sık karşılaştığımız edebiyat dışı bazı konular da ayrıca araştırılması gereken önemli konulardandır (Köksal, 2012: 414-417).

Mecmualar üzerine gerçekleştirilen bilimsel çalışmalar, her geçen gün yeni verilerin ortaya konmasına imkân sağlamakta; bununla birlikte, önceki araştırmalarda yer alan eksik ya da hatalı bilgilerin de düzeltilmesine katkıda bulunmaktadır.

2. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR

2.1. Mecmuanın Genel Özellikleri

NEKTY01532 numarayla İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’nde kayıtlı olan “Mecmû‘a-i Eş‘âr” adlı eser 165 varaktan oluşmaktadır. Eser üzerinde yaptığımız inceleme sonucunda eserin genel özellikleri hakkında elde ettiğimiz bulguları şu şekilde sıralayabiliriz;

- Mecmuanın iç kapağına göre adı, “Mecmû‘a-i Devâvin ve Eş‘âr”dır.
- Mecmuanın iç kapağının başında, “Mecmû‘anın Hey’et-i Umûmiyesi” yazmaktadır.
- Mecmuanın iç kapağında, Rızâ Pâşâ Kütüphanesi yazmaktadır. Ayrıca İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mührü bulunmaktadır.
- Eserin demirbaş numarası NEKTY01532’dir.
- Mevcut konumu IUNEK Türkçe Yazma’dır.
- Mecmuanın sahip olduğu fiziki özellikler ve barındırdığı şair kadrosuna bakıldığında mecmuanın XVII. ve XVIII. yüzyıla ait bir mecmua olduğu söylenebilir. Mecmua’da kırmızı mürekkep kullanılması da mecmuanın XVII. ve XVIII. yüzyıllarda oluşturulduğunu destekleyen unsurlardandır.
- İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin künyesinde, mecmuanın müstensihi; Edirneli Emrullah Çelebi Emri Efendi’dir.
- Eser, (1b varağı) ile başlamıştır.
- Mecmua içerisinde bazı boş yapraklar mevcuttur.
- Mecmuanın (9a) varak numarasından itibaren müstensihin yazım biçiminde bir değişiklik gözlemlenmektedir.
- (22b) varak numarasından itibaren ise müstensihin derkenar kullanımına başvurduğu görülmektedir.
- Mecmuada yer alan şiirlerin dizilişinde belirgin bir düzen bulunmamaktadır. Her varakta şiirlerin beyit ya da mısra sayılarında farklılık gözlemlenmektedir.
- Mecmuanın linki: http://nek.istanbul.edu.tr:4444/ekos/TY/nekty01532.pdf

Baş:

Varaḳ-ı zerdîni her berg-i ḫazânuñ el-ân
Mühre-i jâle ile ḳıldı mücellâ devrân

Son:

Bülbül ‘Âṣâ **‘Ulvî**yi maḳṣûduñ aġlatmakmudur
Gülistân-ı nâz içinde bir gül-i ra‘nâ olup

2.2. Mecmuanın Fiziki Özellikleri

Mecmuanın fiziki özellikleri şu şekildedir:

- Mecmua, 280X175 mm boyutundadır.
- Mecmua, 165 varaktan oluşmaktadır.
- Eserin yazıldığı hattın cinsi talik ve nesihdir.
- Mecmuada satır sayısı düzensizdir.
- Yazılar harekesizdir.
- Cildin cinsi kahverengi meşindir.
- Mecmuanın kâğıdı beyaz renkte, ince ve aharlıdır.
- Kırmızı ve siyah mürekkep kullanarak yazılmıştır.
- Sadece bir sayfada (47b) mensur parçalar bulunmaktadır.
- Mecmuada bazı varaklarda okunmaya engel olmayacak mürekkep lekeleri bulunmaktadır.
- Mecmua içerisindeki başlıklarda kırmızı ve siyah, metinde ise siyah mürekkep kullanımı tercih edilmiştir.

2.3.Mecmuanın Muhteva Özellikleri

2.3.1.Mecmuada Yer Alan Şairler:

Mecmuada, şair kadrosunun geniş olduğunu söyleyebiliriz. Mecmuanın (1b-80b) kısmında 16-18. yüzyılları arasında yaşamış toplamda 63 farklı şairin şiirleri yer almaktadır. Bunun dışında mecmuada kime ait olduğu tespit edilemeyen; 54 gazel, 5 kaside, 5 lügaz, 4 mesnevi, 3 tahmis, 1 müsemmen, 8 müseddes, 1 muhammes, 4 murabba, 3 müfred, 12 kıt‘a, 3 matla, 2 ferd ve 3 rubai olmak üzere toplam 126 adet şiir

vardır. Ayrıca nazım şeklini bulamadığımız iki şiirden birinin şairi de tespit edilememiştir.

Mecmuada Bâkî, Fuzûlî, Emrî, Nev'î, Zâtî ve Nefî gibi önemli şairlerin yanı sıra Sabrî, Misâlî, Mestî, Şevkî ve Mecdî gibi daha az bilinmesi hasebiyle kaynaklarda ismine çok az rastladığımız şairler de yer almaktadır.

Mecmua içerisine en çok şiiri alınan şairler şunlardır: Emrî (276), Nev'î (391), Figânî (76), Cinânî (28) ve Ulvî (27)'dir.

Tablo 1. Mecmuada bulunan şairler ve bu şairlerin kaleme almış olduğu şiirlerin nazım şekilleri ve sayısı

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
1.	Ahmedî	Müseddes (1)	1
2.	Âlî	Gazel (2), Muhammes (1), Tahmis (1)	4
3.	Âzerî	Müseddes (1), Terci-Bend (1), Kıta (1), Gazel (8)	11
4.	Azîzî	Gazel (2)	2
5.	Bahârî	Gazel (2)	2
6.	Bâkî	Gazel (9)	9
7.	Behiştî	Gazel (1)	1
8.	Celâl	Gazel (1)	1
9.	Cem	Gazel (1)	1
10.	Cinânî	Gazel (5), Kaside (3), Terkib-Bend (2), Terci-Bend (2), Müseddes (13), Murabba (1), Tahmis (2)	28
11.	Dervîş	Gazel /1	1
12.	Emrî	Kaside (2), Müsemmen (1), Tahmis (2), Muhammes (1), Murabba (1), Müfred (2), Müstezad (1), Gazel (265) Kıta (1)	276
13.	Fevrî	Terci-Bend (1), Gazel (2), Müsemmen (2), Müsebba (1), Tahmis (2), Müseddes (1)	9
14.	Figânî	Bilinmeyen (1), Kaside (6), Gazel (68), Tahmis (1)	76
15.	Fuzûlî	Gazel (2)	2
16.	Gubârî	Terci-Bend (1)	1
17.	Gubârî Bursevî	Gazel (1)	1
18.	Hâşimî	Müseddes (1)	1
19.	Hatemî	Gazel (1)	1
20.	Hayâlî	Müseddes (1), Gazel (2), Tahmis (1)	4
21.	Hayretî	Muhammes (1)	1
22.	Hüdâyî	Kaside (1), Gazel (1)	2

Tablo 1. (Devamı)

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
23.	Hüsâmî	Gazel (1)	1
24.	İmsî	Gazel (1)	1
25.	İshak	Gazel (1), Tahmis (1)	2
26.	Kabûlî	Gazel (1), Kaside (1)	2
27.	Kadrî	Kaside (1)	1
28.	Kınalızâde	Gazel (1)	1
29.	Mecdî	Gazel (1)	1
30.	Medhî	Kıta (1)	1
31.	Merâmî	Gazel (1)	1
32.	Mestî	Müseddes (1)	1
33.	Minnetî	Gazel (1)	1
34.	Misâlî	Gazel (1)	1
35.	Nâmî	Gazel (1)	1
36.	Necâtî	Gazel (1)	1
37.	Nef‘î	Tahmis (1)	1
38.	Nev‘î	Bilinmeyen (1), Gazel (348), Nazm (1), Kaside (15), Terci-i Bend (4), Tahmis (1), Tesdis (3), Murabba (1), Kıta (16), Müfred (1)	391
39.	Râhî	Tahmis (1)	1
40.	Rahmî (Bursalı Rahmî)	Terci-i Bend (1), Müseddes (1), Gazel (1)	3
41.	Rahmî Sırrî	Müsemmen (1), Gazel (1)	2
42.	Rûhânî	Müseddes (1)	1
43.	Rûhî	Kaside (1)	1
44.	Sabrî	Müseddes (4), Gazel (25), Tahmis (4), Murabba (1)	34
45.	Sâdık	Gazel (1)	1
46.	Sâdıkî	Müseddes (1)	1
47.	Sâmî	Gazel (1)	1
48.	Sânî	Gazel (1), Muhammes (1), Tahmis (3),	5
49.	Sehmî	Gazel (1)	1
50.	Su‘âlî	Müseddes (1)	1
51.	Süheylî	Gazel (1)	1
52.	Şâhî	Tahmis (1)	1
53.	Şemî	Gazel (1)	1
54.	Şemsî	Müseddes (2)	2
55.	Şevkî	Mu‘aşşer (1)	1
56.	Ubeydî	Gazel (14)	14
57.	Ubeydî Bursevî	Gazel (1)	1
58.	Ulvî	Gazel (21), Tahmis (1), Kaside (4), Müseddes (1)	27
59.	Usûlî	Müseddes (1)	1
60.	Ümîdî	Gazel (2)	2
61.	Yahyâ	Murabba (3), Müseddes (2)	5

Tablo 1. (Devamı)

Sıra Nr.	Şair Adı	Nazım Şekli ve Sayısı	Şiir Sayısı
62.	Zâtî	Gazel (5), Tahmis (1)	6
63.	Zeynî	Gazel (1)	1
	Toplam		**969**

Mecmua 16-18. yüzyılları arasında yaşayan şairlerden oluşmaktadır. Mecmuada 33 şairin kimliği tespit edilemediği için yaşadıkları yüzyıllar da kesin olarak belirlenememiş ve mecmuanın yazıldığı düşünülen yüzyıl aralığında yaşamış olabilecekleri kabul edilmiştir. Ahmedî, Celâl ve Dervîş gibi kimliği tespit edilemeyen şairler aşağıdaki tabloda "(?)" ile gösterilmiştir.

Tablo 2.Mecmuada yer alan şairlerin yaşadıkları yüzyıllar

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
1.	Ahmedî	(?)
2.	Âlî	(?)
3.	Âzerî	16
4.	Azîzî	(?)
5.	Bahârî	(?)
6.	Bâkî	16
7.	Behiştî	16
8.	Celâl	(?)
9.	Cem	(?)
10.	Cinânî	16
11.	Dervîş	(?)
12.	Emrî	16
13.	Fevrî	16
14.	Figânî	16
15.	Fuzûlî	16
16.	Gubârî	(?)
17.	Gubârî Bursevî	(?)
18.	Hâşimî	(?)
19.	Hatemî	(?)
20.	Hayâlî	16
21.	Hayretî	16
22.	Hüdâyî	(?)
23.	Hüsâmî	16
24.	İmsî	(?)
25.	İshak	16
26.	Kabûlî	16
27.	Kadrî	(?)
28.	Kınalızâde	(?)
29.	Mecdî	16
30.	Medhî	(?)
31.	Merâmî	(?)

Tablo 3. (Devamı)

Sıra Nr.	Şairin Mahlası	Yaşadığı Yüzyıl
32.	Mestî	(?)
33.	Minnetî	16
34.	Misâlî	(?)
35.	Nâmî	16
36.	Necâtî	(?)
37.	Nef'î	17
38.	Nev'î	16
39.	Râhî	(?)
40.	Rahmî (Bursalı Rahmî)	16
41.	Rahmî Sırrî	(?)
42.	Rûhânî	(?)
43.	Rûhî	16
44.	Sabrî	17
45.	Sâdık	(?)
46.	Sâdıkî	18
47.	Sâmî	(?)
48.	Sânî	(?)
49.	Sehmî	17
50.	Su 'âlî	(?)
51.	Süheylî	17
52.	Şâhî	(?)
53.	Şemî	(?)
54.	Şemsî	(?)
55.	Şevkî	(?)
56.	Ubeydî	16
57.	Ubeydî Bursevî	(?)
58.	Ulvî	16
59.	Usûlî	16
60.	Ümîdî	16
61.	Yahyâ	(?)
62.	Zâtî	16
63.	Zeynî	(?)

Mecmuada yer alan şairlerin biyografileri şu şekilde verilmiştir:

AHMEDÎ: Kaynaklarda Ahmedî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Ahmedî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ÂLÎ: Kaynaklarda Âlî mahlaslı 11 şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Âlî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ÂZERÎ: Asıl adı İbrahim'dir. Muallim-zâde Ahmed Efendi'nin oğludur. 993/1585'te vefat etti. Vefatına Bursalı Cinânî'nin "İntikâl eyledik de târîhin, didiler geçti Azerî Çelebi" beyti vefatına tarihdir.[1]

AZÎZÎ: Kaynaklarda Azîzî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Azîzî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

BAHÂRÎ: Kemâl veya Bahârî. 'Ali Bahârî Efendi, Tırhalalı'da doğan Bahârî'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Müverrih ve Kadı'dır. Ölüm tarihide tespit edilememiştir[2]

BÂKÎ: Fatih Camii müezzinlerinden Mehmed Efendi'nin oğlu olan Abdulbaki Mahmud Efendi, 933/1526 yılında İstanbul'da doğmuştur. Sırasıyla Mekke ve İstanbul kadılığı vazifesinde bulunan Bâkî daha sonra Anadolu ve Rumeli kazaskerliği görevlerinde bulundu. 1008/1599'da vefat etti.[3]

BEHİŞTÎ: Şeyh Ramazan Behiştî, Abdulmuhsin Çelebi'nin oğludur. Vize'de doğan Behiştî'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Çorlu'da vaiz, imam ve hatiplik görevinde bulundu. 979/1571-72 yılında Çorlu'da vefat etti.[4]

CELÂL: Kaynaklarda Celâl mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Celâl'in hangisi olduğu tespit edilememiştir.

CEM: Kaynaklarda Cem mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Cem'in hangisi olduğu tespit edilememiştir.

---

[1] Namık Açıkgöz, *Riyâzî Muhammed Efendi, Tezkiretü'ş-Şuara*, KTB Yayınları, Ankara, 2017, s.55-56. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0 (E.T.: 5.11.2023); Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.92-93. Ayrıntılı bilgi için bk.: HT: s.184-186, BT: s.24-25, KT: s.143.

[2] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.190.

[3] Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.158; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.170, AÇT: s.174-177, HT: 221-231, AHT: s.79-81, BT: s.37-38, RİT: s.82-89, RT: s.65-69.

[4] Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.196-197; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: LT: s.155-156, AÇT: s.190-192, HT: 244-246, AHT: s.116-118, GAT: s.118-119, RİT: s.93-95, KT: s.204-207.

CİNÂNÎ: Mustafa Cinânî, Bursalı'dır. Doğum tarihi bilinmemektedir. Mehmed Efendi'nin oğludur. Mülazım, kalem kâtibi, Karesi kassamı, Ula kadısı gibi çeşitli görevlerde bulundu. 1004/1595 yılında Bursa'da vefat etti.[5]

DERVÎŞ: Kaynaklarda Dervîş mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Dervîş'in hangisi olduğu tespit edilememiştir.

EMRÎ: Emrullâh Emrî Efendi, Edirneli ve imaret katibidir. Şairin doğum tarihi ve yeri hakkında bir bilgi bulunmamaktadır. 983/1575 yılında Edirne'de vefat etti.[6]

FEVRÎ: Ahmed Fevrî Efendi, Deraçlı, mühtedî, İskender Çelebi kölesi, Şam müftisi, vefâtı Zilka'de 978/1570'dir. Şair Şam'da İshak Çelebi kabri yanında medfûndur.[7]

FİGÂNÎ: Trabzonlu, Mukâta'at Kâtibi, vefâtı 938/1531'dir. Figânî, maktûl İbrâhim Paşa emriyle idâm edilmişdir.[8]

FUZÛLÎ: Mehmed Fuzûlî Efendi, Hille müftisi Süleyman Efendi'nin oğlu'dur. Doğum tarihi ve yeri kesin olarak bilinmemektedir. 963/1556 yılında Kerbela'da vefat etti.[9]

GUBÂRÎ: Kaynaklarda Gubârî mahlaslı 5 şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Gubârî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

GUBÂRÎ BURSEVÎ: Kaynaklarda Gubârî Bursevî hakkında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

---

[5] Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.262; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cinani-mustafa. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: AÇT: s.216, HT: 275-276, RİT: s.107-108, KT: s.219-220.

[6] Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya, s.128-129; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.175, LT: s.136-138, AÇT: s.149-153, HT: 201-207, AHT: s.98-102, BT: s.28-30, GAT: s.112-114, RİT: s.64-69, KT: s.149-155.

[7] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.107.

[8] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.95.

[9] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 92; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: LT: s.414-416, AÇT: s.521-522, HT: s.670-674, AHT: s.240-242, BT: s.150-151, GAT: s.186-188, RİT: s.257-260, KT: s.441-450.

HÂŞİMÎ: Kaynaklarda birden fazla Hâşimî mahlasını kullanan şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Hâşimî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

HATEMÎ: Kaynaklarda Hatemî mahlaslı 2 şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Hatemî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

HAYÂLÎ: Mehmed Hayâlî Bey, 903-5/1497-9 yılında Vardar Yenicesi'nde doğdu. Lakabı Bekar Memi'dir. İbrahim Paşa'nın nedimidir. 964/1557 yılında Edirne'de vefat etti..[10]

HAYRETÎ: Adı Mehmed olan şair, Mehmed Çelebi ve Mehmed Şâh diyerek de anılmaktaydı. Çağdaşı Usûlî ve Hayâlî Bey gibi, Âşık Çelebi'nin ifadesiyle "şuarâ ve zurefâ menşei" Vardar Yenicesi'ndendir. Yenice'de bir zâviye inşâ etdiğini ve H. 941 hudûdunda (M. 1535) vefâtında vasiyeti üzre oraya defnolunduğunu Âlî'den öğreniyoruz.[11]

HÜDÂYÎ: Kaynaklarda Hüdâyî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Hüdâyî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

HÜSÂMÎ: Uşşâkî şeyhlerinden olan Şeyh Ahmed Hüsâmî Efendi, İstanbul'da doğmuştur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Babası Mısır Çarşısı'nda tüccar olan Şeyh Abdullah Hüsâmî'dir. Şair 1754/1755 tarihinde vefat etmiştir.[12]

İMSÎ: Kaynaklarda İmsî mahlasını kullanan bir şaire ulaşılamamıştır.

İSHAK: 15. yüzyılın ikinci yarısında Üsküp'te doğan şair Üsküplü İshak Çelebi olarak da bilinir. İshak Çelebi'nin doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Kılıç

[10] Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.234-467*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.87; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: ST: s.164, LT: s.219-221, AÇT: s.651-665, HT: s.343-349, AHT: s.144-146, BT: s.68-69, GAT: s.133-137, RİT: s.140-144, KT: s.286-291.

[11] Hayretî (Mehmed Şâh), *Dîvân*, haz. Mehmed Çavuşoğlu – M. Ali Tanyeri, Ankara: Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2023, Kültür Eserleri Dizisi: 664, ISBN: 978-975-17-5750-0, s.87; https://ekitap.ktb.gov.tr (E.T.: 21.04.2025).

[12] Gülpınar, R. (2019). *Şeyh Ahmed Hüsâmî Efendi Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi, Aksaray, s.9-11.

ustası olan babası Üsküp'te Kılıççı İbrahim olarak bilinirdi. İshak Çelebi'nin ölüm tarihinin H. 944/M. 1538-1539 olduğu tespiti en doğru ve kesin bilgidir.[13]

KABÛLÎ: İbrahim Çelebi, doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Kütahya'nın Gediz ilçesinde doğdu. Çeşitli yerlerde kadılık görevi yaptı. 1000/1591-2'de vefat etti.[14]

KADRÎ: Kaynaklarda Kadrî mahlasını kullanan 15 şair tespit edilmiştir. Mecmuada şiirleri bulunan Kadrî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

KINALIZÂDE: Kaynaklarda Kınalızâde mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Kınalızâde'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

MECDÎ: Şakayık-ı Nu'mâniye Mütercimi olan Mehmed Mecdî Efendi, Edirneli'dir. Kadılık görevinde bulunan şairin vefâtı h.999 m.1590'dır. Edirne Kapusı haricinde Emir Buhârî Tekyesinde medfûndur.[15]

MEDHÎ: Kaynaklarda Medhî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Medhî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

MERÂMÎ: Kaynaklarda Merâmî mahlaslı 2 şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Merâmî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

MESTÎ: Kaynaklarda Mestî mahlaslını kullanan 4 şair yespit edilmiştir. Mecmuada şiirleri bulunan Mestî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

MİNNETÎ: Minnetî Çelebi, Kütakya'da Kula kasabalı, Lahsa kazısı, h.995 m.1582 tarihinde hayatta idi.[16]

---

[13] Keklik, M. (2014). *Üsküplü İshak Çelebi Divanı (Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)*, Yayımlanmış doktora tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek, s,10-17.

[14] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.140-141. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: HT: s.694-695, BT: s.158, RİT: s.268-269, KT: s.457.

[15] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.233.

[16] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.317.

MİSÂLÎ: Kaynaklarda Misâlî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Misâlî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

NÂMÎ: Nâmî mahlasını kullanan şairin asıl adı Ahmet'tir. H.1009 (M.1600)'da doğmuştur. Vefatı konusunda Beliğ haricindeki diğer kaynaklar H.1084 (M.1673)'de ittifak halindedir. Kaynaklara göre şairin 74 yıllık bir ömür sürdüğü anlaşılmaktadır. Şairin mezarının nerede olduğu hakkında ise kaynaklarda bir bilgi yer almamaktadır.[17]

NECÂTÎ: Kaynaklarda Necâtî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Necâtî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

NEF'Î: Erzurum'un Hasankale (Pasinler) ilçesinde doğan şairin asıl adı Ömer'dir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 980/1572'de doğduğu tahmin edilir. Türk edebiyatında hiciv türünün önemli şairlerinden olan şair bu türde meşhur eseri olan Sihâm-ı Kazâ'sını yazdı. Ölümü hakkında farklı rivayetler bulunmakla birlikte hiciv nedeniyle 1044/1635'te yılında öldüğü düşünülür.[18]

NEV'Î: Yahyâ Efendi, Şeyh Pir Ali Efendi'nin oğludur. 940/1533-4 yılında Malkara'da doğdu. Müderrislik, kadılık ve dönemin Osmanlı şehzâdelerine lalalık yaptı. 1007/1599'da vefat etti.[19]

RÂHÎ: Kaynaklarda Râhî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Râhî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

RAHMÎ (Bursalı Rahmî): Asıl adı Pîr Muhammed olan şair kaynaklarda Rahmî, Bursalı Rahmî, Rahmî Çelebi gibi farklı şekillerde anılır. Kaynaklarda şairin doğum tarihi hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır. Tezkirelerdeki dolaylı ifadelerden

[17] Yenikale, A. (2017). *Ahmed Nâmî Dîvânı*, haz. Ahmet Yenikale, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi: 445, Ana Yayın No: 3194, Ankara, ISBN: 978-975-17-3410-5, http://ekitap.kulturturizm.gov.tr (E.T.: 24.04.2025).

[18] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi. (E.T.: 5.11.2023); Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.249. Ayrıntılı bilgi için bk.: RİT: s.319, RT: s.205-208, AT: s.118-125.

[19] Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.300; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: AÇT: s.387-388, HT: s.870-872, AHT: s.284-286, BT: s.215-216, RİT: s.322-326, RT: s.209-210, KT: s.566-581.

hareketle şairin 1514-1519 veya 1510-1519 yılları arasında doğmuş olabileceği söylenir.[20]

RAHMÎ SIRRÎ: Kaynaklarda Sırrî mahlasını kullanan 16 şair tespit edilmiştir. mecmuada yer alan Sırrî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

RÛHÂNÎ: Kaynaklarda Rûhânî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Rûhânî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

RÛHÎ: Rûhî-i Bağdâdî olarak bilinir. Bağdâdî Osman Çelebi, 941/1534-5 yılında Bağdat'ta doğdu. 1014/1605-6 yılında Şam'da vefat etti. Divan şiirinde Zâtî ve Muhibbî'den sonra en çok gazel yazan şairlerden biridir.[21]

SABRÎ: İlmîzâde Seyyid Mehmed Sabrî Efendi, Edirneli şair İlmî Ahmed Efendi'nin oğludur. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte Edirne'de doğdu. Müderrislik ve kadılık yaptı. 1055/1645'te vefat etti.[22]

SÂDIK: Kaynaklarda Sâdık mahlasını kullanan 15 şair tespit edilmiştir. Mecmuada yer alan Sâdık'ın hangisi olduğu tespit edilememiştir.

SÂDIKÎ: Şeyh Mustafa, Âşık-ı Hakîkî Baba Sâdıkî olarak da tanınan şairin asıl adı Mustafa'dır. *Kayseri Meşhurları* isimli kitapta Mehmed Remzi Efendi'nin yaşadığı yüzyıl kastedilerek "O asrın ârif ve şairlerinden" ifadesi, ayrıca Kayseri müftüsü, şair Belîğ'in babası Ali Nisârî Efendi'ye yazdığı mersiyeden şairin 18. yüzyılda yaşadığı anlaşılmaktadır. Kayseri'de Çifteönü ilerisinde "Eyüler Kabristanı"nda medfun olan Sâdıkî Baba Hicrî 1135 (M. 1722) yılında vefat etmiştir.[23]

---

[20] Bursalı Rahmî, *Bursalı Rahmî Dîvânı*, haz. Mustafa Erdoğan (Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2017), Kültür Eserleri Dizisi - 503, Ana Yayın No: 3363, ISBN: 978-975-17-3624-6; http://ekitap.kulturturizm.gov.tr (E.T.: 22.04.2025).

[21] Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin)*, KTB Yayınları, Ankara, s.164-165. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56733,ahdi-gulsen-i-suarapdf.pdf?0 (E.T.: 5.11.2023); https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: RİT: s.169-170, KT: s.325-326.

[22] Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 241; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: RİT: s.205, RT: s.147-148, AT: s.72-75, KT: s.372-375.

[23] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadiki-baba-sadiki-mustafa. (E.T.:24.04.2025).

SÂMÎ: Kaynaklarda Sâmî mahlaslı 2 şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Sâmî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

SÂNÎ: Kaynaklarda Sânî mahlaslı 3 şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri yer alan Sânî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

SEHMÎ: Kaynaklarda Ahmed Çelebi, Ahmed Sehmî Çelebi, Sehmî Mehmed Çelebi ve Mehmed Çelebi olarak yer alır. Doğum tarihi bilinmemekle birlikte Bursalı ve kadıdır. 1062/1651-2'de vefat etti.[24]

SU'ÂLÎ: Bu dönemlerde yaşamış Su'âlî mahlaslı şair tespit edilememiştir.

SÜHEYLÎ: Hemdem Kethüdâ'nın oğlu olan Ahmed Süheylî Efendi'nin doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Şam'da doğdu. Mısır divan kâtipliği ve Halep muhasebeciliği yaptı. 1043/1633-4'te vefat ettiği tahmin edilir.[25]

ŞÂHÎ: Kaynaklarda Şâhî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Şâhî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ŞEMÎ: Kaynaklarda Şemî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Şemî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ŞEMSÎ: Kaynaklarda Şemsî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Şemsî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ŞEVKÎ: Kaynaklarda Şevkî mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada yer alan Şevkî'nin hangisi olduğu tespit edilememiştir.

UBEYDÎ: Nebî Halife adında bir zatın oğlu olan Abdurrahman Efendi'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Danişmedlik ve kadılık yaptı. 981/1573'te vefat etti.[26]

---

[24] Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.234-467*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.400; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sehmi-ahmed-celebi. (E.T.: 5.11.2023).

[25] Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.234-467*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.401; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suheyli-ahmed-hemdem-kethuda. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: KT: s.334.

[26] Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.444; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-

UBEYDÎ BURSEVÎ: Kaynaklarda Ubeydî Bursevî hakkında herhangi bir bilgi tespit edilememiştir.

ULVÎ: Derzi-zâde (Terzi-zâde) Mehmed Ulvî Çelebi, İstanbullu'dur. Doğum tarihi bilinmemektedir. Danişmentlik yaptı. 993/1585'te vefat etti.[27]

USÛLÎ: Şeyh Usûlî olarak bilinmektedir. Vardar Yenice'de doğmuştur. Bir dönem Mısır'a gitmiş, Şeyh İbrahim-i Gülşenî'nin hizmetinde bulunmuştur. Gülşenî'nin vefatından sonra Anadolu'ya gelerek Avrenûszâde Abdi Çelebi'nin musahibi olmuştur. Hicri 940, miladi 1538 yılında vefat etmiştir. "Vâh kim gitdi Usûlî derdmend" mısraı vefatına tarih olarak düşülmüştür.[28]

ÜMÎDÎ: Mehmed veya Ümîdî, Mehmed Paşa, Kapudan Salih Paşanın oğludur.[29]

YAHYÂ: Kaynaklarda Yahyâ mahlaslı birden fazla şair bulunmaktadır. Mecmuada şiirleri bulunan Yahyâ'nın hangisi olduğu tespit edilememiştir.

ZÂTÎ: 16. yüzyıl şairi olan Zâtî, 876/1471 yılında Karesi Vilayetine bağlı Balıkesir kasabasında dünyaya gelmiştir. Şair 953/1546 yılının Kasım ayında vefat etmiştir.[30]

ZEYNÎ: Bu dönemde yaşamış Zeynî mahlaslı şair tespit edilememiştir.

2.3.2.Mecmuada Yer Alan Şiirlerin Nazım Şekilleri

Mecmuada 16-18. yüzyıllar aralığında yaşamış şairler tarafından kaleme alınmış kaside, gazel, kıta, lügaz, ferd, matla, mesnevi, mu'aşşer, muhammes, murabba, müseddes, müfred, müsebba, müsemmen, müstezad, nazm, rubai, tahmis, tercî-bend,

---

abdurrahman-celebi. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: AÇT: s.455-456, HT: s.545-551, BT: s.120-121, GAT: s.255-256, RİT: s.221-223.

[27] Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.553; https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi. (E.T.: 5.11.2023). Ayrıntılı bilgi için bk.: AÇT: s.481, HT: s.576-580, AHT: s.224-225, BT: s.129-130, GAT: s.259-260, RİT: s.238-241, KT: s.427-431.

[28] Tılfarlıoğlu, M. (2011). *Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr İsimli Şiir Mecmuası,* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, s.15-16.

[29] Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, s.253.

[30] Zâtî, *Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler)*, haz. Orhan Kurtoğlu, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2017, Kültür Eserleri Dizisi: 552, Ana Yayın No: 3545, ISBN: 978-975-17-3978-0; http://ekitap.kulturturizm.gov.tr (E.T.: 19.04.2025).

terkîb-bend, tesdîs ve tespit edilemeyen 2 nazım şekliyle kaleme alınmış toplamda 1083 manzume bulunmaktadır.

Mecmuada Arapça ve Farsça olarak kaleme alınmış manzumeler bulunmaktadır. Mecmuanın "17b" kısmında Şeyh Sa'dî'ye ait olan manzume Farsça'dır. "47b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Arapça'dır. "54b-55a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "58b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "65a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. Bunların dışında mecmuada yer alan manzumeler Türkçe'dir.

Mecmua mürettep divan formunda olduğu gibi kaside nazım şekli ile başlamış, ardından müsemmen nazım şekliyle devamında ise tahmis vd. nazım şekilleri karışık bir şekilde ilerlemektedir. Mecmua içerisinde yer alan nazım şekillerinden sayıca en fazla olanı gazel nazım şeklidir. Bu durum gazel nazım şeklinin Divan adı verilen eserlerin dışında mecmualarda dahi diğer nazım şekillerine göre daha fazla ilgi görmesinin bir sonucu olduğu söylenebilir.

Mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan başlıklandırma tercihi şu şekildedir: Şiirlerin başlıklarında çoğunlukla ait olduğu şairin mahlası yazılmaktadır. Bunların bazılarında "Emrî", "Nev'î" gibi sadece şairin mahlası yer alırken bazılarında ise "Emrî Efendi", "Kadrî Efendi" gibi hitaplı ifadeler yer almaktadır.

Mecmuadaki şiirlerin başlıkları genellikle kırmızı mürekkeple yazılmış olmasının yanı sıra bazı başlıkların ise siyah mürekkeple yazıldığı görülür. Mecmuada aynı şaire ait şiirlerin peş peşe verildiği durumlarda "ve lehu, ve lehu eyzan vd." şeklinde başlıklar atılmıştır.

Mecmuada örneğine çok az rastlanmakla birlikte bazen şiirin başlığının yanlış atıldığı görülür: Mecmuanın "2a" kısmında müstensih, Emrî'ye ait olan manzuma başlık olarak "Tahmis" demiştir fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "4a" kısmında Emrî'ye ait olan gazele müstensih başlık olarak " Ġazeliyat-ı Bâkî Ḥarfül Tâ" diyerek yanlış başlık atmıştır. Mecmuanın "21b-22a" kısmında başlık olarak "Kaside" denmiştir fakat şiirin nazım şekli mesnevidir. "22b" kısmında Fiġânî'ye ait şiire başlık olarak "Ġazeliyât-ı Fiġânî Rahmetullâh" denmiştir fakat şiirin nazım şekli kasidedir. "28a" kısmında Sânî'ye ait olan şiire başlık olarak "Müseddes" denmiştir fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "28a"'da bir başka şiire de müstensih, "Tahmîs" başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli müsemmendir. "45a" kısmında 'Âlî'ye ait şiire de müstensih, "Tahmîs" başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "58b-59a" kısmında Nev'î'ye ait olan şiire de müstensih, "Müsemmen" olarak başlık atmıştır fakat şiirin nazım şekli tesdîsdir. "59a-59b" kısmında yine Nev'î'ye ait olan şiire de müstensih,

“Müseddes” başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli tesdîsdir. “62b” Nev‘î’ye ait olan şiire de müstensih başlık olarak, “Gazeliyyât-ı fî Harfül Kâf” demiştir fakat Kâf değil Lâm olacaktır. “73b” kısmında Ṣabrî’ye ait şiire müstensih “Ġazeliyât vü Taḫmisât Ṣabrî Çelebî” demiştir fakat şiirin nazım şekli müseddesdir.

Yukarıda verdiğim bilgiler mecmuanın müstensihinin dikkatsiz olduğunu gösterir nitelikte kanıttır. Bu verdiğim bilgiler ya müstensihin dikkatsizliğinden ya da alan bilgisinin zayıf olduğundan kaynaklanır.

Mecmûada bazı şiirlerin farklı yapraklarda tekrarlandığı görülmektedir. Bu duruma örnek olarak Emrî’nin “n’eyleyeyin” redifli manzumesi verilebilir. Söz konusu şiir, mecmûanın (17a ve 38b) yapraklarında yer almakta olup, istinsah sürecinde bir hata meydana gelmiştir. (17a) yaprağında bu manzume “gazel” başlığıyla kaydedilmişken, (38b) yaprağında aynı şiirin yalnızca üçüncü ve beşinci beyitleri alınmış ve yanlışlıkla “kıta” başlığı altında yazılmıştır. Bu durum, müstensihin şiir türlerini ayırt etme konusundaki yeterliliğini sorgulatmakta ve istinsah hatalarının metnin türsel tasnifinde nasıl yanlış yönlendirmelere yol açabileceğini ortaya koymaktadır.

Tablo 4. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve sayısı

Nazım Şekilleri	**Sayısı**
Gazel	864
Ferd	2
Kaside	39
Kıt‘a	33
Lügaz	5
Matla	3
Mesnevi	4
Mu‘aşşer	1
Muhammes	5
Murabba	11
Müseddes	41
Müfred	21
Müsebba	1
Müsemmen	5
Müstezad	1
Nazm	1
Rubai	3
Tahmis	26
Tercî-i Bend	10
Terkîb-i Bend	2
Tesdis	3
Nazım Şekli Bilinmeyen	2
Toplam	**1083**

2.3.3.Mecmuada Yer Alan Şiirlerde Kullanılan Vezinler

Mecmua içerisinde bulunan manzumelerde toplamda 18 farklı aruz vezninin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca mecmuada 10 manzumenin vezni bulunamamıştır. Aşağıdaki tabloda mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan vezinler ve bunların sayısı verilmiştir. Tablodan yapılacak çıkarım sonucunda mecmuada bulunan manzumelerde en fazla aruzun remel bahrinin *"Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün"* vezninin kullanıldığı görülür.

Tablo 5. Mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan vezinler ve sayısı

Sıra Nr.	Kullanılan Vezin	Sayısı
1.	*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün*	2
2.	*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*	322
3.	*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*	23
4.	*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün*	6
5.	*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*	147
6.	*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*	22
7.	*Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*	19
8.	*Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûl*	15
9.	*Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün*	150
10.	*Mef'ūlü Fā'ilātün Mef'ūlü Fā'ilātün*	24
11.	*Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün*	39
12.	*Mef'ūlü Mefā'īlün Fe'ūlün*	4
13.	*Mef'ūlü Mefā'īlün Mef'ūlü Mefā'īlün*	10
14.	*Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ūlün*	19
15.	*Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*	74
16.	*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*	181
17.	*Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*	14
18.	*Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün*	3
	Toplam	**1073**

2.4.Mecmuanın Dil Özellikleri

Mecmuanın, "17b" kısmında Şeyh Sa'dî'ye ait olan manzume Farsça'dır. "47b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Arapça'dır. "54b-55a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "58b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "65a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. Bunların dışında mecmuada yer alan manzumelerin tamamı Türkçe'dir.

Mecmuada müstensihten kaynaklı birçok imlâ hatası mevcuttur. Bu hataların hangi hususlarda, hangi sıklıkla, düzenli mi düzensiz mi olduğu bize mecmuanın müstensihinin eğitim seviyesi hakkında fikir sunabilmektedir.

Mecmuada müstensihin bazı kısımlarda yanlış başlıklandırma yapması, mecmuanın müstensihinin dikkatsiz olduğunu gösterir niteliktedir. Ya da alan bilgisinin zayıf olduğunun kanıtıdır.

Müstensih, mecmuanın (51b) kısmında (ش) harfini yazacakken (س) harfini yazmıştır.

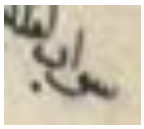

Müstensih, mecmuanın (52a) kısmında başlığı farklı yazmıştır. Lîk kelimesinin yazılışından yola çıkarak müstensihin dikkatsiz olduğunu veya alan bilgisinin zayıf olduğunu görebilmekteyiz.

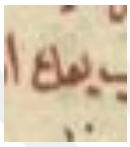

Müstensih, mecmuanın (62b) kısmında "güllerin" kelimesini bir defa yazması gerekirken iki defa yazarak yanlışlık yapmıştır.

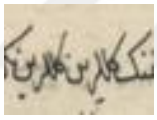

Müstensih, mecmuanın (70b) kısmında gazele farklı matla beyitle başlamıştır. Bu matla beyitin üzerini çizerek asıl gazeli yazarak devam etmiştir.

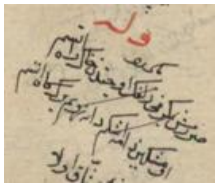

Yukarıda vermiş olduğum bilgilere göre; mecmuada yer alan bazı hatalar, müstensihin metni aktarırken yeterli dikkat ve özeni göstermediğini açıkça ortaya koymaktadır.

2.5.Mecmuanın Derlendiği Dönem Hakkında Bir Değerlendirme

Mecmuanın İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin künyesine göre müstensihi; Edirneli Emrullah Çelebi Emri Efendi'dir. Aynı şekilde mecmuanın İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinin künyesine göre mütercimleri; Sabri

Muhammed Şerif, Muhammed Çelebi Ulvi, Ramazan Fennani, Çelebi Piriştineli Mesihi, Nuri, Yahya b. Ali Efendi Malkaravi Nev'i'dir.

Mecmuada manzumeleri olan şairlere baktığımız zaman mecmuanın hangi dönemde derlendiğine ulaşabilmekteyiz. Mecmuada 16-18. yüzyılları arasında yaşamış olan şairlerin şiirleri bulunmaktadır. Mecmuanın (1b-80b) varaklarına göre farklı yüzyıllarda yaşayan şairler karışık şekilde verilmiştir. Sahip olduğu fiziki özellikler ve içerdiği şair kadrosundan dolayı, 16-18. yüzyıla ait bir mecmua olduğu anlaşılmaktadır. Mecmua'da kırmızı mürekkep kullanılması da mecmuanın 16-18. yüzyıllarda oluşturulduğunu destekleyen unsurlardandır.

3. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN MESTAP’A GÖRE TASNİFİ

Tablo 6. Mecmuanın (1b-80b) MESTAP’a Göre Muhteva Tablosu

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
1b	Emrî	Varaḳ-ı zerdîni her berg-i ḥaẕânuñ el-ân Mühre-i jâle ile ḳıldı mücellâ devrân	İrmeye dest-i ḥaẕân dâmenine serv gibi Ol elif-ḳâmetten ola tâze çemen içre çemân	Kasîde (32 beyit)		..--/..--/..--/..-	
1b	Emrî	Saldı gülşende yine seccâde-i aḫḍar çemen Olmaġa ḳâim-maḳâm-ı âḫtar peyġâmber çemen	Safha-i gülzâr **Emrî**den yazar vaṣf-ı ḫaṭuñ Rîsmân-ı sebz ile çekmiş-durur mıṣṭar çemen	Kasîde (24 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
2a	Emrî	Dîn lâle ‘ârıżuñçün jâle-bâr olmış-durur Her müje ḥüsnüñ gülinsüz gözde hâr (olmış-durur) Sîne ‘ışḳuñ âteşiyle pür-şerâr olmış-durur Dil hevâ-yı ḳâkülüñle bî- ḳarâr olmış-durur Cân firâḳ-ı la‘l-i nâbuñla figâr olmış-durur ‘Aḳl u fikrüm ṭurrân ile târumâr olmış-durur Ten ġam-ı zülf ü ḫaṭuñla ḫâk-sâr olmış-durur Üstüḫân-ı ser mekân-ı mûr u mâr olmış-durur	Kâmetüñ bâlâdur ey servüm miyânuñdur vaṣaṭ Ṣafḥa-i güldür ‘iẕâruñ leblerüñ müşġîn nukat Levh-i dilden yuyamaz ḫaṭṭuñ eger olursa ṣat La‘lüñ üzre yazdı Kevser sûresin gûyâ ġalaṭ Kim ḳazıtdı ey cemâli muṣḥafum ṣafḥañda ḫaṭ Ḳanına ‘âşıḳlaruñ la‘lüñ getürdi çünki ḫaṭ Bir gün diyeler **Emrî** içün ey sebz- ḫaṭ Bir ḫaṭ-ı sebzüñ ġamından ḫâksâr olmış-durur	Müsemmen (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
2a	Emrî	Görindi luṭf-ı rûy-ı yâr mir’ât-ı semenlerde Ẓuhûr itdi ḫırâm-ı ḳadd-i dilber nârvenlerde Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-hazenlerde Bahâr irdi ṣafâ kesb idicek demdür çemenlerde Ḫuṣûṣâ ṣalına yanuñca serv sîmînlerde	Çü **Emrî** ol meh-i nâ-mihribân bî-‘ahd dilberdür Viṣâlin va‘d eylerse yine hicrân muḳarrerdür Anuñçün dir bu beyti ol ki Ḫüsrev aña çâkerdür Firâḳuñla Nişânî bendinin ḥâli mükedderdür Viṣâlün va‘d itmişdüñ be hey ẓâlim geçenlerde	Tahmis (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
2a	Emrî	Tarîk-ı üştür-i miḥnetde cismüm pâymâl eyle Ṣıyup ser ḳâsesin yâ Rab seg-i yâra sifâl eyle Diyârum deşt-i sevdâ yârum âhu-yı melâl eyle Çü ḳılduñ zülfini Leylî beni Mecnûn-misâl eyle Ḫudâyâ belki Mecnûndan daḫî ṣûrîde- ḥâl eyle	Gerekse derd ile döñ çeşm-i dilber gibi bîmâre Gerekse baḥr-i miḥnetde yaşum gibi ol âvâre Gerek aġla gerek iñle gerek düş âh ile zâre Ten-i zerd ü nizâr ile irilmez rûy-ı dil-dâre	Tahmis (5 bend)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
2a	Emrî	Anı ey dil ḥabâb-ı eşk çarḫına hilâl eyle Yüzine perdedir seyr-i cemâline rıżâ virmez Yüzini gösterüp çeşm-i cihân-bîne żiyâ virmez Gülzâr içre hergiz ‘andelîb-i zâre câ (virmez) Ḫaṭ-ı reyḥân gibi şeb-bûy ṣaçı bûy-ı vefâ virmez	Gerek aña sebû-yı müşg-tînetden sifâl eyleye Gedâ-yı bî-nevâya ṣayma ḳurı server-i ‘aḳlı Eger âbâd idem dirseñ ḫarâb it kişver-i ‘aḳlı Gider dest-i cünûn ile başuñdan efser (‘aḳlı) Perîşân eyle ṭurmasun yanundan leşker-i ‘aḳlı Libâs-ı ‘ârı ey **Emrî** seg-i dil-dâra ṣâl eyle	Muḫamm-es		.---/.---/.---/.---	
2a-2b	Emrî	‘Ayn-ı ‘ömrüm benüm ol nergis-i bîmâra fedâ Mîmi hem dâyire-i naḳş-ı fem-i yâra fedâ Râḥım olsun o kemân-ebrû-yı dil-dâra Dâl u lâm-u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ	Ḫûn-ı nâzuñ beni yâ ḳaşuña hem-tâ ḳıldı Elifi dûd-ı dili ‘ar‘ar-ı bâlâ ḳıldı Noḳṭalar dâġ ḳodı râsı kaddim râ ḳıldı Dâl u lâm u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ Elif-i **Emrî** senüñ ḳâmet-i dil-cûñâ fedâ Dâl u lâm u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ	Murabbâ		..--/..--/..--/..-	
2b	Emrî	Bu ḳadar reftâr ile sen eyleseydi gülistân Vâlih ü sergeşte ḳılsun kuşede serv-i revân	Zülfini görsek leb-i yâri peyabı itse kim Ḥoşdur uzun gice **Emrî** şarâb-ı erġuvân	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
2b	Emrî	Bir nidâ ermiş efendi ḥażretiniñ sem’ine Vuṣlat isterseñ çü bizden yaña gel yâ-hû dimiş	Ḫoş çekip câm-ı fenâ ol şevḳe bir târîḫ idüp Sâḳiya bezm-i cihândan merḥaba yâ-hû dimiş	Müfred	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	
2b	Emrî	**Emrî**yâ bu bir güzel târîh olur Vâ’izin kesse bâsını şâhımıñ	-	Müfred	Tarih	.--/.--/.--/.-	
2b	Emrî	Gitseñ seḥer ardıña senüñ şems uyardı Seyr itmege bâġı	Hançerle hilâl urdı anuñ başını yardı Kan oldı yanaġı	Müstezâd		--./.--./.--./.--	
2b	Emrî	Ḫurşîd-i rûy-ı yârı çün eyledüm temâşâ Bir ẕerrenin içinde gördüm iki Süreyyâ	Ol sîb ġabġab içün nârence döndüm **Emrî** Böyle ḳalursa ḥâlüm bih olmaz ise ayvâ	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
2b	Emrî	Ġam-ı ḫattıñla ġubâr olsam ey gül-i ra‘nâ Mezârıma çemen örte bir yeşil ḫârâ	Bitürdi ġarḳa-i ḫûn sâḳîyâ ḥabâb degül Hevâ-yı la‘l-i nigâr ile ḳalḳdı ṣahbâ	Gazel (7 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
2b	Emrî	Şarkdan gelmiş ḳul olmışdur meh-i tâbân aña Ṭalḳ-ı sîmîn-hâle ṭaḳsa n’ola gir devrân (aña)	Tîġ-i müjgânuña ṣordı çeşm-i **Emrî** tâ ola Ruḫlaruñdan ġayrıdan ḳaṭ ‘-ı naẓar âsân aña	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
2b	Emrî	Eşk-i çeşmim gördi ol pîr olası sögdi baña Bu meseldür kim erenler naḳde eylerler du‘â	Çeşm ü ruḫsârına öykünse n'ola nergisle gül Anlaruñ yüzin gözin açmışdur ey **Emrî** ṣabâ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
2b	Emrî	Beline ḫançer-i zer ṭaḳmış o serv-i bâlâ Âb-ı zerle yazılmış ṣanasın servde râ	Kaşlarım ṣanma ki **Emrî** nîm içün temzâr Nâḫın derdle yırtup yüzini ṭutdı ġarâ	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
2b-3a	Emrî	Dökdü yine cümle aḫseni esbâbı Yûsufdan saña Ḥuccet ol ḫaṭ iki ruḫsar iki şahiddür saña	**Emrî**yâ Mecnûnı bir naḳḳâş taṣvîr eylemiş Gördüm anı ger ża‘îf olaydı beñzerdi baña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
3a	Emrî	Çeşm-i nücûma kuhl içün ey serv-i meh-liḳâ Her gün izüñ tozın çıḳarur göklere ṣabâ	Tebhâleler çıḳardı lebinde degül nücûm Âhum ṣadâsı çarḫı beliñletdi **Emrî**yâ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
3a	Emrî	Zebânuñ mı dehânuñda yâ berg-i lâle-i ḥamrâ Düşüp âb-ı ḥayâtuñ ḥavżına olmış-durur gûyâ	Sirişküm ḳaṭresi bir gevher-i sîr-âb dı **Emrî** Tecellî idecek bizzât aña yâr oldı bir deryâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
3a	Emrî	Cûy-ı eşk oldı revân ol serv-i dil cûdan yaña Gitdi gelmez bir daḫı bu çeşm-i pür-ḫûndan yaña	Ṣa‘ṣa‘a ṣanma güneş zencîr-i zer ṭaḳmış idi Âhumuñ ejderlerin ey **Emrî** gerdûndan yaña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3a	Emrî	Gam çeker gönlüm gözümdür keffe-i mîzân aña Sîmden dirhemler etdi eşk-i dür-efşân aña	**Emrî**-i dil- ḫaste derdüñleża‘îf olmış-durur Ḫôşça ṭutsun teb-i ecel irgürmesün hicrân aña	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3a	Emrî	Eger küşteñ mezârı lâlesin bulsa ide ḥavrâ Ruḫına bergini gül-gûne dâġın ḥâl-i ‘anber-sâ	Bıñarı dîde-i giryânın ser-çeşmedür **Emrî** Kim andan bir ṭamar Nîl ü Furât vü bir ṭamar deryâ	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
3a	Emrî	Garîb geldi çemen-zâra nergis-i şehlâ Yüzüñi göremedi el-garîbü ke'l-a‘mî	Kaşuñ firâḳı hilâl itdi **Emrî**yi ey meh Ḥabâb-ı ışḳ üzerinde sipihr-âsâ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
3a	Emrî	Ey ġayret-i ḥûr eyleyesin diyü temâşâ Cennetde dikilmiş depesi üstine ṭûbâ	Mâh-ı neve bu al ile reng eylemek ister **Emrî** opuser kim urur engüştine ḥınnâ	Gazel (5 beyit)		--./.--/.--/.--	
3a	Emrî	Dehânı ġâib olmış haṭṭ-ı sebz-i yârda gûyâ Yitürmiş sebze-zâr-ı cennet içre ḫâtemin ḥavrâ	Garîk-ı eşk-i pür-mevc oldugı añılsuñ **Emrî**nüñ Mezârı örtüsin eyleñ anuñ ter mâ’î bir ḫârâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
3a	Emrî	Şeh-süvâr-ı ‘ışḳam âhum dûdıdur çevgân baña Çarḫ meydân tûb-ı sîmîndür meh-i tâbân baña	Nice nem-nâk olmayam **Emrî** nigarın ruḫları Kendü haṭṭı ile yazmış nâme-i hicrân (baña)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3a-3b	Emrî	Dil düşüp firḳate eyler ḫaṭ-ı dildarı recan Ecelin ister o kim ola giriftar-ı belâ	‘Aksine sâyesine ḥâlîni didim nideyim Anları göremezin yârdan ey **Emrî** cüdâ	Gazel (7 beyit)		..--/..--/..--/..-	
3b	Emrî	Kıla gözden ruh u la‘li ey yüzi meh-tâb cüdâ Olmaya dîde-i ter ḫûn cüdâ âb cüdâ	Gördi mevc urdugını çünki bu ḳanlu yaşumuñ Acıdı baḫr cüdâ **Emrî** mey-i nâb cüdâ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3b	Emrî	Tîr-i dil-dûzuñ çekince sîneye ey ḳaşı yâ Bî-gümân bu ḳâmetüm olur kemân gibi dü-tâ	Şâh-ı ruḫsâr üzre ṣararmış haẕân yapraġıdur Ḳâmetüm üstindeki ruḫsâr-ı zerdüm **Emrî**yâ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3b	Emrî	Gam milketinde ḳaddüñi yâd eylesem n'ola Ey serv çün elifdür oḳımaġa ibtidâ	Tebhâleler çıḳardı lebinde degül nücûm Âhum ṣadâsı çarḫı beliñletdi **Emrî**yâ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
3b	Emrî	La‘lîn ṭabaḳla ‘arż-ı zer eylerse gül saña Başında pâreler ṭabaḳ ḫışm idüp ṣabâ	**Emrî** mu‘aṭṭar eylemege cân dimâġını Bir ṭop benefşe virdi dükkânı pür-hattı aña	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
3b	Emrî	Kodı zülf üzre çûbarmak didüm el virmek ola Döndi ‘aks eyledi bildüm ki didi remz ile lâ	Göster **Emrî** zülf ile çeşm ü ḳadüñi Ki anları vaṣf ide vü eyleye sen şâha du‘â	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
3b	Emrî	Ey meh şu‘â‘ ṣanma ki ḫüsnüñden âfîtâb Barmaḳların yüzine dutar eyleyüp ḥicâb	Bir tîz aḳarṣudur o şehüñ tîġi **Emrî**yâ Memlû hevâ ile ser âvâredür ḥabâb	Gazel (8 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
3b	Emrî	Hıdmet içre cismini zer eyleme şimşâd olup Alnuna yeşil ‘abâ gey serv-veş âzâd olup	Tîşeyi pîşe idindi kûhken çalışdı çün Şan‘atı başa çıḳardı **Emrî**yâ üstâd olup	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
3b	Emrî	Müjemde ḳatre ḳatre eşk-i ḫûn-âb Dizilmiş rişteye gûyâ ki ‘unnâb	Kurıtduñ ‘âlemi âhuñla **Emrî** Akamaz çeşme-i ḫurşîdden âb	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
3b	Emrî	Bir felekdür eşk-i çeşmüm üzre güya her ḥabâb Anda ey meh ‘aks-i ruḫsâr-ı münîrî âfitâb	Şâh-ı ġamdur **Emrî** dîvâr-ı ḥişâr-ı çarḫda Ṭôp-ı âḫı anuñ kalmışdır degüldür âfitâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Bir şeh-i ṣaḥrâ-nişînim sâye-bânumdur seḥâb Aña peyveste olmış âhum ṣu‘leyi zerrîn- ṭınâb	Kaşı fikridür dili peyveste nâlân eyleyen Ol kemândan iñler ey **Emrî** hemîşe bu rübâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Sâye ṣaldı üstüme ol kâkül-i müşgîn-niḳâb Başum üzre sâye-bân olurdı Ahmed-veş seḥâb	Pertev-i ḥüsni şeb-i zülfinde olursa ne ṭañ Çün ḳarañu gicelerde olur **Emrî** mâh-tâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Bir arada gördüm iki dilber-i ‘âli-cenâb Şöyle ṣandum kim inüpdür seyre mâh u âfitâb	Biri ḥayrân ḳıldı esrâr-ı şeker-âlûd ile Biri ser-mest itdi **Emrî** ṣunup câm-ı ṣarâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Şöyle zerd oldı tenüm derd ile kim altun ṣanup Hey begüm bir yuda yazdı bendeñi Ḳârûn ṣanup	Derd içün pür-dâġı gördi yire gömmek istedi Kîse-i cismini **Emrî**nüñ ṭolu altun ṣanup	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Sanma kim ebri hevâdan saçılur ḥâḳ üzre âb Sûz-ı âhumdan ‘araḳ-rîz oldı ey meh-rû seḥâb	İgne ṣancıldan ḫayâl-i ġamze-i dil-dûz aña Olmadı bir laḥẓa râḥat pister-i dîdemde ḫâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Bir geliş var ḫaṭ-ı şeb-dîzde ey şîrîn-leb Mâ- ḥaṣıl çehre-i gül-gûnuñı basmazsa ‘aceb	Anuñ içinde çekirdekleri müşgîn beñler **Emrî**yâ bâġ-ı cemâlinde bir elma ġabġab	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
4a	Emrî	Ârız üzre zülf ṣalmış ey ḥabîb Eyle kim ḳâfir ṣuya ṣalar çalıp	Virme cânun ol vefâsuz ġabġaba Çâh-ı bi-âb içre **Emrî** ṣalma ip	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
4a	Emrî	Didüm görince ġamzeñi düşdi bu câna tâb Didi olur ḳılıç yüzi ıssı ol âfitâb	Tîrin hevâya atmış idi âh âteşîn **Emrî** od atdı ṣandı görenler anı seḥâb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
4a	Emrî	Yapma göz ḫânesin itmiş ḳo yaşuñ seyli ḫarâb Yegdür andan ki ḳapusın ḳapayu żabt ide ḫâb	Bulmadılar deheni ḫâtemini ‘âşıḳlar Ḥâḳ idüp tenlerini dökdiler ey **Emrî** türâb	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
4a	Emrî	Gördi ki kendüden bih olur ġabġab-ı ḥabîb Bu ġayret ile kendüzin aṣdı nihâle sîb	Zülfi ḫamında ġabġabını gördüm **Emrî**yâ Bitmiş didüm bu dalda ra‘nâ latîf sîb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
4a-4b	Emrî	Aġzınuñ ben yarıyın diyü cevâb itmiş gül-âb Ter düşürmiş leblerin olmış arada şekker-âb	Süzse ibrişim elekle dehri **Emrî** olmaya Dil leb-i bârik-i dilber gibi bir ince ṣarâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Emrî	Hâne-i aġyârdan çıḳdı çün ol meh bî-niḳâb Eyle ṣandum ṭoġdı aḳrep menzilinden âfitâb	Gurre ḳaşında ruḫı raḫşân-durur ḫurşîd-veş Ay başında **Emrî**yâ virmez egerçi mâh tâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Emrî	Utandı ḳaçtı ḳaranlıġa sam âb-ı ḥayat Görünce leblerini ey ḳara ḳaşı ẓulmat	Debîr-i ġam varaḳ-ı câna yazdı nâme-i Fitîli ḫâmedür ey **Emrî** dâġ-ı sîne devât	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
4b	Emrî	Oldı yaşum ġarḳâsı fülk-i felekle ḳâyinât Kim bulupdur ser-nigûn zevrakla deryâdan necât	Dil ḫaṭ-ı ebrûsunu görüp olur ġamdan emin Nite kim **Emrî** miskin bir nişanlanmış berât	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Emrî	Kand mey-i la‘lüñ ve yâḫûd çeşme-i âb-ı ḥayât Ḫıżr mey la‘lüñ ve yâḫûd âb üstinde nebât	Ḥaṭṭ-ı sebzi yaraşur la‘linde anuñ **Emrî**yâ Ḫûb olur zîrâ behem olsa ġubâr ile nebât	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Emrî	Dil-dâr ile itmeñ diyü da‘vâ-yı maḥabbet ‘Işḳ ehline ol ḥaṭṭ-ı siyeh oḳudı ḥüccet	Ey **Emrî** ḳızardugı gülüñ bâd-ı çemende Öykündügini yâre urur yüzine ḳat ḳat	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
4b	Emrî	Nakşuñla bulur deyr-i cihân revnaḳ u ṣûret Taṣvîr-i büt-i çîn sanemâ bir ḳurı ṣûret	Dil-dâr ile vuṣlatda eger ceng ider olsaḳ Araya girer **Emrî** aralar bizi fürkat	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
4b	Emrî	Ġam ġubârı def‘isü içün istemiş Mecnûn ḳadeḥ Lâle-i deşt-i fenâ ṣunmış aña pür- ḫûn ḳadeḥ	Şanma ‘âlem lâle-zâr oldı şeh-i ‘ışḳ **Emrî**yâ Bâde bezmin itdi ṭoldı kûhla hâmuñ ḳadeḥ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
4b	Emrî	Şîrîn lebüñde hîç yaraşmaz cevâb-ı telḫ Merġûb olur egerçi ki sâkî şerâb-ı telḫ	Cânın acıtdı zehr-i gamuñ aġlasa eger **Emrî-**i şûr-baḫtuñ olur eşki âb-ı telḫ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
4b	Emrî	Süvâr olsa ḳaçan ol şâh-ı ferruḫ Sürersem semendine ḳamer ruh	Gerek Leclâl ol ey **Emrî** ider mat Seni bir lu‘b ile ol şâh-ı Ferruḫ	Gazel (7 beyit)		.---/.---/.--	
4b-5a	Emrî	Salınur baġ içre gördüm serv ü ‘ar‘ar şâh şâh Ḳaddüñ añup sîneme çekdüm elifler şâh şâh	Serv-kadler vaṣf idüp didükde bir şi‘rin Gazel **Emrî** taḥsîn eyledi serv ü ṣanevber şâh şâh	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a	Emrî	Gördüm ey dil minnet ister virmege dünyâ murâd Aña minnet itmeden ḳurtuldum oldum nâ-murâd	**Emrî**yâ devran murâduñ nice ḥâṣıl eylesün Çün degüldür ṭab‘uña dünyâ vü mâ-fihâ murâd	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a	Emrî	Gerdenüñde kâkülüñ cân boynına ṣalar kemend ‘Ârıżuñ üstinde hâlüñ âteş üzre ḳor sipend	**Emrî**yâ zülf-i perîşânına el urmaḳ neden Ol perî-şânuñ ṣabâ gibi yiler oñmaz levend	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a	Emrî	Eylerim zülfüñ hevâsın heves ‘ömr-i medîd Tîġ-ı müjgânuñ ġamıyla kesmezin cândan ümîd	Etdi ‘azm-i sefer vuṣlat umarken ‘an- ḳarîb Veh ki oldı ol perî gitdükçe **Emrî**den ba‘îd	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a	Emrî	Her üstüḫân-ı pehlû ḳanı ḳoçdı cism-i zerd Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı zerd	Cismüm ki 'iḥâṭa ḳıldı anı **Emrî** ṣarulıḳ Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı zerd	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
5a	Emrî	Dâġ yaksam tenüme şevk-ı ruḥuñla gül olur Murġ-ı dil nâle ider naġme ile bülbül olur	**Emrî**yi yaḳma ṣaḳın âteş-i âhından anuñ Bir şerer degse ger eczâsı sipihrüñ kül olur	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
5a	Emrî	Ḥaṭṭ-ı ‘araḳ-feşânuña ey la‘l-i pür-güher Bir ḫasta yüz sürince ecel dürlerin döker	Bir âh itse **Emrî** biñ âh itdi dir bu el Bî-çâre n'eylesün birine ḥalḳ biñ ḳaṭar	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
5a	Emrî	Meclis-i ‘ışkuñda yaşum mey gözüm peymânedür Çeşmüm anuñçün gehî maḥmûr u geh mestânedür	Zülf-i müşgîn-i nigârı **Emrî**yâ tezyîn içün Şânedür destüm aña barmaḳlarum dendânedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a	Emrî	Öykünürse dehenüñde dür-i dendâna ger Jâle-i gül göresin ġoncanuñ aġzına düşer	Reh-i ‘ışḳ içre gelür dîdeme çoḳ yollardan **Emrî**yâ girdi ‘urûḳına anuñ ḫûn-ı ciger	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
5a	Emrî	Şanma ey bülbül-i şeydâ gül-i ter İtdügin âḫı ḳulaġına ḳoyar	Kaşlarından ne umar **Emrî** hilâl Ki gelür ḳarşusına boynın eger	Gazel (5 beyit)		..--/..--/ ..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
5a	Emrî	Dürr-i dendân kim dehân-ı dilber-i ra‘nâdadur Ḳatre ḳatre jâledür ġonca-i ḫamrâdadur	**Emrî**yâ bu çeşm-i ḫûnînümde olan kirpügüm Beñzer ol ḫâr-ı siyâha ġonca-i ḫamrâdadur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5a-5b	Emrî	Bu lezẕet kim senüñ şîrîn lebüñde vardur ey ḥûr Nebât olsa ‘aceb olmaya ‘aksi düşdüġi billûr	Degül ebrû olup müjgânı ḥâ-il mihr-i rûyından Cebînî mâhınuñ bir yanı **Emrî** olmamışdur nûr	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
5b	Emrî	Tâb-ı mülden gerçi rûyuñ ḳırmızı gül ṭaḳınur ‘Aks-i ruḫsâruñ gülinden şâhid-i mül ṭaḳınur	Ol güle **Emrî** ḳulaḳdan ‘âşıḳ itmişdür beni Gûşe-i bâġ-ı cihânın ehlin gül ṭaḳınur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Sanma kim ḥaddinde cânânın ḫaṭ-ı ḥadrâ-durur Şâhid-i ruḫsârı geymiş bir yeşil ḫârâ-durur	N’ola ger zencîre çekse ḫâmeler dîvâne-vâr **Emrî**yâ şi‘rüm ḫayâl-i zülfine şeydâ-durur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Sîneden çün biterken cerrâḥ peykânın çeker Zaḫmumuñ aġzından ol dem sanki dendânın çeker	Niçe biñ diller ömre zülf-i dil-âvîzüñ senüñ İrişür Çînden ṣabâ korkmaz ki urġanın	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Turreñ ile kâkülüñ ġâyet sitem-kâr oldılar Bu iki çoḳ başlular gör nice ṭarrâr oldılar	Gözlerüñ kim yaş döküp dil-dârı ister **Emrî**yâ Ḥâceler kim Yûşuf-ı Mışra ḥarîdâr	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Ehl-i diller leb-i şîrînüñe şekker didiler Lebüñ içre sözüñe ḳand-i mükerrer didiler	Żer disem ayaġı ṭoprağına ol sîm-tenüñ **Emrî**yâ baña sözüñ yüzüñe beñzer didiler	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
5b	Emrî	Dil ṣaçuñdan ḳaçuban bu ten-i ṣad-çâke girer Murġ-ı şeh-bâzuñ elinden ḫaṣ u ḫâşâka (girer)	Girer ol ḳal‘a-i pûlâda ṣıyup ġâm ceyşin **Emrî** her kim ki dil-i dilber-i çâlâke girer	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
5b	Emrî	Göñül ġam-ı ser-i zülfüñ ile perîşândur İki gözüm leb-i la‘lüñ içün dür-efşândur	Tarîk-ı ‘ışḳda **Emrî** bu dîde yaşlu-durur Deñiz didükleri yidi yaşında oġlandur	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
5b	Emrî	Kaşlarım kim ‘ayn-ı la‘l-i dür-feşân üstindedir Pül-durur gûyâ ki bir cûy-ı revân üstindedür	Kanlu yaşum içre **Emrî** bu felek beñzer hemân Şol ḥabâba kim şerâb-ı erġuvân üstindedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Bezm-i maḥşerde olursa dîdeden dîdâr-dûr Nâlemüñ nâyına âheng ola ol meclisde sûr	Cism-i **Emrî** dest-i hicrânuñda ḥâḳ olursa ger Dâġ-ı mihrüñ lâle-veş eyler türâbından ẓuhur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
5b	Emrî	Zemâne ḥalḳını yandurdı sûz-ı murġ-ı zerrîn-per Meġer mektûb-ı şevḳumdur ḳanadı üzre ey dilber	Berü gel ḳandasın ey serv eşk-i dîde-i **Emrî** Senüñçün yollar üstine döşer berg-i gül-i aḥmer	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6a	Emrî	Ruḫuñ ‘aksi ile yaşum mey-i gül-fâma dönmişdür İzüñ tozı ile çeşmüm mücevher câma dönmişdür	Salınsa yüregüm n'ola görüp görüp miskîn resen **Emrî** Temâşa ḳıl bezenmiş ruḫları bayrama dönmişdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6a	Emrî	Tıfl-ı eşk-i çeşmüme raḥm it ki merdüm-zâdedür Gerçi kim gözden bıraġılmış yetîm üftâdedür	Ol güneş ruḫsâra vü ol meh-liḳâya **Emrî**yâ Benden artuḳ şol siyeh-rû sâyesi üftâdedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6a	Emrî	Dem-i giryemde bu çeşmim görinse nâ-gehân cûlar Ḳurıyınca gözüm yaşı gibi aḳardı kan	Cihân içün ne aġlarsın sen ol cânı gör ey **Emrî** Cihân-cûlar sirişkinden pür olmışdur cihân	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6a	Emrî	Ḫûnî gözüñ helâk ideli bî-günâhlar Mâtem ṭutar geyer ḫaṭ-ı zülfüñ siyâhlar	Bârân olıcak **Emrî** olur berfler budur Aġladuġumca eyledügüm odlu âhlar	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
6a	Emrî	Sıfâhân tûtiyâ-yı ḫâk-i pây-ı dilber olmışdur Ḳara topraklıkdan şimdi çıkmış cevher olmışdur	Gözümde uçar ey **Emrî** ḫayâl-i zülfi şeh-bâzı Bu merdüm murġudur añın müjem bâl u per olmışdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
6a	Emrî	Dil müdâm âh idüben ḳadd-i dü-tâ ile yürür Bali Beg kulı-durur oḳ ile yây ile yürür	Dûd-ı âh ile gezer hecre düşelden **Emrî** Kişi derdiyle mariż olsa ‘aṣâyile	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
6a	Emrî	‘Âşıḳ olmış çarḫ saña ṣanma ḫurşîd u ḳamer İki ṭaş almış eline sînesin durmaz döger	Bunca sîm-i eşk ile faḫr eylesem **Emrî** n’ola Çarḫı gör kim bir iki dînârla gögsin gerer	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6a	Emrî	Uzanmış zülfi ḳaddi üzre ṣayd-ı cân-ı zâr eyler Nihâl-i verde çıkmış mâr ṣân bülbül ṣikâr eyler	Ten-i **Emrî** seniñçün incelüpdür ṣöyle tâlipdir Ṭutarsa ḫâme birine ḫaṭı ġâyet ġubâr	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6a	Emrî	Meh ġam-ı ruḫsârın ile kendü kendin pâreler Aña aġlar gözler biñ yaşıdur seyyâreler	Tîr-i cânâna gibi bir servden ayırdılar Sînem üzre **Emrî**yâ acımasun mı yâreler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6a	Emrî	Sebzdir ḫaṭṭından sebzgûn yapraġı var Ya âlemdir ḳara zülfünden siyeh bayraġı var	**Emrî**yâ çeşmimim ‘aks-i uḳte-i zülfün gören Kâse-i pür-âb içinde dir benefşe yaġı (var)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
6a-6b	Emrî	Olalı hem-dem-i sulṭân-ı ḫayâl-i ruḫ-ı yâr Çöpi çöp üzre ḳomaz merdüm-i çeşm-i bîmâr	**Emrî** kesmez dilini kesmiyecek dimişler Dil kesilsün anı ben öldüreyim dimiş o yâr	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
6b	Emrî	Ten-i dilberde mû-veş görinen sanmañ miyânıdır Der-âġûş itmiş anı ben ża‘îfüñ ḳılca cânıdur	Olup ter dîdeme vâḳıf didi nükteyle bir ‘ârif Ne oldur **Emrî** ne bu ḫalḳa-i mîm-i miyânıdır	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6b	Emrî	Yüzüme ḳarşu sögse n'ola nigâr Ger ṭabancayla ursa da yeri var	**Emrî**yâ öldi dime Mecnûnı Ġam-ı Leyliyle ḳıldı terk-i diyâr	Gazel (5 beyit)		..--/.-./..-	
6b	Emrî	Dîde mir’ât-ı ‘izâruñ gül-i gülzâr sanur Anda kirpükleri ‘aksini gören hâr sanur	Dilde şemşîr-i belâ sînede müjgânuñ oḳı Gören **Emrî**yi şeh-i ‘ışḳa silah-dâr (sanur)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
6b	Emrî	Zülf-i dil-dâre derdin dil-i maḥzûn söyler Gûyiyâ Leylîye aḥvâlini Mecnûn söyler	Bir Gazel söylemiş **Emrî** lebnin vaṣfında Ehl-i diller didiler hep dür-i meknûn söyler	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
6b	Emrî	Diyâr-ı ‘ışḳda sînem beyâbân-ı maḥabbetdür Degül cismümdeki mûlar giyâh-ı derd ü miḥnetdür	Dil ü cân naḳdini **Emrî** ânâ kılduġuma teslim Yazılmış al kâġıdda ḫaṭ-ı ruḫsârı ḥüccetdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6b	Emrî	Sadâsı nâlemüñ bülbül feżâ-yı sîne bâġumdur Nihâl üzre gül-i aḥmer elif üstinde dâġumdur	Şeh-i mülk-i ġamım **Emrî** ḫadeng-i nâle atmaġa Sütûn-ı âhum üstinde güneş altun ḳabaġumdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
6b	Emrî	Âsumân çînî devâtum dûd-ı âhum ḫâmedür Yazduġum evrâḳ-ı cân üstinde miḥnet-nâmedür	Kana yursa tig-ı sertâser beni incünmezüm **Emrî**yâ ol baña bir gül-gûnî aṭlas câmedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6b	Emrî	Ṣol ḳara ḳaşuñ senüñ râ-i ruḫ-ı gül-gûn mı dur Yâ cebîn altında misk ile yazılmış nûn mı dur	Nazm-ı pervîn mi bu yâ dendân Yohsa baḥr içinde **Emrî** bu dür-i meknûn mıdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6b	Emrî	Ṣâh-ı ‘aşḳım eylerem kûh-ı ġam âhûsın ṣikâr Elde bir zerrîn kemendümdür bu âḫ-ı pür-şerâr	Umaram âhum niḳâb-ı zülf-i yârı ref‘ ide Görelüm **Emrî** hele ne gösterür bu rûzgâr	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
6b-7a	Emrî	Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâyil mi olur Gökde ḫurşîde iren ẕerreye ḳâyil mi olur	‘Arz idem dirdi gözi yaşlarını **Emrî** saña Güneşe leşker-i seyyâre muḳâbil mi olur	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
7a	Emrî	‘Anberîn kâkül cebînüñ üzre şekl-i cîmdür Ẕerre aġzuñ mihr üstine yazılmış mîmdür	Dürri dendân-ı nigâra benzemez mi **Emrî**yâ Ẕerre aġzı eyledür kim aña ṣıġmaz nîmdür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7a	Emrî	Senüñ fülfül beñüñ varsa benüm dâġ-ı siyâhum var Senüñ sünbül ṣaçuñ varsa benüm de dûd-ı âhum (var)	Senüñ ḳandan sirişküñ var ise ey dîde-i **Emrî** Benüm de sûz ile dilden gelür çoḳ âh u vâhum (var)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
7a	Emrî	La‘line ḳarşu ezilme ey şeker Key ṣaḳın ‘âşıḳları başuñ ezer	‘Ârız-ı zîbâña **Emrî** gül dimiş Söylenür illerde bu rengîn ḫaber	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
7a	Emrî	Gamuñda baña sirişküm ṣarâb-ı âl yiter Dile derûnî muṣâḥib daḫi ḫayâl yiter	Kabâyı n'eyleyeyin cismüm üstine **Emrî** Sirişkden dökilen kan ḳabâ-yı âl yiter	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
7a	Emrî	Dilde derdüñle belâ vü derd ü miḫnet ü vardur Dîde-i terde ḫayâlüñdür daḫi nem vardur	Görmemiş kimse vücûdın misli ma‘dûm **Emrî**yâ Ẕerrece yoḳ ol güneş yüzlüde bir fem (vardur)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7a	Emrî	Bir yalıñ yüzlü güzeldür âteş-i ‘ışk-ı nigâr Yaḳsa yandursa dil-i ‘uṣṣâḳı n’ola vechi var	Aġladursın **Emrî**yi bârî ḳaşuñ göster aña Çün olur ḳavs-i ḳuzaḥ bârân olıcak âşikâr	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7a	Emrî	Şeb-i ġamda tütüni âhumuñ eflâki boyar Bu söyünmişçe çerâġum meded ey mâh uyar	Ruhı hicrette ne çekdüñ o kemân ebrûñuñ Tîr-i hecr **Emrî** ṣaḳın âdeme gitdükçe ḳoyar	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
7a	Emrî	Egerçi yaşumuñ her ḳaṭresi bir necm-i eẕherdür Yine yanuñda ey mâh-ı münîr adı bir aḫterdür	Özini nisbet itmez eşk-i merdüm-zâdeme **Emrî** Bilür dürr-i yetîm öksüzlügin pâkîze-gevherdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
7a	Emrî	Hecr ü ġam-dîdesiyem dîde-i hûn-pâşum var Bilmezen ḳandan aḳar baḥr gibi yaşum var	Halka-i zülfine **Emrî** niçe ṭolanmayasın Göñül olur benüm ol ḥalḳada evbâşum var	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
7a	Emrî	Yüzüñe âşüftedür zülfüñ perîşân- ḥâldür ‘Âşıḳ olduġına ḳadd ü dûtası dâldür	Yüksek uçar **Emrî**yâ ġâyet hümâ-yı zülf-i yâr İremez bu şâh-bâz-ı dil müşevveş-bâldür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7a-7b	Emrî	Hançerüñ gibi degül ġamzeñ yavuz ḳattâldür Kâkül-i müşgînüñ anuñçün perîşân- ḥâldür	Bâġ-ı dehr içinde **Emrî** kebk-i ḫôş-reftârdan N'eyleyem kim şâh-bâz-ı dil müşevveş bâldür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7b	Emrî	Çarḫ-ı ser-keş dest-i âhumdan zebûn olmış-durur Ḳâmeti iki bükilmiş baġrı ḫûn olmış-durur	Dem-be-dem efġân ider **Emrî** çemende ḳâmeti Ey hilâl-ebrû fiġân altında nûn (olmış-durur)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7b	Emrî	Zibâ ruḫunda ḥâl-i siyeh midür ey nigâr Yâḫûd bıraḳdı nâfesin ol âhû-yı Tâtâr	Hattı dilerdi ide iḥâṭa ‘izârını Miskîni **Emrî**yâ bu hevâ eylemiş ġubâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
7b	Emrî	Belâda hem-demüm ṭıfl-ı sirişk-i ḫûn-feşânumdur Baña bu derdi çekdüren bir iki ḳatre ḳanumdur	Dü-tâ cismüm ki ey **Emrî** boyandı kana yaşumdan Ḫadeng-i nâle atmaġa ḳızıl tozlu kemânumdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
7b	Emrî	Tirin belâ süvârına bir tâziyânedür Gül-gûn-ı eşk-i çeşm o sebebden revânedür	Bezm-i nigâra varur iseñ tuḫfe yirine Ey **Emrî** naḳd-i cânı igen ‘ârifânedür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
7b	Emrî	Ḳabâ-yı sebz ile ḳaddüñ ki serv-i bâlâdur Ruḫuñ o serv üzerinde meh-i dil-ârâdur	Yanaġı lâledür **Emrî** nigâruñ aña bahâr Ḳabâ-yı sebzle bir ḳâmet-i mu‘allâdur	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
7b	Emrî	Kimi yaḳdı ki yine âteş-i ruḫsâr-ı nigâr Ki irişdi kamere dûd-ı ḫaṭ-ı âteşbâr	Derd-i hicrân ile bir hâle irişdi **Emrî** İñleşür nâleleri üstine gör leyl ü nehâr	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
7b	Emrî	Dâġ-ı maḥabbetüñ ki dil-i mübtelâdadur Beñzer o serv-i bâġa ki ayaġı mâdadur	Gûyâ kenâr-ı âbda bitmiş çemen-durur Haṭṭ-ı sebz ki **Emrî** ruḫ-ı dil-rübâdadur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
7b	Emrî	Dâne-i vaslıñ hevâsında dökilen bâl ü per Murġ-ı cânuñ şöyledür żaifî ki üf dirseñ uçar	Sanma **Emrî** mâh-ı nev âhum oḳından vehm idüp Murġ-ı zerrîn-bâl deşt-i âsumânda dökdi per	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7b	Emrî	İñkarı bîmâr-ı ‘ışḳuñ nâle vü efġânıdur Aġladı ġam küştesinüñ dîde-i giryânıdur	Pâre pâre itdi yine câme-i ebri felek **Emrî**yâ şimdi o mâhuñ ‘âşıḳ-ı giryânıdur	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
7b-8a	Emrî	Göñül ey sîm-ten ṣarrâf-ı şehr-i miḥnet ü ġamdur Gözüm aḳça terâzûsı sirişküm aña dirhemdür	Ruhına ḳatre düşmişdür gül-âb-âlûd zülfinden Görenler ṣandılar **Emrî** gül-i ter üzre şebnemdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
8a	Emrî	Çarh bir pîre-zen ü heykeli pervîni-durur Gevher-i encüm anuñ âlet-i pervîni-durur	Nergis-i bâġ ki **Emrî** nigerañdur felege Ḳanġı ṣaḥibi nazaruñ çeşm-i cihân-bîni-durur	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
8a	Emrî	Dürc-i dîdemden ḫayâl-i yâr dürr-i ter siler El ṣunar raḥm idüp ol ḫûnî gözüm yaşın (siler)	Ol dil-ârâya dilerseñ işte dil didüm didi Ḫançer-i müjġânuma var **Emrî** anı o diler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Emrî	Nebât-ı ḫaṭ-ı reyḥân ol şeker-efşânda bitmişdür Muḥaldür cân otı dirsem aña ol cânda (bitmişdür)	Acep benzer mi **Emrî** ol siyeh benden biten mûyâ Giyâh nâzeyi fülfül ki Hindüstân’dan bitmişdür	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
8a	Emrî	‘Işḳ ehli meşhedinde dimeñ kim giyâhdur Çıkmış mezârı üzre yeşil dûd-ı âhdur	Cismüñde zaḫm-ı tîġ-ı ġam-ı ‘ışḳ **Emrî**yâ Ṣorana di ki derd iline ṭoġru râhdur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
8a	Emrî	Şu‘le-i ġam dil elinde ḫâmedür Oḳıyup yazduġı miḥnet-nâmedür	Çarh **Emrî** ḳabrüm üzre örtilür Zer beneklü âsumânî câmedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Emrî	Zülf-i pîçîdeñ ki la‘l-i dür-feşân üstindedür Ey elif-ḳad beñzer ol bir cîme cân (üstindedür)	Ḳanlu yaşum üzre **Emrî** bu felek beñzer hemân Ṣol ḥabâba kim ṣarâb-ı erġuvân (üstindedür)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Emrî	Bir nâfe mi var ḥâl-i ruḫ-ı dilbere beñzer Aḳ yüzde ḳara beñ-durur ol ḫâl-i mu‘anber	Jâle degül ey **Emrî** görüp rûy-ı nigârı Kan derledi utandı ḳızardı gül-i aḥmer	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
8a	Emrî	Kaşuñ ġamında cismümi zeyn itdi lâleler Gûyâ iḥâṭa itdi hilâli sitâreler	Şâh-ı ġam sipâh-i sirişkümden **Emrî**yâ Her şeb felek ḥışârını bekler sitâreler	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
8a	Emrî	Bak yüzine ‘âşıḳuñ ol çeşm-i ḫûn-efşânı gör Ḥâḳ içinde nice aḳarmış şehîdüñ ḳanı gör	Âfitâb-ı enver içre ẕerre-i gûyâ ki baḳ Ya‘nî rûy-ı yârda **Emrî** fem-i cânânı (gör)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Emrî	Acırum ‘âlemde zaḫm-ı ḫançer-i cânândur Her ne gelür ise acınmamag olmaz ḳandur	Şâh-ı gül ol Yûşuf-ı ḥüsni terâzûlar düzüp Her gül-i ter **Emrî**yâ bir keffe-i mîzândur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a-8b	Emrî	N'ola ey sîm-beden göñlüñe eşk itse eser Ki gümiş aḳça-durur ṭaşa ururşañ da geçer	Hîç añar mı müjenüñ tîrini **Emrî** dir imiş Dôstlar ol ḳaşı yânuñ oḳı dilden mi çıḳar	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
8b	Emrî	Tîr-i müjgânuñ dem-â-dem çeşm-i giryândan geçer Hey ne murġ olur bu kim bâl açsa ‘ummândan geçer	Cism-i zerdi **Emrî**niñ bir sûzen-i zerrîndür Rişte-i sebziñ senüñ ey ḳaşı yâ andan geçer	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8b	Emrî	Karâr ḳılmaġa bir dem mekânumuz yoḳdur Mekânı neyleyelim kim zamânumuz yoḳdur	Hadeng-i miḥnet ile nîm-küşteyüz **Emrî** Bütün cihânda bizüm yâr-ı cânumuz yoḳdur	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
8b	Emrî	Lebüñ yâdına bezm-i ġamda dil çün bâde nûş eyler Ṭoḳuz câmını gerdûnuñ bir idüp çekse nûş (eyler)	Figân kim bülbül-i gûyâ iken her ġonca-fem **Emrî** Dehân-ı bî-zebân-ı ġonca-veş devrân ḫamûş (eyler)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
8b	Emrî	Ebrûlaruña misâl yoḳdur Bir ayda iki hilâl yoḳdur	Kim dir ki vefâsı muḥtemeldür Ey **Emrî** ol iḥtimâl yoḳdur	Gazel (5 beyit)		--./.-.-/.--	
8b	Emrî	La‘lüñ ile ḳaddüñe öykünse naḫl-i mîve-dâr Şöyle silker şarşar-ı âhum anda ḳalmaz berg ü bâr	Gördikim beñzetmek ister la‘line kendün ‘aḳîḳ Reng virdi aña ey **Emrî** Süheyl-i tâb-dâr	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
8b	Emrî	Zülf-i dil-dâra ki derdin dil-i maḥzûn söyler Gûyiyâ Leylîye aḥvâlini Mecnûn söyler	Bir Gazel söylemiş **Emrî** lebiñiñ vaṣfında Ehl-i diller didiler hep sözi mevzûn (söyler)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
8b	Emrî	Üstünde sînemüñ ḳızaran şanma yaredür Ḳaṣd itdi cânum almaġa bir yüzi ḳaradur	Mushaf cemâline göre sâyir güzellerüñ **Emrî** iki ruḥıyla cebîni si-pâredür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
8b	Emrî	Nazar ḳılsa n'ola mir’âta ḳarşu ol güneş ruḫsâr Derûn-ı dilden eyler yüzine baḳduḳca mihr iẓhâr	Degüldür üstüḫânlar **Emrî**nüñ cism-i nizârıdur İtüñ meyl eylesün diyü götürür bir nice ṭômâr	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
8b	Emrî	Şi‘rüm ki anda vasf-ı ruḫ-ı dil-rübâsı var Beñzer şu yâr-ı nev-ḫaṭa rengîn edâsı (var)	Senüñ Ḥıṭâ dimiş şu‘arâ çîn-i zülfüñe **Emrî** işitdi didi ki bunuñ ḫaṭâsı (var)	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
8b-9a	Emrî	Göñül sulṭân-ı mülk-i ‘ışḳa tâbi‘ bir sipâhîdür Başumda mûy-ı jûlîdem anuñ perr-i siyâhıdur	Ġam-ı ‘ışḳ-ı nigâr ile başumda od yanar **Emrî** Degüldür mûy-ı jûlîdem anuñ dûd-ı siyâhıdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9a	Emrî	Hâb içinde gözüme ol ruḫ-ı zîbâ görinür Teşneye vâḳı üstünde nitekim mâ görinür	Ḳanlu yaşı boyamışdur yüzini **Emrî**nüñ Ḫayretinden dime kim çihresi ḥamrâ (görinür)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
9a	Emrî	Gamzeñ ḫayâli kim dile ṭoġru gibi gelür Geldükçe ḫâne-i dile uġru gibi gelür	Âlâm u derd ile gelişin gördi **Emrî**nüñ Dimiş ki dertlü ḳaṭı sayru gibi gelür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
9a	Emrî	Bu gice koynuma girdi düşümde bedr-i münîr Uyanıcaḳ seni kucmagı eyledüm ta‘bîr	Günâhı ne sanemâ **Emrî**nüñ ki ḳaṭli içün Getüre ḳaşuñ ile kirpügüñ kemân ile tîr	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
9a	Emrî	La‘l-i girân-bahâ-durur ey dil leb-i nigâr Ġafletle anı birine öpdürmesin nigâr	**Emrî** ḳalursa gussa-i ḫaṭṭuñla bir zamân Ḳalmaz yirinde nesne meger bir avuç ġubâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
9a	Emrî	Urup ṭaş ile dil üzre bu serdi gögsümi ol yâr Dirîġâ yıḳdı pir-i zâr u ża‘îfüñ üstine dîvâr	Gamuñla **Emrî**-i bîmâra şöyle ża‘f geldi kim Düşer nâ-geh doḳınsa barmaġıyla nâveküñ ey yâr	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9a	Emrî	Hâtırumda naḳş olan fikr-i dehân-ı yârdur Yoḳ degül ‘ışḳ ehlinüñ göñlinde bir sır vardur	‘Akl u fikr ü sabr u ṭâḳat gitdi elden **Emrî**yâ Şimdi her âh u figân kim eylerem nâ-çârdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
9a	Emrî	Ne ‘anḳâyu ki âb u ṭa‘madan ihmâlümüz vardur Ṣafâmuz yoḳdur uçmaḳdan ferâġ-ı bâlümüz (vardur)	Bugün şehr-i belâġatde biz **Emrî** ḫâce-i na˙muz Metâ‘-ı şi‘r alur ṣatur niçe dellâlümüz vardur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9a	Emrî	Darılup dilber ġamından yâre aġyâr olmazuz Ġonca-veş dil-tengüz ammâ hem-dem-i hâr (olmazuz)	Añlaruz ḳâlinden **Emrî** sîm-berler ḥâlini Aña naḳd-i eşkümüz birle ḫarîdâr olmazuz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
9a	Emrî	Pîşe-i gam şîriyüz dest-i meveddet beklerüz Ya‘nî âhû-çeşmler yâdına furṣat (beklerüz)	**Emrî**yâ bâd-ı hevâ ṣanma ‘aṣâ-yı âhumuz İşiginde bir şehüñ bâb-ı sa‘âdet beklerüz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
9a	Emrî	Yandı söyünmedi şanemâ dilde dâ umuz Ḳaldı şükür ki ṣoñumuza bir çerâġumuz	**Emrî** yüzin görüp didi âyînede nigâr Âb içre mün‘akis mehe beñzer yanaġumuz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
9a-9b	Emrî	Didüm ki tîr-i ġamzeñ dilde neden belürmez Ol ḳaşları kemânum didi geçen belürmez	Bîmârdur didiler **Emrî** göre vardum Bir nâle işidilür ammâ beden belürmez	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
9b	Emrî	Dil reh-i ġamda câna ḳatlanmaz Cân ten-i nâ-tüvâna ḳatlanmaz	Ölür **Emrî** lebüñde yara görüp Kimsene zaḫm-ı câna ḳatlanmaz	Gazel (5 beyit)		..--/.-.-/..-	
9b	Emrî	Dem olur ‘âlemi yaḳar bir âḫ-ı sûz-nâkiz biz Dem olur âteşi teskîn ider bir âb-ı pâkiz biz	Bize çâk-i girîbânın igen ‘arz itmesün sûsen Ḳażâ tîġı **Emrî** ezelden sîne-çâküz biz	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9b	Emrî	Meh-i nev ey hilâl-ebrû senüñ barmaġuña degmez Nice barmaġuña vallâhi bir ṭırnaġuña degmez	Dilüñ bâġ-ı fenâ ḳılduñsa sen ey **Emrî**-i dervîş Cinânuñ ḥulle-i sad reng bir yapraġuña degmez	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9b	Emrî	Sînemde tâze dâġa budur kıldugum heves Bâġ-ı cihânda kişiye bir gül-‘izâr bes	**Emrî** sirişk ü âh ile gider işigüñe Bâd ile yâ su ile varur gülsitâna hüs	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
9b	Emrî	Şevk odı yaḳdı şem‘ gibi üstüḫânumuz Ten ẓulmetinde anuñ ile çıḳdı cânumuz	Bîmâr iken fütâdesi olduk güzellerüñ **Emrî** ża‘îf düşdi dil-i nâ-tüvânumuz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
9b	Emrî	Var iken dilde Ḫayâlüñ heves-i cân olmaz Hîç bir memleket içre iki sulṭân olmaz	**Emrî**yâ ġamzesine ḳarşu gögüs germe sakın Çün bilürsin ki ḳażâ tîrine ḳalḳan (olmaz)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
9b	Emrî	Dil ehlinden ṭarîḳ-ı ‘ışḳda âh u fiġân gitmez Ki râḫ-ı pür-mehâlikdür ceressüz kârbân gitmez	Kapuñdan cennete ‘azm eylese ġam-gîn gider **Emrî** Vaṭandan gurbete giden kimesne ṣâdmân gitmez	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
9b	Emrî	Yaşumı ol la‘l mey reng ile ḫûnîn eylemiş Reng geçmiş aña gerçi lîk rengîn eylemiş	Âh-ı âteş-bâruñı ḥaşrında eflâk **Emrî**yâ Ṭôp-ı sîmîn-i mehe zencîr-i zerrîn eylemiş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
9b	Emrî	O mâh bir yanaġı sâde görmiş âh itmiş Ta‘accüb itmeñüz âyîneye nigâh itmiş	Meh-i münevvere yoḳ iḥtiyâcı **Emrî**nüñ Ṣaçı düninde o ṭıfluñ yüzini mâh (itmiş)	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
9b	Emrî	Haṭṭuñdan alup göñlümi ġamzeñ sitem itmiş Ḳurtarmış o miskîni belâdan kerem itmiş	Cânâna baḳam diye diyü **Emrî**-i giryân Ruḫsâresini ḳanlu yaşından bekam itmiş	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
10a	Emrî	Göñlüm müjeñde câna varmış bıçaġa düşmiş Mey içüp yaşuma elden ayaġa düşmiş	Dutılmış **Emrî** göñli zülfine nâ-gehânî Şol murġ gibi ansuz câna ṭuzaġa (düşmiş)	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
10a	Emrî	Yatur dil haṭṭ-ı şeb-gûnında zülf-i yâra yasdanmış Ne bilsin dün ḳara gögsünde miskîn mâra yasdanmış	Sorarsañ **Emrî**-i dil- ḫaste ḥâlin kûşe-i ġamda Yatur ol nâ-tüvân ṭopraġa düşmiş ḳara (yasdanmış)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
10a	Emrî	Cevher-i ‘ışḳuñ dilümde var iken şemşîr-veş Ey kemân-ebrû neden yabana atmak tîr-veş	‘Akl u cân u dil belâ ġârında şan aṣḥâb-ı Kehf Nefs-i **Emrî** anlaruñ ardıncadur ḳıṭmîr-veş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
10a	Emrî	Leblerüñ ġonca yanaġuñ gül-i ḫandân olmış Ḥüsnüñ ey serv-i sehî tâze gülistân (olmış)	Hasret-i la‘lüñ ile cân virür **Emrî** şanemâ Gözlerüm kan aḳıdur üstine giryân (olmış)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10a	Emrî	Mahabbet şâhı kim ḳaşrına çarḫı âsitân itmiş Ser-i erbâb-ı dilden pâye pâye nerdübân itmiş	Müneccim dirdi gerçekden hilâl-i münḫasif olmaz O mâh **Emrî** saçıyla gerçegin anuñ yalan (itmiş)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
10a	Emrî	Meclis-i çâh-ı ẕeḳandan göñül olmadı ḫalâṣ Muṣḥaf-ı ḥüsnine ḳarşu oḳıdı biñ ihlâs	Dür dişüñ vaṣfı bulınur ṣadef-i şi‘rinde Naẓm deryâsına **Emrî** olalıdan ġavvâṣ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10a	Emrî	Şol bir ḳarış boyıyla o serv-i bülende şem‘ Dik gelmeseydi düşmez idi hiç bende şem‘	Tômâr-ı şi‘r-i **Emrî** ilet ki şevḳ ola İletmegün mezâr-ı Kemâl-i Ḫocende şem‘	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
10a-10b	Emrî	Zülf-i şeb günüñ görüp sînemde yaḳdum tâze dâġ Nitekim aḫşama ḳarşu her kişi yaḳar çerâġ	**Emrî**-i bî-çâreyi öldürmege gider gibi Ey kemân-ebrû oḳuñ olmış yine yalıñ yaraġ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
10a	Emrî	Ben meste dime ‘aḳluñı almış ṣarâb-ı ‘ışḳ Bu ‘aḳl ile bilinmez efendi kitâb-ı ‘ışḳ	Ma‘nîde iltifât budur ehl-i ‘ışḳa kim Ġâyibden ire gûşına **Emrî** ḫiṭâb-ı ‘ışḳ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
10a	Emrî	Sanemâ sîneye gel yâre-i meftûlüme baḳ K'acıyup ḫâlüme aġzına ḳomışdur barmak	Sûre-i Leylden özge oḳumamış bir ḥarf Muṣḥaf-ı ‘ışḳda Mecnûna virür **Emrî** sebaḳ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10a	Emrî	Benüm ol ‘alem-i dile vâḳıf Mışradan mışrı seyri der ârîf	‘Acep olmaya **Emrî** cân şerîf Şeref müşrik ki ola müşerref	Gazel (5 beyit)		--./.-.-/.--	
10b	Emrî	Gül gülâc-ı ḫûn-ı ḥüsnüñden alup niçe varaḳ Şerbet-i jâleyle ışlatmış hezâre bir ṭabaḳ	**Emrî**-i bî-dil ölür görse zenaḫdânın derin Sâḳiyâ ḳattâl olurmış çıḳsa elmadan ‘araḳ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
10b	Emrî	Murġ-ı ġam-ı nigâra dil âşiyâne ancaḳ Eşk ü şerâr-ı âhum hep âb u dâne ancaḳ	Meydân-ı ‘ışḳ içinde ḳoşmaġa cân semendin Zülf-i nigâr-ı **Emrî** bir tâziyâne ancaḳ	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
10b	Emrî	Âfitâbı senüñ avcuñda ḳomış ey meh ḥaḳ Eylemiş ṣa‘ṣa‘asın destüñe sîmîn barmak	**Emrî**yâ kim ki lebin bâdeye teşbîh itse Ol ḫacâletle ser-â-pâ bedeni ġarḳ-ı ‘arak	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10b	Emrî	Hilâl u ḫâme vü ṭômâr u şem‘ ü ġonca-i zanbaḳ Nice bir ola pençeñle düz olmaz elde beş barmaḳ	Ne mihr olur yed-i beyżâsı olmış her şu‘â‘ınuñ Ucı bir mâh-ı bedr **Emrî** aña ben mâh-ı nev mülḥaḳ	Gazel (7 beyit)		.---/.---/.---/.---	
10b	Emrî	Ey haṭṭ-ı yâr girme o bâġ-ı cinâna çıḳ Âdem gibi ye anda da bir iki dâne çıḳ	Düşdüñ çü **Emrî** çâh-ı zenaḫdâna nâgehân Zülfin getür elüñe yapış rîsmâna çık	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
10b	Emrî	Pâymâl eyleme gîsû-yı ‘abîr-efşânuñ Ḳuyruġın başma nigârâ uyur ejderhânuñ	**Emrî**yâ şanma şafaḳ sille-i âhumla seḥer Yüzini kana yudum mihr-i cihân-ârânuñ	Gazel (7 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10b-12a	Emrî	Virme gîsû-yı dil-âvîzine dil cânânuñ Göz göre aġzına atılma bir ejderhânuñ	**Emrî**yâ şanma şafaḳ ol yüzi meh hecrinde Eşk-i hûnîni-durur mihr-i cihân-ârânuñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
10b	Emrî	Dilâ viṣâl umanuñ âḫı pür-şerâre gerek İrişmege kişi ol devlete sitâre gerek	Nigâr-ı seng-dilüñ göñlini ele alıgör Dögünmege saña ey **Emrî** seng-i hâre gerek	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	
10b	Emrî	Pâ ḳomışdur farḳ-ı mihre ḫançerin Ẕerre-i nâçîzde yoḳdur femüñ	Âh-ı âteş-nâke zerrîn ser-‘alem Pâdişâhısın ne **Emrî** ‘âlemüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
10b	Emrî	Eylerem sen meh içün çarḫ-ı bed-aḫter ile ceng Ṣa‘ṣa‘a ṣanma ki urur siper-i mihre ḫadeng	Baglanan sîne-i **Emrî**de degül dâġ-ı siyâh Şah-bâz-ı ġam-ı ‘ışḳ ayaġına baġladı zeng	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
12a	Emrî	Didüm görüp ḫaṭ-ı zerdin ruḫında dil-dâruñ Budur benefşe-i Mışrîsi bâġ-ı ruḫsâruñ	O ṭurre-i dil-i alımaz **Emrî**yi gelmese Gele meger ki ruḫuñdan ḫaṭ -ı siyeh-kâruñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
12a	Emrî	Gül-i terden daḫi nâzük bedenüñ Ġonca-i bâġda yoḳdur dehenüñ	Cân virür **Emrî** di (öldürsün anı) Tîġ ile ġamze-i nâvek-i fikenin	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..-	
12a	Emrî	O servüñ la‘l-i şîrîni ġamından ḫâḳ olan zâruñ Nebâtın mı yidüñ ey ṭûtî mercân oldı minḳârıuñ	Sakınursın hemîşe tünd-bâd-ı âḫ-ı **Emrî**den Dirîġâ üstine yavuz yil esdürmezsin aġyâruñ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
12a	Emrî	Eyledim sen meh içün çarḫ-ı bed-aḫter ile ceng Ṣa‘ṣa‘a ṣanma ki urur siper-i mihre ḫadeng	Baglanan sîne-i **Emrî**de degül dâġ-ı siyâh Şah-bâz-ı ġam-ı ‘ışḳ ayaġına baġladı zeng	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
12a	Emrî	Beñzemez ruḫsâr-ı zîbâña yüzin gördüm gülüñ Nâleme öykünmez işitdüm hezârın bülbülüñ	La‘l-i dil-dâr üzre **Emrî** ṣol fem-i yâḳûtunuñ Mîmdür kim üstine sürḫ ile yazılmış mülüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
12a	Emrî	Zülfden yüzüñe gelmiş ser-i mûdur dehenüñ Ḳıl yarar sözde anuñçün leb-i şekker-şikenüñ	Vasf iderse nice yıllar dehenüñle belüñi **Emrî** vaṣf eyleyimez bir ḳıluñ ucını senüñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
12a	Emrî	Nice ḳurtulsun ḫarâmî gözlerinden kân anuñ Çevre yanın tîġ ile bekler alup müjgân (anuñ)	Halka ṭaḳdı gerdenine hâle dutdı şâmda Ḳulluġından ḳaçdı çün **Emrî** meh-i tâbân (anuñ)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
12a	Emrî	Sîmîndür nigârâ gerçe ḳabâsı şem‘üñ Nâs ortasında lîkin bir pul bahâsı şem‘üñ	Meclisde gice **Emrî** pervâne ġażabdan Bir pâre âteş oldı yandı yaḳâsı (şem‘üñ)	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
12a	Emrî	Gerçi kim seḫḫârelerdür nergis-i câdûlaruñ Anları başmışdur ey meh-rû hilâl ebrûlaruñ	Yâr dendânına teşbîh eylemişler özlerin Yüzleri agını ey **Emrî** göre lûlûlerüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
12a	Emrî	Küşte-i tîġ-ı ġam-ı ‘ışḳ olduġumçün ey melek Bir zümürrüd ḳaba yapdı üstüme ṭâḳ-ı felek	Kabrüm üstinde ḳurılmış ḫaymedür çarḫ **Emrî**yâ Zer ṭınâbıdur şu‘â‘-ı âfitâb âhum direk	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
12b	Emrî	Gördi bir olup ikiler kim iderler dehanuñ Tefriḳa ṣaldı füsûn ile araya süḫanuñ	Döndürür **Emrî**nüñ ayva ile nârence yüzin Bir güzeldür güzelüm ayva göbeklü ẕekanüñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
12b	Emrî	Kaşı yayına beñzetse hilâli âsumân anuñ Atılur üzerine oḳ gibi âhum hemân anuñ	Ko **Emrî** gonca-i bâġı yüzinde aġzını vaṣf it Güneşde ẕerresinden söyle bizi ḥüsn-i cânânuñ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
12b	Emrî	Kabâyi ḥüsnini peydâ eden üstâd-ı cânânuñ Beyâż dîde-i ‘âşıḳdan âteş etmiş penbesi anuñ	Yüzüne bâḳa oḳusun diyü ṭıfl-ı dil **Emrî** Cemâlîn müṣḥâfın yazdı bitürdi haṭṭ-ı reyḥânın	Gazel (8 beyit)		.---/.---/.---/.---	
12b	Emrî	Hilâlî ḳaşı mı mirrîḫ çeşmi üzre cânânuñ Yazılmış üstine ma‘kûs yâḫûd nûn mı fettânuñ	Lebinden idüp istiḫyâ ayaḳ ḳarada ḳoyaldan Ḳarasın görmemişdür kimse **Emrî** âb-ı ḥayvânuñ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
12b	Emrî	Nâ-tüvân gösterdü ki kendün gözisinuñ Bu ki düşmişdür kemendine ḫam-ı ebrûsınuñ	**Emrî**yâ anuñ eliyle itmese ḳatl itdügin Ḳılıcın ṣalmazdı çeşmi ġamze-i câdûsınuñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
12b	Emrî	Görinen aġzı degül reşk-i la‘li cânânuñ Delüp durur yüregin ġonca-i gülistânuñ	‘Aceb mi **Emrî**yi cândan ayırsa ey ḳaşı yâ Dem-â-dem işlemede aña zaḫm-ı peykânuñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
12b	Emrî	Korkum oldur kana yur peykânını cânânumuñ Kana sürmişdür yüzini çeşm-i ḫûn-efşânumuñ	Sanma müjgân hâr batmış bâġ-ı ġamda kûyına Kan akıtduġı ne **Emrî** çeşm-i ḫûn-efşânumuñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Emrî	Şu kim tîġuñda cânın virese bî-bâk Ḳoyup ḳoynına baġrına başar ḫâḳ	Çü ḳıldum dilden **Emrî** âteşîn âh Şu‘â‘ı mihr oldı dûdı eflâk	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
13a	Emrî	Kâş ey ser şikeste-hâl olsañ ‘Işḳ yolında pâymâl olsañ	Dil-i bîmârı ḫôş görürmiş yâr N'ola **Emrî** şikeste-hâl olsañ	Gazel (5 beyit)		..--/.-.-/..-	
13a	Emrî	Eline aldı çevgânını zülf-i ‘anber-efşânuñ Melâhat ṭopını ḳapdı ser-i zülf-i perîşânuñ	Meh-i nâ-mihribânuñdan ḫaber yoḳ mı nedür **Emrî** İşitdük göklere çıkmış yine feryâd u efġânuñ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
13a	Emrî	Tôp-ı ġabġabla ḳal‘asın cânuñ Yıkma ḳıl paranḳı müjgânuñ	**Emrî** ġonca lebine öyküdi Aġzını kana yudı bâd anuñ	Gazel (5 beyit)		..--/.-.-/..-	
13a	Emrî	Mâyil oldı göricek ‘arıż-ı dil-dârı göñül Su gibi aḳdı gör ḥâleti dîdârı (göñül)	‘Işka iḳrârı olup âh ile vâh iki güvâh **Emrî** nâşî bilüp gel ḳoya inkârı göñül	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
13a	Emrî	Gark-ı ḫûn oldı yine gögsümdeki na‘l-i hilâl Gûyiyâ düşdi şafaḳ deryâsına batdı hilâl	**Emrî**yâ göñli kebâb ister meger tıflınuñ Bulınur ṣaḥn-ı çemende bülbül-i şûrîde-ḥâl	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Emrî	Gördi bir yirde iki ḥâliñi ey mâh-cemâl Eyüdür eylemedi kendin iki pâre hilâl	**Emrî** kan aġladuġum bu ki cefâ ṭaşı dilüñ Şîşe-i bâdesin ufatdı dökildi mey-i âl	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
13a	Emrî	Sanki bir bülbüldür iki ḳaşuñ ortasında ḥâl Gülşen-i ḥüsnüñde açmış müşg-i terden iki bâl	Bir ḳılı biñ yardı tab‘-ı mû-şikâfum **Emrî**yâ Baġladı ol mû-miyân vaşfında bir rengin ḫayâl	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Emrî	‘Andelîb-i gülşen-i ġamdur dil-i şûrîde-ḥâl Aña zülfünüñ ḫayâli misk-i terden iki bâl	Kadd-i yâruñ **Emrî**yâ abdâlı olmışdur ‘alem Başı üzre na‘l kesdügi degül mi aña dâl	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13a	Emrî	Kulle-i kâf-ı belâdur görinen baş degül Bir-i ‘anḳâ-yı cefâdur belüren ḳaş degül	Bâgbân-ı felek ey serv-i revân-ı ‘uşşâḳ Başıdur pâyına pâş itdügi ḫaşḫâş degül	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
13a	Emrî	Hedef-i tîr-i belâdur görinen baş degül Bir iki oḳ yelegidür ḳararan ḳaş degül	Bih-i ciger vaṣlasınuñ sînede külbasdusı **Emrî**yâ ḫôn-ı şefâsı yiyecek aş degül	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
13a	Emrî	Gamzesine seni gördükçe göz eyler ey dil Her zamânda ḳılıcun sende diker ol ḳâtil	Kıl ḳadar eylügüñi görmedüm ey şeh dimesün **Emrî**nüñ fikr-i miyânuñla tenin bir mû ḳıl	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
13b	Emrî	Levh-i dilde ḥüsnüñi naḳş itmek içün ey ṣanem Çeşm-i ḫûnum devât-ı sürḫ müjgânum ḳalem	Nüsha-i ḥaddinde **Emrî** ḥaṭ du‘â-ı Ḫıżrdur Muṣḥaf-ı rûyında ebrû sûre-i Nûn ve'l- Ḳalem	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Sirişk eṭfâlidür öksüzleri evbâşdur çeşmüm Şarâb-ı ‘ışḳdan ḥâlî degül ‘ayyâşdur çeşmüm	Miyânınuñ ḫayâlin görmedüm dir gözleri **Emrî**den Görinen bu ḫayâl ile aña ser-dârdur (çeşmüm)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
13b	Emrî	Sûre-i ruḫsâruñ üzre ḳaşlaruñdur ḥaḳ ‘alîm Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde Bismillâhi raḥmâni'r-raḥîm	Pâkden pâk olur **Emrî** göñlüm emsem la‘lini Nitekim mey içenüñ göñlinde ḳalmaz hiç hem	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
13b	Emrî	Hat ki levḥ-i ‘ârıż-ı cânânı yazmışdur tamâm Ṣafḥa-i gülde Bahâristânı yazmışdur tamâm	Gül yüzüñ **Emrî** tâze dîvân bağlamış Misk-i terle ḫaṭṭuñ ol dîvânı (yazmışdur tamâm)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Bu göñlüm bülbülin ‘âlemde bâġ-ı câna ṭapşurdum Fiġân u nâlişin bir ġonca-i ḫandâna ṭapşurdum	Külâh-ı faḳr ile faḫr eyleyüp ‘âlemde ey **Emrî** Ḳul oldum cân u başı ḥażret-i Sulṭâna ṭapşurdum	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
13b	Emrî	Ḫayâlüñ ṭıflını gördükde bağrına başar çeşmüm Başına rişte-i müjgân ile aḳça ṭaḳar çeşmüm	Saçılan ḳanlu yaş şanma şerârıdur anuñ **Emrî** Ruḫı şevḳıyla bezm-i şevḳdan herkes yaḳar çeşmüm	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
13b	Emrî	Çeşmüme ol ḳadar dür virmiş o nâzenînüm Yirlere dökilenden doldurdum âstînüm	Derd ü elemden **Emrî** cümle teni ḳarardı Bu ḳara günlü sâye çün oldı hem-nişînüm	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
13b	Emrî	Baña bir tenhâca yir olsa firâvân aġlasam Eyle kim yaşum ḳurısa ḳalmasa kan aġlasam	**Emrî**yâ teskîn iderdi olsa göñlüm âteşin Bu ḳadar yaşlar döküp daḫi firâvân aġlasam	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Sîne miḥnet taḫtasıdur her elif mismâr-ı ġam ‘Işḳ içün bir ḫâne bünyâd eyledi mi‘mâr-ı ġam	Zülf u ruḫsâruñdan özge gice gündüz bilmezem Şu‘le-i âhumla **Emrî** mihr ü mehden fâri‘im	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Bezmümüzde câmlardur bu ṭoḳuz mînâ bizüm Ḳara yire dökdügümüz cür‘adur deryâ bizüm	İtimâs oldur ki hergîz cûrâdan nûş itmeye Kim ki ḳâs kellemizden nûş ide mûheyya bizüm	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Şâh-ı ‘ışḳam dil münaḳḳaş bir otağumdur benüm Bend-i ġam anda girihler şemse dâğumdur benüm	Ey gözi Tâtâr idersem derd-i hecrüñle sefer Menzil-i kûy-ı ‘adem evvel ḳonağumdur benüm	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
13b	Emrî	Şebnemle döndi rûy-ı ‘araḳ-rîz-i yâra gül Olmazdı böyle olsa gîr bî-sitâre gül	Tagıtmaz idi kendüyi **Emrî** benüm gibi Râż-ı derûnuñ eylemese âşikâre gül	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
14a	Emrî	Ser-i sevdâ-yı ḳâkülüñle perîşân- ḥâlem Eşk-i çeşmüm gibi üfdadeyem ü pâmâlim	**Emrî**yem sîm-i sirişkümle ṭoludur çeşmüm Beni ey yâr ayaġa şalma ki ‘ayn-ı mâlim	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
14a	Emrî	Ben ol sulṭân-ı ‘ışḳam dûd-ı âhumdan ‘alem çekdüm Melâmet defteri erḳâmına evvel ḳalem çekdüm	Çü bildüm bu fenâ mülküñ beḳâsı yoḳ bir el öñdin Ayaḳ ayaḳ fenâ iḳlîmine **Emrî** ḳadem çekdüm	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
14a	Emrî	Dokunan çarḫına çarḫuñ tîr-i âhumdur benüm Yüzini mâhuñ çalan şemşîr-i âhumdur benüm	Safha-i ḥaddinde **Emrî** görünen haṭṭ-ı ġubâr Âyet-i ḥüsnindeki tefsîr-i âhumdur benüm	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
14a	Emrî	Mahabbet şehsüvârınuñ atı oynağıdur başum Semend-i ‘ışḳuñ alnumda nişân-ı na‘lidür ḳaşum	Bezer her şeb hilâl ebrûsın altun ḥall ile ya‘nî Diler kim ola ey **Emrî** ‘arûs-ı dehr oynaşum	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
14a	Emrî	Şâh-ı ‘ışḳam baña bir zerrîn livâdur ḳâmetüm Ġam diyârı … itdim sîne ḳû suruḫletim	İçimde bezm-i muhabbetin belâ peymâsîm **Emrî** yâ fehm idemezsin sen benim keyfiyetüm	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
14a	Emrî	Mahabbet şâh-bâzınuñ yuvasıdur benüm başum Görinen âsiyânında ḳanadı ucıdur ḳaşum	Şevk şanma ṭaḳınup pâyına ṭaḳuptan ḥal ḥal Diler kim ola ey **Emrî** ‘arûs-ı dehr oynaşum	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
14a	Emrî	Şâh-ı ‘ışḳam baña bir zerrîn livâdur ḳâmetüm Ol livâyı çevre almış dâġlardur ḥaşmetüm	Gözlerimüñ biri ḳân-ı la‘l ü biri ḳân-ı sîm Lîkîn ol sîmîn-ten **Emrî** bilmemişdür ḳıymetüm	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
14a	Emrî	Hasret-i ebrû-yı müşgînüñle nûnuñ ḳaddi ham Noḳṭa ḳomış sînesi üstine anuñ dâġ-ı ġam	Mûy-ı jûlîde degüldi kelle-i Mecnûnla Ol benüm tuġum çekerdi **Emrî**yâ ben şâh-ı ġamu	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
14b	Emrî	Mahabbet âteşi yanar belâ ocaġıdur başum Egilmiş bâd-ı âhumdan duḫânıdur iki ḳaşum	Degil encüm biz ey her gice altûn ḥalle ḥaddin Diler kim ola ey **Emrî** ‘arûs-ı dehr yoldaşum	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
14b	Emrî	Yârı benden ayırup cânumı hicr aldı benüm Mürdeyem bu beden-i zerd müza‘fer kefenüm	‘Ömrüm olduḳça **Emrî** gam-ı tahrîr iderim Çün devât u ḳalemdir **Emrî** tûbân u dehenüm	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
14b	Emrî	Görüp nigâra cân u göñülden maḥabbetüm Mâni‘ olur muṣâḥabete vehki ḥayretüm	Öldükde **Emrî**yâ ġam-ı haṭṭ-ı nigâr ile Pîrûzeden üstüme türbetüm	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
14b	Emrî	Didüm işte yoluña biñ cânum Azacuḳ cânlu didi sulṭânum	**Emrî**yâ yirde görinmez cismüm Çarḫda işidilür efġânum	Gazel (5 beyit)		..--/..--/ ..-	
14b	Emrî	İrince âh ile ey dil bu rûzgâra yaşum Niçe dökildi saçıldı bu bî-sitâre yaşum	Derûn-ı dilde be **Emrî** ne âteşüñ var kim Geçince reh-güzer-i dîdeden ḳızara yaşum	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
14b	Emrî	Zâr cismümden hevâ çeng eyleyelden ṭâr hem Çeng-mânendi beni ḥam eylemişdür nâr hem	Küşte-i zülf ü ḫaṭam mûlâr elifler ṣanmañuz Kâleb-i fersûdeme mûr oldı **Emrî** mâr hem	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
14b	Emrî	Cür‘a-i câm-ı lebüñ içeli sekrân oldum Yiyeliden ġamuñ esrârını ḥayrân (oldum)	Naẓm idelden leb ü dendânını yâruñ **Emrî** ‘Âleme naẓmum ile la‘l-i dür-efşân (oldum)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
14b	Emrî	Yanaguñda zülfüñ cemâl üzre cîm Yüzüñde dehânuñ ḳamer içre mîm	Gidelden o lâle-‘izâr **Emrî**yâ Derûnumda dâġ-ı ġam oldı muḳîm	Gazel (5 beyit)		.--/.--/.--/.-	
15a	Emrî	Şâh-ı ‘ışḳam ḫâtem-i zerdür ten-i zerd-i dü-tâ Dâġ-ı ḫûnîn midür **Emrî** la‘l-i aḥmerden nigîn	Tîr-i derdi ġamzeñüñ şöyle geçüpdür cânuma Na‘l ṣanma görinür sînemde sûfârı hemîn	Gazel (3 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
15a	Emrî	Hâzır itdi gözüm anuñçün iki kâse ḫûn Giryem odur bâd-ı âhumdan olupdur ser-nigûn	Cismüm üzre şu‘le-i âhum degül ġam şâhıyam **Emrî**yâ sancaġumuñ bayraġın itdüm ser-nigûn	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
15a	Emrî	Sultân-ı ḫayâl-i ruḫuña dîde-i pür- ḫûn Urdı ṭunub-ı âl ile bir ḫayme-i gerdûn	Sultân-ı ḫayâl-i ruḫ-ı leylî içün **Emrî** Bir ṣırça sarây itmiş añı dîde-i pürḫûn	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
15a	Emrî	N'ola ṣaḳlarsam o ṣaçı leylî ‘ışḳın cânda ben Hây mecnûn ‘ışḳ-ı yârı bulmadum yabanda ben	Mülk-i naẓmuñ ṣâhısın dîvânuñı gördüm seniñ Görmedüm ey **Emrî** bu tertîbi bir dîvânda ben	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
15a	Emrî	Kodı sînemde ol şeh dâġ-ı pür-hûn Gedâsına ‘atâ ḳıldı bir altun	Hat-ı şeb-dîz-i dil-dârı görelden Gözümden çıḳdı **Emrî** eşk-i gül-gûn	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
15a	Emrî	Dür-i eşkümle ruḫ-ı zerdümi gerçi bezerin Ele âyîne alursam yine kendüm bezerin	Zâhir eyler lebüñ evşâfını eş‘ârında Çıḳarur her sözinüñ **Emrî** nigârâ şekerin	Gazel (7 beyit)		..--/..--/..--/..-	
15a-15b	Emrî	Ruḫlarında gör nigâruñ zülf-i müşg-efşânların Bâġ-ı ḥüsnin ṭolanur gül ṭoldurur dâmânların	Öldürüp **Emrî** biñ dürlü belâ vü derd ile Üstine aġlatma anuñ dîde-i giryânların	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
15b	Emrî	Beni sen hecr-i miyânuñla nizâr eylersin Gizleyüp ḳaşlarınuñ nûnını zâr (eylersin)	Göricek ḥâl-i nigârı lebi altında revân **Emrî**nüñ yaşını ey dîde revân eylersin	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
15b	Emrî	Baġrum başın o ḫançer-i ser-tîz delmesün Alsun alursa cânı ziyân başa gelmesün	Baş çekdi başına büyüdi baġrumuñ ṭaşı Peykânı **Emrî**yâ depesin nice delmesün	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
15b	Emrî	Ḳodum dîvâr-ı kûy-ı yâra câmı dîde-i terden Degül kirpüklerüm tutdum öñine perde tellerden	Nazar ḳılduñ diyü ġayra gözüme sançdı ḫançer Degül müjgân görinen **Emrî** ṭarf-ı dîde-i terden	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
15b	Emrî	Olaydı ḳaş başda bir ḫane pîrâhen Bu ġurbet içre ölicek olurdı bârî kefen	N'olaydı **Emrî**yi bârî alaydı ḫâb-ı belâ Düşinde bârî görinürdü bâġ u râġ-ı vaṭan	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
15b	Emrî	Hattuñla zülfüñe dolaşur cân-ı nâ-tüvân ‘Âdet budur ki şarıla mektûba rîsmân	Külbemda nâr-ı ‘ışḳ ile ey **Emrî** şem‘-veş Ten şem‘-dânı içre yanar her bir üstüḫân	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
15b	Emrî	Geçdi ey ḳaşı kemân baġrumun tîrüñden Susuz öldük bir içim su ṣuna şemşîrüñden	**Emrî**yâ gice ṣabâḥa diri çıḳdı encüm Göz yumup uyumadı nâle-i şeb-gîrüñden	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
15b-16a	Emrî	Berg-i gül-i sefîdden olursa pîrehen Ṭâḳat getürimez aña ki nâzükdür ol dehen	Sergeşte-i ġam-ı ruḫ-ı dil-dâr olmasa Ey **Emrî** lâlenüñ teni kan olduġı neden	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
16a	Emrî	Cihânda hem-demüm görür gözümken dîde-i pür-ḫûn Dem-i giryemde egnine geyinür câme-i gül-gûn	Elif ḳaddini ol servüñ ne deñlü vaṣf iderlerse Dehânı ṣıfrı ḳûr **Emrî** ider birini anuñ on	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
16a	Emrî	Yüzüñe irişdi gönlüm zülf-i ‘anber-fâmdan Ka‘beye bir gicede irdi diyâr-ı Şâmdan	Pertev-i ḫurşîdi ḳaşrında görüp kimdür didüm Didi **Emrî** bir ışıḳdur şimdi geldi şâmdan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
16a	Emrî	Bir melek gördüm nigârâ ruh güzel ḳad nâzenîn Âfitâb-ı müntehî ruḫsâ güzel ḳad nâzenîn	Nûrdan ruḫsâre vü kâfûrdan fem **Emrî**yâ Şem‘-veş maḥbûb-ı râ‘nâ ruḫ güzel ḳad nâzenîn	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
16a	Emrî	Her gün cemâl-i çihre-i dilberden aġların Her dün melâl-i ṭurre-i dilberden aġların	Hîç gün yüzini göstere mi gözlerüm baña Laḥẓa-be-laḥẓa **Emrî** ben anlardan aġların	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
16a	Emrî	Hâk itse hevâ-yı ẕekanuñla beni devrân Sâġar ide ḫâküm duta el üstine yârân	Gam odı kebâb itmiş idi baġrumı **Emrî** Peykânları yâruñ ṭop urdı aña dendân	Gazel (6 beyit)		--./.--/.--/..-	
16a	Emrî	İstemez dil-i bülbülü ol yüzi gülsiz gülistân Her gül ḥamrâ olursa la ‘lden bir âşiyân	Bâd-ı âḫ-ı **Emrî**yi gördüñ niçün ṣavulmadun Gösterüp yâr ef‘î-i zülfin didi budur yılan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
16b	Emrî	Firâk-ı la‘linle şu deñlü aġladı kan Yaşını silmeden al oldı pençe-i mercân	O meh-veşüñ ḫaṭı sevdâsı **Emrî** mecnûn-vâr Yüritdi hâmeyi yazında zâr u ser-gerdân	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
16b	Emrî	Kızıl eliyle meger ṣunmak istedi ey cân O la‘l-i nâba ki ṭaş oldı pençe-i mercân	Sirişk-i sîneme doymadı **Emrî** merdüm-i çeşm Neye doyarsa vir doymaz aḳçaya insân	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
16b	Emrî	Sûz-ı dilden sînede biryân olurdı murġ-ı cân Nâveküñ uçurmayaydı anı ey ḳaşı kemân	Sâye-i mâh-ı nev beñzeddigim kim **Emrî** ṭuyup Pîç u ḫâm olur ḳaramış ebrûsu ‘anber feşân	Gazel (8 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
16b	Emrî	Dar olupdur dâne-i ḫaşḫâş ḥelvâdan nişâñ Ḫurde-bînân-ı leṭâfet anı ṣanurlar dehân	Zerre-i mihr-i cemâlin **Emrî**yâ erbâb-ı sır Aġzıdur dimişler ammâ sende itmişler nihân	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
16b	Emrî	Yaşumuñ irişmedin ġavrına ey deryâ-nişîn Baḥrîyi ben dime yalanuñ dibi olur yaḳîn	Hâl-i pür mûyına beñzetdüm çün **Emrî** nâfeyi Sıġmayı yazdı derisine feraḥdan müşg-i çîn	Gazel (8 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
16b-17a	Emrî	Başuma odlar yaḳayın âḫ-ı âteş-nâkden Dökeyin gözüm yaşını dîde-i nem-nâkden	Görinen müjgân degüldür **Emrî**yâ murġ-ı ḫayâl Âşiyâne yapdı dîde ḫaşn u ḫâşâkden	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
17a	Emrî	Dişlerüñden luṭf uġurlamasa lûlû-yi ‘Aden Baḥr anı çâh-ı ṣadef içinde ḥabs itmek neden	Nakd-i cân almış-durur bir bûse borcı vardur Anuñ içün **Emrî**ye görinmez ol ġonca-dehen	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
17a	Emrî	Tenûr-ı ġamda yanar dil kebâbı n'eyleyeyin Bu câm-ı dîlde ṭolu kan şerâbı n'eyleyeyin	Ġam-ı nigâr ile bir ḥâl iderdüm ey **Emrî** Derûn-ı sînedeki ıżṭırâbı n'eyleyeyin	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
17a	Emrî	Dün gice cüdâ düşdüm ol alnı ḳamerümden Od yaḳdı felek başına âḫ-ı seherümden	Bî-hûş görüp yüzüme her dem su seperler Ey **Emrî** çoḳ eylük görürem dîdelerümden	Gazel (7 beyit)		--./.--./.--./.--	
17a	Emrî	Acıyu acıyu baña yaralar kan aġlasun Döne döne üstüme gerdûn-ı gerdân (aġlasun)	Zülf-i müşgînüñ hevâsı ḥâḳ idüpdür **Emrî**yi Kan geysün sünbül-i bâġ ebr-i nîsân (aġlasun)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
17a	Emrî	Okuñ bir ḫışm ile geçdi dil-i pür-derd ü miḥnetden Dehân-ı zaḫmum açuḳ ḳaldı ġonca gibi ḫayretden	Şafak ṣanma âḫ-ı seher-gâhumdan ey **Emrî** Felekde mihr-i ‘âlem-tâb kan derler ḥarâretden	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
17a-17b	Emrî	Nükhet-i pîrehenüñ aldı nesîm-i ḫôş-bû Ḳodı güllerde didi vü alsun emânet size bu	**Emrî**yâ jâle-i ter gül ruḥını zeyn itmiş Ḫûblar içre ḳanı ancılayın yüzi ṣulu	Gazel (7 beyit)		..--/..--/..--/..-	
17b	Emrî	Dil-i eyse göre gül demde dil arada kemâl olsa Mûradın añlasa dindâr ‘alemde ehl-i ‘âl olsa	Kapûlu mâh rûlarda visâli v‘ade olmasa Daḫı visal-i dil ârâsına her dem mâh-ı ṣâl olsa	Gazel (4 beyit)		.---/.---/.---/.---	
18b	-	İlâhî ol güzeliñ devr-i d’aim Cihân durduḳça dursan pâdişâhım	Bâhu ṣûsâ kim seni ol ḥüsn ile gördüm begendim Cânân olucak sebz-i ḥaddin olsun efendim	Gazel (6 beyit)		-	
19a	-	Dört müselmân ile beş ḳâfir meger İki delîr gördiler yüzi ḳamer	Ey kerimi celle budur añla kim ‘Add idüp ṭoḳuzda bir ṭarḥ ideler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
19a	-	Ol ne emaneddir vücudu ḥâliyâ ḫifâdadır Münir mi iskalde lemâ miskini belâdadır	……her kim bilürse bu m’uammâ sırrını Başına filler ṭutuşsun ġażapdan âzâdedir	Lüġaz		.---/.---/.---/.---	
19a	-	O ne dirsem görünür bir ḫôş hasâd Ol ḥaşâdıñ bir de bir ḥisâb burcu var	Yaz olunca hep giderler işine Her biri bir kal’a yapar başına	Lüġaz		-.--/-.--/-.-	
19a	-	Şol ne yenir nedir ki cismîne muâdil nâyı var Aġzı birdir dil iki bir pâyı var	Rû beste mâḳamı itmedikçe bir daḫı nuṭḳ eylemez Evveli cem âḫiri yâ ḥarfine heşt sây var	Lüġaz		--.-/--.-/--.-/--.-	
19a	-	Ol ḳadar kim m’uteberdir fırḳati Şâhlar yanında vardur ‘izzeti	Feth idersen it ḫıreḍî ….. Ḳulb ṭaḳarlar meşrebe virüñder	Lüġaz		-.--/-.--/-.-	
19a	-	Bir müdür ḳışṣadur kim yame-i verseñ…. Mîvesi ……..	Eger dirseñ cânı bu ḳadar murad itsen cânlanur Eger cânsuz eger mâsûr ḫasteye dermânlanur	Lüġaz		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
19b	Cinânî	Nakşı bende çemen ârâyı haẕân günâgün Yine bir ferş-i münaḳḳaş düşdi buḳalemun	Ola düşmenleriñ ḳâmetî mahşere cünun ……..	Kasîde (25 beyit)		--./.--./.--./.--	Mecmuada son beyitin, son mısrası yazılmamıştır.
19b	Cinânî	Ol simber virmez ḫaber tenhâ gezer ḳılmaz ḫaber Ḳıl bir naẓar dirsem eger biñ nâz eder bakmaz geçer	Vâlâ neseb nîgû ḫaseb ṭavrı ‘aceb âḥlâḳı hep Her rûzû şeb sormaz sebep şî müzeheb îḥsân ider	Kasîde (11 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
19b	Rûḫî	Bir yerde kim revâç bula gevher-i maḳâl Lâyıḳ degilki tav’ı suḫan perver ola lâl	Olsun şerîf-i zâttına lütfu ḫüdâzahîr Geçsün şafâyı ḳal ile o ḳâṭı mâh-ı misâl	Kasîde (17 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
20a	Cinânî	Çarhıñ mehî derhiñ şehri ‘asrıñ zehî ġamdan mehî Şehler gehî güyâ rehî ol dergehî eyler maḳar	Dirsem revâ bir ḫôş nevâ ḳalsun **Cînânî**den eser …….	Kasîde (9 beyit)		--.-/--.-/--.-/--.-	Mecmuada son beyitin, son mısrası yazılmamıştır.
20a	-	Tâ tîġ-i sug ile ḳalem oldı varaḳ nigâr Oldı nizâm-ı ‘âleme tîġ ü ḳalem medâr	Hadd yoḳ çü gördi ol ḳalem ü tîġ vaṣfına Tîġ hatîb ki ḳalem oldı şest kâr	Kasîde (27 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
20a	-	Tîġ-i zebânı çekdi Gazel ṭarzanına ḳalem Tâ kim ola bu tîġ ü ḳalem dehr yâdigâr	Tîġ ḳalem ki ola feth ile nâm-ı zer Ḳadr ile tîġ veş ḳalemi ola nâmdâr	Kasîde (15beyit)		--./.--./.--./.-	
20b	-	Bâga bi ṭarḥ ṣanup oldı yine faṣl-ı bahar Naḳş perdâz çemen çihre küşâyı eşcâr	Dest gülbinde meger raḥat-ı dendân oldu Dehen-i ġonce-i jale pirâ içün her bir hâr	Kasîde (12 beyit)		..--/..--/..--/..-	
21a	Ḳabûlî	Gün gibi dervâzına çıkmış gezer yaraḳ dede Yâ bürehne bir güzel âmmâ ‘aceb pârlaḳ dede	Eyledi inhâ **Ḳabûlî** saña lâzım olanı Saña da lâzım degilmi ḫaḳḳ sözi ṭutmak dede	Kasîde (22 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
21b-22a	-	İmamı din ḫaḳḳısın adlu dâd it Dil-i dânâları ‘adlinle şâd it	Nasihatdır murâd saña ancaḳ Eger acı gelürse bula ser ḫaḳ	Mesnevi (55 beyit)		.---/.---/.--	Mecmuada başlık olarak kaside denilmiştir. Fakat şiir mesnevidir.
22a	-	Cenk içün ṣâf bağlayıp geldi ‘ıyd u ḫâksâr Merd olan meydâna girdi ḳıldı ‘azm-i kârzâr	Kul disünler bize ġayretserlige ogluna İtmesüñler tek hemân teklîf ceng ü ma‘reke	Kasîde (24beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
22a	-	Lik aksiyle yaşın gören didiki ḳandur bu Ne kan olsun ki baḥrinden helâk olmuş nişândır bu Cinândan el yuyan ehl-i dile ‘âşuk cândur bu Heva deryâsına pür cûş iden seyl-i revândır bu Yine ḫod cân u muḥabbetde ṣarâb-ı erġuvândır bu	Necati cânı dostdan dirîġ eyler dimiş düşmen Zehi düşünmez ki düşmendir bizimle matekatmenden Muidi ḫâliş ü muḫliş ḳuluñdur ḫod bilürsin sen Bu sözler ‘izz ü vâḳadır inanma ey yüzi gülşen Yolunda öldüġüñ vallâh billâh yalandır bu	Taḫmîş (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
22a	-	İştihasın arturur ‘âşıḳların ra‘nâ ṭopuḳ Vaṣla olmaz behâ olucagız zîbâ ṭopuḳ	Simtenler ferâġat kılmış iken seyrâna Eyledi başdan yine âşüfte vü şeydâ ṭopuḳ	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
22b-23a	Fiġânî	Ṣubh-dem alup ‘Uṭârid destine zerrîn ḳalem Defter-i sîmâb-gûn-ı ṭâreme çekdi raḳam	Yaḳam âh-ı âteşînimle sipihrüñ dâmenin Dest-i miḫnetden **Fiġânî** ger alınmazsa yaḳam	Kasîde (41beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
22b	Fiġânî	Hecrüñde gördügüñ bu ṭoḳuz ser-nigûn ḳibâb Deryâ-yı eşküm üzre benüm oldı bir ḥabâb	Dìdâr-ı yâri görmek içündür **Fiġânî**yâ Gözler idüp ḥabâbı aḳar sür‘at ile âb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
22b	Fiġânî	Şu gibi sâf ḳıl sözi fikr eyle vir cevâb Her ne dilüñe gelse ögütme çü âsiyâb	La‘liyle çeşmine vireli dil **Fiġânî**yâ Gözde aġızda ḳalmadı hîç leẕẕet ile ḫâb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
22b	Fiġânî	Bûseñe dil ḳâni‘ olmaz vaṣluñuñ şeydâsıdur Dôstum ma ‘ẕûr ṭut dünyâ ṭama‘ dünyâsıdur	Bilmek istersen **Fiġânî** kim durur ol ġonca-leb Gülsitân-ı ḥüsninüñ bir bülbül-i gûyâsıdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
22b	Fiġânî	Ruḫsârlaruñ zülfüñ içün itdi şehâdet Bir dîni ḳaradur ki ider şemse ‘ibâdet	‘Âlemde bu beş beytüñ ile ḳal ‘a-i şi ‘re Urduñ be **Fiġânî** yine bir ṭôp-ı belaġat	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
22b-23a	Fiġânî	Ne bend idüpdür añlar baña o zülfi kemend Şu kimse kim gice ḳala yolu ola derbend	Mücerred ol zen-i çarḫa baş egme ‘Îsî-veş **Fiġânî** zâde-i tab‘uñ yeter saña ferzend	Gazel (5 beyit)		.--./.--/.--./.--	
23a	Fiġânî	Añmayam sünbül adın ol zülf-i ‘anber-bârsuz Ḳılmayam serve naẓar ol ḳadd-i ḫoş-reftârsuz Da‘vet itmeñ gülşene ben ‘âşıḳ-ı dil-dârsuz Neyleyem gül-zâr seyrin ol yüzi gül-zârsuz Çün baña cennet cehennem görinür dîdârsuz	Ey **Fiġânî** yâd idelden ben ḳulın ol meh-nijâd Vurduġınca miḥnet ü derdüm ziyâd oldı ziyâd Âhir oldı ġamla ‘ömrüm olmadı bir laḥẓa şâd Nâ-murâdem dâr-ı dünyâda Ḥişâlî nâ-murâd Geçdi ‘ömrüm miḥnet ü derd ile ḥayfâ yârsuz	Taḫmîş (5 bend)		-.--/-.--/-.--/--	Fiġânî, Hisâlînin gazelini tahmis etmiştir.
23a	Fiġânî	Görüp bâd-ı zemistândan burûdet nâgehân âteş Geyüp sîm-âbgun kürkün ısındı nâ-tüvân (âteş)	Görüp hattını haddinde **Fiġânî** âh u vâh itme Ki yanmaz dehr ocagında muḥaḳḳak bî-duhân (âteş)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
23a	Fiġânî	Burc-ı şerefde meh gibi bul ḥüsn ile kemâl Eksüklügüñi görmeyelüm ey ḳaşı hilâl	Fâl açdum idi ey yüzi Muṣḥaf añup ḳaddiñ Geldi elif **Fiġânî**ye oldı ḫuceste fâl	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
23a	Fiġânî	Tennûr-ı sînem içre baġrum kebâba beñzer ‘Aks-i lebüñle yaşum ḳanlu şarâba beñzer	Bu âh-ı serd içinde ḫâk-i tenüm **Fiġânî** Şarṣar yili **ş**avurmış bir kef türâba beñzer	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
23a	Fiġânî	Bâġ-ı ruḫuñda ẓâhir olalı benefşe-zâr Boynı burıldı oldı çemende benefşe zâr	Baḫr-i me ‘ânî derdi **Fiġânî** saña eger İrseydi gûş-i Sa‘dîye bu dürr-i şâh-vâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
23a	Fiġânî	Âsiyâbuñ nite kim ey serv-i ḳad ırmaġlar Bendini çarḫuñ bozup eşk-i revânum çaġlar	Ey **Fiġânî** ‘âlem-i ıṭlâka eylerdüm sefer Rehzen-i bend-i ta‘alluḳ râh-ı ‘âḳlı baġlar	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
23a	Fiġânî	‘Işḳ illerinde şâh-ı belânuñ penâhıyuz Mecnûn gibi diyâr-ı ġamuñ pâdişâhıyuz	Sînemde yandı dâġ-ı belâdan çerâġ-ı ‘ışḳ Pîr-i ġamuñ **Fiġânî** bugün tekye-gâhıyuz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
23a-23b	Fiġânî	Sevdâ-yı zülf-i yâr ile âşüfte-ḫâṭıruz Gâhî ‘Arabda gâhî ‘Acemde müsâfirüz	Meclisde bâde şevḳine añup **Fiġânî**yi Fürḳatde geçdi ‘ömri diyü aġlar acıruz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
23b	Fiġânî	Bir dün ki cünd-i şâm ile ceng itdi âsumân Oldı burûc-ı ḳal’a-i gerdûnda çoḳ ḳıran	Ṭaḳup kemendi gerdenine darb-ı dest ile Devlet getüre ḳapuña ḫaşmı keşân keşân	Kasîde (28 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
23b	Fiġânî	Ḳoma elinden ḳadehi yâr-i vefâ-dâr olıcaḳ Kişiye hem-dem imiş hem-dem-i dil-dâr olıcaḳ	Dir imişsin ki **Fiġânî**yi bugün öldüreyin Ne tekellüf şanemâ ḫidmete yarar olıcaḳ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
23b	Fiġânî	Gerçi bülbüldür fiġân itmekde üstâdum benüm Lîk başmışdur anı ey ġonca feryâdum benüm	Pîr olası nev-cevânuñ ḳoma elden dâmenüñ Ey **Fiġânî** ṭoġrı yoldur saña irşâdum (benüm)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
23b	Fiġânî	Ey sehî-ḳadd ġam-ı zülfüñle perîşân-ḥâlem Sâye-veş ḫâkde üftâdeyem ü pâ-mâlem	Şeb-i hicrânda **Fiġânî** bu ḳara baḫtumdan Kâkül-i yâr gibi şöyle müşevveş-ḥâlem	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
23b	Fiġânî	Bahâr irdi yine arındı cünûnum Bulandı ṭaşdı enhâr-ı ‘uyûnum	İdersem da‘vî-i erlik yeridür **Fiġânî** Zâl-i gerdûn key zebûnum	Gazel (5 beyit)		.--/.--/.--/.--	
23b-24a	Fiġânî	Virdüm dehân-ı dil-bere dil ġâ’ ibâne ben Miḳdâr-ı ẕerre görmedin andan nişâne ben	‘Avn-i ilâh reh-ber olursa **Fiġânî**yâ Mülk-i süḫanda beglük idem Ḫüsrevâne ben	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24a	Fiġânî	Âbdâl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dâġ ile Bâzâr-ı ‘ışḳa cerre gerüpdür çerâġ ile	El virmedi bu şaḳî-i devrân **Fiġânî**yâ Bezm-i belâda yıḳdı beni bir ayaġ ile	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24a	Fiġânî	Kûy-ı dil-berden yaña ey dil revân ol her gice İşigüñde itler ile hem-zebân ol her gice	Ey **Fiġânî** cidd ü cehd ile iriş cânâneye Ṣoḥbet-i ḫâṣ eyleyüp sen câna cân ol her gice	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
24a-24b	Fiġânî	Bir ṣubḥ-dem felek tutuḳından ‘arûsvâr Oldı hezâr cilve ile mihr âşikâr	Gelsün hemîşe baḫt ‘arûsı kenâruña Olsun ḫarîm-i ḫürmetüñe perde-dâr	Kasîde (23 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24a	Fiġânî	Metâ‘-ı vaṣluñı ister göñül dâġ-ı sitem birle Ṣanur kim ṣatılur Yûsuf niçe eşk-i direm (birle)	Çekerdüm hecr-i ḳadd ü zülf-i yâri ey **Fiġânî** ben Vücûdum nâ-tüvân oldı benüm bâr-ı elem birle	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
24a	Fiġânî	Çözdükçe her seḥer o ṣanem zülfi bağını Bâd-ı ṣabâ mu‘aṭṭar ider cân dimâġını	Cellâd-ı çeşmi ġamzesi ṭîġin çıḳardı çün Görsün **Fiġânî** her kişi başı yaraġını	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24a-24b	Fiġânî	Gözümüñ ḳasrını eylerse ḫayâlüñ nola cây Şeh-i ‘âlemdür idinse yiridür ṣırça sarây	İllere ayagı taḳsîm idesin bezm içre Niçün ey sâḳî **Fiġânî** ḳuluña degmeye pây	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
24b	Fiġânî	Yine enfâs-ı lebüñle ey Mesîḥ-i Ḫıżr-pey Ḳâleb-i fersûdesi bâġ-ı cihânuñ oldı ḫay	Şi‘r-i pür-sûzum **Fiġânî** görse Ḫüsrev hâkde Sûziş-i şevḳiyle cânına urupdur niçe key	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
24b	Fiġânî	Her kim dilerse aġ ola yüzi kefen gibi Ḳanlara boyasun tenini Kûhken gibi	Olduñ **Fiġânî** tâ ki ser-âmed zamânede Serverlik eyle Ḫüsrev-i mülk-i süḫan gibi	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24a-24b	Fiġânî	Şeh-i nücûm ile âheng-i rezm idüp şeb-i târ Ḳalâ’-ı ṭârem-i mînâ-nümâyı itdi ḫiṣâr	Günüñ yig ola günüñden eyâ sipihr-i şeref Murâduñ üstine devr eyleye felek her bâr	Kasîde (25 beyit)		.--/.--/.--/.--	
24b	Fiġânî	Girince câme-i ḫâbe cihân-ı buḳalemûn Uyudı fitne-i ‘âlem kevâkib açdı ‘uyûn	Ḫıyâm-ı ḳadrüñe şems olsa şemme-i gerdûn Nite ki yüce bu ṭâḳ-ı muḳarnes-i gerdûn	Kasîde (20 beyit)		..--/..--/..--/..-	
24b	Fiġânî	Çeşmüñ ki mîşeye girdi şîr-i jiyân gibi Dil almaġa puşuda yatur Ḳahramân gibi	Çeşmüñ **Fiġânî**yi nola aşmazsa kirpüge Biñ biñ ḳulı var öñin revân Erdevân (gibi)	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
24b	Fiġânî	Serv gibi baş çeküp her kim dimez dehre beli Her neye dirseñ irer gül-zâr-ı ‘âlemde eli	Çünki erdi **Fiġânî** cân virüp cânâneye Ara yirde çihre-i maḳṣûda tendür ḫâyli	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25a	Fiġânî	Sevdi göñlüm bâġ-ı ḥüsnüñ bir gül-i ḫandânını İñledür ḫâr-ı belâda bülbül-i nâlânını	Ḫayl-i ġam bulmaz ẓafer âhen ḥiṣâruñdur dile Ṣaḳla sîneñde **Fiġânî** yâruñuñ peykânını	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
25a	Fiġânî	Burc-ı şeref üzre görüp ol ruḫları mâhı Âhum sevinüp gök yüzine atdı külâhı	Yâr işigini bekle odur maṭlab-ı a‘lâ Terk eyle **Fiġânî** yüri var manṣıb u câhı	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
25a	Fiġânî	‘Azm-i şikâr idince şeh-i Ḳahramân-ı ceng Ser-geşte oldı ḫavfla bu nîl-gûn neheng	Ḫûrşîd mâkiyânî ola bezmüñe kebâb Muṭrib o bezme Zöhre-i zehrâ-yı ṣûḫ u şeng	Kasîde (19 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25a	Fiġânî	Sürdüñ sipihrüñ üstine dün gice yol Ey dûd-ı âh dünyede var yirden üstün ol	Ṣorsam dehânına dil-i güm-geşteden ḫaber Dir ey **Fiġânî** gitdi ‘adem milketine ol	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25a	Fiġânî	Murâdı göñlümüñ senden vefâdur Ki ol cevr ile çoḳdan mübtelâdur	Aḳar sudur meger göñlüm **Fiġânî** Ki her serve aḳar göñül belâdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
25a	Fiġânî	‘Îsî lebüñüñ işideliden maḳâlını Ṣaḫn-ı çemende ġoncalaruñ ṣorma ḫâlini	Naẓm it firâḳ ehline derd-i derûnuñı Ṣâ‘ir odur **Fiġânî** diye vasf-ı ḫâlini	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25a	Fiġânî	Dökmege ḳanını ḫalḳıñ ki müjeñ âl eyler Bize geldükçe doḳınmaz geçer ihmâl eyler	Gül yüzüñsüz idemez ṭab‘-ı **Fiġânî** efġân Bülbülüñ saflıgını faṣl-ı ḫazân lâl eyler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25a-25b	Fiġânî	Câ-be-câ ey sîm-ten sînemde dâġ-ı ḫûn-feşân Aṭlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemân	Ey **Fiġânî** bu gice sevdâ-yı zülf-i yâr ile Dûd-ı âhum başın alup göklere oldı revân	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Fiġânî	Zaḫm-i nâḫun bâġ-ı sînemde gülistândur baña Kesdügüm herbir elif serv-i ḫırâmândur baña	Ẕevḳ ideydi dirdi Câmî ṭab‘umuñ keyfiyyetin Ey **Fiġânî** ma‘rifet bezminde Selmândur baña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Fiġânî	Nâz eyle çünki vardur eyâ serv-i gül-‘iẕâr Gülzâr-ı ġamda bencileyin bülbülüñ hezâr	Kimdür **Fiġânî** dir iseñ eyâ Ḫüsrev-i zamân Bir derd esîri ‘ışḳ ile Ferhâd-ı rûzigâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25b	Fiġânî	Dâġlarla sînemi naḳş-ı nigâr itsem gerek Yâre bu resm ile kendüm âşikâr itsem gerek	Her ḳaçan bir serv-i ḳaddüñ la‘lini medḥ eylesem Şi‘r-i mevzûnum **Fiġânî** âb-dâr itsem gerek	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25b	Fiġânî	Hecrüñde gördügüñ bu ṭoḳuz ser-nigûn ḳabâb Deryâ-yı eşküm üzre benüm oldı bir ḥabâb	Dîdâr-ı yâri görmege bir dem **Fiġânî**yâ Gözler idüp ḥabâbı aḳar sür‘at ile âb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
25b	Fiġânî	Ṭâḳ-ı eflâki yaḳardum âh-ı âteşnâkden Seyl-i eşküm irmeseydi dîde-i ġamnâkden	Gerçi ḥayrân olmışam ḫaṭṭ-ı ġubâr-ı la‘line Ey **Fiġânî** mest olup geçmek gerek tiryâkden	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Fiġânî	Baḥr-i firâḳa düşdüm çün irmedüm kenâra Ey Ḫıżr-ı cân iriş kim ola bu derde çâre	Şem‘-i ruḫuñ firâḳı yaḳdı **Fiġânî** cânın …….	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada son beyitin, son mısrası yazılmamıştır.
25b	Fiġânî	Câm-ı ‘ışḳuñ şevḳ ile nûş itmişem Rûz-ı Elest Ṣanmañuz kim ẓâhirâ meyden olupdur cân mest	Mest görüp kûyında ‘ayb itmeñ **Fiġânî**yi ki ol Bir leb-i mey-gûn firâḳından olupdur mey-perest	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Fiġânî	Saña ġamzeñle kim dir ḳaṣd-ı cân it Çeküp ḫançerlerüñ her demde ḳan it	Gerekdür gülşene âvâz-ı bülbül **Fiġânî** ḳûy-ı dil-berde fiġân it	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
25b	Fiġânî	Çarḫa âhum gice ey meh çekmese yalıñ ḳılıç Böyle encüm içine yir yir ḳıran girmezdi hîç	Ey **Fiġânî** çün fenâ bezmine başduñ ayaġı Nüh sipihrüñ bu ṭoḳuz peymânesin bir yerden iç	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
25b	Fiġânî	Ḥamdü li’llâh kim yine dil-ber bizümle yâr imiş Şâd-mânum kim dilâ başumda devlet var imiş	Her ḳaçan yazsam nigârâ la‘lüñ evṣâfın senüñ İşidenler dir **Fiġânî** ḫoş şeker-güftâr imiş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	La‘lüñi emsem didüm ol an döndürdi yüzin Ṣanma ben dil-ḫasteden cânân döndürdi yüzin	Bildi kim vaṣlından ayru ber-murâd olmaḳ muḥâl Dûr olup bîmârdan dermân döndürdi (yüzin)	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	Her ḳaçan ol bî-vefâ aġyâr ile sâġar çeker ‘Âṣıḳ-ı dil-ḫasteler ḳanlar yudar ġamlar çeker	‘Âlemüñ sulṭânıyam dirse **Fiġânî** vechi var Ḫâk-i pâyuñdan efendi başına efser çeker	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	Ḳâmet-i ḫam-geştemüz gûy-ı belâ çevgânıdur Şeh-süvârum ‘arṣa-i ‘ışḳuñ atıñ meydânıdur	‘Ârṣa-gâh-ı ġamda bu çevgân-ı dûd-ı âhumuñ Ey **Fiġânî** nüh felek bir gûy-ı ser-gerdânıdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	Vâdî-i ġamda benem Mecnûn gibi nâ-şâd olan Bîsütûn-ı ġamda dil ṭıflı durur Ferhâd olan	Ey **Fiġânî**ye naṣîḥat eyleyen gel fâriġ ol Pîr pendin eslemez rüsvâ-yı mâder-zâd olan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	Âh kim ḫâlî degül bir laḥẓa göñlüm âhdan Neylesün bî-çâre dil ḳurtulmadı eyvâhdan	Âh-ı fürḳatden **Fiġânî** ölse cânâ ṭañmıdur Niçeler öldi bilürsin derd ile bu âhdan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Fiġânî	Beni egri çıḳarmasun yanuñda ḫançer-i ser-tîz Yüzine sürmesün alup bir avuç ḳanum ol hûn-rîz	Beri yanında dünyânuñ s̱ebâtı yoḳ çü fânîdür Geçelüm öte yanına **Fiġânî** rûzigâruñ tîz	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
26a	Fiġânî	Ḳurdu şahn-ı çemene ḫayme-i dîbâ nev-rûz Lâleden aldı ele câm-ı muṣaffâ nev-rûz	Vaṣf ider ḫaṭṭ-ı dehânını **Fiġânî**yi diyen Sâġar-ı gülle ider bülbüli gûyâ nev-rûz	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
26a	Fiġânî	Aġlamazsa beni bir dem acıyup didelerüm Göreyin ṭursun iki gözine ḫûn-ı cigerüm	Ġam-ı hecrüñle **Fiġânî** ruhı gül-gûn oldı Daḫı rahm itmesin aña eyâ sîm-berüm	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
26a	Fiġânî	Ḥasret odına ṭiġi nigâruñ zebânedür Cevherleri yüzinde ṣererden nişânedür	Şi‘rüñ **Fiġânî** ol şeh-i mülk-i melâḥatüñ Evṣâf-ı ṭiġi ile pür âb-ı revânedür	Gazel (4 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
26a	Fiġânî	Yüz virmesün meded diñüz ol mâh-pâreye Ṣol ḫâl ü ḫaṭ dinen bir iki yüzi ḳaraya	Mihrüñ zevâlden başı ḳurtulmaz **Fiġânî**yâ Kim ḳoṣdı yâri sâye diyen yüzi ḳaraya	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
26a-26b	Fiġânî	Cihân bâġı bahârını nidem ol nev-bahârumsuz Gerekmez ravża-i cennet riyaz-ı gül-‘iẕârsuz	**Fiġânî** rûz ü şeb her dem bu fânî gülsitân içre Geçürdi ‘ömri zâr ile dirîġâ gül-‘iẕârumsuz	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
26b	Fiġânî	Deşt-i ġamda bu yemi Mecnûn-ı nâ-şâd eylemez İtdügüm kârı belâ kûhında Ferhâd eylemez	Sikke-i mermerde ḳazduñ Bîsütûn-ı ‘ışḳda İtdügüñ kârı **Fiġânî** degme üstâd eylemez	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26b	Fiġânî	Yüzüm zerd ü yaşum al oldı dirsem yâran añlar Miyânuñ fikri mû ḳıldı tenüm dirsem ḫayâl anlar	**Fiġânî** sûz-ı Ḥüsrevden yaḳarsın şem‘-i eş‘ârı Nezâketde Ḥasan sensin ḫayâlâtüñ Kemâl añlar	Gazel (7 beyit)		.---/.---/.---/.---	
26b	Fiġânî	Aġzuñ ḥadîs̱ine açımaz ẕerrece dehân Esrâr-ı ġaybe vâḳıf olan ṭab‘-ı ḫurdedân	Meddâḥ olalı saña eyâ Müşteri-cebin Oldı **Fiġânî** ‘arṣa-i naẓm içre pehlevân	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
26b	Fiġânî	Ger ṭîġ-i hecr ile çıḳa cân tenden ey perî Çıḳmaz göñülden ölmek ile ġamzeñ oḳları	Kâfir raḳîbi yaratup itmege helâk Oldı **Fiġânî** ‘arṣa-i ‘ışḳuñ ġażanferi	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
26b	Fiġânî	Ḥâme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i Ḳâf u Nûn Ḥüsn ü ḫulḳ ile seni ser-defter-i mâ yeṣṭurûn	Bu **Fiġânî** çeşmi ḫûn-rîz-i belâ-âmîz iken Eyledi teslîm-i cân innâ ileyhi râci‘ûn	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26b	Fiġânî	Ḳaşlaruñ ṭuġrası cânâ âfitâb üstindedür Şekl-i bi’smi’llâha beñzer kim kitâb üstindedür	Ṭutalum kim ser-be-ser sulṭân-ı ‘âlemsin bu gün Ey **Fiġânî** menzilüñ âḫir türâb üstindedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
26b	Fiġânî	Ḥâlüñ ġamıyla tâzeledüm sîne dâġını Yaḳdum dil ehlinüñ o söyünmiş çerâġını	Görsem **Fiġânî** câm-ı mey içre ḥabâb-ı al Deşt-i belâda yâd iderem cem otaġını	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
26b	Fiġânî	Demidür ḳanlar aġlarsam eger ey çeşm-i pür-ḫûnum Ḳabâ-yı al geymişdür bu gün ol ḫaddi gül-gûnum	**Fiġânî** sâye-veş anuñ nola yoluñda ḫâk olsañ Ḫırâmânî ḫırâmânî yürür ol ḳaddi mevzûnum	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
26b-27a	Fiġânî	Bu ḫâristân-ı ‘âlemde açılmazsa gül-i maḳṣûd Ne ġam ey bülbül-i cân çünki gülzâr-ı ‘adem mevcûd	Tecellî-i ṣafâ-yı ṣayḳal-i mir’ât-i ḫâverden O mâhuñ ‘aks-i ḫüsnidür **Fiġânî** mâ-hüve’l-maḳṣûd	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
27a	Fiġânî	Ne tîr-endâz olur ḳalbüñ kemânı Belürmez sînede tîrüñ nişânı	Virür zülfi gibi göñli hevâya Niçe bî-raḥm olur yâruñ **Fiġânî**	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
27a	Fiġânî	Cihâna ‘ışḳ ile geldüm ne mâlum ne menâlum var Ḳanâ‘at gencine ḳâni‘ olalı ḫoşca ḥâlüm (var)	Ḳabâ-yı aṭlas-ı çarḫa degişmem Tañrı ḥaḳḳiyçün Bu gün rindâne egnümde **Fiġânî** köhne şâlum var	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
27a	Fiġânî	Ey göñül luṭf eyle gel feryâd u emdan vaz gel Sen daḫı ey serv-i ḳad cevr ü cefâdan (vaz gel)	Her ne cevrüñ var ise eyle **Fiġânî** bendeñe Tek raḳîbe ey ṣanem mihr ü vefâdan vaz gel	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
27a	Fiġânî	‘Işḳuñ olaldan ey meh günden güne ziyâde Her gice ṣubḥa dek göz yıldız ṣayar semâda	Bir sen degülsin andan dâ’im **Fiġânî**dür zârı ‘Uṣṣâḳ her ṭarafdan feryâd ile nevâda	Gazel (7 beyit)		-	
27b	Ahmedî	‘Arif ol mürşide ir ẓabî irfân ide gör Baş ḳoyup eşigine cânıñı ḳurbân ide gör Katresin baḥre eriş kendüñi ummân ide gör Kulunun özüñi var ‘âleme sulṭân ide gör Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör	**Ahmedî** ġayrını ḳo kendüñe îmân-ı naẓar it Mürşid-i kâmile ver kendüñi bir gerçek er it Vasıl-ı mâgrifetullâh ola gör bir hüner it Hasb-i ḥâluñı hemân bir söz ile muḥaṣṣâr it Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör	Müseddes (9 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
27b-28a	Hâyalî	Ne yoluña ḥarç eylemegesin ü ẕerrim var Ne yâr ġamın çekmege fermân ü ferdim var Bîmâru garîbim şeb-i ġamda seḥerîm var Ahir nefsimdir saña gel bir ḫaberim (var) Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var	Bir dem serbâlimime luṭf eyle güzel ḳıl Ahval-i diger günuma şevḳatle naẓar ḳıl Sen bûse-î lâl-i lebuñı nuḳl-i şekker ḳıl **Hayali** ḳuluña taḫliyeyi zâr u sefer ḳıl Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var	Müseddes (5 bend)		--./.--./.--./.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
27b	Şemsî	Esîr-i bendi hecr etdi ben içün ol cefâkârım Yeridir girye ü feryâd ü efġân olsa ġerḳarım Nola dîvâneveş ṭaşlara çalup şîşe-i ‘ârım İdersem dem-be-dem eflâke âh u nâle vü zârım Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim	Delüp baġrım belâ bezminde olsam ney gibi nâlân ….. şaḥrâsını ey şemsî geşt itsem olup ḥayrân Tacüp etmesün ol ḫâliyetten görüp yârân Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim	Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
28a	Sânî	Yâd ol dilâ zamânede ḫayr-ü-l ḫalef gibi Dürrü mu‘arrefe dehenin aç ṣadef gibi Bul iḫtirâm ṣâḥib-i ‘izzü şeref gibi Bil dâirem maḳâmını gözle seref gibi Sakın zamâne sille urur saña def gibi	Pir-i müġândan naṣîḥat idüp didi dün ki Gel gezme şöyle valüh-i ḥayrân sâniyâ Nuş eyle hem selâseyi gussalıma dâimâ Tabl-ı memâta urmadın el mehter-i ḳażâ Sakın zamâne sille urur saña def gibi	Muhammes (5 bend)		--./-.-./.--./-.-	Şair başlık olarak müseddes demiştir. Fakat şiir muhammesdir. Şair yanlış başlık atmıştır.
28a	-	Halas olmaḳ dilerseñ ġamdan ey dil-i mübtelâ ol gel Olup dervîş-i mülki aşka yanî pâdişâh (ol gel) Gel ey pîr-i muḥabbet ben ġarîba pîşvâ ol gel Tarik-i ‘aşḳta yanî baña sen rehnumâ ol gel Gelürsen mülk-i aşḳa sende zâhid bir yâr ol gel Muradın devlet ise ṭâlib-i faḳr u fenâ ol gel Cihan sulṭânlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel	Cihanda pâdişâh olmaḳ hemân bir ketḫüdâlıḳdır Bu fânî dünyede bî ḳayd sulṭânlıḳ gedâlıḳdır Bütün dünyâya sulṭândır gedâ dirlerse ṣâdıḳdır Bu cayın çünki ḳar-ı ‘aḳıbet senden cüdâlıḳdır Bu fânî dehrin elbette ṣoñ ucı bî beḳâlıkdır Gönül dervîş ola kim gel gedâlıḳ pâdişâhlıḳdır Cihan sulṭanlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel	Müsemmen (5 bend)		.---/.---/.---/.---	Şair başlık olarak Tahmîs demiştir. Fakat şiir müsemmendir. Şair yanlış başlık atmıştır. Şiirde şairin mahlası verilmemiştir.
28a	-	Mahrularda saña kimsemukabil mi olur Ru-be-ru olmaġa encüm güne ḳâbil mi olur Seni sevmez bu cihân içreye bir dil mi olur Saña mihr itse kişi yanî o zâ’il mi olur Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur	Hûblar içre bugün âfet-i devrânsın sen Ma ḥâṣıl bu hele maḳṣûd-ı dil ü cânsıñ sen Seni sevdi dil ü cânın seni ey ġonca dehen Olsa bir yaña güzellerle cihân bir yaña sen Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur	Müseddes (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
28b	Fuzûlî	Dün sâye ṣaldı başuma bir serv-i ser-bülend Kim ḳaddi dil-rubâ idi reftârı dil-pesend Güftâre geldi bana açup lal-i nûş-ḫand Bir piste gördüm anda döker rîze rîze ḳand Ṣordum meger bu dürc-i dehendür dedüm dedi Yok yokdur ey derd nihanındurur senüñ	Dün ṣubḥ-dem ki lâle vü nesrîn ṣalup niḳâb Gül çihresinden aldı ṣabâ perde-yi ḥicâb Gülzâra çıkdı seyr ile ol reşk-i âftâb Şebnem nigârın ètdi yüküş lülü-yi ḫoş-âb Bu dür nedür nè dürr-i Adendür didüm didi Epsem **Fużûlî** eşk-i revânuñ-durur senüñ	Müseddes (7 bend)		--./-.-./.--./-.-	
28b	Fuzûlî	Dün gördüm ol nigârı …….. ercümend Kâfür eliyle destelemiş ‘anberin kemend Bakdım şikenci turresine zârû müstembend Bir şâhsı nâ-tüvân oturur gerdanında bend Kimdir bu miskîn ol ne resendir didim didi Zülfüm kemendi döndügü cânıñ-durur senin	Nergis uyandı er çemen emn-i câme hâb Gül çıkdı pirehen yakasından çeküp nikab Ol dem ki çıkdı habbe maşrıkda âfitâb Teb düşdi cümle ‘âleme afakı dutdı tâb Bir zerre gördüm anda dehenündür didim didi Bu sûz u yakin cism-i kemanun-durur senün	Müseddes (6 bend)		--./-.-./.--./-.-	Şiirde şair, şiirin müseddes olduğunu belirtmemiştir.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
28b-29a	-	Görindi ‘aks-i rûy-ı mirât çemenlerde Zuhûr itdi hırâm kadd-i dilber nâr u nelerde Oturma merdüm-i çeşmim beytül hazenlerde Behâr oldu safâ kesb idecek demdir çemenlerde Hususa salyane geçer serv-i semendlerde	Çün emr-i ol olmaz Mihribân-ı ‘ahdi dilberdir Visâlin v’ade eylerse yine hicrân mukarrerdir Anuñ içündür bit ü ol ki Hüsrev aña çâkerdür Firâkıñla nişânî bendeñiñ hâlî ….. Visâliñ v’ade itmişdiñ be hey âfet geçenlerde	Muhammes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
29a	İshâk	Kime kıla şikâyet dil bugün şâh-ı cihânından Kulun görmezlige urur gelip geçtikçe yanından Çü bir dem dâd görmedi dil ol şirin zebânından Ferâgat eyledi gönlüm meh-i nâ mihribânımdan Belâyı zehre hecr ile usandı tatlı cânundan	Uyumaz halk-ı ‘âlem her gice bu ….. Felek zulm ile ayırdı anı sevgülü yarından Irâgı olalı kan aglar o yüzü nevbaharından İşittik yine İshâkı ceddü aşmış nigârından Neler çeksek gerekdür biz anıñ ahu figânından	Tahmîs (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
29a	Fuzûlî	Menem ki ḳâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gamem Müsâfir-i reh-i ṣaḥrâ-yı miḥnet ü senemem Ḥaḳîr baḫma baña kimseden ṣagınma kemem Faḳîr-i pâdişeh-âsâ gedâ-yı muḥteşemem Sirişk taḫt-ı revândur baña bu âh alem Cefâ vü cevr mülâzım belâ vü derd ḥaşem	Sirişk-rîz gül-endâmlar cefâsı ile Şikeste-ḥâl siyeh zülfler belâsı ile Zamâne içre ġam-ı ışḳ mâ-cerâsı ile Hemîşe maşlaḥatum özgeler rıżâsı ile Bugün zâmâne ol aḥvâlden peşîmândur Egerçi kâfir idi ḥâliyâ müselmândur Egerçi bir nèce gün aftâb-ı âlem dut Cihânda eyledi iḳbâl râsı nigûn	Müseddes (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
29a	Ruhânî	Gitdi hengâmı şebâb elden demi vuslat gibi Geldi eyyâm-ı meşiyyet erdi şeb-i firkat ki gibi Sar sar-ı bâd-ı fenâ yakdı selâmet haymesin Çak çak itdi revâkın câme-i sıhhat gibi Kâmetimden ‘âfiyet ziyâsın aldı rüzgâr	Dest-i cevr der ile virân olan milket Ten hisârın tûb-ı gam yıkdı ‘aceb bu kim henüz Diñmez âhım gulgulu şâm-ı seher nevbet gibi Dikilür burcu bedende yir yir ittikçe figân Âh-ı dil sûzum ruhânî göklere râîyet gibi	Müseddes (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
29b	Fuzûlî	Zamâne ṣūret-i aḥvâlüm ėtdi diger-gūn Vefâ ḫaṭına ḳalem çekdi çarḫ-ı būḳalemūn Nė devr-i gerdiş-i gerdūn benüm murâdum eyleyen Nė ġâyet-i emelüm ḥüsn-i itiḳâdum eyleyen	Fużūlî eyledügüñ ahdüñe vefâ ḳılġıl Yėter şikâyet ėdüp şerḥ-i mâ-cerâ ḳılġıl Vücūduñı hedef-i nâvek-i belâ ḳılġıl Ḳamu belâlara ṣabr eyleyüp du’â ḳılġıl Kim ola dost rıżâsı hemîn saña ḥâṣıl Rıżâ-yı dūstdur aṣl-ı temettu ėy ġâfil	Müseddes (4 bend)		.-.-/..--/.-.-/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
29b	Azerî	Kanı bir hasılatıñ cânâ dilâra alınmadan gayrı Ya eynin mi var hüsn ile ranalanmadan gayrı Ya bir halet mi ittiñ halka zibalanmadan gayrı Yanem gördüñ benim yoluñda şeydalanmadan (gayrı) Ne mihr itdiñ baña mihriyle garralanmadan gayrı Güzeller şâhınıñ gördüm temaşalanmadan (gayrı)	Olaldan hisse-i derd-i gam ‘aşkıñ dil-i şeydâ Yoluñda ölmek oldu azeriye matlub-u ala İdüp efna vücudum eyledim sıhhatden istibra Bilürken yoluña cân virdügim ey gonca-i rana Ne mihr itdin baña mihriyle garralanmadan gayrı Güzeller şâhına gördüm tamâşâlanmadan gayrı	Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
29b	**-**	Dilerim hatdıña ehl-i tâcını bî tâc etmesün Göñlü toku bir dâhı ‘alemde hiç âç etmesün Bu mesel meşhûrdur ……. aç etmesün Ḥaḳḳ t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün	Bil bunu ‘âlemde hasm didüguñ hasmıñdurur Yüzüñe gelir ise erdikçe önünce yürür Fırsatıñ bulsa aman virmez sakın kim öldürür Ḥaḳḳ t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün	Murabba (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
29b	-	Geldi idraka helal gitdi meşairden şuur Kalmadı bir sıhhat üzre sem ü yâr u rivayet ki Şimdi ol hâleniñ oldu cümlesi hab-ı hayal ‘Âlem rüyâda idrak olunan hâlet gibi Bezm-i gah-ı ins iken görsem gelür şimdi bana	Tâk-ı kesri kasr kasr mahzar-ı san’at gibi Sânma kim dest-i havadis aña tesir etmeye İrmeye eyvanına bir rahne afet gibi Necmin olsa sad-ı ekber menziliñ evc-i zuhal İrmeye ikbâlîñe idbar u ya ruhsat gibi	Müseddes (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
30a	-	Ey esîr-i kemend-i zülf-i nigâr Dil-i bedîr-i muḥabbet dildâr	Bize ġâyet girenmaya-durur Hep eka birde yoḳ behâya durur	Mesnevi		..--/.-./..-	
30a	-	Cem olup bir yer nice zamân Leb-i dilberden oldular ḥayrân	Akçeye kimi kimi âltûna Uyalar cümlesi bu kânuna	Mesnevi		..--/.-./..-	
30a	Şâmî	Şâmdan gün gibi gelip **Şâmî** Ḳodı mihriñle rûmda nâmî	Üste aġırlıġa virir dem-i cân Gelse mîzâna ol meh-i kenân	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
30a	-	Firkatinde hemser ü cezvaya olsam hem inan Âsmân olsa yerim mihr-i felek rütbet gibi	Mevkuf-ı ḥayretten özge bir makâma ermedim Müntehayı râh-ı irfân ‘âlem-i ḥayret gibi	Mesnevi		-.--/-.--/-.--/-.-	
30b	-	Biri Ġâzzat-ı Muṣlî Şâhdır ol şâh ‘Âşıḳı sîne çâk ider her gâh	Baş filoriden eksik eksikdir Kimse daḫl itmez aña yeglikdir	Mesnevi		-.--/-.--/-.-	
30b	-	Yalayık dayıdır biri anıñ Cism-i âyînesi durur cânın	Bir ġuruşdan ziyâde zâ’iddir İki taşvîr iki şâhiddir	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Biri ġazzâzdır ‘Âlî bâlî Eyitdi bâb u vefâda ihmâli	Bendeden olmaya faḳîr ḫallî Dörd ayaḳlı olsa viririm elli	Mesnevi		-.--/-.--/-.-	
30b	-	Birisi de Giyâhî-zâde durur Şîve vü nâzı key ziyâde durur	Nuriye buçuḳ iki de ḥamâm Otuzı yanına ḳalurdı tamâm	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Birisi de anıñ naẓır-zâde Aña ḳul oldı nice âzâde	Müşteri ḳızġun olsa gayette Bir ḳızıl deger olda ḥalvette	Mesnevi		..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
30b	-	Birisi ḳara fetḥî biri dilber Ḳara ḳulluḳda aḳlı ile geçer	Pek ṭayanur yigirmiden dökülür Otuza olmasa baña sökülen	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Birisi daḫı anıñ Aḳ Ḥüseyin Dirimiş ol ki cümlesinden emîn	İyidir ol daḫı otuz yediye Üç daḫı ḳo düş olcak kediye	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Birisi mâdrabaz- zâde-durur Anâda meylimiz ziyâde-durur	Üstüne alup idecek iḳdam Olur olda yigirme beşle tamâm	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Mahz oġlı durur birisi daḫı Yoḳ demez hîç o ġâyetiyle sahî	Kim ki aña ilâc iderse eger Saglıgı ḳazı ḳapusında	Mesnevi		..--/..--/..-	
30b	-	Arz ider her şeb durup biñ şevḳ ile Envâr-ı şem Guy-ı yâ oldu menâr-ı Aḥmed-î muḫtâr-ı şem Dud-ı şulesan bed żiyâ ile ṭaġıtandır (şem) Muciz-i Mûsâyı eyler dem-be-dem iẓhâr-ı şem Ruşen eyler her gice âteş-i nârın esrârını şem Anıñ çün oldu manẓûra velî ala bir başar şem	Şem-i şule heybet-i sıḫhu elif gösterdi çün Bir iki şevḳim nola on itse ey dildâr Rind-i şâhbâzdır kim gördügi mehrûlara Agzı ile şulesinden arz ider deyyâr Kellesi ḳızdıkda meclis şöyle ger-mâ-ger iken Şevk ile oda yaktı cübbe vü destar şem	Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
30b-31a	-	Mahzar oldu biri Gelibolulu Cümle ḫûbandan oldurur yollı	İçmesün râżı yüzmesün adat Bile olsun bizimle ol âfet	Mesnevi		-.--/-.--/-.-	
31a	-	Birisi de Güreşçi-zâde durur Aña kopuzcular fütâde durur	Kırk deġerdir ḥaḳîḳatiñe oda Otuza şulḥ olur bulunca oda	Mesnevi		..--/..--/..-	
31a	-	Birisi de anıñ Âḫî-zâde Dâimâ âşinâlıġı yâ da	Üstüne olalım yediye hel Beşde beş beş buçukta şeş nice ola	Mesnevi		..--/..--/..-	
31a	-	Biri Dîgreci-zâde ol derî göt Ḫalḳı gerçek urur şanurum o göt	Artuk artuḳ tokuzdan ondan Virmesün artuġa bugün ondan	Mesnevi		..--/..--/..-	
31a	-	Birisi daḫı Mûsâ Bâlîdir Bir ḥarâmzâdenin helâlîdir	Malikane taṣarruf itdigine Sözümüz yoḳdurur er avratına	Mesnevi		..--/..--/..-	
31a	-	Dahı anlar ki pîş-i helâda ide Şoñra …… dutup gide	Narh ḳomuş durur Âlî pâşâ İkiden ġayrı virmeye aṣla	Mesnevi		..--/..--/..-	
31a	-	Ey olanlar bu raḫta sâ’i Şöyle bildin ki bende-i dâ’i	Bilmiş ol râst narḫdır bunlar Artuġı kimin eksigine yarar	Mesnevi		-	
31a-31b-32a	Ḫüdâyî	Bir gice firkatin nigâr ile Çarḫa irişmedi âh ü efgânın	Payeyi rıfatin bülend olsun Dest giriñ ala deyyânım	Kasîde (49 Beyit)		-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
31a	-	Mayil-i ẓulm olmasun pâşâyı âdil devridir Eylesün mervânesin bakmakdan istiġfâr şem Hazret-i Dâvâd pâşâ mihr-i merîḩ marifet (şem) Eyledi nâm-ı şerîfin yamaġa ihtar şem Nur-ı adlinden olupdur yeryüzü hemvâr şem Hall idüp altun varaḳ yandırdı nâvek-i ḫâme-i şem	Sensin ol âlîyi nişân kim destine alsañ keman Pute eyler zer külâhın yeterki hervar şem Rezm içün reşger çeküp azm-i şephun eylesem Şule altun başlu sancaḳ ola sancaḳtar şem Nize-i sîmtenine altunlu demrem eylemiş Kasdı bu kim düşmeninle eylene peykâr şem	Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
31b	-	Ġah aġlar ġah güler bezminde yüz biñ şevḳ ile Lutf-ı ḳadrından olupdur var ise ihbar Tab-ı ḳadrın gülistâne düşse her gül nâr olur Nur-ı lüṭfuñ bezmine irse arz ide Gülnâr şem Merhem-i kâfûr ṣardılar fitîl işler henüz Tıġ-ı ḳahrından olupdur ṣol ḳadar efkâr şem	Kasr-ı ‘ömrüñ şuledâr itsün çarḫ-ı devletin Yakdugınca her gice bu künbedi devvâr-ı şem Meclisin olsun müzeyyen şâhid-i maḳṣûd ile Gice bezmine şeref virdikçe şâhid var şem	Müseddes (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
32a-32b	Fevrî	Dostlar baña bir belâ oldu Ne belâ bil ki biñ ḳażâ oldu Dil-i âvâre baḥr-ı ġamda iken Bir nigâr ile âşinâ oldu Görüp evvel nazarda taṣvîrin Cân virüp aña müptela oldu Nice demler nihân idüp ‘aşḳıñ Âstânında pür ṣafâ oldu Sidre ḳaddi şu şehr içre Şöhret-i aşḳı mübtela oldu Bir yañadan o bî vefâ işidüp Artururp cevr-i pür cefâ	Her ne deñlü gelirse derd ü elem Eyle ṣabr u taḥammül vü ârâm Vaṣlı terk eyle ṭâlib-i hicrân ol Ḥâṣıl olsun dir iseñ aṣıl merâm Geh ḫilâf-ı murâdın ücre olur Dâ’imü-dehr gerdiş-i eyyâm Umarız vaṣl olasın ol şâhâ Göñül ile tevekkül ḳıl Allâha	Terci-i Bend (7 bend)		..--/.-.-/..-	
32a-32b	-	Yine pür şevḳ ideben âfâḳı Baḳâyın yan durayın ‘uṣṣâḳı	Dutalım dilber-î Îsâ lebsin Nedir ey mubetce bu istina	Kasîde (16 Beyit)		..--/..--/..-	
32b	Âzerî	Ey yar-i cefakâr dil âzâr ü perî-rû Ey merdüm ……. sitemkâr u cefâ-cû Ey bir naẓîr-i biñ dil ü cân ḳaddine şemşîr Ey ġamze-i cellâdı ṣalan ‘âleme ḳorhu Ey lâl-i nebi aḳlın alan ehl-i ṣafâñın Ey lafẓıdurur bârî cihân ḫalḳına dârû Ey gül gibi ḫâṣâk ile hem soḥbet-i gülzâr Hâr u ḥasla dâmeni bir yar-ı semen-bû Ey dürr girân mâye iken ḳanı cihânda Nâḳışları….. ḳılan hemçü terâzû Namusını çaldıñ yire erbâb-ı dilin sen Çoḳ gevher-i Pâkîze helâk oldu elinden	Hecri ẕeḳanıñla beni zindâna bıraktın Cân Yûsufuñun ḥâl-î perîşâna (bıraktın) Sındı bu göñül âfet-i hecriñle dirîġa Bir güher-i yek-dâne-yi yabana bıraktın Aldın dil ü cân naḳdimi bâzâr-ı cihânda Âḫir anı bir semenle hicrâna (bıraktın) Seylab-ı siriş etdi gözüm ġarḳa ḫunâb Cân zevraḳını varṭa-i ummâna (bıraktın) Dil bülbülüñi gül yüzüñüñ hecrine ṣaldıñ Verdiñ ḫüsn-i ḫâṣâk gülistâna (bıraktın) Gördüm seni hâr u ḥasla kâr bozuldu Ey gül yüz işimden giru bâzâr bıraktın	Terci-i Bend (5 bend)		--./.--./.--./.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
32b-33a	Ṣâdıḳî	Hüdaya itme ḥâlî dâ’imâ dilden şehvet ismiñ Gözümden dûr ḳılma Pertev-i emvar nûr ismiñ Enis et dem-be-dem bu kalb-i bî ṣabra subur Baña ġayret müesser eyle virdim ḳıl temeyyüz ismiñ Ya maḥvit levḥ-i ‘işyândan bu ‘abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsñâdan ġafûr	Duasın müstecap it sâbıḳın ṣubḥ u mesâ ḥaḳḳı Resulün Muṣṭafa ile cem-i enbiyâ ḥaḳḳı Refik et aña ṭevfıḳıñ ger vâh u liya ḥaḳḳı Tevekkuf-ı ser ḳabûl dergâhın olan du’â ḥaḳḳı Ya maḥvit levḥ-i ‘işyândan bu ‘abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsñâdan ġafûr	Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
33a	Hâşimî	Bilenmez ṣanub itme ġayrılarla ahd ü peymânı Tuyulmaz nesne olmaz her ne deñli olsa pinhâni Meseldür gözlüge yoḳ gizlü dürler canımın cânı Kerem ḳıl göz göre itme raḳîbe luṭf u iḥsânı Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî	Elin yüze ṭutup açmazdın aġyâra vü vefâ itme El altından ele luṭf vü bize cevr ü cefâ itme Bu yüzden Hâşimî miskîne sulṭânım eẕâ itme Tuyulmaz ṣanma meylin ġayra yañlışdır ḫaṭâ itme Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî	Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
33a	-	Zînet itse n’ola ol lâle ruḫ-ı şîve vü nâz Şîvedir nâm viren nâz iden mümtâz	Küşte-i şîvesi türkân-ı dilârâ ‘acem Nazının ḫastesi bî çâresi ehl-i şîrâz	Gazel (12 beyit)		..--/..--/..--/..-	
33b	Hayretî	Yârin ruḫ-ı zülfinde bil ḳüfl ile îmânı Veçhine naẓar ḳıl baḳ gör eyet-i ḳur’ânı Dil ḫânesini pâk it gör anda o sulṭânı Ey talip olan ‘ârif seyr etmeye cânânı Zevk ile temâşâ ḳıl her gördügüñ insânı	Ey Hayretî yüẕünsüz ḥaḳdır cânâna Emr oldu sucud ile ol ṣûret-i raḥmâna Raz-ı dil pürdür insâna di insâna Esrar-ı sözüñ Aḥmed keşf eyleme nâ-dâna Hayvana maḥal görmesin cism-i ḥayvânı	Muḫammes (7 bend)		--./.---/--./.---	
33b	Fevrî	Hüdaya ḳullarından kimine tâc u ḫilavet vir Kimin sulṭân-ı ‘âlem-gîr külli riyâset vir Kimin bir şah-ı gerdûn ḳadre dostvar id vüzrarat vir Kimin ṣâḥibi münâsib ile devlet vir ṣiyaded vir Cihanı ehline sevḳ eyle baña keşf ü hâlet vir Kesafet ḳalbe reng itdikçe ṣayḳal ḳıl itaat (vir) Kemal ehline fevt-i lâ-yemûtla sa‘âdet vir Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at (vir)	Hüdaya Fevrînin itdügi âh u vâh ḥaḳḳı çün Tapunda baş-ı cân viren gedâ vü şâh Müsemma-i maḳâmı ḳurp olan dergâh O dergâh içre olan nâle ile vâh Havası ṭapuña irişdüren şehrâh Ora râh içre bulunan faż̈l u ‘izzü câh Cem-i embiya ile Resûlu’llah ḥaḳḳı çün Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at (vir)	Müsemmen (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
33b	-	Şîve-i kâkülidür cânâ viren tûy-ı emel Nâz bâlâsıdurur dilde ḳonan fikr-i dırâz	Nâzenîn ân-ı cihân itsün ol şâhâ âgâz ……..	Gazel (12 beyit)		..--/..--/..--/..-	Mecmuada son beyitin, son mısrası yazılmamıştır.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
34a-34b	Fevrî	Mekânım meclis-i muḥabbet yar-ı cânımdır Peri rû dilberim sâkî ḫayâl-i dilistanımdır Elifler şem-i şevḳin sînem altun şamdânındır Tammum gussa vü ġam dâġ-ı derd-i ‘aşḳ nanımdır Kebabım barınun başı rebâb âh u figânımdır Dil-i pür-ḫûn şürâḫî dîde cân-ı erġuvânıñdır Şarabım bezm-i ġamda eşk-i çeşm-i ḫûn feşânımdır Mey-i ḥamrâ diyü nûş itdügüñ hep kendü ḳânımdır	Kılur gerdûn baña bir gözleri âhû içün cevri Çü bileydin ṭavrı vaşfından cüdâ düşmek durur zûrı Keman- ı ġayreti ben daḫı aldım destime ḳurı Görinen encümi sanmañ felek gülvârının sevri Müşebbek eyledim tîre dutup ben sîne-i ṭûr-ı Şikar itdim felekler tevsenini nice sevri Felekde gördügüñ ḳavs-ı ḳuzaḫtır şanma ey **Fevrî** Hadenk-i enḳâżı ‘aşkım çarḫa asılmış kemânındır	Müsemmen (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
34a	-	Yârimin ‘âdetidir gâh vefâ gâh cefâ Ġarażı baña belâdır ne vefâdır ne cefâ Gül gülzâra vefâ ḫârâ cefâ baḫş oldu Ol vefâ eylese aġar cefâ itse n’ola Ne vefâ itmeye başlar ne cefâdan usanur	Ne vefâsızca cefâsını görüpdür ẓürefâ Geh cefekâr vü geh-î yâr-i vefâdârımdır Kavlim vere vefâ ere cefâ itse revâ Maṭla-ı mihr ü vefâdır bu cefâ pîşelere İtdürür naḳd-i cefâ gibi vefâ-yı âtâ	Tahmîs (6 bend)		..--/..--/..--/..-	
34b-35a	Fevrî	Cân çıkarsa kûy-ı firâkda ġam-ı dildârdan Baş giderse ‘aşḳ içinde cümbiş-i ‘âġyârdan Came-i ten yansa nâr-ı sîne-i sûzândan Tac-ı serdüşse hevâ-yı aḫ-ı itibârdan El çekem hep cân u baş u cübbe vü destârdan Gecmegem hergiz belâ-yı derd-i ‘aşḳ-ı yârdan Dönmeyem ḳâlû belâda ittigüm iḳrârdan	Cân-ı dildir ‘âşıḳıñ varı yoġu didim aña Virsem olmaz mı dehân-ı la‘line ey bî-vefâ Didi ancaḳ anlara dünyâ vü ukbadır behâ Ben tereddüt eyleyüp bakıp dururken her yaña Guş-ı cânâ irdi ḥanîften bu beyt-i cân feżâ İrmek istersen dehan-ı lâl-i yara **Fevrî**yâ Geç iki ‘âlemde el çek cümle yoktan vârdan	Müsebba (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
34b	-	Her ḳaçan aḫd-ı vefâ itse eder baña cefâ Bir yaña biñ-i cefâ bir ümîd-i vefâ	‘Âşıḳ oldur ki vefâ gibi cefâdan ide haz Ki cefâ gâh-ı vefâ ile budur saña du‘â	Gazel (8 beyit)		..--/..--/..--/..-	
35a-35b	Şevḳî	Bâġ-ı cennet eyledi ‘âlem yüzüñi Nevbahâr Gülşen içre oldu güller sanki şems-î tâbdâr Etdi bus ile benefşe bâġ-ı vîrânımı eşk-bâr Zülf-i dilber gibi gördüm sünbül olmuş târumâr Gözleri siḥr ile nergis gâh mest ü geh ḫumâr Zahm-ı sînem gibi açılmış yine uş lâle-zâr Eşk-i çeşmim gibi aḳar her yandan cûybâr Firaktinle iñler bülbül gibi dâ’im zâr zâr Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr	Reşk-i Firdevs-i berrin oldu ṭarf-ı çemen Yazdı dîbâ-yı münaḳḳaş serv ayaġına semen Arz-ı ruḫsâr eyledi şâdlıġ ile nesteren Kakül-i dilber hevâsı boynuña ṭaḳdı resen Eyle ey şevḳ-i bu göñlüñ ḫânesin beytül haẕân Salmasun zindana rind ol göñlüñi çâh-ı ẕeḳân Mürde-i cânâ tenin ḳabr olmadın cismiñ kefen Fursatı fetv eyleme ma‘mûr iken burç-ı beden Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr	Mu‘aşşer (5 bend)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
35b-36a	Rahmî	Ey dil nice bir dehrüñ derdin çekesin muhkem Bu bâr-ı girân itdi kaddini sipihrüñ ham Yâd eyleyeyin gûş it bir hâdise-i mu‘azam Bu kıssa beyânında ‘âkıllar olur mülzem Bir gevher-i yek-tâdan halk oldı kamu ‘âlem Vasl ile biri şâdân hecr ile biri pür-gam Kimisi gedâ olmış kimisi şeh-i ‘âlem Ġafletle nazar kılma aç gözüñi gel bir dem Bu bezm-i tarab-sâza geh gâh olup hurrem Tâcını idüp kecru ‘ıyş eyler idi her dem Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem Bu bezm girü Bâḳî ‘âlem yine bu ‘âlem	**Rahmî** nola tâli‘den eylerse şikâyetler Çekdi bu feleklerden çok dürlü felâketler Nâ-ehle müyesserdür çok dürlü ri‘âyetler Dânâ-dil ü kâmiller çekmekde melâmetler ‘Âkıl ola dîvâne fikr olsa bu hâletler Nâ-dâna neden bilsem âyâ bu ri‘âyetler Bir gün beni hâk eyler âhir bu kasâvetler Her-a-her senin varur ayagına devletler Cân ile perî-rûlar eyler niçe hıdmetler Var ise kıyametden oldu bu alametler Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem Bu bezm girü Bâḳî ‘âlem yine bu ‘âlem	Terc-i Bend (5 bend)		--./.---/--./.---	
36a-36b	Ġubarî	Bir gice sakin idim hankah-ı gafletde İtkaf itmiş idim künc-i gam-ı mihnetde Gözlerim yokmuş idim alem-i pür gubarda Gaflet uyhusu beni eylemişdi gayetde Pür idi pembe gafletle sımah-ı semum Dil-i efserde hacer olmışdı şiddetde Eyle gark olmuş idim fari’m gaflete kim Akl u fikr u dil ü can kalmış idi hayretde Rişte-i gafletle baglu idi her uzvu Ma hasıl kasır idim gayetde hidmetde Guş-ı huşa bunda irdi o dem hatifden Didi ey alem-i surada yatan gafletde Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen	Cümle ẕerrât-ı cihân maṭla‘-ı ‘ibretdür hep Ehl-i idrâḳ oluna remz ü işâretdür hep Nakş-ı ẓâhirde ‘ayan cümle ‘ulûm u bâṭın Küllü şey’ mürşid-i erbâb-ı ṭarîḳatdür hep Naẓar et dîde-i cân ile cihânı añla Maḫzen-i ‘ilm-i ledün maẓhar-ı ‘ibretdür hep Ḥikmet ü ‘ibret ile remz ü işaret ne reva Hep Ḫudâdan saña ta‘lîm hidayetdir hep Fehm içün ‘âlem-i kübrâyı ülü-l elbâba Şor ‘âlem-i zai’râ heme ḥâletdür hep Ey **Ġubârî** yürü var kendi varın idrâk it Pendümi hûş ile gûş et ki beşâretdür hep Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen	Terci-i Bend (5 bend)		--./.---/--./.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
36b-37a	Rahmî Sırrî	Dün görüp dilberi olsun bre ġaddâr didüm Gelmedüñ yanuma gitdüñ ḳanı iḳrâr didüm Ne revâdur ṭaḳına sen gül-i her ḫâr (didüm) İdesin cân u cihândan beni bî-zâr (didüm) Bülbülüñ zârını işit iy yüzi gülzâr (didüm) ‘Ahd ü peymânuña gel eyleme inkâr (didüm) Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm	Varuram bekleyesin derd ile dîvâr didi Buñca ‘arż iderem çeşmüñe dîdâr (didi) Sırruñı eyleme tek kimseye iẓhâr didi Ḳalurum ṣubḥa degin vaślımı îṣâr (didi) Yiter oldun ġam-ı hicr ile ġam-ḫâr didi Ḫâne-i ḳalbiñi teng itmesün efkâr didi Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm	Müsemmen (6 bend)		..--/..--/..--/..-	
37a	-	Bî ḥamdullâh ne bet fikrim ne bir bâṭıl ḫayâlim var Ne bir zerrâḳ ṣâlûsam ne bir mekr ile elem var Saadet ehlim ḥakdan benim Ferḫunde fâlım var Ganîdir ‘aşḳ ile göñlüm ne mâl u ne menâlim var Ne vaṣl-ı yâra ḫandânam ne hicrândan melâlim var	Göñül bostânına düşdi çü ‘aksi ḳâmet-i cânân Alayıkdan mücerred eyledim dil mülkini seyrân Hayal-i yâr ile külḫen baña gülşen gelür ey cân Ne meyl-i külbe-i aḫzân ne seyr-i soḥbet-i yârân Ne ta’n-ı zâhid-i nâdân ne ceng ü ne cidâlim var	Müseddes (4 bend)		.---/.---/.---/.---	
37a	-	Ġam-ı hadenkle yanarsa n’ola cism-i mumın Dûd-ı âhını ḫüdâ yerde ḳomaz maẓlûmuñ	-	Müfred		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
37a	-	Viṣâliñ istemem ziraki ḫavf-ı fırkatin vardır Firâḳa ḳanmaz zîrâ ki ümîd-i vuṣlatın vardır	-	Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
37a	-	Aġyar ile yâr eyledi yârânı zügürtlük Yandırdı fırâk âteşini cân-ı zügürtlük	Ṣayd olmaz o meh olmayacaḳ elde serd ü sîm Pehlûya götürmez güzel oglunı zügürtlük	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
37a	-	İlahi bâb-ı ruḫ Âli Aḥmed Bu nûr-ı cebîn-i nübün peyember	Ümidin revâ ile ‘ömrin ziyâde Müḫemmen müheyyâ murâdın müyesser	Kıta’		.--/.--/.--/.--	
37b	Sâni	Varım yoluñda ḫarc ideyin eşkiter degil Dünya fedâ anıñ yoluña sîm ü zer degil Olsun telef ḫazîne-yi ‘ömrüm güher degil Cânlar fedâ muḥabbet ḫâneñe ser degil Erbab-ı ‘aşḳa terk-i ser itmek hüner degil	Kendüne hem dem eyleyigör cân u bâde-yi Elden ḳacırma **Sâni** yâr-ı küşâdeyi Eşkal-i dehr aldamasun sen fütâdeyi İki cihâna virmedi bir yar-ı sâde-yi Bâḳî esîr-i ḳayd-ı nuḳûş-ı sur degil	Tahmîs (5 bend)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
37b	Sâni	Nice bir ḥasret-i ebrûlarınla ten hilâl olsun Nice bir ḳâmetim bâr-ı ġam-ı ‘aşḳ ile dâl olsun Nice bir cismimiz fikr-i miyânıñla ḫayâl (olsun) Ġam-ı ḫaṭṭıyla yârin nice bir dil pür melâl (olsun) Sever ey sâkî ayaġı murguma pây-mâl olsun	Cefâlar eyleyüp her dem cevirseñ yüzini benden Yine kesb-i sefâlar eyler ey şeh **Sâni** senden Keserseñ daḫı incinmez nigârâ bâşını tenden Dirîġ egler mi Bâḳî cân-ı ḳurbân olduġun Fedâ yoluña varı tek hemân ‘ıyd-ı viṣâl olsun	Tahmîs (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
37b	-	Bi- ḥamdi’llâh ne carkın gerdişinden ….. var Ne ‘âlemden ḫaberdârım ne kimseyle meẕâlim var Ne erbâb-ı ġınâya ẕerre deñlü i‘tidâlim var Ġanîdir ‘aşḳ ile göñlüm ne mâl u ne menâlim var Ne vaṣl-ı yâre ḫandân ne hicrândan melâlim var	-	-		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur. Manzumun nazım şekli tespit edilememiştir.
37b	Sâni	Zeynidir cihânıñ bir ḳurı ṣûret gibi Şevḳini dehrin hemân bir iki gün şöhret gibi Görmedim maḳbul ‘âlem gerci kim ‘uzlet gibi Ḥalḳ icinde mu’teber bir nesne yoḳ devlet gibi Olmaya devlet cihânda bir nefes ṣıḥḥat gibi	**Sâni** dünyâ ġamından olmayın derseñ melül İḫtiyâr it ‘ömrüñ olduḳca yürü künc-i ḥumûl ‘Âlem kesretinden el cek vaḥdet eyle ḳabûl Ger ḥużûr itmek dilerseñ ey Muḥibbi fâriġ ol Olmaya vaḥdet maḳâmı kûşe-i ‘uzlet gibi	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
37b	-	Hilâle döndi cism-i nâ tuvânım derd ü ġamlarla Bükildi yaġ gibi kaddim şehâ bârî sitemlerle	Benim ḫod miḫnet ü derdim yazılmaya ḳ’âlemlerle ……	Gazel (8 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada son beyitin, son mısrası yazılmamıştır.
38a	-	Cephesi üzre mu‘tâd görünen ṭurre-i mû Nâme-i ḥüsn camâl-i evveline yazmış hû	-	Maṭla‘		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Bir müferraḥ nev bahâr irdi dilâ def it ġamın Üni yetişdi zemîni şenliġi var ‘âlemîn	-	Ferd		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Eyitdüm gözümün yaşını cûlar gibi ırmaḳ Kûyuñda olan hâr u hâsı isteriz ırmaḳ	-	Maṭla‘		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Nev’î	Teninden cekdi tıġın yâr zaḫm-ı ḫûn feşân gitmez Kesilse ṣuyı va ‘dinin nişân-ı bir zamân gitmez	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Ḫâtemi	Elinden nâmının eyme kurulu bir keman gitmez Önünden ceşminiñ bir dem ḫadeng-i cân-ı sûzân gitmez	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Mecdî	Nefesden câm ṭasın cün ṣadâsı bir zamân gitmez Anuñ cün yâr dem dem ursalar dilden fiġân gitmez	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
38a	‘Ubeydî	Bedenden cân gidersen dâġın ey ġonce dehân gitmez Ucar bülbül gider şâh üzre ḳalur âşiyân gitmez	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Fevrî	Dilimden daġ-ı ġam dâġımda sözümden duḫân gitmez Ki erbeşında yük vü ṭaġ başından hîc tuman gitmez	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Raḥmi	Visalin żevḳi daim dilden ey ruḫ-ı revân (gitmez) Bedenden nite kim ḥaşr olduġundan ṣoñra cân (gitmez)	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Âli	Gider nevreste dilberle seyr-i baġa cânânım Bir iki ġonce sen ḳopmaz yerinden verd-i ḫandânım	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Dervîş	Güli yâd etmeye ol vech-i ḥüsndür bayiz Ġonce-yi anmaġa ol tenk dehendir baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Bâḳî	Şöhret-i ḥüsnüñe erbâb-ı suḫandır baiz Revnaḳ-ı bezm mi güle murġ-ı cemendir baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Sehmi	Zinet-i kûyuña erbab-ı suḫandır baiz Zîver-i gülşene murġânı cemendir baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Ḥüsâmi	Düşmege câh-ı ġam-ı yâre ẕeḳandır baiz Ḳıl ü ḳâl itmege yoḳ yire dehendir baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Süheyli	Dili la‘l itmege ol ġonce dehendir baiz Güle el olmaġa vech-i ḥüsndür baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Minneti	Göñül almaşına ol sîḫ-i ẕeḳandır baiz Gün gibi şöhretiñe vech-i ḥüsndür baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Emrî	Nale vü zarıma bir ġonce dehendir baiz Baña âh itmege ol serv-i semendir baiz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Bâḳî	Kadd-i bâlâna eger öykünürse âr âr Sen üşenme güzelim bâd anı silker şar şar	-	Gazel (1 beyit)		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Ḳabûli	Na ḳamlıgı bir göremi kâmile kâmil Başladı ġurûr eylemeye câhile câhil	-	Gazel (1 beyit)		--./.--./.--./.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Bâḳî	Bir ḫaber vir ey ṣabâ n’oldu gülistânım benim Kimler ile ṣalınur serv-i ḫırâmânım benim	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Ümîdi	Daim cemâl-i yâr görünmez niḳâbda Ol ġonca leb acılmadı ḳaldı ḥicâbda	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
38a	-	Şahız diyâr-ı meclise sâkî vezîrimüz Meyhâne pîhunı olupdur serîrümüz	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Devr ıḍıp meclisi sen naẓımla rindâna ḳadeḥ Sâḳiya döndü bugün ḥayrice yârâna ḳadeḥ	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Baġlayıp gönlümüz ol kâkül-i ‘anberhana Âh kim murġ-ı dile yine düşürdik dâma	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Bâḳî	Sagar-ı sâh **Bâḳî** erbâb-ı ṣafâñın cânıdır Ehl-i ‘aşḳa neşve-i evlâsı ruḥ-ı sânidir	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Gözden revân olalı yaşım nitekim ‘arûs Edrafın aldı her müje mânend-i ‘ers ḥâṣ	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Beliġ	Bilegelmişdir benimle bu ḥarâb ‘abâda ġam Benden ayrılmaz anuñ icin bir nefes dünyâda ġam	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Sâni	Gussadan ġayrı yine ḳâdir dil-i nâ-şâda ġam Hecr ile ḫod pervereş ḳıldı bizi dünyâda ġam	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Nâmi	Bir ḳarâr üzre degildir ḥâṭır-ı dânâda ġam Bu ne hikmetdir ola dâ’im dil-i dânâda ġam	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	‘Ulvî	Gurur itme dîbâs-ı faḫr ile ‘ömrüm meseldir bu Ḳabâ-yı cismini ḳor bunda ḥeḳez câ mekândır bu	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Maraz-ı ‘aşḳ devâsın leb-i cânândan sor Yüri ey ḫaste gönül ḥikmeti loḳmândır ṣor	-	Gazel (1 beyit)		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	Celâl	Görüp üftâdelerin eyleme eflâke naẓar Burc-ı rif‘atde iken gün gibi ḳıl ḫâke naẓar	-	Gazel (1 beyit)		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Agyarı ḳo ey Yûṣûf-ı gül cehre beni gör Kan yâşı aḳıdan ‘âkif beytül ḫazânı gör	-	Gazel (1 beyit)		--./.---/--./.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38a	-	Yaralar ġamzeñ dil-i ‘uşşâḳa o ḳadar varsa Ḫalḳı ceşmin öldürür îmânı bu ḳadar varsa	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	‘Ubeydî Bursevî	Nola ezhâr ile gülşen gibi ‘âlem olsa zeyn Kişver-i ḫüsnüñ bugün sulṭanıdır ol ṣâh ḫüseyin	-	Gazel (1 beyit)		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Tâze tâze yaralarla n’ola sînem olsa zeyn Tekke-i ‘aşḳ icre abdâl olmuşum cânım ḫüseyin	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	Ġubâri Bursevî	Ker belâ-yı ġamda her dem n’ola ceşmim olsa ‘ayân Neyleyim benden naẓar ırmaḳ diler cânım ḫüseyin	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Gecmüşüz ḳayd-ı cihândan fâriġ ü âzâdeyiz Kimseye ḳul olmazuz ammâ esîr-i bâdeyiz	-	Maṭla‘ (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
38b	-	Didiler meclis-i aġyara varur ol âfet Görelim ṣabr idüp ey dil neye varır muḥabbet	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Bübül-i gülşen-i ‘aşḳım bu cihân damındır Beni bunda ṭutan ol serv-i gülemdandır	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	İdersin ṭurmadın bî ġañeye mihr ü vefâñı coḳ Bizümle ey yüzi gün âşinâlık ruşenâlıḳ yoḳ	-	Gazel (1 beyit)		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Kûy-ı cânânın gedâsı ‘âlemin ḳallâşıyuz Ḫaylî demdür şekler ile bir ḳapu yoldaşıyuz	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Bakma ceşm-i ḫışm ile kim öldürürsün ‘âlemi Tîr ü tıġıñla şeha kırdın gecürdüñ ‘âlemi	-	Gazel (1 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Beni âşüfte ḳılan haṭṭ-ı ruḫ-ı dilberdir Başdan kâkül-i sevdâsı aña serîrdir	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Kûyunda âsmâna ṣalâ aḫı dil eger Tûbi gibi o serv ḳadd-i kendüye eger	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Kendüyi ṣatmaḳ icün ‘âşıḳ-ı derd âşâma Duḫter-i rez giyinür al firengî câme	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Neyyir-i ṣubḥ-ı sa‘âdet ruḫ-ı tabanındır Maṭla-ı mihri ṣafa câk-ı girîbânındır	-	Gazel (1 beyit)		--./-.--/--./-.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	-	Kaddin yanında ey gül-i nevreste vü ṭarı Kimdir sallandıra gözüñe serv-i âr arı	-	Gazel (1 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
38b	Fevrî	Acıldı ḳara günler bağlu işler gussa-ı bu diller Dirîġa kim benim baht-ı siyâhım hergiz acılmaz	Havadis tiri gökden başıma yağmur gibi yağsa Vücud icinde hîc sehm-i kazâdan **Fevrî** ḳacılmaz	Gazel (2 beyit)		.---/.---/.---/.---	
38b	Zeyn-î Belġrâdi	Rast geldim gice aġyar ile şaḳḳaul kamere Dedim ‘ayândır ol arızın üstüñde yere	Naz ile ḫande idüp dedi o gülzâr-ı cemâl Şeh perî rûḥ-ul emindir ki dokundu kamere	Gazel (2 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Bâḳî	Tab-ı sâḥir pişene **Bâḳî** göñüller ….. Şekker-i şiir-i dilâvîzin seniñ efsunludur	Derme catma giydürür iller libaz şiirine Ḫil‘at-i naẓm-ı cihân-gîrin seniñ altunludur	Gazel (2 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Necâtî	Emruz ide i‘tâ faris-î meydân-ı kerem Câme kim olmuş idi arḳalarında ma‘hûd	Umarız eylemeye şâh **Necâtî** ḳuluña Anı kim eylemedi …. sulṭân maḥmûd	Gazel (2 beyit)		..--/..--/..--/..-	
38b	-	Yâre iḳdam idüp iller gibi bil var ‘azîz Gelse gelme dimezüz gelmezse gel dimezüz	Fâ’iküz firḳate biz vuṣlat icün ġam yimezüz Ṭatlu olmaduguna dirliğimiz incinmezüz	Rubâ‘î		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Ḳınalızâde	Cihanda fırṣat ü ‘izzet cu ḳalmaz Bâḳî …….	Getür tiyak-ı ṣahbâyı ki ḳahr-ı zehr-i dehr ile Aña enelmesmun bâġıydı …….	Gazel (2 beyit)		.---/.---/.---/.---	Arapça, Türkçe mülemma bir şiir. İlk mısra Türkçe, ikinci mısra Arapça’dır.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
38b	-	Yâre düşdükce âşinâ düşerin Likin ‘ammâr-ı ḳive düşmen dost	Dostlar başımdan anı fikr eyler Dost düşman olur mu düşmen dost	Ḳıṭ‘a		-.--/-.--/-.-	
38b	-	Aglayup ṭıfl-ı sîlîşkim ne arar yollarda Var ise bir dürr-î Pâkîze düşerdi ḫâke	Zehr-i mâr-ı feleġi sende icersin âḫir Gülme şâhum bu cihân neyledi gör ḍaḥḥâka	Ḳıṭ‘a		-.--/-.--/-.--/-.-	
38b	Emrî	Tevakkuf eyle nigârâ ki çekdügüm derdin Döküp yaşum rakamını hisâb n'eyleyeyin	Ġam-ı nigâr ile bir hâl iderdüm ey **Emrî** Derûn-ı sînedeki ıztırâbı n'eyleyeyin	Gazel (2 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
38b	Medhî	Didi esrâr-ı reh-i bâde-i miskîn Cür‘adân ġam-ı belâ-dâmısın	Didi esrâr-ı bâdeye miskîn Nicesin ḫoşmusun şefâdamısın	Ḳıṭ‘a		..--/..--/..-	
38b	-	Yüzüñ görmeyeli bu cism giryân Olupdur mûnisim âh ile efġân	Eger luṭf vü eger cevr ü cefâdır Senindir pâdişâhım emr ü fermân	Ḳıṭ‘a		.---/.---/.--	
38b	-	Tende cânım ki yaraya tapına Dilden anı fedâ ḳılam ḳatına	Ger idem cân u başı saña diriġ Cânıma zâh-ı tîr ü başuma tîġ	Ḳıṭ‘a		..--/..--/..-	
38b	Âzerî	Cânım eridi leẕẕet-i güftârımdan Ḥaḳ oldu tenim şîve-yi reftârıñdan	Kan oldu yaşım ġamze-i ḫûn-ḫârından Yandı yüreġim âteş-i ruḫsârından	Ḳıṭ‘a		--./.--./.--./.--	
38b	-	Bilmezim kim bu ceşm-i ḫûnhabı Toprağımı ceker yaḫud abı	Yâ ceken Ḫıżr gibi âbâdır Yâ sikender gibi terâmıdır	Ḳıṭ‘a		-.--/-.--/-.-	
39a	-	Mülket-i dünyâya virmem serverâ bir barmaġın Varlıġıñ şekl-i hilâl olsunseha engüşt nümâ	Es-sultanı resülsün kim saña kim ḳâṣıd ide Eyleye med ḳum u med huranı ḥaḳ yevmîl ḫâb	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
39a	-	Duhanı ẕem iden nâdân u aḥmaḳ Meẕâḳı yoḳ-durur anıñ muḥaḳḳaḳ	Cü sırr-ı ilâhi ḳıldı anda ẓâhir Müşâhid eylemişdir altı parmaḳ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
39b	Yaḥyâ	Yıldızı düşkün ġarîp ü ‘âşıḳ-ı bî câreyin Gün gibi deryâyı ‘aşḳında gezer âvâreyim Sana ḳul oldum ḳapuñda ġayrı kime varayım Padişahım sen ṭururrken ben kime yalvarayım	Ben ġarîb-i nâ-tuvânım âsitânında seniñ Gelmedi **Yaḥyâ** ḳulum gibi zamânında seniñ Aglasam yansam yaḳılsam ṭañmı yanında seniñ Padişahım sen ṭururken ben kime yalvarayım	Mütekerrir Murabbâ (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
39b	-	Ey leṭafet sebzesinde ġonca-i gülzâr-ı cân Sayeveş cekme beni gelen ḫâke ey serv-i revân Yüzüme baḳmaz gecersin ey meh-i nâ mihriman Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân	Kulun olduġum bilürken sâlik-i ḫâş u âm Secdegahım âsitânıñ ḳılmışdım ṣubḥ u şâm Yine ….. icün gördükce virmezsin selâm Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân	Mütekerrir Murabbâ (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
39b	-	Dila derdime derman istemez derd ehli ‘âşıḳlar Derun-ı dilden ister derd-i ‘aşḳı baġrı yanıḳlar Bu ben bîâarı getsin cân tabîbine münâfıḳlar Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar	Cihanı deyr-i ‘âlemde vefâ gelmez ṣanemlerden Ne câre dil berîg olmaz kesilmez ‘aşḳ-ı dilberden Feragat eyleyem ki muḥaṣṣal ‘âḳıbet serden Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar	Mütekerrir Murabbâ (5 bend)		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
39b	Yaḥyâ	Halüme raḥm eyle sulṭânım ġamınla zâr iken Bi mecâl ü bî kesb ü bî yaruyu miḳdâr iken Kime yanam yaḳılam bu derd ile nâ câr iken Bir seniñ gibi ṣah-ı cihânıñ var iken	Olalı **Yaḥyâ** gibi ṣems-î cemâlin maẓharı Aynıma gelmez benim şehrin ḳamer sîmâları ‘Âlem icinde görünmez gözüme hururları Bir seniñ gibi ṣah-ı cihânıñ var iken	Mütekerrir Murabbâ (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
39b	Yaḥyâ	Gelmege dirseñ dilâ başuma dünyânıñ ġamı Ḳoyu ben adam yirine olma terkin hemdemi Ḫoş buyurmuşdur bugün ol pehlivân-ı Âli Türk eger monlâ ṣod hergiz ne gerdid a‘dâmı	Kölenin ṣofusu vü türkün avânı söylenür Dâ’imâ kişelenür kendügü bir adam ṣanır …….. bu söz **Yaḥyâ** meseldir söylenür Türk eger monlâ ṣod hergiz ne gerdid a‘dâmı	Mütekerrir Murabbâ (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
39b	-	Kuluñuz ḳurbânınız sen efendi cânımız Cânımız cânânamız sulṭân-ı ‘Âlî-şânımız	Sen benimle yâr idin ‘âlem baña aġyar idi Bu âdâbedler yoġ idi âşinâlık var idi	Gazel (3 Beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40a	Cinânî	Ceşm-i ümîdidm cerâġ-ı viṣâlden pürür idi Tûrveş cismi mizârım ġarḳa-i envâr olur Dâ’imâ pürşevḳ olurduñ maẓhar-ı dîdâr Tâb-ı ḥüsnüñ rûşenâyı dîde-i ḫûn-bâr Şevḳ-î ḳarîn ‘âḳıbet baḫş-ı ten efkâr Żevḳ-i viṣâliñ râḥat efzâyı dil ime curh idi	Ey **Cinânî** ẓulm idüp her ‘âşıḳ-ı giryâya carḫ Âşinâ iken ider cânânla bîgâne carḫ Uġradup bir aḫ-ı belâda vâdi-i ḫarmana N’ola ger ṣalsa Fużulîyi ġam-ı hicrâna carḫ Vaṣl eyyâmında ol ġâfil acap maġrur idi	Terkib-i Bend (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40a	Cinânî	Ne meyl-i kesret ‘uşşâḳa dilberde ḳanâ‘at (var) Ne bu gerdûn u dun perverde aġyâra nihâyet var Ne bende iḫtimâl-i terk ü imkân-ı ferâġat var Ne tende tâb-ı hicrâna taḥammül ṣabra ṭâḳat (var) Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var	**Cinânî** nice gündür fir ḳat-i dildârla zârım Bela küncinde ḳaldım pister-i mihnette bîmârım Cefâ-yı yâr ü cer tan-ı a‘dâ ile efkârım Bu efkâr ile her şeb ṣubḥa dek bî ḫâb u bîdârım Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var	Terkib-i Bend (5 bend)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
40a	Cinânî	Gelür geh ârzuyu kûh-ı ṣaḥra kalb-i naḫṣada Düşer gâh-i azîmet fikri kûy-ı cennet ‘abâda	Olaldan ḥalḳa-i zülfinle nev’i bî ser ü saman Muḥabbet bezminiñ ser ḥalḳa-i rindânuyuz cânâ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40a-40b	Cinânî	Ziver-i faẕladır ehl-i dilin ünvarı Viremez kimse kemâline anıñ noḳṣânı Ġam degil boġazla eylerse ‘adû uḫtanı Nidelim böyle imiş ḳavm-i ḫâṣusdun ṣahı Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı	Ey **Cinânî** ideli arż-ı muhabbet-i cânân Ḥesedinden bize ḫâṣ oldu ḳamu ḫalḳ-ı cihân Kâinâtın dilini ṭutmaya ol ḫod imkân Diyelim ṣaḳin olup künc-i ferâġatde hemân Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı	Terci-i Bend (6 bend)		..--/..--/..--/..-	
40b	Cinânî	Ah kim bir gül icin ġamzedeyi hâr oldum Gussadan bülbül ü şûrîde ṣıfâṭ zâr (oldum) Bir sehî ḳadd ü ser efrâza hevâ-dâr (oldum) Cuy veş gönlüm aḳup ‘âṣıḳ-ı dîdâr oldum Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum	Ey **Cinânî** n’ola bülbül gibi nâlân olsam Gül-i sâd pâre gibi câk-ı girîbân olsam Tuyulup ‘aşḳla ‘âlemlere destân olsam Kakül-i yâr gibi böyle perîşân olsam Yine sevdâ-sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum	Müseddes (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40b	Cinânî	Bezm-i vaslın elem-i firḳatmiş encâmı Ġamına deġmez imiş şevḳ-i mey-i gül-fâmı Kanı ol ‘ıyş u ṭarab ẕevḳ üsefa enġamı Cekerim şîdmi ġam-ı miḥnetle âlâmı Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı	Evvela muḳaddem-i dildâr ile ḫandân oldum Ġamdan âsûde olup viṣâle ṣâdam oldum Dur olup ṣoñra **Cinânî** gibi nâlân Bilmezim n’oldu ḫumu vâlih ü ḫayrân Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı	Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40b	-	Aġladup cevr ile nâlân eyleyüp sensin beni İñledüp hecr ile giryân eyleyen sensin beni Âteş-i firḳatde sûzân eyleyen (sensin beni) Müptelayı bend-i hicrân eyleyen (sensin beni) Ḳanlu yaşım gibi ġalṭân eyleyen sensin beni	Yârdan cevr ü cefâ nideyim taḥammül olmasa Kim belürdi nâmını ol ṣûḫ-ı şengül (olmasa) Gül daḫı bulmazdı şöhret gerce bülbül (olmasa) Kim añardı bülbülüñ gûyâlıġın gül olmasa Ömrüyim nâz ile destar eyleyen sensin beni	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
40b-41a	Cinânî	Ber ḳarâr olmaz dilâ ahvâl-i dehri pür sîten Menzilin anlar kişinin gâh zir ü gâh yem Rüzgârıñ şiddetin ḥazm eyleyüm mânendim Ḳısmet-i taḳdîre ol râżı ne gelse pîş-rev kim Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem	‘Âlemin ḥâlî budur itme şikâyet ol ḫâmûş Geh naṣîbi nîş olur ḫalḳ-ı cihânıñ gâh nûş Gecme teslîm ü rıżâdan var ise başımda hûş Ḥâline şükret Cinânîden bu pende eyle gûş Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem Böyledür ahvâl-i ‘âlem gâh ṣâdî gâh ġam	Terci-i Bend (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
41a	Cinânî	Fikrim bu idi maẓhar-ı mihr ü vefâ olan Tab-ı ruḥuñla şevḳe gelüp dil gûşa olan Ayineveş baḳup yüzüñe pür sefâ olan Kapunda ‘izzü ḳadr ile fevḳül ala olan Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan	Bahr-i belâda keşt-i dil bulmadım kenâr Sevk itdi anı şahili hicrana rüzgâr Oldu **Cinânî** bâd-ı şabâ gibi bî ḳarâr Sensiz dilinde ḳalmadı şabr ile iḫtiyâr Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan	Müseddes (5 bend)		--./-.-./.--./-.-	
41a	Cinânî	Revamıdır ki ḳoyup ben ġarîp ü bîmârı Yanınca öpdüre serv-i nâz aġyârı Sorup ‘inâyet idüp ḥâlî ḫâṭır-ı zârı Esirgesin n’ola luṭfuñla kılıp ġam-ḫârı Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yârı	Efendi ṭut ki **Cinânî** ḳapıñda eyledi kan Sirişki ceşmime ġarḳ oldu hep cem-i cihân Terahhümin demidür ṣabr’a ḳalmadı dermân Esirge ḳıl anı luṭfuñla maẓhar-ı iḥsân Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yârı	Müseddes (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
41a	Cinânî	Gerce ‘âşuḳ gecinür coḳ bulunur her güzele Deġme kez ‘âşıḳ-ı ṣâdıḳ ṣanemâ girmez ele Ne revâdır ki uyup göz göre her müptezele Dem-be-dem tir-i ġamın baġrımı reşk ile dile Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele	Sanma yanında ḳalup eylediġiñ cevr ü cefâ Kala kâr eylemeye aḫ-ı sehergâh saña Bulasın bir dem ola her ne ki ettinse baña Ne cekermiş göresin şimdi **Cinânî**-i gedâ Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele	Müseddes (7 bend)		..--/..--/..--/..-	
41b	Cinânî	Dilbera kadrimi pest añlamaz nehâr benim Cânişinin olmaz zümre-i aġyar benim Dem ola eyleyesin sıdkıma iḳrâr benim Bilesin kadrimi ey ṣûḫ-ı sitemkâr benim	Dimedim cekdi **Cinânî**-i gedâ firḳatimi Aña îṣâr ideyin ben naḳd-i dem-i vuslâtımı Gerce kim añlamadum gitdi benim kıymetimi Bilesin kadrimi ey ṣûḫ-ı sitemkâr benim	Murabbâ (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
41b	Cinânî	Derd aña ki tâb-ı hecrle dil nâ tüvân olup Kaldın esîr-i bend-i belâyı cihân olup Lal-i ġam ile dîdelerim dür-feşân olup Baġ-ı cihânda cûy u sirişkim revân olup Bir serv besledim nice yıl baban olup Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup	Nahl-i bülend-i ḳaddine irmez ḫâm-ı kemend Mayil degil esîrîne ol ṣûḫ u dülbend Sandım ki sâyesinde olan bende ercümend Zahmet ceküp misâl-i **Cinânî**-yi müstemend Bir serv besledim nice yıl baban olup Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		--./-.-./.--./-.-	
41b	Cinânî	Hulkın ne mucib hikmet imiş ‘aḳdla ḫallî Her hâle münâsib görürnür cümle maḥallî Eyler kimisi fikri terki ü tallî Gelmiş kimine ‘âlem-i sufride teselli Hallak-ı ezel ‘âleme ḳıldıḳda tecellî Her şey‘i birer ḥâlle kılmış muṭṭali‘	Erbab-ı temennâ devlet ü iḳbâlle maḳrûr Ashab-ı hüner faẕl-ı kemâlâtla mesrûr Zühadda **Cinânî** ḥarâm cennet ile ḥûr Uşşaka ṣadâ-yı ney vü âbâzeyi ṭañvur Hallak-ı ezel ‘âleme ḳıldıḳda tecellî Her şey‘i birer ḥâlle kılmış muṭṭali‘	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		--./.--./.--./.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
41b	Cinânî	Erbab-ı ‘aşḳa zâr-ı muhabbet-i nevâl bes Nakd-i sirişk-i dîdesi mâl u menâl bes Enduhu ġam surûr-ı dil pür melâl bes Zillet ḳapuñda ‘izzet ü câh u celâl bes Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes	Şaha gelüp ḳapuñda **Cinânî**yi bî mecâl Minnet ḫüdâya itdi baña ten-iża‘îfi na‘l Peşmine icre ‘ömri gecüp nice mâh u şal İtmezse ṭañ mı manşıb icün ṣadrâ i‘tidâl Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		--./-.-./.--./-.-	
42a	Cinânî	Sanmanuz gurbette câm-ı ḫoş güvâr anlar beni Ya ṣafâ-yı seyr ü gülgeşt-i kenâr anlar beni Bir aceb sevdada ben bâġ u bahâr anlar beni Kim ki mânî düşüp bî iḫtiyâr anlar beni Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni	Ey **Cinânî** gerce imandandurur ḫûb-ı vaṭan Kuy-ı dilber var iken amman vaṭan nâmına ben ‘Aşḳdan dâ’im cekerken dil ġam u derd-i miḥen Guşuma girmez dirîġâ pend-i yârân-ı kuhen Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
42a	Cinânî	Meded meded yine kalbimde eṭfâlim var Bela-yı ‘aşḳla ḥayretdeyin ḳarârım var Ne bellü yâr ile peyveste itdisalim Ne bir ferâġat hatırla infiṣâlim Ne ‘azm-ı terk diyâr etmege mecâlim var Ne ḳadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var	Visal-i yâr ile demler gelür ki ḫandânı Ġam-ı firâkla günler gecerki giryânım Kabul ü red ile geh şâd ü gâh nalanım **Cinânî** gibi ḳalıp ortalıḳta hayrânım Ne ‘azm-ı terk diyâr etmege mecâlim var Ne ḥadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.-.-/..--/.-.-/..-	
42b	Cinânî	Nola ġar ḳap iderse kâinatı ceşm-i giryânım Yakarsa ṭâḳ-ı carḫ-ı dut-ı aḫ-ı âteş efşânım Sezabar belâ şeyeste-i ġamdır dil ü cânın Mukahher ḳalmamuşdur cürmimi inkâra dermânım Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım	Hüda kim ḥüsn-i bî hemtâ ile mislin adim itdi Bi hamdi’llâh ki ol ẕât-ı ḫaṭa-baḫşım ḥalîm itdi **Cinânî** eşiġinde gerci kim cürm-i ‘aẓîm itdi Ne ġam cün ilticâ-yı dergeh-i şah-ı kerîm etdi Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
42b	Cinânî	Yine meyl etdi göñlüm bir nihâl-i nâz-ı perverde Leṭâfetle sserişte şîve vü nâz ile perverde	**Cinânî** sâde iken levḥ-i dil naḳş-ı miḥnetden Başında yazu imiş bir güzel sevdim ḫaṭ âverde	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
42b	Cinânî	Kanı meclisde cam-ı la‘lini nûş etdigiñ demler Ḫum-ı mey gibi ol hâletle cûş itdügüñ demler	**Cinânî** dür nedür bilmezdi il ol lâli yâḳûtuñ Kelâm-ı gevherin gûşunda mengûş itdügüm demler	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
42b	Cinânî	Dila gel dâmeni ṣabr ile sil ceşmindeki yâşı Koyup bu mâcerâyı ‘aşḳı dehrin olma kallaşı Sevip ol bî vefâ-yı eyleme taḥsîn ü sâ‘ yâşı Visali ẕevḳine deġmez bele vü miḥnet nâşı Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı Gec ol serv-i sehîden kim ḥaremden taşradır başı	Rakibe yâr olandan el ceküp elinden hicâp ile Libas-ı ‘âriyetten haz olunmaz ictisab ile Cinânîveş dil ü şûrîde ki dâ’im itâb Kırmaz bir iki gün zecr-i hecri itikab Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı Gec ol serv-i sehîden kim ḥaremden taşradır başı	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.-.-/.-.-/.-.-/.-.-	
42b	Cinânî	Şeha ẓulm eyleme ‘uşşâḳa kim ġâyet ḫaleldir bu Harab eyler ‘ases ḥüsni bir gün muḥtemeldir bu Ne hikmetdir bilürken bâ‘is-i ceng ücidaldir bu Dimezsin pâyu bûsuñ ‘âşıḳ-ı zâra muhâldir bu Öperler göz göre ruḫsârını iller güzeldir bu	Hatt u ruḫsârı va fında ne kim naẓm olsa cânânın Nazirin ehl-i diller mümkin olmaz kim diye anıñ **Cinânî** gör nedir ol şâir i bî misl-i devrânın Hat-ı ruḫsârı vaṣfında o mihr-i ‘âlem-ârânın Nazire dinmez aña ey misâli bir gazeldir bu	Tahmîs (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
43a	Cinânî	Nev bahâr oldu güzellendi ser-â-ser ‘âlem Oldı ezhâr ile her gûşe gülistân irâm Sineler toldu ṣafâ ḳalmadı endûhla ġam Eyledi müjdeyi gül bülbüli şâd-ı Ḫürrem Goncenin göñlü acıldı güle düşdü şebnem	Ey **Cinânî** pür idüp şöhretle ‘aḳabı Haşre dek nâmın idüp devr-i felekde Bâḳî Dem-be-dem ṣaḳin idüp sûz-ı dil-i ‘uşşâḳı Abdar olsa n’ola mîve-i şiir-i Bâḳî Urmadı kimseye ubay icre daḫı böyle ḳâlem	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
43a	Raḥmî	Gu gülzâr-ı muḥabbetde o gül-i ruḫsâra ‘aşḳ olsun Letafet gülşeninde ol gül-i bi hâre ‘aşḳ olsun Nidersin ḥûr-ı ġılmânı ancaḳ yara ‘aşḳ olsun Gece seyr-i cihândan kûce-i dildâra ‘aşḳ olsun Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun	**Raḥmî** dâ’imâ seyr-i rûḥ u dîdâr ‘âşıḳ iden Hayal-i yâri ya’ni kendüzine yaradan itmez Acup cân gözini seyr-i gün dîdâr iden Cânan gül-‘iẕârıña baḳmaġa bir kez âr iden Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
43a	Cinânî	Cekdüm ol mâh icün egerce emek Añdı ki daḫı Sitâre gerek	Yine bir tâze Dilrubâ sevdim Nâmın olmaz **Cinânî** ḥalḳa demek	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..-	
43a	Cinânî	Muktezayı visâl-i rûḥânî Oldı ref‘i ḥicab cismâni	Ey **Cinânî** nişân-ı ebrûsu Nâme-i ḥüsnüñ oldu ‘ünvânı	Gazel (6 beyit)		-	
43a	Bâḳî	Acdı gülüñ niḳâbın yâd erdi gülistâna Gösterdi rûy-ı taḥsîn-i âyîne-i żamâna	Zat-ı kerîmî vaṣfa **Bâḳî**ye resme ḳılsun Melhut olan me’âli mümkin degil beyâna	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
43b	Âzerî	Zevk-i sefâ didikleri hep âbân ġam gelir Ziraki ‘âlem istese göñlüm elem gelir	Hic bî vefâ gelür mü baña **Âzerî** o yâr Hep itdügü cefâ dil-i zâra kerem gelür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
43b	Âzerî	Yeter aġlatdı ġamın dîde-i giryânı yeter Yeter iñletti efendi dil-i nâlânı yeter	Ey felek **Âzerî**-i zâra teraḥḥum ḳıl kim Saña ol ḫaste dilin nâle vü efkanı yeter	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
43b	Âzerî	Sal beni câh-ı ġama nâm-ı nişânım cıkmasun Dostuñ vir vecle öldür ki kânım cıkmasın	**Âzerî** yalvar yaḳar eyle tażarru öp elin Ġayrla seyrâna ol serv-i revâna cıkmasun	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Âzerî	Sacın seyr eylesin eller temâşâyı cin ḳılsun Temâşâ eylesünler ḫaṭṭını seyr ü cemen ḳılsun	O şîrîn fem ġamıyla ṭâġ-ı ṭaşı târumâr iden Hemân ey **Âzerî** nâmın seninde kuken ḳalmasun	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
43b	Âzerî	Tursun kimin yanında sa‘âdet degilmisin Sen durduġunca ‘âleme devlet degilmisin	Ol ser-firâzâ **Âzerî**ya itme şerfiru Mesnet-nişin kûşe-i vaḥdet degilmisin	Gazel (6 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
43b	-	….. naẓm seniñ gibi şehri yâre gerek Sözüm efendi ḳulaġında gûşvâre gerek	Makarın olmaġa sen mâh-ı burc-ı iḳbâle Bülend pâye kûy-ı kevkeb ü sitâre gerek	Gazel (3 beyit)		..--/..--/..--/..-	
43b	Âzerî	Bunca yıl ġam-ḫârın oldum ġam ḳuşar olmazmısın Baña yaver oldu ġamuñ sen daḫı yâr olmazmısın	Ac gözüñ meyl itme câha ḫâb-ı ġafletten uyan **Âzerî** hîc düşde şâh u şehriyâr olmazmısın	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Âzerî	Demidir cân vireyin vâṣıl-ı cânân olayın Ḫanmânım bu hevâ ile ḫarap eyleyeyin	Virüp âfâḳa żiyâ şule-yi ḫurşîd gibi Âsmân-ı hünere mihr-i dıraḫşân olayın	Gazel (8 beyit)		..--/..--/..--/..-	
43b	Âzerî	Ġam-ı ‘aşḳıñla cân virdim geldim dil-rubâlardan Beni ḳat eyledi tıġ-ı muḥabbet âşinâlardan	Cefaya ḳani ol mihr ü vefâdan ḳaṭ-ı ümîd it Muḳarrer **Âzerî** gelmez ḥaḳîḳat bî vefâlardan	Gazel (7 beyit)		.---/.---/.---/.---	
43b	-	İrgürür ‘uṣṣâḳ carḫa aḫ-ı âteş-bârını Yanmasun ‘âlem o gül ‘ârıż itmesün ruḫsârını	Yoḳ yoḳ olmaz ol kelâm-ı mu‘ciz-âsârım muḳayyed Görse biñi caz ḳâfirdir ḳomaz inkârını	Gazel (3 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
44a	Fiġânî	Ne olur cam-ı cem-i ḫurşîd-i mir’ât-ı sikenderden Tecellâ-yı ṣafâ-yı ṣayḳal it mir’ât-ı ḫâverden O mâhın ‘aks-ı ḥüsnidür **Fiġânî** mahvül maḳṣûd	-	-		.---/.---/.---/.---	Mecmuada manzumun sadece üç mısrası yazıldığı için nazım şekli tespit edilememiştir.
44a	‘Ulvî	Bin suâl itsem birine gelmez ol şehden cevap Ragıp olduḳca aña ol benden eyler ictinâp Hic birvec ile olmaz işiginde feṭḥ-i bâb Derd ü miḥnet bî ḳıyâs u dâġ ḥasret bî ḥisâb Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap	Gördü kim düşdü göñlüm ‘aşḳına biñ câñla Olmadı vuṣlat müyesser ol şeh-i hûbânla Ey **‘Ulvî** gecdi ‘ömrüm miḥnet-i hicranla Ol kim ḳaldı hemân bu derd-i bî pâyânla Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
44a	Şahî	Her ḳacan cûşa gelüp ṭaşa bu devlet ârâsı Paye-i rif’ate altun getürüp hâr u hâsı Cünki ednâ imiş a‘lâda olan mertebesi Bendeyin żâye idüp ṭûl-ı emelle nefsi Kalmadı ẕerre ḳadar dilde bu dünyâ hevesi	Pertevi irmez ise ol gül-i gülzâra ne ġam Andelip-i dil ü cân yüz döne gerzana Baş acup ṣıdḳla şol kimseye yalvara **Şahî** bî dül ü bî mâr u günahkâra ne ġam Sen olursañ eger ‘eyyâr ḫudâ dest resi	Tahmîs (5 bend)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
44a	Râḫî	Künc-i fırḳatde ben yaturken zâr Togdu üstüme gün gibi ol yâr Didi ne olduñ yatursuñ ey bîmâr Halin oldu ise guṣṣadan düşvâr Mey-i nâbıñ ayaġına düşvâr	**Râḫî** acmaz muḥabbeten ḥalḳa Söylemez derd-i miḥnetin ḥalḳa Gerce dimez melâmetin ḥalḳa Bu nihân-ı ḥarâretde ḥalḳa Sözü eş‘âr iden eş‘âr	Tahmîs (5 bend)		..--/..--/..-	
44a	-	Dilbera fırḳat beni ḳıldı özümden muḫbir Şöyle ḥaḳ oldum ṣabâ virmez ġubârımdan Gün yüzüñden ayru düşdüm ḳalmadı cismiñden fer Yeter ḥasret cânıma gecdi neler itdi neler Dost aġlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler Dirliġim dirlik degildir bir ḳara gündür geçer	Ey gül-i nâzik beden ḳılma su’âlini ṭarar Ta ki ‘uṣṣâḳ arasında olmaya derd ile râz Sabra ṭâḳat gitdi ḳalmadı bu gönlümde ḳarâr Eyledi fırḳat beni ‘âlemde ṣâhım ṣeremsar Dost aġlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler Dirliġim dirlik degildir bir ḳara gündür geçer	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
44b	Nefî	Mülk-i istiġnaya şâh-ver nişîn kemden fâriġuz Kevkebe lâzım degül ṭabl-ı ġamdan fâriġuz Kasr-ı cismânide ki nâr u taandan fâriġuz Cura nûş-ı bezm-i ‘aşḳuz câm-ı cemden fâriġuz Mest-i bî ḫoş olmuşuz şâdî-i ġamdan fâriġuz	Suziş-i âh ile nâr-ı âhımız berḳ eyledik Cümleten mülkini ol berfle ḥarf eyledik Fakr-ı deryâyı fenâda kendümüzü ġarḳ eyledik Terk idüp ey faẓli tâc u ḫırḳa ḥaḳ eyledik Fahr idüp faḳr ile dînâr u diremden fâriġuz	Tahmîs (7 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
44b	Fevrî	Mübtelayı ġam idüp gerdi-i eyyâm beni Eylemişdi düşürüp ayaġa bednâm beni Şimdi meyḫaneye irgürdi seremcân beni Yine şâd itti bugün bâde-yi gülfâm beni Ġamdan ey sâkî ḫalâṣ eyledi bir cân beni	**Fevrî**ya miskîn iden ḫânesini ḫummârın Came keş bâde keş ol ḳo arıñ Oku bu mantıgını şâir siḥr arasın Bezm-i ‘âlemde bugün lâl-i firâḳ-ı yârin Ki beni itdi yine rind-i mey-âşâm beni	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
44b	Fevrî	Sarf it yoluña varını sîm ü zeri degil Cân-ı cihânıñ eyle revân-ı serî degil Guş it didi ol ki sözü serserî degil Mihr-i göñülden ol ṣanemiñ cün yeri degil Harc eyle naḳd-i naḳşini eliniñ teri degil	**Fevrî** kitâbı rehîne ḳodu lâl-i na‘li icün Yassa ḫumârın olmaya ayıp ol ḫarâb icün Üstad-ı dehr gör nedir aña cevâb icün Şevk-i lebiñle ki anı sâkî ṣarâb icün Divanınını oḳuttu hemân defteri degil	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45a	‘Azîzî	Letafet ayna ḳonuş gül-i ra‘nâmıdır ol ruh Yaḫud tâze acılmış lâle-i ḥamrâmıdır ol ruh	**‘Azîzî**veş nigâh idenlerin artar gözü nûru Naẓar ehline bir âyîne-i zîvamıdır ol ruh	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
45a	‘Azîzî	Zahm-ı hicri yârdan ḳurtulmaġa yoḳ câremiz Âhkim ḳaldı onulmadı yürekde yâremiz	Ah elinden tıġ-i hicrânıñ **‘Azîzî** âh kim Neylediyse eyledi yâr ile kesdi aramız	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45a	Misâlî	Şad idüp ḫâṭır-ı aġyârı beni yâd itme Aġladup dôstunu düşmenini şâd itme	Bilürüm ṣoñra **Misâlî**ye cefâlar eylersin Dôstum bârî vefâya anı mu’tâd itme	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45a	Merâmî	Tirinin ey ḳaşı yâ cây-ı ḳarar-ı dildir Sîne meydânı ḳapuñdan oḳ atım menzilidir	Serv kadler bize ser-kîşlikler ederler ammâ Ey **Merâmî** su gibi anlara dil mâ’ildir	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
45a	İmsî	Ter düşer ruḫlarına dirsem eyer gul-gûni Renk alur nükte ile her ne disem ol ḫûni	Dil-i dîvâneyi **İmsî** gibi olmaya temâm Coḳ durur gerci begim ḥâl-i rûḥum meftûnu	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45a	Ṣâdıḳ	Efendi gercekim coḳ ṣâir nâzik Gazel söyler Benim gibi miyânım vaṣfını yoḳ bî bedel söyler	Geh-i ruḫsârını mihre geh-i mâha bedel ḳıldım İşüdüp ol hilâl ebru didi **Sâdıḳ** güzel söyler	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
45a	‘Âlî	Nedir bu bî-vefâ dilberleriñ cevr ü ferevanı Nedir bu ‘âṣıḳ-ı bî dillerin feryâd u efġânı Nedendi ey felek derd ehlinin olmaya devrânı Nicin devrinde pâyimâl eylediñ erbâb-ı ‘irfânı Cefânın yoḳ mu oranı belânıñ yoḳ mu pâyânı	Gel inṣâf eyle ey gerdûn-ı dun lâyıḳmıdır âli Ola ḫayl-i belânıñ ….. vü ġuṣṣayı pâ-mâli Hususa kûy-ı dilberden perîṣân ola iḥvânı Figan-ı nâleden ḫod gice gündüz olmaya ḥâlî Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı	Muḫammes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	Şiirin başlığında Tahmîs şeklinde belirtilmiştir fakat şiir Mütekerrir Muḫammes’dir.
45b	Şemsî	Kacan gül gibi acılsa benim ḫurşîd-i raḫşânım Cemali nûruña müstagrig olur beyt-i aḫzânım Cihanda şah-ı ‘aşḳım yoḳ-durur ‘âlemde aḳrânım Liva-yı aḫı ḳaldırdım ḳuruldu cetr ü eyvânım Gazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım	Kanaat mülkine ṣâhım baş eymem deġme sulṭâna Velikin câkerîm ḫandân-ı ‘Âli ‘Osmân’a Bugün sulṭân Süleymân devletinde emîrâne Oturdum **Şemsî** yâ taḫt-ı me‘ârif üzre şâhâne Gazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
45b	Sualî	Nice bir sînede derd-i ġam-ı ‘aşḳı nihân olsun Nice bir fâş olup esrâr-ı pinhânım ‘ayân olsun Nice bir firkatinle gözlerimden kan revân olsun Nice bir vâdi-i ġamda işim âh u figân olsun Nice bir ‘âleme ahvâl-i ‘aşḳım dâsitân olsun Beni öldür vücumdan ne nâm u ne nişân olsun	İdersin ‘âşıḳa cevr eyleyip aġyar ile ‘âlem Revan eyler süvârî gözlerimden nem yerine dem Gecüpdür ey keman ebru anıñ cânına tir-i ġam Dem-a-dem ḫāṭırına cinib-i ḥakdan olup merhem Okur bu mışra-ı feryâd u efġân eyleyen her dem Beni öldür vücuduñdan ne nâm u ne nişân olsun	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		..--/..--/..--/..--	
45b	Fużûlî	Baga gel bülbüle arż-ı gül ruḫsâr eyle Güllerin tâbını bülbül gözüñe hâr eyle	Kes **Fużûlî** ṭama‘ın ġayrı temennâlaradan Kâne olsam ṭâlib-i devlet-i dîdâr eyle	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45b	Fużûlî	Teşne-i câm-ı viṣâliñ ab-ı ḥayvañ istemez Mâ’îl-i mûr ḫaṭṭın mülk-i Süleymân istemez	Ey **Fużûlî** muttaṣıl devrân muḫâliftir baña Ġalibâ erbâb-ı isti‘dâdı devrân istemez	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
45b	Ḫüdâyî	Ele ḫancer alıp ol mâh-pâre Gelür meydâna ḫalḳı yâre yâre	Dagıtdı varlıġıñ berbâd ḳ ıldı **Ḫüdâyî** yañıldım ben rûzgâra	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
45b	Şemi‘	Zahid ki mu‘tekif gecünür bu riyâ ile Gör eblehi ki cennet umar bu riyâ ile	Mahv oldu **Şemi‘** gün yüzüñe ḳarşu ol mehîn Gecdi özüñden âteş-i şevḳ ü ṣafâ ile	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
45b	Bâharî	Hic gözümün yâşı ne vaḳtin yenile Ḳalmadı yüzüñ el icre seyl sele yeñile	Dameni yarı **Bâharî** ḳoma elden ola kim Raḥm idüp sile gözüm yaşımı bir gün yeñile	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
46a	Yahyâ	Nice bir mâcerâmız dostâna dâstân olsun Nice bir nâr-ı ‘aşḳın dûd-ı âhından ‘ayân olsun Mekânım ‘aynı ‘âlemde ‘ayân ender ‘ayân olsun Kilab-ı kûyuña cism-iża‘îfim armaġan olsun Ne kûyuñ aḥlâ dolsun ne ḳapıñda fiġân olsun Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun	Muhabbet ehline yârin cefâsı imtiḥânıdır Olmalı ‘âşıḳa cevr oḳları devlet nişânıdır Baña **Yaḥyâ** gibi ölmek ḥayât-ı cavinadır Beka mülki felek âyînesinde cümle fanîdir Begim ḫayr işe te’ḫîr eyleme billâh zamânıdır Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
46a	‘Âlî	Söylesem söyleme der yâr baña neyleyeyin Aña arz itmeye ben ḥalimi yâ neyleyeyin	Hamdullah kime incinse dir olmuş hereyar Seni **‘Âlî** gibi rüsvâ-i cihân eyleyeyin	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
46a	Ẕâtî	Yüzüme bir ṭabanca vurdu ol mâh Nişânını görenler didi Allâh	Terahhum ide şâyet varı varı Der-i dil-dâre var ey **Ẕâtî** her-gâh	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
46a	Ẕâtî	Sakiya gönlümüzün yine perîşânlıġı var Ḳanmaz ġam ḳururdur getür ol ḳanlıġı var	Kime uġrarsa yolu ṣabr ne âfet uġrar **Ẕâtî**yâ yârimizin âfet-i devrânlıgı var	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
46a	Ḫayâlî	Bu ḳat ḳat ḳanla dolmuş dili cânâne tapşırdım Vefâ ṭomârını bir ġonce-i ḫandâna tapşırdım	**Ḫayâlî** naḳşını Yaḳup ḳurşada olmaġa dâ’im Bu şiir-i nâzelinin defter-i dîvâna tapşırdım	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
46a	Behiştî	Dil-i meyyâlimi ben ‘ârıż-ı cânâna tapşırdım Belâ vâdîsinin aḳar ṣuyuñ ‘ummâna tapşırdım	Kapın dârü’l şifâsı aiyet baahş olduġuñ bildim Varup aña **Behiştî** bir ulu dîvâna tapşırdım	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
46a	-	Kim kimin bir büt-i simânın teni yoḳ Eger ṣah-ı cihânsa gedâdır	-	Ferd		---/-./.--./--	
46b	-	Reh-i ‘aşḳında cân benden ḫadeng-i cân sitan senden Ten-i ḫâkî nişân benden kemân-ı ebruvân senden	Aceb mi zâr olursam ârzu veş oldu gitdikce Seniñ luṭfuñ nihân benden benim ‘aşḳım ‘ayân senden	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
46b	Ẕâtî	Cân ki âteş vurur mihr-i dıraḫşan boġar Sinede dâġ-ı ġamdan nâr-ı sûzân mı var Subhveş şebnem döker pes ceşm-i giryânım mı var Noldun iñlersin felek hercâ‘i cânânın mı var Her maḳamı seyr ider bir mâh-ı tabanın mı var	Ey Ḫayâli ‘aşḳa ḳul olalı sulṭânsın yine Yani bir ḥûrîveşin ḥüsnüñe ḥayrânsın yine Bir melek şûretlinin derdiyle nâlânsın yine Zülf-i dilber gibi ey **Ẕâtî** perîşânsın yine Cevri bî yohsa bir yar-i perîşânıñ mı var	Tahmîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Fevrî	Gitdim ġam-ı nigâr ile kuy-ı melâmete Oldum esîr cevr ü cefâ vü nedâmete Düştüm firâḳ-ı ḥasret derd ü seḳâmete Ömr âḫir oldu cıḳmadım ayruḳ selâmete …….ta ki erdiñ ol serv ḳâmete Vafir ….ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete	**Fevrî** cün oldu hecriñle cân îsâr idüp Bir gün mezârı yanına vardım güẕâr idüp Bir nâle irdi sem‘ime bir dem ḳarâr idüp Guş itdim añladım dir idi ah u zâr idüp …….ta ki erdiñ ol serv ḳâmete Vafir ….ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete	Mütekerrir Müseddes (7 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	-	Şâm-ı zülfüñde gönül eyledi icün derd ile âh Feleġiñ şemi‘ söyündü vü cihân oldu siyâh	Toġrulup ceşme-i la‘line giderken bu felek Her gören dir ki yol üstüñde gitmezdi bir câh	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
47a	-	Şeb-i hicrân vü ‘âşıḳ aḡı alıp pürla Özi bil ki ey ġamın ilâhi birla	Gazaiya tevâżu ehli olġıl Ġurûr itme felek fülkinin câhı birla	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
47a	Ẕâtî	Ey kitâb-ı ḥüsne ḳaşı besmele Ḥaḳ budur kim ‘aşḳ müşkil mes’ele	Tuhfe ileten **Ẕâtî**-yi dil ḫasteye Ol ṭabîb-i cânâ şâyet ḫoş gele	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
47a	Uṣûlî	Künt-i kenzin maḥremi râḫ-ı şerî‘at rehberi Asafanın duḫter-i erbâb-ı ‘aşḳın mehteri Kâşif-i ‘ilm-i ledüni ḫil‘ati yemîn maẓharı Padişah-ı dehr olanlar ḳanberiniñ ḳanberi Vakıf-ı seyr-i ḥaḳîḳat evliyâ serd-i ferdî Ol ‘Âli murteżâdır Muṣṭafânın manẓarı	‘Âlem ü i‘lâm ü ‘âlem-i ‘ilmi kevniñ maṭarı Abüd ü ‘ârif **Uṣûlî** ile manẓarı Ser esmâ-yı ḫüdâyı añlamayanlar rehberi Caferi kübrânın ḫayberî ‘ilm-i kâfıñ her …. Salik-i râḫ-ı fenâ el-resulun hüneri Caferi ṣâdıḳdır ol cümle velîniñ her biri	Müseddes (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
47a	-	Bu leṭâfet ki ḫüdâ kâkül-i dilberde ḳodu Bunı ne misk-i hotemde vü ne ‘anberde ḳodu	Bu ḥalâvet ki ḫüdâ vuṣlat-ı dilberde ḳodu Ne bunu âb-ı ḥayâtda ne vü zemzemde ḳodu	Gazel (8 beyit)		..--/..--/..--/..-	
47a	-	Ġaretzedeyi carḫ-ı sitemkâr olduk Ḫalḳıñ gözüñe anıñ icin hâr olduk Ger gitdi ise esb-i şütürbârı ile Bârîye segerler ki sebükbâr olduk	-	Rubâ‘î		--./.--./.---/-	
47a	-	Yek cent ḳızılbaşa giriftâr olduñ Yek cend mürted ü murdâr olduñ Egnûn ki esîr-i ‘Âli Osmân olduñ Şâyeste-i cesem ü resendar olsuñ	-	Rubâ‘î		--./.--./.---/-	
47a	-	Ġaraż öldürmek ise cevr ü cefâ ile beni Şimdi öldür ki gözüm görmeye ġarîple seni	-	Müfred		..--/..--/..--/..-	
47b	Nev‘î	Gösterüp ‘ârıż-ı ‘arażda cemâl ‘Arẓı ḳıldı rûy-i cevhere ḥâl	Naẓar olunsa fi’l-ḥaḳîḳa hemân Görünür cevher ü ‘araż yeksân	Gazel (2 beyit)		..--/..--/..-	
47b	Nev‘î	Vaṣfa ḳâbil degül kemal-i suḫan Naḳṣa mümkin degül cemâl-i suḫan	Söze nefsinde cân olur meftûn Ḳanda ḳaldı bu kim ola mevzûn	Gazel (5 beyit)		-	
47b	Nev‘î	Cân Ka‘besinin yolında sâ‘i Dil-teşne vü bî-ḳarar **Nev‘î**	-	Naẓm		-	
47b	Nev‘î	Fu’âd mâ tüsellîhi’l-müdâm Ve ‘umrun miṣli mâ yehibü’l-li’âm	-	Müfred		.--/.--/.--/.-	Mecmuada bu kısım Arapça’dır.
47b	Nev‘î	İsterseñ egnüñe biçesin cübbe-i fenâ Mıḳrâż-ı lâ ile idegör ḳaṭ-ı mâ-sivâ	Zîr-i livâ-yı ḥamd-i nebîde ḳopar beni Yâ Rab bi-ḥaḳḳ-ı çâr meh-i evc-i ıṣṭıfâ	Gazel (11 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
47b	Nev‘î	Gelse hevâ-yı gönlüme la‘lüñ virür şafâ Keyfiyyetin şarâbuñ egerçi bozar havâ	Almaz dehâna ma‘ni-i ḫâyîde ehl-i dil Teşbih ḳılma la‘lini ḥelvâya **Nev‘î**yâ	Gazel (6 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
47b	Nev‘î	Ögüp göge çıḳarsam n’ola ḫûrşîd-i cihân-âsâ Leṭâfet kesb idüpdür şimdi ḫaylî ol melek-sîmâ	Ẓuhûr iden tecelli nûrıdur eşyâda ey **Nev’î** Cihân hep cümleten ‘âşıḳ velî ma’şûḳ nâ-peydâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
47b-48a	Nev‘î	Ḳılmaġa şâh-ı bahâr emrini icrâ sünbül Ṣafḥa-i gülşene çekdi yine tuġrâ sünbül	Yaḳa düşmenlerüñüñ başına ydlar lâle Ser-i a‘dâya şala sûriş ü ġavġâ sünbül	Kasîde (27 beyit)		..--/..--/..--/..-	
48a	Nev‘î	Görüp âyine-i ruḫsâruñı ben ṭûṭî-i gûyâ Bu günden ‘âşıḳuñ olmaḳ göründi ey gül-i ra‘nâ	Ḳurulmış turmaġ ol müşgîn kemâna çün ziyân eyler Çatup ebrûñı Nev’îye yeter ḫışm eyledüñ cânâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
48a	Nev‘î	Nevâyı bezm ide muṭrib piyâle dâ’im ola Bahâr ola ne dimekdür havâ mülâyim ola	Şarâb-ı eşk ile pür câm-ı dîde-i **Nev’î** O meste ‘ışḳ ola bizden ṭolusı dâ’im ola	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
48a	Nev‘î	Ne dehrüñ bendesi ne şâh-ı ‘âlî-şânıyuz cânâ Esirüñ olalı milk-i ġamuñ sulṭânıyuz cânâ	Olaldan ḫalḳa-i zülfüñle **Nev’î** bî-ser ü sâmân Maḥabbet bezminüñ ser-ḫalḳa-i rindânıyuz cânâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
48a	Nev‘î	Aḥibbâ muntaẓır meclis müheyyâ Seni gözler ḫabâb-ı câm-ı şahbâ	Dehân-ı yâr ile mihr-i ruḫıdur Gözüme **Nev‘î**ya pinhân ü peydâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
48a	Nev‘î	Pür olsa ḫâk-i fenâ ile çeşm-i nâ-bînâ Hemîşe dîde-i cânum ‘izâr-ı yârâ baḳa	Yitürdi rehber-i ṣabrı dükendi zâd-ı ḳarâr Güm oldı râh-ı maḥabbetde **Nev’î**-i şeydâ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
48a-48b	Nev‘î	Meger ki çekdi ḳulaġın mübeşşir-i iḳbâl Şafaḳda ḫaylî ḳızarmış göründi gice hilâl	‘Adâd-ı leşkerüñe Ḥâḳ virüp şümâr-ı nücûm Nücûm-ı leşkerüñ olsun rücûm-i ehl-i ḍalâl	Kasîde (45 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
48b	Nev‘î	‘Aşıḳuñ âyîne-i ḳalbin ṣıyıp cânum Ḳıya Bî-vefâlıḳ yüzlerin gösterdi cânânum Ḳıya	Ḳanġı ṭaş ḳatıysa ursun başını aña raḳîb Nerm olur **Nev‘î**ye ol şem‘-i dıraḫşânum Ḳıya	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Nev‘î	Câmdan gitmez gözi mey-ḫâre bir ben bir ḥabâb Baş ḳoşar şahbâ ile âvâre bir ben bir ḥabâb	Zîr-i dâmânında pinhân eyleyüp rindâne mey Ḳan gözinde **Nev’î**yâ mey-ḫâre bir ben bir ḥabâb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Nev‘î	Görünen mihr yüzinde şanemâ şanma seḥâb Yaḳmasun diyü yüzüñ mihri senüñ aṣdı niḳâb	Ḥâlümi aġlamaġa yâre utanmaya diyü **Nev’î**yâ çihreme bu ḳanlu yaşum oldı ḥicâb	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
48b	Nev‘î	Meclisde câm-ı la‘lüñe ḳarşu şarâb-ı nâb Derler döküp ḳızardı ḫayâdan degül ḥabâb	**Nev‘î** ḥabâb-ı bâdeyi gördükçe şanuram Bezm-i mey içre fitneye baş ḳaldurur şarâb	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
49a	Nev‘î	Hilâl-i ‘îyd kim gird-i şafakdan göricek anı Hayâl itdüm göñülde hançer-i hûn-rîz-i cânânı	Vücûduñ nâme-i ikbâle tevkî‘-i refî‘ olsun Hilâl-i ‘îyd-veş günden güne bul kadr ü ‘ünvânı	Kasîde (21 beyit)		.---/.---/.---/.---	
48b-49a	Nev‘î	Olmış idi dehenüñ öpmege cânum râgıb Düşdi fursat gice er gâ’ib ü sohbet gâ’ib	Tagıdup sünbülîni ruhları üstine o mâh **Nev‘i**yâ toldı yine fitne ile her cânib	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
49a	Nev‘î	Nâz-ile ‘arż-ı hilâl itse ıraḳdan ol ḥabîb Ṣâ’im-i hicrân umar ‘îyd-i visâlin ‘an- ḳarîb	Minber-i şâh üzre bülbüller şalâ-yı ‘ayş ider Sâḳîyâ mey şun degül **Nev‘î** ne vâ’iz ne ḫatîb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
49a	Nev‘î	Mahabbetüm n’ola ṭurduḳça virse sîneye tâb Ziyâde neş’e virür köhnedükçe bâde-i nâb	Dem-i şitâb irişüp geçdi aç gözüñ **Nev’î** Şarâb neş’esi geçse kişiye gelmez ḫâb	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
49a	Nev‘î	Ol perînüñ âteş-i rûyındaki mûdur ‘aceb Sebze ḳânûn içre bitmek fi’l-i câdûdur ‘aceb	Hâl-i rûyın Rûm’da Hindû diseñ olmaz ba’îd **Nev’î**yâ rûz-ı ruḫında zülf-i şeb-bûdur ‘aceb	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
49a-49b	Nev‘î	Cânda taṣvîr itdüm ol zülf-i perîşânı dürüst Baġladum bir ṭâr ile bir deste reyḥânı dürüst	Nâkıs u kâmil ‘ayâr olunsa demdür **Nev’î**yâ Zer gibi bulduk bugün mi‘yâr-ı sulṭânı dürüst	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
49a-49b-50a	Nev‘î	Bir ṣubḥ-dem ki sûr-ı güle ebr-i nevbahâr Gönderdi jâleye saçılıḳ dürr-i bî-şümâr	Nat‘-ı zamanda şâh-ile şehzâde var olup Erkân-ı devleti ola bâḳî vü pâyidâr	Kasîde (47 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
49b	Nev‘î	Sun‘ eli nakş idüp ol zülf ü zenahdânı dürüst Bir varak gül üzre yazmış gûy u çevgânı dürüst	Defter-i eş‘âra nazmum **Nev’î**yâ ‘ünvân olur Şeh ri‘ayet ede ger erbâb-ı divânı dürüst	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
49b	Nev‘î	Her dem gamıyle şîşe-i hâtır olur şikest Ol seng-dil hayâli ile ideli nişest	Bî-minnet-i surâhî vü sâkî vü mey-fürûş Oldı şarâb-ı ‘ışk ile **Nev’î** müdâm mest	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
49b	Nev‘î	Hatt-ı rûyuñ olup ey mâh-ı seb-ârâ hâdis Oldı başumda yine bir yeñi sevda hâdis	Beyt-i nazmum benüm ol bahr-ı suhandur **Nev’î** Oldı ka‘rında anuñ gevher-i ma‘na hâdis	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
49b	Nev‘î	Olmadan şehr-i kademde dahı âdem hâdis Dilde mevcûd idi gam gözde nem ü dem (hâdis)	**Nev’î**yâ ‘ışk ile bî-tâkat ü sabr idi göñül Olmamışdı dahı bu tâk-ı nu‘azzam hâdis	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
49b-50a	Nev‘î	Dahı tûtî hatuñ olmadı hâdis ‘Adûlar gerçi uçurdı havâdis	Garîb oldı dime **Nev‘î** kapuñda Seg-i kûyuñ efendi çıkdı vâris	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
50a-50b-51a	Nev‘î	‘Ali-ül-sabâh ki serdâr-ı leşker-i hâver Sipâh-ı Rûmla kıldı diyâr-ı şarka sefer	Bi-ḥaḳḳ-ı fazl-ı Ebûbekr ü heybet-i Fârûk Bi-ḥaḳḳ-ı hürmet-i ‘Osman u ‘ismet-i Hayder	Kasîde (44 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
50a	Nev‘î	‘İnân-ı sabrumı destümden aldı bir güzel sarrâc Çeküp râh-ı belâya raht-ı ‘ömrüm eyledi târâc	Bizi pîr-i mugân gördüñ soyup dervîş ider **Nev’î** Sebû el virdi geydük şeyh-i câmuñ sohbetinde tâc	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
50a	Nev‘î	Çün degül vuslat müyesser itme sen dînâr harc Söz güherdür eyleme ey ‘âşık-ı dîdâr harc	**Nev’î**yâ ol mûy-i müşgîn ü miyânı-yâr içün Yok yire ortada oldı ‘ömr-i nâ-hemvâr harç	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
50a	Nev‘î	Yâr işi ey dil kolay ammâ gam-ı agyâr güç Vasl-ı gül âsân velî sabr-ı cefâ-yı hâr güç	**Nev’î**yâ esrâr-ı ‘ışkı saklamak âsân degül Mey içüp keyfiyyetini itmemek ızhâr güç	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
50a-50b	Nev‘î	Ümîd goncasın açmadı gülsitân-ı ferah Dirîg göz yumup açınca yok zamân-ı (ferah)	Çü bir karâra degül **Nev’î**yâ cihânuñ işi Ya nâ-murâd-ı gam olduñ ya kâmrân-ı ferâh	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
50b	Nev‘î	Maksûd idüp müdebbir-i aḥkâm-ı “kün fe-kân” Âsâyiş-i ma‘işet-i cumhûr-ı ins ü cân	Olsun vücûdı sıḥḥat-ile pây-dâr olup Düşmen ża’îf ü baḫt ḳavî ‘ömr nev-cüvân	Kasîde (38 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
50b	Nev‘î	Sür‘atle kendüsine virür pîç-ü-tâb çarḫ Her gün şeb-i fırâḳa mı eyler şitâb çarḫ	Ölçüp döker bu noḳṭa-i encümle ṣubḥ u şâm **Nev’î** nuḳûd-ı ‘ömrümüz eyler ḥisâb çarḫ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
50b	Nev‘î	Olmadı devlet müsâ‘ıd ḳıldı istiġnâ murâd Rûzgâr el virmedi ḳalduḳ ayaḳda nâ-murâd	Sûret-i kesretde vaḥdet ‘âlemin seyr eylerüz Bilmişüz dünyâda **Nev‘î** n’eydügin ma‘nâ murâd	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası					
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
50b	Nev‘î	Kesdi bu ḳadar ṭāġı ṭāġı ‘ışk ile Ferhâd Umardı vefâ kasrını Şîrîn ide bünyâd	**Nev‘î** kişi Selmân-ı zamân olmaġ olurdı Olsa naẓar-ı şâh-ı Süleymân ile dilşâd	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--/.--	
50b	Nev‘î	Dôstum hâr-ı ġamuñ ‘uşşâka dilberden lezîz Redd eliyle atduguñ taş sîb-i ra‘nâdan (lezîz)	Özge meyden zevk alur erbâb-ı hâlet **Nev‘î**yâ Tutalım Kevser ola âb-ı Mesîhâdan lezîz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
51a-51b	Nev‘î	Hilâl-i ‘îyd-i felek gösterüp şafakda likâ Yazıldı sân varak-ı sürhâ sîm-gûn tugrâ	Hemîşe her meh-i nev saña ‘ayn-ı ‘îd olsun Ser-i ‘adû-yı zarar-hava ha tîg-ı derd ü belâ	Kasîde (37 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
51a	Nev‘î	Dil câm-ı meyle halka-i rindân esîridür Erbâb-ı ‘işretüñ kulı yârân esîridür	**Nev‘î** degül fütâde-i çâh-ı zekan hemân Hep cümle ehl-i diller o zindân esîridür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
51a	Nev‘î	Cân Yûsufı o çâh-ı zenahdân esîridür Gel ey ‘azîz esirge ki zindân esîridür	Boynında **Nev‘î**yâ neye zencîr-i ṣa‘ṣa‘a Beñzer güneş de ol şeh-i devrân (esîridür)	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
51a	Nev‘î	Ger sorarsañ şekl-i dâg-ı lâle-i hamrâ nedür Şem‘-i bezm-i yâre düşmiş sûhte pervânedür	**Nev‘î**yâ o goncanuñ dendânı vasfı bâġun Jâle-i terden takar gûş-i gül-i handânadür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
51a	Nev‘î	Bizden tegâfül eyleyüp atına nişâna tîr Tehcîr olınca hâzır atılmaz yabana tîr	**Nev‘î**‘ye tirüñ atmaga olma bahâne-cû Besdür bahâne kim atasın bî-bahâne tîr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
51a-51b	Nev‘î	Zenahdânuñ mu‘allak âba beñzer Dehânuñ gonca-i sîrâba beñzer	Didiler kanda sorsam **Nev‘î**yâ yok Leb-i dilber katı nâ-yâba beñzer	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
51b	Nev‘î	‘Ârif dilinde nakş-ı ḥabîb-i ḫayâlî gör Gül ġoncasın göñülde bulan ‘andelîbi gör	Bahr-i leṭâfet içre güher görmek isteseñ **Nev‘î** sözünü diñle kelâm-ı edîbi gör	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
51b	Nev‘î	Kızardı aġlamaḳdan gözlerüm cây-i terahhumdur Naẓar ḳıl gel ḥicâb altında ḳalmış iki merdümdür	Bitenler berg-i eşcâr-ı mezârın şanma **Nev‘î**nüñ Dil olmış zaḫm-ı peykânuñdan ızhâr-ı taẓallümdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
51b	Nev‘î	Ḳıldı ruḫuñda zülf-i siyâhın gülâb ter Düşse ‘aceb mi reşk ile gökde seḥâb ter	Âlûde eyledüñ beni diyü şarâb ile Sâḳiye **Nev‘î**yâ düşer ol la‘l-i nâb ter	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
51b	Nev‘î	Ger ḳamer mâder olsa şems peder Togmaya bir senüñ gibi aḫter	Bir yalıñ yüzlü ḫûbdur ḳılıcı **Nev‘î**yâ niçe başa câna deger	Gazel (5 beyit)		..--/.-./..-	
52a	Nev‘î	Zeyn olalı biñ nakş-ile bu sakf-ı mu‘allâ Eşkâl ü suver tolalı bu kasr-ı mücellâ	Döndükçe meh ü mihr-i felek evc-i semâda Sâbit ḳıl ikisin daḫı ey Kâdir-i yektâ	Kasîde (25 beyit)		--./.--/.--/.--	
52a-52b-53a	Nev‘î	Husrev-i mâh olup bir gice Şebdîz’e süvâr Sebze-zâr-ı felegi eyler-idi geşt-ü-güzâr	Hikmet-i Bârî ile tab‘ı çehâr erkânuñ İ’tidal üzre ola nite kim eyyâm-ı bahâr	Kasîde (45 beyit)		..--/..--/..--/..-	
52a	Nev‘î	Mâh-ı felek ki ay başı gelse hilâl olur Devr-i zamâne kejligine ya‘nî dâl olur	**Nev‘î** kaçan ki vasf ide ol sîm-sâ‘idi Nakd-i makâli âteş-i ‘ışk ile kâl olur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
52a	Nev‘î	Yârüñ visâli el virür ikdâma baġludur Elbette feth-i bâb olur ibrâma baġludur	Ser-rişte-i belâġat-ı güftâr **Nev‘î**yâ Lûlû-yi nazm u ruk‘a-i inşâma baġludur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
52a	Nev‘î	Hüsnüñ güli açıldı bahâruñ zamânıdur Ey serv-i bâġ-ı nâz kenâruñ zamânıdur	**Nev‘î** bahâr irişdi yine ‘andelîb-vâr Efgân u nâle mevsimi zâruñ zamânıdur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
52a	Nev‘î	Fasl-ı hazân ki mevsim-i seyr-i kenârdur Bülbül nevâları gül-i köhne-bahârdur	**Nev‘î**nüñ oldı bahr-i ma‘ânî gazelleri Elfâz-ı âşinâ güher-i âbdârdur	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
52a-52b	Nev‘î	Bâd-ı ṣubḥ ile diñüz oynamasun ġonca-i ter Yürek oynamasına ugramasun bülbüller	**Nev‘**îyâ kâmet-i dildâra el irmek olmaz Bir elem kâküli sevdâsı gibi ‘ömre sürer	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
52b	Nev‘î	Lâ‘lüñ öpünce vasluñ içün dil cevâb açar Zîrâ şarâb-ı nâb efendi hicâb açar	**Nev ‘î** mahabbet ehlini âgâh-ı ‘ışk ider Mestânuñ uyhusını humâr-ı şarâb açar	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
52b	Nev‘î	Dil ü cân halka-i zülf-i ‘abîr-efşânı gözlerler Gedâlar dîde-i himmet acup ‘unvânı gözlerler	Yüri nergis-sıfat necm-i sa‘âdet gözle bâlâda Ülü’l-ebsâr olanlar **Nev‘î**yâ a‘bâyı gözlerler	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
52b	Nev‘î	Öpüşür ġayr ile dildâr agız bir eyler Ya‘nî ‘âşıḳların öldürmege tedbîr eyler	**Nev‘î**yâ gülşen-i şevke salınur âvâze Câm ile bülbüle şol dem ki agız bir eyler	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
52b	Nev‘î	Ol serv-kaddi destine dirhem koyan eger Gülşende gül nihâlini gûyâ ki jâleler	Zülfi ġamında cân virebilmek kolay mıdur Şeb târ olınca müşkıl olur **Nev‘î**yâ sefer	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
52b-53a	Nev‘î	Nihân oldı gözümden zülf-i dilber ‘Aceb midür okursam küfri ezber	‘Arak-rîz olsa **Nev‘î** zülf-i yâre Göñül murgına dâm ü dâne derler	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	
53a-53b	Nev‘î	Sarây-ı emn ü ikâmet degül bu cây-ı surûr Döşer mi ‘âḳıl olan âb u gilde nat‘-ı huzûr	Bi-ḥaḳḳ-ı sûre-i Tâ-hâ vü hurmet-i Bathâ Bi-ḥaḳḳ-ı nutk-ı Kelîm ü bi-ḥaḳḳ-ı nûr-ı Zebûr	Kasîde (54 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
53a	Nev‘î	Bu hat ki zîr-i zülf-i girih-gîre çekdiler Hüsn ehli şûr u fitneyi zencîre (çekdiler)	**Nev‘î**ye gösterüp reh-i ‘ışkı nücûm-i eşk Gûyâ tarîh erenleridür pîre çekdiler	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
53a	Nev‘î	Salaldan şem‘-veş pertev bisât-ı gülşene güller Olupdur nâr-ı ‘ışka yanmaga pervâne bülbüller	Gören her tâze dâgum oñmaduk başumda ey **Nev‘î** Sanur bitmiş şikeste bir sifâl içre karanfüller	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
53a	Nev‘î	Tîrüñ ki olupdur dil-i sûzân ile hem-ser Pervâne durur şem‘-i dırahşân ile hem-ser	**Nev‘î** çemen-i dehrde bir nahl-i dilârâ Bulunmadı ol serv-i hırâmân ile hem-ser	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
53a	Nev‘î	Yıksa habâb Kubbesini tañ mı rûzgâr Âb üzredür binâsı iñen olmaz üstüvâr	Kad gelse hôd kelâmda taklîle dâl olur **Nev‘î** niçün uzar söz añılsa kad-i nigâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
53a-53b	Nev‘î	Mahabbetden garaz sanmañ ki Kays u Vâmık olmakdur Hüner bir hâlet ile vasl-ı yâre lâyık olmakdur	Bize **Nev‘î** gerekmez zümre-i kâlüñ hayâlâtı Garaz şi‘ri kişinün hasb-i hâlin nâtık olmakdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
53b-54a	Nev‘î	Yemm-i ahdar gibi mevc urdı çemen geldi bahâr Zevrak-ı câm-ile demdür idelüm ‘azm-i kenâr	Çemen-i câhuñı Hak tâze vü ser-sebz itsün İrmesün bâd-ı hazândan aña hergiz âzâr	Kasîde (32 beyit)		..--/..--/..--/..-	
53b	Nev‘î	İder ezber bir perî-sûret güzeller Ġıdâ-yı rûḥdur tâze Gazeller	Urursañ seng-i cevr ile raḳîbi İde **Nev‘î** anı ḍarb-ı meseller	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
53b	Nev‘î	Kanda bir ġam yârsuz kalsa benümle yâr olur Bir belâ kim ṣâḥibin bulmaz baña ġam-ḫâr (olur)	Bâr-ı ümmîdin kesüp Manṣûr-veş bu bâġdan **Nev‘î**yâ ber-dâr olan ma‘nîde ber-ḫurdâr olur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
53b	Nev‘î	Bizüz ol ehl-i ḫarâbât olan günâhîler Ki görse ḥaletümüz reşk ider ilâhîler	Şerâreler ‘alevi sürḫ-ser zebâne-i âh Memâlik-i dil-i **Nev‘î**yi aldı ṣâḫîler	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
53b	Nev‘î	Hatt-ı nev-res kim o la‘l-i bî-misâl üstindedür Ẕevrâḳ-ı ẕevḳ u ṣafâ âb-ı zülâl üstindedür	Hattuña ḳul olmaġa **Nev‘î** elif-veş toġrulup Ol misâl-i bî-misâle imtisâl üstindedür	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54a-54b	Nev‘î	Müşerref itdi Ḫudâ yine ṣadr-ı erkânı Yirine geldi cihân ḫalḳınuñ yine cânı	Du‘âsı bu ki ṣadâretde müstedâm olasın Mu‘în-i devletüñ ola ‘atâ-yı Sübḥânî	Kasîde (12 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
54a	Nev‘î	Kaşuñ hayâli ki dil safhasında peydâdur Berât-ı mansıb-ı ‘ışḳa nişân-ı tugrâdur	Egerçi **Nev‘î**‘ye bûs-ı lebüñ degül mümkin Hemân efendi mücerred garaz temennâdur	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
54a	Nev‘î	Bîşe-zâr-ı ‘ışk-ı dilber kim göñül arslanıdur Tevsen-i gerdûn anuñ nahcîr-i ser-gerdânıdur	Tâlib-i dünyâ esîr-i kayd-ı zencîr-i emel Bu ribât-ı dehr ey **Nev‘î** anuñ zindânıdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54a	Nev‘î	Selâmet menzilinden göçmege dilde ‘azîmet var İkâmet ḳılmaga kûy-i belâda şimdi niyyet var	Mahabbet oklarından hâne-i zenbûra dönmiş dil Anuñ-çün **Nev‘î**yâ şehd-i kelâmumda harâret var	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
54a	Nev‘î	Cigerde durmaz akar hûn-ı zahm-ı tîr-i nigâr Örümcek agı basar üstine bu cism-i nizâr	Nücûmı kebkebi topraga saldı ey **Nev‘î** Hilâl-i çarḫı zarâfetde basdı mûze-i yâr	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
54a-54b	Nev‘î	Yaralar cism-i za‘îfümde agız bir itdiler Derd-i ‘ışkı ol tabîb-i câna takrîr itdiler	Âsitân-ı yâre yüz sürdükleriyçün **Nev‘î**yâ Mihr ile meh gökler üstinde çıkup yir itdiler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54b	Nev‘î	Düşüpdür gözlerüñ âhûsına üftâde sahrâlar Olupdur dişlerüñ lûlûsine şûrîde deryâlar	Sirişk-i çeşm-i lûlû-bâra kendin nisbet eylermiş ‘Aceb olmaya ey **Nev‘î** gözümden çıksa deryâlar	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54b	Nev‘î	Zamân-ı hattı gelse yâr lutfın bî-kerân eyler Metâ‘ın her kişi ahşama karşu râygân eyler	Ne câm-ı mey diler **Nev‘î** ne bûs-ı la‘l-i cânânı Mahabbetde kişi demler gelür kim terk-i cân eyler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54b	Nev‘î	Lebüñ câmına beñzer yok dehânuñ gibi nâdirdür Bunuñ keyfiyyeti ta‘bîr olunmaz zevke dâ’irdür	Zamîrüñden geçer zâhir budur bir ‘âşıḳ öldürmek Ne emrüñ var-ise ḳıl **Nev‘î**-i bî-çâre hâzırdur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
54b	Nev‘î	Sînem ġamuñ müsâfirine tâb-hânedür Peykânuñ anda âteş-i ‘ışka zebânedür	Bu sâde nazmı ehl-i sanâyi‘ begenmese **Nev‘î** ne ġam bizüm sözümüz ‘âşıḳânedür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
54b-55a	Nev‘î	Lebüñ ile şarâb hem-demdür N’ola kan aglasa gözüm demdür	Dehen ile miyânı vasfında Her ne dirlerse **Nev‘î**yâ kemdür	Gazel (5 beyit)		..--/.-./..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
55a-55b	Nev‘î	Düşüp ayaġına her serv-kadüñ su gibi zâr Ey göñül niçeye dek bu heves-i bûs u kenâr Sîneden yaş ile mahv eyle nukûş-ı ġayrı Kurı ârâyiş imiş çünki bu nakş ile nigâr Penbe-i dâg gibi niçeye dek hıffet idüp Seni odlara yaka her sanem-i lâle-‘izâr Sanem-i deyr gibi sâkin ü sengin ol kim Büt-i tersâlara ma‘bûd olasın leyl ü nehâr Gûş ḳıldum gice gülşende ser-âgâz itdi Ṣubḥa dek derd ile bu matla‘-ı pür-sûzı hezâr Yâr agyâra musâhib gül ise mahrem-i hâr Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr	Niçe bir seyr-i nukûş ile kanâ‘at idelüm Sâde-pehlû olalum yâr ile himmet idelüm Niçe bir sohbet ile hâtırı meşgûl idelüm Deng ü hâmûş olalum biz de ferâgat (idelüm) Çeng-veş nâle ḳılup tây-sıfat iñleyelüm O geçen demlere âheng-i nedâmet idelüm Nakş idüp hatıra “la yüs’elü ‘ammâ yef’al” Çün kazâdûr bu rızâ semtine niyyet idelüm **Nev‘î**yâ sabr u tahammül buña düşvâr velî Bilmezüz neyleyelüm kime şikâyet idelüm Yâr agyara musâhib gül ise mahrem-i hâr Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr	Tercî‘i Bend (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
55a	Nev‘î	Seni erbâb-ı dil kadrin bilür bir dil-sitân dirler Esîr-i halka-i bezm-i safâ-yı ‘ârifân dirler	Temennâ-yı kenâr eylerse **Nev‘î** bahr-i lutfuñdan N’ola deryâ-yı ihsânun efendi bî-kerân (dirler)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
55a	Nev‘î	Meclis-i hüsne hat-ı la‘li ‘aceb revnakdur Mey-i nâb ile içi toptolu bir zevrakdur	Rişte-i zülfüñi parmaga dolar **Nev‘î**-i zâr Garazı biz bilürüz ince beli sarmakdur	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
55a	Nev‘î	İdüp sirişk-i didemi yolında cûybâr Çıkma kenâra el çeküp ey serv-i gül‘izâr	**Nev‘î** ġam ile mûra dönüpdür ten-i za‘îf Bir gün nihân ider beni hâk içre rüzgâr	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
55a	Nev‘î	Düşürmişdüm hatuñ vasfında bir hôş ma‘nî-i nâdir Bulup anı tırâş itmiş işitdüm soñra bir şâ‘ir	Göñül tûmâr-veş vasfında dâmen-der-miyân **Nev‘î** Velî zikr-i dehânında suhan kûteh kalem kâsır	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
55a	Nev‘î	Kurs-ı dâg-ı tenüme şerhalar açar dilber Benüm ol kan içici kanuma ekmek tograr	**Nev‘î**ya ‘ışk hevâsı ile mânend-i çenâr Elim ol servi kaçan kim göre dir dir ditrer	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
55b	Nev‘î	Ey kapusı melâz-ı mehcûrân Lâ-mekân ehline işigi mekân Seng-i hârâsı bâliş-i ebrâr Has ü hâşâki pister-i a‘yân Kemterîn sengi hâk-i merkadüñüñ Dürretü’t-tâc-ı husrev ü hâkân Gösterür mi göze cihânı şu kim Topraguñ ḳıldı kühl-i dîde-i cân Çıkmadın safha-i beyâza daḫı Bu sevâd-ı defâtir-i imkân ‘Işk dîvânına yazılmış idüñ Yazıcı-oglı diyü sen ‘ünvân Sensin ol safha-i vücûd üzre Mâhî-i ism ü resm ü nâm u nişân İremez dâmenüñe dest-i yakîn Basamaz dergehüñe pây gümân Mâlik-i mülk-i sûret ü ma‘nî Câmi‘-i cem‘ ü fark u sırr u ‘ıyân Merhabâ ey netîce-i erkân Habbezâ ey hulâsa-i imkân	Ey vücûduñ nihâl-i bâġ-ı kıdem Kademüñ mürşid-i diyâr-ı ‘adem Nefesüñden eser dem-i Îsâ Bikr-i nazmuñ nümûne-i Meryem Dâmen-i bikr-i fikrüñüñ gerdin Görmedi gitdi çeşm-i nâ-mahrem Dürr-i nâ-yâb-ı güft-ü-gûyuñdur Gayb-ı mülhem netîce-i mübhem Dehenüñ nükte-dân-ı ‘âlem-i gayb Sözlerüñ cümle vârid ü mülhem Tal‘atüñ ism-i a‘zama mücellâ Nûr-ı Hak’dan hakîkatüñ mu‘lem	Tercî‘i Bend (5 bend)		..--/.-.-/..-	Mecmuada makta‘ beyiti eksiktir.
55b	Nev‘î	Belâ dildendür ol cânân elinden dâdumuz yokdur Göñüldendür şikâyet kimseden feryâdumuz yokdur	Mukarrer şâ‘ir-i şîrîn-zebânuz **Nev‘î**yâ ancak Bu devr içinde bir şöhret virür Ferhâd’umuz yokdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
55b	Nev‘î	Gedâ-yı bi-nevâyuz gerçi dûd-ı âhumuz vardur Şeh-i iklîm-i derdüz hayme vü har-gâhumuz vardur	Zebân-ı tîgı vü tîg-ı zebânı nass-ı kâtı‘dur Bugün mülk-i suhanda **Nev‘î**yâ bir şâhumuz vardur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
55b	Nev‘î	Ol lutf-ı suhan ol leb-i şekker ne dimekdür Güftâra gele rûh-ı musavver ne dimekdür	Nazm eyleye **Nev‘î** o şehüñ lebleri vasfın Agzında ola kand-i mükerrer ne dimekdür	Gazel (6 beyit)		--./.--./.--./.--	
55b-56a	Nev‘î	Ne dil o serv-i revânı kinâra kudret var Ne cânda sabr u ne tende karâra kudret var	Otursa beççe bî tenhâda seyr etdi ey **Nev‘î** Tayandı kaldı suretler der ü divâre hayretden	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
56a	Nev‘î	İçüp devr-i lebüñde ġonca-veş hûn-ı ciger çeşmüm Hınna-yı câm-ı ‘ışkı bunca demlerdür sürer çeşmüm	Hevâ-yı ‘ışk ile **Nev‘î** gibi meyden degül hâlî Cür’a-yı sebûyla beñzer sâgar-ı Cem’den yakar çeşmüm	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
56a	Nev‘î	Tenüm zerd ü kadüm ham oldı gerçi bîm-i cân (çekdüm) O şâh-ı hüsne tuhfe saru tozlu bir kemân çekdüm	Degül bîmârlıkdan rûy-ı zerdi **Nev‘î**-i zârun Nice demdür ki hicrân-ı şarâb-ı ergavân çekdüm	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
56a	Nev‘î	Gelüñüz biz de bir tarîk idelüm ‘Işk ile kendümiz refîk idelüm	Görmesün il vücûdumuz **Nev‘î** Bahr-i vecde teni garîk idelüm	Gazel (5 beyit)		..--/.-./..-	
56a	Nev‘î	Bugün varup yine meyhâneye ayak çekdüm Meyüñ letâfetine zâhidâ kulak çekdüm	Şarâb-ı ‘ışkdan el çekdi zâhidi gördüm O şevke ben de varup **Nev‘î**yâ ayak çekdüm	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	
56a	Nev‘î	Sagar-âsâ dem-be-dem hûn-pâşdur göñlüm gözüm Zümre-i erbâb-ı derde başdur göñlüm gözüm	**Nev‘î**yâ kûy-i harâbât içre derd-âşâm olup Sırr-ı ‘ışkı fâş iden kallaşdur göñlüm gözüm	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56a	Nev‘î	Haber-i la‘lüñi dir ġoncaya âheste nesîm Beñzer ol hastaya kim eyleye cânın teslîm	İstedüm şerbet-i la‘lin didi **Nev‘î**’ye o yâr Nâfi‘ olmaz maraz-ı ‘ışka müdâvâ-yı hakîm	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
56a	Nev‘î	Dökse yaş erbâb-ı mihnet çeşm-i pür-hûn-âbdan Yeg düşer biñ katrası biñ gevher-i nâ-yâbdan	Meskenüñ geh hânkâh olsun gehî deyr-i mugân Sâ’il-i kurb-ı Hudâ ol **Nev‘î**yâ her bâbdan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56a	Nev‘î	Kesb idüp nûr-ı basar mihr-i ruh yârda ben Yâr şeklin görürin sûret-i agyârda ben	Kendüsen yâre müşâbih göreyi ey **Nev‘î** Sanı görmeyeyin yazılu dîvârda ben	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
56a	Nev‘î	Safâmuz var ruhuñda zülf-i ‘anber-fâm seyrinden Bahâr oldukda hazz eyler kişi ahşam seyrinden	Soyunmış **Nev‘î**yâ ol mâh hammâm içre seyr eyler Temâşâ eylesün hazz eyleyen endâm seyrinden	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
56a	Nev‘î	Geyüp ol şûh-ı siyeh-çerde kabâ-yı gülgûn Eyledi nâzla gözümüz demini garka-i hûn	Rûzgâruñ işi hep ‘aksinedür ey **Nev‘î** Mâ’il olsa n’ola agyâra o nahl-i mevzûn	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
56a-56b	Nev‘î	Agarup göz merdûmi bî-nûr olupdur giryeden Şanasın bir mürdedür cismine şarılmış kefen	Ziver-i tâc-ı ser-i ḥâḳân olursa **Nev‘î**yâ Dürr-i dendân ile çıḳmaz başa lûlû-yi ‘Aden	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Yaşumuz gerçi olur cür‘a-şıfat ḥâḳ bizüm Sâġar-ı mihrümüze teşnedür eflâk bizüm	‘Işk ile mes’ele-âmûz-ı cihânuz **Nev‘î** Ne bilür müşkilümüz müftî-i derrâk bizüm	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
56b	Nev‘î	Yaraşur saña olsañ günde yüz bin ‘âşıḳa hem-dem Şeh-i milk-i melâhatsin ḳuluñdur cümleten ‘âlem	Yeter şâhid sözüm bikr oldugına sûz-ı cân-baḫşum Çün olmaz **Nev‘î**yâ ‘Îsî’den özge şâhid-i Meryem	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
56b	Nev‘î	Sâf-dil hâlis-derûnam gerçi yoḳdur ‘illetüm Zer gibi ḥâḳ olmayınca yâr bilmez kıymetüm	Pâre pâre ḳılsa cismüm ġam degül şemşîr-i ‘ışḳ Böyle olmış **Nev‘î**yâ rûz-ı ezelden ḳısmetüm	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Hem-demüñ hâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm Bülbülüñ zâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm	Öldürüp **Nev‘î**’yi gel tîmârla şimden girü Böyle bimâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Dükendi naḳd-i eşküm gözlerüm aġardı pîr oldum Çüvânum baña raḥm itmez mi pir oldum faḳîr oldum	Gazel ṭarzında ey Nev‘î ṭutup mümtâzlıḳ semtin Kelâmum gibi mislüm dinmek olmaz lâ-naẓîr (oldum)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
56b-57a	Nev‘î	Sararmış beñzümi zülfüñ ucından ḥâḳ-i râh itsem O müşgîn dâme eşküm dâne rûyum berg-i kâh itsem	Duhânından döker bârân yirine göz yaşın encüm Derûn-ı sîneden **Nev‘î** kaçan sûz ile âh itsem	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Her naẓarsuz nâ-kesüñ ey meh gezersin hânesin Rûşen itmezsin basîret ehlinüñ kâşânesin	Nazm-ı **Nev‘î** jâle-veş gevherler assun gûşuña Ey gül-i ra‘nâ işitme illerüñ efsânesin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Aldandı ‘ayş u ‘işret içün ḫâne bekleyen ‘Âlemde toydı gûşe-i meyḫâne bekleyen	Peymâne-i maḥabbeti nûş itdi **Nev‘î**yâ Bu bezm içinde yirini merdâne bekleyen	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
56b	Nev‘î	Ey leb-i dilber gibi yoḳdan beni var eyleyen Haṭṭ-ı la‘linden dil-i dânâyı esrâr eyleyen	**Nev‘î**’yi âzâd ḳıl ‘izzüñ celâlüñ ḥaḳḳı-çün Ey ‘alâyıḳ bendine ḫalḳı giriftâr eyleyen	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Nev‘î	Kalbini ṣâf eyleyen câm-ı safâyı n’eylesün ‘Işḳ ile dem-sâz olan sâz u nevâyı (n’eylesün)	Âteş-i naẓmın yaḳup **Nev‘î** çıḳardı göklere Ol şeh-i ‘âlî-naẓar görmez gedâyı n’eylesün	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
57a	Nev‘î	Beni güldürmedi hergiz gülüp ṣâd olmasun göñlüm Harâb itdi beni ‘âlemde âbâd olmasun (göñlüm)	Hevâya yilter ol kaddi sanevber **Nev‘î**yâ anı Sakın bu cism-i ḥâḳi gibi ber-bâd olmasun (göñlüm)	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
57a	Nev‘î	Bûy-i bahâr u zülf-i nigâr u kenâr-ı cû Sâkî-i gül-ruh ile husûsâ ola sebû	Biribirine zamm olunup **Nev‘î**yâ hatı Kesr itdi milket-i dili san leşker-i ‘adû	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
57a	Nev‘î	Şeb-i târ itdi rûz-ı bahtumı âh ol siyâh ebrû Perîşân itdi hâlüm geh belâ-yı çeşm ü gâh ebrû	‘Aceb mi saña da‘vâ-yı mahabbet eylese **Nev‘î** Güzellik hüsnüñe sâbit hatuñ huccet güvâh ebrû	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
57a	Nev‘î	‘İd-i vasluñı senüñ yıllar olur görmezüz âh Bârî ṣol iki hilâlüñ görelüm mâh-be-mâh	Ḥâḳ-i **Nev‘î**’ye eger yâr kadem-rence ḳıla Haşre dek basdugı yirlerde bite mühr-i giyâh	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
57a-57b	Nev‘î	Zehr-i ġam yutsañ mey iç bir mutrib-i kavvâl ile Yohsa def‘ olmaz yiseñ tiryâkı biñ miskâl ile	Şâh-ı kadrüñ **Nev‘î**yâ şöyle ser-efrâz eyle kim Aña seng irgürmeye her sifle kîl ü kâl ile	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
57a	Nev‘î	Kimisi ġamdan ider hazzı kimi ṣâdîden Zevk alur ehl-i cünün her biri bir vâdîden	**Nev‘î**yâ havf u recâ kaydına düşdi zâhid Geçdiler ehl-i fenâ gussa ile ṣâdîden	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
57a	Nev‘î	Ġayret-i ‘ar ‘ar u tûbâsın sen Fitne-i ‘âlem-i bâlâsın sen	‘Ayb-cûlar keder isnâd idemez **Nev‘î**yâ bahr-i musaffâsın sen	Gazel (7 beyit)		..--/..--/..-	
57a	Nev‘î	Eylemeñ seng-i mezârı başuma bâr-ı girân ‘âṣıḳa küşte-i yâr oldugı yetmez mi nişân	Nev‘îyâ defter ü tûmâr-ı mahabbet dürile Çün idem cism-i kefen-pûşumı ḥâḳ içre nihân	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
57a	Nev‘î	Tek göñül mahzen-i gencîne-i ‘irfân olsun Tutalum kasr-ı cinân ise de vîrân olsun	Bag-ı hüsn içre sen ey kebk-i melâhat gül açıl Yaraşur Nev‘î’ye bülbül gibi nâlân olsun	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
57a-57b	Nev‘î	Âb-ı hayât’a bâde özin nisbet itmesün İller içinde kendüyi bî-hürmet itmesün	**Nev‘î** ġam ile vâdî-i Mecnûn tutup durur Diñ ol gazâl-i Çîn’e bize vahşet itmesün	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
57b	Nev‘î	Şikâf oldı tenim tîg-ı cefâdan Koyup cânum beni çıkdı aradan	Bu şi‘rüm sâde-rû bir hûba beñzer Libâsı **Nev‘î**yâ rengîn edâdan	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
57b	Nev‘î	Pâ-mâlüñ oldum itme hazer ben gubârdan Bir gün gelür yoluña sakın rûzgârdan	Erbâb-ı sûza irişe çok hıssa **Nev‘î**yâ Taksîm olunsa bu gazel-i âbdârdan	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
57b	Nev‘î	Ruhlaruñ âl eyleyüp gül-berg-i handânum Hasan Hatt-ı la‘lüñ gâret-i cân itdi sulṭânum Hasan	Zülf ü ruhsâruñ görelden **Nev‘î**-i âşüfte-hâl Bende-i Âl-i ‘abâ’dur şâh-ı hûbânum Hasan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
57b	Nev‘î	Bülbüllere nâz it açılup söylemege sen Ey ġonca alayın haberüñ bâd-ı seherden	Müjgânı ġamın nice çeke hâtır-ı **Nev‘î** Pürdür ġam ile şöyle ki sıgmaz ser-i sûzen	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
57b	Nev‘î	Ko beni gevher-i eşküm gibi pâ-mâl olayın Tek senüñ ‘ışkuñ ile muntazımü’l-hâl olayın	Ehl-i halüñ varayın meclisine cân eridüp **Nev‘î**yâ âteş-i ‘ışk ile yanup kâl (olayın)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
57b-64a	Nev‘î	‘Âlemi kabz u bast ider şâh-ı felek-cenâbsın Hüsn ile sen zamânede pençe-i âfitâbsın	Her varakuñda **Nev‘î**yâ bir niçe dürlü feth-i bâb İlde vü dilde söylenür nutk ile bir kitâbsın	Gazel (5 beyit)		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
57b	Nev‘î	Serv-veş pâ-der-gil oldı evc-i rif‘at gözleyen Buldı tûbâ gibi rif‘at ḫâḳ-i zillet gözleyen	Kef geçerse fakr ile her nâ-kese açmaz kefin **Nev‘î**yâ kâf-ı kanâ‘atde ferâgat gözleyen	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
57b	Nev‘î	Vuslat demi ne bûse ne hôd sîne bilürsin Ammâ dil ü cân almada bilmem ne bilürsin	Luṭf ile rakîbi yanuña turmaz okursın Kahr eylemegi **Nev‘î**-i miskîne bilürsin	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
57b	Nev‘î	Yeter itdüñ şikâyeti gülden Varak-ı dîger ey hezâr-ı çemen	Cân-ı **Nev‘î**’ye tîrüñ işledügin Kimse bilmez bilür efendi çeken	Gazel (6 beyit)		..--/.-.-/..-	
57b	Nev‘î	Ne hâl-i dil-i ‘âşıḳ-ı ġam-hârı bilürsin Ne kadr-i dür-i dîde-i hûn-bârı bilürsin	**Nev‘î** katı tolaşma o mâhuñ ser-i kûyin Vallâhi sakın çarḫ-ı sitem-gârı (bilürsin)	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
58a	Nev‘î	Ne mümkin oldı ġam-ı fürkatüñle ülfet idem Ne çâre var talebüñden senüñ ferâgat (idem) Ne kâdirem ser-i kûyuñ varup ziyâret (idem) Ne fursat oldı saña hâlümi hikâyet (idem) Ne vüs‘at oldı ki hicrân ġamın rivâyet idem	Yanuñdan eyleyüp agyâr ben gedâyı ġarîb Düşürdi râh-ı beyâbân-ı hecre bî-takrîb Ne çâre çünki degülmiş visâlüñ aña nasîb Kapuñda ölmege **Nev‘î**’ye mâni‘ oldı rakîb O seg komadı ki bir lahza istirâhat idem	Tahmîs (5 bend)		.-.-/..--/.-.-/..-	
58a-58b	Nev‘î	Bes degül miydi dil ü câna belâ-yı dest-i teng Gör belâyı oldı ser-ber bir tarafdan pây-i leng Bir yañadan câna mihnet ‘âdet-i nâmûs u neng Bir cihetden câh içün cühhâl ile âşûb u ceng Derd ü mihnet bir degül zecr ü belâ âhir degül Şâm-ı nekbet mest-rû ṣubḥ-ı sa‘âdet bî-direng	Ey felek sîr olmadan devrüñde çün kim ni‘mete İmtilâsuz derd-i pây olmak muhâlif hikmete **Nev‘î**yâ tus olmayup bir merd-i sâhib-himmete Mahrem olduk muttasıl erbab-ı buhl ü hissete Ayaġa urdı benüm kadrüm metâ‘ın rûzgâr Başa irgürdi işin her nâ-kes-i bî-nâm ü neng	Tesdîs (6 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
58a	Nev‘î	Ne fikr ü hûşı var ayık ne ‘aklı yok mestem Ne sıhhat üzre yürür sag u ne yatur bîmâr	Firâk **Nev‘î**’yi şol resme telh-kâm itdi Cihânda lezzet-i ‘ışḳa idem key inkâr	Gazel (4 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
58a	Nev‘î	Baña ‘ayn-ı sa‘âdet göz ucıyla bir selâmuñdur Bütün dünyâca ‘izzet yarım agız bir kelâmuñdur	Sorarsañ kim durur **Nev‘î** diyüp keyfiyyet-i hâlin Kapuñda hidmete bel baglamış kemter gulâmuñdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
58a	Nev‘î	Şu bülbül kim çemende hâr-ı mihnet âşiyânıdur Benüm gibi belâ-keş bir garibüñ kuşça cânıdur	Yolında gark-ı hûn olmış ya tur biñ küşte pâ-mâli Anuñçün basmagı **Nev‘î** o mestüñ ergavânîdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
58a	Nev‘î	Kaşuñla dil müje-i cân-sitâna meyl eyler Şu tıfla döndi ki tir ü kemâna meyl eyler	Naẓar ḳılur lebi vasfında şi‘r-i **Nev‘î**’ye Şu kim şarâb ile âb-ı revâna meyl eyler	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
58a	Nev‘î	Kâmetin çeng itdi ġamdan ‘âşıḳ-ı bî-çâreler Devr usûlin tutdılar cevr itmede meh-pâreler	Hatt-ı la‘l-i yârda ser-geşte diller **Nev‘î**yâ San şeb-i ihyâda cem‘ olmış döner âvâreler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
58b-59a	Nev‘î	Bu ‘ışḳ-ı mecazuñ ġam-ı hicrânına la‘net Dünyâda vü ‘ukbâdaki hüsrânına la‘net Erbâb-ı ġamuñ nâliş ü efgânına la‘net Dilberlerinüñ va‘de-i ihsânına la‘net Yok yirlere itdükleri peymânına la‘net Ol tâ’ifenüñ gerçek ü yalanına la‘net Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net	Yüz hayf bizüm çekdügümüz renc ü ‘anâya Hep sa‘y-i belîg itdügümüz gitdi hebâya **Nev‘î**’den irişsün bu nasîhat zurefâya Dil virmeyeler her sanem-i mâh-likâya Duş olmayalar gaflet ile tîg-ı belâya Âmin diyeler hâzır olanlar bu du‘âya Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net	Tesdîs (5 bend)		--./.--./.--./.--	Mecmuada şiir, müsemmen olarak geçmektedir ama şiir tesdîs’dir.
58b	Nev‘î	Geldümse n’ola ben şu‘arâ devrine âhır ‘Âdet budur âhirde gelür bezme ekâbir	N’itsün ya güzel sevmeyüp Allah’ı severseñ **Nev‘î** gibi bir rind husûsâ ola şâ‘ir	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
58b	Nev‘î	Meded ey göñlümi sihr ile meftûn eyleyen dilber Alup’aklum beni ‘ışḳ ile mecnûn eyleyen dilber	Gehî **Nev‘î**’ye rûyın ‘arz idüp geh sîne-i sâfın Benüm günden güne hâlüm diger-gûn eyleyen dilber	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
58b	Nev‘î	Marîz-i ‘illet-i ‘ışḳuz ‘ilâcumuz yokdur ‘İlâc ü şerbet ile imtizâcumuz yokdur	Bilindi kullugumuz pâdişâhuz ey **Nev‘î** Esîrüñüz dirnege ihtiyâcumuz yokdur	Gazel (6 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
58b	Nev‘î	Hayâl-i çeşm-i mahmûruñ dil-i efgâra düşmişdür İki mestâne dilber gûşe-i hammâra düşmişdür	Ser-i kûyuñda çok üftâdeler **Nev‘î** kuluñ ammâ ‘Aceb âvâre düşmişdür ‘aceb bî-çâre düşmişdür	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
58b-59a	Nev‘î	Ḥâḳ içinde rûh-i pâki var ider Perverdigâr La‘l-i nâbuñdan gubâr-ı hattuñ itmiş âşikâr	Yâ meger deryâ-yı hüsn içre melâhat zevrakı Rûzgâr olmış muhâlif **Nev‘î**yâ bulmış kenâr	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
59a-59b	Nev‘î	Kesb-i nûr-ı fazl-içün meh gibi bîdâr ol gerek Naksa bâ‘isdür kemâlüñ yok yire çekme emek Safha-i dilden ben itdüm ârzû resmini hak İstemem devlet medâr-ı zillet olma baña tek Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek	Dâ’ireñ bildük çü bulduk nokta-i pergâruñı Anladuk cümle usûl ü san‘at-i edvâruñı Müşteri yok Nev‘î’ye ‘arz eyleme dîdâruñı Sat yörü ‘âşıḳlaruña şive-i reftârıñı Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek	Tesdîs (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada şiir, müseddes olarak geçmektedir ama şiir tesdîs’dir.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
59a	Nev‘î	Halka-i zülfüñde dil pâ-beste-i sevdâ geçer Sagar-ı la‘lüñle cân mest-i mey-i hamra geçer	Geldügince bir dür-i pâkîze ‘arz eyler saña Hâtır-ı **Nev‘î** dahı pür-cûş bir deryâ geçer	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
59a	Nev‘î	Gördüm kenâr-ı cûda seher ‘andelîb zâr Bir mu‘tedil havâda okur şi‘r-i âbdâr	İrsün bahâr-ı luṭfuña ashâb-ı erba‘in Görsün nazâre-i keremüñ ehl-i intizâr	Gazel (11 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
59a	Nev‘î	Tenüm hûn-ı sirişkümden nihâl-i ergavânîdür Vücûdum oldı vîrân şehr-i rûyum za‘ferânîdür	Hatuñ vasfında **Nev‘î** her gazel kim nazm ider cânâ Düşer efvâha san Mecnûn u Leylî dâsitânıdur	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
59a-59b	Nev‘î	‘Işḳumı yazmag istesem noktası bir kitâb olur Şevkümi söylesem eger zerresi âfitâb olur	Terk-i vücûd idenlere nûr-ı şühûd olur nasîb Sûret-i câna **Nev‘î**yâ zulmet-i ten hicâb olur	Gazel (5 beyit)		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
59b	Nev‘î	Erbâb-ı ġama râh-ı belâdan hazer olmaz ‘Işḳa kadem uran kişide bîm-i ser olmaz	Sırr-ı ġam-ı ‘ışḳı degürür gûşına yârüñ **Nev‘î** dür-i eşküm gibi bir bed güher olmaz	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
59b	Nev‘î	Bir perî-peyker güzel şûh-ı cihândur kâse-bâz Niçe sûretden görünür dil-sitândur (kâse-bâz)	Sanma destinde tabak şâh üzre güldür **Nev‘î**yâ Nâliş eyler bülbül-i bâġ-ı cinândur kâse-bâz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
59b	Nev‘î	Kaşuñ hilâlidür gözümüzde hayâlümüz Zülf ü ruhuñ ġamiyle geçer mâh u sâlümüz	Şol deñlü itdi **Nev‘î**’iyi kaşuñ ġamı nizâr Gözlerde kaldı za‘f ile ancak hayâlümüz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
59b	Nev‘î	Tenümden çekdi tîgın yâr zahm-ı hûn-feşân gitmez Çekilse suyı vadinüñ nişânı bir zamân gitmez	Lebüñ fikrin komaz **Nev‘î** nitekim tendedür cânı Dilinden ‘ömri oldukça o kadd-i dil-sitân gitmez	Gazel (5 beyit)		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
59b-60a	Nev‘î	Yâr ‘uşşâkını bûseyle ri‘âyet idemez Bir içim su ile biñ teşne kanâ‘at idemez	Kâmeti fikrine **Nev‘î** o şehüñ gâyet yok Bu ribât içre ise kimse ikâmet idemez	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
59b	Nev‘î	Hecr âhir oldı mevsim-i ‘îyd-i visâldür Savm-ı visâli şer‘î buyurmış vebâldür	Nevmîd ḳılma **Nev‘î**’yi vasluñ muhâl idüp Bir vakt ola esirgeyesin ihtimâldür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
59b	Nev‘î	Gül devri geldi nergis ile lâle vaktidür Mey nûş idüñ selâse-i gassâle vaktidür	**Nev‘î** gedâ-yı câm-ı mey olsa ‘aceb mi şâh Zerrîn kadehler içre seher jâle vaktidür	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
59b	Nev‘î	Yaş dökündi dîdeden dil pür-ġam-ı cânânedür Hâsılı harcına yitmez bir ‘aceb vîrânedür	**Nev‘î**’yi mazhar ḳılaldan luṭf u kahruñ sûreti Sözleri şâḥânedür evzâ‘ı dervîşânedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
59b	Nev‘î	‘Ârızuñdan kararan hâl degül ey gül-i ter Dokunup aña şu‘â ‘-ı basarum ḳıldı eser	Gün gibi gözden ırak mâh gibi hercâyî Yine **Nev‘î** görüñ ol âfet-i devrânı sever	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
60a	Nev‘î	O şeh berdâr-ı ‘ışḳ olmaga lâyık oldugum bilmez Benüm Mansûr-veş fennümde fâ’ik oldugum bilmez	Yüzüm nergis gibi zerd itmek ister **Nev‘î**yâ ol şeh Ġamında lâle-veş kana boyanuk oldugum bilmez	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
60a	Nev‘î	Asıldı dil ser-i gîsûña ‘âşıḳ-ı zâruz Efendi n’eyler iseñ eyle bir güneh-kâruz	Bitürmediyse dıraht-ı ümîd mîve-i baht Ne ġam bu yolda bize **Nev‘î**yâ sebük-bâruz	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
60a	Nev‘î	(Kayd-ı) hestîden berî kevn ü mekândan fârigüz ‘Işḳ-ı cânân ile meşgûlüz cihândan fârigüz	**Nev‘î**yâ ıtlâk u takyîd ü ta‘ayyünden geçüp Biz ‘ulüvv-i şân ile nâm u nişândan fârigüz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
60a	Nev‘î	Elinde gerçi kim ‘âşıḳlaruñ sabr u karâr (olmaz) Bihamdi’llah güzellik ehl-i hüsne pâydâr olmaz	Niçe bir **Nev‘î**’ye kûh-ı ġamuñda nâ-murâd olmak Yüri var olmaz ey şirin-dehen lâle-‘izâr olmaz	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
60a	Nev‘î	‘Âşıḳuz dîvâneyüz bâġ ile gülzâr isterüz Bir güle baglamışuz illâ ki bî-hâr isterüz	Hatt-ı Bâḳî bulmaga gülzâr-ı fânîden bugün **Nev‘î**yâ sâgar sunar bir lâle-ruhsâr (isterüz)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60a-60b	Nev‘î	Vefâsı dehr-i denînüñ cefâsına degmez Bekâsı şehr-i vücûduñ fenâsına degmez	Görüp bu nakş ü nigârın ilenme ey **Nev‘î** Ki kubh-ı sîreti hüsn ü behâsına degmez	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
60a	Nev‘î	Açıldı lâle vü gül bülbül oldı hûb-nefes Havâlanırsa ‘aceb mi göñülde dâg-ı heves	Hevâ-yı ‘ışḳ ile tahrîk olunmasa **Nev‘î** Yine iderdi göñül nâleyi misâl-i ceres	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
60a	Nev‘î	Seni kavlinde yalan dirler idi gerçek imiş Ben inanmazdum inan dirler idi gerçek imiş	Kâmet-i **Nev‘î**’yi bâr-ı elemüñ yay itdi Bunı hep pîr ü cüvân dirler idi (gerçek imiş)	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
60a	Nev‘î	Kul olup saña koyanlar işigüñ taşına baş Ġam-ı dünyâyı yimez kalmasa taş üstüne taş	Ta‘na taşına nişân itdi beni ey **Nev‘î** Hatı pîrûze bir âşûb-ı cihân tâze-tırâş	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
60a	Nev‘î	Âsitânı mey-fürûşuñ kıble-i ahbâb imiş Yâyınuñ her na‘li ‘ışḳ ehline bir mihrâb imiş	Bülbül-i dil özge bir gülzâra düşdi **Nev‘î**yâ Kim aña ser-çeşme mihr olmış felek dôlab imiş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60a-60b	Nev‘î	Kûhken çün ârzû-yi la‘l-i Şîrîn eylemiş Bîsütûn’da kan ile her sengi la‘lîn eylemiş	Gözleri âhû-yi Çîn olmış disem yârüñ n’ola **Nev‘î**yâ hışm eyleyüp ebrûların çîn eylemiş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60b	Nev‘î	Kûh-ı ġam kesmekde biz Ferhâd olan ‘âşıḳlaruz ‘Işḳ bünyâd itmede üstâd olan ‘âşıḳlaruz	Nâzır-ı ḥâḳ-i mezellet olmışuz nergis-misâl Tâc u tahttı **Nev‘î**yâ berbâd olan ‘âşıḳlaruz	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60b	Nev‘î	Olmadı ‘ışḳa uyanlarda tazallüm câ’iz Degül ey sûfî namâz içre tekellüm câ’iz	Olsa **Nev‘î** n’ola yolunda gözüm ḥâḳ-i nihâd Görmedi kendüye hôd-bînligi merdüm câ'iz	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
60b	Nev‘î	Bakma cemâl-i hûba hat-ı müşg-bârsuz Çıkmaz kitâb-ı mihr ü mahabbet kenârsuz	**Nev‘î** kanı zamânede bir ehl-i i’tibâr Olsa ‘aceb mi sözlerümüz i‘tibârsuz	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
60b	Nev‘î	Urdı lebüñ safâsına câm-ı şarâb raks Sûz-ı dilümden itse demidür kebâb raks	Girdâb sanma âb-ı revân üzre **Nev‘î**yâ Eyler hevâ-yı ‘ârız-ı yâr ile âb raks	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
60b-61a	Nev‘î	Seyr-i bag idüp o şeh çün eyledi dîdâr ‘arz Ġonca vü gül itmesünler defter ü tûmâr ‘arz	Tîr-i âh-ı ‘andelib-i zâr eser itmez güle Bî-tekellüf **Nev‘î**yâ hâlin ider her hâr ‘arz	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60b	Nev‘î	Yiridür hasret-i meyden tolarsa cism ü cân âteş Kebâb-ı murg ocakda bülbül oldı gülsitân âteş	Kül eyler âteş-i fürkat hevâyî göñlümi **Nev‘î** Mukarrer rûzgâr olsa ider küllî ziyân âteş	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
60b	Nev‘î	Kazınursa nokta-veş tîg-ı ġam-ı hecr ile baş Olmaya resm-i mahabbet safha-i dilden tırâş	Nây-veş sûrâh sûrâh olsa cismüñ **Nev‘î**yâ Açma râzuñ perdesin esrâr-ı ‘ışḳı ḳılma fâş	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
60b	Nev‘î	Pür itmiş sâgarı sahbâ ile mestâne yandurmış Çerâg-ı şevkini bezm ehlinüñ sâkî uyandurmış	Yazarken vasf-ı la‘l-i yârda eş’âr-ı rengînum Devâtuñ **Nev‘î**yâ agzını kâtibler sulandurmış	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
60b	Nev‘î	Ser-i çûb üzre ḳılmış şu‘leden zerrîn sinân âteş Diler cünd-i şitâyı ide bî-nâm u nişân âteş	Şaçup kef üştür-i ser-meste dönse ġam degül gerdûn Anı def‘ itmege Nev‘î yeter şîr-i jiyân âteş	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
61a	Nev‘î	Bende yazılsa ‘ârızuña vechi var hat Buldı senüñ yüzüñ suyına i‘tibâr hat	Bûstân-ı haddine elüm irmezdi **Nev‘î**yâ Açdı o bâġa girmege bir reh-güzâr hat	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
61a	Nev‘î	Safâ-yı câmdan geçmez kişi serden geçer vâ‘iz Gubâr-ı zerk ile luṭf it bize virme keder (vâ‘iz)	Nişân-ı haşrı sor **Nev‘î**’ye kim bâlâ-yı dilberden Başına günde biñ dürlü kıyâmetler kopar vâ‘iz	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
61a	Nev‘î	Mest-i ‘ışḳuñ olmasa ey ruhları gül-nâr şem‘ Germ olup meclisde yakmazdı gice destâr şem‘	Bir dem ola ‘âşıḳ-ı zâr u za‘îfin **Nev‘î**yâ Bulmaya gündüz yakup ol ‘ârız-ı gül-nâr şem‘	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
61a	Nev‘î	Şemsiyye bilüp sen gerek ezberle Metâlî‘ Ḳılmaz hüner assı kişide olmasa tâlî‘	‘Işḳ-ı ezelî şu‘le-i şevk-i ebedîdür **Nev‘î** dil-i ‘âşıḳda olan pertev-i lâmi‘	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
61a	Nev‘î	Yaraşdı sâ‘id-i yâre sevâd-ı nokta-i dâg Şu tıfla döndi ki besler kolında beççe-i zâg	Ne assı **Nev‘î** ya ölmiş ya sag imiş çün kim Hayât-ı la‘lüñe hasret şarâb-ı nâba yasag	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
61a	Nev‘î	Başı irişdi göge rif‘at ile her dûnuñ Hak budur kim katı alçaklıgı gerdûnuñ var	**Nev‘î**yâ la‘l-i lebinden utanup derledi kan Degül âvâreler üstinde mey-i gül-gûnuñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
61a	Nev‘î	Taḳıldı zülf-i semen-sâlarına hûbânuñ Göñüllenürse n’ola ġoncası gülistânuñ	Şarâb-ı jâle ile ġonca mest iken **Nev‘î** Nedür çemende agır başlu olması anuñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
61a	Nev‘î	Hatuñla söyleşemez bezm-i gülşen içre senüñ Şarâb-ı jâle dilin agır eyledi çemenüñ	Murassa‘ eyledi şemşîr-i nazmuñ ey **Nev‘î** Dilüñde la‘l-i lebi vasfı ol dür-i ‘Aden’üñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
61a	Nev‘î	Yok na‘t-i bekâda saña bir kimse müşârik Vechüñdür olan Bâḳî vü Bâḳî kamu hâlik	**Nev‘î** reh-i ‘ışḳuñda senüñ ölmege geldi Üftâde vü dil-hasta vü zâr u mütehâlik	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
61a-61b	Nev‘î	Görince kâkülüñi oldı nâfe miskînüñ Yanuñda sûreti yok söyleye büt-i Çîn’üñ	Ne hâsıl aglamadan sîm ü zer gerek **Nev‘î** Nigâr-ı bir pertevle sımaz sirişk-i rengînüñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
61b	Nev‘î	Gelse ‘aceb mi lâle vü gülden baña firâg Her mâh-çihre mihri ile sîne dâg dâg	Tîg-ı melâhat oldı ruh-ı yâr **Nev‘î**yâ Zülf-i siyâhı dutdı o tîg üzre resm-i dâg	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
61b	Nev‘î	Melâhat mısrınuñ sultân-ı ‘âlî-şânıdur Yûsuf Letâfet göklerinün kevkeb-i rahşânıdur Yûsuf	Tırâş itdi göñülden ġayr resmin tîg-i bürrânı Vücûdum defterinüñ **Nev‘î**yâ ‘unvânıdur Yûsuf	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
61b	Nev‘î	Nakd-i vücûduñ eylese fakr u fenâ telef Sîmurg-ı Kâf-ı himmet olup açma ġayra kef	Kasd eyle **Nev‘î**yâ seg-i dildâr ile biliş İşitmedüñ mi “men ‘arefe’n-nefse kad ‘aref’	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
61b	Nev‘î	Kaşuña ser-fikende bende olsa mâh-ı nev lâyık Olur şehrî güzel her ay idinse bir iki ‘âşıḳ	Yüzin gülşende gül gördükde çâk itmiş girîbânın Dimişler **Nev‘î**yâ ġonca-dehenler bu katı açık	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
61b	Nev‘î	Şıgmaz kitâb-ı ‘akla su’âl ü cevâb-ı ‘ışḳ Mümkin degül beyâna hisâb u kitâb-ı ‘ışḳ	İnsâf idince **Nev‘î**-i ser-geşte n’eylesün Ecrâm-ı çarḫı raksa koyar ıztırâb-ı ‘ışḳ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
61b	Nev‘î	Nâzır-ı rûy-i rakîb ol çeşm-i mey-hôruñ senüñ Beñzer anda ekşi sûret gördi mahmûruñ senüñ	Kadr ile eflâkden geçse yiridür **Nev‘î**yâ Luṭf-ı tab‘uñdan gelen her beyt-i ma‘mûruñ senüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
61b	Nev‘î	Fâş idermiş dilde esrârın diyü mestânenüñ Şahne mühr urdı dehânına hum-ı meyḫânenüñ	Hûb-rûlar aña baş üstinde yir itdükleri Var-ise **Nev‘î** eli açıklıgıdur şânenüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Nev‘î	Tutalum kadr ile mihr-i tâb-nâk olsañ gerek Ol demi añmaz mısın kim zîr-i ḫâḳ (olsañ gerek)	**Nev‘î**-i dil-hastaya cân-bahş olan Mevlâ hakı Hasret-i la‘linden ey dil sen helâk (olsañ gerek)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Nev‘î	Göreli rûyuñı sûretleri bütḫânelerüñ Oldılar cümle senüñ yazılu dîvânelerüñ	‘Ömri her birisinüñ geçdi belâ-keşlik ile **Nev‘î**yâ zülfi girince eline şânelerüñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
61b-62a	Nev‘î	Sanma kasdum bûs-i la‘lüñle visâlüñdür senüñ İki ‘âlemden garaz cânâ cemâlüñdür (senüñ)	Eyleyen **Nev‘î** gibi mâh-ı nevi ġamdan hayâl Fürkat-i mihr-i ruhuñ reşk-i hilâlüñdür senüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
62a	Nev‘î	İrişdi sabr pâyâna tamâm oldı şikîbâlık Ayaġum aldı zencîr-i cünûn el virdi şeydâlık	Tokunur çarḫına bir gün duhânı âhumuñ **Nev‘î** Sanevber kadd-i yâre satmasun gülşende bâlâlık	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
62a	Nev‘î	Ḫâne-i tende tıfl-ı dil eglenemez karârı yok Kûyuña ‘âşıḳ oynına ‘azm ider ihtiyârı (yok)	Kimse mi kaldı **Nev‘î**yâ ‘ışḳı ile habâb-veş Kelle-i ber-hevâ ile dîde-i âbdârı yok	Gazel (5 beyit)		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
62a	Nev‘î	Tâc ü ridâya mürşid-i ‘ışḳuñ rızâsı yok ‘Işḳ ehlinüñ hicâb-ı riyâdan safâsı yok	**Nev‘î** diler ki nef ile isbâtdan geçüp Bir ‘âleme irişe ki ġayr u sivâsı yok	Gazel (6 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
62a	Nev‘î	Sînemi çâk eyleyüp dâg-ı dil-i şeydâya bak Nâ-resîde tıfl iken başındaki sevdâya bak	**Nev‘î**yâ ser-menzil-i maksûda isterseñ vusûl Serv-veş a‘lâ gözetme su gibi ednâya bak	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
62a	Nev‘î	Huzûra gelse o mâh elde sîm-i vâfir yok Eger ki gıybet iderse huzûr-ı hâtır yok	Şarâb-ı nazmı içer zarf-ı harf ile **Nev‘î** Harîf olur aña devr içre şimdi şâ‘ir yok	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
62a-62b	Nev‘î	Göñül şarâb özenür seyr-i lâle-zâr olıcak Bedende cûşa gelür kan dem-i bahâr olıcak	Hôş idi ‘âlemi seyr eylemek bu dem **Nev‘î** Yanuñda âyîne-veş yâr-i gül-‘izâr olıcak	Gazel (6 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
62a	Nev‘î	Gördiler geldi su sepdi âteşine cânumuñ Yaralar göz dikdiler peykânına cânânumuñ	Hûblık sevdâsıdur başında olmış âşikâr **Nev‘î**yâ kâkülleri ol dilber-i fettânumuñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
62a	Nev‘î	Başda tîşesi yir itse n’ola Kûhken’üñ Dil-i Şîrîn’i yapup yıkdı esâsın bedenüñ	Pençe-i mihr sanur ebr-i felekden peydâ Görse **Nev‘î** yed-i beyzâ ile gök pîrehenüñ	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
62a	Nev‘î	Sineñi sâd-pâre-i şemşîr-i hicrân eyleseñ Sen de ‘ışḳuñ hâletin bir pâre iz‘ân (eyleseñ)	Gevher-i nazmın gören tahsîn ider sen de n’ola Sözlerin gûş eyleseñ **Nev‘î**’nün ihsân eylesen	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
62a	Nev‘î	Bu cûy-i eşküme çeşmüm habâba döndürdüñ Teni şu nâle ḳılan âsiyâba döndürdüñ	Kıyâmeti koparup ġam döküldi necm-i sirişk Bu cism-i **Nev‘î**’yi çarḫ-ı harâba döndürdün	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
62a-62b	Nev‘î	Sâkıyâ bezm-i şarâb-ı nâbı bünyâd eyleseñ Tevbeler bünyâdını bir demde ber-bâd eyleseñ	Dergeh-i pîr-i mugâna varmasa şâd olmaz ol Ey tarîkat sâhibi **Nev‘î**’yi irşâd eylesen	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
62b	Nev‘î	Göñül ister yine ‘ışḳ ile bî-sabr u sükûn olmak Koyup üslûb-ı ‘aklı tâbi‘-i tavr-ı cünûn olmak	Ezelden pîşem olmış eskiden endîşem ey **Nev‘î** Göñülde tâze dâg ile gözümüñ yaşı hûn (olmak)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
62b	Nev‘î	Dil mübtelâ-yı şehd-i lebüñdür mekes-misâl Âlûde-i belâ-yı mahabbet şikeste-bâl	**Nev‘î** bu dâne dâne sirişküm gören sanur Târ-ı ten-i nizâr ile bir ‘ıkd-ı pür-le’âl	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	Mecmuada şair başlık olarak, Gazeliyyât-ı fî Harfül Kâf demiştir fakat Kâf değil Lâm olacaktır.
62b	Nev‘î	Destinde hârdan ne ‘aceb tutsa şâne gül Çün zülfüñe taḳılmaga ister baḫâne gül	Ol iki ‘ârızuñ hevesi cânda **Nev‘î**yâ Târ-ı za‘îfe sarılu san iki dâne gül	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
62b	Nev‘î	Berg-i sebzinden yine ḳılmış zümürrüd şâne gül Ol baḫâneyle taḳılmış sünbül-i cânâna gül	**Nev‘î**’yâ tûmârı şiirimle bu rengim sözlerim Pîş-i destârına yârin sokdı birkaç dâne (gül)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
62b	Nev‘î	Kâse-i çeşmüme ḳılsam n’ola râhuñ menzil Niçe merdümleri ‘ışḳ eyledi âhır sâ’il	**Nev‘î**yâ şâmil-i külliyet-i ‘irfân olsañ Yine mâ-fevk olacakdur saña cins-i sâfil	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..	
62b	Nev‘î	Süregör vakt-i bahâr irdi safâsın çemenüñ Andan öñdin ki çemenler bitüre ḫâḳ-i tenüñ	Nice göz yaşı ile neşv ü nemâ bulmışdur Bakma **Nev‘î** kad-i bâlâsına her sîm-tenüñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..	
62b	Nev‘î	Zülfüñ altında hatuñ gördi rakîb-i şûmuñ Gözinüñ nûrı gice gâlib olurmış bûmuñ	Tıfl-ı eşkin ġam ile yirlere çaldı **Nev‘î** Kana gark itdi yazuk cismini bir ma‘sûmuñ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..	
62b	Nev‘î	Bilüñdeki şu siyeh fûta seçdi endâmuñ Çalındı san meheke sîm-i nukre-i hâmuñ	Koya libâs-ı teni câmekân-ı dünyâda Senüñ eger göre **Nev‘î** bürehne endâmuñ	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..	
62b	Nev‘î	Mücellâ tigınuñ âb-ı revânı Şeh Süleymân’uñ Güzel sürmez mi insâf eyle çirkin câm-ı sahbânuñ	Sıyup câmı şarâb-ı zerk ile halk oldı lâ-ya‘ḳıl Degülse âhırı **Nev‘î** ‘acebdür bezm-i devrânuñ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
63a	Nev‘î	Tîr-veş yüksek uçup n’eyleyesin ey gâfil ‘Âkıbet seng-i mezârı idicek ser-menzil	Görse luṭf-ı suhanuñ âyine-i ta‘buñ ile **Nev‘î**yâ olur idi tûtî-i gûyâ kâ’il	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..	
63a	Nev‘î	Ne bâr-ı kahr ile ġam çek ne luṭfa mesrûr ol Ne vuslat eyle taleb yârdan ne mehcûr ol	Çü yok bekâsı bu fânî cihânuñ ey **Nev‘î** Ne derd-i hecr ile ġam çek ne vasla mesrûr (ol)	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..	
63a	Nev‘î	İdüp mukâbele n’eyler kitâb-ı mihri hilâl Senüñ cemâlüñe baksun eger dilerse kemâl	Dil almada o şeh-i ġonca-leb ider **Nev‘î** Bize ‘itâb ü girişme rakîbe gunc u delâl	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..	
63a	Nev‘î	Ḫâḳ eyle libâs-ı teni rüsvâ-yı cihân ol Tut sıdk ile bir pîr etegin ‘ârif-i cân (ol)	Âlâyiş-i san‘atde koma tab‘uñı **Nev‘î** Pâk eyle sözüñ gevherini âb-ı revân (ol)	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
63a	Nev‘î	‘Aceb mi gülşen içinde kızarsa çihre-i gül Çemende hep anı söylerdi muttasıl bülbül	Nukûş-ı nîk ü bedi câmda surâhî-veş Görüp ne hâl ise geh agla **Nev‘î**yâ geh gül	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
63a	Nev‘î	Güzel göz güzel el güzellik mahal Nazîrüñ bulunmaz güzelsin güzel	Seni mâ’il itmiş gibi ol gazâl Neden düşdi **Nev‘î** bu gûne gazel	Gazel (5 beyit)		.--/.--/.--/.-	
63a	Nev‘î	Sayd-ı kemend-i zülfüñ olup bî-nevâlaruñ Cânlar virür belâlaruña mübtelâlaruñ	Bezm-i belâda **Nev‘î**’ye şeftâlûlar sunar Seng-i cefâlaruñla gelen merhabâlaruñ	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
63a	Nev‘î	Ey perî dün gözümüzden yine pinhân (olduñ) Kangı bi-çârelerüñ derdine dermân olduñ	Cûybâr itdi yaşın hecr ile **Nev‘î** bendeñ Ġayrılar bâğına sen serv-i hırâmân (olduñ)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
63a	Nev‘î	Bu devr içre ne bezm-i gül ne cân-ı hôş-güvar eksük Hemân bir hüsn ile noksânı yok gül yüzlü yâr (eksük)	Mahabbet şâhınuñ **Nev‘î** yarar bir şâh-bâzıdur Elinde râm olur şâhin bakışlu bir şikâr (eksük)	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
63a	Nev‘î	Tende tâbuñ cânda oduñ var senüñ Dilde sevdâ-yı şühûduñ var senüñ	**Nev‘î**yâ dem-sâz-ı ‘ışḳ olduñ gibi Haylî sûz ile sürûduñ var senüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
63a-63b	Nev‘î	Ol levendâne reviş ol tarz-ı makbûlüñ senüñ Halk-ı dünyâyı ser-â-ser eyledi kuluñ senüñ	Fârig oldum dirdi **Nev‘î** bî-vefâlar sevmeden Şimdi olmış biñ dil ü cân ile meşgûlüñ senüñ	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
63b	Nev‘î	Nev-bahâr oldı güneş ḳıldı hamel burcın mahal Berre-i biryân ile câm-ı mey iç gülzâra gel	**Nev‘î**yâ şimden girü her murg-ı nâçîz ötmesün Tûtî-i tab‘um terennüm ḳıldı bir garrâ gazel	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
63b	Nev‘î	Gice gündüz benem ol mu‘tekif-i künc-i melâl Mütelâşî vü perîşân u müşevveş-ahvâl	Bunca bâr-ı eleme nice tahammül ḳılsun **Nev‘î**-i haste-dil ü ‘âşıḳ-ı bî-sabr u mecâl	Gazel (8 beyit)		..--/..--/..--/..-	
63b	Nev‘î	Hûblardan nutk-ı şekker-bâr umarsın ey göñül Sûret-i dîvârdan güftâr umarsın ey göñül	Görmedük **Nev‘î** gibi bir zerrece bûy-i vefâ Bunda sen yer asılû bâzâr umarsın (ey göñül)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
63b	Nev‘î	Ne fursat oldı ki hâl-i dili hikâyet idem Ne vüs‘at oldı ki hicrân ġamın rivâyet idem	Kapuñda ölmege **Nev‘î**’ye mâni‘ aldı rakîb O seg komadı ki bir lahza istirâhat (idem)	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	
63b	Nev‘î	Boyuñdur matlab-ı a‘lâ-yı cân-ı mübtelâ ‘ömrüm Şaçuñdur mebde-i sevda ‘akl-ı pür belâ‘ömrüm	Ne ‘ömr-i Nûh virmiş Hak aña ne tâkat-i Eyyûb Ya **Nev‘î** sen boyı-serve kaçan vâsıl ola (‘ömrüm)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
63b	Nev‘î	Reftârı tutdı kebk-i hırâmân revişlerin Gösterdi kaddi serv-i gülistân revişlerin	**Nev‘î** ‘arûs-ı şi‘re virüp zîver-i edâ Nazm ehline unutdura Selmân revişlerin	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
63b	Nev‘î	Câm-ı safâ gerekmez dünyâ-yı dûn elinden Merdâneler şikârı almaz zebûn elinden	Ehl-i safâ dilinden bir şi‘r didi **Nev‘î** Geh şükr ü geh şikâyet ‘ışḳ u cünûn elinden	Gazel (7 beyit)		--./-.--/--./-.--	
63b	Nev‘î	Okur ‘âşıḳ vefâ resmin yine hatt-ı nigârından Cihân gülzârınuñ aña çıkar yok sebze-zârından	Bize **Nev‘î** berâber oldı renc ü râhat-ı gîtî Ne mahzûnuz hazânına ne açılduk bahârından	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
63b-64a	Nev‘î	Degüldür ḥâḳ-i sînem şerha şerha tîg-ı hasretden Cemâlüñ mihrine karşu şikâf olmış harâretden	Yakûp kül eyledi **Nev‘î** nâz-ı ‘ışḳ-ı habîb Ne tâb-ı sabra meded ne karara kudret var	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
64a	Nev‘î	Feyz-i luṭfuñla tâze bâġ-ı vücûd Dem-i cân-bahşuñ-ile dil hurrem Câmda içdi Hazret-i Câmî Mey-i ‘ışḳuñla nice kâse-i Cem Muktebis pertev-i cemâlüñden Enverî vü Kemâl-i milk-i ‘Acem Hâr ü hâşâk-i milk-i Nişâbur ‘Itr-ı ḥâḳüñle gül gibi hôş-dem Kadrüñe ‘arş-ı âsmân eyvân Bende-i kemterüñ niçe Keyvân	İtmeg içün seni efendi kenâr Ak deniz dürr-i eşkin itdi nisâr O kenâruñ safâsıdur ki henûz Eksik olmaz hurûşı leyl ü nehâr Her biri kesb-i âb-ı rûy eyler Ḥâḳüñe ilticâ iden ebrâr Güneşi balçık eylemez mestûr Eyledüñ gerçi ḥâḳ içinde karâr Oldı vasfuñda ney-şeker mânend Tarz-ı tercî‘-i bend-i **Nev‘î**-i zâr Virür ehl-i mezâka her bendi Zikr olundukça lezzet-i tekrâr Bahr-i nazmumda her düri nâ-yâb Mevc-i ‘ışḳuñla tutdı semt-i kenâr Umarın ilte her dür-i pâkin Şark u garba sefâyin-i eş‘âr Ya‘nî medh-i şerîfüñ oldugı-çün İ‘tibâr ideler ülü’l-ebsâr Umarın kim saña olan meddâh Feyz-i luṭfuñdan olsa ber-hûrdâr Ey medâr-ı mekârim ü ‘irfân ‘Umde-i halk u zübde-i a‘yân	Tercî‘-i Bend (3 bend)		..--/.-.-/..-	Mecmuanın matla‘ beyitinde eksik kısımlar vardır.
64a-64b	Nev‘î	Yıḳılup kasr-ı ‘âlemüñ tâkı Oda yansun sipihrüñ evrâkı Gözden oldı nihân o mâh-cemâl Yaksa âhum ‘aceb mi âfâkı Kârger olmadı teb-i ecele Ne ‘azîmet ne rukye-i râkî Hukemâ ittifâk idüp hergiz Bulmadılar bu zehre tiryâkı İçdi câm-ı ecel o şîrîn-leb Telh-kâm olsa tañ mı ‘uşşâkı Yire çal câm-ı şevki ey sâkî Gitdi bezm-i zamâneden Bâḳî	İtdi dâr-ı bakâya çünki güzer Ḳıl İlâhî ‘inâyetüñ rehber Teşne-leb saña cân atup gitdi Sunasın diyü destine kevser Yüz yire kodı dergehüñde senüñ Cürmine ya‘nî i’tiraf eyler Ḥâḳden götürüp aña eyle Ol ki lâyıkdur ey şeh-i berter Çün şikest itdi bu fenâ câmın **Nev‘î**yâ bezm-i huldi ide makar Yire çal câm-ı şevki ey sâkî Gitdi bezm-i zamâneden Bâḳî	Tercî‘-i Bend (5 bend)		..--/.-.-/..-	
64a	Nev‘î	Nedür bu tavr-ı lâtif ü nedür bu hôş reftâr Nedür bu lâ‘l-i şeker-bâr u lezzet-i güftâr	O nahl-i kâmet-i mevzûn nedür Ta‘âla’llah Fütâde sâye-sıfat aña cân-ı **Nev‘î**-i zâr	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
64a	Nev‘î	Dimeñüz dîv rakîbe işi hem-demlikdür ‘Aceb olmaz o perî n’eylesün âdemlikdür	Ḳılma eksükligine **Nev‘î**-i zârın sanemâ Ehl-i keyfüñ işi hep kanda ise kemlikdür	Gazel (6 beyit)		..--/..--/..--/..-	
64a	Nev‘î	Döymeyüp hecrüñe eyler ten-i bîmâr sefer Gerçi dirler kim olur hastaya düşvâr sefer	Sefer it derdüñe tîmâr ola şâyed **Nev‘î** Bâ‘is-i sıhhat olur eylese bîmâr sefer	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
64a	Nev‘î	İşigüñde ten şikest olmış yatur üftâdedür N’eylesün miskîn naẓardan düşdi merdüm-zâdedür	Süretâ **Nev‘î** egerçi yok kemâlüm nâkısım Harf-i ‘illetden hele levh-i zamîrüm sâdedür	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
64a-64b	Nev‘î	Ḥâḳ ol ey dil gözleme a‘lâyı rif‘at bundadur Nefs-i bed-hâha hevâ-dâr olma ‘izzet bundadur	Haşr olup ferdâda hôd girmez behâyim cennete Vâ‘iz-i har vasl umar **Nev‘î** hamâkat (bundadur)	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
58a-64b-65a	Nev‘î	Hasret-i rûyüñ ile eylemeyüp mâha naẓar Dîde-i ter giceyi gündüze katmış aglar Uyumam hecrüñ ile her gice tâ vakt-i seher A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger	İrtenüñ issi var ey meh bize ferdâyı kosañ Rahm u şefkat demidür ceng ile gavgâyı (kosañ) Güldürüp **Nev‘î**’yi ‘âşıḳlaruñ aglayı kosañ A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger	Murabba‘ (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
64b	Nev‘î	Tugrâ-nüvîs sanma ki zerrîn nişân çeker Ol şâha tuhfe bir saru tozlu kemân çeker	Şekl-i kemân olursa n’ola **Nev‘î**yâ tenüm Bunca belâ yükin bir iki üstühân çeker	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
64b	Nev‘î	Zümre-i fakr u fenânuñ yârıdur dervîşler ‘İzzet ü kadr ehlinüñ agyârıdur dervîşler	**Nev‘î**yâ zulmetde kalmışlar ışıklardur dime Özge şem‘üñ mazhar-ı envârıdur dervîşler	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
64b	Nev‘î	Senüñ mahzûnuñ olmak baña şâdân olmadan yegdür Ġamuñla aġlamaḳ illerle handân olmadan (yegdür)	Şarâb-ı ‘ışḳ ile **Nev‘î** gibi mest-i müdâm olmak Bakup bu ni‘met-i dünyâya hayrân olmadan (yegdür)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
64b	Nev‘î	Ne râh-ı ‘ışḳa nihâyet ne bahr-i şevke kenâr Ne tende tâb ile kuvvet ne cânda sabr u karâr	-	Gazel (2 beyit)		.-./..--/.-./..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
65a	Nev‘î	Bu baht-ı ser-nigûnum hâbdan bîdâr olur bir gün Bu devlet böyle kalmaz mest iken hüşyâr (olur bir gün)	Yüri var haslardan iltimâs-ı luṭf-ı ‘âm eyle Senüñ de yaraña **Nev‘î** gibi tîmâr olur (bir gün)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
65a	Nev‘î	Gelmege mânî‘ tutup ey dôst bârân oldugın Yaşumuñ añmaz mısın seyl-i firâvân oldugın	**Nev‘î**-i âşûftenüñ bir gün ola kim göresin Râh-ı ġamda küşte-i şemşîr-i hicrân oldugın	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
65a	Nev‘î	Oldı çemende şimdi bisât-ı zümürrüdîn Nazm ehline gazel dimege tâze bir zemîn	Nakş-ı hazândan örnek alup nev- ‘arûs-ı bâġ Bildi fenâya varacagın ‘ömr-i nâzenîn	Gazel (7 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
65a	Nev‘î	Cân u dil yoluna revân olsun Hâcî hâcîyı Mekke’de bulsun	Mîve-i vaslı **Nev‘î**’ye dime hâm Olsun ey nâzenîn nihâl olsun	Gazel (5 beyit)		-.--/.-./..-	
65a	Nev‘î	Güftâr-ı lebüñ kâşif-i esrâr-ı hafiyye Reftâr-ı kadüñ mûcid-i etvâr-ı seniyye	**Nev‘î**’ye geçerken güle bakdı seg-i kûyüñ El-minnetü li’llâh zihî luṭf u ‘atiyye	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
65a	Nev‘î	Göñül virme gözüñden dûr olan her mâh-ı tâbâna Naẓar ḳılma saña yüz virmeyen mihr-i dırahşâna	Hakîkatde güzel sevmek gibi **Nev‘î** belâ olmaz Husûsa kim hakîkatsüz ola turmaya peymâna	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
65a	Nev‘î	Ruhın ‘arz itdi ol meh bûseye sürdüm yüzüm pâya Bi-hamd’llâh bana yüz tutdı devlet el virüp pâye	Neye salsan gider hidmetde bendeñdür senüñ **Nev‘î** Dem-i vuslatda ol bî-çâreyi tek salma ferdâya	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
65a	Nev‘î	Bulmamış bencileyin var-ise hemdem bu gice Kararup tutdı sipihr âyinesin ġam bu gice	Ne ruh-ı kevkeb-i ikbâl ne şem‘-i devlet **Nev‘î**yâ batdı yem-i zulmete ‘âlem bu gice	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
65a-65b	Nev‘î	Dökdüm müjemüñ hârını çâh-ı naẕar üzre Dâm itdüm ol âhû gelecek reh-güzer üzre	Andan dir idi gevher-i pâkîzeñi **Nev‘î** Bir asl-ı şerîf olsa daḫı bü’l-beşer üzre	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--/.--	
65b	Nev‘î	İdüp kat‘-ı ta‘alluk tîg-ı hecr ile gedâlardan Neden düşdi kesildüñ pâdîşâhum âşinâlardan	Göñül hercâyî dilber bî-hakîkat n’eylesün **Nev‘î** Şikâyet bî-vefâlardan şikâyet bi-vefâlardan	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
65b	Nev‘î	İçüp câm-ı devrânı mesrûr olmag istersin Harâb olmaduguñ yitmez mi ma‘mûr olmag istersin	Cebînüñ çîn idüp magrûr olursın devlete **Nev‘î** İtine kâse-lîs olduñsa fagfûr (olmag istersin)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
65b	Nev‘î	Çıkdukda çâh-ı sîneden ey kaşları kemân Cân-ı za‘îfe oklaruñı eyle nerdübân	**Nev‘î**’nüñ oldı sen gül-i nâ-reste şevkine Erbâb-ı ‘ışḳa her sözi bir tâze dâstân	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
65b	Nev‘î	‘Âlem-i vuslat ba‘îd olmazdı hergiz yârdan ‘Âlemi hâlî bulayduk bir nefes agyârdan	Geçdi ânı hüsni ol serv-i revânuñ **Nev‘î**yâ Geçmedi ammâ o hergiz şîve-i reftârdan	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
65b	Nev‘î	Esîr-i zülfüñ olalı bedenden ayru bu cân Giceyle ṭaşrada ḳalmış ġarîbe döndi hemân	Şikeste oldugı bu ḫasta bekler ey **Nev‘î** O nergis üzre ḫam olmış hilâl-i müşg-efşân	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
65b	Nev‘î	Fürkatüñde itdügüm feryâdı yâd itmez misin Cevr ü bîdâd itdügüñ ‘uṣṣaḳa dâd itmez misin	Bunca demdir ḳahr-ı dehr ile ḳalupdur nâ-murâd **Nev‘î**-i bî-çâreye luṭfuñ murâd itmez misin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
65b	Nev‘î	O yâre yaramadum sîne toldı yara ile Göñül bir olmadı ḫayf ol hezâr pâre ile	Ġamuñla bâda vara çâr ‘unṣûr-ı **Nev‘î** Yine o şevḳ ile raḳs ide çârpâre ile	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
65b	Nev‘î	lrakdan eglenemem kûyüñe neẕâre ile Başum ḫôş oldı maḥalleñde seng-i hâre ile	Havâlanursa n’ola zaḫm-ı sîne-i **Nev‘î** Soyundı girdi yem-i ‘ışḳa tâze yara ile	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
65b	Nev‘î	Dil baglamasa ol gül-i pür-ḫâra şükûfe Pîrâhanın eyler miydi sad-pâre şükûfe	Bu şi‘ri güzeller n’ola başında götürse **Nev‘î** soḳulur gûşe-i destâra (şükûfe)	Gazel (7 beyit)		--./.--./.--/.--	
65b	Nev‘î	Hûblar bâzâr idüp vuslat metâ‘ın cân ile Kesdiler âḫir arasın ḫançer-i hicrân ile	Hande ḳıl **Nev‘î** ‘ye pervîniñ görüp dil-şâd ola Kim açarlar ey şeker-leb ‘uḳdeyi pervîn ile	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
66a	Nev‘î	Safha-i gülzâra taṣvîr eyleyen gül naḳşını Ḫaylî dil-keş baġlamış gülşende bülbül naḳşını	Câm-veş dil ‘ışḳ ile pürdür anı işrâb ider Kim yumaḳ olmaz göñülden **Nev‘î**yâ mül naḳşını	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
66a	Nev‘î	Kapuñda ‘abd-i ḥaḳîr olmaḳ olmadı rûzî Müyesser itmedi Ḥaḳ baña baht-ı fîrûzı	Cefâ-yı ḥâline **Nev‘î** taḥammül idemedüñ Gelürse ḫaṭṭ-ı siyeh-kâr göresin tozı	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
66a	Nev‘î	Başda hevâsı var ṭolaşur la‘lüñe gehî Var bir murâdı sâkî ḥabâbuñ degül tehî	Kimdür sorarsa **Nev‘î**’yi ol ḫüsrev-i cemâl Milk-i fenâda mesned-i faḳruñ şehenşehi	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
66a	Nev‘î	Sadâ-yı seyl-i eşküm gûş idüp deryâ ḳulak çekdi Dil-i deryâ-keşâna ẕevraḳ-ı ṣahbâ ḳulak çekdi	Dür-i elfâẓ-ı **Nev‘î** ‘arz olındı gûş-i cânâna Ṭaḳup sem‘-i ḳabûle ol gül-i ra‘nâ ḳulak (çekdi)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.-- --	
66a	Nev‘î	Ser-i ḥâḳîde hevâ-yı mey ü peymâne tehî Pür-ṣafâ bezm-i riyâ kâse-i kâşâne tehî	**Nev‘î**yâ ol güni göstermesün Allâh bize Görüne sâġar-ı mey dîde-i rindâne tehî	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
66a-66b	Nev‘î	Zâhidüñ ḥasret-i la‘lün ile ḳurudı ḳanı Göreni sîb-i zenaḫdânuñ içün îmânı	**Nev‘î**yâ rif‘ati bedr ile hilâlüñ bir olur Farḳ ider şanma kemâl ile felek noḳṣânı	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
66a	Nev‘î	Lebüñe beñzemese sâgar-ı la‘lîn-câme Ser-fürû itmez idi böyle surâhî câma	**Nev‘î**yâ bezm-i mahabbetde bugün bâde-i ‘ışḳ Sıgmaya nüh kadeh-i çarḫ-ı zümürrüd-fâma	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
66a	Nev‘î	Ḫaṭṭ-ı dilber gibi sebz olsa yazı nevbahâr olsa Güzellense havâlar mutrib-i meclis hezâr (olsa)	Çemenler bitmedin ḥâḳ-i teninde **Nev‘î**-i zâruñ Çemen seyrine gitsek serv-kâmet bir nigâr olsa	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.-- --	
66a	Nev‘î	Görmedüm mislüñ meger endîşe ile hâbda Yoḳ nazîrüñ var-ise âyîne ile âbda	Yar bezminde yaraşmaz mâh-rûlar **Nev‘î**yâ Şem‘î n’eylerler fürûg-ı mihr-i ‘âlem-tâbda	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/- .-	
66a	Nev‘î	Göñlüm hayâl-i bûs-i leb-i la‘l-i nâb ile Bir şîşedür ki toptolu rengîn şarâb ile	Bezm-i belâda döne döne **Nev’î**yâ saña Acıdı yandı sâgar-ı sahbâ kebâb ile	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
66a-66b	Nev‘î	Ele baş egme ey dil hâme gibi zîr-i dest olma Cihân harf atsa saña nâme-veş ḫâṭır-şikest olma	Hazer ḳıl **Nev‘î**yâ dil şîşesinüñ inkisârından İçüp ol seng-dil bî-rahm ile evgâr-ı mest olma	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.-- --	
66b	Nev‘î	Yüz çevürdi yâr bizden hâl bir yüzden daḫı Baht yüz göstermedi ikbâl bir yüzden daḫı	Hançer-i ḫûn-rîz-i dilber Âb-ı hayvân’dur velî Görünür **Nev‘î**ye ol kattâl (bir yüzden daḫı)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/- .-	
66b	Nev‘î	Gayb oldı hâl ü ḫaṭṭ çözeli zülfi bâġını Erbâb-ı fitne dâmına çekdi ayaġını	Gûşın çemende nagme-i bülbül pür eyledi **Nev‘î** işitmez oldı şarâbın yasagını	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
66b	Nev‘î	Dün gice sohbetümüz yâr ile rindâne idi Sâgar idi ben idüm şem‘ idi pervâne idi	Her gedâ-meşreb olan ol deme irmez **Nev‘î** O da bir luṭf-ı Hudâ bahşiş-i şâḫâne idi	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
66b	Nev‘î	Gidüp meclisden ol rûh-ı revân kaldı beden Bâḳî Mey-i nâbı içildi kaldı guyâ derd-i dil Bâḳî	Ecel câmın içüp ġam çekme **Nev‘î** telh-kâm olsañ Koduñ bu meclis-i fânîde bir şîrîn suhan Bâḳî	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.-- --	
66b	Nev‘î	‘ışḳdur şem‘-i ruḫ-ı dilberi tâbân idici Mihrdür meş‘ale-i mâhı fürûzân idici	Kim durur dirseñ o fettân-ı cihân ey **Nev‘î** Dôstın agladıcı düşmeni handân (idici)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
66b-67a	Nev‘î	Meyḫâne kapusı yapılup sınsa sebûsı Sun sâgarı yapılmadı yâ tevbe kapusı	**Nev‘î** o mehüñ gögsin öper sâgar içüp ġayr Ḫûn-ı dille biz içerüz sîne tolusı	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
66b	Nev‘î	Tâb-ı teb ile âbile ol la‘l-i nâbda Beñzer habâb-ı bâdeye câm-ı şarâbda	**Nev‘î** ‘izârı zülfi arasında ol mehüñ Berkuñ fürûg u tâbına beñzer sehâbda	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
66b	Nev‘î	‘Aks-i hâlüñ merdüm it sâkî habâbuñ ‘aynına Dönsün ol ḫûnîn olan mest-i harâbuñ ‘aynına	Rûy-i zerd ü dâg-ı sîneñ **Nev‘î**yâ nergis-misâl Döndürür âhir senüñ cismüñ türâbuñ ‘aynına	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
66b	Nev‘î	Kendüyi teşbîh idermiş kasr-ı şâhuñ câmına Taşlamış etfâl-i encüm bak mehüñ endâmına	Şahneden pervâ yimez rez duhteri mihrin bozar Âferîn pîr-i mugânuñ **Nev‘î**yâ ikdâmına	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
66b-67a	Nev‘î	Nebât-ı la‘l-i şîrîninde ḫaṭṭ-ı sebz-i cânâne Sanasın perr-i tûtîdür ki düşmiş şekkeristâna	Elifler üzre **Nev‘î** dâg-ı pür-ḫûnum görenler dir Düşürmiş berg-i gül bâd-ı seher râh-ı gülistana	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67a	Nev‘î	Şerer-i eşki saçup sîneye ‘âşıḳ yandı Câm-ı ‘ışḳ ile meger gözleri çakmaklandı	**Nev‘î**yâ ol büt-i ra‘nâdaki nâz u revişi Sanem-i deyr görüp hayret ile tayandı	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
67a	Nev‘î	Açıldı dil görince câm-ı şarâb-ı nâbı Bir nâ-şüküfte ġonca san gördi âfitâbı	Yanında yüz bulaldan dildârı ter düşürmiş Ol ġonca sürse derden **Nev‘î** n’ola gülâbı	Gazel (5 beyit)		--./-.--/--./-.--	
67a	Nev‘î	Kazardı Kûhken seng üzre dâ’im resm-i Şîrîn’i Göñül levhine nakl itdüm diyü ol naḳş-ı rengîni	Koyup dîvânesin Şîrîn Pervîz ile yâr oldı ‘Aceb mi Kûhken terk itse **Nev‘î** cân-ı şîrîni	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67a	Nev‘î	Âteş-i mihrüñ ki dil sînemde mihmân eyledi Şem‘-i maksûdum mahabbet nûrı rahşân (eyledi)	Ehl-i zühdi **Nev‘î**yâ pâkîze-meşreb eyleyen Râh-ı ‘ışḳ içre beni âlûde-dâmân (eyledi)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
67a	Nev‘î	Sıyup âyîne-i kalbi yüzin cânâna döndürdi Bizümle ol vefâsuz itdügi peymâna döndürdi	Takındı tâze güller **Nev‘î**yâ reftârını sâkî Çemen bezminde tâvûs itdügi cevlâna döndürdi	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67a-67b	Nev‘î	Girelüm dâ’ire-i ‘ışḳa koyalum ‘ârı Olsun ol dâ’ireye savt-ı celâcîl zârî	**Nev‘î**yâ oldı senüñ kasr-ı melâḫaṭṭ beytüñ Lâmlar turraları noktaları mismârı	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
67a	Nev‘î	Bir göz mi var ki ‘âşıḳ-ı dîdâruñ olmaya Bir dil mi kaldı zâr u giriftâruñ olmaya	**Nev‘î** gibi mey-i hevesüñle habâb-veş Bir ser mi kaldı mest-i hevâ-dâruñ (olmaya)	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
67a	Nev‘î	Hançer-i yâri gılâfı çekdi tenhâ koynına Mâh-ı nev ebr-i siyâhuñ girdi gûyâ koynına	Yarama reşk itmesün mi **Nev‘î**yâ erbâb-ı derd Koydı peykân-ı hadeng-i yâri tenhâ koynına	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
67a	Nev‘î	Çekilür yâdına sînemde o servüñ yara Yazılur niteki ḫaṭṭ-ı şecere dîvâra	Bir karâr üzre degül kâr-ı sipihr-i gerdân İstinâd eyleme **Nev‘î** felek-i devvâra	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
67a	Nev‘î	Dilberüñ vasl-ı firâvânına ikdâm itme Göñül ol sîm-bedenden tama‘-ı hâm itme	Âteş-i âh-ı dilüñ hâme-sıfat çekse ‘alem **Nev‘î**yâ nâme gibi illere i‘lâm itme	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
67a-67b	Nev‘î	Başum düşince dâg-ı ten-i lâgar üstine Derd ehli gördi didi yüzüñ güller üstine	**Nev‘î** zamâne gülşenine gelmedi henûz Bir serv-i gül-‘izâr kad-i dilber üstine	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
67b	Nev‘î	Gözin ehl-i naẓarlar istemez la‘lüñden ırmagı Begüm âsân mı sanduñ merdümi cândan ayırmagı	Geçüp bâġ-ı cihândan **Nev‘î**yâ nûş it fenâ câmın Kim ol âzâdeler içinde olmışdur ayak bagı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
67b	Nev‘î	Visâle teşne diller gözler ol ḫaṭṭ-ı siyeh-fâmı Hemân ol rûze-dâra döndiler kim ister ahşâmı	Kişi **Nev‘î** gibi müflis gerek bâzâr-ı dehr içre Ki yoḳdur almaga göñli metâ‘-ı kahr-ı eyyâmı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67b	Nev‘î	Şâdî cihânda bir dem imiş ġayrı ġam gibi Ol dem de ‘ayn-ı ‘ibrete nisbet ‘adem gibi	Dünyâ gibi şular ki dü-rûy oldı **Nev‘î**yâ Merdân içinde harca sürüldi direm gibi	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
67b	Nev‘î	Bitürdi gülşen-i hüsn içre ḫaṭṭ-ı sebz-i cânânı Meger rûh-ı nebâtîdür o la‘l-i şekker-efşânı	Mahabbet yügrügine câm-ı la‘lin öndil itmiş yâr Geçenler **Nev‘î**yâ kayd-ı bedenden aldı meydânı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67b	Nev‘î	Açar bir nesne yoḳ göñlüm mey-i gül-fâmdan ġayrı Dil-i ġamgînüme mahrem bulunmaz câmdan ġayrı	Ġam-ı gîsû-yu rûyuñla nasîb olmadı **Nev‘î**’ye Belâ-yı şâm-ı hecr ü mihnet-i eyyâmdan ġayrı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67b-68a	Nev‘î	Visâliñ sanem teskîn itdi sûz-ı dâg-ı hicrânı Güle bülbül karîb oldukça artar âh u efgânı	Ta‘ayyün perdesin keşf eylemiş **Nev‘î**-sıfat yüzden Ulaşmış özge bir zevke ne cismânî ne rûhânî	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
67b	Nev‘î	Öykündi ‘aks-i serv meger kadd-i dilbere Sular getürdiler depesi üstine yire	Yüz berkidüp dehânına ġonca uzatdı dil **Nev‘î** dem-i seher katı yüz virdi güllere	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
67b	Nev‘î	Harc iderler nakd-i cânı la‘l-i cânân almada Hastalar kûyinde yârüñ cân virüp cân almada	Turdugınca yaşumuñ bahri girîbân-gîr olup Hâr-ı mihnet **Nev‘î**yâ gitdükçe dâmân almada	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
67b	Nev‘î	Düşdügin sâye-i kaddüñ göricek ḫâḳ üzre Reşkden çekdüm elif sîne-i sad-çâk üzre	Dehenüñ fikri senüñ ḫâṭır-ı **Nev‘î**’de idi Konmadın nokta daḫı safha-i idrâk (üzre)	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
67b-68a	Nev‘î	Yine gülşende oldı jâleden sîmîn-zekan ġonca ‘Aceb mi agzuña öykünse ey nâzük-beden ġonca	‘İzârından lebin öpmek baña hôş geldi ey **Nev‘î** Bu gülşendür koparsun isteyen gül isteyen ġonca	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
68a	Nev‘î	Ḥâḳ-i pâyüñ çeşmine kühl eyleyelden ey perî Şimdi âdem görmez olmışdur rakîbüñ gözleri	Fârs’uñ erbâb-ı nazmı görse üslûbum benüm Şâ‘ir-i Rûm’uñ olurdı **Nev‘î**yâ ḫâḳ-i deri	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Nev‘î	Ġamuñla mûr-sıfat eyleyüp nizâr beni Nihân ide gibi ḫâḳ içre rûzgâr (beni)	Yolında luṭfın umup zâr ü pây-mâl olsam Masup geçer yine **Nev‘î** o şehsüvâr beni	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	
68a	Nev‘î	Miyân-ı sebzeden açıldı ġoncanuñ bendi Kenâra ‘azm idelüm ortalık güzellendi	Kelâm-ı **Nev‘î**’ye virdi hayât ol mahuñ Dilinde zikr-i nebât-ı leb-i şeker-handı	Gazel (5 beyit)		.-./..--/.-./..-	
68a	Nev‘î	Tolayup parmaga ol kâkül-i ‘anber-sâyı Oldı efkâr-ı dırâz ile göñül sevdâyî	**Nev‘î**yâ ġayrılar itmiş yine ol yâri kinâr Cûy-i eşküm n’ola ġarḳ itse bütün dünyâyı	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
68a	Nev‘î	Geldükçe mihri göñlüme giryân olam gibi Gün geldügince zâr u perîşân olam gibi	**Nev‘î** başumda dûd-ı belâ tende tâb-ı ‘ışḳ Mihnet sipihrine meh-i tâbân olam gibi	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
68a	Nev‘î	Baht u devlet mûnis ü yâr olmış idi dün gice Dîde-i ikbâl bîdâr olmış idi dün gice	**Nev‘î**’yâ zulmet-sarây-ı gûşe-i vîrânemüz Matla‘-ı envâr-ı dîdâr olmış idi (dün gice)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Nev‘î	Men ‘eylemez cemâlini seyr itmeden o mâh Olur hicâb ‘âşıḳa illâ ki dûd-ı âh	Çeşm ü çerâg ider midi meclisde sâgarı Devr-i zamâne eylemese **Nev‘î**’ye nigâh	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
68a	Nev‘î	Dönüp surâhî-i mey şem‘-i bezm-i rindâna O şem‘-i bezme olupdur piyâle pervâne	Dilüñ güher gibi del silk-i ‘ışḳa gir **Nev‘î** Taḳılmak ister iseñ târ-ı zülf-i cânâna	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
68a-68b	Nev‘î	Yarüñ hayâl-i tîgı dil-i bî-karârda ‘Aks-i hilâldür sanasın cûybârda	Bir mürg-ı per-şikeste za‘îfüz egerçi kim **Nev‘î** figân u şîvenümüz yoḳ hezârda	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
68b	Nev‘î	Âteş-i ḥasret ile cân eridür kâl ehli Sâf ider cevher-i ‘ışḳ ile dilin hâl ehli	**Nev‘î**’yâ bunca zîr-i desti basar sunsa ayak Görmedüm sâkî-i gül-çihre gibi âl ehli	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
68b	Nev‘î	Âzürde olmasun diyü seng-i mezârumı Ḳıldum şikeste za‘f ile cism-i nizârumı	**Nev‘î**’yi çeşmi katl idicek vârisüm olan Sürme taşından eyleye mîl-i mezârumı	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
68b	Nev‘î	Visâle va‘de itmişdüñ ferâmûş eyledüñ gitdi Meded rûh-ı revânum ölmedin gel va‘demüz yetdi	Okuyup yanuña tutsan el üzre yaraşur anı Senüñçün kendüsin illerde **Nev‘î** dâsitân (itdi)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
68b	Nev‘î	Tîr-i cefâya eyledi gerdûn nişân beni İtdi tûr-ı derd ü belâ âşiyân beni	Bir mûra döndi za‘f ile **Nev‘î** ten-i nizâr Zîr-i zemîne sala gibi bu zamân beni	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
68b	Nev‘î	Soldı ‘ışḳuñ gülleri bûy-i mahabbet ḳalmadı Nâlesi bülbüllerüñ serd oldı hâlet ḳalmadı	**Nev‘î**yâ âyîne-i ‘âlemde yoḳ resm-i vefâ Yâ kerâmet gitdi yâ ehl-i kerâmet (ḳalmadı)	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
68b-69a	Nev‘î	‘Aynuña alma dilâ zerrece dünyâ ġamını ‘Aḳıl oldur ki bugün çekmeye ferdâ ġamını	Ne bilür yâr ġam-i hecr ile **Nev‘î** hâlin Çeke mi hîç gül-i ter bülbül-i gûyâ ġamını	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
68b	Nev‘î	Ne sipâhî ne beg ol şöhrete inkâr eyle Yüri dîvâne göñül ‘akluña tîmâr eyle	Almadan pister-i gafletde gözin hâb-ı ecel Tal‘at-ı mihrüñ ile **Nev‘î**’yi bîdâr eyle	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
68b	Nev‘î	Elinden rûzgâruñ tolmadan çeşmüñ türâb ile Nukûş-ı dehri seyr it ‘aynek-i câm-ı şarâb ile	Lebüñden ey tabîb-i cân u dil bilmem ne hikmetdür Gehî em **Nev‘î**’ye geh sem virürsin bir cevâb ile	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
68b	Nev‘î	Şol gün ki gelmeye ḳala ol dilsitân gice Hecr ile rûz-ı rûşenüm olur hemân gice	**Nev‘î** ġamın bürûdetüñ ile ider füzûn Kış günleri dırâz olur ey mihribân gice	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
68b	Nev‘î	Görünen ġonca-i lâle degül Ferhâd-ı bî-çâre Düşürmiş kan bulaşmış tîşesin öldükde kûhsâra	Nigâruñ **Nev‘î**yâ dendânı vasfı ehl-i nazm içre Dür-i nâ-süftedür gûyâ ki düşmiş bahr-i eş‘âra	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
69a	Nev‘î	Ol saçı ve’l-leyle şol demler ki dil meftûn idi Mekteb-i ‘ışḳ içre Mecnûn tıfl-ı ebced hân (idi)	Iztırâbından yüzin geh zerd ü geh sürh eyleyen **Nev‘î**’ye yâr itdügi şol vaz‘-ı gûn-â-gûn (idi)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
69a	Nev‘î	Suya batmaz gerçi kim zühd ehlinüñ seccâdesi ‘âşıḳuñ ġarḳ-ı şühûd olmış dil-i âzâdesi	Sâye gibi arkam üstine yatup itmem huzûr **Nev‘î**’ya bir serv-kaddüñ olmışam üftâdesi	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
69a	Nev‘î	Helâk-i çeşm-i mestüñ tîz ider la‘lüñe dendânı Nitekim ehl-i sohbetden sorılur küştenüñ kanı	Hilâlüñ kâmetüñ hüsnüñle ânuñ vasfın itmekden Yine **Nev‘î** elifle nûn ile toldurdı dîvânı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
69a	Nev‘î	Sevdâlara ugratdı ḫaṭṭuñ köhne bahârı Zerd oldı fırâk-ı mey-i la‘lüñle ‘izârı	**Nev‘î** yüzini berg-i hazân itdi ġamuñdan Mihr ile vefâ mîvesini virmedi Bârî	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
69a	Nev‘î	Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yâri	Ey tabîb-i dil ü cân ko lebüñ öpsün **Nev‘î** Men‘ iderler mi sudan hîç ölecek bîmârı	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
69a-69b	Nev‘î	Ḳalur bu zulm ü bîdâd ehl-i ‘ışḳa dâd olunmaz mı ‘Adâlet kasrı hışt-i mihr ile bünyâd olunmaz mı	Halâs oldı elemden ‘âlemüñ mahzûn u nâşâdı Daḫı bî-çâre **Nev‘î** gussadan âzâd (olunmaz mı)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
69a	Nev‘î	Gider havâ ile başlar o la‘l-i nâb üzre Habâblar gibi kim kef geçer şarâb üzre	O mâh va‘deye turmaz felekde ey **Nev‘î** Mürûr-ı ‘ömr ise gerdûn gibi şitâb (üzre)	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	
69a	Nev‘î	Şarâb-ı ‘ışḳ ile ‘âşıḳdan evvel kendü mest olsa Mahabbet kadrini bilse güzel ‘âşıḳ-perest olsa	İlâhî neşâdür olmaz mahabbet kesb ile **Nev‘î** Elinde tâlibüñ sermâye-i rûz-ı Elest (olsa)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
69a	Nev‘î	Dünyânuñ olma gurre bu tâc u kabâsına Gel nâzır ol şu kubbelerüñ mâverâsına	**Nev‘î** göñülde haylîden eglendi ḳaldı ‘ışḳ Ögrendi gibi tab‘ı bu şehrüñ hevâsına	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
69a	Nev‘î	Her kaçan fülk-i teni nâr-ı mahabbet yaka Dil-i âşüfte düşer ‘âlem-i istigrâka	Erlik oldur ki virüp pîre-zen-i dehre talâk **Nev‘î**yâ irişesin mertebe-i ıtlâka	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
69a-69b	Nev‘î	Hışm ile her taş ki atduñ ‘âşıḳ-ı bî-dillere Mîve-i ihsânı nukl-i meclis itdüñ illere	Vasf ider dür dişlerüñ bir bir çemende jâleler Sen henüz açılmadın ey ġonca düşdüñ dillere	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
69b	Nev‘î	Tenin sad-çâk idüp cân kasdın itmiş Kays-ı rüsvâyî O vâdîlerde bulmış vech-i Leylî’den tecellâyı	Dil-i **Nev‘î** alınmışdur yine bir nakş-ı zîbâya Kul eyler ḫaṭṭı ehl-i sûret ü erbâb-ı ma‘nâ’yı	Gazel (6 beyit)		.---/.---/.---/.---	
69b	Nev‘î	Cennet degül mi yâr ile vuslat didükleri Dûzah degül mi âteş-i ḥasret didükleri	**Nev‘î** o şâh-ı hüsne kul olmak mıdur ‘aceb Devlet didükleri vü sa‘âdet didükleri	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
69b	Nev‘î	İtdüñ yüzüñi görmek ile mübtelâ beni Şimdi belâyı eyleyen ol göremem seni	Geç **Nev‘î**yâ libâs-ı bedenden ki kayd imiş Mansûr’a rişte-i teni Îsâ’ya süzeni	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
69b	Nev‘î	Yardan uçduk egerçi mest ü rüsvâlar gibi Vâdî-i ıtlâka düşdük rind ü şeydâlar (gibi)	**Nev‘î**yâ kanı o vâdîler ki her çeşmi gazâl Ḥâḳ-i sînem pây-mâl eylerdi sahrâlar gibi	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
69b	Nev‘î	Ben sanurdum derd-i ‘ışḳuñ ola vuslat çâresi Çün müyesser olmadı bildüm ferâgat çâresi	Bir oñulmaz derd imiş **Nev‘î** belâ-yı ‘ışḳ-ı yâr Dâg-ı mihnet merhemi dârû-yı fürkat (çâresi)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
69b-70a	Nev‘î	Meyl itmedi çeşmüñ dil-i pür-yarama gitdi Yanuñda işim bitmedi kan işleri bitdi	Cellâd-ı müjeñ turrañ ile **Nev‘î**-i zâra Söyletdi kamu râzını hep ‘âlem işitdi	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
69b	Nev‘î	Tâli‘ bu vech ile dûn serkeş nigâr böyle Bî-çâre ‘âşıḳı gör kim baht öyle yâr böyle	Ten zevrakın düşürme girdâb-ı ıztırâba Sabr it göñül ki ḳalmaz bu rûzgâr böyle	Gazel (6 beyit)		--./-.--/--./-.--	
69b	Nev‘î	Meclisde öpüp la‘lini rindâna tuyurma Ol hâleti agzuñdaki dendâna tuyurma	Mey içme güzel sevme dimezler saña **Nev‘î** Ol zevki hemân zümre-i nâdâna (tuyurma)	Gazel (5 beyit)		--./.--./.--./.--	
69b	Nev‘î	Açıldı gül içilür câm-ı hoş-güvâr yine Safâ vü ‘işrete yüz tutdı rûzgâr yine	Düşürdi fülk-i felâket ‘adûyı girdâba Sirişk-i **Nev‘î**’ye yoḳ hadd ile kenâr yine	Gazel (5 beyit)		.-.-/..--/.-.-/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
69b-70a	Nev‘î	Kabrüme bassañ kadem ten cân bulup cûş eyleye Serv-i kaddüñ sâyesin ḥâḳüm der-âgûş eyleye	Nakd-i Selmân’ım kanı Dilşâd-veş sem‘-i kabûl Nazm-ı pâküm **Nev‘î**yâ dürr-i bünâgûş eyleye	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
70a	Nev‘î	Eyleyen hurşîd-i evc-i nâz u istiġnâ seni Eylemiş bir ‘âṣıḳ-ı ser-geşte vü şeydâ beni	Sâye-i kaddüñde **Nev‘î** cismini ḥâḳ eyledi Haşre dek yâd eylesün a‘lâ seni ednâ beni	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
70a	Nev‘î	Çemende hôşdur dolu surâhî Ola husûsâ hulûs-ı râhı	Şarâb idermiş mizâcı ıslâh Mizâc-ı **Nev‘î** sever salâhı	Gazel (6 beyit)		.-.--/.-.--	
70a	Nev‘î	Fürkat şebini bârî bir gün seher itmez mi Bu nâle-i şeb-gîrüm âhir eser itmez mi	Ey mihr-i dırahşânum çıkdı göge efgânum Bu **Nev‘î**-i bî-çâre göñlüñde yir itmez mi	Gazel (5 beyit)		--./.---/--./.---	
70a	Nev‘î	Hasan kim cân-ı ‘âlem oldı İsmâ‘îl anuñ cânı Birinüñ küştesi cânum birinüñ kulı kurbânı	Sorarsañ hâliyâ keyfiyyet-i ahvâl-i **Nev‘î**’den Ol iki ġoncanuñ bir ‘andelîb-i zâr u nâlânı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
70a-70b	Nev‘î	Döker berg-i hazânı şanmañuz seher gâhî İrişdi bâġ-ı dehre bülbül-i bî-çârenüñ âhı	Kuluñ olduguma cândan tenümde her ḳılum şâhid Yalanı ḳılca yoḳ **Nev‘î**’nüñ ey dil milkinüñ şâhı	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
70a	Nev‘î	Baksam ol çâh-ı zenahdânuñ mu‘allak câmına Nâr-ı şevkümden döner sînem çukur hammâmına	Terk-i nâm it **Nev‘î**yâ çün kim kadîmî pîşedür Hûb-rûlar mâ’il olmak ‘âṣıḳuñ bed-nâmına	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
70a	Nev‘î	Mest olup câm-ı lebinden olmasun kan arada İt rakîbinden hazer kim bile şeytân (arada)	Âşinasından Sıtanbul’uñ kesildüñ **Nev‘î**yâ Tîg-ı bürrân oldı bu deryâ-yı ‘ummân (arada)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
70a	Nev‘î	Çıkdı metâ‘-ı hüsn ü melâḥaṭṭ bahâlara Hep nâz u şîvedür satılan mübtelâlara	‘âṣıḳ kabâ-yı cismini çâk itdi **Nev‘î**yâ Zâhid riyâ vü zerk ile girdi ‘abâlara	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
70a-70b	Nev‘î	Mâh-rûlar dilleri sayd itdi hüsn-ü-ân ile Pâdişâhum sen kul itdüñ ‘âlemi ihsân ile	**Nevî’**iyâ zer virmeyince sayd olunmaz ol melek Göklere çıksañ kemend-i nâle vü feryâd ile	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
70b	-	Her mahrem-i visâli dilâ şanma şâd olur Sabr ümîd-i vasl ile hecrüñ ‘azâbına	Bezm-i visâl-i şem‘e bu deñlü karîn iken Pervânenüñ yine naẓar it ıztırâbına	Mukatt‘ât		--./-.-./.--./-.-	
70b	Nev‘î	Geçinme ehl-i dünyâya tehî-dest Ki sevmez müflisi halk-ı zamâne	Tehî-dest oldugıyçündür çenâruñ Elini alup atarlar yabana	Mukatt‘ât		.---/.---/.--	
70b	-	Ḳalb-i nâdân olur hemîşe siyâh Lâle-veş gerçi rûyi ahmer olur	Ger za‘îf olsa tañ mı dânişmend ‘Arabiyyât çünki lâgar olur	Kıta		..--/.-.-/..-	
70b	Nev‘î	Geh şekl-i bütânda cilve-gersin Geh ‘âṣıḳ-ı rind ü lâübâlî	Eya nice olur ki ol cemâli Bî-perde görenlerüñ yâ hâli	Mukatt‘ât		--./.-.-/.--	
70b	Nev‘î	Katra katra dökdügüm şanma ‘arak hammâmda Sîneden def‘-i şerâr-ı nâr-ı hicrân eyledüm	Olmayup kâni‘ sirişk-i dîde-i nem-nâk ile Fürkatüñden cümleten a‘zâmı giryân eyledüm	Mukatt‘ât		-.--/-.--/-.--/-.-	
70b	Nev‘î	Bâġ-ı cemâle ben kuluñı mahrem eyleyüp Ol gülşen içre cân u dilüm bülbül eylesem	Şem‘-i visâlüñe irişüp nâr-ı şevk ile Pervâne-veş vücûdumı yaksam kül eylesem	Mukatt‘ât		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
70b	Nev‘î	Yadlarla oturup çünki kadeh nûş idesin Halkı ol reşk ile lâ-ya‘ḳıl ü medhûş (idesin)	Seni bir cür‘a ile yâd ideyin dimiş idüñ Korkarın mest olup ol ‘ahdi ferâmûş (idesin)	Mukatt‘ât		..--/..--/..--/..-	
70b	Nev‘î	Bûse-i la‘l-i yâre yoḳ çâre ‘Arz ider gerçi rûyin ol mehveş	Döndüm ol şem‘e kim ider giryân Fürkat-i şehd ü âteş-i sohbet	Mukatt‘ât		-.--/.-.-/.-	
70b	Nev‘î	Evc-i rif‘atdeki şehbâz-ı hümâ-himmet iken Saña düşmezdi ki her zâg u zegan mahrem ola	Tûti-yi sebz-i ḫâṭuñ âyine-i rûyuñda Ehl-i diller göricek söyleşeler bir dem ola	Mukatt‘ât		..--/..--/..--/..-	
70b	Nev‘î	Bahr oldı taşdı suları şehrüñ bahârda Çıkdı güher şükûfe degül her kenârda	Bâḳî ḳalurdı meclis-i nazm içre cür‘a-vâr **Nev‘î** sözini diñleseler rüzgârda	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--/-.-	
70b	Nev‘î	Ey hûr-ı perî-çihrelerüñ cân u cihânı Nâ-merdüñ olup hemdemi ‘ayş itme nihânî	**Nev‘î** nice vasf eyleye şi‘rüñi ki bilmez Tûtî-yi şeker-hâ sözini murg-ı yâbânî	Gazel (7 beyit)		--./.--./.--/.--	
70b	Nev‘î	Çün kim didüñ câna gelüp ey ‘ışḳ-ı cânân merhabâ Sabr u sükûn yâ-hû disün derd-i firâvân (merhabâ)	El virmeyüp ‘îyd-i visâl **Nev‘î** olursak pây-mâl Ey pâye-i vasl el-vedâ‘ ey dest-i hicrân merhabâ	Gazel (5 beyit)		--.-/--.-/--.-/--.-	
70b-71a	Nev‘î	Yâr odur kim pîşesi endîşe-i ‘uşşâk ola Zerre-i ser-geştesine gün gibi müştâk ola	Rişte-i mihr ü vefâ şîrâzesin çâk itmeyem **Nev ‘î**yâ mecmu‘a-i ten tagılup evrâk ola	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
71a	Nev‘î	Ol şân-ı kerîm-i bâ-kemâle Kim zatı güzîde-i beşerdür	Pây-i melahı hediyye ḳılmak Ger ‘ayb ise mûrdan hünerdür	Mukatt‘ât		--./.-.-/.--	
71a	Nev‘î	Uyma şarâba ister iseñ ‘izzet ü vakâr Zîrâ şarâba tâbi‘ olan bî-hicâb olur	Bu vezn-i tab‘a düşmeye itmek ümîd-i hayr Bir nesneden ki kâfiye aña harâb olur	Mukatt‘ât		--./-.-./.--/-.-	
71a	Nev‘î	Var iken âb-ı ‘izâr-ı mâh-rûlar **Nev‘î**yâ Nâr-ı sîneñle gögi pür-dûd-i âh itmek neden	Sâde-rûlar gündüzin mumlar yakup ‘uşşâk arar Şâm-ı ḫaṭṭın ol mehüñ sen cây-gâh itmek neden	Mukatt‘ât		-.--/-.--/-.--/-.-	
71a	-	Gül nûş ider çemende diyü câm-ı hôş-güvâr Sur kâsesini muhtesib-i devr-i rûzgâr	Bahr-ı belâ ile tolu bu lücce-i kehün «Ceryü’r-riyâhi ke-mâ teştehi’s- süfün»	Gazel (4 beyit)		--./-.-./.--/-.-	Mecmuada şiirin mahlas beyiti yoktur.
71a	Nev‘î	Hücûm ide çünkim seg-i şehvet ü âz Seni nâna muhtâc ide züll ü nekbet	Didüm çâre ne pîr-i ‘akla didi kim Kanâ‘at kanâ‘at kanâ‘at kanâ‘at	Mukatt‘ât		.--/.--/.--/.--	
71a	Nev‘î	Sevüp bir cüvânı olursın esîri İdüp cân u baş ile yolında hıdmet	Didüm âhiri ne bu kâruñ didiler Nedâmet nedâmet nedâmet nedâmet	Mukatt‘ât		.--/.--/.--/.--	
71a	Nev‘î	Har-ı nâkes içün ider dehr hâzır Katâr-ı şütür zîr-i bâr-ı tahammül	‘İlâc istedüm ben bu rence didiler Tahammül tahammül tahammül tahammül	Mukatt‘ât		.--/.--/.--/.--	
71a	-	Ġam degül saña takaddüm eylese erbâb-ı câh Câh lafzı anlaruñ vasfına çün ‘ünvan olur	Yâ hazîz olmış yiri yâ evc-i ‘âlî farkı yoḳ Kangı burca varsa hurşîd-i felek tâbân (olur)	Kıta’		-.--/-.--/-.--/-.-	
71a	Nev‘î	Oldı gerdûn hemîşe dûn-perver Sifledür her kim aña tâlib olur	İki şey’ vaz‘ olunsa mîzâna Nâkıs olan tamâma gâlib olur	Mukatt‘ât		..--/.-.-/..-	
71a	Nev‘î	Şular ki mûy-şikâf oldı tîr-i Fikret ile Düşer keşâkeş-i cevr-i sipihre kavs-misâl	Zamâne ‘ayşumı telh itdi dâdumı alıvir Eyâ Kerîm ü Rahîmü Müheymin ü Müte‘âl	Kıta’		.-.-/..--/.-.-/..-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
71a	Nev‘î	Sen güneş-ruḫsâr ile her kara yüzlü yâr olur Sâye-veş yârüm benüm ancak der ü dîvâr olur	Hûblar kasd itdi hergiz ellerinden gelmedi San‘at-i mihr ü vefâ Nev‘î ne müşkil kâr olur	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
71a	-	Kef sâkî zî sâgar-ı matla’ hûrşîd-i rahşan şod Dehân-ı mey pür sitân-ı mahzan-ı la’li bedâhşan şod	-	Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur. Beyit Farsça’dır.
71a	Nev‘î	Husrevâ devletüñ mezîd olsun Kevkeb-i tâli‘üñ sa‘îd olsun	Her ümîdüñ Hudâ müyesser idüp Hasm olan saña nâ-ümîd olsun	Kıta’		..--/.-./..-	
71a	-	Huzûra gelse o mâh elde sîm-i vâfir yoḳ Eger ki gıybet iderse huzûr-ı ḫâṭır yoḳ	-	Müfred		.-.-/..--/.-./..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
71a	Nev‘î	Tenüm zahm-ı tirüñle döndi neye Derûnumda nâlem ne beñzer neye	-	Müfred		.--/.--/.--/.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
71b	Nev‘î	Yine teşrîf idüp vir hân-ı ‘âlem taht-ı ‘Osmânı Yine geldi yirine mürde iken ‘âlemüñ cânı	Tınâb-ı bârgâh-ı ‘ömrüñ olsun haşre dek mümted İrişsün kadrüñüñ ‘arş-ı berine tâk-ı eyvânı	Kasîde (27 beyit)		.---/.---/.---/.---	
72a-72b	Nev‘î	Ey vücûd-ı mümkinât inşâ-yı luṭfuñdan eser Cümle ‘âlem mübtedâ-yı feyz-i cûduñdan haber	Pâyesi a‘la-yı ‘arş olsun burâk-ı kadrinüñ Eşheb-i ikbâline Cibrîl-i ‘izzet râhber	Kasîde (99 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
72b-73a	Nev‘î	Sehâb-ı cûd u fazluñ bâġ-ı dehri ideli pür-nem Nesîm-i bûy-i hulkuñla bahâr-ı memleket hurrem	Günde biñ kerre helak eylerdi hicranın beni Ḥaḳḳa yüz biñ şükr ü minnet sag-ı esem gördüm onu	Kasîde (28 beyit)		.---/.---/.---/.---	
73a	Ḳadrî	Saf dil olup sebük ruḥ ol mey-i rûşen gibi Tîre tâb olup girân-ı cân olma düzd ü dum gibi	Almasun dirseñ seni ḳadri aşaġa İtme serkeşlik hevâdan pür olu yelken gibi	Kasîde (32 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
73b	Ṣabrî	Ḳanı ol demler benümle ittiḥâd itdüklerüñ Muṭṭaṣıl günden güne mihrüñ ziyâd itdüklerüñ Râm olup her dem sözüme inḳıyâd (itdüklerüñ) İltifât idüp baña ‘arż u dâd (itdüklerüñ) Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ Ben unutmam bu dil-i nâ-şâd itdüklerüñ	Künci ḥasretde nice bir eyleyem âh u fiġân Ṣabra ṭâḳat ḳalmadı ol dem ża‘īf ü nâ-tüvân **Ṣabrî**veş senden n’ola ayrıldum ise nâgehân Żâyi‘ olup gitdi mi bu âṣnâlıḳlar hemân Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ	Mütekerrir Müsedds (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
73b	Ṣabrî	Baña raḥm eyle benim ey şah-ı ‘alîşânım Öldürüp cevr ile gel boynuna alma ḳânım Neyleyim çâre ne sabr etmege yoḳ dermânım Bilmezem nice olur ḥâl-i dil-i nâlanım Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım	Künc-i firḳatinde nice bir çekeyüm derd u melâl Takatim gitti meded kalmadı hiç ṣabra mecâl **Ṣabrî** veş eyler isem nola temennâ-yı visal Elem-i ‘ışḳla gayet de Mükedder ahvâl Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım	Mütekerrir Müsedds (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
73b	Ṣabrî	Pîşe itdi tişe veş başa çıḳardın kûh-ken Anlamaz bu sergüzeşti başına ṭokanmayan	Silk-i nazmı gûher-i ma’nâyla naẓm eyledin Guy-ı ey **Ṣabrî** dzidin rîşteye dürr-i aden	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
73b	Ṣabrî	Meded öldüm yeter ṣaldıñ beni ferdâ sulṭânım Uran oldu cefaya ise dil-i ṣeydaya (sultanum)	Ġam-i la’lüñle cân virmekde **Ṣabrî** künc-i firḳatde Nihayet yok mu dâḫı va’de-i ferdâya sulṭânım	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
73b	Ṣabrî	Göñlümde mihriñ isteridim kim nihan ola Pinhan olur mu hîç oña gözden ‘ayân ola	**Ṣabrî**-i bu baba ‘aṣuḳ-ı aṣufte eyleyen Artık kim olacaktır o ṣuh u Cihân	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
73b	Ṣabrî	İtmezem iḳrâr ‘aṣḳıñ ṣaklarım cânım gibi Çâk iderse cismimi ‘âdâ giribanım gibi	Gülşen-i dehr içre **Ṣabrî**-veş hezârân zar iden (gibi) Ḫârlarla ṣâlınan ol verd-i ḫandânım (gibi)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
73b-74a	Ṣabrî	Unudurmuyum ne eglersen cefâ itdiklerin Kim kime itdi cihânda sen baña itdiklerin	Bir güzel görse sever **Ṣabrî** ṣonun fikr eylemez Her ne eylerseñ sezadır hep baña itdiklerin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74a	Ṣabrî	Müşerref eylemez ġamhanemiz ol Dilruba gelmez Ḳadem-i rencide ḳılmaz bir gice bizden yaña gelmez Ṣeb-i târîñ firḳat içre ol bedr daḥâ gelmez Unutdı zülmet-i gamın beni bir kez aña gelmez Cefâ vü cevri artardı bize ol bi vefa gelmez Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez	Müdâm âġyâr ile ol yâr ẕevḳ-i ‘ıyş ü ‘işrette Fiġân vü nâle eyler hem-demim ben künc-i ḥasretde Helâk eyler teni şemşîr-i ġayret **Ṣabrî** firkatin Bela-yı derd hecrî cânıma kâr itdi gayette Cefâ vü cevri artardı bize ol vefa gelmez Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez	Mütekerri rMüsedde s (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
74a	Ṣabrî	Nice bir dîdelerim derdiyle hunbar olsun Nice bir raz-ı nihalim ile iẓhâr olsun Hemdemim gûşe-i gamda niçe bir zâr (olsun) Hey vefâsız nice bir maḥremiñ aġyâr (olsun) Olsun ey yâr cefâkâr sitemkâr olsun	Va’deler kılmışken eylemedin ahde vefa Aşık-ı saf dile görme bu evza-yı reva Kişi ettügüni bulur bu meseldür cana Nice bir **Ṣabrî** bi çareye bu cevr ü cefa Olsun ey yâr cefâkâr ṣemkâr olsun	Tahmis (5 bend)		..--/..--/..--/..-	
74a-74b	Ṣabrî	Ḳanı ol dem ‘ıyk-ı ‘işretde idim leyl ü nehâr Bir dem ayrılmazdı yanından o ṣuh-ı ṣivekar Şimdi terk itdi beni devrân degilmiş bir karar Gerdişimden inlesem çarḫıñ aceb mi zâr u zâr Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr	Günc-i ġamda olmuşum derd vü firâḳatle zebûn Dostlar devrân elinden mihnetim gayet füzun Üstüne döndi rakibin **Ṣabrî**ya gerdûn-ı dûn Nola âhım her zamân eylerse çarḫı ser nigûn Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr	Tahmis (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74a	Ṣabrî	Dur itdi ben gubarı yire kûy-i yârdan Nola ṣikâyet eylersem rûzgârdan	Âh eylemekden olmadım ey **Ṣabrî** hiç halas Nola ṣikâyet eylersem rüzgârdan	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
74a	Ṣabrî	Bir serv-i ser firâza hevâdâr olam gibi Âzâd iken cihanda girifta olam gibi	Bî vefâya **Ṣabrî** gibi müptela olup Yani esir-i yâr cefâkâr olam gibi	Gazel (4 beyit)		--./-.-./.--./-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
74a	Ṣabrî	Cihân içre egerçe dil rubalar bî nihayet var Olursan herkesin gönlün acep senin ne ḥalet (var)	Beni terk eyledi ol bî vefâ aġyâra yâr oldı Yüri ey **Ṣabrî** ṣorma ḥâlimi şimdi felâket (var)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
74a	Ṣabrî	V‘ade-i vaṣl itdügün ol bî vefâ yâd eyledim Hep yalandır bildim amma ḳalbimi ṣâd eyledim	Ḳatl idüp ref eyledim nâm-ı ‘aduyu aradan Ehl-i ‘aṣḳ içinde **Ṣabrî** bende bir âd eyledim	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74b	Ṣabrî	Derd-i hecrinle yine oldumża’îf ü nâ tüvân Ḳudretim yoḳ ḥâlîmi bilmem nice idem beyân Künc-i ġamda nola olsa dem-be-dem yaşım revân Öldürür bir gün beni bu derd-i ġam virmez aman ‘Aṣḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân	Dil giriftar-ı belâ bir bî vefâya cânân ise Derdimiñ payânı yoḳ mümkün degildür aman ise Dem-be-dem ḳân aġlamaḳda dide-i giryân ise Cânıma kâr itdi ey **Ṣabrî** ġam-ı hicrân ise ‘Aṣḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân	Tahmis (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74b-75a	Ṣabrî	Ne dilde zaḫm şemşîr-i cefa ki hadd vü ġâyet var Ne ey hûn-i senin göñlüñde bir luṭf vü himayet var Ġam hecr dehânıñla ‘adem mülkine rıhlet var Yolunda cân virem ki derununda ‘alâmet (var) Şehîd tîġ ‘aşıḳ olmaġa göñülde şehâdet var	Şu kim câm muḥabbetden dilâ kesb-i ṣafâ eyler Kudürret komayıp ḫâṭır da ḳalbin pür żiyâ eyler ‘Acebdir **Ṣabrî** ya bade kişiyi pâdşâ eyler Gedâ yı ‘aleme sulṭân vü sulṭânı gedâ eyler Şarâb-ı ‘aşk-ı dilberde saliki özge ḥalet var	Tahmis (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
74b	Ṣabrî	Nedür ol kadd ü kamet nazla reftarı anmazsın O yali balle o evzabı vü ol etvarı anmazsın	Bela ancak heman bir olsa kim aglardı ey **Ṣabrî** Gam-ı hicrandan ayru tana-yı agyarı anmazsın	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
74b	Ṣabrî	Eşk-i çeşmim içre ‘aks-i ḫaṭṭı sebzin bî güman Ṣan ḫıżırdır kendüyi deryada etmiştir ayan	Biter yâre karşu dut ey **Ṣabrî** dâim sen ki Ḳomak isterseñ eger ‘âlem içinde bir nişân	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74b	Ṣabrî	Her cevr eylerseñ kailim ey yâr saña Bi vefadur diyü meyl etmesün âġyâr saña	Fırsat el virmişken **Ṣabrî** o şâh-ı hüsnün Ne ṭurursun düşüp ayagına yalvar saña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74b	Ṣabrî	Buldum bir yâr kim ol yar âġyâr olmaya Görmedim bir gül ki her giz maḥremi giz olmaya	Yâde-i ‘aşkıñ ki **Ṣabrî** bir kadeh-pûş eyledi İki ‘alemde dahı bî çâre pûş yâr olmaya	Gazel (4 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
74b-75a	Ṣabrî	Ol serv-i ḳadd ki salına yanınca yâr ola Anınla bir yere varasın kim kenar ola	Ol serv-i ḳadd ki naza reftara başlaya **Ṣabrî**de nice ṣabr ola nice ḳarar ola	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
75a	Ṣabrî	Ben saña kul olmag ile der ‘izzet vü câhım Lutf eyle beni yok yere redd eyleme şâhım Hayr etmez efendî saña bu nale vü ahım Bildir bileyim bende nedir bâri günahım	Söyle baña çâk böyle neden oldı ferâgat Elden ne gelür çare ne ol sag u selâmet **Ṣabrî** kuluñuñ saña budur ettigi minnet Bildir bileyim bende nedir bâri günahım	Murabba’ (5 bend)		--./.--./.--./.--	
75a	Ṣabrî	Bu bag-ı ‘âlem içre hakk bu bir serv-i dilarasın O kadd ü kâmet ile dilrubalar içre ra’nâsın	De-mâ-dem **Ṣabrî** bi çareni hecriñle aglatma Saña lâyık degildir gel ana güldürme adasın	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
75a	Ṣabrî	Minnet hüdaya erdi diyü mevsim-i bahar Eller dua açup elini bagda çenâr	Serv-i çemen salınmada bag içre nâz ile Cular olursa **Ṣabrî** gibi nola bi karar	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
75a	Ṣabrî	Çeşm-i canan kim anın resm olmuş ebru üstüne Anberin meddir çekilmiş sanki ahu üstüne	Çeşm-i giryanında ey **Ṣabrî** hayal-i kad iyar Servdir kim aksi düşmüş guy-i ya cu üstüne	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
75a	Ṣabrî	Gülleri hatır-ı pür nişan itdi ruhsarın senin Gonca dembeste kılmışdır o güftarın senin	Dilrubalar içre **Ṣabrî** sana meyl etse nola Bir güzelde yoktur ol evza u etvarın senin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
75a	Ṣabrî	Terk idüp ben aşıkı gitti azar ile habib Canıma kar itdi firkati aklım aldı rakib	**Ṣabrî** kimdir diyü sultanım sorarsan Derd mendin müstemendin bir fakir ü bir garip	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
75a	Ṣabrî	Gâhi cefa vü cevr vü gehi derdi ser çeker Bi çare ‘aṣıḳı göre senden neler çeker	Derd ü bela ü hem elem ü mihnet-i firkat Bunlar nedir bu **Ṣabrî** dahı beş beter çeker	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
75b	Ṣabrî	Öldürür ‘aṣıḳı zevk ü sefayı vuslatın Visalin ile hal böyle var kıyas it firkatin	Tıġ ile ġamzen ne lazım katlle kast eylemek Günde bin kez öldürür **Ṣabrî**yi derd ü firkatin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
75b	-	Dostum bir cefa imiş sin sen Ne aceb bi vefa imişsin sen	Kadl bala ile mehi afet Bildim bir bela imişsin sen	Kıta’		-	
75b	-	Sen feragat eyledinse ben dahı Sen adavet eyledinse ben dahı	Terk edüp ben ‘aṣıḳın gayrılara Sen muhabbet eyledinse ben dahı	Kıta’		-.--/-.--/-.-	
75b	-	Şem-i ruşen gördü kim pervane idi bi günah Mescidimde matem idip gitdi destar sabah	-	Matla‘		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Gögse el koyup rakibe sanma tazim eyledim Görmesin sinemde diyü dağ-ı ‘aşḳın örttüm	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Muhambbet ehlinin işlerse nola dağ-ı pürhunu Senin yolunda çürütmek nedür bir iki altunu	-	Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Ah u vahı eksik olmaz ‘aşıḳ-ı divanenin Dutüni çıkmadıgın gördin mi o da yalanın	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Gözüme karşu o yar iller ile alemde Dostlar gördü mi bir kimse bunu alemde	-	Müfred		..--/..--/..--/..-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Agyara o dildarın işi mihr ü vefadır Hep ben bilirim bana garaz cevr ü cefadır	-	Müfred		--./.--./.--/.--	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Ne inlerdim eger ol yar nalan oldugum bilse Ne aglardım eger hecr ile giryan oldugum bilse	-	Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Der imiş hicre sabr itsün visalim isteyen Neylesün nitsün benim ruhum ya ölsün mi seven	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Hey ne müşgil imiş muhabbet bilmez idim anı ben ‘aşḳım olmakda ziyade bi vefa oldukça sen	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	-	Bulmadım bir yar kim ol yar-ı agyar olmaya Görmedim bir gül ki hergiz mahrem-i har olmaya	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
75b	-	İtmezim ikrar ‘aşḳın saklar mı canım gibi Çak iderse cismimi ada giribanım gibi	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
75b	Ṣabrî	Sahn-ı sînem gülşen oldı dağlar gülnârdır Bu dil-i nâlânım aña ‘andelib-i zârdır	Mâh- ı nev sanma görinen **Ṣabrî**ya iş bu felek Günde biñ kan ididci cellad-ı hançer dardır	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
75b	Ṣabrî	Lebiñe kand ezilürmiş sorup aldım haberin Elime girmeye mi görince anı emerim	**Ṣabrî**yâ kuhl idünivirdi gözine cümle nücûm Güge ir gürse sabâ yârin eger hâk-i derin	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
75b	Ṣabrî	Gurbet ü garib ü bî kesîm derd ü belâdan özge yârim yok Cihânda gussadan gayrı dahı bir ġam küsarım yok	Rehi mihnette ol gubârım ben ki ey **Ṣabrî** Hevâ-yı “aşḳ ile bir yerde ârâm ü karârum yok	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
75b	Ṣabrî	Nola üftade oldumsa cefâ etmek saña düşmez Bu dâhı bîr düşdür her zamânda dilber düşmez	Düş ayagına ol yâriñ ele gelmişken ey **Ṣabrî** Sakın sev sonu nedamettir bu fırsat dâimâ (düşmez)	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
75b	-	Ne sanursun çıkarmasın dilden Senden amma ki zâhir edürem	Kanda iseñ o kendisin gözümün Sen beni anlama ki mehcurum	Kıta’		..--/.-.-/.--	
76a	Mestî	Sen bu cebîn ü cedd ile arz eyleseñ cemâl Bedr temama nakıs ide mihrie gele zevâl Ola hayâl-i ….. kaşıñ görüp hilâl Tutdı cihânı şevkiñ âyâ nur-ı zül celâl Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl	İnsâf eyleyüp kişi seyr etmese hakkı Ger bende-i ‘‘aşḳı ola ger‘abdim müttefî Seyr ide tala’tıñde senin nur-ı mutlakı **Mestî** kelâmınıñ hele budur muhakkakı Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl	Mütekerrir Müseddes (9 bend)		--./-.-./.--./-.-	
76a	İsḥâḳ	Leẕẕet-i cevrüñi idrâk ėdemezler ‘uşşâḳ Lezzet-i ḳalmadı begüm dünyâda bir ehl-i meẕâḳ	Ėşigi itleri pâ-būsı degül mi pâyıñ Ḳadr u rif‘atle başuñ göge ėrerse **İsḥâḳ**	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
76a	Hayâlî	Muhabbet ‘arzasında nice sırlar hak sar ancak Kimi olmuş gedâ-yı ‘‘aşḳ kimi şehsuvâr ancak Görüp hatt-ı gubârın kakülüne bî karar ancak Sabânuñ hâtırı kuyunda yârün pür gubâr (ancak) O dâhı bir benim gibi perişân-ı rüzgâr ancak	Çekerken şâm-ı hasret içre ruhumu piruze-i hicrân Nasip oldı mı seher ki aña bezm-i vuslat u canan Yakalar çak olup çarha irişdi nukre-i mestan Şeb-i ‘iyd eyledi gerdûn hilâlüñ dâmeni gerdân **Hayâlî** dahı içmez zâhid-i perhiz-gâr ancak	Tahmis (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
76a-76b	Süâlî	Nice bir semin derd-i ġam ‘‘aşḳım nihân olsun Nice bir faş olup esrar-ı nihanın ‘ayân (olsun) Nice bir firkatinle gözlerimden kan revân (olsun) Nice bir vâdî-i ġamda işim ah u figan (olsun) Nice bir ‘aleme ahvâl-i ‘‘aşḳım dâsitân (olsun) Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân (olsun)	İdersen ‘âşıka cevr eyleyüp âgyârı ile ‘âlem Revân eyler **Süâlî** gözlerinden nem yerine dem Geçüpdür ey kemân ebrû canıña tir-i ġam De-mâ-dem hâtip-i cemden olupdur merhem Okur bu mısrayı feryâd u efgan eyleyüp her dem Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân (olup)	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
76b	‘Alî	Süzülsün çeşm-i beştin devleti bi darı görsünler Çözülsün bend-i zülfün bendelere didarı (görsünler) Çözülsün tügmeler mir’ati pür envarı görsünler Çıkra pirehanin ta kudret-i septarı görsünler Meded ruh-ı musavver niçe olur imiş yeri görsünler	O mihr ü baht-ı **‘Alî** gibi gaddar olmak istermiş Kerem semtinden el çekmiş sitemkâr olmak istermiş Kırıp ‘aşıḳların cellad-ı humhar olmak istermiş Muhassıl zülme meyl itmiş sitemkâr olmak istermiş Yetişsünler meded üftadeler yalvarı görsünler	Tahmis (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
76b	Baharî	Hiç bilmem gözümden yaşı ne vaktin yenile Kalmadı yüzüm el içre selasıyla yenile	Damen-i yâri **Baharî** koma elden ola kim Rahm-ı andan sile gözüm yaşımı bir gün yenile	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
76b	Sırrî	Şeha çeşmü çerag-ı alem-i nur-ı nasirsin sen Nazirin görmedim ben merdüm-i sahip-i nazarsın sen	Ne bayındır senin ey **Sırrî** turmak asitanında Karar itmez felekte bir geda-yı derbedersin sen	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
76b	Ümidî	Alemi fasl-ı bahar eyledi serv ile çemen Başladı nameye bülbül yine her vadiden	Ey **Ümidî** getürüp lale sıfat ayagı Düşe gör jale gibi kuşe-i baga erken	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
76b	Yahya	Nice bir maceramız dostane dasitan olsun Niçe bir nar-ı ‘aşḳın dud-ı ahımdan ayan olsun Mekânım aynı alemde nihan enden nihan olsun Kilab-ı kuyuna cism-i zaifim armagan (olsun) Ne kuyun ahla tolsun ne kapında figan olsun Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun	Muhabbet ehline yârin cefası imtihanıdır Olmalu ‘aşıḳa cevr okları devlet nişanıdır Bana **Yahya** gibi ol mülk-i hayat cavidanıdır Beka bilme felek ayinesini cümle fanidir Begim hayr işe tehir eyleme devlet zamanıdır Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		.---/.---/.---/.---	
76b	-	Baglamaya şol ceragı sebeb olma kim şeha Bir aciz ü fakirün ocagın söyündüre	Bir şem uyar ki hadi-i rah-ı yakin olup Her bir şerarı har-ı günahın söggündüre	Kıta’		-.--/-.--/-.--/-.-	
77a	Sabrî	Kan ol demler benimle ittihat itdüklerim Muttasıl günden güne mihrin ziyad itdiklerin Ram olup her dem sözüme imkiyat itdiklerin İltifat idüp bana arz u dad itdiklerin Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin	Künc-i hasrette nice bir ah u figan Sabra takat kalmadı oldum zaif ü na tüvan **Sabrî** veş senden nola ayrıldım senden nagehan Zai’ olup gitdimi bu aşinalar heman Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
77a-77b	-	Yine hecrin dile mihman oldu Yine derdinle ciger kan oldu Akl u fikr ise perişan oldu Zi cüz-i kahr ise feravan oldu Hane-i dil katı viran oldu Arzın cevr ise evzan oldu	Sende ki şive vü naz ise yeter Bende ki sur u güdaz ise yeter Dil-i alide niyaz ise yeter Hasılı çohsa az ise yeter Hane-i dil katı viran oldu Arzın cevr ise evzan oldu	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		..--/..--/..-	
77a	Zâtî	Kanı şol demler ki bir serv-i bülendim var idi Sünbülden her gice boynumda bend var idi	Ey tabibi can u dilber gün ola kim diyesin **Zâtî** dirlerdi benim bir derd mendim (var idi)	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
77a	Zâtî	Dem-be-dem seylatveş eşk-i revanım caglar Dögünüp taşlarla aglar halime ırmaklar	**Zâtî**ya ferhad için taglarda feryad eyledüm İşidüp feryadımı gögsin geçürdi taglar	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
77a	Bâki	Olsa zülf-i o gülizara nikab Olur aşüfte sünbül sirab	Ġam-ı devran düni çekme yüri **Bâki**ya ol hemişe mest ü harab	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
77a	Bâki	Eylesün vaslını derman dil-i bi mara meded Düşelü işte ben oldum bana bi çare meded	Mededin kalmadı feryad u figanı eyleyecek Sana kimden ere ey **Bâki**yi bi çare meded	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
77a-77b	Bâki	Gülüstan-ı nerm şarab-ı cam mey-i güldür bana Kul kul-ı hul-ı sürahi savt-ı bülbüldür bana	Hayder-i kerrarım meydan-ı nazmın **Bâki**ya Nale ki hame Zülfikar vü tab-ı düldür bana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
77b	Ubeydî	Ugradın hecr-i ruh-ı yâri temaşa idemem Sarulup boynuna bir buse temenna idemem	Şol kadar yaktı **Ubeydî**-i firak ateşi kim Sana mektupla ahvalimi imha idemem	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
77b	Fiġânî	Dökmege kanını halkın ki müjen al eyler Bize geldikçe dokunmaz geçer ihmal eyler	Gün yüzünsiz idemez tab-ı **Fiġânî** efgan Bülbülün saglıgı fasl-ı hazan eylemez lal	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
77b	Cem	Tarik-i tac u fanide dervişanuz Çekmezüz dehrin ġamın başımıza sultanız	Gel beri mülk-i harabata bizi gör tabı Gül gibi cam-ı şarab elde **Cem**-i devranuz	Gazel (6 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
77b	Fiġânî	‘Aşık geçer mi ol sanem lal-i nabdan Mest-i müdam olan kesilir mi şarabdan	Naz-ı uyhusuna vardı işitmez **Fiġânî**ni Tab-ı dahı uyanmadı ol gonca habdan	Gazel (5 beyit)		-	
77b-78a	Ubeydî	Gonca lebsin katı ranasın sen Serv kadsin igen alasın sen	Satulursun be **Ubeydî** bir gün Ne için talib-i dünyasın sen	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
78a	Ubeydî	Ġamze-i mestin ucundan nice gavgalar ola Fitne-i hali ruhunla ne temaşalar ola	Gel götür hakdan üftade **Ubeydî**yi bugün Hey kıyamet niçe bir vade-i ferdalar ola	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78a	Ubeydî	Ġamınla pa-mal olan dil-i biranı anmazsın Ele l ihsan idersin künc-i vaslın anı (anmazsın)	Nice sıhhat yüzün görsün **Ubeydî** derdmendin kim Tabibim yıl geçer ol haste-i hicranı anmazsın	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
78a	Cinânî	Sanmanuz gurbetin cam-ı hoş güvarı anlar beni Ya safa-yı seyr ü gülgeşt-i kenar anlar beni Bir acep haletdim leybine har anlar beni Gitmege mâni düşüp bî ihtiyar (anlar beni) Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni	Ey **Cinânî** gerçe imandandurur hubb-ı vatan Kuy-ı dilber variken anman vatan-ı namı ben ‘aşḳdan daim çekerken dil ġam u derd ü mihen Guşuma girmez nigera pend-i yaran kühen Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78a	Ubeydî	‘Aşḳla ayine-i kalbini mücella eyle Daima suret-i şevke anı mücella eyle	Katı mahzunlugu var hecrinle sultanın Gel kerem eyle **Ubeydî**-i tesella eyle	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78a	Ubeydî	‘Aşḳla ġamlak olan diller sefayı neylesün Derd ile başı hoş olanlar devayı neylesün	Muy-ı cisminden **Ubeydî** kara şalı var iken Salik-i rah-ı fena gayrı kabayı neylesin	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
78a	Ubeydî	Can u dil hak-ı reh-i zümre-i irfan mı degil Hem ser efser-i key Hüsrev ü hakan mı degül	Göge atarsa külahını **Ubeydî** yeridir Ehl-i fazl olmadı mı faik-i akran mı degül	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
78a	Hayâlî	Arızın vasf eyler iken gülşen içre gül güle Şöyle kesret oldu kim söylerdi bülbül bülbüle	Şöyle nazm itdim **Hayâlî** vasf-ı ruy-ı yâri kim Dinlese anı figanlar ide bülbül bülbüle	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘Ulvî	Ey ẕât-ı şerîfüñ şeh-i şâhân-ı risâlet Nâmuñla ṭolu defter ü divân-ı risâlet	Ey **‘Ulvî**-i miḥnet-zede Ḥaḳ’dan umarım kim Maḥşerde şefi‘üñ ola sulṭân-ı risâlet	Kasîde (22 beyit)		--./.--./.--./.--	
78b-79a	‘Ulvî	Ḫalḳ-ı ‘âlemden biraz göñlüm cüdâ olsun derin Ârzû-yı câh-ı devlet hep hebâ olsun derin Bendeñ olmaġa şehâ senden rıżâ olsun (derin) Kuluña gâhî cefâ gâhî vefâ olsun (derin) Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin	**‘Ulvî**’yâ gülzâre vardum ḳalmaġa def‘-i humâr Şundılar destüme bir dîvân-ı gülzar-ı ḫayâl Ben tefe’ül idicek geldi bu naẓm-ı pür- ḫayâl Oḳuyup ol şâh-ı ḥüsne ḳarşu itdüm ‘arż-ı ḥâl Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin	Mütekerrir Müseddes (5 bend)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘Ulvî	Bezmine vardum ṣafâ geldüñ diyü cânân baña Bir ṣafâ geldüñ ṣunup virdi ṣafâ ol an baña	Nâ-gehân bir bî-vefâya nâẓir olmış **‘Ulvî**’yâ Mâcerâ-yı ḥâlin aġlar dîde-i giryân baña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘Ulvî	Hergiz incinmez cefâdan dilberâ ‘âşıḳ saña Kimse dimez lâ yıḳarsan ‘âlemi lâyıḳ saña	Dâġ-ı mihrüñ ol mehüñ sînende yakdıñ ṣubḥ-veş Yaraşur dirlerse **‘Ulvî** ‘âşıḳ-ı ṣâdıḳ saña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘Ulvî	Şol dil ki câm-ı ‘aşḳ ile mestâne olmaya Lâyıḳ budur ki şem‘ine pervâna olmaya	**‘Ulvî** añar mı Leylî vü Mecnûn ḥikâyetin ‘Âḳil odur ki sözleri efsâne olmaya	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
78b	‘Ulvî	Yûsuf-ı ḥüsn-i bahâ didiler ey şâh saña Bende-i ḫalḳa begûş olsa n’ola mâh saña	Şeb ṣubḥ-ı viṣâle irişince **‘Ulvî** Ṣu‘le-i âh yiter meş‘ale-i râh saña	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
78b-79a	‘Ulvî	Nûr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bîmâra fedâ Dil ü cânum ol iki ġamze-i ḫûn-ḫâra fedâ	‘Aḳl u ṣabr u ten ü cân u dil ü dînüm ne ki var **‘Ulvî**’yâ cümlesi ol ṭurre-i ṭarrâra fedâ	Gazel (5 beyit)		..--/..--/..--/..-	
79a-79b	‘Ulvî	Misâl-i ‘âşıḳ u ma‘şûḳ olup ḫazân u bahâr Ḫazân ṣarardı vü oldı bahâr-ı lâle-‘izâr	Bahar ‘ömrini hak eylesün hazandan emin Niteki alemi devr eyleye hazan-ı bahar	Kasîde (43 beyit)		.-.-/..--/.-./..-	
79a	‘Ulvî	Hattı geldikde vefa eyledi ol yar sana Ey gönül hızır yetişdi hatt-ı dildar sana	**‘Ulvî**ya burç-ı sadette komaz kebkebini Cevr ider yar gibi çarh-ı sitemkâr sana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
79a	‘Ulvî	Bi güne zulm ider ol şah-ı cihandar bana Bir bedr olsa gönül dar-ı cihanzar bana	Can virürdim sitem-i hasretle ey **‘Ulvî** Vuslat-ı dilber eger kılmasa timâr bana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
79a	-	Çeşmim ey sultanım alem-i şehenşehim olsun sana Ferş-i sinem cilve kıldıkça zemin olsun sana	Efser idündün sifal-i kuy-ı cananı dirig İşini başa ilettin aferin olsun sana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
79a-79b	‘Ulvî	Maşuk odur ki hüsn ile gayet ferid ola ‘Aşıḳ odur ki derde düşe na ümid ola	Mensûb iken cenâb-ı sâ’det me’âbıña **‘Ulvî** ḳuluñ revâ mı ḳapuñdan ba‘îd ola	Gazel (5 beyit)		--./-.-./.--./-.-	
79b-80a-80b	‘Ulvî	Meger bir şeb temevvüc eyledi deryâ-yı ẓulmânî Hevâdan ḳaynayup cûş itdi ya‘ni düşmenüñ ḳanı	Müyesser eyle destüne devlet-i hatemin şahı Muinin eyleye Hak hazret-i sultan-ı süleymanı	Kasîde (49 beyit)		.---/.---/.---/.---	

Tablo 5. (Devamı)

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**						
Yp. nu.	**Mahlas**	**Matla‘ Beyti / Bendi**	**Makta‘ Beyti / Bendi**	**Nazım Şekli / Birimi**	**Nazım Türü**	**Vezin**	**Açıklamalar**
79b	‘Ulvî	‘Ârıżuñsuz lâle-veş dâġ-ı sitemdür gül baña Kâkülüñsüz heft-ser-i ejder gelür sünbül baña	**‘Ulvî**’yem bülbül-ṣıfat kârum dem-â-dem giryedür Kendü luṭfuñdan ḥabîbüm bâri bir kez gül bana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
79b	‘Ulvî	Âh kim zülfüñ belâsı nâ-gehânîdür baña Nâvek-i ġamzeñ ḳażâ-yı âsmânîdür baña	Gül gibi tâze ġazeller söyledüñ **‘Ulvî** bu gün Şimdi şehrüñ bir civân-ı nükte-dânıdur baña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
79b	‘Ulvî	Nücum ile meh-i nev sanma dan u danedir dünya Nice avare sayd itmiş kebuterhanedir dünya	Bekaya nazar ol **‘Ulvî** fenadan göz yumup el çek Kadimi hadd-ı satıyla tolu efsanedir dünya	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
79b-80a	‘Ulvî	Ey göñül seyyâḥ olup ‘azm it vaṭandan bir yaña ‘Âlemi geşt idelüm sen bir yaña ben bir yaña	Baġ varmaġasın varsam **‘Ulvî**ya dildarsız Dil uzadur ḫârlar bir yaña sûsen bir yaña	Gazel (7 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80a	‘Ulvî	Cân eritdi ḥidmetüñde şem‘-i nûr-efşân aña Tâc-ı zer giderse ṭañ mı âteş-i sûzân aña	**‘Ulvî**’ye ḫân-ı viṣâl olmazsa hergiz naṣîb Sîne tennûrunda besdür dâġ-ı miḥnet nân aña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80a	‘Ulvî	Düşdügümce ‘aşḳa hem-dem hicr-i dilberdür baña Her zamân bir bî-vefâ sevmek muḳarrerdür baña	La‘l-i yâre beñzedüp mest-i şarâb olduñ diyü Gözlerüm yaşı yañılmaz **‘Ulvî**’yâ terdür baña	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80a	-	Şeb-i firḳatinde ḳaldım nice yıllar bî kes ü tenhâ Gelüp ol mah-veş ġam-hâneme basmaz ḳadem tenhâ	-	Müfred		.---/.---/.---/.---	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
80a	‘Ulvî	Yeşil destâruñ ile sebz-i câmuñ ey gül-i ra‘nâ Nihâl-i serv-i bâlâ üzre ḳonmış ṭûṭîdür güyâ	Dökilmiş sebze-zâra berg-i güldür ṣandum ey **‘Ulvî** Yatur destâr-ı sebzin yaṣdanur ol ruḫları zîbâ	Gazel (5 beyit)		.---/.---/.---/.---	
80a	-	Düşdügümce ‘aşḳa hem-dem hicr-i dilberdür baña Her zamân bir bî-vefâ sevmek muḳarrerdür baña	-	Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Mecmuada, şiirin makta‘ beyti yoktur.
80a-80b	‘Ulvî	Pister-i miḥnetde çeşm-i ḫûn-feşân aġlar baña Zaḫm-ı sînem niçe demlerdür ki ḳan aġlar baña	Giryeden çeşme agırdı ey **‘Ulvî** hâb Daima câm-ı şarâb-ı arġuvân aġlar bana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80b-81a	‘Ulvî	Kemerüñ tîġ-ı mücevherle olup ġarḳa-i zer Der-miyân itdi saña varan o tîġ u o kemer	Salṭanat tîġını ṭaḳın kemer-i ‘adli ḳuşan Boynı bağlu ḳul iden her kişi çün tîġ u kemer	Kasîde (31 beyit)		..--/..--/..--/..-	
80b	‘Ulvî	Came-i fahr sana bir pirehen yegdir bana Küşte-i ‘aşḳın ben ey hâce kefen yegdir bana	Hande eyler giryene gülen güller dime **‘Ulvî** sakın Gülistan ol bedensiz gülbinden yegdir bana	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80b	‘Ulvî	Lalin olmadı bana bunda gıda Yesurrulah fil cinan gıda	**‘Ulvî** oldu çü mihri hattin ile Nurullah kabre isda	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.-	
80b	‘Ulvî	Biraz daha ye benzerler olmuş gıdası merdüm Akil tekarrüp itmez dünya-yı duna asla	Herkes sefa sürerken bezm-i cihanda **‘Ulvî** Nagah ecel tolusun içmiş piyale paşa	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	
80b	‘Ulvî	Gurbete düşdüm diriga ‘aşıḳ-ı şeyda olup Bu garip illerde kaldım bi kesü tenha (olup)	Bülbül asa **‘Ulvî**yi maksudun aglatmakmudur Gülistanı naz içinde bir gül-i rana olup	Gazel (5 beyit)		-.--/-.--/-.--/-.-	

Tablo 7. Mecmuada bulunan mensur parçaların (1b-80b) MESTAP'a göre muhteva tablosu

Yer Nu:	**İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 Numaralı Şiir Mecmuası**					
Yp. Nu.	**Müellif**	**Eser Adı**	**Baş**	**Son**	**Konu**	**Açıklamalar**
47b	Nev'î	Dîvân-ı Emlahüs (…) Nev'î Çelebî Efendî	Bismillâhirrahmânirrahîm Sipâs-ı bî-ḳıyâs mübdi'-i 'aḳl u ḥavâssa ki sîn-i suḫanı şâne-i nev-'arûs-ı nev'-i insân ve noḳṭa-i nûn-ı nuṭḳı ḫâl-i cevher-i 'irfân ḳıldı münşiyye	Ḫudâ muvafıḳ u mu'în ola. Ve's-selâm	Dibâce	Mecmuada sadece bu sayfada mensur parça bulunmaktadır. Diğer sayfalarda hep manzum parçalar bulunmaktadır.

4. İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ NEKTY01532 NUMARADA KAYITLI MECMÛ‘A-İ EŞ‘ÂR’IN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

4.1. Transkripsiyon Alfabesi

Tablo 8. Transkripsiyon alfabesi

آ	Ā, ā, A, a,	ش	Ş, ş
ا/أ	A, a, Ā, ā, E, e	ص	Ṡ, ṡ
ء	’	ض	Ż, ż, Ē, ē
ب	B, b, P, p	ط	Š, š
پ	P, p	ظ	Ž, ž
ت	T, t	ع	‘
ث	Ś, ś	غ	Ġ, ġ
ج	C, c	ف	F, f
چ	Ç, ç	ق	Ķ, ķ
ح	Ģ, ģ	گ/ك	K, k, K, k, G, g, ñ
خ	Ĥ, ĥ	ڭ	Ñ
د	D, d	ل	L, l
ذ	Ź, ź	م	M, m
ر	R, r	ن	N, n
ز	Z, z	و	Ū, ū, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü, V, v,
ژ	J, j	ه	H, h, a, e
س	S, s	ي	Ī, ī, I, ı, İ, i, Y, y

4.2. Metnin Kuruluşunda İzlenen Yol

Mecmuanın transkripsiyonlu metnini hazırlarken şu hususlara dikkat edilmiştir:

1. Çalışmada mecmuanın (1b-80b) varakları arasındaki şiirler transkripsiyonlu metin haline getirilmiştir.
2. Basımı yapılmış divanlar, tezkireler, mecmualar ve divan şiiri barındıran belli başlı eserler taranarak mecmuada geçen şiirlerle karşılaştırıldı, metin tenkidi yapıldı, nüsha farkları dipnotta belirtilmiştir.
3. Mecmuada geçen şiirler basılmış eserlerdeki şiirlerle karşılaştırıldı, yayımlanmış bir divanda olmayıp mecmua içerisinde bulunan, dolayısıyla yayımlanmış tenkitli metinlere katkıda bulunacak unsurlar dipnotta gösterildi.
4. Gereken yerlere metin tamiri yapılıp, köşeli parantezle “[ ]” gösterilmiştir.
5. Mecmuada her şiirin her beytine sıra numarası verilmiştir.

6. Mecmuanın sayfa numaraları metin içinde "1b, 2a, 2b, …" biçiminde gösterilmiştir.
7. Şairlerin mahlasları metin içinde koyu gösterilmiştir.
8. Arapça ayet ve hadisler tırnak işareti (" ") içerisinde italik yazı karakteriyle gösterilmiştir.
9. Mecmuadaki şiirlerin nazım şekilleri, şiirin hemen üstünde kalın yazıyla gösterilmiştir.
10. Mecmuadaki şiirlerin vezni, şiirin hemen üstünde kalın yazıyla gösterilmiştir.
11. "N'ola, n'içün, n'eylesün, k'ola" gibi hece düşmesi sonucunda oluşan kalıplaşmış ünlü ulamalı kelimelerin yazımında mecmuadaki imlâya uyulmuş ve kesme işareti (') ile gösterilmiştir.
12. Şeddeli kelimelerin imlâsında vezne uyulmuştur. Örneğin; ġašš kelimesinin vezin gereği bazen "ġašš" bazen de "ġaš" şeklinde yazılması gibi.
13. Anlam veya vezin gereği yapılması zaruri olan eklemeler, metin tamirleri köşeli ayraç "[ ]" içerisinde gösterilmiştir.
14. Mecmuada okunamayan kelime ve kelime grubu "(…)" şeklinde gösterilmiştir.
15. Okunamayan kelimeler, dipnotta belirtilmiştir.
16. Tablolar oluşturularak mecmuanın muhtevası oluşturulmuştur.
17. Farsça ve Arapça olan şiirler ayıklanıp metnin sonuna fotoğrafları koyulmuştur.

4.3. Transkripsiyonlu Metin

(1)

Rıża Pâşâ Kütüpḫânesi

Mecmû'anın Hey'et-i Umûmiyesi[31]

(2)

1b

[Ḳaṣîde]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Divân Emlahü'l Buleġâ Ve Efsaḥu'l Şua'râ Emrî Çelebi Raḥmetullâh-î 'Aleyh

1. Varaḳ-ı zerdîni her berg-i haẕânuñ el-ân
   Mühre-i jâle ile ḳıldı mücellâ devrân
2. Rişte-i ḳudret ile gördi muṭarrâlanmış[32]
   Eyledi berfden[33] üstine şitâ sîm efşân

[31] Bu kısım mecmuanın iç kapağında yazmaktadır.
[32] muṭarrâlanmış: mıstarlanmış, D.

3. Çün yazıldı ḳalem-i ṣun‘ ile haṭṭ-ı şecere
   Üstine şâh-ı haẕân adına urıldı nişân
4. Bu ḥadîs eyle[34] ki ḫayr olmaz imiş aṣferde
   N'ola eylerse haẕân ḫâce-i gülzâra ziyân
5. Âferîn reng-rez-i dehre ḫum-ı nîlîde
   Câme-i sebzîni her bergüñ ider zerd hemân
6. Ḳıldı ṭûbâ-yı ḫazânı ḥulel-i rengîn ‘arz
   Oldı bir ravża-ı gülşen yine mânend-i cinân
7. Gel dıraḫt üzre naẓar eyle haẕân yapraġına
   Zer nisâr[35] itdi şecer üstine ḳudret eli ṣan
8. Görinen her varaḳ-ı zerdde ḫamr[36] yâḫûd
   Düşdü zer âyîne-i âleme ‘aks-i ruḫ-i cân
9. Bâġ bir tâze gülüñ yâ ġam-ı hecriñ mi çeker
   Ki benim gibi döküpdür ruḫ-ı zerd üstine kan
10. Ne ‘aceb ‘âlemi var berg-i haẕânuñ cûda
    Rûz u şeb ẓâhir ider encüm ile kâh-keşân
11. Dürlü yapraḳlar ile çözdi bir altunlu kumâş
    Kâh-gâh-ı çemen içre yine üstâd-ı haẕân[37]
12. Sanma ṭaşında[38] haẕân yapraġı ṣancılmışdur
    Âşikâr eyledi gencîne-i pinhânı zamân
13. Her dıraḫtı çemenüñ mâlik-i dînâr-durur
    Zîri[39] ger ḫâḳ ile eylerse ‘aceb mi yeksân
14. Zer celâcil görinür berg-i haẕân dime dile
    Sun‘u ṭâvûsı ḳılupdur çemen içre cevelân
15. Hıl‘at-i sebzî[40] geydürmiş idi şâhâ[41] bahâr
    Etegi ṭolu filoriye ṣatupdur erzân
16. Zer beden dikmişti ḥılfati[42] sebzînde dıraḫt
    Lâ-cerem eskiyicek her birisi oldı ‘ıyân
17. Tıfl-ı şâhuñ başına dizdi[43] ‘adedsüz altun

---

[33] Eyledi berfden: Berfden eyledi, D.
[34] eyle: üzre, D.
[35] nisâr: nişân, D.
[36] ḫamr: humret mi, D.
[37] 10-11 beyit: 11-10 beyit, D. Beyitlerin yerleri değişmiştir.
[38] ṭaşında: gülşende, D.
[39] Zîri: Zerî, D.
[40] sebzî: sebzîni, D.
[41] şâhâ: bâga, D.
[42] Zer beden dikmişti ḥılfati: Zerler itmişdi nihân, D.

Peder-i pîr-i haẕân buldı meger genc-i nihân

18. Görinen berg-i haẕân şanma ‘arûs-ı şâhuñ
Levḥ-i zer aşdı yine boynına dâmâd-ı zamân[44]
19. Yâ ḥabâbuñ legeni örtüsine dizmeg içün
Pûl-ı zer ḥâṣıl[45] ider zer-ger-i bâġ u bûstân
20. Her şecer serv-i ḫırâmânuñ olup ibdidai[46]
Âteşîn dâġ yaḳup cismini itmiş[47] ‘uryân
21. Regleri n’ola ‘ıyân olsa teninde bergüñ
Zerd-rûluḳ anı pîr eyledi ey tâze civân
22. Bülbülüñ dûdı ki peyveste olup[48] her şâha
Şu‘le-i âteşe tebdîl olupdur o duḫân
23. Tîr-bârân idicek ḳavs-i ḳuzaḫdan gerdûn
Aldı her berg-i haẕân destîne[49] zerrîn ḳalḳan
24. Şâhda berg-i haẕân gördi vü uçdı bülbül
Ṣandı ol tîrin ucında anı zerrîn-peykân[50]
25. Bâg-ı dehr içre[51] haẕân gördüñ ise olma ḫamûş
Eyle bu şi‘re ser-âġâz gel ey bülbül-i cân
26. Kâmetüm şâh-ı ḫaẕân-dîde yüzüm berg-i haẕân
Odlu âhım ḳurımış serv yaşım âb-ı revân[52]
27. Nokta-i sürḫ-durur berg-i haẕân üstinde
Ruḫ-ı zerdümdeki ḫûn ḳaṭrelere oldı ‘ıyân
28. Her ḫaẕân-dîde şecer kûşe-i gülzâr içre
Dûd-ı âhum-durur ey serv-i sehî şu‘le-feşân
29. Rişţelerdür ki haẕân yapraġı içinde ṭurur
Reglerümle ten-i zerdümde benüm rişte-i cân
30. Arturur nâlemi[53] dil **Emrî** ṣarardukça yüzüm
‘Andelîb itmez egerçi ki haẕân irse fiġân

---

[43] dizdi: dökdi, D.
[44] zamân: cihân, D.
[45] ḥâṣıl: hâzır, D.
[46] ibdidai: abdâlı, D.
[47] itmiş: kılmış, D.
[48] olup: idi, D.
[49] Destîne: üstine, D.
[50] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: “Zer-nişân hançerini aldı elinden bîdüñ / Sokmayınca vire mi düzd-i sabâ aña emân”
[51] dehr içre: tab‘umda, D.
[52] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: “Rişţelerdür ki haẕân yapraġı içinde ṭurur Reglerümle ten-i zerdümde benüm rişte-i cân” ama mecmuada 29. beyitte geçmektedir.
[53] nâlemi: nâleyi, D.

31. Nite[54] kim ‘ârıż-ı ma‘şûḳ u ruḫ-ı ‘âşıḳ veş[55]
    Bâġ-ı ‘âlemde cihân[56] ola bahâr pâye-i haẕân
32. İrmeye[57] dest-i haẕân dâmenine serv gibi
    Ol elif-ḳâmetten[58] ola tâze çemen içre çemân

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Saldı gülşende yine seccâde-i aḫḍar çemen
   Olmaġa ḳâim-maḳâm-ı âḫtar[59] peyġâmber çemen
2. Kaçurup ceyş-i[60] şitâyı fâriġ oldı yemişden[61]
   Kûşe-i gülşende şançupdur yine gönder çemen
3. Servden sancaḳ çeküp çekdi yeşil bayraklık ceyş
   Şehr-i gülzâra emîr olmış-durur beñzer çemen
4. Ḳondı gülzâra yine bir ṭûtî-i ser-sebz kim
   Ġoncadur minḳâr-ı yâḳûtı zümürrüd-bir çemen
5. Târem-i mînâda ‘aks-i sebze-i[62] bitürdi yâ
   Mezra‘-i sebz-i felekde dâne-i aḫter çemen
6. Safha-i bâġa ṣabâ yazmış bahâr evṣâfını
   Ey sehî-ḳad bir elifdür bâġ içinde her [çemen]
7. Sebze ṣanmañ ṭutdı gülzârı duḫân-ı sebz-gûn
   Bezm-i gülşende çü çıḳdı[63] lâleden micmer çemen
8. Kan mı ṭutdı ġonca-i ḥamrâyı bir dem kim ṭutar
   Şâh-ı gülde faṣd içün pîrûzeden neşter [çemen]
9. Serv-i bâlânuñ aġaçdan düşdi çün kim sâyesi
   Yeşil aṭlasdan gelüp ṣaldı aña pister çemen
10. Hatt-ı dil-dâr ile ceng itmek diler var ise ger
    Başına şebnemden urmış bir gümiş miġfer [çemen]
11. Câme-i sebzini servüñ gördi pâre pâredür
    Dikmege anı getürdi rişte-i aḫḍar çemen
12. Şâhid-i bâġuñ ‘iẕârında temâşâ eyle kim

[54] nite: nice, D.
[55] veş: dôst, D.
[56] cihân: ‘ıyan, D.
[57] İrmeye: İrmesün, D.
[58] ḳâmetten: kâmet, D.
[59] âḫtar: Hızr, D.
[60] ceyş-i: cünd-i, D.
[61] yemişden: cengden, D.
[62] sebze-i: sebze mi, D.
[63] çıḳdı: yakdı, D.

Zülf-i müşgîn sünbül olmışdur ḫaṭ-ı ‘anber [çemen]

13. Şâne içün zülf-i müşg-efşânına sünbüllerüñ
    Eylemiş pîrûzeden dendân-ı müstaḫżar çemen
14. Âb yanına gelicek ṣuya ṭaldıysa n'ola
    Ġoncânuñ ‘aksin ṣanupdur anda la‘l-i ter [çemen]
15. Sebze ‘aksin ṣanmañuz peyk-i revân-ı âbda
    Bağladı beline başun ḳanlu[64] bir ḫançer çemen[65]
16. Kalsa bir yerde[66] n'ola reftâra ḳâdir olmasa
    Şol ḳadar sûzun ki serv ayaġına ḫançer[67] [çemen]
17. Ṣu gibi sâfî dilinde her zamân oḳur revân
    Eylemiş bu maṭla‘ı ey sebz-ḫaṭṭ ezber çemen
18. Gerçi her sunun kenârında olur aḫḍar çemen
    Gör bu kan ırmaġını kim bitürür aḥmer çemen
19. Didüm ey gül ‘ârıżuñda haṭṭ-ı sebzüñ terlemiş
    Didi ol ġonca-dehen olur seḥerde ter [çemen]
20. Şem‘-i ruḫsârında beñzemiş ḫaṭ-ı jengâruña
    Şem‘den bir naḫl-bend olan[68] biterse ger çemen
21. Hâl-i müşgînüñ ezelde dâne sancıpdır[69] aña
    Ġabġabuñ sîbinde ayvâ kim henüz biter çemen
22. Dâne-i hâlüñ ġam-ı sevdâsı başdan gitmeye
    Bitüre ḫaṭṭuñ hevâsıyla sifâl-i ser çemen
23. Kâmetüñ üzre leb ü ḫaṭṭuñ ‘acebdür toġrusı
    Kim görüpdür ġonca açup bitüre ‘ar‘ar [çemen]
24. Safha-i gülzâr **Emrî**den yazar vaṣf-ı ḫaṭuñ
    Rîsmân-ı sebz ile çekmiş-durur mıṣṭar çemen

2a

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Müsemmen

1.

1. Dîn lâle ‘ârıżuñçün jâle-bâr olmış-durur
   Her müje ḫüsnüñ gülinsüz gözde hâr [olmış-durur]

[64] başun ḳanlu: yeşil kınlu, D.
[65] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: “Mısr-ı gülşende benefşe şöyle dizdi verdi çün Hattına Fir‘avn gibi jâleden gevher çemen”
[66] bir yerde: bâg içre, D.
[67] ḫançer: sançar, D.
[68] Olan: olup, D.
[69] sancıpdır: saçmışdur, D.

2. Sîne ‘ışḳuñ âteşiyle pür-şerâr olmış-durur
   Dil hevâ-yı ḳâkülüñle bî- ḳarâr olmış-durur
3. Cân firâḳ-ı la‘l-i nâbuñla figâr olmış-durur[70]
   ‘Aḳl u fikrüm ṭurrân ile târumâr olmış-durur
4. Ten ġam-ı zülf ü ḫaṭuñla ḫâk-sâr olmış-durur
   Üstüḫân-ı ser mekân-ı mûr u mâr olmış-durur

2.

1. Çarh abdâluñdur ey meh dâġlar seyyâresi
   Ṣubḥ küşteñdür ki ḫûn-âlûdedür ruḫsâresi
2. Eyledi Mirrîh ḫûn-u ġamzeñüñ seḥḥâresi[71]
   Sîne-çâküñdür hilâl eksük degüldür yaresi
3. Gül helâküñdür ḳulaġuñca-durur her pâresi
   Bir leked-kûyuñ[72]-durur sünbül ki gitmez ḳaresi
4. Oldugıyçün sâġar-ı bâde lebüñ âvâresi
   Bâd ḳabrinde ḥabâbuñ türbe[73] olmış-durur

3.

1. Kufl-ı yâḳûtuñ dilin açup yine ol nâzenîn
   Ben faḳîr üftâdeye virdi niçe dürr-i semîn
2. Zâhir oldugı naẓarda gözlerüm ‘ayne'l-yakîn
   Gördi miskîn[74] nâfeyi bir misli yoḳ engüşterîn
3. Ḳaddümi ḫam gibi ḫâtem etdi[75] ol la‘l-i nigîn
   Nâfe gibi bagrumı ḫûn eyledi bu müşġ-i çîn
4. Geh ġam-ı kâkül gibi sevdâ-yı zülf-i ‘anberîn
   ‘Ayş u nûşı ben ġaribiñ[76] zehr-i mâr olmış-durur

4.

5. ‘Aks-i ḳavsüñ çeşm-i hûn-bârumda ey nâvek-fiken
   Zaḫm-ı pür-ḫûnumda zerrîn ḫançerüñ ey sîm-ten
6. Çâk-ı sînem ẓâhirâ[77] ḫûn içre ey şemşîr-zen

---

[70] Divanda bu mısraların yerleri değişmiştir: “Cân firâḳ-ı la‘l-i nâbuñla figâr olmış-durur / Dil hevâ-yı ḳâkülüñle bî- ḳarâr olmış-durur

[71] Eyledi Mirrîh ḫûn-u ġamzeñüñ seḥḥâresi: Oldı Mirrîhi sipihrüñ gamzeñüñ mekkâresi, D.

[72] kûyuñ: kûpuñ, D.
[73] türbe: türbe-dârı, D.
[74] miskîn.: müşgîn, D.
[75] ḫam gibi ḫâtem etdi: hâtem gibi ham kıldı, D.
[76] ġaribiñ: fakîrün, D.
[77] ẓâhirâ: âhirâ, D.

Ḳanlu pîrâhen içinde bu dü-tâ olmış beden

7. La‘l mir’ât içre ḳaşuñ ‘aksi ey ġonca dehen
   Rûy-ı gül-gûnuñda nâḫuñ zaḫmı ey şîrîn-süḫan
8. Didi la‘lîn câm içinde ‘aks-i engüştüñ gören
   Mâh-ı nevdür kim şafaḳda âşikâr olmış-durur

5.

9. Kâmetüñ bâlâdur ey servüm miyânuñdur vaṣaṭ
   Ṣafḥa-i güldür ‘iẕâruñ leblerüñ müşġîn nukat
10. Levh-i dilden yuyamaz ḫaṭṭuñ eger olursa şat
    La‘lüñ üzre yazdı Kevser sûresin gûyâ ġalaṭ
11. Kim ḳazıtdı ey cemâli muṣḥafum ṣafḥañda ḫaṭ
    Ḳanına ‘âşıḳlaruñ la‘lüñ getürdi çünki ḫaṭ
12. Bir gün diyeler **Emrî** içün ey sebz- ḫaṭ
    Bir ḫaṭ-ı sebzüñ ġamından ḫâksâr[78] olmış-durur

[Taḫmis]

Mefâ‘îlüñ/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ġazel-i Nişanî Taḫmîs-i Emrî

1.

1. Görindi luṭf-ı rûy-ı yâr mir’ât-ı semenlerde
2. Ẓuhûr itdi ḫırâm-ı ḳadd-i dilber nârvenlerde
3. Oturma merdüm-i çeşmüm gibi beytü'l-hazenlerde
4. Bahâr irdi ṣafâ kesb idicek demdür çemenlerde
5. Ḫuṣûṣâ ṣalına yanuñca serv sîmînlerde[79]

2.

6. Ġam u ġussa dilâ cân-ı ‘azîze gerçi düşmendür
7. Senin içün ceng ider gülşen siper gül tîġ-i sûsendür[80]
8. Ḥabâbı miġfer ü mey pehlevân-ı merdüm-efkendür
9. Zebûn olma ne zen-i ġam şerâb iç devr-i gülşendür
10. Ḳavî himmet gerekdür bu cihân içre erenlerde

3.

11. Ḳaçan vaṣl olsa bir mehrûya dir dir ditremek ḫûyı
12. Girer araya ḳucdur-maz ḳabâya sîm-pehlûyı

---

[78] ḫâksâr: dil-figâr, D.

[79] Ḫuṣûṣâ ṣalına yanuñca serv sîmînlerde: Husûsâ böyle yanuñca ola sîmîn bedenler de, D.

[80] Senin içün ceng ider gülşen siper gül tîġ-i sûsendür: Eger ceng itmek isterseñ siper gül tîg sûsendür, D.

13. Ḳoḫulayup yatur her gice bir serv-i[81] semen-bûyı
14. Ṣarılur her gül-endâma çeker pehlûya meh-rûyı
15. Ne ḥâletler nezâketler ḳomış ḥaḳ pîrehenlerde[82]

4.

16. Helâk olmış-durur el uzadanlar mâr-ı zülfine
17. Niçe Mansûr asılmışdur sebebsüz dâr-ı zülfine
18. Miyân-beste ḳamu[83] ehli ṣanem ẕülnâr[84]-ı zülfine
19. Ḳayırmaz ey göñül bend olduñsa dâr-ı zülfine
20. Ṣınuḳ diller hezârân baġludur her bir şikenlerde

5.

21. Çü **Emrî** ol meh-i nâ-mihribân bî-‘ahd dilberdür
22. Viṣâlin va‘d eylerse yine hicrân muḳarrerdür
23. Anuñçün dir bu beyti ol ki Ḫüsrev aña çâkerdür
24. Firâḳuñla Nişânî bendinin[85] ḥâli mükedderdür
25. Viṣâlün va‘d itmişdüñ be hey ẓâlim geçenlerde

Taḫmis[86]

[Muhammes]

Mefâ‘îlüñ/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1.

1. Tarîk-ı üştür-i miḥnetde cismüm pâymâl eyle
2. Ṣıyup ser ḳâsesin yâ Rab seg-i yâra sifâl eyle
3. Diyârum deşt-i sevdâ yârum âhu-yı melâl eyle
4. Çü ḳılduñ zülfini Leylî beni Mecnûn-misâl eyle
5. Ḫudâyâ belki Mecnûndan daḫî şûrîde- ḥâl eyle

2.

6. Kişiye ḥôş gelürmiş alsa yâruñ oḳları cânın
7. Ḫayât-ı câvidân bulurmış emse lebleri kanın
8. Velîkîn ġamzesi ḫışm ile dutdukda girîbânın
9. Ne ḳutlu dem-durur ol dem çeküp şemşîrr berrânın

---

[81] serv-i: cism-i, D.

[82] Bu bentden sonra divanda şu bent vardır: Gamuñdan bâd-ı âhumdan harâba vardı kasr-ı ten / Gam-âbâd-ı firâk ise degüldür kûşe-i me’men / Cemâlüñsüz pür âteşden görinür çeşme-i gülşen / Siyeh kâküllerinden gayrı yokdur göñlüme mesken / Ne müşkildür kişi cânâ garîb olmak vatanlarda

[83] ḳamu: niçe zühd, D.

[84] ṣanem ẕülnâr: var zünnâr, D.

[85] bendinin: hastañuñ, D.

[86] Müstensih macmuada başlık olarak “Taḫmis” demiştir fakat şiir divanda “Muhammes” olarak geçmektedir. Şiirin nazım şekli muhammesdir.

10. Ḥarâmî gözlerüñ diye hemân ḳanuñ ḥelâl eyle

3.

11. Gerekse derd ile döñ çeşm-i dilber gibi bîmâre
12. Gerekse baḥr-i miḥnetde yaşum gibi ol âvâre
13. Gerek aġla gerek iñle gerek düş âh ile zâre
14. Ten-i zerd ü nizâr ile irilmez rûy-ı dil-dâre
15. Anı ey dil ḥabâb-ı eşk çarḫına hilâl eyle

4.

16. Yüzine perdedir seyr-i cemâline rıżâ virmez
17. Yüzini gösterüp çeşm-i cihân-bîne żiyâ virmez
18. Gülzâr içre hergiz ‘andelîb-i zâre câ [virmez]
19. Ḫaṭ-ı reyḥân gibi şeb-bûy ṣaçı bûy-ı vefâ virmez
20. Gerek aña sebû-yı müşg-tînetden sifâl eyleye

5.

21. Gedâ-yı bî-nevâya ṣayma ḳurı server-i ‘aḳlı
22. Eger âbâd idem dirseñ ḫarâb it kişver-i ‘aḳlı
23. Gider dest-i cünûn ile başuñdan efser [‘aḳlı]
24. Perîşân eyle ṭurmasun yanundan leşker-i ‘aḳlı
25. Libâs-ı ‘ârı ey **Emrî** seg-i dil-dâra ṣâl eyle

[Murabbâ]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. ‘Ayn-ı ‘ömrüm benüm ol nergis-i bîmâra fedâ
   Mîmi hem dâyire-i naḳş-ı fem-i yâra fedâ
   Râḥım[87] olsun o kemân-ebrû-yı dil-dâra
   Dâl u lâm-u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ

2. Mîm-i mihrüñ dehenine n'ola korsa barmak
   Hâsı gibi delinüp göz göz olupdur dili çak
   Sançdı râsı daḫı baġruma bir egri bıçaḳ
   Dâl u lâm-ı dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ

3. Hâ-yı hecrüñ yine iki göz ile baḳdı baña
   Cîmi belüme kemer baġladı noḳṭa pul aña

[87] Râḥım: Râsı, D.

Râsı hem ey ḳaşı yâ oldı baña ḳadd-i dü-tâ
Dâl u lâm-ı dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ

(3)

2b

4. Ḫûn[88]-ı nâzuñ beni yâ ḳaşuña hem-tâ ḳıldı
   Elifi dûd-ı dili ‘ar‘ar-ı bâlâ ḳıldı
   Noḳṭalar dâġ ḳodı râsı kaddim râ ḳıldı
   Dâl u lâm u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ

5. Elif-i **Emrî** senüñ ḳâmet-i dil-cûñâ fedâ[89]
   Dâl u lâm u dil iki ṭurre-i ṭarrâra fedâ

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Şâh Ḳulu Zâde Ḫüseyin Çelebi Ġazeli Mu‘ammâ

1. Bu ḳadar reftâr ile sen eyleseydi gülistân
   Vâlih ü sergeşte ḳılsun kuşede serv-i revân
2. Koyaldan dilde bir biri üzere dâġlar
   Vâdi-i sînemde ḳaṭmer lâleler oldu ‘ayân
3. Bade-i lâli lebinden bizi ser mest eylediñ
   Çeşm-i maḫmuruñ gibi olsaḳ aceb mi ser-girân
4. Her görenler didiler taḥsîn ne bîmânend olur
   Gül yüzündeñ ref’ olunca sünbül-i ‘anber feşân
5. Zülfini görsek leb-i yâri peyabı itse kim
   Ḫoşdur uzun gice **Emrî** şarâb-ı erġuvân

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Merḥabâ Efendiñin Fevtine Emrî Çelebi Didügi Târiḫdir

1. Bir nidâ ermiş efendi ḥażretiniñ sem’ine
   Vuṣlat isterseñ çü bizden yaña gel yâ-hû dimiş
2. Ḫoş çekip câm-ı fenâ ol şevḳe bir târîḫ idüp
   Sâḳiya bezm-i cihândan merḥaba yâ-hû dimiş

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûl

Târîh-i diġer

1. **Emrî**yâ bu bir güzel târîh olur

[88] Ḫûn: Nûn, D.
[89] Bu mısradan sonra divanda şu mısralar vardır: Mîmi nakş-ı femüñe yâ vü rî ebrûña fedâ / İki nokta kalur ol da iki hindûña fedâ Mecmuada eksik yazılmıştır.

Vâ’izin kesse bâsını şâhımıñ

[Müstezâd]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Müstezâd-ı Emrî Efendî Raḥmetullah

1. Gitseñ seḥer ardıña senüñ şems uyardı
   Seyr itmege bâġı
2. Bir gice anuñçün meh-i nev üstine vardı
   Destinde bıçaġı
3. ‘Âşıḳ geçinür saña ḳulaḳdan gül-i ra‘nâ
   Görmez misin ey serv
4. Kaftanını yaşı boyadı beñzi ṣarardı
   Bu zerdî yanaġı[90]
5. Ben küşte-i ‘ışḳam baña ḳurşuñlı türbe
   Bu ḳubbe-i nîl-gûn
6. Hurşîd ḳamer ile gelüp ey mah uyardı
   Üstümde çerâġı
7. Tükrügini aġzında dişi üstine aldı
   Ṣandum o şeker-leb
8. Bir ḥoḳḳada ma‘cûnı şarâb-ı ile ḳardı
   Dür-dâne otâġı[91]
9. Humret ruḫ-ı beyzâda şafaḳdan degül **Emrî**
   Ol mâhıñ ucından
10. Hançerle hilâl urdı anuñ başını yardı
    Kan oldı yanaġı

[Kıta]

Ve leh-û eyzan

1. Her güneş ṭalat mehin gördüm baḳılmaz ruyına
   Çeşmi rûşen gibi bu mirati peyda eyledim
   Lâ ruḫlar ḳarşu geldikçe geçer bu seyr eyleye
   Nazikâne ruḫları ‘aksin temaşa eyledim

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Harfü Elif

[90] Bu zerdî yanaġı: Hem sînede dâgı, D.
[91] otâġı: ufagı, D.

1. Ḫurşîd-i rûy-ı yârı çün eyledüm temâşâ
   Bir ẕerrenin içinde gördüm iki Süreyyâ[92]
2. Ebrûña benzeyelden[93] şehr içre buldı şöhret
   Barmakla gösterürler şimdi hilâli cânâ
3. Bî hûde kûy çoḳ durur şol sîm ġabġabuna
   Çevgan gibikech olan el urmasun nigâra
4. Toġrı elif gibidür üstinde âfitâbuñ
   Ruḫsâruñ üzre bînüñ ey mihr-i ‘âlem-ârâ[94]
5. Ol sîb ġabġab içün nârence döndüm **Emrî**
   Böyle ḳalursa ḥâlüm bih olmaz ise ayvâ

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ġam-ı ḫattıñla ġubâr olsam ey gül-i ra‘nâ
   Mezârıma çemen[95] örte bir yeşil ḫârâ
2. Bu sözün[96] müje[97] ṭaḳdı rişte-i cânı
   Şu dem ki çarḫa ḳażâ biçdi âsmânî ḳabâ[98]
3. Dilâ saaadete irgürdi sayesini o zülf
   İki hümâyun ki dâm-ı zıl-ı hümâ
4. Ruhına ḳarşu aġarmış gözüm olur pür-eşk
   Ḳonılsa âteşe beyża ‘araḳ ider peydâ
5. Kaşuñ ġamında kim oldum duḫân âh içre
   Nite ki irsepîde hilâl-i nâ peydâ[99]
6. Yüzüñde ḫûn ile yazsun ġam âyetin ḳaşuñ
   Ki mu‘teber olur **Emrî** olursa ḫat-ı hûnâ
7. Bitürdi ġarḳa-i ḫûn sâḳîyâ ḥabâb degül
   Hevâ-yı la‘l-i nigâr ile ḳalḳdı ṣahbâ[100]

[92] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Olmaz egerçi ˙âhir encüm güneş yüzinde / Güftâr-ı pür-şitâbuñ eyler anı hüveydâ

[93] benzeyelden: öykünelden, D.

[94] 3 ve 4’üncü beyitteki şiirler divanda farklıdır: Togru elif gibidür üstinde âfitâbuñ / Ruhsâruñ üzre bînüñ ey mihr-i ‘âlem-ârâ / Kârum sorarsa yârân kendüyi keyl idüpdür / Gam hırmeninde oldum âhumla bâd-peymâ

[95] çemen: çemenüm, D.

[96] sözün: süzen, D.

[97] müje: müjeme, D.

[98] Şu dem ki çarḫa ḳażâ biçdi âsmânî ḳabâ: N'idem ki dikdi kazâ çarha âsumânî kabâ, D.

[99] 3-4 ve 5’inci beyitler divanda farklıdır.

[100] Divanda bu beyit şiirde yer almamaktadır.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şarkdan gelmiş ḳul olmışdur meh-i tâbân aña
   Ṭalḳ[101]-ı sîmîn-hâle ṭaḳsa n'ola gir devrân [aña][102]
2. Kâr-ı Ferhâdı görüp ey Ḫüsrev-i şîrîn-zebân
   Ḳaldı tîşe aġzına barmak ṣoḳup ḥayrân [aña][103]
3. Göz terâzûsıyla vezn olmuş sirişküm dirhemi
   Eyle ey ḫâce sipihri keffe-i mîzân aña[104][105]
4. Göricek ḳaşuñ hamın barmak ısırdı mâh-ı nev
   Ey hilâl-ebrû şafaḳ ṣanma bulaşdı kan [aña]
5. Tende her zaḫmum benüm bir ḳırmızı dînârdır
   Çevresinde o ḳlaruñ ey ḳaşı yâ müjgân [aña]
6. Ey kemân-ebrû oḳından dil nice bulsun ḫalâṣ
   Yıldırım gibi ir tîrüñle ol peykân aña[106]
7. Tîġ-i müjgânuña ṣordı çeşm-i **Emrî** tâ ola
   Ruḫlaruñdan ġayrıdan ḳaṭ '-ı naẓar âsân aña

Ġazel

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Eşk-i çeşmim gördi ol pîr olası sögdi baña[107]
   Bu meseldür kim erenler naḳde eylerler du'â[108]
2. Yansa ateşdân ḳalbinde gam-ı 'aşḳ âteşi
   Murġ başu üzre Mecnûnun yaparmıydı yuva
3. Didiler başuñ yarar ol yâr-ı sengîn-dil ṣaḳın
   Başumı teklîf idüp didüm ki yararsa n'ola
4. Baġlayayın zülfi zencîrine dil-dâruñ seni
   Eyleyeyin ey dil-i dîvâne bu bendi saña

---

[101] Talk: Tavk, D.

[102] Bu beyitden sonra divanda şu beyit vardır: Lâle-i kabrüm kızardı sûz-ı sînemde benüm / Her seher ki jâleler olmasa âb-efşân aña

[103] Bu beyitden sonra divanda şu beyit vardır: Göricek kaşuñ hamın barmak ısırdı mâh-ı nev / Ey hilâl-ebrû şafak sanma bulaşdı kan aña

[104] Bu beyit divanda yedinci beyitte geçmektedir.

[105] Bu beyitden sonra divanda şu beyit vardır: Kimse görmez merdüm-i çeşmüm güle bakdugını / 'Ârızuñ 'arz eylemezseñ ey gül-i handân aña

[106] Bu beyit divanda altıncı beyitte geçmektedir.

[107] Eşk-i çeşmim gördi ol pîr olası sögdi bana: Nakd-i eşküm gördi ol pîr olası sögdi bana, D.

[108] Bu beyitden sonra divanda şu beyit vardır: Didiler başuñ yarar ol yâr-ı sengîn-dil sakın / Başumı teklîf idüp didüm ki yararsa n'ola

5. Çeşm ü ruḫsârına öykünse n'ola nergisle gül
   Anlaruñ yüzin gözin açmışdur ey **Emrî** ṣabâ

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Beline ḫançer-i zer ṭaḳmış o serv-i bâlâ
   Âb-ı zerle yazılmış[109] ṣanasın servde râ
2. Sana 'aşıḳ olanın aḥla vahı artar
   Manṣıb-ı 'aşḳ da şâhım çoġ olur bâdı hevâ
3. Dökilen jâle degül la'l-i lebüñ vaṣfın da
   Aġzı ṣuyın aḳıdur ġoncalaruñ bâd-ı ṣabâ
4. Varak-ı çeşmüme nûr âyetini yazdı ruḫuñ
   Merdümüm noḳṭa vü kirpüklerüm i'râb aña
5. Zülf-i ḳâfir ḫaṭ-ı ruḫsâruña mîrim dir imiş
   Küfri ezber oḳur oldı yine ol yüzi ḳara
6. Kaşlarım ṣanma ki **Emrî** nîm içün temzâr
   Nâḫın derdle yırtup yüzini ṭutdı ġarâ

[Ġazel]

Ve leh-û

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Dökdü[110] yine cümle aḥseni[111] esbâbı Yûsufdan saña
   Ḥuccet ol ḫaṭ iki ruḫsar iki şahiddür saña

3a

2. Encüme vaṣf itdi meh ḥâl-i ruḫuñ evṣâfını
   Ḥayrete batdı niçesi niçesi ḳaldı ṭaña
3. Ol iki ruḫsâr-ı zibâdan olur ḫacl cânâ
   Başın alup gitti mihr ü mâh maġribden yaña[112]
4. Hâl-ı ḫaddüñ Mihre sulṭân oldı ey Yûsuf cemâl
   Var ise zülfüñ hümâsı sâye ṣalmışdur aña[113]
5. **Emrî**yâ Mecnûnı bir naḳḳâş taṣvîr eylemiş

[109] yazılmış: yazılup, D.
[110] Dökdü: Degdügine, D.
[111] aḥseni: esbâbı, D.
[112] Ol iki ruḫsâr-ı zibâdan olur ḫacl cânâ / Başın alup gitti mihr ü mâh maġribden yaña: Ruhlaruñdan şark-ı hüsn içre seher olup hacîl / Başın alup kaçdı mihr ü mâh magribden yaña, D.
[113] Bu beyitden sonra divanda şu beyit vardır: Dime 'uşşâk içre yâra bir sözüñe degmedük / Ey rakîb erbâb-ı dil yanında söz degmez saña

Gördüm anı ger ża‘îf olaydı beñzerdi bana

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Çeşm-i nücûma kuhl içün ey serv-i meh-liḳâ
   Her gün izüñ tozın çıḳarur göklere ṣabâ
2. Kaşuñ ġamı hilâli ża‘îf itdi şöyle kim
   Cisminde eyegüsi görinür ḳaddi dü-tâ
3. Kûyuñda ḫâne yapmaġa isterse ‘ankebût
   Âġsun ten-i nizârı mı itsün sütûn aña
4. Girdâb-ı ġamda eyledi dil zevraḳın ḫalâṣ
   Ḫıżr irdi haṭṭ-ı sebz-i ruḫ-ı dil-rübâ bana
5. Tebhâleler çıḳardı lebinde degül nücûm
   Âhum ṣadâsı çarḫı beliñletdi **Emrî**yâ

[Ġazel]

Ve leh-û

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Zebânuñ mı dehânuñda yâ berg-i lâle-i ḥamrâ
   Düşüp âb-ı ḥayâtuñ ḥavżına olmış-durur gûyâ
2. Mesîhâ mürde ihyâ eylediyse la‘lüñüñ rûḥum
   Olur bir yoġ dimesiyle dehânuñ yoġken peydâ
3. Benim ömrüm ṣaçın sevdasının pâmâlüdür tân-ı
   Ġûbâr-ı ḫâṭ-ı bitürse sebze-i sevdâ
4. Başım örtüp mezarım mevc peydâ ḳılsa görenler
   Ṣanurlar kabrime örtüldi mâî renk bir ḫârâ
5. Sirişküm ḳaṭresi bir gevher-i sîr-âb dı **Emrî**
   Tecellî idecek biẕẕât aña yâr oldı bir deryâ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Cûy-ı eşk oldı revân ol serv-i dil cûdan[114] yaña
   Gitdi gelmez bir daḫı bu çeşm-i pür-ḫûndan yaña
2. Gark olupdur başdan ayaġa varınca kan tere[115]

[114] serv-i dil cüdan: kadd-i mevzûñdan, D.
[115] Tere:dere, D.

Bir naẓar ḳıl ḫüsrevâ bu eşk-i gülgûndan [yaña]

3. Ser-keş olsa merḳad-i Leylîdeki serv-i bülend
   Bâd anı tahrîk eyler ḳabr-i Mecnûndan yaña
4. Tıfl-ı eşkim çihre-i zerd üstine oldı revân
   Ṭâli'im gör ol bir-aḫter oldı[116] altundan [yaña]
5. Ṣa'ṣa'a ṣanma güneş zencîr-i zer ṭaḳmış idi
   Âhumuñ ejderlerin ey **Emrî** gerdûndan yaña

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Gam çeker gönlüm gözümdür keffe-i mîzân aña
   Sîmden dirhemler etdi[117] eşk-i dür-efşân aña
2. Jeng ṣanma tîr-i hûn-rîzüñden ey ḳaşı kemân
   Yüzüme sürdükde çeşmimden[118] bulaşdı kan [aña]
3. Cümleten[119] yansa acep mi şişe sanculmuş durur
   Âḫ-ı dil sûzun oḳundan dilbera[120] peykân [aña]
4. Hâk olan bî-dil öperken ayaġıñ topraġını
   Kebkiñ yeri degül urmış-durur dendân [aña]
5. Mâhı kim teşbîh ider cânâ gül-i ruḫsâruña
   Yaraşurdı ḥâl-i zer olsa meh-i tâbân [aña]
6. Ġabġab-ı dil-dâr ile olmasa ser-gerdânı ṭop
   Kej naẓarla baḳmaz idi ġâlibâ çevgân [aña]
7. **Emrî**-i dil- ḫaste derdüñle ża'îf olmış-durur
   Ḫôşça ṭutsun teb-i ecel irgürmesün hicrân aña

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Eger küşteñ mezârı lâlesin bulsa ide ḥavrâ
   Ruḫına bergini gül-gûne dâġın ḥâl-i 'anber-sâ
2. Cefâya yüz dutup niçün sen ey mihr-i cihân-ârâ
   İdersin pençe-i ḫurşîdi maġlûb-ı yed-i beyżâ[121]
3. Dehânuñda zebânuñ gibi olmaz âşiyân itse

[116] bir-aḫter oldı: bed- ahter akdı, D.
[117] etdi: oldı, D.
[118] çeşmimden: gözümden, D.
[119] Cümleten: Subha dek, D.
[120] dilbera: âteşîn, D.
[121] Bu beyit divanda yoktur.

Şeker tenginde ṭûtî ġonca içre bülbül-i şeydâ[122]

4. Dehânuñda leb-i cân-baḫşuña rûḥum odur dirdüm
   Eger kûy-ı ‘ademde itmiş olsa menzilin ‘isâ
5. Hatuñla ġabġabuñ bir sîb-i miskîdür ki ḥâl añda
   İdüpdür ṣan‘at ile bir çekirdek misk-i ter peydâ
6. Bıñarı dîde-i giryânın ser-çeşmedür **Emrî**
   Kim andan bir ṭamar Nîl ü Furât vü bir ṭamar deryâ[123]

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Garîb geldi çemen-zâra nergis-i şehlâ
   Yüzüñi göremedi el-garîbü ke'l-a‘mî
2. Kenâr-ı bâm-ı felekde dün aḫşamın ḳaşuñ
   Görüp meh-i nevi didi nedür bu nev-peydâ
3. Vefâñı dil nice itsün cefâñdan tercîḥ
   Ne gördügidür ol anuñ ne bildügi cânâ
4. Biz aluruz ayaḳ altına ‘âlem-i şevḳı
   Bize olursa ol ayaḳ piyâle-i ṣahbâ
5. Kaşuñ firâḳı hilâl itdi **Emrî**yi ey meh
   Ḥabâb-ı ışḳ üzerinde sipihr-âsâ

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Ey ġayret-i ḥûr eyleyesin diyü temâşâ
   Cennetde dikilmiş depesi üstine ṭûbâ
2. Hey ne ḳara göñüllü olur zülfüne bîn dil[124]
   Bir târına aşılsa ḳılı ḳurumaz[125] aṣlâ
3. Bîniñ elifi üzre iki çeşm bi ‘ayni
   Bir şâhdır açılmış iki nergis-i şehlâ
4. Sôfî ne sorar mey-gedenüñ âb u hevâsın
   Ḫıżr âb-ı biri birisi enfâs-ı Mesîḥâ

---

[122] şeydâ.: gûyâ, D.

[123] Bıñarı dîde-i giryânın ser-çeşmedür **Emrî** / Kim andan bir ṭamar Nîl ü Furât vü bir ṭamar deryâ: Sirişküm katresi bir gevher-i nâyâb idi Emrî Tecellî eyledi bizzât aña yâr oldı bir deryâ, D.

[124] zülfüne bîn dil: zülfüñ dil-i ‘uşşâk, D.

[125] Kurumaz: kımramaz, D.

5. Mâh-ı neve bu al ile reng eylemek ister
   Emrî opuser kim urur engüştine ḥınnâ

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyzan

1. Dehânı ġâib olmış haṭṭ-ı sebz-i yârda gûyâ
   Yitürmiş sebze-zâr-ı cennet içre ḫâtemin ḥavrâ
2. Gül içre her ten-i ḫâkîde gerçi gülbün-i tîrüñ
   Velî ḫâk-i ten-i zerdümde açduġı olur ra‘nâ[126]
3. Mesîhâ mürde ihyâ eylediyse la‘lüñüñ rûḥum
   Olur bir ol dimesiyle dehânuñ yog-iken peydâ
4. Gamın bir ẕerre-i naçis idi ḫûrşid-i rûyında
   Lebin âb-ı hayatdan bulup cân oldun ol gûyâ[127]
5. Garîk-ı eşk-i pür-mevc oldugı añılsuñ **Emrî**nüñ
   Mezârı örtüsin eyleñ anuñ ter mâ’î bir ḫârâ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şeh-süvâr-ı ‘ışḳam âhum dûdıdur çevgân baña
   Çarḫ meydân tûb[128]-ı sîmîndür meh-i tâbân baña
2. Kasduma nâvek ki ol ḳaşı kemân eser olur
   Ḥâlimi görüp ıraḳdan ney gibi nâlân baña
3. Görinen encüm degül dendânlarıdur anla kim
   Her gice ḥâlim görüp bu çarḫ olur ḫandân [baña]
4. Derd oḳı peykânlarından cânuma geçdi benüm
   Cânumı al ey ecel tek eyle bir dermân baña
5. Nice nem-nâk olmayam **Emrî** nigarın ruḫları
   Kendü haṭṭı ile yazmış nâme-i hicrân [baña]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dil düşüp firḳate eyler ḫaṭ-ı dildarı recân

[126] Divanda bu beyitin yerine şu beyit vardır: Femüñ bir zerre-i nâçîz idi hurşîd-i rûyuñda / Lebüñ âb-ı hayâtından bulup cân oldı ol gûyâ

[127] Divanda bu beyitin yerine şu beyit vardır: Gül açar her ten-i hâkîde gerçi gülbün-i tîrüñ / Velî hâk-i ten-i zerdümde açdugı olur ra‘nâ

[128] tûb.: gûy, D.

Ecelin ister o kim ola giriftar-ı belâ

2. Zülf ü ḳadd ü ḫam u çeşm ü ḳaşuñı bîniñle
   Dir gören dâm ‘anâ dâm anâ dâm ‘anâ[129]

(4)

3b

3. Çekmeyen ‘aşḳ livâsın nice âh ile bilür
   Manṣıb ehline olur pâdişahım bâd-ı hevâ[130]
4. Teng olur sîne dile dâme-i fikri gelicek
   Ḥaḳḳ dimişler ki “*izâ câ’e ḳażâ dâḳa feżâ*”[131]
5. Râ sanur pîrehen içinde görenler tenümi
   Eyleyelden beni ebrû-yı ġamıñ fikri du-tâ
6. Pendi gûş eylemeyüp gûşuña öykündi gürün
   Ki ḳulaġın eline virdi gülüñ bâd-ı ṣabâ
7. ‘Aksine sâyesine ḥâlîni didim nideyim
   Anları göremezin yârdan ey **Emrî** cüdâ

[Ġazel]

Ve leh-û

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Kıla[132] gözden ruh u la‘li ey yüzi meh-tâb cüdâ
   Olmaya[133] dîde-i ter ḫûn cüdâ âb cüdâ
2. Reşk idüp eşküme boyadı ḳızıl kana yüzin
   Ṣanmâ la‘l cüdâ lâle-i sîr-âb cüdâ
3. Çarhı ṭoḳuz ṭolanur ḥüsnüñe hem-tâ görimez
   Dün ü gün mâh cüdâ mihr-i cihân-tâb cüdâ
4. Hasedinden ḫam-ı ebrûña iki bükildi
   Mihri[134] yek-rûze cüdâ ey perî mihrâb cüdâ
5. Gördi mevc urdugını çünki bu ḳanlu yaşumuñ
   Acıdı baḥr cüdâ **Emrî** mey-i nâb cüdâ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

---

[129] Divanda bu beyit yoktur.
[130] Divanda bu beyit yoktur.
[131] Bu kısım Arapça’dır.
[132] Kıla: Kılma, D.
[133] Olmaya: Tolmaya, D.
[134] Mihri: Mâh-ı, D.

1. Tîr-i dil-dûzuñ çekince sîneye ey ḳaşı yâ
   Bî-gümân bu ḳâmetüm olur kemân gibi dü-tâ
2. Alnuñ ile ḳaşuñuñ cevri çekilmez ḳatıdur
   Ṭurduġınca gerçi kim nerm olmada ġâyetde yâ
3. Çün mehtâb-ı mihrden zerd olur ey ġonca-leb[135]
   Reng-i rûyum ‘ışḳ sûzından ṣararsa n'ola[136]
4. Gülşen-i ḥüsn-i nigârı ṣaḳınup nâ-ehlden
   Bâġbân-ı haṭṭı çekdi ḫârdan ḫavlı aña
5. Şâh-ı ruḫsâr üzre ṣararmış haẕân yapraġıdur
   Ḳâmetüm üstindeki ruḫsâr-ı zerdüm **Emrî**yâ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Gam milketinde ḳaddüñi yâd eylesem n'ola
   Ey serv çün elifdür oḳımaġa ibtidâ
2. Haṭṭ-ı lebini ṣanma anuñ lâm-ı la‘lidür
   Fem dime noḳṭa-i leb-i cân-baḫşdur dilâ
3. ‘Aşk içre rehnûmun olur şeb rev olana
   Ḥâlin ḫâyali hecrde rehber yeter bana
4. Sultân-ı ‘ışḳ elinde ḳızıl tozlu yaydur
   Yanuḳ baġırlu kana boyanmış ḳad-i dü-tâ
5. Tebhâleler çıḳardı lebinde degül nücûm
   Âhum ṣadâsı çarḫı beliñletdi **Emrî**yâ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. La‘lîn ṭabaḳla ‘arż-ı zer eylerse gül saña
   Başında pâreler ṭabaḳ[137] ḫışm idüp ṣabâ
2. Zülf içre ġabġabuñda görinen beñüñ midür
   Yâ beyżadan çıḳardı başın beççe-i hümâ
3. Engüşti ile nâḫunı bir amaç destelü
   Âyînedür ki anda görinür dile żiyâ

[135] Çün mehtâb-ı mihrden zerd olur ey ġonca-leb: Mihrden çün mâh-ı tâbân zerd olur ey gonca-leb, D.

[136] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Âyine gösterdi ‘aks-i hatt-ı sebzin tûtîye / Söylesün dîvânını her gâh kendünden yaña

[137] ṭabaḳ:tabakın, D.

4. Bârân-ı eşküm eyledi ter serdügi budur
   Miski ḳabâsını güneşe zülf-i müşg-sâ
5. **Emrî** mu‘aṭṭar eylemege cân dimâġını
   Bir ṭop benefşe virdi dükkânı pür-hattı aña

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Kodı zülf üzre çû[138]barmak didüm el virmek ola
   Döndi ‘aks eyledi bildüm ki didi remz ile lâ
2. Da bu yitmez mi olup dâl ‘aṣâya düşdüm
   Ḳâmeti üzre ṣalar zülf olur ol da bir dâ
3. Erem ümide uyup bînin aġzınla elin
   Görsem ol ḳaşa zülf ḳaddi ḳalmazdı rûḥa
4. İki zülfündür elan ceng ü cedâl eyledi
   Çeşm ü ebrû ü fem ü ḳadini ṣanem ṣatma
5. Dil görüp çeşmüñi zülf ü fem ü bînüñle didi
   Ḥaḳḳa minnet sizi bir arada gördüm cem‘â
6. Göster **Emrî** zülf ile çeşm ü ḳadüñi
   Ki anları vaṣf ide vü eyleye sen şâha du‘â

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ḥarfül bâ‘

1. Ey meh şu‘â‘ ṣanma ki ḥüsnüñden âfitâb
   Barmaḳların yüzine dutar eyleyüp ḥicâb
2. Pür ḫûn göze ḫayâli lebüñ ḫôş gelür müdâm
   Çeşm-i remed-girifteye nâfi‘-durur şarâb
3. Koşdum semend-i âhâ gice zebun olup
   Hınka felek dilin çıḳarur ṣanmanuz seḥâb
4. Barmak dıḳâdı ḳulaġına mah-ı nev degil
   Virdim figânımla yine çarḫa ızdırap
5. Gel girme ahımla sipihrim arasına
   Oduyla pembenin oyunı yoḳdur ey seḥâb
6. Gördi ġamında derd-i serim dide-i sefit
   Ruḫsarın üzre pemde ile aḳıdır gül-âb

[138] üzre çû: üstine, D.

7. Şebnem degül-durur gözime geldi nergisüñ
   Çün içdi şevk-i la‘lüñ ile bir ḳadeḥ şarâb
8. Bir tîz aḳarşudur o şehüñ tîġi **Emrî**yâ
   Memlû hevâ ile ser âvâredür ḥabâb

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Hıdmet içre cismini zer[139] eyleme şimşâd olup
   Alnuna[140] yeşil ‘abâ gey serv-veş âzâd olup
2. Didüm ey dil ruḫlarında zülfi gör şâd ol didi
   İki günlük ‘ömr çün bir kişi n'eyler şâd [olup]
3. Cism-i ḫamdur tîşe-i zerrîne ey şîrîn-dehen
   Bîsütûn-ı ‘ışḳa gelmişdür göñül Ferhâd
4. Bâġ-ı ġamda cism-i zerdüm bir haẕân yapraġıdur
   Şâh-ı ṣıḥḥatden cüdâ düşürdi âhum bâd olup
5. Tîşeyi pîşe idindi kûhken çalışdı çün
   Ṣan‘atı başa çıḳardı **Emrî**yâ üstâd olup

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Müjemde ḳatre ḳatre eşk-i ḫûn-âb
   Dizilmiş rişteye gûyâ ki ‘unnâb
2. Bu cismim târe vü ḳanun u ‘aşḳa
   Olupdur zaḥm u nâḫın la‘l-i müzâb
3. Sirişkümden aġardı çihre-i zerd
   Sefîd eyler ṣaru altunı sîm-âb
4. Meh-i nev ṣanma kim ṣayyâd-ı gerdûn
   Ṣalupdur nîl-gûn çarḫ üzre ḳullâb
5. Kurıtduñ ‘âlemi âhuñla **Emrî**
   Akamaz çeşme-i ḫurşîdden âb

[139] cismini zer: kendüni zerd, D.
[140] Alnuna: Egnüñe, D.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Bir felekdür eşk-i çeşmüm üzre güya her ḥabâb
   Anda ey meh ʻaks-i ruḫsâr-ı münîrî âfitâb
2. Perde-i çeşmüm ḫayâlüñ şâhınuñ otaġıdur
   Kim aña her yañadan kirpiklerim[141] çekmiş ṭınâb
3. Hâle olmaz dirler idi mihr-i ʻâlem-tâbda
   Yâ nedür devr-i ruḫuñda bu ḫaṭ-ı müşgîn-niḳâb
4. Tutdı etrâfına anuñ ḫârdan ḫavlı müjem
   Tâ şeb-i ġamda ḥarîm-i dîdeme girmeye ḫâb
5. Şâh-ı ġamdur **Emrî** dîvâr-ı ḥişâr-ı çarḫda
   Ṭôp-ı âḫı anuñ kalmışdır degüldür âfitâb

4a

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Bir şeh-i ṣaḥrâ-nişînim sâye-bânumdur seḥâb
   Aña peyveste olmış âhum şuʻleyi zerrîn- ṭınâb
2. ʻAşḳ-ı yâr ile bir özge âlemim vardır benim
   Dûd-ı ahım gök şerâr encüm şu a-ı afitâb
3. Şimdi dîdemden firâr itdi ḫayâl-i laʻl-i yâr
   Naʻra-i mestânı diñleñ gözüme geldi şarâb
4. Derdümi şerḥ itmege ṭâḳat görmez zaḥm kim
   Ḫançerüñ güc ile ḳoydı aġzına bir ḳatre âb
5. Kaşı fikridür dili peyveste nâlân eyleyen
   Ol kemândan iñler ey **Emrî** hemîşe bu rübâb

[Ġazel]

Ve leh-û

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Sâye ṣaldı[142] üstüme ol kâkül-i müşgîn-niḳâb
   Başum üzre sâye-bân olurdı Ahmed-veş seḥâb
2. Humret ile ṭoġduġı sürḫ-i[143] şafaḳdan ṣanmañuz
   Âteş-i âhım şuʻâʻından ḳızardı âfitâb

[141] kirpiklerim: müjgânlarum, D.
[142] saldı: salsa, D.
[143] sürḫ-i: şevk-ı, D.

3. Acı sözüñden ḥalâvetler bulur yanmış göñül
   Tuz eḳilse nitekim leẕẕet bulur cânâ kebâb
4. Hamr-i la‘lüñdür devâ maḫmûr-ı la‘lüñ yâdına
   Nesne def‘ itmez ḫumârı keder daḫı illâ şarâb
5. Pertev-i ḥüsni şeb-i zülfinde olursa ne ṭañ
   Çün ḳarañu gicelerde olur **Emrî** mâh-tâb

[Ġazel]

Ve leh-û

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bir arada gördüm iki dilber-i ‘âli-cenâb
   Şöyle[144] ṣandum kim inüpdür seyre[145] mâh u âfitâb
2. Birisinüñ hâle devr itmiş meh-i ruḫsârını
   Birinüñ mihr-i ‘izârı üzre görinmez seḥâb
3. Mihri[146] ḥüsninde birisinüñ nihâyetsiz ‘abîr
   Rûm-ı ruḫsârında birinüñ görinmez müşg-i nâb
4. Biri ‘âşıḳdan utanup perde ṭutmış yüzine
   Birinüñ tab‘ı küşâde yoḳ cemâlinde niḳâb
5. Biri ḥayrân ḳıldı esrâr-ı şeker-âlûd ile
   Biri ser-mest itdi **Emrî** ṣunup câm-ı şarâb

[Ġazel]

Ve leh-û eyzan

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Şöyle zerd oldı tenüm derd ile kim altun ṣanup
   Hey begüm bir yuda yazdı bendeñi Ḳârûn ṣanup
2. Gördi ġam başmış ten-i pür-dâġumı gerd-i fenâ
   Ḫarca sürmek istedi gencîne-i medfûn ṣanup
3. Cân metâ‘ı kim emânetdür lebüñ olmasa ger
   Ḫaṣm olup alurdı derdüñ âḫiri medyûn
4. Hâkim rûz-ı ḳaża ḥükm itmedi yoġ ise derd
   Ḫapse göndermişti benzimden beni medyûn[147]
5. Ey ecel[148] luṭf it ḫıred murġını başumdan uçur
   Kûy-ı ‘ışḳ eṭfâli ṭaş yaġdurmasun Mecnûn

[144] Şöyle: Eyle, D.
[145] seyre: yire, D.
[146] Mihri: Mısr-ı, D.
[147] Divanda bu beyit yoktur.
[148] ecel: cünun, D.

6. Derd içün pür-dâġı gördi yire gömmek istedi
   Kîse-i cismini **Emrî**nüñ ṭolu altun ṣanup

[Ġazel]

Ve leh-û eyzan

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Sanma kim ebri hevâdan saçılur ḥâḳ üzre âb
   Sûz-ı âhumdan 'araḳ-rîz oldı ey meh-rû seḥâb
2. Ey ḳamer ḳaşun hilâlin görmek ister pîr-i çarḫ
   Âyîne korsa nola su üzre aksi afitâb
3. Devletinden ḳadrim cevherle tamir itmeye
   Seyr-i eşkimden olursa ḫâne-i merdûm ḫarâb
4. Mîve-i dâġuñla pür gördi nihâli ḳaddümi
   Aṣdı dil dûd-ı siyâhından aña perr-i ġurâb
5. İgne ṣancıldan ḫayâl-i ġamze-i dil-dûz aña
   Olmadı bir laḥẓa râḥat pister-i dîdemde ḫâb

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Bir geliş var ḫaṭ-ı şeb-dîzde ey şîrîn-leb
   Mâ- ḥaṣıl[149] çehre-i gül-gûnuñı basmazsa 'aceb
2. Kaşlarum na'lçeñüñ yeri iki[150] merdüm-i çeşm
   Anuñ içinde nigârâ iki dâne kebkeb
3. Fürkatüñde dökilürse n'ola eşk-i çeşmüm
   Ṣanemâ çünki şeb içinde görinür kevkeb
4. İki zülf oldugı bu ḳaddinle vechinde[151]
   Bu ki gün üç olıcak arada olur iki şeb
5. Anuñ içinde çekirdekleri müşgîn beñler
   Emrîyâ bâġ-ı cemâlinde bir elma[152] ġabġab

[149] ḥaṣıl: hasal, D.
[150] yeri iki: nakşı-durur, D.
[151] bu ḳaddinle veçhinde: cebheñle iki haddüñde, D.
[152] cemâlinde bir elma: cemâl içre ayva, D.

[Ġazel]

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ârız üzre zülf ṣalmış ey ḥabîb
   Eyle kim ḳâfir ṣuya ṣalar çalıp[153]
2. Dâġdur ṣanma nişân-ı tîr içün
   Dikdi bir ḳaşı kemân sînemde sîb
3. Fikr-i müjgânun düşelden ḳalbine
   İgne yutmış kelbe dönmişdür raḳîb
4. Bahr özin görmiş berâber yaşuma
   Az u çoḳ bilmek yoġ-imiş anda dip
5. Virme cânun ol vefâsuz ġabġaba
   Çâh-ı bi-âb içre **Emrî** ṣalma ip

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Didüm görince ġamzeñi düşdi bu câna tâb
   Didi olur ḳılıç yüzi ıssı ol âfitâb
2. Terdür gül-i ‘izâr-ı ‘araḳ-nâki şöyle kim
   Gelse ḫayâli çeşme ṭolar şîşesi gül-âb
3. Alındıgım lebine didüm mest ile didi
   İfşâ-yı râza başladuñ almış[154] seni şarâb
4. Öyküdi bir hevâ ile la‘line çün ki mey
   Bir ṭop dokındı aña hevâdan degül ḥabâb[155]
5. Tîrin hevâya atmış idi âh âteşîn
   Emrî od atdı ṣandı görenler anı seḥâb

[153] çalıp: salîb, D.
[154] almış: aldı, D.
[155] Öyküdi bir hevâ ile la‘line çün ki mey / Bir ṭop dokındı aña hevâdan degül ḥabâb: Sevdâ-yı zülf-i yâr ile cân virdügüm eger / Bilse çeke çeke etümi yirdi her gurâb, D.

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Yapma göz ḫânesin itmiş ḳo yaşuñ seyli ḫarâb
   Yegdür andan ki ḳapusın ḳapayu żabt ide ḫâb
2. Meyi cânâneye öykündi diyü sâḳî-i bezm
   Meyi ḳabdan ḳaba ḳoyduġı içün şişdi ḥabâb
3. Suhte diyü ḳo (...)[156]
   Ḳande ise mezesidür meyin ey sâkî kebâb
4. Dir isem derd-i ser oldı lebüñ emmek baña dir
   Der-i ser ḥâṣıl ider içse kişi ṭatlu şarâp
5. Bulmadılar deheni ḫâtemini 'âşıḳlar
   Ḥâḳ idüp tenlerini dökdiler ey **Emrî** türâb

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Gördi ki kendüden bih olur ġabġab-ı ḥabîb
   Bu ġayret ile kendüzin aṣdı nihâle sîb
2. Şevk-ı ruḥuñla ḳıpḳızıl od oldı yandı gül
   Zâr olmasun mı üstine bî-çâre 'andelib
3. Öpmek müyesser ola mı ey ḳaşı yâ didüm
   Bir iki ḳaşuñda seni didi yâ naṣîb
4. Öldüm belâ vü derd ile n'itsün devâ baña
   Başum ucında seng-i mezârum mısın ṭabîb[157]
5. Zülfi ḫamında ġabġabını gördüm **Emrî**yâ
   Bitmiş didüm bu dalda ra'nâ latîf sîb

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Aġzınuñ ben yarıyın diyü cevâb itmiş gül-âb[158]
   Ter düşürmiş leblerin olmış arada şekker-âb

---

[156] 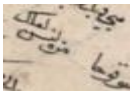 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[157] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Bir üstühân ki yanmış ola anı seg yimez / Bu sûhte teni ne alur agzına ol rakîb

[158] gül-âb: lü'âb, D.

2. Çeşm-i pür-eşküm anuñçün ‘ârızından ırmazın
   Ḫûb olur durduḳça güne ḳarşu şîşe-i gül-âb

(5)

4b

3. Sen yataḳ diyü virme çeşme su işkencesin
   Hergiz anuñ ḫanesine girmişdir düzd-i ḫâb
4. Kanda bir al ince ibrişim aña (…)[159]
   Meclisinde anlaruñ dügüm düger yelden ḥabâb
5. Süzse ibrişim elekle dehri **Emrî** olmaya[160]
   Dil leb-i bârik-i dilber gibi bir ince şarâb

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hâne-i aġyârdan çıḳdı çün ol meh bî-niḳâb
   Eyle ṣandum ṭoġdı aḳrep[161] menzilinden âfitâb
2. Cismümi hâkister itdi nâr-ı hicrân ṭurfedir[162]
   Âhumuñ yili eser hem mevc urur çeşmümden âb
3. Göñlüme geldükçe ḳaşuñ fikri dil nâlân olur
   Ḳıl kemândan nâle eyler dilberâ her dem rübâb
4. Dil ocaġı ḳara dâġ engüşt elifler sîhler
   Eyledüm bâzâr-ı ‘ışkuñda senüñ baġrum kebâb
5. Gurre ḳaşında ruḫı raḫşân-durur ḫurşîd-veş
   Ay başında **Emrî**yâ virmez egerçi mâh tâb

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ġazeliyat-ı Bâkî[163] Ḥarfül Tâ

1. Utandı ḳaçtı ḳaranlıġa sam âb-ı ḥayat
   Görünce leblerini ey ḳara ḳaşı ẓulmat
2. Müşâbih olduġıçün ḳaşlaruña dün gice
   Hilâl-i çarhı görenler getürdiler salevât
3. Dehânuñı yed-i ḳudret şekerle pür itmiş

---

159 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.
160 olmaya: bulımaz, D.
161 akrep: magrib, D.
162 hicrân ṭurfedir: hicrânun senün, D.
163 Müstensih yanlış başlık atmıştır. Gazel Emrî’nin’dir.

Pür itdi kim şekerîn leblerinde bitdi nebât

4. Ten-i żaʻîf ġamuñ dâġ ile dönmişdür
   Şol üstüḫâne ki ḳonmışdur ucuna mir'ât
5. Debîr-i ġam varaḳ-ı câna yazdı nâme-i
   Fitîli ḫâmedür ey **Emrî** dâġ-ı sîne devât

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Oldı yaşum ġarḳâsı[164] fülk-i felekle ḳâyinât
   Kim bulupdur ser-nigûn zevrakla deryâdan necât
2. Nâle eylerken lebüñden ġam beni ḥâḳ eylese
   Ney-şeker ola türâbumda biten her bir nebât
3. Laʻlüñe ġâlib ḥayât-efzâlıġın yâd eylese
   Bir karañlıġa girüp siñmezdi hîç âb-ı ḥayât
4. Aġzına barmak bıraġup ḳara ḳanlar mı ider
   Ol ḫaṭ-ı reyḥân içün sevdâyî olmışdur devât[165]
5. Dil ḫaṭ-ı ebrûsunu görüp olur ġamdan emin
   Nite kim **Emrî** miskin bir nişanlanmış berât[166]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Kand mey-i laʻlüñ ve yâḫûd çeşme-i âb-ı ḥayât
   Ḫıżr mey laʻlüñ[167] ve yâḫûd âb üstinde nebât
2. Beñzemişdür gülsitânda ġonca ile şâh-ı gül
   Serv-kad bir ḥoḳḳa kim yanında ṭaḳmışdur devât
3. Dil gözetse zülfüñ içre ṭañ mıdur dendânlaruñ
   Gözedür çünkim müneccim gice içre nâbitât
4. ʻÂrızuñdan kâkül ü zülfüñ sakındûr itme kim
   Ḳâfir olanlar nigârâ bulmaz âteşden necât
5. Ḫaṭṭ-ı sebzi yaraşur laʻlinde anuñ **Emrî**yâ
   Ḫûb olur zîrâ behem olsa ġubâr ile nebât

---

[164] Oldı yaşum ġarḳâsı: Gark olupdur yaşuma, D.

[165] Divanda 3 ve 4'üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.

[166] Dil ḫaṭ-ı ebrûsunu görüp olur ġamdan emin / Nite kim **Emrî** miskin bir nişanlanmış berât: Ol güneş güldükçe ey Emrî görinür dişleri / Mihr handân olsa gerçi kim görinmez sâbitât, D.

[167] mey laʻlüñ: mı hattun, D.

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Dil-dâr ile itmeñ diyü da'vâ-yı maḥabbet
   'Işḳ ehline ol ḥaṭṭ-ı siyeh oḳudı ḥüccet
2. Ölsem ġam-ı mihr-i ruḫ-ı dil-dâr ile her gün
   Ḫurşîd-i cihân-tâb ide kabrimi ziyâret
3. İzi komı[168] ile gözümüz şîşesi ṭolsun
   Luṭf eyle bize ḳatlañ ecel bir iki sâ'at
4. Nakkaş diler yaza menali ruḫ-ı yâri
   Taṣvîr-i peri yazmaġa eyler ḳurı ṣûret
5. Ey **Emrî** ḳızardugı gülüñ bâd-ı çemende
   Öykündügini yâre urur yüzine ḳat ḳat

[Ġazel]

Mef 'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef 'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ve leh-û eyzan

1. Nakşuñla bulur deyr-i cihân revnaḳ u ṣûret[169]
   Taṣvîr-i büt-i çîn sanemâ bir ḳurı ṣûret
2. Geldükçe oḳı sîneye oḫ dirsin egerçi
   Ṣaḳın çekilicek virür ey dil saña zaḥmet
3. İncinse melekler yiridür âhum oḳından
   Ey ḳaşı kemân üstine geçdi çü ḳat ḳat
4. Ḥaṭṭı gelicek kalka gele diyü umarım
   Dirler ki ḳopar fitne çoġaldıkça ḳıyâmet
5. Dil-dâr ile vuṣlatda eger ceng ider olsaḳ
   Araya girer **Emrî** aralar bizi fürkat

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ġazel fî Ḫarfül hâ

1. Ġam ġubârı[170] def'isü içün istemiş Mecnûn ḳadeḥ
   Lâle-i deşt-i fenâ ṣunmış aña pür- ḫûn ḳadeḥ
2. Bezm-i 'ışḳuñda mey-i eşküm içüp dükenmeye
   Bâde-nûş olsa zemâne kâse-i gerdûn [ḳadeḥ]

[168] komı: tozı, D.
[169] ṣûret: zînet, D.
[170] Ġubârı: humârı, D.

3. Derd-nûş-ı faḳr odur girse eline bir turunc
   Eyleye nışfın meze nışfın daḫi altun ḳadeḥ
4. San‘atın seyr eyle ‘ışḳuñ eşkden rengin virüp
   Şırçasından çeşmümüñ itdi iki gül-gûn
5. Şanma ‘âlem lâle-zâr oldı şeh-i ‘ışḳ **Emrî**yâ
   Bâde bezmin itdi ṭoldı kûhla hâmuñ ḳadeḥ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ġazel fî Ḥarfül hâ

1. Şîrîn lebüñde hîç yaraşmaz cevâb-ı telḫ
   Merġûb olur egerçi ki sâkî şerâb-ı telḫ
2. Hâtemde zehr ta‘biye oldugı gibi
   Mużmerdür ey perî dehenüñde cevâb
3. Acı söz ile öldürür ol la‘l-i âb-dâr
   Gûyâ ki şerbet ile ṣunar zehr-i nâb-ı telḫ
4. Hecr-i ruḫuñda ḥâlüme acımayaydı gül
   Olmazdı böyle[171] alnı derinden gül-âb-ı telḫ
5. Cânın acıtdı zehr-i gamuñ aġlasa eger
   Emrî-i şûr-baḫtuñ olur eşki âb-ı telḫ

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û

1. Süvâr olsa ḳaçan[172] ol şâh-ı ferruḫ
   Sürersem[173] semendine ḳamer ruh
2. İder dördinci gögün[174] mihri şeh mat
   Ḳaçan naṭ‘-ı melâḥatde sürer ruh
3. Fakîre ‘arz-u devlet gösterür yüz
   Ne gün ol şâh-ı ‘âlem ‘arz ider[175] ruh
4. Bulur ‘ışḳ içre ḥüsnüñ i‘tibârı
   Olur şatranç içinde mu‘teber ruh
5. Gözüme ṭâr olur ‘âlem o gün kim
   Baña ‘arz itmese ol sîm-ber ruh

[171] böyle: anun, D.
[172] kaçan: eger, D.
[173] sürersem: sürer sümm-i, D.
[174] gögün: evde, D.
[175] ‘arz ider: gösterür, D.

6. Başı devletlü ḳuldur ol ki şâhâ
   Ayaġuña ide zîr ü zeber ruh[176]
7. Gerek Leclâl ol ey **Emrî** ider mat
   Seni bir lu‘b ile ol şâh-ı Ferruḫ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Salınur baġ içre gördüm[177] serv ü ‘ar‘ar şâh şâh
   Ḳaddüñ añup sîneme çekdüm elifler şâh şâh
2. Şâne-veş zülfüñe barmak ṭolayaldan âh kim
   Erre-i ġam biçdi bu cismüm ser-â-ser şâh şâh
3. Zülfini ṭaġıtdı zîbâ ḥaddi üzre mû-be-mû
   Ṣaçdı gül üstine sünbül yine dilber şâh şâh

5a

4. Bulmadum bir şâh-ı gül ola müşâbih ḳaddüñe
   Aradum eşcâr-ı verdi ey semen-ber şâh şâh
5. Serv-kadler vaṣf idüp didükde bir şi‘rin ġazel[178]
   Emrî taḥsîn eyledi serv ü ṣanevber şâh şâh

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyat fî Ḥarfül dal

1. Gördüm ey dil minnet ister virmege dünyâ murâd
   Aña minnet itmeden ḳurtuldum oldum nâ-murâd
2. Gerçek er oldur zen-i dehre murâdın virmeye
   İtmeye[179] andan murâd almağı hem aṣlâ murâd
3. Tîg-i tecrîd ile ḳaṭ‘-ı mâsivâ ḳıldum yine
   Ḳalmadı dil-dârdan ġayrı baña ḳaṭ‘â murâd
4. Çihresi zerd içi pür-ḫûndur benüm gibi meger
   Almamışdur bâġ-ı devrândan gül-i ra‘nâ murâd
5. **Emrî**yâ devran murâduñ nice ḥâṣıl eylesün
   Çün degüldür ṭab‘uña dünyâ vü mâ-fihâ murâd

[Ġazel]

[176] Divanda 5 ve 6’ıncı beyitlerin yerleri değişmiştir.
[177] Salınur baġ içre gördüm: Salınur gördüm çemende, D.
[178] Ġazel: bülend, D.
[179] İtmeye: Bilmeye, D.

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Gerdenüñde kâkülüñ cân boynına ṣalar kemend
   ‘Ârıżuñ üstinde hâlüñ âteş üzre ḳor sipend
2. Dil ḫayâl-i çeşm-i ebrûn[180] ile ey şîrîn-dehen[181]
   Bir zücâce döndi içinde ola bâdâm u ḳand
3. Gülsitânda âh ḳıldum ḳadd-i bâlâñı añup
   Dûdıdur gülşende görinen degül serv-i bülend
4. Pây-ı esbine o şâhuñ na‘l-i zerrîn yirine
   Çihre-i zerdümi ḳoġıl luṭf edüp ey na‘l-bend
5. **Emrî**yâ zülf-i perîşânına el urmaḳ neden
   Ol perî-şânuñ ṣabâ gibi yiler oñmaz levend

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Eylerim zülfüñ hevâsın heves ‘ömr-i medîd
   Tîġ-ı müjgânuñ ġamıyla kesmezin cândan ümîd
2. Ayırup biri birinden leblerüñ ṣorsam n'ola
   Aġzuñı anlar idüpdür ara yirde nâ-bedîd
3. Hâk-i pâyuñdan ḳaranfül eylese küḥl-i baṣar
   Çeşm-i ma‘lûlinde bitmezdi anuñ mûy-ı sefîd
4. Va‘de-i vaṣl eyleyüp çeşmüñ açar dil bendi
   Nitekim efsûn ile câdûlar açarlar kilîd
5. Etdi ‘azm-i sefer vuṣlat umarken ‘an- ḳarîb
   Veh ki oldı ol perî gitdükçe **Emrî**den ba‘îd

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Her üstüḫân-ı pehlû ḳanı ḳoçdı cism-i zerd
   Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı zerd
2. Kaşuñ yüzüñde ey gül-i ra‘nâ-yı bâġ-ı ḥüsn
   Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı verd
3. Göñlüm içinde ḫançerî şekli nigârumuñ
   Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı merd

[180] ebrûn: la‘lüñ,D.
[181] dehen: leb, D.

4. Şol râ ki desti dâmen-i mihre urup-durur
   Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı gerd
5. Cismüm ki 'iḥâṭa ḳıldı anı **Emrî** ṣarulıḳ
   Ol râ-durur ki ortaya almışdur anı zerd

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ġazeliyat-ı fi Ḥarfül râ

1. Dâġ yaksam tenüme şevk-ı ruḥuñla gül olur
   Murġ-ı dil nâle ider naġme ile bülbül olur
2. Çeşm ü zülfüñ ġamıyla dem-be-dem âh eyler isem
   Şereri nergis-i şehlâ tütüni sünbül olur
3. Her ne ni'met ki pişe maṭbaḫ-ı ḫûnında[182] senüñ
   Ġam-ı ḥâl-i siyeh içinde anuñ fülfül olur
4. Dehen ü zülfüñ añup aġlasam ey ḫûnîn[183]-leb
   Göz sebûsında semîn âb-ı sirişküm mül olur[184]
5. **Emrî**yi yaḳma ṣaḳın âteş-i âhından anuñ
   Bir şerer degse ger eczâsı sipihrüñ kül olur[185]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ḥaṭṭ-ı 'araḳ-feşânuña ey la'l-i pür-güher
   Bir ḫasta yüz sürince ecel dürlerin döker
2. Çeşmüm getürdi ṣûrete yaşı güherlerin
   Âhum hevâyî oldı ḳurı yirlere yeler
3. Tokuşdı sanma bâd ile dime bîniñçün incinüp
   Biri birine ġonca-i zanbaḳ burun ḳaḳar
4. 'Uşşâkı n'ola çigner ise atı her zamân
   Ol şeh-süvâr-ı ḥüsn anuñ arkasın ṣıġar
5. Bir âh itse **Emrî** biñ âh itdi dir bu el
   Bî-çâre n'eylesün birine ḥalḳ biñ ḳaṭar

[182] ḫûnında: 'ışkunda, D.
[183] aġlasam ey ḫûnîn: âh idem ey şîrîn, D.
[184] Göz sebûsında semîn âb-ı sirişküm mül olur: Bir şerer degse ger eczâsı sipihrüñ kül olur, D.
[185] Bir şerer degse ger eczâsı sipihrüñ kül olur: Göz sebûsında hemîn âb-ı sirişküm mül olur, D.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Meclis-i 'ışkuñda yaşum mey gözüm peymânedür
   Çeşmüm anuñçün gehî maḥmûr u geh mestânedür
2. Murg-ı dil ṣayyâd-ı çeşmine nice ṣayd olmasun
   Ḥalḳa-i zülfi belâ dâmı vü ḥâli dânedür
3. Dil ḫayâl-i ḳadd ü zülf ü 'ârıż-ı dil-dârede[186]
   Şekl-i serv ü sünbül ü gülle münaḳḳaş ḫânedür
4. Dûd-ı pîç-â-pîç-i âhumdur 'alâmet ḫalḳası
   Dil ḫayâl-i la'l-i mey-gûnuñ ile mey- ḫânedür
5. Zülf-i müşgîn-i nigârı **Emrî**yâ tezyîn içün
   Şânedür destüm aña barmaḳlarum dendânedür

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Öykünürse dehenüñde dür-i dendâna ger
   Jâle-i gül göresin ġoncânuñ aġzına düşer
2. Eyleyen boynuma zencîr-i cünûnı ben de
   Ol perî ṣaçlarını boynına alursa eger
3. Nakd-i cânı beli düzdine geñez virmez idüm
   Zülfini boynuma ṣalar beni anuñla boġar
4. Bir ḫayâl ignesidür ḫançer-i ser-tîz-i[187] nigâr
   Gözi anuñla dil-i 'âşıḳa çoḳ naḳş geçer
5. Reh-i 'ışḳ içre gelür dîdeme çoḳ yollardan
   Emrîyâ girdi 'urûḳına anuñ ḫûn-ı ciger

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Ṣanma ey bülbül-i şeydâ gül-i ter
   İtdügin âḫı ḳulaġına ḳoyar
2. Öykünürsin o leb-i şîrîne
   Ṭatlusın ne diyelim ey şekker

[186] dârede: dâr ile, D.
[187] ḫançer-i ser-tîz-i: gamze-i dil-dûz-ı, D.

3. Dişlerüñ vaṣfını eyler[188] ḥakkâk
   Dürlerüñ baġrını şöyle deler
4. Rehin ile ister iseñ cân naḳdin
   Alalum bûseyi la‘liñ ṭutıver
5. Kaşlarından ne umar[189] **Emrî** hilâl
   Ki gelür ḳarşusına boynın eger

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Dürr-i dendân kim dehân-ı dilber-i ra‘nâdadur
   Ḳatre ḳatre jâledür ġonca-i ḫamrâdadur
2. Bezm-i gülşen içre dest-i sâkîde la‘lîn ayaġ
   Bir gül-i ḫamrâ-durur şâh-ı gül-i ra‘nâdadur
3. Dâġlardur âteşîn baġrında çarḫ abdâlınuñ
   Görinen encüm ki ey meh ḳubbe-i mînâdadur
4. Mâh rûyuñda dehânuñ ey vefası yoḳ nigâr[190]
   Ẕerredür gûyâ ki ol şems-i cihân-ârâdadur
5. **Emrî**yâ bu çeşm-i ḫûnînümde olan kirpügüm
   Beñzer ol ḫâr-ı siyâha ġonca-i ḫamrâdadur

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Bu leẕẕet kim senüñ şîrîn lebüñde vardur ey ḥûr
   Nebât olsa ‘aceb olmaya ‘aksi düşdüġi billûr
2. Bileydi ḫâme nâyı navekinle olurdı reşk ile
   Serin eylerdi faġfûrî devât ey ḳaşı yâ faġfûr

6

5b

3. Hayâl-i tîr-i ġamzeñ zaḫm-nâk itmiş-durur cesmim
   Beyâż-ı dîde zaḫmına urupdur merhem-i kâfur
4. Sipihr ü kehkeşân ḳâseyle deste mâh-ı nev mıżrâb
   Fiġânum mutribine çalmaġa dehr oldı bir ṭanbur
5. Degül ebrû olup müjgânı ḥâ-il mihr-i rûyından

[188] eyler: kılmış, D.
[189] umar: diler, D.
[190] vefası yoḳ nigâr: meh-i nâ-mihribân, D.

Cebîni mâhınuñ bir yanı **Emrî** olmamışdur nûr

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Tâb-ı mülden gerçi rûyuñ ḳırmızı gül ṭaḳınur
   'Aks-i ruḫsâruñ gülinden şâhid-i mül ṭaḳınur
2. Dir müneccim mihr şimdi sünbüle burcındadur
   Her ḳaçan ol âfitâbı görse sünbül ṭaḳınur
3. Od düşer pervânenüñ cânına çün meclisde şem'
   Ṭâs-ı tâḳya üstine altun ḳaranfül ṭaḳınur
4. Bülbül-i cân çün kim öldi bâġ-ı kûyında bugün
   Çeşmi ṣayyâdını gördüm perr-i bülbül
5. Ol güle **Emrî** ḳulaḳdan 'âşıḳ itmişdür beni
   Gûşe-i bâġ-ı cihânın ehlin gül ṭaḳınur

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Sanma[191] kim ḥaddinde cânânın[192] ḫaṭ-ı ḫadrâ-durur
   Şâhid-i ruḫsârı geymiş bir yeşil ḫârâ-durur
2. Egrilikle ḳaşuña irmek dilerse mâh-ı nev
   Râstî bildüm anı ey serv kim kec râ-durur
3. Ey boyı serv-i revân bîhûde çaġlar cûy-bâr
   Merdüm-i çeşmüm benüm ser-çeşme-i deryâ-durur
4. Şehr-i ḥüsne dün gelüpdür mâh-ı nev ey meh-cebîn
   Görmedi ḳaşuñ anuñçün kendüye ġarrâ-durur[193]
5. N'ola ger zencîre çekse ḫâmeler dîvâne-vâr[194]
   Emrîyâ şi'rüm ḫayâl-i zülfine şeydâ-durur

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Sîneden çün biterken[195] cerrâḥ peykânın çeker
   Zaḫmumuñ aġzından ol dem sanki dendânın çeker

[191] Sanma: Dime, D.
[192] cânânın: dil-dârun, D.
[193] Divanda 3 ve 4'üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.
[194] N'ola ger zencîre çekse ḫâmeler dîvâne-vâr: Hâme çekse n'ola zencîre anı dîvâne-vâr, D.
[195] biterken: tîrüñüñ,D.

2. Zülf-i yâra bâd-ı âhum şol ḳadar girişdi kim[196]
   Pister-i ḥüsn üzre[197] yatur görse yorġanın
3. Haṭṭ-ı haddinden ġubâr-âlûde olmasun diyü
   Gülşen-i ruḫsâra inse zülfi dâmânın çeker
4. Şâne ḫavf itmez mi **Emrî** bâd-ı âhumdan benüm
   Ellere uyup niçün zülf-i perîşânın çeker
5. Niçe biñ diller ömre zülf-i dil-âvîzüñ senüñ
   İrişür Çînden ṣabâ korkmaz ki urġanın[198]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Turreñ ile kâkülüñ ġâyet sitem-kâr oldılar
   Bu[199] iki çoḳ başlular gör nice ṭarrâr oldılar
2. Gördiler kim yüzüni[200] görmek naṣîb olmaz ebed
   Gözlerüñ ey yâr bu derd ile bîmâr oldılar
3. Bir ḳara ṭop oldı zülfüñ düşdi cânlar üstine
   Hîç cân ḳurtulmadı cümle giriftâr oldılar
4. Ruhlaruñla[201] zülfüñe şunlar ki el uzatdılar
   Kimisi zindânda ḳaldı kimi ber-dâr [oldılar]
5. Gözlerüñ kim yaş döküp dil-dârı ister **Emrî**yâ
   Ḫâceler kim Yûṣuf-ı Mıṣra ḫarîdâr

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ehl-i diller leb-i şîrînüñe şekker didiler
   Lebüñ içre sözüñe ḳand-i mükerrer didiler
2. Nûrdur 'ârıżuñ üstinde dehânuñdur mîm
   Anuñ içün ruḫuña mâh-ı münevver didiler
3. 'Anber-âlûd olalı ḫâl u ḫatuñdan cânâ
   Aña dil-sûḫteler şem'-i mu'anber didiler
4. Sanma dâġ urdugına incineler 'âşıḳlar

[196] şol ḳadar girişdi kim: şöyle girdi kim eger, D.
[197] üzre: içre, D.
[198] Divanda 4 ve 5 'inci beyitlerin yerleri değişmiştir.
[199] Bu: Ol, D.
[200] Yüzüni: ruyunı, D.
[201] Ruhlaruñla: Gabgabuñla, D.

Dâġ kim senden ire aña gül-i ter didiler

5. Zer disem ayaġı ṭopraġına ol sîm-tenüñ
   Emrîyâ baña sözüñ yüzüñe beñzer didiler

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dil ṣaçuñdan ḳaçuban bu ten-i ṣad-çâke girer
   Murġ-ı şeh-bâzuñ elinden ḫaṣ u ḫâşâka [girer]
2. Zülfüñüñ gönlüme girdügi budur aġlayıcaḳ
   Mâr bârân olıcaġın ṣanma[202] ḫâke girer
3. Ey melek rû iki cândır mehrû mihr anlardan[203]
   Pertev-i mihr ruḫuñ ḫâne-i eflâke girer
4. Girer aġzına anuñ gâh gehî zülfi ucı
   Ser-i ef'î gibi kim ḥoḳḳa-i tiryâka girer
5. Girer ol ḳal'a-i pûlâda ṣıyup ġâm ceyşin
   Emrî her kim ki dil-i dilber-i çâlâke girer

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Göñül ġam-ı ser-i zülfüñ ile perîşândur
   İki gözüm leb-i la'lüñ içün dür-efşândur
2. Hisâr-ı cân u dili aldı ṭôp-ı ġabġab ile
   Serîr-i ḥüsn ü cemâl üzre şol ki ṣulṭândur
3. Kaşuñ ġamıyla bu ḳaddüm ḫamîde olduġını
   Maḥabbet ehli arasında bana ünvandur
4. Özini bütçe-i cismimden[204] atdı ṭaşrasına
   Sarâ-yı dil zeḳansüz bana[205] Zindandur
5. Tarîk-ı 'ışḳda **Emrî** bu dîde yaşlu-durur
   Deñiz didükleri yidi yaşında oġlandur

[202] olıcaġın ṣanma: olıcak ey güzelüm, D.
[203] Ey melek rû iki cândır mehrû mihr anlardan: Câmlardur meh ü hurşîd-i felek anlardan, D.
[204] bütçe-i cismimden: revzen-i çeşmümden, D.
[205] bana: sirişke, D.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Kaşlarım kim 'ayn-ı la'l-i dür-feşân üstindedir
   Pül-durur gûyâ ki bir cûy-ı revân üstindedür
2. Kâmetüñ üzre ruḫuñ ey gül-'izâr-ı lâle- ḫad
   Gûyiyâ bir gül-durur âb[206]-ı revân üstinde
3. Ruḫlaruñ üstünde görinen beñüñ ey[207] ẕerre-fem
   Şol sitâredür ki mihr-i âsumân üstindedir
4. Kâmetüm ol râya dönmişdür ki cevr altındadur
   Ḳaşuñ ol nûndur ki nûr-ı zü'l-menân [üstindedür]
5. Kanlu yaşum içre **Emrî** bu felek beñzer hemân
   Şol ḥabâba kim şerâb-ı erġuvân üstindedür

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Bezm-i maḥşerde olursa dîdeden dîdâr-dûr
   Nâlemüñ nâyına âheng ola ol meclisde sûr
2. Arkası üzre yatursa mürde-i hicrân n'ola
   Cân çekişmekden ḫalâṣ olmışdur itmişdür ḥużûr
3. Hulle-i nûr arḳasında şu'le-i âteş ola
   Sen güneş perîye cânâ kendüzin beñzetse ḥûr
4. Şöyle düşmişdür şarâb-ı eşke çeşmüm merdümi
   Uyḫudan uyansa yüzin bâde-i eşk ile yur
5. Cism-i **Emrî** dest-i hicrânuñda ḥâḳ olursa ger
   Dâġ-ı mihrüñ lâle-veş eyler türâbından ẓuhur

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyzan

1. Zemâne ḥalḳını yandurdı sûz-ı murġ-ı zerrîn-per
   Meġer mektûb-ı şevḳumdur ḳanadı üzre ey dilber
2. Beni öldürmeġe câna yiter bir ġamze çeşmiñden
   Sıyırmasunlar üstüme alay ile müjeñ ḫançer

[206] Âb: serv, D.
[207] üstünde görinen beñüñ ey: üzre beñüñ ey âfitâb-ı, D.

3. Dil-i ‘uşşâḳ ile ceng etmege ṣaf bağladı ḫaṭṭuñ
   Ḳafâda kâküli dutar livâ-yı ejdehâ-peyker
4. Ġamuñ gencinden ol deñlü ġanî oldı bu merdüm kim
   Senüñçün yollar üstine döşer berg-i gül-i aḥmer[208]
5. Berü gel ḳandasın ey serv eşk-i dîde-i **Emrî**
   Senüñçün yollar üstine döşer berg-i gül-i aḥmer

[Ġazel]

6a

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Ruḫuñ ‘aksi ile yaşum mey-i gül-fâma dönmişdür
   İzüñ tozı ile çeşmüm mücevher câma dönmişdür
2. Ḫayâl-i la‘l-i şîrînüñle pürḫûn[209] olmadan dâyim
   Gözim hey âfetüm rengîn şeker-bâdâma dönmişdür
3. ‘İzârın döndürüp benden ḳara zülfine baḳınur
   Bu ġamdan âh rûz-ı rûşenüm aḫşama dönmişdür
4. ‘Aceb mi la‘le dönerse gözüm zülfeynüñüñ ‘aksi
   İki yanında ol ‘aynuñ çün iki lâma [dönmüşdür]
5. Salınsa yüregüm n'ola görüp görüp miskîn resen **Emrî**
   Temâşa ḳıl bezenmiş ruḫları bayrama dönmişdür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Tıfl-ı eşk-i çeşmüme raḥm it ki merdüm-zâdedür
   Gerçi kim gözden bıraġılmış yetîm üftâdedür
2. Serv üzre âfitâb-ı ‘âlem-ârâ varsa
   Ḳâmet-i bâlâ ki üzre ol ‘iẕâruñ sâdedür
3. Câmi‘-i ḥüsnüñ içinde ḳaşlaruñ mihrâb lîk
   ‘Âbid-i câna ṣaçın pes ḳıble-i[210] seccâdedür
4. Çeşmüm ile ‘ârızuña ḳarşu bu ḳanlu yaşum
   Şîşe ile mâhtâba ḳarşu ḳonmış bâdedür

[208] Senüñçün yollar üstine döşer berg-i gül-i aḥmer: Süpürdi kirpügüm cârûb ile la‘l ü dür ü gevher, D.

[209] pürḫûn: hûnîn, D.

[210] ‘Âbid-i câna ṣaçın pes ḳıble-i: Zülf-i müşgîn ‘âbid-i câna siyeh, D.

5. Ol güneş ruḫsâra vü ol meh-liḳâya **Emrî**yâ
   Benden artuḳ şol siyeh-rû sâyesi üftâdedür

[Ġazel]

Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün

Ve leh-û

1. Dem-i giryemde bu çeşmim görinse nâ-gehân cûlar
   Ḳurıyınca gözüm yaşı gibi aḳardı kan [cûlar]
2. Ezel zülfüñçün aġlarken perîşân oldum âhumdan
   Olupdur reglerüm düşdügi yirlerde revân [cûlar]
3. Zemîni sûz-i mihrüñ ey ḳamer şöyle[211] ḳurıtdı kim
   Anuñ çeşminde rûd-ı ḫuşka[212] dönmişdür hemân
4. Semûm u ṣarṣar-ı âhum ne dem germiyete gelse
   Şeker rîk-i beyâbâna ider kendin nihân cûlar
5. Cihân içün ne aġlarsın sen ol cânı gör ey **Emrî**
   Cihân-cûlar sirişkinden pür olmışdur cihân [cûlar]

[Ġazel]

Mefʻûlü/ Fâʻilâtü/ Mefâʻîlü/ Fâʻilün

Ve leh-û eyzan

1. Ḫûnî gözüñ helâk ideli bî-günâhlar
   Mâtem ṭutar geyer ḫaṭ-ı zülfüñ siyâhlar
2. Şâyed ki atı uġraya üstüme meyl ide
   Ḥâḳ olayın rehinde vü[213] bitsün giyâhlar
3. Abdâl-ı tekye-i ġam-ı dilber-durur zemîn
   Çekmiş elifleri tenine ṣanma râhlar
4. Dîdâr[214]-ı yâre yapışuben ḳaldı cism-i zerd
   Sanmañ gil-i cidârına ḳarışdı kâhlar
5. Bârân olıcak **Emrî** olur berfler budur
   Aġladuġumca eyledügüm odlu âhlar

[211] ey ḳamer şöyle: senüñ eyle, D.
[212] ḫuşka: eşke, D.
[213] rehinde vü: yolında ki, D.
[214] Dîdâr: Dîvâr, D.

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyzan

1. Sıfâhân tûtiyâ-yı ḫâk-i pây-ı[215] dilber olmışdur
   Ḳara topraklıkdan şimdi çıkmış cevher[216] olmışdur
2. Şu‘â‘-ı nâr-ı âhumdan hilâlüñ na‘li ḳızmışdur
   Ufuḳdan ṣanmañuz sürḫ-ı şafaḳdan aḥmer [olmışdur]
3. Felek fülkin yaşum baḥri alur giderdi bir yaña
   Velîkîn dûd-ı pîç-â-pîç-i eşkim âhum lenger [olmışdur]
4. Duhân-ı nâr-ı âhum çarhı aġlatmışdur ol deñlü
   Ki eşkim ḳaṭresinüñ adı şimdi aḫter [olmışdur]
5. Gözümde uçar ey **Emrî** ḫayâl-i zülfi şeh-bâzı
   Bu merdüm murġudur añın[217] müjem bâl u per olmışdur

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dil müdâm âh idüben ḳadd-i dü-tâ ile yürür
   Bali Beg kulı-durur oḳ ile yây ile yürür
2. Tîrüñi kâkülüñi yâd idüben seyr iderin
   Şeyh gibi ki ‘aṣâ ile ridâyile yürür
3. Dil içün nâle idersem n'ola dil ucından
   Her ceres yüridügi yirde ṣadâyile [yürür]
4. Raks ider âhum öñince ten-i zerdüm gûyâ
   Bir haẕân yapraġıdur bâd-ı ṣabâyile [yürür]
5. Dûd-ı âh ile gezer hecre[218] düşelden **Emrî**
   Kişi derdiyle mariż olsa[219] ‘aṣâyile [yürür]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. ‘Âşıḳ olmış çarḫ saña ṣanma ḫurşîd u ḳamer
   İki ṭaş almış eline sînesin durmaz döger
2. Her ḳaçan ṭa‘lîm-ḫâne içre oḳ aṭsañ gelüp

[215] tûtiyâ-yı ḫâk-i pây-ı: hâk-i pây-ı tûtiyâ-yı, D.
[216] cevher: gevher, D.
[217] murġudur anın: sîne vü aña, D.
[218] hecre: ışka, D.
[219] derdiyle mariż olsa: ehl-i maraz olınca, D.

Tîrüñe ey ḳaşı yâ sîne ṭutarlar ṭablalar[220]

3. Eşk-i gül-gûn ḳıldı ḥayf ayaḳda ey ḫurşîd-fer
   Râḫ-ı ġamda sürmek itsem gitmeden bir dem düşer
4. Gülsitân-ı dehr içinde serv-ḳadler çoḳ velî
   Her zamân göñlümden ey ḳaşı kemân tîrüñ geçer
5. Bunca sîm-i eşk ile faḫr eylesem **Emrî** n'ola
   Çarḫı gör kim bir iki dînârla gögsin gerer

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyzan

1. Uzanmış zülfi ḳaddi üzre ṣayd-ı cân-ı zâr eyler
   Nihâl-i verde çıkmış mâr ṣân bülbül şikâr eyler
2. Meger ḳâfir gözüñ ḳâfir[221] saçuñla baḥse düşmişler
   Ki biri siḥr ile yeter[222] itse mûyı biri mâr [eyler]
3. Komaz cân u dilüm zâr itmek ile dehr merrâdı[223]
   Ölürsem üstüḫânum her ġamuñ dâġına zâr
4. Yüze yüz gelse mihre sâyesin ardına alur yâr
   Nedür bu rû-siyeh yanuñca dinse[224] diyü 'âr [eyler]
5. Ten-i **Emrî** seniñçün incelüpdür şöyle tâlipdir
   Ṭutarsa ḫâme birine ḫaṭı ġâyet ġubâr [eyler]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Meh ġam-ı ruḫsârın ile kendü kendin pâreler
   Aña aġlar gözler biñ yaşıdur seyyâreler
2. Tîr-i ġamzeñle nigârâ 'âşıḳ öldürdüñ gibi
   Yâsı var ebrûlaruñuñ yine geymiş ḳaralar
3. Câmı la'l-in[225] yâdına câm-ı şarâba düşdiler
   Kûşe-i mey-ḫânelerde ey ṣanem âvâreler
4. Döymeyüp feryâduma ṭaş başmadıysa bağrına

[220] Her ḳaçan ṭa'lîm-ḫâne içre oḳ aṭsañ gelüp /Tîrüñe ey ḳaşı yâ sîne ṭutarlar ṭablalar: Gözlerüñüñ hasta oldugına 'illet bu imiş / Ruhlaruñ 'aksini mir'ât içre görmişler meğer, D.

[221] ḳâfir gözüñ ḳâfir: câdû gözün sâhir, D.
[222] yeter: tîr, D.
[223] Merrâdı: sayyâdı, D.
[224] dinse: diyü, D.
[225] Câmı la'l-in: La'l-i nâbuñ, D.

Yâ nedür ey dôst dîvârıñda senin ḫâreler

5. Tîr-i cânâna[226] gibi bir servden ayırdılar
   Sînem üzre **Emrî**yâ acımasun mı yâreler

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Sebzdir ḫaṭṭından sebzgûn yapraġı var
   Ya âlemdir ḳara zülfünden siyeh bayraġı var[227]
2. Ey ḳamer mihri felek ser-geşte-i abdâluñ-durur
   Mihr ü mehdür ṣanma anuñ siyeh sînede dâġı [var]
3. Nice merġûb olmasun bâd-ı ṣabâ her yirde kim
   Armaġân içün elinde ayaġuñ ṭopraġı [var]
4. Cânum u gönlüm ile bu cism-i sûzânum benüm
   Gûyiyâ bir evdür içinde iki ocaġı [var]
5. **Emrî**yâ çeşmimim 'aks-i uḳte-i zülfün[228] gören
   Kâse-i pür-âb içinde dir benefşe yaġı [var]

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Olalı hem-dem-i sulṭân-ı ḫayâl-i ruḫ-ı yâr
   Çöpi çöp üzre ḳomaz merdüm-i çeşm-i bîmâr
2. Varma ey haṭṭ-ı çemen gülşene kim ġonca gibi
   Üstine aġız açar aġzı ḳızıl var hezâr
3. Yatîgı yanında nedendür ḳıṣa oldugı dilüñ
   Dirsem ḫançerine dir ki anuñ arḳası var

(7)

6b

4. Çık dimez kimse saña gel gel içinde gir otur
   Zaḫm-ı dil kendü evüñdür senüñ ey tîr-i nigâr
5. Yanmaġa gelmiş imiş bezme 'iẕâruñdan şem'
   Işlenmiş ucını dün gice pervâneye nâr
6. **Emrî** kesmez dilini kesmiyecek dimişler

---

[226] cânâna: cânânum, D.

[227] Sebzdir ḫaṭṭından sebzgûn yapraġı var / Ya âlemdir ḳara zülfünden siyeh bayraġı var: Bu duhânî lâle k'âteş-nâk nice dâgı var / 'Işk bâgında açılmışdur tokuz yapragı var, D.

[228] uḳte-i zülfün: gussa-i hattın, D.

Dil kesilsün anı ben öldüreyim dimiş o yâr

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Ten-i dilberde mû-veş görinen sanmañ miyânıdır
   Der-âġûş itmiş anı ben ża‘îfüñ ḳılca cânıdur
2. Galat didüm ki ben zâr u ża‘îf ey dil ḫayâlinde
   Kolum doladum ol nâzük tene anuñ nişânıdur
3. Görüp cisminde nâfın[229] didüm aḳ gül ġoncasıdur bu
   Yâ öpmiş anı bir ġonca anıñ[230] cây-ı dehânıdur
4. Yâ bezm-i gülde gül-berg içre ḳalmış sîm sâġardur
   Miyân-ı servde yâ bülbül-i cân-âşiyânıdur
5. Olup ter dîdeme vâḳıf didi nükteyle bir ‘ârif
   Ne oldur **Emrî** ne bu ḥalḳa-i mîm-i miyânıdır

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Yüzüme ḳarşu sögse n'ola nigâr
   Ger ṭabancayla ursa da yeri[231] var
2. Tîg-i tîzüñ senüñ elüñle baña
   Nice yare urdı ey dil-dâr
3. Barmagın döne döne ḳaldırdı
   Ḳaşın ki eylemez hilâl inkâr
4. Halka-i dâme saçmış erzen gül
   Ḳılmaġa ‘andelîb-i zârı[232] şikâr
5. **Emrî**yâ öldi dime Mecnûnı
   Ġam-ı Leyliyle ḳıldı[233] terk-i diyâr

[229] nâfın: nâfe, D.
[230] anıñ: dehen, D.
[231] yeri: eli, D.
[232] zârı: bagı, D.
[233] ḳıldı: itdi, D.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dîde mir’ât-ı ‘iẕâruñ gül-i gülzâr sanur
   Anda kirpükleri ‘aksini gören hâr sanur
2. Lâgarım eyle[234] ki dîvâra ṭayansam ṣanemâ
   Ṣûretim fehm idemez sâye-i divâr sanur [235]
3. Cân işiginde sinen bâde sorar vaṣf-ı lebüñ
   Her Mışırdan geleni ḫâce şeker-bâr [sanur]
4. Yaşumuñ ḳaṭreleri baġladı üstüme ḳaṭâr
   Ki gören kimse beni ḳâfile-sâlâr sanur [236]
5. Dilde şemşîr-i belâ sînede müjgânuñ oḳı
   Gören **Emrî**yi şeh-i ‘ışḳa silah-dâr [sanur]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Zülf-i dil-dâre derdin[237] dil-i maḥzûn söyler
   Gûyiyâ Leylîye aḥvâlini Mecnûn söyler
2. Çagıran ra‘d degül nâle ile girye ile
   Bâzı[238] mihr idügin ‘âleme gerdûn [söyler]
3. Kabr içinde n’ola ‘âşıḳ saña ‘arz eylese ḥâl
   Çün delü[239] olana gencîne-i medfûn [söyler]
4. Söyledüm ḳâmetüñi servle vezn itdügümi
   Râstî şâ‘ir olan her sözi[240] mevzûn [söyler]
5. Bir ġazel söylemiş **Emrî** lebnin[241] vaṣfında
   Ehl-i diller[242] didiler hep dür-i meknûn söyler

---

[234] eyle: şöyle, D.

[235] Ṣûretim fehm idemez sâye-i divâr sanur: Na˙arın iden yüzüme sûret-i dîvâr sanur, D.

[236] Bu beyitten sonra divanda şu beyitler vardır: N'ola derdine cevâb ister ise agzuñdan / Kelimâtuñ işidüp dil dehenüñ var sanur / Ne bilür hîlesini merdüm-i ‘ayyârlaruñ / Nâ-tüvân gördi göñül çeşmüñi bîmâr sanur

[237] derdin: derûnın, D.

[238] Bâzı: Yâr, D.

[239] Delü: velî, D.

[240] her sözi: kimsene, D.

[241] lebnin: dişünün, D.

[242] Ehl-i diller: İşidenler didiler, D.

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyzan

1. Diyâr-ı ‘ışḳda sînem beyâbân-ı maḥabbetdür
   Degül cismümdeki mûlar giyâh-ı derd ü miḥnetdür
2. Ġam-ı ebrûñla ḥâlim göricek ḥayrete varmış
   Dehân-ı çarḫda ey meh hilâl engüşt-i ḥayretdür
3. Nücûmun kendüzin ile görünmedükleri bu kim
   Giceyle câm ki baḳdıkları anlara töhmetdir
4. Gözi âbuñ pür-âb u beñzi ṣarardugı ayvanuñ
   Bu kim ikisi de sîb-i zenaḫdânuña ḥasretdür
5. Dil ü cân naḳdini **Emrî** ânâ kılduġuma teslim
   Yazılmış al kâġıdda ḫaṭ-ı ruḫsârı ḥüccetdür

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyzan

1. Sadâsı nâlemüñ bülbül feżâ-yı sîne bâġumdur
   Nihâl üzre gül-i aḥmer elif üstinde dâġumdur
2. Diyâr-ı ‘ışḳ şâhıyam sütûn-ı âhum üstinde
   Güneşdür ḳâl ‘â[243]-i zerrîn felek atlas-ı ḳabaġumdur[244]
3. Katîl-i dâġ[245]-ı hicrânam felek türbem meh ü ḫurşîd
   Yanar üstümde rûz u şeb iki altun çerâġumdur
4. Ġamuñ dâġına sînemde idersem n'ola cân ḳurbân
   Muḥibb-i pîr-i ‘ışḳam ol benüm eski ocaġumdur
5. Şeh-i mülk-i ġamım **Emrî** ḫadeng-i nâle atmaġa
   Sütûn-ı âhum üstinde güneş altun ḳabaġumdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Âsumân çînî devâtum dûd-ı âhum ḫâmedür
   Yazduġum evrâḳ-ı cân[246] üstinde miḥnet-nâmedür
2. Şâm-ı zülfüñde ruḫ-ı zîbâña irmek ḳaṣd ider

[243] ḳâl ‘â: fülke, D.
[244] ḳabaġumdur: otagumdur, D.
[245] Dâġ: tîg, D.
[246] evrâḳ-ı cân: dil safhası, D.

Anuñ içün âfitâbuñ azmi[247] her dem şâmedür

3. La‘lüñe öykündi diyü sükkerüñ bâzârda
   Başına üşmiş megesler bir ‘aceb hengâmedür[248]
4. Ey gönül cân naḳdini vaslında teslîm eyle kim
   Ḳarż alınmışdur lebinden va‘demüz bayramadur
5. Kana yursa tig-ı sertâser beni incünmezüm[249]
   Emrîyâ ol baña bir gül-gûnî aṭlas câmedür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şol ḳara ḳaşuñ senüñ râ-i ruḫ-ı gül-gûn mıdur
   Yâ cebîn altında misk[250] ile yazılmış nûn mıdur
2. Baña tîmâr eyle dirsem dâġ ursursın sîneme
   Yohsa sen şehden ‘ulûfem günde bir altun mıdur
3. Kâkül-i miskinle[251] Leylî dimezler mi sana
   ‘Âşıḳ-ı şeydâlaruñ ey dilberâ Mecnûn mıdur
4. Lâle midür fürkatüñde ölenüñ ḫâkinde[252] yâ
   Kanlar aglar ḥâline bir dîde-i pür- ḫûn mıdur
5. Nazm-ı pervîn mi bu yâ dendân[253]
   Yohsa baḥr içinde **Emrî** bu dür-i meknûn mıdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Şâh-ı ‘aşḳım eylerem kûh-ı ġam âhûsın şikâr
   Elde bir zerrîn[254] kemendümdür bu âḫ-ı pür-şerâr
2. Düzd-i şeb[255] zülf-i siyâhuñ ḳapdı elden gönlümi
   Ḫaṭṭ-ı sebzüñ çeşm-i ‘âlem-bînüme urdı ġubâr
3. Gül siper alup ele meydân-ı ḥüsne geldi çün
   Ey ḳaşı yâ tîr üşürdi her ṭarafdan aña hâr

---

[247] azmi: meyli, D.
[248] Divanda 2 ve 3’üncü beyitlerin yeri değişmiştir.
[249] tig-ı sertâser beni incünmezüm: cismi incinmem ser-â-pâ tîgı ger, D.
[250] misk: müşg, D.
[251] miskinle: müşgînüñe, D.
[252] ḫâkinde: kabrinde, D.
[253] “-ı dilber vasfı mı” bu kısım divandan alınmıştır. Mecmuada bu kısım yoktur.
[254] Zerrîn: rengîn, D.
[255] Düzd-i şeb:Şeb-rev-i, D.

4. Gördügince rûy-ı zerdüm üzre ḫâk-i pâyuñı
   Merdüm-i çeşmüm ider üstine gevherler nisâr
5. Dil derûn-ı sînede zülfüñ ġamından zâr olur
   Murġ gibi görse kendü âşiyânı içre mâr
6. Umaram âhum niḳâb-ı zülf-i[256] yârı ref‘ ide
   Görelüm **Emrî** hele ne gösterür bu rüzgâr

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâyil mi olur
   Gökde ḫurşîde iren ẕerreye ḳâyil mi olur
2. Ġonca-femler beni senden ayıramaz ey mehru
   Ẕerreler hîç güneşin tâbına ḫâyil mi olur
3. Nice timâr ide ben kendüme ‘ışḳında senin
   Dane kim odlu yire düşse o ḫâṣıl mı
4. Sanma âhum benüm ey mâh feleklerde dura
   Tîr-endâz-ı ġamım âhuma menzil mi olur

7a

5. ‘Arz idem dirdi gözi yaşlarını **Emrî** saña
   Güneşe leşker-i seyyâre muḳâbil mi olur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. ‘Anberîn kâkül cebînüñ üzre şekl-i cîmdür
   Ẕerre aġzuñ mihr üstine yazılmış mîmdür
2. Mihr ü mâh ise iki ‘uryân abdâluñ-durur
   Ḫûbluḳda dôstum fevḳuñda şimdi kimdür
3. ‘Ârız-ı zîbâñ içinde ḫâl-i müşgînüñ senüñ
   Gülşen olmış aña âẕer[257] sanki İbrâhîmdür
4. Ġabġabuñla ḳâmetüñ ey serv ḳât bir ẕeḳân[258]
   Bir gümiş turunc göstermiş nihâl-i sîmdür

[256] zülf-i: rûy, D.
[257] âẕer: âteş, D.
[258] ḳât bir ẕeḳân: bâlâ rastî, D.

5. Dürri dendân-ı nigâra benzemez mi[259] **Emrî**yâ
   Ẕerre aġzı eyledür kim aña ṣıġmaz nîmdür

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Senüñ fülfül beñüñ varsa benüm dâġ-ı siyâhum var
   Senüñ sünbül ṣaçuñ varsa benüm de dûd-ı âhum [var]
2. Senüñ başuñda miskîn sâye-bân var ise kâkülden
   Benüm de dûd-ı dilden âsumânî bâr-gâhum var
3. Senüñ başuñda ey meh gün gibi zer-efserüñ varsa
   Benüm de şu‘le-i nâr-ı maḥabbetden külâhum var
4. Senüñ müjgân-ı çeşmüñden var ise leşkerüñ ṣaf ṣaf
   Benüm de yir yüzin ṭutar sirişkümden sipâhum var[260]
5. Senüñ ḳandan sirişküñ var ise ey dîde-i **Emrî**
   Benüm de sûz ile dilden gelür çoḳ âh u vâhum [var]

[Ġazel]

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. La‘line ḳarşu ezilme ey şeker
   Key[261] ṣaḳın ‘âşıḳları başuñ ezer
2. Nâr-ı âhumdan başumda od yanar
   Hecr elinden kanlar aġlar[262] çeşm-i ter
3. Sîneye çekmeñ ḫadeng-i ġamzeñi ki
   Ey ḳaşı yâ ḳatı göñlümden geçer
4. Tâc-dâr iken felekde âfitâb
   Sen şeh-i ḥüsn işiginde yir öper
5. ‘Ârız-ı zîbâña **Emrî** gül dimiş
   Söylenür illerde bu rengîn ḫaber

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Gamuñda baña sirişküm şarâb-ı âl yiter

[259] benzemez mi: benzedürdüm, D.
[260] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Senüñ mânend-i mir’ât-ı mücellâ ‘ârızuñ varsa / Benümde kûşe-i çeşm ile ırakdan nigâhum var
[261] Key: Gey, D.
[262] Hecr elinden kanlar aġlar: Kanlar aglar hecr elinden, D.

Dile derûnî muṣâḥib daḫi ḫayâl yiter

2. Cihânı yaḳduġına ruḫlaruñ ‘alâmet-i tâm
   Duḫân-ı zülfüñ ile dûd-ı ḫaṭṭ u ḫâl yiter
3. Hilâl ü mihr-i münîr olmasun ki dilberünüñ
   Yanaġı mihr-i münîr ü ḳaşı hilâl yiter
4. Zamâne ḫalḳını zencîre dizdügine ṣaçuñ
   Ḫamîde kâkülüñ ey yâr baña dâl yiter
5. Kabâyı n'eyleyeyin cismüm üstine **Emrî**
   Sirişkden dökilen kan ḳabâ-yı âl yiter

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dilde derdüñle belâ vü derd ü miḫnet ü[263] vardur
   Dîde-i terde ḫayâlüñdür daḫi nem vardur
2. La‘l-i dür-bârı ḳızıl yâḳûtdan bir ḫoḳḳadur
   Anda ḥasret tîġınuñ zaḫmına merhem vardur
3. Lâle-i ḳabrüm ‘araḳ-rîz oldı sûz-ı sîneden
   Ṣanma ruḫsârında ḳatre ḳatre şebnem vardur
4. Sende ṣanma ey göñül ancaḳ ġam-ı dil-dârı kim
   Ḫâṭrında her kişinüñ lâ-cerem hem vardur
5. Görmemiş kimse vücûdın misli ma‘dûm **Emrî**yâ
   Ẕerrece yoḳ ol güneş yüzlüde bir fem [vardur]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Bir yalıñ yüzlü güzeldür âteş-i ‘ışḳ-ı nigâr
   Yaḳsa yandursa dil-i ‘uşşâḳı n’ola vechi var
2. Eyle yaḳdı nâr-ı ġam çıḳdı depemden dûd-ı dil
   Başum üzre mûy-ı jûlîdem degüldür ey nigâr
3. Bend-i zülfüñden dil-i miskînüm olmadı ḫalâṣ
   Gerçi anuñçün çoġ aḳça dökdi çeşm-i eşk-bâr
4. Cismüm üstinde elifle dâġ-ı ḫûnînüm gören
   Didi serv ü lâle ile zeyn olmış bu mezâr

[263] derd ü miḫnet ü: mihnet ü gam, D.

5. Aġladursın **Emrî**yi bârî ḳaşuñ göster aña
   Çün olur ḳavs-i ḳuzaḫ bârân olıcak âşikâr

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şeb-i ġamda tütüni âhumuñ eflâki boyar
   Bu söyünmişçe çerâġum meded ey mâh uyar
2. Ten-i kâfûrı teb-i şevḳ ile şenin[264] eridi
   Gele inṣâf ide bu ıssıya ḳarlar mı döyer
3. Âteş-i hecr-i ruḥuñla beni yandurma igen[265]
   Ḥaẕer it ocaġuña gîrye-i[266] 'âşıḳ su ḳoyar
4. Vâ'izâ göñül ki uyma diyü pend itme baña
   Beni dîvâne mi ṣanduñ ya delüye kim uyar
5. Ruhı hicrette[267] ne çekdüñ o kemân ebrûñuñ
   Tîr-i hecr **Emrî** ṣaḳın âdeme gitdükçe ḳoyar

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyzan

1. Egerçi yaşumuñ her ḳaṭresi bir necm-i eẕherdür
   Yine yanuñda ey mâh-ı münîr adı bir aḫterdür
2. Sen ol şâh-ı melâhatsin ki mihrüñ ḥânkâhında
   Güneş ṣırma ṣadef tâciyle çarḫ urur ḳalenderdür
3. Gubâr-ı râhuña teşbîh idelden tûtiyâ kendin
   Ayaġuñ ṭopraġı haḳḳıyçün andan dîde muġberdür
4. Leb ü ebrûsı şeble[268] göñül 'ayş-i müdâm eyler
   Şafaḳ bâde meh-i nev bir hilâlî sîm sâġardur
5. Özini nisbet itmez eşk-i merdüm-zâdeme **Emrî**
   Bilür dürr-i yetîm öksüzlügin pâkîze-gevherdür

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Hecr ü ġam-dîdesiyem dîde-i hûn-pâşum var

[264] şenin: berfün, D.
[265] İgen: inen, D.
[266] gîrye-i: dîde, D.
[267] hicrette: hecrinde, D.
[268] Şeble: yâdunla, D.

Bilmezen ḳandan aḳar baḥr gibi yaşum var

2. Baġrumuñ başıdur ancaḳ baña derd-i ser olan
   Bir ġarîbem bu fenâ dünyede bir başum var
3. N'ideyim râḫ-ı firâḳuñda ser ü cân u dili
   Merg-i ġam gibi ḳafâ-dârum u yoldaşum var
4. Gözümüñ yaşı şarâb oldı ciger pâre kebâb
   ‘Ayş ü nûş üzre medâmı[269] dil-i ‘ayyâşum [var]
5. Halka-i zülfine **Emrî** niçe ṭolanmayasın
   Göñül olur benüm ol ḥalḳada evbâşum var

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yüzüñe âşüftedür zülfüñ perîşân- ḥâldür
   ‘Âşıḳ olduġına ḳadd ü dûtası dâldür
2. Dâġ yaḳmış ‘ışḳuña gün na‘l kesmiş mâh-ı nev
   Tekye-i ‘ışḳuñda mihr ü meh iki abdâldür
3. Bir ḳara yaġız güzeldür dûd-ı âhum pür-şerer
   Zeyn içün ḳonmış ‘iẕârınna bir altun ḫâldür
4. Hat degül mâh-ı ‘iẕârın hâle-veş devr eyleyen
   Murġ-ı ḥüsn ayaġına pîrûzeden[270] ḫalḫâldür
5. Yüksek uçar **Emrî**yâ ġâyet hümâ-yı zülf-i yâr
   İremez bu şâh-bâz-ı dil müşevveş-bâldür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hançerüñ gibi degül ġamzeñ yavuz ḳattâldür
   Kâkül-i müşgînüñ anuñçün perîşân- ḥâldür
2. Zülfüñe dil baġlamış âşüfte vü miskînüñem
   Ehl-i derd olduguma ḳadd-i ḫamîdem dâldür

(8)

7b

3. Âfitâb üzre hilâlüñdür nigârâ ḫaṭ-ı Çin[271]
   Noḳṭa ḳoyan ḫaddüñ üstine yine ol ḫâldür

[269] üzre medâmı: eyleyici bir, D.
[270] Pîrûzeden: firûzden, D.
[271] ḫaṭ-ı Çin: med çeken, D.

4. Murġ-ı devletdür ḫadeng-i yâr ayaġında anuñ
   Ḥalḳa-i yâḳûtdan zaḥmun ḳızıl ḫalḫâldür
5. Bâġ-ı dehr içinde **Emrî** kebk-i ḫôş-reftârdan
   N'eyleyem kim şâh-bâz-ı dil müşevveş[272] bâldür

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Çarḫ-ı ser-keş dest-i âhumdan zebûn olmış-durur
   Ḳâmeti iki bükilmiş baġrı ḫûn olmış-durur
2. Dûd-ı âhum bir siyâh otaġıdur şâh-ı ġamuñ
   Bu ten-i zerdüm aña zerrîn sütûn olmış-durur
3. Çarḫdan yire dökilse âb-ı bârân n'ola kim[273]
   Bâd-ı âhumdan o şîşe-i ser-nigûn [olmış-durur]
4. Sor ṭarîḳ-ı vaḥdeti yol gösterür pîr-i muġân
   Zâhidâ her kûha[274] ol reh-nümûn [olmış-durur]
5. Dem-be-dem efġân ider **Emrî** çemende ḳâmeti
   Ey hilâl-ebrû fiġân altında nûn [olmış-durur]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Zibâ ruḫunda ḫâl-i siyeh midür ey nigâr
   Yâḫûd bıraḳdı nâfesin ol âhû-yı Tâtâr
2. Ceng itmeseydi bir bölük âşüfte- ḫâl ile
   Ḥalḳa zırh giyer midi egnine zülf-i yâr
3. La'lin ısırmasun diyü ḳoḳduḳça ġoncânuñ
   Çekdi çemende dişlerini mihr-i âb-dâr
4. Gitme gözüme ḳarşuya ḳâb ile reng alur
   Terdür ziyade iki gözüm çeşm-i eşk-bâr
5. Hattı dilerdi ide iḥâṭa 'izârını
   Miskîni **Emrî**yâ bu hevâ eylemiş ġubâr

[272] müşevveş: şikeste, D.
[273] n'ola kim: nitekim, D.
[274] her kûha: çok kimseye, D.

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyzan

1. Belâda hem-demüm ṭıfl-ı sirişk-i ḫûn-feşânumdur
   Baña bu derdi çekdüren bir iki ḳatre ḳanumdur
2. Şeh-i ‘ışḳam yalıñ yaraḳlu leşkerdür şu‘â-ı âh
   Başumda penbe-i dâġ-ı maḥabbet sâye-bânumdur
3. Gözümden çıḳdı dür la‘l şimdi mâlik oldugum
   Görinürde ruḫ-ı zerdir işidilürde fiġânumdur
4. Belâ şâhınuñ iki câmlu bir ḳasrı-durur başum
   Sütûnlar her ṭarafdan tende bir bir üstüḫânumdur
5. Dü-tâ cismüm ki ey **Emrî** boyandı kana yaşumdan
   Ḫadeng-i nâle atmaġa ḳızıl tozlu kemânumdur

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Tirin[275] belâ süvârına bir tâziyânedür
   Gül-gûn-ı eşk-i çeşm o sebebden revânedür
2. Göñlüm ki ḳıldı kûşe-i çeşmüñde ḫôş ḳarâr
   Bir ḫastadur ki meskeni bîmâr- ḫânedür
3. Pervânesine pîrehen-i şevḳ dikdi şem‘
   Şol şu‘le barmaġında zer engüştvânedür
4. Şol âteşin lebinde olan ḥâl-i pür ḫâmû
   Düşmüş şarâb-ı nâba yâḫûd nâr-ı dânedir[276]
5. Bezm-i nigâra varur iseñ tuḫfe yirine
   Ey **Emrî** naḳd-i cânı igen ‘ârifânedür

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ḳabâ-yı sebz ile ḳaddüñ ki serv-i bâlâdur
   Ruḫuñ o serv üzerinde meh-i dil-ârâdur
2. Ḳabâ-yı sebz ile ḳadd-i bülendüñ ey servüm

[275] Tirin: Her reg, D.

[276] Şol âteşin lebinde olan ḥâl-i pür ḫâmû / Düşmüş şarâb-ı nâba yâḫûd nâr-ı dânedir: Sayyâd-ı hûb zâhid-i halvet-nişînimüz / Tesbihi murg-ı vasla anuñ dâm u dânedür, D.

Binâ-yı ḥüsnüñe yeşil sütûn-ı bâlâdur

3. Yeşil varaḳda çekilmiş elifdür ey ḳaşı yâ [277]
   Ḳabâ-yı sebz geyinmiş nihâl-i rânâdur[278]
4. Ḳabâ-yı sebz geyindükçe ḳaddüñ üzre ruḫuñ
   Nihâl-i sebzde gûyâ ki verd-i ra‘nâdur
5. Yanaġı lâledür **Emrî** nigâruñ aña bahâr
   Ḳabâ-yı sebzle bir ḳâmet-i mu‘allâdur

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Kimi yaḳdı ki yine[279] âteş-i ruḫsâr-ı nigâr
   Ki irişdi kamere dûd-ı ḫaṭ-ı âteşbâr
2. Kıpkızıl od bite ḳabrümde benüm lâle gibi[280]
   Beni ḥâḳ eyleyicek âteş-i ‘ışk-ı ruḫ-ı yâr
3. Çeşm-i bedden ṣaḳınup sen gül-i nâzük-bedeni
   Aṣdı boynuña yazup müşg ile ṣaçuñ ṭômâr
4. Şafak içre meh-i nev gibi görinür ṣanemâ
   Ġam-ı ebrûñ ile eşk içre ten-i zerd ü nizâr
5. Derd-i hicrân ile bir hâle irişdi **Emrî**
   İñleşür nâleleri üstine gör leyl ü nehâr

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dâġ-ı maḥabbetüñ ki dil-i mübtelâdadur
   Beñzer o serv-i bâġa ki ayaġı mâdadur
2. La‘line ḳaṣd idüp ṭolaşur zülfe Ḫıżr-ı dil
   Zîrâ bilür ki çeşme-i ḥayvân dücâdadur
3. Elhamdülillâh ‘âşıḳa düşnâma başladı
   Âmîn di ey göñül yine cânân du‘âda[dur]
4. San Ḫıżrdur ki ḥâżır olur yaşda ḳurıda
   Fikr-i ḫaṭuñ ki çeşm ü dil-i pür-belâdadur

[277] ey ḳaşı yâ: ol kad-i serv, D.
[278] Rânâdur: zîbâdur, D.
[279] yine: ‘aceb, D.
[280] lâle gibi: lâlelerüm, D.

5. Gûyâ kenâr-ı âbda bitmiş çemen-durur
   Haṭṭ-ı sebz ki **Emrî** ruḫ-ı dil-rübâdadur

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Dâne-i vaslıñ[281] hevâsında dökilen bâl ü per
   Murġ-ı cânuñ şöyledür żaifi ki üf dirseñ uçar
2. Mey şafaḳ eyler ṣubûḥı mihr-i şevḳiñle[282] felek
   Çarḫdan çıkmış bir altun ḫâmdur[283] mihr-i felek
3. Görmege yüzi gününde mâh-ı nev ebrûsını
   Âb-ı eşküm içre âyîne ḳomışdur eşk-i ter
4. Nâveküñ ey ḳaşı yâ yavuz geçer dil ṭıflına
   Bir çubuḳ urur ki her urduġı yirden od çıḳar
5. Sanma **Emrî** mâh-ı nev âhum oḳından vehm idüp
   Murġ-ı zerrîn-bâl deşt-i âsumânda dökdi per

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. İñkarı[284] bîmâr-ı 'ışḳuñ nâle vü efġânıdur
   Aġladı ġam küştesinüñ dîde-i giryânıdur
2. Derd-i dilber 'âşıḳa râ ḳaşlu bir maḥbûbdur
   İki dâl anuñ iki zülf-i 'abîr-efşânıdur
3. Âh oḳıyla çarḫa bir zaḥm urdum ey ḳaşı kemân
   Kim şafaḳ anuñ libâsına bulaşık kanıdur
4. Şu'le-i âḫ-ı derûnumdan benüm ḫavf eyle kim
   Ey ḳaşı yâ tîr-i âhuñ ol yalıñ peykânıdur
5. Kapladı mihr ü mehi ebr-i ḫaṭ-ı ruḫsâr-ı yâr
   Gözlerümden dökmeyen bir dem anuñ bârânıdur
6. Cennet-i kûyuñdan ey ḥûrî beni ayırdı çün
   Şol raḳîb-i rû-siyâhuñ âdemüñ şeyṭânıdur
7. Pâre pâre itdi yine câme-i ebri felek
   Emrîyâ şimdi o mâhuñ 'âşıḳ-ı giryânıdur

[281] Vaslıñ: hâlün, D.
[282] mihr-i şevḳiñle: şevk-ı mihrüñle, D.
[283] ḫâmdur: câmdur, D.
[284] İñkarı: İñleri, D.

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Göñül ey sîm-ten ṣarrâf-ı şehr-i miḥnet ü ġamdur
   Gözüm aḳça terâzûsı sirişküm aña dirhemdür
2. Sipihre tîġ-ı âhum yara açdı aġzın anuñ[285]
   Degüldür kehkeşân pâyine yâ kâfûrî merhemdür
3. Egildi örtmege zülfün[286] anı bildürmemek ister
   Anuñçün dâyimâ ḳadd-i dırâzı zülfüñüñ ḫamdur

8a

4. Salup gîsûsını ol la‘li tiryâk arḳası üzre
   Bu dil-i[287] ṭıflını ḳorḳıtmış dimiş kim nâr arḳamdur[288]
5. Ruhına ḳatre düşmişdür gül-âb-âlûd zülfinden
   Görenler ṣandılar **Emrî** gül-i ter üzre şebnemdür

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Çarh bir pîre-zen ü heykeli pervîni-durur
   Gevher-i encüm anuñ âlet-i pervîni-durur
2. Görüben nergisi ḥâḳ içre yatur didi ḫıred
   Kim bilür ḳanḳı şehüñ efser-i zerrini-durur
3. Şâh-ı gül barmaġına ṭaḳmış anı irme bahâr
   Kim bilür ġonca kimüñ hâtem-i la‘lîni-durur
4. Gir fenâ gencine seyr eyle gümiş şûşesini
   Her biri bir ṣanemüñ sâ‘id-i sîmîni-durur
5. Nergis-i bâġ ki **Emrî** nigerañdur felege
   Ḳanġı ṣaḥibi nazaruñ çeşm-i cihân-bîni-durur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Dürc-i dîdemden ḫayâl-i yâr dürr-i ter siler
   El ṣunar raḥm idüp ol ḫûnî gözüm yaşın [siler]

[285] açdı aġzın anuñ: açmışdur benüm ey meh, D.
[286] Egildi örtmege zülfün: Egilmiş öpmege la‘lün, D.
[287] Bu dil-i: Gönül, D.
[288] Divanda 3 ve 4’üncü beyitlerin yeri değişmiştir.

2. Nergisüñ ġamzeñle yavuz ḳaṣd ider cân naḳdine
   Âḫir ol ḳâtil benüm şemşîr ile yaşum siler
3. Kaddüñe öyküdügin işitdi şimşâduñ meger
   Kesmege ‘ırḳını anuñ erre dâyim diş biler
4. Varma bâġa[289] ġoncânuñ gözi iler ey me saña
   Sûzen-i hâr ile dâmânına dâmânuñ iler
5. Ol dil-ârâya dilerseñ işte dil didüm didi
   Ḫançer-i müjġânuma var **Emrî** anı o diler

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Nebât-ı ḫaṭ-ı reyḥân[290] ol şeker-efşânda bitmişdür
   Muḥaldür cân otı dirsem aña ol cânda [bitmişdür]
2. Düher deryâda olur ey dürr-i pakine denânın
   Ne güherdir durur çeşme-i ḫayvanda [bitmişdür]
3. Yitürmiş ḳanlu kirpükler gören çeşm-i pür-eşkümde
   Sanur mercânda budaġı lücce-i ‘ummânda bitmişdür
4. Bitürdi gülsitân içre işin nispetle reyḥânuñ
   Ḫaṭ-ı sebz-i çemen tâ kim ruḫ-ı cânânda bitmişdür
5. Dile gelsün ḳosun sehmi ḫadengüñ ey kemân-ebrû
   Geçenki zaḫmınuñ aġzı ṭutılmış anda bitmişdür
6. Acep benzer mi **Emrî** ol siyeh benden biten mûyâ
   Giyâh nâzeyi fülfül ki Hindüstân’dan bitmişdür

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. ‘Işk ehli meşhedinde dimeñ kim giyâhdur
   Çıkmış mezârı üzre yeşil dûd-ı âhdur
2. Cân u göñül belâya düşerse ‘aceb midür
   Ḫaṭṭuñ ki ehl-i ‘ışḳa belâ-yı siyâhdur
3. Bîniñ elifdurur dehenüñ eşkinle mîm ü hâ
   Nûr âyeti ḥaḳḳı çün o ruḫsâr mâhdur
4. Mülk-i cemâl şâhısın ey servi yâ[291] ḫaṭṭın
   İḳlîm-i ḥüsni çün[292] ḳuşatmış sipâhdur

[289] Varma bâġa: Bâġa varma, D.
[290] reyḥân: yâkût, D.
[291] servi yâ: dil- rübâ, D.

5. Cismüñde zaḫm-ı tîġ-ı ġam-ı ‘ışḳ **Emrî**yâ
   Ṣorana di ki derd iline ṭoġru râhdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şu‘le-i ġam dil elinde ḫâmedür
   Oḳıyup yazduġı miḥnet-nâmedür
2. Nice ġam-nâk olmayam ol ḫaṭ baña
   Ruḫlaruñdan geldi fürḳat-nâmedür
3. Sînemüz üzre elif çeksek n'ola
   Meylümüz ol serv-i sîm-endâmadur
4. Gönderem dimişdi size bir ḫaber
   İntiẓârı cânuñ ol peygânedür
5. Çarh **Emrî** ḳabrüm üzre örtilür
   Zer beneklü âsumânî câmedür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Zülf-i pîçîdeñ ki la‘l-i dür-feşân üstindedür
   Ey elif-ḳad beñzer ol bir cîme cân [üstindedür]
2. Kadd-i dilberdür ḳıyâmet sînemüz dûzaḫ ṣırâṭ
   Ol elifdür sîne-i âteş-neşân[293] [üstindedür]
3. Ebrû-yı kejer iḥyâyi[294] dîde-i giryânda
   Gûyiyâ bir pil-durur cûy-ı revân [üstindedür]
4. Şâhsâr üzre ḳızıl berg-i haẕânlardır ṭurur
   Ḳanlu peykândır ki cism-i nâ-tüvân [üstindedür]
5. Ḳanlu yaşum üzre **Emrî** bu felek beñzer hemân
   Şol ḥabâba kim şarâb-ı erġuvân [üstindedür]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Bir nâfe mi var ḥâl-i ruḫ-ı dilbere beñzer
   Aḳ yüzde ḳara beñ-durur ol ḥâl-i mu‘anber

---

[292] Çün: çevre, D.
[293] Neşân: feşân, D.
[294] kejer iḥyâyi: kec-râ hayâli, D.

2. Hak vire hemân ‘ömr uzunlıgın olupdur
   Zülfiñ siyehînüñ boyı boyunca berâber
3. Bu dîde ḫayâl-i ḫaṭ u la‘lüñle dönüpdür
   Bir câme ki anda yazıla Sûre-i Kevser
4. Öldürdi beni çünkim ġam-ı ebrû-yı zerdüñ
   Türbemde hilâl olsa yaraşur ‘alem-i zer
5. Jâle degül ey **Emrî** görüp rûy-ı nigârı
   Kan derledi utandı ḳızardı gül-i aḥmer

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Kaşuñ ġamında cismümi zeyn itdi lâleler[295]
   Gûyâ iḥâṭa itdi hilâli sitâreler
2. Gülşen ġam-ı ruḥuñla ider âh âteşîn
   Serv anda dûd ḳırmızı güller şerâreler
3. Yanaklarum gören beni abdâla beñzedür
   Kim ḫırkasına dikmiş ola niçe pâreler
4. Göstermeyen yüzüñ baña kâkülle zülf idi
   Geldi ḫaṭṭın çoġaldı yine yüzi ḳareler
5. Şâh-ı ġam sipâh-i sirişkümden **Emrî**yâ
   Her şeb felek ḥışârını bekler sitâreler

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Bak yüzine ‘âşıḳuñ ol çeşm-i ḫûn-efşânı gör
   Ḥâḳ içinde nice aḳarmış şehîdüñ ḳanı gör
2. La‘l-i gevher-bâruña ġâlib ezelde ṣunmış el
   Sâ‘idinde ṭaş olupdur pençe-i mercânı [gör]
3. Âl-ı ḥüsnüñde elif bir tîrdür nûn bir kemân
   Zaḫm-ı nâvekten dilâ sehm eylemezseñ anı [gör]
4. Mihrden ẕerre deñizden ḳatre görmek sehldür
   Zerrede ḫurşîdi seyr it ḳaṭrede ‘ummânı [gör][296]

[295] Lâleler: yâreler, D.
[296] Divanda 3 ve 4’üncü beyitlerin yeri değişmiştir.

5. Âfitâb-ı enver içre ẕerre-i gûyâ ki baḳ
   Ya‘nî rûy-ı yârda **Emrî** fem-i cânânı [gör]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Acırum ‘âlemde zaḫm-ı ḫançer-i cânândur
   Her ne gelür ise acınmamag olmaz ḳandur
2. Haste-i ‘ışḳam münaḳḳaş pister altumda zemîn
   Çarḫ üstümde benek altunlu bir yorġandur
3. Kâmetüñsüz gül nihâlin tîr sanup bâġda
   Ġonca-i sürḫın dirir kan bulaşuḳ peykândur
4. Pa-bürehne bâġa varmış şevḳ-ı ruḫsâruñla gül
   Hâr batmış pâyına bülbül aña nâlândur
5. Şâh-ı gül ol Yûṣuf-ı ḥüsni terâzûlar düzüp
   Her gül-i ter **Emrî**yâ bir keffe-i mîzândur

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. N'ola ey sîm-beden gönlüñe eşk itse eser
   Ki gümiş aḳça-durur ṭaşa ursañ da geçer

(9)

8b

2. Umaram tîġuñı bir daḫi sînemde görem
   Bu meseldür ki su akdugı yire yine aḳar
3. Meh-i nev dûd-ı dilümden nice ḳarardı göre
   Ele âyîne al eyle ḫam-ı ebrûña naẓar
4. Leb ü ruhsâruña kim beñzede ġoncayla güli
   Birinüñ ḳulaġı berg ü birinüñ aġzı ḳoḳar
5. Hîç añar mı müjenüñ tîrini **Emrî** dir imiş
   Dôstlar ol ḳaşı yânuñ oḳı dilden mi çıḳar

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Tîr-i müjgânuñ dem-â-dem çeşm-i giryândan geçer
   Hey ne murġ olur bu kim bâl açsa ‘ummândan geçer
2. Hançeriyle ḳarşulaşsam cân içün ey sîne kim

Tîzlik eyler saña bir zaḫm urur andan [geçer]

3. Zih ṭaḳıldı rişte-i ḳaddi kemân-ı ḳaddüme
   Nâvek-i âhum ṭoḳuz ḳat çarhî ḳalkandan [geçer]
4. Oldı ey ḳaşı kemân her ḫâk-i sîne ġarḳ-ı ḫûn
   Kim gelürse dil ḥarîmine oḳuñ cândan geçer
5. Cism-i zerdi **Emrî**niñ bir sûzen-i zerrîndür
   Rişte-i sebziñ senüñ ey ḳaşı yâ andan geçer

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1. Karâr ḳılmaġa bir dem mekânumuz yoḳdur
   Mekânı neyleyelim kim[297] zamânumuz yoḳdur
2. Vefâya ḳâyil olur diyü ẓannı ḳo ey dil
   Dehânı yoġduguna kemânımız[298] [yoḳdur]
3. Efendi biz bir alay adı sanı yoḳ rindüz
   Gürûhumuzda fülân bin fülânumuz yoḳdur
4. Zamânumuz geçicek çoḳ nişân olur ẓâhir[299]
   Zamânumuzda egerçi nişânumuz yoḳdur
5. Hadeng-i miḥnet ile nîm-küşteyüz **Emrî**
   Bütün cihânda bizüm yâr-ı cânumuz yoḳdur

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Lebüñ yâdına bezm-i ġamda dil çün bâde nûş eyler
   Ṭoḳuz câmını gerdûnuñ bir idüp çekse nûş [eyler]
2. Hevâ-yı soḥbet-i fasl-ı bahâr u rûy-ı yâr âḫir
   Yaḳasuz ḳor güli vü bülbüli peşmîne-pûş [eyler]
3. Belâdan ağlamaz çeşmüm olur emvâc-ı ġam peydâ
   Hevâñ ile ne dem dilde maḥabbet baḥri cûş [eyler]
4. Ruhuñ vaṣfın ṣabâ gûşına ḳoymış bülbül ağzından
   Tenin gül o hevâdandur ki ser-tâ-pâ gûş [eyler]
5. Figân kim bülbül-i gûyâ iken her ġonca-fem **Emrî**
   Dehân-ı bî-zebân-ı ġonca-veş devrân ḫamûş [eyler]

[297] Mekânı neyleyelim kim: huzûra varmaga hergiz, D.
[298] Kemânımız: gümânumuz, D.
[299] olur ẓâhir: uhûr eyler, D.

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

1. Ebrûlaruña misâl yoḳdur
   Bir ayda iki hilâl yoḳdur
2. Bir vech ile mihre noḳṭa ḳonmaz
   Anuñçün o rûda ḥâl yoḳdur
3. Mihr erdi zevâle tâzedür serv
   Ṭoġruya bile zevâl yoḳdur
4. Ey vaṣlını mümkin egleyen cân
   Yanuñda meger muḥâl yoḳdur
5. Kim dir ki vefâsı muḥtemeldür
   Ey **Emrî** ol iḥtimâl yoḳdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. La‘lüñ ile ḳaddüñe öykünse naḫl-i mîve-dâr
   Şöyle silker ṣarṣar-ı âhum anda ḳalmaz berg ü bâr
2. Bir benefşe naḳşlu zîbâ ḳabâ giymiş ruḫı
   Sanmañ olmışdur benefşe-zâr ol bâġ-ı ‘iẕâr
3. Hâtemî bir aġzı vü ḳaşı güzel maḥbubdur[300]
   Bir sebîke sîm ile ṭaḳındı engüşt-i nigâr
4. Gelmedin kendi yâvuz dillerde şâyi‘ fitnesi
   ‘Âlem-i ḥüsne dilâ gelmiş degüldür haṭṭ-ı yâr
5. Gördikim beñzetmek ister la‘line kendün ‘aḳîḳ
   Reng virdi aña ey **Emrî** Süheyl-i tâb-dâr

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Zülf-i dil-dâra ki derdin[301] dil-i maḥzûn söyler
   Gûyiyâ Leylîye aḥvâlini Mecnûn söyler
2. Çagıran ra‘d degül girye ile nâle ile
   Yâr bî-mihr idügin ‘âleme gerdûn söyler
3. Kabr içinde saña ‘arz eylese ‘âşıḳ n'ola cân[302]
   Ki velî olana gencîne-i medfûn söyler
4. Söyledüm ḳâmetüñi serv ile vezn itdügümi

[300] maḥbubdur: hûb olmaga, D.
[301] ki derdin: derûnın, D.
[302] ‘arz eylese ‘âşıḳ n'ola cân: ‘âşık n'ola ‘arz eylese hâl, D.

Râstî şâ‘ir olan her sözi mevzûn [söyler]

5. Bir ġazel söylemiş **Emrî** lebiñiñ[303] vaṣfında
   Ehl-i diller didiler hep sözi mevzûn[304] [söyler]

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. Üstinde sînemüñ ḳızaran ṣanma yaredür
   Ḳaṣd itdi cânum almaġa bir yüzi ḳaradur
2. Ol âteşîn ‘iẕârdan artuḳ yaḳar dili
   Ḥâl-i siyâhı gerçi söyünmiş şerâredür
3. Rakkâs-ı bezm-i merg olalı tîz-i ġamzesi
   Anuñ elinde cân ile dil çâr pâredür
4. Zülfüñ ġamıyla ditrer iken çaġırup dirin
   Dün sıtması esîrine ayâ ne çâredür
5. Mushaf cemâline göre sâyir güzellerüñ
   Emrî iki ruḫıyla cebîni si-pâredür

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Nazar ḳılsa n'ola mir’âta ḳarşu ol güneş[305] ruḫsâr
   Derûn-ı dilden eyler yüzine baḳduḳca mihr iẕhâr
2. Alurlar naḳd-i ‘aḳluñ sîm-berler müflis eylerler
   Riyâżetler çeküp yıllarla olsañ Mâlik-i dînâr
3. Benefşe ṣanma gül üzre ġam[306]-ı bârân-ı eşkümden
   Çiçeklendi dirîġâ atlas-ı âl-i ruḫ-ı dil-dâr
4. Cefâsı ṭaşına ṭut başuñı ol ṭaş bağırlunuñ
   Eger erbâb-ı ‘ışḳ içinde olmaḳ isteseñ ser-dâr
5. Degüldür üstüḫânlar **Emrî**nüñ cism-i nizârıdur
   İtüñ meyl eylesün diyü götürür bir nice[307] ṭômâr

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. Şi‘rüm ki anda vasf-ı ruḫ-ı dil-rübâsı var
   Beñzer şu yâr-ı nev-ḫaṭa rengîn edâsı [var]
2. Lutf eyle ey ecel gözümüñ ḳapusın ḳapa

[303] Lebiñiñ: dişünün, D.
[304] Ehl-i diller didiler hep sözi mevzun: İşidenler didiler hep dür-i meknûn, D.
[305] güneş: perî, D.
[306] Ġam: nem, D.
[307] Nice: iki, D.

Żâyi‘ olur içinde anuñ ḫâk-i pâsı [var]

3. Kaddüñden ayru serv ile eglendügüm bu kim
   Başında bencileyin anuñ da hevâsı var
4. Gül-i ‘ârıżuña olsa mu‘ârıż ‘aceb degül
   Bir berḳ yüzlü ne edebi ne ḥayâsı [var]
5. Senüñ Ḫıṭâ dimiş şu‘arâ çîn-i zülfüñe
   Emrî işitdi didi ki bunuñ ḫaṭâsı [var]

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Göñül sulṭân-ı mülk-i ‘ışḳa tâbi‘ bir sipâhîdür
   Başumda mûy-ı jûlîdem anuñ perr-i siyâhıdur
2. Elif kim sînesî[308] yâdına sînemde çekilmişdür
   Feżâ-yı derde ‘ışḳuñ ol bir ṭoġrı râhıdur
3. Ham-ı zülfüñ şehâ ṭâvus ḳuyruġı nişânıdur
   Ḫaṭṭıñ cân ḳaṣdına la‘lüñ getürmiş ḥükm-i şâhîdür
4. Benefşe ṣanma bâġ içre ġam-ı haṭṭ-ı siyâhuñla
   Ġubâr olan dil ehlinüñ duḫân-ı nâr-ı âḫıdur

9a

5. Ġam-ı ‘ışḳ-ı nigâr ile başumda od yanar **Emrî**
   Degüldür mûy-ı jûlîdem anuñ dûd-ı siyâhıdur

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Hâb içinde gözüme ol ruḫ-ı zîbâ görinür
   Teşneye vâḳı üstünde[309] nitekim mâ görinür
2. Ḳanlu yaşum görinürse n'ola kûyında[310] raḥîk
   Şîşede bâde-i rengîn musaffâ görinür
3. Mihr-i raḫşân ü ‘ıyân iken olur gice[311] nihân
   Ruḫuñ üstinde neden zülf-i şeb-âsâ [görinür]
4. Göricek yârına tam ḫâb getürürse tekrar[312]
   Baksa beyżaya gözin yumsa çü beyża görinür
5. Ḳanlu yaşı boyamışdur yüzini **Emrî**nüñ
   Ḫayretinden dime kim çihresi ḥamrâ [görinür]

[308] Sînesî:kâmeti, D.
[309] vâḳı üstünde: vâkı‘asında, D.
[310] Kûyında: çeşmümde, D.
[311] Gice: leyl, D.
[312] tekrar: kişi, D.

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. Gamzeñ ḫayâli kim dile ṭoġru gibi gelür
   Geldükçe ḫâne-i dile uġru gibi gelür
2. Cân virsem ölmege şeb-i fürḳatde ẓalimin[313]
   Ölmek bu dirlüge göre uyḫu gibi [gelür]
3. Dür dişlerü ġamıyla ne tam[314] girye eylesem
   Gözden sirişk ḳaṭresi lûlû gibi [gelür]
4. Cân duymasa[315] n'ola dile geldükçe sîneden
   Şemşîri ḥâḳ içinde aḳan su gibi [gelür]
5. Âlâm u derd ile gelişin gördi **Emrî**nüñ
   Dimiş ki dertlü ḳatı sayru gibi gelür

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Bu gice koynuma girdi düşümde bedr[316]-i münîr
   Uyanıcaḳ seni kucmagı eyledüm ta‘bîr
2. Hayâl-i zülf-i miyânuñla şöyle inceldüm
   Ki ḳıl ḳalem ile naḳḳâş idimez taṣvîr
3. Düşer mi çeşmüñe ser-mest olup helâkim
   Ḳuşana ġamzelerüñden miyânına şemşîr [317]
4. Cihânı tîġ ile ol ġamzeler helâk itdi
   Ṣaçuñ kemend ile ḳıldı meh-i münîri esîr
5. Günâhı ne sanemâ **Emrî**nüñ ki ḳaṭli içün
   Getüre ḳaşuñ ile kirpügüñ kemân ile tîr

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. La‘l-i girân-bahâ-durur ey dil leb-i nigâr
   Ġafletle anı birine öpdürmesin[318] nigâr
2. Vasl olduguñda yâra beni añasın diyü
   Cân barmaġına bagladı iplik ten-i nizâr
3. Düşmiş cemâli bâgına ol mihr- ṭal‘atuñ

[313] ẓalimin: tan degül, D.
[314] ne tam: nidem, D.
[315] duymasa: toymasa, D.
[316] Bedr: mihr, D.
[317] Şemşîr: zencîr, D.
[318] öpdürmesin: aldurmasun, D.

Bir ḳara ḳoyı gölgedür ol zülf-i müşg-bâr

4. Gül beñzer idi ‘ârıżuña olsa serv-kad
   Serv öykünürdi ḳâmetüñe olsa gül-‘izâr
5. **Emrî** ḳalursa gussa-i ḫaṭṭuñla bir zamân
   Ḳalmaz yirinde nesne meger bir avuç ġubâr

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Urup ṭaş ile dil üzre bu serdi[319] gögsümi ol yâr
   Dirîġâ yıḳdı pir-i zâr u ża‘îfüñ üstine dîvâr
2. Eger ṭâvusı bulsam şîşlere sançup etin yirdüm
   Ki niçün zülfüñe cevlân iderken[320] gösterür dînâr
3. Rakîbüñ itine cânum diseñ incinmezüz zîrâ
   Biz ey âhû ezelden bilürüz it cânludur aġyâr
4. Hat-ı sebzüñle söyleşsem dir imiş ṭûtî-i gûyâ
   Getürüp ḳarşuña söylet anı ey âyine-ruḫsâr
5. Gamuñla **Emrî**-i bîmâra şöyle ża‘f geldi kim
   Düşer nâ-geh doḳınsa barmaġıyla nâveküñ ey yâr

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Hâtırumda naḳş olan fikr-i dehân-ı yârdur
   Yoḳ degül ‘ışḳ ehlinüñ göñlinde bir sır vardur[321]
2. Dûd-ı âḫ-ı pür-şerer yüz ṭutdı ġam dîvârına
   Ṣandı ol şeh bir siyeh altun beneklü râzdur
3. Dîde-i bülbülde seyr itmiş ḫayâl-i rûy-ı gül
   Çevresinde görinen müjgân sanmañ ḫârdur
4. Korkarım haṭṭ-ı ġubâr olur lebüñden âşikâr
   Ey gözi ser-mest bâde kâşif-i esrârdur
5. ‘Akl u fikr ü sabr u ṭâḳat gitdi elden **Emrî**yâ
   Şimdi her âh u fiġân kim eylerem nâ-çârdur

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Ne ‘anḳâyu ki âb u ṭa‘madan ihmâlümüz vardur

[319] bu serdi: göçürdi, D.
[320] İderken: ururken, D.
[321] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: ‘Işḳ deryâdur sadef göñlüm velî bu turfe kim / Ol sadef içinde gevher yine ‘ışḳ-ı yârdur

Ṣafâmuz yoḳdur uçmaḳdan ferâġ-ı bâlümüz [vardur][322]

2. Mahabbet ḥânkâhında yatur pir-i ġam-ı ‘ışḳuz
   Bizim Ferhâd u Mecnûn gibi çoḳ abdâlumuz [vardur]
3. Degüldür cismümüz üzre ṭuran jûlîde-mû yir yir
   Delinmiş câ-be-câ bir ḳara eski şâlumuz [vardur]
4. Fakîrüz gerçi kim ammâ gınâ-yı ḳalb ile bizi
   Gören kişi sanur yir gök götürmez mâlumuz [vardur]
5. Bugün şehr-i belâġatde biz **Emrî** ḫâce-i naʿmuz
   Metâ‘-ı şi‘r alur ṣatur niçe dellâlümüz vardur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Gazeliyat-ı fi ḥarfül zâ

1. Darılup[323] dilber ġamından yâre aġyâr olmazuz
   Ġonca-veş dil-tengüz ammâ hem-dem-i hâr [olmazuz]
2. Zerre-veş ser-geşte-i ḫurşîd-i ḥüsnun biz[324] velî
   Sâye gibi yanına düşüp siyeh-kâr [olmazuz]
3. Nûr-ı ruḫsâruñla her câyı münevver itme kim
   Mihr-i ‘âlem-tâb ise hercâyîye yâr [olmazuz]
4. Serv-veş ser-keş olanuñ sâyesine varmazuz
   Biz[325] gül-i pür-ḫâr içün bülbül gibi zâr [olmazuz]
5. Añlaruz ḳâlinden **Emrî** sîm-berler ḥâlini
   Aña naḳd-i eşkümüz birle ḥarîdâr olmazuz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Pîşe[326]-i gam şîriyüz dest-i meveddet[327] beklerüz
   Ya‘nî âhû-çeşmler yâdına furṣat [beklerüz]
2. Şehr-i cânı seng-i miḥnetle ġam itmişdür ḥiṣâr
   Nâlemüzle biz beden burcında nevbet [beklerüz]
3. ‘Işḳ şâhı sîne saḥrâsında ḳurmışdur otag

[322] Ne ‘anḳâyu ki âb u ṭa‘madan ihmâlümüz vardur / Ṣafâmuz yoḳdur uçmaḳdan ferâġ-ı bâlümüz [vardur]: Ne ‘izz ü devlete râgıblaruz ne mâlumuz vardur / Ne bir mûy-miyânı kucmak ister hâlümüz vardur, D.

[323] Darılup: Taralup, D.
[324] ḥüsnun biz: tâbânuz, D.
[325] Biz: Her, D.
[326] Pîşe: Bîşe, D.
[327] Meveddet: mahabbet, D.

Biz sipâh-ı derd ile râḫ-ı maḥabbet [beklerüz]

4. Yalıñ itsek n'ola tîg-ı âḫ-ı âteş-bârumuz
   Bir ḥarâmî-çeşm ile der-bend-i miḥnet [beklerüz] [328]
5. **Emrî**yâ bâd-ı hevâ ṣanma ‘aṣâ-yı âhumuz
   İşiginde bir şehüñ bâb-ı sa‘âdet beklerüz

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. Yandı söyünmedi ṣanemâ dilde dâġ umuz
   Ḳaldı şükür ki ṣoñumuza bir çerâġumuz
2. Çekdüm elif bu sîneye ‘ar‘ar ḳadüñ añup
   Bâġ-ı cihânda tâ ki kala bir budaġımuz
3. Hattıñ maḥbubuyuz gözümüz pür sirişk ile
   Reyḥâncıyuz çiçekle ṭoludur çanagumuz
4. Cismüm nihâlini semer-i ġam eġerdi ger
   Âhum sütûnı olmasa cânâ dayaġumuz
5. **Emrî** yüzin görüp didi âyînede nigâr
   Âb içre mün‘akis mehe beñzer yanaġumuz

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

1. Didüm ki tîr-i ġamzeñ dilde neden belürmez
   Ol ḳaşları kemânum didi geçen belürmez

(10)

9b

2. Gezdüm ‘adem diyârın şehr-i vücûda geldüm
   Hîç ol miyân görinmez hîç ol dehen belürmez
3. Ol ḥûr ṣûreti dil ḥûr oḳursa ṭañ mı[329]
   Bir noḳṭa ḳomış aġzı ammâ igen belürmez
4. Şöyle ġubâr yazmış ḳudret debîri hergiz
   Gül ṣafḥasında haṭṭ-ı ‘anber-şiken belürmez[330]
5. Bîmârdur didiler **Emrî** göre vardum
   Bir nâle işidilür ammâ beden belürmez

[328] Divanda 3 ve 4’üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.
[329] Ol ḥûr ṣûreti dil ḥûr oḳursa ṭañ mı: Yâruñ o hûr cemâlin dil hûr okursa tañ mı, D.
[330] Divanda 3 ve 4’üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1. Dil reh-i ġamda câna ḳatlanmaz
   Cân ten-i nâ-tüvâna ḳatlanmaz
2. 'Aşkı[331] ḳoyup cünûn yolın dutdum
   Yol bilen kârbâna ḳatlanmaz
3. Bâg-ı kûyuñ ṣefâsın[332] añdukça
   Göñül âb-ı revâna ḳatlanmaz
4. Kâkülüñ müddet-i medîd ister
   'Ömr ise ol żamâna ḳatlanmaz
5. Ölür **Emrî** lebüñde yara görüp
   Kimsene zaḫm-ı câna ḳatlanmaz

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Dem olur 'âlemi yaḳar bir âḫ-ı sûz-nâkiz biz
   Dem olur âteşi teskîn ider bir âb-ı pâkiz biz
2. Gören jûlîde-mû içinde cism-i zerdümi sanur
   Ġam u miḥnet ocagında duḫân-ı tâb-nâkiz biz
3. İzi tozını ṣordum kühl ile miske didiler kim
   Ġubâr-ı râḫ-ı kûy-ı yâr yanında ne ḫâküz biz
4. Okuñdan dîde-mecrûh olduġın şerḥ eyledi cismüm
   Dil ü cân ey kemân-ebrû didi andan helâküz biz
5. Bize çâk-i girîbânın igen 'arz itmesün sûsen
   Ḳażâ tîġı **Emrî** ezelden sîne-çâküz biz

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Meh-i nev ey hilâl-ebrû senüñ barmaġuña degmez
   Nice barmaġuña vallâhi bir ṭırnaġuña degmez
2. Güneş zer âftâbe olsa destinde su âb-ı Ḫıżr
   Perestâr-ı ḳamer su ḳoymaġa ayaġuña degmez
3. Hilâli añma anuñ başmaġı dama atılmışdur
   Gümiş na'liniñe[333] irmez güneş başmaġuña degmez
4. Figânum gökde meh deryâda mâhî gûşına degdi

[331] 'Aşkı: 'Aklı, D.
[332] ṣefâsın: hevâsın, D.
[333] na'liniñe: na'leynüñe, D.

‘Aceb bilsem niçün anı senüñ ḳulaġına degmez

5. Dilüñ bâġ-ı fenâ ḳılduñsa sen ey **Emrî**-i dervîş
   Cinânuñ ḥulle-i sad reng bir yapraġuña değmez

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fa‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül sîn

1. Sînemde tâze dâġa budur kıldugum heves
   Bâġ-ı cihânda kişiye bir gül-‘izâr bes
2. Hâlüñ ḫayâli ḫûnı revân itdi dîdeden
   Dirler ki gerçi ḳat‘ idicidür demi ‘ades
3. Çekdüm elifleri ten-i ṣad-bârüm[334] üstine
   Düzdüm çubuḳlar ile göñül murġına ḳafes
4. Añsam lebini ḥâli ḫayâli gelür dile
   Zîrâ ‘asel bulaşdugı yire ḳonar meges
5. **Emrî** sirişk ü âh ile gider işigüñe
   Bâd ile yâ su ile varur gülsitâna hüs

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Şevk odı yaḳdı şem‘ gibi[335] üstüḫânumuz
   Ten ẓulmetinde anuñ ile çıḳdı cânumuz
2. Ta‘n itme dûd-ı şem‘e dilâ başumuzdadur
   Yaḳduḳca ġam çıḳar depemüzden duḫânumuz
3. Hâlüñ ġamıyla şöyle ża‘îfem k'olup-durur
   Ġam günlerinde perr-i meges sâye-bânumuz
4. Bir ṭâs-bâz-ı şehr-i ġamuz âḫ-ı âteşîn
   Ẓâhir derûn-ı sînede dâġ-ı nihânumuz
5. Bîmâr iken fütâdesi olduk güzellerüñ
   Emrî ża‘îf düşdi dil-i nâ-tüvânumuz

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Var iken dilde Ḫayâlüñ heves-i cân olmaz

[334] Bârüm: çâküm, D.
[335] gibi: sıfat, D.

Hîç bir memleket içre iki sulṭân olmaz

2. Lebüñe nisbeti bu ġonca-i zerdüñ ki cehûd
   Ḳâyil olmasa Mesîḥâya müselmân olmaz
3. Yaş döker ebr güler gül bu-durur ‘âdet-i dehr
   Ki biri aglamayınca biri ḫandân olmaz
4. Kullanur âhını dil ẓabṭına iḳlîm-i ġamuñ
   Yele hükm eylemeyen kimse Süleymân olmaz
5. **Emrî**yâ ġamzesine ḳarşu gögüs germe sakın
   Çün bilürsin ki ḳażâ tîrine ḳalḳan [olmaz]

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyżan

1. Dil ehlinden ṭarîḳ-ı ‘ışḳda âh u fiġân gitmez
   Ki râḫ-ı pür-mehâlikdür ceressüz kârbân[336] gitmez
2. Çalar ehl-i dili ṭurmaz keser ‘âşıḳları bir bir
   Yanuñdan her dem ey ḫûnî o tîġ-ı ḫûn feşân[337] [gitmez]
3. Şafak ṣanma sipihre dest-i âhum sille çalmuşdur
   Yüzinüñ humreti ey âfitâbum bir zamañ gitmez
4. Ayagına gelür ḫûn-ı ciger ‘ayş-i müdâm eyler
   Elinden çeşmümüñ câm-ı şarâb-ı ergavân [gitmez][338]
5. Kapuñdan cennete ‘azm eylese ġam-gîn gider **Emrî**
   Vaṭandan gurbete giden kimesne şâdmân gitmez

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül şîn

Ve leh-û

1. Yaşumı ol la‘l mey reng ile[339] ḫûnîn eylemiş
   Reng geçmiş aña gerçi lîk rengîn eylemiş
2. Ġabġab-ı cânâne benzetmiş anı gerçi felek
   Bir bih-i zerrîn ile bir sîb-i sîmîn eylemiş
3. Dûd-ı sînem kim müzeyyendür şerâr-ı âh ile
   Bir güzeldür zülfin altun telle tezyîn [eylemiş]

[336] Kârbân: kârvân, D.
[337] her dem ey ḫûnî o tîġ-ı ḫûn feşân: tâ ki ey hûnî o tîg-ı cân-sitân, D.
[338] Divanda 3ve 4’üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.
[339] ol la‘l mey reng ile: bir reng ile ol la‘l, D.

4. Zülfi altında ruh üzre ḫaṭ degül ḥallâc-ı sun‘
   Pisterin sulṭân-ı Hindüñ ‘anber-âgîn eylemiş
5. Âh-ı âteş-bârunı ḥaṣrında eflâk **Emrî**yâ
   Ṭôp-ı sîmîn-i mehe zencîr-i zerrîn eylemiş

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. O mâh bir yanaġı sâde görmiş âh itmiş
   Ta‘accüb itmeñüz âyîneye nigâh itmiş
2. Kemân-ı miḥnet-i ebrûñı mı çeker meh-i nev
   Ki çîn virüp ḳaşına ḳâmetin dü-tâ [itmiş]
3. Letâfet-i ẕekanuñ ey ‘azîz-i Mıṣr-ı cemâl
   Zemâne Yûsufınuñ menzilini çâh itmiş
4. Haṭṭında ḥâli gice ugrusıdur anuñ içün
   Libâsını ḳarañu gicede siyâh itmiş
5. Meh-i münevvere yoḳ iḥtiyâcı **Emrî**nüñ
   Ṣaçı düninde o ṭıfluñ yüzini mâh [itmiş]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Haṭṭuñdan alup göñlümi ġamzeñ sitem itmiş
   Ḳurtarmış o miskîni belâdan kerem itmiş
2. Veffâk-ı ḫaṭuñ hatt-ı ġubâr ile ruḫuñda
   Gül ṣafḥasına Ḫıżr du‘âsın raḳam itmiş
3. Düşmüş[340] dil-i bî-çâre dehânuñ hevesine
   Bir ḫasta yine ‘azm-i diyâr-ı ‘adem itmiş
4. Şehr[341] içre güzellik ṣatar ol Yûsuf-ı sânî
   Meh ruḫları mîzânına ḥâlin direm itmiş[342]
5. Cânâna baḳam diye diyü **Emrî**-i giryân
   Ruḫsâresini ḳanlu yaşından bekam itmiş

[340] Düşmüş: Gitmiş, D.
[341] Şehr: Mısr, D.
[342] Divanda 3 ve 4’üncü beyitler yer değitirmiştir.

10a

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

1. Göñlüm müjeñde câna varmış bıçaġa düşmiş
   Mey içüp yaşuma[343] elden ayaġa düşmiş
2. Durmakdan ol nigâruñ ḳaddine ḳarşu şimşâd
   Ayaġına su inmiş muḥkem ṭayaġa düşmiş
3. Sînemde dâġ üzre didi gören sirişküm
   Bu tekyede çoḳ aḳçe ḫayli çerâga düşmiş
4. Dimiş dehânı vaṣfın gülşende ġonca verde
   Sırr-ı nihân dilber femden kulaga düşmiş
5. Dutılmış **Emrî** göñli zülfine nâ-gehânî
   Şol murġ gibi ansuz câna ṭuzaġa [düşmiş]

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Yatur dil haṭṭ-ı şeb-gûnında zülf-i yâra yasdanmış
   Ne bilsin dün ḳara gögsünde[344] miskîn mâra yasdanmış
2. Kolın pür-dâg idüp künc-i belâda yaṣdanan ‘âşıḳ
   Şeh-i iḳlîm-i ġamdur bâliş-i zer-kâra yasdanmış
3. Didiler oldı raḫşân beş hilâl üstinde bir ḫurşîd
   Meger kim pençe-i sîmînin ol meh-pâre yasdanmış
4. Ölicek başı ucında bulınur nûrdan bâlin
   Şu kim ḫasta yaturken zânû-yı dil-dâra yasdanmış
5. Sorarsañ **Emrî**-i dil- ḫaste ḥâlin kûşe-i ġamda
   Yatur ol nâ-tüvân ṭopraġa düşmiş ḳara [yasdanmış]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Cevher-i ‘ışḳuñ dilümde var iken şemşîr-veş
   Ey kemân-ebrû neden yabana atmak tîr-veş
2. Gîsû-yı miskiniñe bende olmış âhû gözlerüñ
   N'eylesün dâm-ı ḳażâ bend eylemiş naḫcîr-veş
3. Ḥalḳa ḥalḳa oldı ‘âşıḳlar ṣaçuñ baḥsinde dün
   ‘Âḳıbet biri birine girdiler zencîr-veş

[343] Yaşuma: anun içün, D.
[344] ḳara göğsünde: karanusında, D.

4. ‘Arsa-i ‘ışkuñda tîr-endâz-ı âhum oynadur
   Barmaġında ḥalḳa-i gerdûnı bir zihgîr-veş
5. ‘Akl u cân u dil belâ ġârında ṣan aṣḥâb-ı Kehf
   Nefs-i **Emrî** anlaruñ ardıncadur ḳıṭmîr-veş

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Leblerüñ ġonca yanaġuñ gül-i ḫandân olmış
   Ḥüsnüñ ey serv-i sehî tâze gülistân [olmış]
2. ‘Anberîn kâküline sünbüli beñzetdügini
   İşidüp ol ṣanemüñ zülfi perîşân [olmış]
3. Ḥalḳa ḥalḳa görinen kâkül-i pür-çîn degül
   Dîdelerdür kim anuñ ḥüsnine ḥayrân [olmış]
4. Kâküli cîm anuñ ḳaddi elif ḳaşları nûn
   Ne diyem aña ki başdan ayaġa cân [olmış]
5. Hasret-i la‘lüñ ile cân virür **Emrî** ṣanemâ
   Gözlerüm kan aḳıdur üstine giryân [olmış]

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Mahabbet şâhı kim ḳaṣrına çarḫı âsitân itmiş
   Ser-i erbâb-ı dilden pâye pâye nerdübân itmiş
2. Görüp müşkîn[345] ṣaçın ey cân-ı miskîn genc-i vaṣl umma
   O bir câdû imiş kim siḥr ile kendün yılan itmiş
3. Yüzüñ mihrinde rûşendür güneşden ṣâni‘üñ ṣun‘ı
   Ki anda ẕerre-i nâçîz idüp bunda dehân [itmiş]
4. Mahabbet deşti içre lâle Mecnûnuñdur ey Leylî
   Degül dâg-ı siyeh başında bir zâġ âşiyân [itmiş]
5. Müneccim dirdi gerçekden hilâl-i münḫasif olmaz
   O mâh **Emrî** saçıyla[346] gerçegin anuñ yalan [itmiş]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül sâd

1. Meclis[347]-i çâh-ı ẕeḳandan göñül olmadı ḫalâṣ
   Muṣḥaf-ı ḥüsnine ḳarşu oḳıdı biñ ihlâs

[345] Müşkîn: miskîn, D.
[346] saçıyla: kaşıyla, D.
[347] Meclis: Mahbes, D.

2. İşigüñ ṭâḳına ṭâr-ı saçuñla göñlüm
   Ḳubbe-i çarḫda ey meh yine bir kandîl aṣ
3. Cânumı bûseye bâzâr idelim ṣun elüñi
   Yiter ey Yûṣuf-ı gül-çihre ayaġuñ pek bas
4. Ruḫ-ı sürḫuñda görüp çeşm-i sefîdümi raḳîb
   Didi bir levḥ-i nüḥâs üzre iki pâre raṣâṣ
5. Dür dişüñ vaṣfı bulınur ṣadef-i şi‘rinde
   Naẓm deryâsına **Emrî** olalıdan ġavvâṣ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül ‘ayn

1. Şol bir ḳarış boyıyla o serv-i bülende şem‘
   Dik gelmeseydi düşmez idi hiç bende şem‘
2. Meftûl serv birer[348] ‘alevî gibi ġâlibâ
   Çün zülfeḳâra virdi boyun ḳıldı ḫande [şem‘]
3. Zîbâ yüzüñ ümîdine bekler kapuñı dil
   Ḳılsañ ‘atâ ne var ola ol derd-mende şem‘
4. Gâlib mücerrebât ile ḫaṭṭen[349] itdi göñlini
   Pervânenüñ ki bile gider gitse ḳanda [şem‘]
5. Ya‘kûba fikr-i ‘ârıż-ı Yûsuf hemîn idi
   Yaḳmazdı çeşmi merdümi Beytü'l-ḥazende şem‘
6. Çâk bir ḳarış fitîl ile başına yaḳdı dâġ
   Abdâluñ oldı ḫânḳah-ı encümende [şem‘]
7. Tômâr-ı şi‘r-i **Emrî** ilet ki şevḳ ola[350]
   İletmegün[351] mezâr-ı Kemâl-i Ḫocende şem‘

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül ‘ġayn

1. Zülf-i şeb günüñ[352] görüp sînemde yaḳdum tâze dâġ
   Nitekim aḫşama ḳarşu her kişi yaḳar çerâġ
2. Tekye-i ‘aşḳıñda[353] oldı lâle abdâluñ senüñ

[348] serv birer: ser-durur, D.
[349] ḫaṭṭen: cezb, D.
[350] ilet ki şevḳ ola: hayâliyle haddüñüñ, D.
[351] İletmegün: Olsa olur, D.
[352] Günün: rengün, D.
[353] ‘aşḳıñda: gülşende, D.

Âteş-i ahımla ben yaḳdum anuñ gögsine dâġ [354]

3. Çokdan olurdı binâ-yı ḥüsnüñ ey dilber ḫarâb
   Olmasa sîmîn sütûn ile aña biniñ dâġ[355]
4. Zülf-i müşgînüñ ḳoyup Leylî içün cân virdügin
   Ḳaḳdılar başına Mecnûnuñ üşüp zâġ u kelâġ
5. **Emrî**-i bî-çâreyi öldürmege gider gibi
   Ey kemân-ebrû oḳuñ olmış yine yalıñ yaraġ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyżan

1. Ben meste dime ‘aḳluñı almış şarâb-ı ‘ışḳ
   Bu ‘aḳl ile bilinmez efendi kitâb-ı ‘ışḳ
2. Sabruñ binâsını ne ḳadar muḥkem eylesem
   Eylesem ḫarâb zelzele-i ıżṭırâb-ı ‘ışḳ
3. Dünyâ ile yapılma yıḳar ‘âḳıbet seni
   Âbâd olam dir iseñ olıgör ḫarâb-ı [‘ışḳ]
4. Huffâş-veş niçün ḳalasın künc-i ġârda
   Dünyâyı rûşen itmiş iken âfitâb-ı ‘ışḳ
5. Ma‘nîde ilṭifât budur ehl-i ‘ışḳa kim
   Ġâyibden ire gûşına **Emrî** ḫiṭâb-ı ‘ışḳ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül ḳâf

1. Sanemâ sîneye gel yâre-i meftûlüme baḳ
   K'acıyup ḥâlüme aġzına ḳomışdur barmak
2. Dehenüñdür yâ ruḫuñ gülşeninüñ ġoncası yâ
   Lezzetinden lebüñüñ mîvesi olmuş iki şaḳ
3. Kâkül-i sünbülüñ âşüftesidür gül yüzüñüñ
   Diler iseñ ṣuya at anı dilerseñ oda yaḳ
4. Çarh-ı ṭâsın felegüñ ḳızdurur âhum dudı[356]
   Ufuḳ üstinde degüldür görinen sürḫ şafaḳ

[354] ahımla ben yaḳdum anuñ gögsine dâġ: ‘ışkunla yakdum ben anun üstine dag, D.

[355] ile aña biniñ dâġ: kddün ana tayag, D.

[356] Dudı: odı kim, D.

5. Sûre-i Leylden özge oḳumamış bir ḥarf
   Muṣḥaf-ı ‘ışḳda Mecnûna virür **Emrî** sebaḳ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Mefâ‘ilün/ Fe‘ûlün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül fâ

1. Benüm ol ‘alem-i dile vâḳıf
   Mışradan mışrı seyri der ârîf
2. Seniñ engüştünün ḫayâlidir
   Ḫâmede nale nale içinde elif
3. Sûfî rîşîn uzatdugı bu kim
   Kocu uyursa mîferveş (…)[357]
4. Ten nimâr ise Ziyâde ż’aîf
   Maraż-ı ‘ışḳ ise ḳatı muż‘af
5. ‘Acep olmaya **Emrî** cân şerîf
   Şeref müşrik ki ola müşerref[358]

(11)

10b

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Gül gülâc-ı ḫûn-ı ḥüsnüñden[359] alup niçe varaḳ
   Şerbet-i jâleyle ışlatmış hezâre bir ṭabaḳ
2. Cism-i zerde irdi mi büdden keḏâr üstâddan
   Ezdi bir yufḳa baġurluyu ṣanup altun varaḳ[360]
3. Pîr-i gerdûñ bezm-i ‘ışḳuñda ḳadeḥ cerrârıdur
   Kâsesinde ḳanlu yaşum virdügi meydür şafaḳ
4. Zevrak-ı peymâne-i baḥr-i seye ṣanurdum âh
   Bâde-i ḳattâl-i hecrüñ baña ṣaldurmaz ayaḳ
5. **Emrî**-i bî-dil ölür görse zenaḫdânın derin
   Sâḳiyâ ḳattâl olurmış çıḳsa elmadan ‘araḳ

---

357 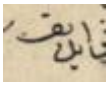 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

358 Bu manzum Emrî’nin divanında yoktur.

359 ḥüsnüñden: vasluñdan, D.

360 Cism-i zerde irdi mi büdden keḏâr üstâddan / Ezdi bir yufḳa baġurluyu ṣanup altun varaḳ: Eylemişdi âteş-i mihrüñ yakup eczâmı kül Hurd idüp seng-i cefâlarla sen itdüñ kül ufak, D.

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Ve leh-û eyżan

1. Murġ-ı ġam-ı nigâra dil âşiyâne ancaḳ
   Eşk ü şerâr-ı âhum hep âb u dâne ancaḳ
2. Cismüm elifler ile zeyn eyledüm gören dir
   Yir yir sütûnu ḳalmış vîrâne-ḫâne[361] ancaḳ
3. Sînemde dâġ-ı bî-ḥad gördi nigâr didi
   Abdâl olduguña bunlar nişâne ancaḳ
4. Çarh üzre kehkeşân ü encüm midür ṣanursın
   Cân murġın avlamaġa dâm ile dâne [ancaḳ]
5. Meydân-ı ‘ışḳ içinde ḳoşmaġa cân semendin
   Zülf-i nigâr-ı **Emrî** bir tâziyâne ancaḳ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Âfitâbı senüñ avcuñda ḳomış ey meh[362] ḥaḳ
   Eylemiş ṣa‘ṣa‘asın destüñe sîmîn barmak
2. Deheniñ mi yâ ruḫun gülşeninin ġoncası yâ
   Lezzetinden lebüñüñ mîvesi olmuş iki şaḳ
3. Heves-i âyine-i rûşen-i ruḫsâruñ ile
   Oldı yaşumla gözüm perdeleri sîm-varaḳ
4. Çarhî ṭâsı felegüñ âhum odından ḳızarur
   Ufḳuñ humretini şâm u seḥer ṣanma şafaḳ
5. Ġonca-i zanbaḳ o bînî-i laṭîfi göricek
   Luṭf ise ancaḳ olur didi didüm burnuña baḳ
6. **Emrî**yâ kim ki lebin bâdeye teşbîh itse
   Ol ḫacâletle ser-â-pâ bedeni ġarḳ-ı ‘arak

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Fi ḥarfül ḳâf

1. Hilâl u ḫâme vü ṭômâr u şem‘ ü ġonca-i zanbaḳ
   Nice bir ola pençeñle düz olmaz elde beş barmaḳ

[361] Yir yir sütûnu ḳalmış vîrâne-ḫâne: Abdâl olduguña bunlar nişâne, D.
[362] ey meh: kudret, D.

2. Ben anuñ pençesini pençe-i ḫurşîde beñzetdüm
   Görüp el didi bir aya muḳâbil beş hilâl ancaḳ
3. Elinde bir gümiş levḥ ile beş sîmîn ḳalem gördüm
   Didüm bu levḥa yaz göñlüm didi bilmem göñül yazmaḳ
4. Birisinde iki dördünde üçer ḳıṭ‘a derc itmiş
   Benânı mâh-ı nev vaṣfında beş ṭômâr idüp el-ḥaḳ
5. Fürûg-ı nârsuz rûşen iderler meclis-i şevḳı
   Ben anuñ pençesin beş şem‘-i ḳudretdür disem elyaḳ
6. Ne ṭûbâ servdir ḳaddüñ ki sîmîn şâhlar ṣalmış
   Bitürmiş her birinde bir gül ü beş ġonca-i zanbaḳ
7. Ne mihr olur yed-i beyżâsı olmış her şu‘â‘ınuñ
   Ucı bir mâh-ı bedr **Emrî** aña ben mâh-ı nev mülḥaḳ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ey haṭṭ-ı yâr girme o bâġ-ı cinâna çıḳ
   Âdem gibi (…)[363] çıḳ
2. Kondurmaga göñül evine ‘ışḳ şâhını
   Serheng-i ġam gelüp didi âh u fiġâna çıḳ
3. Gark itdi iki merdümi ḳanlusudur yaşum
   Ey ṭıfl-ı dîde girme ol âb-ı revâna çıḳ
4. Gam ‘arṣasında ‘âşıḳ-ı cân[364]-bâz iseñ göñül
   Var rîsmân-ı ṭurre-i ‘anber-feşâna çıḳ
5. Şâh-ı ġamam benümçün oḳı ‘ışḳ ḫuṭbesin
   Ey âḫ-ı dil bu ṭoḳuz ayaḳ nerdübâna çıḳ
6. ‘Âşıḳ mı oldı böyle nedür ıżṭırâbı gör
   Ey peyk-i nâle mihre bulaş âsmâna çıḳ
7. Düşdüñ çü **Emrî** çâh-ı zenaḫdâna nâgehân
   Zülfin getür elüñe yapış rîsmâna çık

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül ḳâf

1. Pâymâl eyleme gîsû-yı ‘abîr-efşânuñ

[363] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır. Şiir divanda şu şekilde geçmektedir: “Âdem gibi ye anda da bir iki dâne çıḳ”

[364] Cân:ser, D.

Ḳuyruġın başma nigârâ uyur ejderhânuñ

2. Añmaduñ hîç günâhın yine yuduñ taraduñ
   Yazuġı boynuña nev zülf-i ‘abîr-efşânuñ
3. Sûzen itdi müjesin bülbül-i gûyâ tâ kim
   Ayaġından çıḳara ḫârı gül-i ra‘nânuñ
4. Ġonca ṭıflını beliñletdi ṣadâ-yı bülbül
   Aġzın açup tükürürse n'ola şebnem anuñ
5. Serv-i bâġuñ dütüni göklere olmazdı direk
   Yanmasa nâr-ı ġamında o ḳad-i bâlânuñ
6. Jâleler dürr-i Necef daḳdı ḳulaġına meger
   Oldı gül ḫalḳa-be-gûşı o ruḫ-ı zîbânuñ
7. **Emrî**yâ ṣanma şafaḳ sille-i âhumla seḥer
   Yüzini kana yudum mihr-i cihân-ârânuñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Virme gîsû-yı dil-âvîzine dil cânânuñ
   Göz göre aġzına atılma bir ejderhânuñ
2. Ruhuña öyküneyin didügiçü gülşende
   Yüzini kana yudı yâr gül-i ra‘nânuñ
3. Boynuña ḳolın uzatmış el uzunlıgın ider
   Yidi ḳıṭa‘ olsa n'ola zülf-i ‘abîr-âsânuñ
4. Ġonca gülşende virelden leb-i la‘lüñ ḫaberin
   Ṭoldurur gevher ile aġzını şebnem anuñ
5. **Emrî**yâ ṣanma şafaḳ ol yüzi meh hecrinde
   Eşk-i hûnîni-durur mihr-i cihân-ârânuñ

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Dilâ viṣâl umanuñ âḫı pür-şerâre gerek
   İrişmege kişi ol devlete sitâre gerek
2. Gam ile zerd gerek ten misâl-i lâle-i zerd
   Hilâl-i dâḫı ile ölen pâre[365] pâre gerek
3. Sipâh-ı eşküñ ḳo olsun nücûmdan efzûn

[365] ölen pâre: olhezâr, D.

Şeh-i cihâna begüm ceyş-i bî-şümâr gerek

4. Nihân gerek dir iken ṣôfî ‘aşḳ bâde-fürûş
   İçürdi bir iki çün didi âşikâre gerek
5. Nigâr-ı seng-dilüñ göñlini ele alıgör
   Dögünmege saña ey **Emrî** seng-i hâre gerek

[Ġazel]

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ve leh-û eyżan

1. Pâ ḳomışdur farḳ-ı mihre ḫançerin
   Ẕerre-i nâçîzde yoḳdur femüñ
2. Yâr ṣanma kendüzüne ‘aḳlısın
   Ey göñül ḳanlu yaşuñdur hem-demüñ
3. Bu letâfetde görürken la‘lüñi
   Öykünürmüş ṭaş başına ḫâtemüñ
4. Dilde her dâġ-ı belâ bir ṭôpdur
   Fetḥi içün ḳal‘a-i derd ü ġamuñ
5. Âh-ı âteş-nâke zerrîn ser-‘alem
   Pâdişâhısın ne **Emrî** ‘âlemüñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Eylerem sen meh içün çarḫ-ı bed-aḫter ile ceng
   Ṣa‘ṣa‘a ṣanma ki urur siper-i mihre ḫadeng
2. Beñzümüñ hîn-ı helâkümde ṣarardugı bu kim
   Ḳorḳaram ḫançer-i tîzüñ ala ḳanumdan reng
3. Gözüm açıldı ḫayâl-i ḫaṭ-ı müşgînüñ ile
   Rûşen oldı ki ġubâr âyinede ḳomaz jeng
4. Meger abdâlı olupdur gözi âhûsınuñ
   Ki ser-â-ser tenini dâġ ile zeyn itdi peleng
5. Baglanan sîne-i **Emrî**de degül dâġ-ı siyâh
   Şah-bâz-ı ġam-ı ‘ışḳ ayaġına baġladı zeng[366]

[366] Bu manzumdan sonraki sayfalar boştur. Mecmuanın “11a ve 11b” varakları boştur.

12

12a

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Didüm görüp ḫaṭ-ı zerdin ruḫında dil-dâruñ
   Budur benefşe-i Mıṣrîsi bâġ-ı ruḫsâruñ
2. Pür eyledüm zer-i nâb ile kîse-i kefenüm
   Çü dura ṭaşrada bâzâr olam ḥarîdaruñ
3. Kaşı kemânına ḳarşu çeker beni dil-i zâr
   Görem ben oḳına uġraya ġamze-i yâruñ
4. Saçuñ esirgeyüp üstine sâye-bân ḳurdı
   Yüzüñ güninde bitür gördi çeşm-i bîmâruñ
5. O ṭurre-i dil-i alımaz **Emrî**yi gelmese
   Gele meger ki ruḫuñdan ḫaṭ -ı siyeh-kâruñ

[Ġazel]

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ve leh-û eyżan

1. Gül-i terden daḫi nâzük bedenüñ
   Ġonca-i bâġda yoḳdur dehenüñ
2. Yaş döker ḫaṭ-ki yâd-ı eyleyüben
   Jâle ṣanma müjesinde çemenüñ
3. Âh kim ḳıldı hevâyî ṣanemâ
   Dil ü cân ṭıflını ṭôp-ı ẕekanuñ
4. Zevkdur ayaġuña yüz sürmek
   Ḳademiñde sürelüm żevḳı senüñ
5. Cân virür **Emrî** di (…)[367]
   Tîġ ile ġamze-i nâvek-i fikenin

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. O servüñ la‘l-i şîrîni ġamından ḫâḳ olan zâruñ
   Nebâtın mı yidüñ ey ṭûtî mercân oldı minḳâruñ
2. Ten-i ḫâkîde eṭrâfa yayılmış reglerüm ṣanma
   Zemîn-i dilde kök ṣaldı nihâl-i derdi dil-dâruñ
3. Seher gel aḫşamın gel dünle gel ey ṣâyil-i eşküm

[367] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır. Bu kısım divanda şu şekil geçmektedir: “öldürsün anı”

Seni men‘ itmez açuḳdur ḳapusı çeşm-i bîdâruñ

4. Yanuk pervâneye beñzer hemânâ şem‘-i âl üzre
   Siyâh nâḫun her engüşt-i muḥannâsında ol yâruñ
5. Sakınursın hemîşe tünd-bâd-ı âḫ-ı **Emrî**den
   Dirîġâ üstine yavuz yil esdürmezsin aġyâruñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Eyledim sen meh içün çarḫ-ı bed-aḫter ile ceng
   Ṣa‘ṣa‘a ṣanma ki urur siper-i mihre ḫadeng
2. Beñzümüñ hîn-ı helâkümde ṣarardugı bu kim
   Ḳorḳaram ḫançer-i tîzüñ ala ḳanumdan reng
3. Gözüm açıldı ḫayâl-i ḫaṭ-ı müşgînüñ ile
   Rûşen oldı ki ġubâr âyinede ḳomaz jeng
4. Meger abdâlı olupdur göziñ âhûsınuñ
   Ki ser-â-ser tenini dâġ ile zeyn itdi peleng
5. Baglanan sîne-i **Emrî**de degül dâġ-ı siyâh
   Şah-bâz-ı ġam-ı ‘ışḳ ayaġına baġladı zeng

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Beñzemez ruḫsâr-ı zîbâña yüzin gördüm gülüñ
   Nâleme öykünmez işitdüm hezârın bülbülüñ
2. Zülfüñ ile ṭolaşırlardı ‘iẕâruñ gülşenin
   Miskî şâmî tâfte geymişdi gördüm kâkülüñ
3. Tâ ki beñzetdüm anı ḥâl-i ‘abîr-efşânuña
   Her biri rûy-ı zemînde bir beg oldı fülfülüñ
4. Zülfüñi yâd eyleyüp şol deñlü gögsin dögdi kim
   Ḍarb-ı seng-i jâleden gögsi gögerdi sünbülüñ
5. La‘l-i dil-dâr üzre **Emrî** şol fem-i yâḳûtunuñ
   Mîmdür kim üstine sürḫ ile yazılmış mülüñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Zülfden yüzüñe gelmiş ser-i mûdur dehenüñ

Ḳıl yarar sözde anuñçün leb-i şekker-şikenüñ

2. Kendüyi kâkül-i müşgînüñe teşbîh idicek
   Bu ḫaṭâ ile ḳarardı yüzi müşg-i Ḫotenüñ
3. La‘lüñ öykündügini lebleriüñe işidicek
   Gevdesinde ḳurudı ḳanı ‘akîk-i Yemenüñ
4. ‘Âşıkuñ ḳaddini çevgân gibi ḫam ḳıldugına
   Göge irgürdi feraḥdan yine ṭopın ẕekanuñ
5. Vasf iderse nice yıllar dehenüñle belüñi
   Emrî vaṣf eyleyimez bir ḳıluñ ucını senüñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Nice ḳurtulsun ḫarâmî gözlerinden kân[368] anuñ
   Çevre yanın tîġ ile bekler alup müjgân [anuñ]
2. Hâtem-i sîm üzre sanmañ kim nigîn-i la‘ldür
   La‘line öykündi devrân itdi aġzın kan [anuñ]
3. Gözinüñ yaşı ‘aceb mi mürdeye virse ḫayât
   Leblerin yâd idüp aġlar çeşme-i ḫayvân [anuñ]
4. Sînem üzre ḳıldugıyçü dâg-ı miḥnet ‘ışkı fâş
   Ocaġına su ḳoyupdur dîde-i giryân [anuñ]
5. Halka ṭaḳdı gerdenine hâle dutdı şâmda
   Ḳulluġından ḳaçdı çün **Emrî** meh-i tâbân [anuñ]

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

1. Sîmîndür nigârâ gerçe ḳabâsı şem‘üñ
   Nâs ortasında lîkin bir pul bahâsı şem‘üñ
2. Peydâ olur göñülden âhum şu‘â‘ı zîrâ
   Olmaz zücâc içinde pinhân żiyâsı şem‘üñ[369]
3. Yandı yaḳıldı baña külbemde gice ḥâlin
   Odlar yanar başında varmış belâsı [şem‘üñ][370]
4. ‘Ayş ehli cem‘ oluben gelsün yanına çünkim
   Meydân-ı bezme geldi zerrîn livâsı [şem‘üñ]
5. Meclisde gice **Emrî** pervâne ġażabdan

[368] Kân: cân, D.
[369] Divanda bu beyit dördüncü beyittir.
[370] Divanda bu beyit ikinci beyittir.

Bir pâre âteş oldı yandı yaḳâsı [şem‘üñ]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Gerçi kim seḥḥârelerdür nergis-i câdûlaruñ
   Anları başmışdur ey meh-rû hilâl ebrûlaruñ
2. Kolların boynuña ṣaldukça nigârâ reşkden
   Gözüme ejder görinür ‘anberîn gîsûlaruñ
3. Olmayacagın bilüp Yâḳût ḫaṭṭuña misâl
   Başına ṭopraḳ ṣaçarmış yazduġı yazuların
4. ‘Ârızuñ ḳoyup mehe[371] ṭapduḳlarıyçün ey güneş
   Sun‘ naḳḳâşı yüzin ḳara yazar hindûlaruñ
5. Yâr dendânına teşbîh eylemişler özlerin
   Yüzleri agını ey **Emrî** göre lûlûlerüñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Küşte-i tîġ-ı ġam-ı ‘ışḳ olduġumçün ey melek
   Bir zümürrüd ḳaba[372] yapdı üstüme ṭâḳ-ı felek
2. Kehkeşândur rişte-i tesbîh encüm dânesi
   Üstüme ol türbede tesbîh-hândur her melek
3. Mihr ü mehdür ṣanma iki türbe-dârumdur benüm
   Birisi aḫşama dek bekler birisi ṣubḥa dek
4. Türbetümde her gice yanar ḳanâdildür nücûm
   Meşhedüm üstine yâ örter felek zerrîn[373] benek
5. Kabrüm üstinde ḳurılmış ḫaymedür çarḫ **Emrî**yâ
   Zer ṭınâbıdur şu‘â‘-ı âfitâb âhum direk

(13)

12b

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Gördi bir olup ikiler kim[374] iderler dehanuñ

[371] Mehe:güne, D.
[372] ḳaba: türbe, D.
[373] Zerrîn: ltun, D.
[374] ikiler kim: iki leb güm, D.

Tefriḳa ṣaldı füsûn ile araya süḫanuñ

2. Yüz ṭutup cevre dime mihr ü meh olmaz saña râm
   Mâh avcuñda durur mihr elüñ altında senüñ
3. Bir göbek miski-durur hâlüñ ile nâfuñ kim
   Götürür penbeye sarup anı sîmîn bedenüñ
4. Zülfi çevgânı yanında yüni çıkmış bir ṭop
   Nâ-tirâşîde seri nâfe-i misk-i Ḫotenüñ
5. Döndürür **Emrî**nüñ ayva ile nârence yüzin
   Bir güzeldür güzelüm ayva göbeklü ẕekanüñ

[Ġazel]

Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün

Ve leh-û

1. Kaşı yayına beñzetse hilâli âsumân anuñ
   Atılur üzerine oḳ gibi âhum hemân anuñ
2. Kurı yire dolanur (…)[375]
   Aña çoḳ aḳçası siñmişdür ey serv-i revân anuñ
3. Bedende burclar ṣanma göñül baḥri hevâñ ile
   Temevvüc eyledi emvâcı olmışdur ʻıyân [anuñ]
4. Dili alındı dilsüz oldı ʻâşıḳ diyümez derdin
   Dinilmez derdi daḫi çoḳ-durur ey dil-sitân [anuñ]
5. Ko **Emrî** ġonca-i bâġı yüzinde aġzını vaṣf it
   Güneşde ẕerresinden söyle bizi ḥüsn-i cânânuñ

[Ġazel]

Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün/ Mefâʻîlün

Ve leh-û

1. Kabâyi ḥüsnini peydâ eden üstâd-ı cânânuñ
   Beyâż dîde-i ʻâşıḳdan âteş etmiş penbesi anuñ
2. Tenümde zaḫm u bitmişken yine üstine zaḫm urup
   Gelüp bitmiş işi bozdun ne çâre tîġ-i yarrânuñ
3. Kodı peykânım.sînemde dâġ-ı âteşin içre
   Ocaġına su ḳoydı yerin ey ḳaşı kemân anuñ
4. Kılıncından kesilmeden yeine kes başım benim amma
   Dil ister gönder ḳaşı kemânım tîr-i müjgânım
5. Dıraht-ı cisme bâġ-ı cefâda ey kemân-ebrû

[375] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır. Şiir divanda şu şekilde geçmektedir: “sanma bâg-ı kûyuñı yaşum”

Ḳalem işler ḫadengüñ yapraġ işler aña peykânuñ

6. Leb-i ḥamrâsın itme la‘lden mâh-ı neve teşbîh
   Bir olmaz nesneye beñzetme ey dil la‘l-i cânânuñ
7. Degüldür dilde dâġ u gözde herdem hicri ‘aşḳla
   Gözüme göñlüme girdi ḫayâl-i ḥâl-i figânuñ
8. Yüzüne bâḳa oḳusun diyü ṭıfl-ı dil **Emrî**
   Cemâlîn müşḥâfın yazdı bitürdi haṭṭ-ı reyḥânın

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Hilâlî ḳaşı mı mirrîḫ çeşmi üzre cânânuñ
   Yazılmış üstine ma‘kûs yâḫûd nûn mı fettânuñ
2. Hadengüñ bir kez ey ḳaşı kemân pehlûya çekmiş dil
   Ṣoḳar anı gözine zaḫmumuñ her gâh peykânuñ
3. Kızup sûz-ı dilümden sîm sâġarla ‘araḳ sundı
   Yine germ oldı sâkî derledi ḫayli zenaḫdânuñ
4. Hayâl-i ‘ârıż-ı yâr üzre su dökdiler anuñçün
   Gözinden çıḳdı eṭfâl-i sirişki çeşm-i giryânuñ
5. Lebinden idüp istiḥyâ ayaḳ ḳarada ḳoyaldan
   Ḳarasın görmemişdür kimse **Emrî** âb-ı ḥayvânuñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Nâ-tüvân gösterdü ki kendün gözisinuñ[376]
   Bu ki düşmişdür kemendine ḫam-ı ebrûsınuñ
2. Sanmañuz mûy-ı miyânıdur tenin ‘uryân görüp
   Aña ṣarılmış hemân bir ṭârı ile gîsûsınuñ
3. Yâr ben şeydâsına kendi gülün yüz[377] eyleyüp
   Didi çoḳdur alı bu bâġ gül-i ḫod-rûsınuñ
4. Zahm-ı nâḫun mı ten-i zerdinde ġam bîmârınuñ
   Za‘fdan yâ üstüḫânı görinür pehlûsınuñ
5. **Emrî**yâ anuñ eliyle itmese ḳatl itdügin
   Ḳılıcın ṣalmazdı çeşmi ġamze-i câdûsınuñ

[376] Gözisinuñ: gözi âhûsınuñ, D.
[377] yüz: gül, D.

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Görinen aġzı degül reşk-i la‘li cânânuñ
   Delüp durur yüregin ġonca-i gülistânuñ
2. Gözüm evinden ayaġını kesdi leşker-i ḫâb
   Ḳılıcın anda aṣaldan ḫayâl-i müjgânuñ
3. Yoluña dökmeden aġlarsa eşki aḳçasını
   Aġarsun aġça ki[378] gözleri bu giryânuñ
4. Diñilmez idi iki yüzlü ḫançere tîze
   Olaydı arḳası tîġuñ gibi eger anuñ
5. ‘Aceb mi **Emrî**yi cândan ayırsa ey ḳaşı yâ
   Dem-â-dem işlemede aña zaḫm-ı peykânuñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Korkum oldur kana yur peykânını cânânumuñ
   Kana sürmişdür yüzini çeşm-i ḫûn-efşânumuñ
2. Bir gümiş ṭop ile aḳıtdı ḫayâl-i ġabġabuñ
   Kendüsine ṭıfl-ı eşkin dîde-i giryânumuñ
3. Şeker eşk[379] çün oldı ḳaṭre-i eşküm nebât
   Beñzedi çûb-ı nebâta her biri müjgânumuñ
4. ‘Arsa-i ‘ışḳ içre âḫ-ı âteşînüm germ olup
   Didi gûy-ı çarḫ ser-gerdânıdur çevgânumuñ
5. Sanma müjgân hâr batmış bâġ-ı ġamda kûyına
   Kan akıtduġı ne **Emrî** çeşm-i ḫûn-efşânumuñ

13a

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û eyżan

1. Şu kim tîġuñda cânın virese bî-bâk
   Ḳoyup ḳoynına bağrına başar ḫâḳ
2. Kadüm reftâra gelmez ḳılmasam âh

[378] Aġarsun aġça ki: Agardı aglamadan, D.
[379] Şeker eşk: ‘Aks-i la‘liyle, D.

Ḳımıldanmaz yil esmâ niçe[380] ḫâşâk

3. ‘İzâruñda ne derlerse ḫaṭṭuñ
   Seḥerde sebze olur çünkim nem-nâk
4. Ġam-ı zülfüñ ḳomaz göñlümde la‘lüñ
   Yılan zehrini eyler def‘ tiryâk
5. Çü ḳıldum dilden **Emrî** âteşîn âh
   Şu‘â‘ı mihr oldı dûdı eflâk

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Kâş ey ser[381] şikeste-hâl olsañ
   ‘Işḳ yolında pâymâl olsañ
2. Harf-gîr olmaz idüñ ey zâhid
   Lâm-ı zülfi ġamıyla dâl [olsañ]
3. Kaşı devrinde hâlüm añlar idüñ
   Gerdiş-i devr ile hilâl [olsañ]
4. Baña ter düşmez idüñ ol leb içün
   Niçe gün teşne-i zülâl [olsañ]
5. Dil-i bîmârı ḫôş görürmiş yâr
   N'ola **Emrî** şikeste-hâl olsan

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyżan

1. Eline aldı çevgânını zülf-i ‘anber-efşânuñ
   Melâhat ṭopını ḳapdı ser-i zülf-i perîşânuñ
2. Eger cân üstine göndermege bir kimse isterseñ
   Atılmış oḳdur ey ḳaşı kemânum tîr-i müjgânuñ
3. Diyâr-ı milket-i ġamda beni ey pâdişâh-ı Ḥüsn
   Ümîd-i vaṣluñ olmasaydı öldürürdi hicrânuñ
4. Hayâl-i ḫâli mihmân oldı çün ey merdüm-i dîde
   Dökilsün dâne-i eşküñ żiyâfet eyle mihmânuñ
5. Meh-i nâ-mihribânuñdan ḫaber yoḳ mı nedür **Emrî**
   İşitdük göklere çıkmış yine feryâd u efġânuñ

[380] esmâ niçe: esmez olsa, D.
[381] ser: dil, D.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Tôp-ı ġabġabla ḳal‘asın cânuñ
   Yıkma ḳıl paranḳı müjgânuñ
2. Giceyi gündüze ḳatup geliyor
   Ruḫuña haṭṭ-ı ‘anber-efşânuñ
3. Dehenüñ ḥoḳḳasındaki dürden
   Diş sırıtmadı hîç dendânuñ
4. Katı âhen-dil imiş ey ḳaşı yâ
   Sîne zaḫmın acıtdı peykânuñ
5. **Emrî** ġonca lebine öyküdi
   Aġzını kana yudı bâd anuñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyat-ı fi ḥarfül lâm

1. Mâyil oldı göricek ‘arıż-ı dil-dârı göñül
   Su gibi aḳdı gör ḥâleti dîdârı[382] [göñül]
2. Düşdüginçe dil-i üftâdeyi alursın ele
   Bir senüñ gibiye düşse düşicek bârî [göñül]
3. Bir baḳmada nice biñ ‘âşıḳını öldüreli
   Sevdi biñ cân u dil ile o sitem-kârı [göñül]
4. Revzeninden göreli yâr naẓar-bâzlıgın
   Göricek gözleri yoḳ çeşm-i güher-bârı [göñül]
5. ‘Işka iḳrârı olup âh ile vâh iki güvâh[383]
   Emrî nâşî bilüp gel ḳoya inkârı göñül

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Gark-ı ḫûn oldı yine gögsümdeki na‘l-i hilâl[384]
   Gûyiyâ düşdi şafaḳ deryâsına batdı hilâl
2. Murg-ı cân bu şâḫsâr-ı ḫuşkden uçmak diler
   Alnum üzre ḳaşlarum sanma açupdur perr ü bâl

[382] gör ḥâleti dîdârı: görüp yine o ruhsârı, D.
[383] iki güvâh: olımaz, D.
[384] hilâl: melâl, D.

3. Gül degüldür görinenler bülbül-i şeydâ-dilüñ
   Nâlesin gûş itmege açmış ḳulaġın her nihâl
4. Oda yaḳmışdur şeb-i zülfinde perr ü bâlini
   Şem‘ üzre sûḫte pervânedür ḫaddüñde ḥâl
5. **Emrî**yâ göñli kebâb ister meger tıflınuñ
   Bulınur ṣaḥn-ı çemende bülbül-i şûrîde-ḥâl

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Gördi bir yirde iki ḥâliñi[385] ey mâh-cemâl
   Eyüdür eylemedi kendin iki pâre hilâl
2. Aña şâdam getürimez beni yâdına raḳîb
   Şöyle oldum ġam u endûh-ı miyânuñla ḫayâl
3. Dâl-veş zülfi ḫilâlinde dü-tâ olduġıña
   Oldı abdâl senüñ sînedeki na‘lüñ dâl
4. Mey ḳızıl ṭûtî anuñ sâġar-ı la‘l al ayaġı
   Aña barmaḳlaruñ ey sâkî gümişden per ü bâl
5. **Emrî** kan aġladuġum bu ki cefâ ṭaşı dilüñ
   Şîşe-i bâdesin ufatdı dökildi mey-i âl

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Sanki bir bülbüldür iki ḳaşuñ ortasında ḥâl
   Gülşen-i ḥüsnüñde açmış müşg-i terden iki bâl[386]
2. ‘Aksidir ṣanma görinen.duymayup ey meh-liḳâ[387]
   Firḳat-i ebrûña kendün ṣuya atmışdur hilâl
3. Kaddüñ üzre zülfüñüñ abdâlı olmışdur ‘âlem
   Başı üzre na‘l kesdügi degül mi aña dâl [388]
4. Bir ḳılı biñ yardı tab‘-ı mû-şikâfum **Emrî**yâ
   Baġladı ol mû-miyân vaṣfında bir rengin ḫayâl

[385] ḥâliñi: kaşunı, D.
[386] iki bâl: perr ü bâl, D.
[387] ‘Aksidir ṣanma görinen.duymayup ey meh-liḳâ: ‘Aks-i mâh-ı nev degüldür döymeyüp ey meh-likâ, D.
[388] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Şimdi bildüm ‘ârızuñda hâl-i müşgînüñ nedür Mustafâ nûrın görüp îmâna gelmişdür Bilâl

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. ‘Andelîb-i gülşen-i ġamdur dil-i şûrîde-ḥâl
   Aña zülfünüñ ḫayâli misk-i terden iki bâl
2. Matla‘-ı ḥüsnüñde görmiş ‘anber ḫalḳıñ senüñ
   İki bükilmiş aña ta‘ẓîm ider gökde hilâl
3. Kâmetüñüñ tekye-i gülşende abdâlı olup
   Sînesine bir elif çekmiş-durur her bir nihâl
4. Berg-i rengînler degül abdâlı olmuş ḫaddüñüñ
   Dâġ-ı ḫûnîn ile cismin zeyn etmiş verd-i âl
5. Kadd-i yâruñ **Emrî**yâ abdâlı olmışdur ‘alem
   Başı üzre na‘l kesdügi degül mi aña dâl

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Kulle-i kâf-ı belâdur görinen baş degül
   Bir-i ‘anḳâ-yı cefâdur belüren ḳaş degül
2. Dest-i dilde ṭoludur ḫûn-ı cigerle iki câm
   Dökülen cür‘asıdur eşk-i güher-pâş degül
3. Tâzelensün diyü bûstân-ı ṭarab dîde-i ter
   İki dôlâb ile sular aḳıdur yaş degül
4. Elem ü derd ü ġam-ı yâr yiter ‘aḳlı gider
   ‘Işḳ yoluñda dilâ ol saña yoldaş degül
5. Bâgbân-ı felek ey serv-i revân-ı ‘uşşâḳ
   Başıdur pâyına pâş itdügi ḫaşḫâş degül

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Hedef-i tîr-i belâdur görinen baş degül
   Bir iki oḳ yelegidür ḳararan ḳaş degül
2. Delinüp göz göz olupdur tenüm üstindeki baş
   Yohsa yaşımda[389] benüm dîde-i ḫûn-pâş degül
3. Âteşîn mey ḳoyıcaḳ ‘aks-i lebin tâbından
   Ṣardı[390] sîmîn ḳadeḥi gözden[391] aḳan yaş degül

[389] Yaşımda: dîdemde, D.
[390] Ṣardı: Sıdı, D.

4. Dil-i zâhid bulımaz sûz u güdâz ile ṣafâ
   Ṭaşdur lîk yanup şîşe olan ṭaş degül
5. Bih-i[392] ciger vaṣlasınuñ sînede külbasdusı
   Emrîyâ ḫôn-ı ṣefâsı[393] yiyecek aş degül

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Gamzesine seni gördükçe göz eyler ey dil
   Her zamânda ḳılıcun sende diker ol ḳâtil
2. Ne kuyı kazdı zenaḫdânı çeh içün ne didi
   Utanup geçdi yidi ḳat yire çâh-ı Bâbil
3. Tekye-i 'ışḳda Mecnûn nice pîrem diye kim
   Olmamışdur o yaban oġlanı daḫi 'âḳil
4. Erba'în çekmek ile vaṣl olımazsın ṣûfî
   Ol şeh-i sîm-tene olmayıcaḳ aḳçañ çil
5. Kıl ḳadar eylügüñi görmedüm ey şeh dimesün
   Emrînüñ fikr-i miyânuñla tenin bir mû ḳıl

(14)

13b

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżan fi ḥarfül mîm

1. Levh-i dilde ḥüsnüñi naḳş itmek içün ey ṣanem
   Çeşm-i ḫûnum devât-ı sürḫ müjgânum ḳalem
2. Devr-i ḥüsnüñde yüzüñde zülf olmazsa n'ola
   Faṣl-ı gülde ḫûşe-i engûr olmaz lâ-cerem
3. Leşker-i Hindû çekelden mülk-i Rûm içre beñüñ
   Kâkülüñ dutar ḳafâda ejdehâ-peyker 'âlem
4. Göricek ḳaşı[394] ḫamın yârâna 'arz itsem n'ola
   Mâh-ı nev gören kişiler gösterür ġayrıya hem
5. Nüsha-i ḥaddinde **Emrî** ḫaṭ du'â-ı Ḫıżrdur
   Muṣḥaf-ı rûyında ebrû sûre-i Nûn ve'l- Ḳalem

---

[391] gözden: dîde, D.
[392] Bih-i: Yi, D.
[393] ḫôn-ı ṣefâsı: hûn-ı cefâsı, D.
[394] kaşı: kaşun, D.

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyżan

1. Sirişk eṭfâlidür öksüzleri evbâşdur çeşmüm
   Şarâb-ı ‘ışḳdan ḥâlî degül ‘ayyâşdur çeşmüm
2. Ezüp bir kâse-i sürḫ u siyâh ile sefidâcı
   Eline ḳıl ḳalem almış meger naḳḳâşdur [çeşmüm]
3. Nihân eyler yüzin gözden dimez bî-çâre gün görsün
   İder göz merdümin giryân anuñçün yaşdur [çeşmüm]
4. Ne var bezm-i belâda anag[395] aldıysa mey-i eşki
   Hele ḫûn[396] dökmede sâkî mimle başdur [çeşmüm]
5. Miyânınuñ ḫayâlin görmedüm dir gözleri **Emrî**den
   Görinen bu ḫayâl ile aña ser-dârdur [çeşmüm]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Sûre-i ruḫsâruñ üzre ḳaşlaruñdur ḥaḳ ‘alîm
   Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde Bismillâhi raḥmâni'r-raḥîm
2. Kaddüñ üzre kâkülüñ ṭâvus-durur serv üzre yâ
   Ḥażret-i Cibrîldür ki Sidrede olmış muḳîm
3. San Halîlullahdur hâlüñ ruhuñda ey melek
   Kim aña kılmış gülistân âzeri ḥayy-i ḳadîm
4. Ol gözüñ üstinde ḳaşuñ ey perî nûr üzre nûn
   ‘Ârıżuñ içre femüñ ey mâh şems içinde mîm
5. Pâkden pâk olur **Emrî** gönlüm emsem la‘lini
   Nitekim mey içenüñ gönlinde ḳalmaz hiç hem

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Hat ki levḫ-i ‘ârıż-ı cânânı yazmışdur tamâm
   Ṣafḥa-i gülde Bahâristânı yazmışdur tamâm
2. Âferîn olsun ḫaṭ-ı yâra ḫaṭ-ı reyḥân ile
   İki gül yapraġına Ḳur’ânı [yazmışdur tamâm][397]

[395] Anag: ayag, D.
[396] Hele ḫûn: yoluna, D.

3. La‘lden bir câmdur la‘lüñ ki eṭrâfında ḫaṭ
   Ḳıssa-i câm-ı Cem-i devrânı [yazmışdur tamâm]
4. Ḳışṣa-ı çâh-ı zeneḫdânın ḫaṭṭından sûre-i ol
   Ser-güzeşt-i Yûṣuf-ı Ken‘ânı [yazmışdur tamâm][398]
5. Gül yüzüñ **Emrî** tâze dîvân bağlamış
   Misk-i terle ḫaṭṭuñ ol dîvânı [yazmışdur tamâm]

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Bu göñlüm bülbülin ‘âlemde bâġ-ı câna ṭapşurdum
   Fiġân u nâlişin bir ġonca-i ḫandâna ṭapşurdum
2. Metâ‘-ı ‘ışḳ ile mâlik olup Mıṣr-ı maḥabbetde
   Zelîhâ diyü ṣan bir Yûṣuf-ı Ken‘âna [ṭapşurdum]
3. Dem-â-dem hecr-i la‘l-i yâr ile kan aġlayup çeşmüm
   Ḳızıl ırmaġa döndi yaşumı ‘ummâna [ṭapşurdum]
4. Hayâliñ deyr-i dilde naḳş idelden ey Mesîḥâ-dem
   Ṭabîb-i câna irdüm derdümi dermâna ṭapşurdum
5. Külâh-ı faḳr ile faḫr eyleyüp ‘âlemde ey **Emrî**
   Ḳul oldum cân u başı ḥażret-i Sulṭâna ṭapşurdum

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyżan

1. Ḫayâlüñ ṭıflını gördükde bağrına başar çeşmüm
   Başına rişte-i müjgân ile aḳça ṭaḳar çeşmüm
2. Sirişküm ṭurmayup gitdügi budur ḳaṣr-ı dîdemden
   Ḫayâline olur engel diyü gözden ṣavar [çeşmüm]
3. Gider evvel[399] şitâb ile ider ġarḳ-ı ‘araḳ rûyın
   Anuñ aglar bu ḫûyından ‘aceb mi olsa ter çeşmüm
4. Ta‘âmı göz yir aç ḫûn-ı cemâlüñ ey ḳamer bilir[400]
   Ṭoyınca görmek olmazsa ḳo görsün bir naẓar [çeşmüm]
5. Saçılan ḳanlu yaş ṣanma şerârıdur anuñ **Emrî**
   Ruḫı şevḳıyla bezm-i şevḳdan herkes [401]yaḳar çeşmüm

---

[397] Divanda bu beyit dördüncü beyittir.
[398] Divanda bu beyit ikinci beyittir.
[399] evvel: ol meh, D.
[400] ḳamer bilir: perî peyker, D.
[401] herkes: nergis, D.

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün/ Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtün

Ve leh-û eyżan

1. Çeşmüme ol ḳadar dür virmiş[402] o nâzenînüm
   Yirlere dökilenden doldurdum âstînüm
2. Dil secde âyetini yazmaġa işigüñde
   Bir mıṣṭar eylemişdür çîn çîn idüp cebînüm
3. Ol serv-i lâle- ḫadsüz ben zâr u nâ-tüvâna
   Yeşil ḳızıl görinür bu âḫ-ı âteşînüm
4. Ebr-i sefîd ṣanma gûşına ṭaḳdı penbe
   Çarḫı uyıtmaz oldı bu nâle vü enînüm
5. Derd ü elemden **Emrî** cümle teni ḳarardı
   Bu ḳara günlü sâye çün oldı hem-nişînüm

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Baña bir tenhâca yir olsa firâvân aġlasam
   Eyle kim yaşum ḳurısa ḳalmasa kan aġlasam
2. Biñ yıl olsa ‘ömrüm ü her ânı ‘ömr-i Nûḥca
   Hîç ḫandân olmasam bir laḥẓa her an [aġlasam]
3. Olmasa bir ḳaṭrece yanında deryâlar anuñ
   Ben hevâ üzre misâl-i ebr-i bârân [aġlasam]
4. Taşt-ı zer-kâr-ı felekde ṭaşsa dökilse yaşum
   Ol ḳadar kim yaşlar döküben zâr u giryân [aġlasam]
5. **Emrî**yâ teskîn iderdi olsa göñlüm âteşin
   Bu ḳadar yaşlar döküp daḫi firâvân aġlasam

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Sîne miḫnet taḫtasıdur her elif mismâr-ı ġam
   ‘Işḳ içün bir ḫâne bünyâd eyledi mi‘mâr-ı ġam
2. Nice girsün şâdî vü ẕevḳ u ṣafâ dil ḳaṣrına
   Çün iḥâṭa eylemişdür çevresin dîvân-ı ġam

[402] Virmiş: virdi, D.

3. Hatt degil zülfün ḫayâli ile derûnu dilde yâ
   Genc-i ‘aşḳ içre düşüpdür bini hâye mâr-ı ġam
4. Dûd-ı âhum ḥalḳa-i gerdûnı dutmazdı benüm
   Ger gelüp dil şehrine od urmayaydı nâr-ı [ġam]
5. Zülf u ruḫsâruñdan özge gice gündüz bilmezem
   Şu‘le-i âhumla **Emrî** mihr ü mehden fâri‘im

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bezmümüzde câmlardur bu ṭoḳuz mînâ bizüm
   Ḳara yire dökdügümüz cür‘adur deryâ bizüm
2. N'ola ger mecnûn gelüp gitdiyse bu meydâna Ḳays
   Cür‘amuz içdı ezel bezminde ol şeydâ bizüm
3. La‘l-i yârı yâd ḳıl kim pür ola meyden müdâm
   Dîdemüzden câm iden sen ey ḳadeḥ-peymâ bizüm
4. N'ola vâdîler çeküp çâk-i girîbân eylese
   Cür‘amuzdan mest olupdur sâḳiyâ dünyâ bizüm
5. Sunmaga öz ḫânesine şevḳ-u şâdîden eger
   Görse muḫhabbet-hânemüz **Emrî** Ebû Derdâ bizüm
6. İtimâs oldur ki hergîz cûrâdan nûş itmeye
   Kim ki ḳâs kellemizden nûş ide mûheyya bizüm

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Şâh-ı ‘ışḳam dil münaḳḳaş bir otaġumdur benüm
   Bend-i ġam anda girihler şemse dâġumdur benüm
2. Dâġ-ı miḥnet şînede yansın ebed yaḳılmasun
   Âteş-i hicrân ile yaḳdum çerâġumdur benim
3. Mest-i ‘ışḳam ey tarîḳat ehli yanumdan gideñ
   Elde âhum şu‘lesi yalıñ yaraġumdur benüm
4. Peyk-i ‘ışḳam şâh-ı ġam sevdâya salmışdır beni
   Sînede na‘l-i elif elde nacagumdur benüm
5. Rîsmân-ı şa‘şa‘a boynunda zerrîn benddür
   Şeh-levendem âfitâb altun ḳabaġumdur benüm
6. Ey gözi Tâtâr idersem derd-i hecrüñle sefer
   Menzil-i kûy-ı ‘adem evvel ḳonaġumdur benüm

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

1. Şebnemle döndi rûy-ı ‘araḳ-rîz-i yâra gül
   Olmazdı böyle olsa gîr bî[403]-sitâre gül
2. ‘Işḳ ocaġında yaḳdı hezâran kül eyledi
   Gül-nâr-ı ‘ârızuñdan alup bir şerâre gül
3. Kan aġlamaḳla döndi gözüm ḳırmızı güle
   Bir kez dimez baḳup baña ol seng-i hâre gül
4. El dökülür sanur ḫaber alınca yârdan
   Peyk-i nesîm öñince olur pâre pâre gül
5. Tagıtmaz idi kendüyi **Emrî** benüm gibi
   Râż-ı derûnuñ eylemese âşikâre gül

14a

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Ser-i sevdâ-yı ḳâkülüñle perîşân- ḥâlem
   Eşk-i çeşmüm gibi üfdadeyem ü pâmâlim
2. Ehl-i derd olduġına ‘âşıḳ-ı sevdâ-zedenüñ
   Dir imiş kâkül-i ‘anber-şikenüñ ben dâim
3. Şâh-ı ‘ışḳam zırhumdur ṣanemâ cismümde
   Dâġlar gördüñ ise ṣanma beni abdâlım
4. Şu müzellef kim iki didüm işitdi didi yâr
   Melek-i sîm-ten ü gül-ruḫ-ı müşgîn-bâlim
5. **Emrî**yem sîm-i sirişkümle ṭoludur çeşmüm
   Beni ey yâr ayaġa ṣalma ki ‘ayn-ı mâlim

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û eyżan

1. Ben ol sulṭân-ı ‘ışḳam dûd-ı âhumdan ‘alem çekdüm
   Melâmet defteri erḳâmına evvel ḳalem çekdüm
2. Muhît-i ‘ışḳda ben ol neheng-i ejdehâ-kâmam
   Yidi deryâyı nûş itdüm hemân bir demde dem [çekdüm]

[403] Gîr bî: eger bî, D.

3. Habâb-âsâ görindi çeşmüme bünyâdı devrânuñ
   Ḥaḳîḳat meclisinde mest olup bir câm-ı Cem [çekdüm]
4. Çekince sîneye anı niçe dürlü elem çekdüm
   Yalıñ yüzlü güzeldür ḫançerüñ cânâ ne âfetdür[404]
5. Çü bildüm bu fenâ mülküñ beḳâsı yoḳ bir el öñdin
   Ayaḳ ayaḳ fenâ iḳlîmine **Emrî** ḳadem çekdüm

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżan

1. Dokunan çarḫına çarḫuñ tîr-i âhumdur benüm
   Yüzini mâhuñ çalan şemşîr-i âhumdur benüm
2. Hâle ṣanma meh giriftâruñ-durur ey şâh-ı ḥüsn
   Gerdeninde ḥalḳa-i zencîr-i âhumdur benüm
3. Hat degül mir'ât-ı ruḫsâruñda 'aksi görinür
   Ṣafḥa-i ḫurşîdde taḥrîr-i âhumdur benüm
4. Çihre-i mâh-ı şeb-ârâda görinen ḳaralar
   Ey güneş rûşen bu kim te'sîr-i âhumdur benüm
5. Safha-i ḥaddinde **Emrî** görünen haṭṭ-ı ġubâr
   Âyet-i ḥüsnindeki tefsîr-i âhumdur benüm

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżan

1. Mahabbet şehsüvârınuñ atı oynaġıdur başum
   Semend-i 'ışḳuñ alnumda nişân-ı na'lidür ḳaşum
2. Beyâbân-ı belâda şöyle[405] ser-gerdân u cürâtım[406]
   Ki pâyum başduġı yerdir benüm ancaḳ ayaḳdaşum
3. Görüp bu eşk-i pir ḫûnum demek ḫôş dime ey meh-rû
   Ne kanlar aġladı çeşmüm gelince bu deme yaşum
4. Lebin çün l'âl zeyn olmuşdur mûlün sırrımdır ṣanma
   Nice göz 'uġrusun görmüşdür çeşm-i güher-pâşum
5. Bezer her şeb hilâl ebrûsın altun ḥall ile ya'nî
   Diler kim ola ey **Emrî** 'arûs-ı dehr oynaşum

[Ġazel]

---

[404] Divanda bu beyitte mısraların yerleri değişmiştir.
[405] şöyle: eyle, D.
[406] Cürâtım: Pûyânam, D.

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Şâh-ı 'ışḳam baña bir zerrîn livâdur ḳâmetüm
   Ġam diyârı (…)[407] itdim sîne ḳû suruḫletim
2. Kaşlaruñ fikri hilâl-âsâ idelden ḳaddümi
   Şehr içinde mâh-ı nevden kem degüldür şöhretüm
3. Rûberû altûna mümkin ruḫlârun miratına
   Kim ebr-i âkdan bir naẓar ḳılmaġa ḳomaz ḥayretim
4. Bir zamân acır baña cismümde tîġ-ı hecr yâr
   Bir zamân yanar baña sînemde dâġ-ı miḥnetim

5. İçimde bezm-i muhabbetin belâ peymâsîm
   Emrî yâ fehm idemezsin sen benim keyfiyetüm

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżan

1. Mahabbet şâh-bâzınuñ yuvasıdur benüm başum
   Görinen âsiyânında ḳanadı ucıdur ḳaşum
2. Belâ deştinde hûmâ[408] gerçi sâyemdür baña lîkin
   Ḳalur aḫşam olıcak ol daḫı olmaz ayaḳdaşum
3. İzi tozına yüz sürdüm gönül aglama luṭf eyle
   Ġubâr-ı râḫ-ı cânânı yüzümden yumasun yaşum
4. Anuñ 'aynına sen bir ḳaṭrece gelmezsin ey deryâ
   Dilüñ uzatma ġâfil çaġlama çeşm-i güher-pâşum
5. Şevk şanma ṭaḳınup pâyına ṭaḳuptan ḥal ḥal
   Diler kim ola ey **Emrî** 'arûs-ı dehr oynaşum[409]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżan

1. Şâh-ı 'ışḳam baña bir zerrîn livâdur ḳâmetüm
   Ol livâyı çevre almış dâġlardur ḥaşmetüm

---

[407] Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[408] Hûmâ: hem-pâ, D.

[409] Divanda bu beyitin yerine şu beyit vardır: Degül encüm bezer her gice altun hall ile haddin / Diler kim ola ey Emrî 'arûs-ı dehr oynaşum

2. Yâr kendün sünbül ü güllerle tezyîn eylemiş
   ‘Âşıḳam dâgumla dûd-ı âh besdür zînetüm
3. Kâkül-i dildâre irmek ḳanda ben miskîne âh
   Kim ıraḳdan bir naẓar ḳılmaġa ḳomaz ḥayretüm
4. Her zamân acır baña cismümde dâġ-ı tîġ-ı hecr
   Her zamân yanar baña sînemde dâġ-ı ḥasretüm
5. Gözlerimüñ biri ḳân-ı la‘l ü biri ḳân-ı sîm
   Lîkîn ol sîmîn-ten **Emrî** bilmemişdür ḳıymetüm

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Hasret-i ebrû-yı müşgînüñle nûnuñ ḳaddi ham
   Noḳṭa ḳomış sînesi üstine anuñ dâġ-ı ġam
2. Na‘lçeñ nefsi[410] meh-i nev kebkebüñ naḳşı nücûm
   Âsumân-mânend olur her yire kim başsañ ḳadem
3. Dîde ebrû-yı hamuñ gördükde ‘arz itdi dile
   Mâh-ı nev gören kimseye gösterir aynıya hem
4. Sînede yanar çerâġıdur nigâruñ dâġ-ı ‘ışḳ
   Dikmesidür dilde ol yâ ḳaşluñun tîr-i elem[411]
5. Levh-i dilde yazmaġa taṣvîrüñi naḳḳâş-ı ‘ışḳ
   Çeşm-i pür-ḫûnum devât sürḫ müjgânın kıl kalem[412]
6. Zahm-ı tîrüñle elif bu sîne-i ṣad-çâkde
   Sanki ḳoynumda yatur bir serv-ḳâmet ġonca-fem[413]
7. Mûy-ı jûlîde degüldi kelle-i Mecnûnla
   Ol benüm tuġum çekerdi **Emrî**yâ ben şâh-ı ġamu

(15)

14b

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

1. Mahabbet âteşi yanar belâ ocaġıdur başum
   Egilmiş bâd[414]-ı âhumdan duḫânıdur iki ḳaşum
2. Beyâbân-ı ġam-ı ‘ışḳında sen ḫurşîd-ruḫsâruñ

[410] nefsi: resmi, D.
[411] Divanda bu beyit yoktur.
[412] Divanda bu beyit dördüncü beyittir.
[413] Divanda bu beyit yoktur.
[414] Bâd: dûd, D.

Bulınmadı baña sâyemden özge bir ayaḳdaşum

3. Gözüm merdümlerine istedüm kim aġlayam ġamdan
   Nigârâ yüzümi ol dem ḳızıl kana yudı yaşum
4. Hayâl-i dürr-i dendânuñla ḳalmışdur ṣadef-mânend
   Sirişküm baḥri içinde benüm çeşm-i güher-pâşum[415]
5. Degil encüm biz ey her gice altûn ḥalle ḥaddin
   Diler kim ola ey **Emrî** ‘arûs-ı dehr yoldaşum[416]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Yârı benden ayırup cânumı hicr[417] aldı benüm
   Mürdeyem bu beden-i zerd müza‘fer kefenüm
2. Ġam beni şöyle ża‘îf eyledi kim farḳ olımaz
   Bir tel[418] iplik mi durur pîrehenümde yâ tenüm
3. Künc-i ġamda beni tâb-ı teb-i ġam diredicek
   Ditrer üstümde meded öldi diyü pîrehenüm
4. Ṣanma dâġ ile elif ceng içün ṣıḥḥat ile
   Eline nîze ile bir siper almış bedenüm
5. ‘Ömrüm olduḳça **Emrî** gam-ı tahrîr iderim
   Çün devât u ḳalemdir **Emrî** tûbân[419] u dehenüm

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Görüp nigâra cân u göñülden maḥabbetüm
   Mâni‘ olur muṣâḥabete vehki ḥayretüm
2. Hayyât-ı ḳudret eynime ġam câmesin biçüp
   Anuñ elinde sûzen-i zerdür bu ḳâmetüm
3. Peykân-ı yâra cânuñı elbette vir diyü
   Zaḫm-ı ḫadengi ol ḳaşı yânuñ yidi etüm
4. Bir cevherem ki ḫâk-i siyâh içre ḳalmışam
   Ṣarrâf-ı dehr bilmez ise ṭan mı[420] ḳıymetüm

[415] Divanda bu beyitin yerine şu beyit vardır: Lebüñçün la‘l-rîz olmış deminden sürmeden cânâ / Niçe göz agrısın görmiş-durur çeşm-i güher-pâşum

[416] Divanda bu beyit yerine şu beyit vardır: Şafak sanma takınur pâyına yâkûtdan halhâl / Diler kim ola ey Emrî ‘arûs-ı dehr oynaşum

[417] Hicr: ‘ışk, D.

[418] tel: sap, D.

[419] Tûbân: zebân, D.

5. Öldükde **Emrî**yâ ġam-ı haṭṭ-ı nigâr ile
   Pîrûzeden (…)[421] üstüme türbetüm

[Ġazel]

Fe‘ilâtün/ Fe‘ilâtün/ Fe‘ilün

Ve leh-û

1. Didüm işte yoluña biñ cânum
   Azacuḳ cânlu didi sulṭânum
2. Uyumasun didü fürḳatde gözüm
   Gözümi igneledi müjgânum
3. Kısmet it vaṣluñı ‘uṣṣâḳa didüm
   Didi kim saña deger hicrânum
4. Meh bunı dir ki nigâr ayaġına
   Sürebilsem bu ruḫ-ı tâbânum
5. **Emrî**yâ yirde görinmez cismüm
   Çarḫda işidilür efġânum

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. İrince âh ile ey dil bu rûzgâra yaşum
   Niçe dökildi saçıldı bu bî-sitâre yaşum
2. Gam-ı maḥabbeti fâş itdi nâm-ı çeşmümden
   Bıraḳdum aşagıya oldı pâre pâre yaşum
3. Müjem degül-durur eṭrâf-ı dîdede ḥasdür
   Ki mevci ile ṣalmış anı kenâre yaşum
4. Olur mı idi anuñ cismi böyle ḫûn-âlûd
   Müjeñ elinden eger yimeseydi yara yaşum
5. Derûn-ı dilde be **Emrî** ne âteşüñ var kim
   Geçince reh-güzer-i dîdeden ḳızara yaşum

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Zâr cismümden hevâ çeng eyleyelden ṭâr hem
   Çeng-mânendi beni ḫam eylemişdür nâr hem
2. Ehl-i ‘ışḳuñ kimi ḫandân kimi giryân oldugı

[420] tan mı: n’ola, D.
[421] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır. Divanda şöyle yazılmıştır: “yapa felek”

Bu ki şem‘-i ‘ârıżuñda nûr peydâ nâr hem

3. Şem‘ beñzer dil uzatmış yâra kim yaḳmazdan öñ
   Burnına ḳıl ṭaḳdı üstâd eyledi ber-dâr hem
4. Ben za‘îfe ḫâne yapsañ bir ẕübâb-ı mürdenüñ
   Ḳıl ayaġını sütûn eyle perin dîvâr hem
5. Küşte-i zülf ü ḫaṭam mûlâr elifler ṣanmañuz
   Kâleb-i fersûdeme mûr oldı **Emrî** mâr hem

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżan

1. Cür‘a-i câm-ı lebüñ içeli sekrân oldum
   Yiyeliden ġamuñ esrârını ḥayrân [oldum]
2. Yine bir muṭrib-i gül-çihre elinden sâkî
   Def gibi sîne dögüp ney gibi nâlân [oldum]
3. Bende oldum saña biñ cân ile âzâde iken
   Ḥamdü li'llah ki şehâ başuma sulṭân [oldum]
4. Ḫüsrevâ sen lebi şîrîne olaldan Ferhâd
   Ḳıṣṣa-i kûh-ı ġamın ile yine destân [oldum]
5. Naẓm idelden leb ü dendânını yâruñ **Emrî**
   ‘Âleme naẓmum ile la‘l-i dür-efşân [oldum]

[Ġazel]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûl

Ve leh-û eyżan

1. Yanaguñda zülfüñ cemâl üzre cîm
   Yüzüñde dehânuñ ḳamer içre mîm
2. ‘İzâruñ gül-i ter ḳadüñ şâh-ı gül
   Tenüñ sîm-i ḫâliṣ belüñ mûy-ı sîm
3. Ne siḥr itdi bînüñ ki parmaġ-ile
   Yüzüñ âfitâbını itdi dü-nîm
4. Gözümde dişüñüñ ḫayâli-durur
   Cihân içre var ise dürr-i yetîm
5. Gidelden o lâle-‘izâr **Emrî**yâ
   Derûnumda dâġ-ı ġam oldı muḳîm

15a

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Şâh-ı 'ışḳam ḫâtem-i zerdür ten-i zerd-i dü-tâ
   Dâġ-ı ḫûnîn midür **Emrî** la'l-i aḥmerden nigîn
2. Sîm-i eşki yutdı hep gencîne-i Ḳârûn gibi
   Devletüñde 'aşḳının çü mâla mâlikdür zemîn
3. Tîr-i derdi ġamzeñüñ şöyle geçüpdür cânuma
   Na'l ṣanma görinür sînemde sûfârı hemîn

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Hâzır itdi gözüm anuñçün iki kâse ḫûn
   Giryem odur bâd-ı âhumdan olupdur ser-nigûn
2. Ġam beyâbânında ser-gerdân olan 'ışḳ ehline
   Kehkeşân ṣanma giceyle çarḫ olupdur reh-nümûn
3. Tîşe-i zer şu'le-i âhum belâ Ferhâdıyam
   Ḳulle-i eflâk olupdur bana kûh-ı bîsütûn
4. 'Arsa-i ġamda gice ḳoşdum semend-i âh ile
   Ṭañ mı ḫıng-i çarḫ kan derlerse olmışdur zebûn
5. Cismüm üzre şu'le-i âhum degül ġam şâhıyam
   Emrîyâ sancaġumuñ bayraġın itdüm ser-nigûn

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Sultân-ı ḫayâl-i ruḫuña dîde-i pür- ḫûn
   Urdı ṭunub-ı âl ile bir ḫayme-i gerdûn[422]
2. Sanmañ şafaḳ içre meh-i nev ḳomış oda na'l
   Tesḫîr idem ol ḳaşı kemânı[423] diyü gerdûn
3. Râzî degülüz biz buña ey mihr-i cihân-tâb
   Her ṣubḥ o mehe gösteresin bir ḳızıl altun
4. Ben ġonca didüm aġzuña yoḳ didi raḳîbüñ
   Didüm aña ey ḫâr-ı siyeh yoḳ diyen ölsün

[422] Gerdûn: gül-gûn, D.
[423] Kemânı: hilâli, D.

5. Sultân-ı ḫayâl-i ruḫ-ı leylî içün **Emrî**
   Bir ṣırça sarây itmiş añı dîde-i pürḫûn[424]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. N'ola ṣaḳlarsam o ṣaçı leylî ‘ışḳın cânda ben
   Hây mecnûn ‘ışk-ı yârı bulmadum yabanda ben
2. İşigin bekler zavâllu ol mehe ‘âşıḳ gibi
   Bir ḥarâret añladum ḫurşîd-i nûr-efşânda ben[425]
3. Âteş-i ḥasretle yaḳdum hâlüñ içün sînemi
   Dilberâ bir dâġ ḳodum sîne-i sûzânda ben[426]
4. Üstüme yalıñ ḳılıçla geldi âhum âteşi
   Bî-kes ü tenhâ giderken vâdî-i hicrânda ben[427]
5. Mülk-i naẓmuñ şâhısın dîvânuñı gördüm seniñ
   Görmedüm ey **Emrî** bu tertîbi bir dîvânda ben

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û

1. Kodı sînemde ol şeh dâġ-ı pür-hûn
   Gedâsına ‘atâ ḳıldı bir altun
2. Dehânın isteyü Leylînüñ ey dil
   ‘Adem iḳlîmine dek gitdi Mecnûn
3. Humâr-ı ‘aḳlı def‘i itmekde câna
   Mey-i ‘ışḳ ile ṭolu kâsedür nûn
4. Sirişküm naḳdini her kim ki gördi
   Didi bunda var imiş mâl-ı Ḳârûn
5. Hat-ı şeb-dîz-i dil-dârı görelden
   Gözümden çıḳdı **Emrî** eşk-i gül-gûn

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Dür-i eşkümle ruḫ-ı zerdümi gerçi bezerin

[424] itmiş añı dîde-i pürḫûn: olmış aña dîde-i Mecnûn, D.
[425] Bu beyit divanda üçüncü beyittir.
[426] Bu beyit divanda dördüncü beyittir.
[427] Bu beyit divanda ikinci beyittir.

Ele âyîne alursam yine kendüm bezerin

2. Mûy-ı jûlîde degül başumuñ[428] üstinde benüm
   Bir gedâyam ki maḥabbet şehi tûġın çekerin
3. Gelme ol mâh işigine yüri eflâke güneş
   Ki meseldür ḳulıyuz bekleye her kim ki yirin[429]
4. Dür ile merdüm-i çeşmüm etegin pür eyler
   Ger süpürse müje cârûbı ile ḫâk-i derin[430]
5. La‘l-i nâbuñ benüm aġzuma sögermiş ṣanemâ
   Anı tenhâda nezâketle sakınsun emerin[431]
6. ‘Ârızuñ üstine ṣal zülf-i ‘abîr-âsânı
   Mülk-i ḥüsnüñ şehisin eyle yüzüñe düşerin[432]
7. Zâhir eyler lebüñ evṣâfını eş‘ârında
   Çıḳarur her sözinüñ **Emrî** nigârâ şekerin

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ruḫlarında gör nigâruñ zülf-i müşg-efşânların
   Bâġ-ı ḥüsnin ṭolanur gül ṭoldurur dâmânların
2. Şol nihâl-i ḫuşkdur cismüm ki aña zeyn içün
   Bir kemân-ebrû düzüpdür ġonca-veş peykânların

(16)

15b

3. Aġzuña öyküdügiyçün ġonca anuñ jâleler
   Muşt ile urup boġazına tıḳar dendânların
4. Bâġa od düşdi ruḫuñ şevḳıyla âhumdan seḥer
   Ḳıpḳızıl yandurdı gülzâruñ gül-i ḫandânların
5. Öldürüp **Emrî** biñ dürlü belâ vü derd ile
   Üstine aġlatma anuñ dîde-i giryânların

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Beni sen hecr-i miyânuñla nizâr eylersin

[428] Başumuñ: kâmetüm, D.
[429] Bu beyit divanda beşinci beyittir.
[430] Bu beyit divanda altıncı beyittir.
[431] Bu beyit divanda üçüncü beyittir.
[432] Bu beyit divanda dördüncü beyittir.

Gizleyüp ḳaşlarınuñ nûnını zâr [eylersin]

2. Nâz idüp şol iki hâlün birisin gizleme kim
   Nâzuñı sen beni yandurmaġa nâr eylersin
3. Gösterürsin ele[433] şol çeşm ü ḳad ü râ ḳaşuñı
   ‘Âşıḳa ‘arż-ı cemâl itmege ‘âr eylersin
4. Çeşm ü ḫâlüñi idüp ey zülfü ‘iẕâruñda nihân
   Dâr-ı dünyâyı bu miskînüñe dar [eylersin]
5. Göricek ḥâl-i nigârı lebi altında revân
   Emrînüñ yaşını ey dîde revân[434] eylersin

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Baġrum başın o ḫançer[435]-i ser-tîz delmesün
   Alsun alursa cânı ziyân başa gelmesün
2. Meydân-ı ḥüsnde kaşını oynadur o ṭıfl
   Âhum hilâli nice çelik gibi çelmesün
3. Ger nây-ı nâleme sesi kes dirse sesmesün
   Kûçek geçinse ġonca o femden seselmesün
4. Sayd idemez o çeşm-i ġazâli kemend ile
   Ardınca olsun âhum anuñ hîç yelmesün
5. Baş çekdi başına büyüdi baġrumuñ ṭaşı[436]
   Peykânı **Emrî**yâ depesin nice delmesün

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Ḳodum dîvâr-ı kûy-ı yâra câmı dîde-i terden
   Degül kirpüklerüm tutdum öñine perde tellerden
2. Yakaldan cismümi nâr-ı firâḳuñ kimse farḳ itmez
   Yüzümde çeşm-i ḫûnînüm kül içre sürḫ ahkerden
3. Süvâr olduḳça atına rikâbın dutmadur cehdin[437]
   Hilâl-i çarḫa yapışmaḳ diler dîvâneyem yirden[438]

---

[433] ele: ile, D.
[434] revân: bınar, D.
[435] ḫançer: gamze, D.
[436] ṭaşı: başı, D.
[437] cehdin: kasdum, D.
[438] Bu beyit divanda dördüncü beyittir.

4. Zemîne âsumândan ṣanmañuz bârân yaġar herdem[439]
   Duḫân-ı nâr-ı âhum yaş aḳıtdı çeşm-i aḥmerden[440]
5. Nazar ḳılduñ diyü ġayra gözüme sançdı ḫançer
   Degül müjgân görinen **Emrî** ṭarf-ı dîde-i terden

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Olaydı ḳaş başda bir ḫane pîrâhen
   Bu ġurbet içre ölicek olurdı bârî kefen
2. Kaşum degül göricek dâr-ı ġurbet içre beni
   Yüzini ṭırmaladı nâḫun-ı ġam ile beden
3. Beden degül beni öldürdi zaḥmet-i gurbet
   Ṣaçupdur üstüme ġam bir avuç ġubâr-ı miḥen
4. Makâm-ı rûşen ü cây-ı ṣafâ idi dil ü çeşm
   Birisi külbe-i ḥüzn oldı biri beyt-i ḥazen
5. N'olaydı **Emrî**yi bârî alaydı ḫâb-ı belâ
   Düşinde bârî görinürdü bâġ u râġ-ı vaṭan

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Hattuñla zülfüñe dolaşur cân-ı nâ-tüvân
   ‘Âdet budur ki ṣarıla mektûba rîsmân
2. Beñzer disem ḫaṭuñ çemene ‘arıżuñ güle
   Baña yeşil ḳızıl görinür mîr-i ‘âşıḳân
3. Dil-i maḥbes çehîne belâyı keşende
   İndürmege felek ṭoḳuz ayaḳlu nerdübân
4. Fikr-i leb-i nigâr ile kan aġlaram müdâm
   Aġlar şarâb içince beli ehl-i şevḳ olan
5. Külbemda nâr-ı ‘ışḳ ile ey **Emrî** şem‘-veş
   Ten şem‘-dânı içre yanar her bir üstüḫân

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Geçdi ey ḳaşı kemân baġrumun[441] tîrüñden

[439] yaġar herdem: yagmışdur, D.
[440] Bu beyit divanda üçüncü beyittir.

Susuz öldük bir içim su ṣuna şemşîrüñden

2. Ev senüñdür berü gel kimse saña git diyemez
   Dilde ḫoşnûd iseñ ey gussa eger yirüñden[442]
3. Aġzuñ añup ‘adem iline giderdük ey dil
   Çarḫa bağlamasa âhum seni zencîrüñden [443]
4. Mey-gede bellü olur ḫalḳası olsa aṣılu
   Ṭuyılur la‘l-i lebüñ zülf-i girih-gîrüñden[444]
5. **Emrî**yâ gice ṣabâḥa diri çıḳdı encüm
   Göz yumup uyumadı nâle-i şeb-gîrüñden

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Berg-i gül-i sefîdden olursa pîrehen
   Ṭâḳat getürimez aña ki nâzükdür ol dehen[445]
2. Hayyât-ı ḳudret egnüñe biçdüginde câmeyi
   Penbe yirine ḳoymış aña berg-i yâsemen
3. Gül beñzer idi ‘ârıżuña olsa serv-kad
   Serv öykünürdi ḳâmetüñe olsa sîm-ten

16a

4. Çokdur çemende lâle-i rengîn ‘aceb bu kim
   Bitürdi ‘ârıżuñda ḫaṭuñ lâle-i çemen
5. Sergeşte-i[446] ġam-ı ruḫ-ı dil-dâr olmasa
   Ey **Emrî** lâlenüñ teni kan olduġı neden

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün

Ve leh-û

1. Cihânda hem-demüm görür gözümken dîde-i pür- ḫûn
   Dem-i giryemde egnine geyinür câme-i gül-gûn
2. Benim ol şâh-ı miḥnet kim vücûda gelmeden daḫi
   ‘Adem mülkine kendiler[447] ṭuyup Ferhâd ile Mecnûñ
3. Ruh-ı zerdüm nice ire ayaġuñ tozına irmez

---

[441] Bağrumun: cânumuza, D.
[442] Bu beyit divanda döedüncü beyittir.
[443] Bu beyit divanda ikinci beyittir.
[444] Bu beyit divanda üçüncü beyittir.
[445] Dehen: beden, D.
[446] Sergeşte-i: Ger küşte-i, D.
[447] kendiler: kaçdılar, D.

Elinde kîmyâ cânâ iderken ṭoprağı altun

4. Yanaguñda ḫam-ı zülfüñ degül mi lâle üzre lâm
   Gözüñ yâ ḳaşuñ üstinde degül mi nergis üzre nûn
5. Elif ḳaddini ol servüñ ne deñlü vaṣf iderlerse
   Dehânı ṣıfrı ḳûr **Emrî** ider birini anuñ on

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Yüzüñe irişdi göñlüm zülf-i ʻanber-fâmdan
   Kaʻbeye bir gicede irdi diyâr-ı Şâmdan
2. Zülfi mi ḳaddine hem-ser yâ dogup üstine gün
   Sâye ẓâhir eyledi ol serv-i sîm-endâmdan
3. Şûhlar çeşminde hey âfet ḫayâl ḳaddüñü
   Kim temâşâ itse farḳ itmez gül-i bâdâmdan
4. Cân sefer itmiş ser-i zülfinden alışmış didi
   Hey ḳaçan gitdi o miskîn didi ilk aḫşamdan
5. Pertev-i ḫurşîdi ḳaṣrında görüp kimdür didüm
   Didi **Emrî** bir ışıḳdur şimdi geldi şâmdan

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Bir melek gördüm nigârâ[448] ruh güzel ḳad nâzenîn
   Âfitâb-ı müntehî ruḫsâ güzel ḳad nâzenîn
2. Verd lîkin nâ-şüküfte ʻarʻar illâ nâ-resîd
   Verd ü ʻarʻar gibi ammâ ruḫ güzel ḳad nâzenîn
3. Hûrî ṭûbâ nihâl vü[449] tûbî-i ḫûrâ-cemâl
   Hem misâl-i ḥûr u ṭûbâ ruh güzel ḳad nâzenîn
4. Lâle-i şimşâd-kad şimşâd-ı lâle-çihre hem
   Lâle vü şimşad-âsâ ruh güzel ḳad nâzenîn
5. Nûrdan ruḫsâre vü kâfûrdan fem[450] **Emrî**yâ
   Şemʻ-veş maḥbûb-ı râʻnâ ruḫ güzel ḳad nâzenîn

[448] Bir melek gördüm nigârâ: Bir nigâr itdüm temâşâ, D.
[449] Hûrî ṭûbâ nihâl vü: Kûy-ı cennet ol nihâl-i, D.
[450] fem,: cism, D.

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ‘ilâtü/ Mefâ‘îlü/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Her gün cemâl[451]-i çihre-i dilberden ağların
   Her dün melâl-i ṭurre-i dilberden ağların
2. Tañ mı yaşum sitâre gibi olsa bî-şümâr
   Her gice çünki çarh-ı sitem-gerden [ağların]
3. Ol mâh hiç ṭulû‘ ide mi ṭâli‘ümde ben
   Ṭâli‘ didükleri şu bed-aḫterden [ağların]
4. Çeşmüm şebîh olursa n'ola ḳırmızı güle
   Çün dem-be-dem firâḳ-ı gül-i terden [ağların]
5. Hîç gün yüzini göstere mi gözlerüm baña
   Laḥẓa-be-laḥẓa **Emrî** ben anlardan ağların

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Mefâ‘îlü/ Mefâ‘îlü/ Fe‘ülün

Ve leh-û

1. Hâk itse hevâ-yı ẕekanuñla beni devrân
   Sâġar ide ḫâküm duta el üstine yârân
2. Vezn eyleyelüm iki gözüm işte terâzû
   Sence görelüm varmıdır Yûṣuf-ı Ken‘ân
3. Hâlüñ ṣanemâ ḳılmadı dâneyle żiyâfet
   Oldı ser-i zülfüñde göñül dün gice mihmâñ[452]
4. Aġzındaki dendân görinür jâle degüldür
   Bülbüllere şol deñlü güler ġonca-i ḫandân[453]
5. Ol belde durup ḳanumı dökmek mi dilerdi
   Cânâ kesici olmasa bu ḫançer-i bürrân[454]
6. Gam odı kebâb itmiş idi bağrumı **Emrî**
   Peykânları yâruñ ṭop[455] urdı aña dendân

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. İstemez dil-i bülbülü ol yüzi gülsiz gülistân

[451] cemâl: hayâl, D.
[452] Bu beyit divanda dördüncü beyittir.
[453] Bu beyit divanda beşinci beyittir.
[454] Bu beyit divanda üçüncü beyittir.
[455] ṭop: gelüp, D.

Her gül ḥamrâ olursa la ‘lden bir âşiyân

2. Şol ḳadar ‘âşuḳlarun gögsüne daġ urmuş ġamın
   Penbe olsa yetmeye bir sefîd âsumân
3. ‘Aks-i dendânuñ agarmış gözde ṣaḳlarsam n'ola
   Dürri ‘âdetdür iderler penbe içinde nihân
4. Başda sevdâ-yı ruḥuñla cism-i zerdüm dir gören
   Ucına âyîne ḳonmış zer varaḳlu üstüḫân
5. Bâd-ı âḫ-ı **Emrî**yi gördüñ niçün ṣavulmadun
   Gösterüp yâr ef‘î-i zülfin didi budur yılan

(17)

16b

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Firâk-ı la‘linle şu deñlü aġladı kan
   Yaşını silmeden al oldı pençe-i mercân
2. ‘İzârı ḳomadı ṭâḳat ḫamîde ḳaddümde
   Ki nerm olur durıcaḳ âfitâba ḳarşu kemân
3. Derûn-ı ġoncada mânend-i ḳaṭre-i şebnem
   Yürekde zaḫm-ı ḫadeng içre görinür peykân
4. Gözüm ḳapaġına ġamzeñ şu deñlü tîr urdı
   Ki çevresinde görenler sanur saf-ı müjgân
5. O meh-veşüñ ḫaṭı sevdâsı **Emrî** mecnûn-vâr
   Yüritdi hâmeyi yazında zâr u ser-gerdân

[Ġazel]

Mefâ‘ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kızıl eliyle meger ṣunmak istedi ey cân
   O la‘l-i nâba ki ṭaş oldı pençe-i mercân
2. Fezâ-yı dîdede çoḳ oyun oynadı girye
   Sirişk ḳaṭresi gûy oldı kirpügüm çevgân[456]
3. Düşürdi göñlüme hicrânuñ ıżṭırâbların
   Bu ḫastanuñ gelüp oynatdı yüregin ḥafaẓân[457]

[456] Divanda bu beyit üçüncü beyittir.
[457] Divanda bu beyit ikinci beyittir.

4. Saçıldı çihre-i zerd üzre eşk-i çeşm-i sefîd
   Ṣan oldı zer varaḳ üstine âb-ı sîm-efşân
5. Sirişk-i sîneme doymadı **Emrî** merdüm-i çeşm
   Neye doyarsa vir[458] doymaz aḳçaya insân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Sûz-ı dilden sînede biryân olurdı murġ-ı cân
   Nâveküñ uçurmayaydı anı ey ḳaşı kemân
2. Komamışdı derd-i hicrânuñ ilik ben hastada
   Ey ḳaşı yâ geldi tîrüñ oldı maġz-ı üstüḫân
3. Gice dest-i âhum itdi atlas-ı çarhıñ ḳabâ[459]
   Penbesi çıḳdı ḳabâsından degüldür kâhkeşân
4. Bir eti cânı yirinde ḫûbdur ol sîm-ten
   Şem'üñ ey dil cism-i zârında et vardur ne cân
6. 'İlm-i iḫfâ mı bilür ol leb yâ efsûn mı oḳur
   Kim olur 'âlem gözünden rûz-ı rûşende nihân
7. Nice görsin zülfi ḫaṭṭın tâb-ı rûyı yârdan
   Dün ḳaranusunda pay-ı mûrçe olur 'ayân[460]
8. Sâye-i mâh-ı nev beñzeddigim kim **Emrî** ṭuyup
   Pîç u ḫâm olur ḳaramış ebrûsu 'anber feşân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Dar[461] olupdur dâne-i ḫaşḫâş ḥelvâdan nişâñ
   Ḫurde-bînân-ı leṭâfet anı ṣanurlar dehân
2. Ol ruh üzre ẕerrece bir noḳṭa gördi didi dil
   Yâ dehendür yâ dehen yirine itmişler nişân
3. Ol leb üzre ġaybdan bir mîm ḳomış fem degül
   Ruhdan la'li muḳaddem olduġın eyler beyân
4. Ol leb üzre fem ṣadr ile[462] mihrin urmış üstine
   La'l-i nâbını emânet ḳoyıcaḳ naḳdini cân

[458] Vir: toyar, D.
[459] ḳabâ: fenâ, D.
[460] Divanda 6 ve 7'inci beyitler yoktur.
[461] Dar: Var, D.
[462] ṣadr ile: degüldür, D.

5. Zerre-i mihr-i cemâlin **Emrî**yâ erbâb-ı sır
   Aġzıdur dimişler ammâ sende itmişler nihân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Yaşumuñ irişmedin ġavrına ey deryâ-nişîn
   Baḥrîyi ben dime yalanuñ dibi olur yaḳîn
2. Iztırâb-ı 'ışḳ ile gör deprenişüm her zamân
   Zelzeleyle sen de aña göre depren ey zemîn
3. Tîrüñi gördi ki zaḫmum gözle yir anuñ fitîl
   Dîdesine mîl çekdi ey kemân-ebrû hemîn
4. Yâd-ı ebrûñ ile yazsam ṣafḥa-i çarḫ üzre âh
   Mâh-ı nev anuñ çeker üstine medd-i âteşîn
5. Virse aġyâr-ı siyeh-rûya selâm ol nâzenîn
   Erre-i miḥnet çeker serv üstine dendân-ı sîn
6. Gördi döymez bir mıġına rûzgârıñ şem'-i cân
   Ġam şebine yaḳdı yil mûmını âh âteşîn
7. Barmaġuñla nâḫunuñ ḳuyruḳlu yıldız kendüdür
   Kim leṭâfet burcı üzre aya olmışdur karîn[463]
8. Hâl-i pür mûyına beñzetdüm çün **Emrî** nâfeyi
   Sıġmayı yazdı derisine feraḥdan müşg-i çîn

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Başuma odlar yaḳayın âḫ-ı âteş-nâkden
   Dökeyin gözüm yaşını dîde-i nem-nâkden
2. Kana yur her[464] ġamze-kâruñ tîġın acıdur beni
   Düşeyin ḫançerlere bu sîne-i ṣad-çâkden
3. Her naẓar kim eylerem bir vechile ġam sâḥiri
   Gösterür ṣûret baña âyîne-i idrâkdan[465]

17a

4. Ben ġubârı ḫâke yeksân eylemişdi dest-i ġam
   Bâd-ı âhum luṭf idüp geldi götürdi ḫâkden

[463] Divanda 5,6 ve 7'inci beyitler yoktur.
[464] her: bir, D.
[465] İdrâkdan: eflâkden, D.

5. Görinen müjgân degüldür **Emrî**yâ murġ-ı ḫayâl
   Âşiyâne yapdı dîde ḫaṣn u[466] ḫâşâkden

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Dişlerüñden luṭf uġurlamasa[467] lûlû-yi 'Aden
   Baḥr anı çâh-ı ṣadef içinde ḥabs itmek neden
2. Oldı dîvâne hevâ-yı ḳâmet-i bâlâñ ile
   Anuñ içün bâġbân servi çıḳarmaz bâgdan
3. Âh iderler çeşmün ile ḳaddiñi yâd eyleyüp[468]
   Bir bir gelse çemende nergisle nârûn[469]
4. Yüz ḳızardup ġoncalar aġzında altun gösterür
   Faṣl-ı gülde gülsitâna gelse ol sîmîn-beden[470]
5. Nakd-i cân almış-durur bir bûse borcı vardur
   Anuñ içün **Emrî**ye görinmez ol ġonca-dehen

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Tenûr-ı ġamda yanar dil kebâbı n'eyleyeyin
   Bu câm-ı dîlde ṭolu kan şerâbı n'eyleyeyin
2. Degülse genc-i ġam-ı 'ışk-ı dilbere mesken
   Göñül didükleri künc-i ḫarâbı n'eyleyeyin
3. Tevakkuf eyle nigârâ ki çekdügüm derdin
   Döküp yaşum raḳamını ḥisâb eyleyeyin
4. Nigâr-ı 'ârıż-ı zîbâ-yı yâr olmayıcaḳ
   Gülüñ elindeki rengin kitâbı n'eyleyeyin
5. Ġam-ı nigâr ile bir ḥâl iderdüm ey **Emrî**
   Derûn-ı sînedeki ıżṭırâbı n'eyleyeyin

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û

---

[466] dîde ḫaṣn u: sahn-ı dîdeme, D.
[467] Dişlerüñden luṭf uğurlamasa: Dişlerüñe yohsa öykündi mi, D.
[468] çeşmün ile ḳaddiñi yâd eyleyüp: çeşm ü hadüñ yâd eyleyüp ey gül-'izâr, D.
[469] Bir bir gelse çemende nergisle nârûn: Gülsitânda gelseler bir yire nergisle semen, D.

[470] Bu beyitten sonra divanda şu beyit vardır: Göreli sen serv-i bâlâyı kabâ-yı sebz ile / Câmesi şâh-ı gülüñ egninde olmışdur diken

1. Dün gice cüdâ düşdüm ol alnı ḳamerümden
   Od yaḳdı felek başına âḫ-ı seherümden
2. Görinmez olur gözüme ḫurşîd-i cihân-tâb
   Bir kez o gözüm nûrı giderse naẓarumdan
3. Dûd-ı siyehüm sünbül-i terdür başum üzre
   Üstine zer-efşân ṣaçılmış[471] şererümden
4. Râ ṣanma ki bir ḳaşı hilâl ile urupdur
   Ġam ḫançerini ki ucı çıḳupdur cigerümden
5. Derd-i ser idindüm ġamuñı başum aġartdum
   Baş aġrısı ḳaldı baña bu derd-i serümden
6. Ey sîm-ten aġarduġına baḳma yaşumuñ[472]
   Çoḳ başlu-durur dîdelerüm eşk-i terümden
7. Bî-hûş görüp yüzüme her dem su seperler
   Ey **Emrî** çoḳ eylük görürem dîdelerümden

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżan

1. Acıyu acıyu baña yaralar kan aġlasun
   Döne döne üstüme gerdûn-ı gerdân [aġlasun]
2. Başumuñ üstinde çözsün ṣaçlarını dûd-ı âh
   Diñleşsüñ[473] nâleler bu çeşm-i giryân [aġlasun]
3. Çihresine eşk-i dür-bârı dürtmüş jâle-veş
   Ruḫlaruñdan ayru baña verd-i ḫandân [aġlasun]
4. İşidicek la'l-i gevher-bâruña ḫaṭ geldügin
   Bir ḳarañu yire varsun[474] âb-ı ḥayvân [aġlasun]
5. Zülf-i müşgînüñ hevâsı ḥâḳ idüpdür **Emrî**yi
   Kan geysün sünbül-i bâġ ebr-i nîsân [aġlasun]

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Okuñ bir ḫışm ile geçdi dil-i pür-derd ü miḥnetden

[471] Saçılmış: bulanmış, D.
[472] Yaşumuñ: başumuñ, D.
[473] Diñleşsüñ: İñileşsüñ, D.
[474] Varsun: girsün, D.

Dehân-ı zaḫmum açuḳ ḳaldı ġonca gibi ḥayretden

2. Görüp yire berâber sâyesin ol serv-kad didi
   Niçün[475] düşmiş meẕellet ḫâkine üftâde devletden
3. İşitdüm şekl-i zîbâ bağlamış ḫaṭṭ-ı ruḫuñ ey meh
   Muḥaḳḳaḳ gönlümi alur görinürse o ṣûretden[476]
4. Hayâl-i ġamzeñe yir yoḳ ṭoludur sîne tîrüñle
   Ki egnine bıraġacak yir bulınamaz anda kesretden
5. Safiyyullahdur ḫaṭṭuñ ki yidi dâne-i hâlüñ
   Bir iki berg-i sebz ile anuñçün çıḳdı cennetden
6. Şafak ṣanma âḫ-ı seher-gâhumdan ey **Emrî**
   Felekde mihr-i ‘âlem-tâb kan derler ḥarâretden

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyat fi Ḥarfül Vâv

1. Nükhet-i pîrehenüñ aldı nesîm-i ḫôş-bû
   Ḳodı güllerde didi vü alsun emânet size bu

(18)

17b

2. Lebüñe öykünicek âb-ı ḥayât itdüm anuñ
   ‘Âlemi dûd-ı siyâhumla gözine ḳarañu
3. Hâl-i ruḫsâruña ḳarşu şu ḳadar turdım ezel
   Merdüm-i dîdemüñ ayaġına indi ḳara su
4. Cânıña daġ-ı ġam Mecnûnı kim urdı didim
   ‘Anberin ḥâline yaḳdı didi dil ṭıflı bûyı
5. Bilinmez vasf-ı miyânıñ dili ile diye dil
   Noḳṭa ḳadar olunmaz gelse ziyân ucuna mû
6. Her neye ursam elüm ḳulpı ḳalur destümde
   Gördi bir şaḫṣ didi bezmde ḳaldurma sebû
7. **Emrî**yâ jâle-i ter gül ruḥını zeyn itmiş
   Ḫûblar içre ḳanı ancılayın yüzi ṣulu

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

[475] Niçün: Neden, D.
[476] Bu beyit divanda yoktur.

1. Dil-i eyse göre gül demde dil arada kemâl olsa
   Mûradın añlasa dindâr ‘alemde ehl-i ‘âl olsa
2. ‘Adû kâm alsa râm olsa ‘alemde her kâse
   Aña sevmek sevilmek mâ ḥâṣıl **Emrî** mûḥâl olsa
3. Kemâl-i ‘alemle m‘alum u ‘alem olsa el-ḥâṣıl
   Dilâ ehli kemâl olsan gülmekde ḳâl olsa
4. Kapûlu mâh rûlarda visâli v‘ade olmasa
   Daḫı visal-i dil ârâsına her dem mâh-ı ṣâl olsa

Şeyh S‘adî[477][478]

(19)

18b

[Ġazel]

1. İlâhî ol güzeliñ devr-i d’aim
   Cihân durduḳça dursan pâdişâhım
2. Hazâna irmesün ḥüsnüñ bahârı
   Ḫüdâ soldurmasun sen gülzârı
3. Her an du’am budur ḥakdan sehergâh
   Ḫatâlardan seni ṣaḳlasun Allah
4. Bilmesun sensiz terakı âḫ-ı efgânım meded
   Monlâyı derdi hicriñ anma sulṭânum meded
5. ‘Aşukuñ m’aşûḳ yanında gözleri yatan gerek
   İki göñül bir olunca vuṣlâtını fistân gerek
6. Bâhu ṣûsâ kim seni ol ḥüsn ile gördüm begendim
   Cânân olucak sebz-i ḥaddin olsun efendim

19a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Dört müselmân ile beş ḳâfir meger
   İki delîr gördiler yüzi ḳamer
2. Bir siyeh evc-i rûḥu bir hind ile
   Bir kûh iki gice ṣoḥbet ḳıldılar
3. İki mehrû üç siyeh rû bir melek
   İki sakallı daḫı iki peser

[477] Mecmuada bu başlıktaki beyit Farsça’dır. Beyitin resmi çalışmamızın son sayfasına koyulmuştur.
[478] Mecmuada bu beyitten sonraki sayfa (18a) boştur.

4. Bir ḳara yüzlü raḳîp ‘iva idüp
   İde ṣırlar birbirine ḳaṣd-ı ser
5. Ey kerimi celle budur añla kim
   ‘Add idüp ṭoḳuzda bir ṭarḥ ideler

[Lüġaz]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

1. Ol ne emaneddir vücudu ḥâliyâ ḫifâdadır
   Münir mi iskalde lemâ miskini belâdadır
2. ‘Ariyedden ‘ar ider kenzinde vaḥdet eylemiş
   Gögdesi ser pâ bürehne ṣûretin zibâdadır
3. Ârûdur ‘avdet degül ‘avretlerdür hem âr degül
   Bir ṣıfâṭ olmaz m’uin ‘ilmül esmâdadır
4. (…)[479]her kim bilürse bu m’uammâ sırrını
   Başına filler ṭutuşsun ġażapdan âzâdedir

[Lüġaz]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. O ne dirsem görünür bir ḫôş hasâd
   Ol ḥaṣâdıñ bir de bir ḥisâb burcu var
2. Şol hasâda ne ḳapu var ne baca
   Ṣûbû içinden aḳar gönder gicâ
3. İşde imdi ol hasâd oġlanları
   Âġım ḳara ṣarı ḳara tonları
4. Yaz olunca hep giderler işine
   Her biri bir kal’a yapar başına

[Lüġaz]

Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün/ Müstef’ilün

1. Şol ne yenir nedir ki cismîne muâdil nâyı var
   Aġzı birdir dil iki bir pâyı var
2. Yak çeşmdür didesiyle yer içer söyler (…)[480]
   Ḫayli cemerdânedir ḥalḳ ne içre ḫûy-ı ḫâyı var
3. Rû beste mâḳamı itmedikçe bir daḫı nuṭḳ eylemez
   Evveli cem âḫiri yâ ḥarfine heşt sây var

[479] Mecmuada bu kısıma mürekkep geldiği için okunamamıştır.

[480] 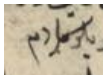 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Lüġaz]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ol ḳadar kim m'uteberdir firḳati
   Şâhlar yanında vardur 'izzeti
2. Hem el üzre eylemiş dâim mekân
   Bulsa 'izzetin gûş ider dua' dilberân
3. Gâh sür geh sefîd geh siyâh
   (…)[481] 'uşşaḳına eyler nigâh
4. Su be su eyler ânı cüscû
   Teşne dilberler eylemişler cüscû
5. Kimi der ki m'adenidir ṣûretî
   Hem nebâtı ḫakidır ki sîretî
6. Feth idersen it ḫıreḍî (…)[482]
   Ḳulb ṭaḳarlar meşrebe virüñder

[Lüġaz]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Bir müdür ḳıṣṣadur kim yame-i versen (…)[483]
   Mîvesi (…)[484]
2. Eger dirseñ cânı bu ḳadar murad itsen cânlanur
   Eger cânsuz eger mâsûr ḫasteye dermânlanur

(20)

19b

[Ḳaṣîde]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Nakşı bende çemen ârâyı haẕân günâgün
   Yine bir ferş-i münaḳḳaş düşdi buḳalemun
2. Yumga yaġların câme-i sebzi çemeniñ
   Ebrle berḳ getürdü ab ṣanup

---

481 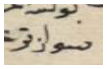 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

482 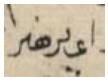 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

483 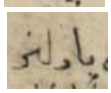 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

484 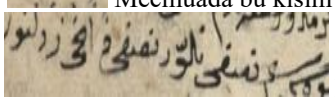 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3. Varak bir degil berfle ṣarrâf-ı ḥaẕân
   Aḳçe bozdu nicesi sürḫ-i altûn
4. Kimyâ ‘ilmini Mûsa ḫazândan görmüş
   Eyitdi taḥṣîl çemen ḫâcesi mâl-ı ḳarun
5. Boynuna heykel-i zerd taktı meger dâye-i bâġ
   Âfet-i dîden ola tâ-çemen eṭfâlî maṣûn
6. Bâġ bir sebz-i ḫaṭṭ lâle ruḫuñ hecrinden
   Ten zerdine yaḳupdur nice dâġ- gülgün
7. Dem-i tâvuz çemen tâç ḫurûs gülşen
   Sâḳiyâ ḫûn u kebuterle bize piyalesûn
8. Geşt-i bâġ etdi meger bir şeh Mûsa himmet
   Toldu envâr-ı tecelli ile kûhû hamûn
9. Şem’ cem emrâ ḥażret-i Şemsî Pâşâ
   Nûr u ‘ayna şiir perte lüṭf içün
10. Ol ki âṣḥâb-ı güzinüñ ola ḫayrül ḫalefî
    Şeref ḳadar selef aña olupdur mażûn
11. ‘Ömrün eylerdi Arisṭo lüġat ‘ilmiñe ḥarf
    Hikmet manṭık ile itse beyâna eflâṭûn
12. Hep mi me’ani bedî’i (…)[485]
    Ṣafḥa-yı levḥ-i żamîrinde olan mażmûn
13. Pîç pîç ola mı ṭûmârı çü mâr olmasa ger
    Her ne beytinde birer genci me’ani medfûn
14. Sözü pür siḥri efsûn olmaz idi düşmese ger
    Gülşeni naẓmda her mıṣrı bâġ-ı t’abıñ
15. Bir sehî serḥad âverde civân mevzûn
    Kalemiñ şâh-ı nebât-ı şeker sitân-ı ṣüthan
16. Tûtî-i tabıña mirâtı mücella gerdûn
    Lâyıḳ ol şiir durur bâr-ı güher-i elfâẓıñ
17. Ney-i şekerle yaza gel yapraġı üzre ârġûn
    Şiir-i manẓûm degil silk-i cevâhirdir bu
18. Habbezâ güher-i Pâkîze çü dürr-i mekrûn
    Virdi bir keyf iziñ tozuna sürdükçe yüzün
19. Ki miġferi ḫaṭṭ durur altun varaḳla m’acûn

---

485 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Ṣâḥibâ soḥbetiñe şiir getürdüm dimezim

20. Bir duadır dilerim ki ola îcâbet maḳrûn
    Bir şiir suhanı şiir getürücek ṭapûna
21. Benzer ol eblehe bostancıya zânû (…)[486]
    Ḫüsrevâ bende **Cinânî** şikeste dile çarḫ
22. İşler itdi ḫaṭṭı dilber gibi ḥadde birûn
    Münfaṣıl olmaya tâ dehrden iki teşrîn
23. Çâr fasıla ola tâ muttaṣıl iki ḳâ-nûn
    Ḳâmetiñ ‘ar ‘arı ser sebz ü ser efrâz olsun
24. Dâ’ima neşvü nümâda ter ü tâze olsun
    İştiḳamette olup dostlarıñ ḳaddi elif
25. Ola düşmenleriñ ḳâmetî mahşere cünun

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ḳaṣîde-i Cinânî Cinân Ola Ṭûraġı

1. Ol simber virmez ḫaber tenhâ gezer ḳılmaz ḫaber
   Ḳıl bir naẓar dirsem eger biñ nâz eder bakmaz geçer
2. Zülfüñ siyeh ruḫsâra mehsin bî sîme bir pâtşeh
   Ben bî güne ḥâlim tebe dilber-i dile cân muḥtażır
3. Hâk oldu ten ey pürfiten bu mekrüfen her dem neden
   Devletle ḳâlsın sâġ-ı esen hecriñle ben ḳıldım sefer
4. Gitsun ḳamû kam ‘adûsun gel berü ey mâhrû
   Şimden geri ṭolsûn sebû ḳılsûn gird-i def’i keder
5. Virsem serîben serseri ol ruḫları verd (…)[487]
   Açmaz deri eyler beri ben çakeri şâm u seḥer
6. İden bulur şanma ḳalur bir gün olur vaḳti gelür
   Ḫâlim bilür şevḳat ḳılur ḥaḳḳım alur dersem eger
7. Bahrı ‘atâ ḳân-ı suha şiir-i veġâ seyf-i ḫüdâ
   Şehler aña nisbet gedâ sulṭân Murâd tâ meva
8. Şah-ı felek bî müşterek ṭutar dilek virir bilek

---

486 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

487 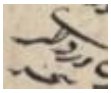 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Bî reybi şek kalbîmi ḥeḳ reşk-i melek kutbu beşer

9. Sahibi kerem ‘Âlî himem devrinde ġam maḥż-ı ‘adem
   Dârâ-yı ḫışm sencer-i ‘alem mahkûmu hem baḥr ile yer
10. Kârı ‘amel zühdî mesel bilmez keser ḳılmaz ẕîlel
    Söyler ġazel naẓmı güzel heb bî bedel ol şiiri ter
11. Vâlâ neseb nîgû ḫaseb ṭavrı ‘aceb âḥlâḳı hep
    Her rûzû şeb sormaz sebep ṣî müzeheb îḥsân ider

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ḳaṣîde-i Rûḫî Berâ-yı C’afer Efendî Kâtib-i Dîvân Ḫızır Pâşâ

1. Bir yerde kim revâç bula gevher-i maḳâl
   Lâyıḳ degilki tav’ı suḫan perver ola lâl
2. Bir mülküñ ki ḥâkim ola ṭalebi suḫan
   Seddi kelâm olana (…)[488]
3. Güyâ lafıñ ziyândır ey dil tekellüm et
   Dutsun zebân-ı nâtka-yı niçe bir mâlâl
4. Hafâ budur ki ḥâkimimiz ḥaḳḳ şinâsdır
   ‘Arz eyle var ise hüneriñ ‘iẕare yoḳ mecâl
5. Dirseñ duhûl-i meclis-i ḥâṣîne yol bulam
   Ol debîr-i kâmiline eyle ‘arżı ḥâl
6. C’afer ki raḫşı ṭaba’ ṣüvâr olup eylemiş
   Kitâb-ı dehri vâadî inşâda pâmâl
7. Ol serbülendi dehr ki bahtı kemâlde
   Nâmı añılsa ḳatt’ı kelâm eyler ehl-i ḥâl
8. Ol serfirâz-ı ‘asr ki iẕhâr-ı ḫâlde
   Dibâce-yi süḫandan olur vaḳıf-ı mual
9. Mümkin degil ki uġrasa elfâẓ-ı meşñle
   Bâdı-i naẓirda itmeye m’anâya intiḳâl
10. Müşgül güşâyı râbıṭa-ı naẓm u nesirdir
    Gelsün kimiñ ki müşgilî var eylesin sûâl
11. Tab’ı şerîf-i ḥüsn tekellümde lâ naẓîr
    Naẓm-ı laṭîfî sîm selâsetti mi niṣâl
12. Vermez rıżâ ol emr ki ḫamuşda ola ẓulm

488 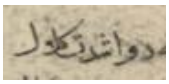 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Ol nehî eylemez ki ola bâ'is-i vebâl

13. Erbâb-ı naẓma r'aiyetî 'irfânına delîl
    Ehl-i dile r'aiyetî ehliniyetîne dâl
14. Nahl-i riyâż-ı midhatine bulmaya vuṣûl
    Pervâz iderse biñ yıl eger ṭâîr-i ḫayâl
15. Olı du'âyı ḫayr ile ḥanem (…)[489]
    Rûḫî du'âya başla odur âḥsen-i ül mâḳâl
16. Kıldıkça faḫrü güher naẓm ile ehl-i dil
    Verdikçe ḳadre ehl-i dile rütbe-i kemâl
17. Olsun şerîf-i zâttına lütfu ḫüdâzahîr
    Geçsün ṣafâyı ḳal ile o ḳâṭı mâh-ı misâl

20a

[Ḳaṣîde]

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

1. Çarhıñ mehî derhiñ şehri 'asrıñ zehî ġamdan mehî
   Şehler gehî güyâ rehî ol dergehî eyler maḳar
2. Zâtı velî güyâ 'Âlî nazı celî 'aḫdî mulî
   Şiirilî söyler velî şîrîn dili şehrü şeker
3. Bâbı sened bidâre sedir ḫasmı bedândan leked
   Tâced be ced nesli esed bilmez ebed ḥaffı ḥaṭır
4. Tebrîz ü reyl mülkinde ki sercümle şey 'adl ile hay
   Kim içse mey gûş itse ney bağrındaki ḳânı (…)[490]
5. Güftâr-ı ḥaḳḳ fikrî idrak şehler sebaḳ alsa ḥaḳḳ
   Mâh-ı ġasaḳ mihri felaḳ zîbâ nisak negü seyr
6. 'Âlî meniş bî serzeniş davudmuş aña reviş
   Altûn gümüş virmekdir îş yâd u beleş kim ḳılsa cer
7. Vasfında kesr bî dest iṭnâba pes itme heves
   Bu deñlü best ey ḫôş nefes gel sözi kes ḳıl muḫtaṣar
8. Hakk yeksere Nuṣret vere ḫasm-ı nuje tiyı ura daim göre feṭḥü ẓafer
   Rengîn edâ olur şehâ rûḥa ġıda câna ṣafâ

---

489 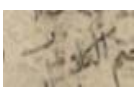 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

490 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

9. Dirsem revâ bir ḫôş nevâ ḳalsun **Cînânî**den eser

[Ḳaṣîde]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ḳaṣîde Dermekhi Sâmizâde Sulṭân Muṣṭafâ (…)[491] Âllah be Faḳrân Ezân Merḥûm Ḳara Fażlı Resil Küttâb Müşâr-ı İleyh

1. Tâ tîġ-i sug ile ḳalem oldı varaḳ nigâr
   Oldı nizâm-ı 'âleme tîġ ü ḳalem medâr
2. Mânend-i tîġ kesdi ḳalem talimî dehrden
   Tîġ eyledi ḳalem gibi 'adl iten nigâr
3. Kıldı ḳalem ger ümmeti birle ẓuhûr tîġ
   Buldı ḳalem izâfet fettig ile 'âsiyâd
4. Tîġ ü ḳalemle buldı şebât u ḳarâr dehr
   Tîġ ü ḳalemle oldı cihân melegi ber ḳarâr
5. Medhinde tîġiñ oldı kalem gerçe der-i ḳasân
   Vasf-ı ḳalemde tîġ olupdur güher nisar
6. Tîġ oldu firag âmen ü ḳalem aṣıldır aña
   Buldı emânî tîġ ü ḳalem birle rüzgâr
7. Tîġ ü ḳalemle ḥıfẓ olunur genc ü melek ü mâl
   Tîġ ü ḳalemle ẕat olunur 'arṣa-i diyâr
8. Ne tîġ bî ḳalem virir 'âġvane intiẓâm
   Bî tîġine ḳalem virir âġdaya intişâr
9. Tîġ olsa yâver ḳalem irer âmûre naẓm
   Cumhûr 'adl olur ḳalem olursa tîġa yâr
10. Ne tîġ nefḫ ider ne ḳalem intiẓâma lik
    Tîġinde tedârük ü ḳalem rây şehr-i yâr
11. Şeh Muṣṭafâ ki tîġ ü ḳalem ḥaḳḳı şehreder
    Eltâf ile ḳalem gibi mihr ile tîġ vâr
12. 'Âdaya tîġ urup vire yâ dosta ḳalem
    Sundı eline tîġ ü ḳalem luṭf-ı gird-gâr
13. Harf-i 'aduya çekdi ḳalem tîġ-ı ḳahr ile
    Hem tîġ ü hem ḳalem olalı aña dest yâr
14. Tîġı ḳalem gibi kalur 'âda başın şikâf
    Mânend-i tîġ ider ḳalemi kat'ı kâr zâr

---

491 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

15. Vasfî tîġnıñ nice tahrîr ide kalem
    Ferzâñâ ola zebân ḳalem tîġ abdâr
16. Ger çekse bir ḳalem gele bîñ tîġ bir yere
    Bir tîġ urursa bîñ ḳalemi ola târumâr
17. Emr itse bir ḳalem zene bîñ tîġ zen yazar
    Zi tîġ-ı ḳudret ü ḳalem ‘iz ü iḳtidâr
18. Erbâbı tîġ ehl-i ḳalem birle cem’ olur
    Olmasa ger ḳalem ola mı tîġ pâyidar
19. Şâhâ egerçi tîġ mühimdir ḳalem velî
    Oldı âhım ki tîġ ḳalemsiz yine yarâr
20. Hûrşid eline tîġ-i ‘uṭârid ḳalem alub
    Evṣâf-ı tîġiñ ü ḳalemiñ leyl ile nehâr
21. Yazub çözer sipihre ki bu tîġ u mû ḳalem
    Tîġ ḳażadurur ḳalem ḥükm gir deñar
22. Lutfuñla itdi tîġ misâlî ḳalem ẓuhûr
    Kahrıñla buldu tîġ ḳalem gibi iştihâr
23. Ger görse tîġiñi çü ḳalem serv idüb
    Bî tîġ ü bî ḳalem ola ‘âdâ esîr-i ü zâr
24. Alsañ ḳalem eliñe ki kuşansañ bilüñe tîġ
    Tîġiñ ġamıyla ola ḳalem veş ‘add u nizâr
25. Çek tîġ yiri başını ḳat’ it ḳalem misâl
    Ḳalemâya tîġıña çü ḳalem kim ki ser nisâr
26. Vasfında ger ḥükm ü ḳalem ü tîgîñiñ şehâ
    Tîġ-i zebânım oldı ḳalem veş süha nidâz
27. Hadd yoḳ çü gördi ol ḳalem ü tîġ vaṣfına
    Tîġ hatîb ki ḳalem oldı şest kâr

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûl

1. Tîġ-i zebânı çekdi ġazel ṭarzanına ḳalem
   Tâ kim ola bu tîġ ü ḳalem dehr yâdigâr
2. Tîġiñ ġamından oldı ḳalem gibi bî zâr
   Çek tîġî bârı kes çü ḳalem başım ey nigâr
3. Tîġiñle her ḳaçan ḳalemiñ eyleseñ tıraş
   Dil-i tîġ reşkle ḳalem âṣâ olur figâr
4. Baş egmeye ḳalem gibi her kim ki tîġiñe

Çek tîġî çün ḳalem başın ey şâh iki yâr

5. Barmaklar giderir çü ḳalem sâ'idıñ çü tîġ
   Boynuma tîġiñ ol ḳaleme cân idim nisâr
6. Gülzâra varsam ol ḳalem ü tîġ yâdına
   Çeşmime çup olur ḳalem ü tîġrü hâr
7. Tîġiñ meẓâlimini ḳalem nice şerḥ ide
   Kim ol 'aẓim tîġ ü ḳalem bir ż'aif-i zâr
8. Gel çekme tîġ-i ẓâlimî ḳalem çekme ẓâlime
   Kim tîġ 'addlı çekdi ḳalem veş oña mekâr
9. Tîġiñ ḥaḳḳı ḳalem gibi yolunda râstdur
   Fażlı ḳuluñ kim oldı ḳalem gîr ü tîġdâr
10. Tîġ zebânı hem çü ḳalem-i naẓm ile ḥayrı
    Nesr ile tîġ veş ḳalemi maṣlaḥat güẓâr
11. Tîġimle eyleye ḳalemim mülki naẓmı feṯḥ
    Nuṣretde oldu ṣân ḳalemim tîġ niḳâb
12. Bu ḫôş ḳasîdem kim ḳalem ü tîg vasfıdır
    Bir tîġdir oldı ḳalem gibi üstvâr
13. Gel tîġ lafın urma ḳalem çek 'âba kim
    Bîñ tîġ ü bîñ ḳalemden o yegdir hezârbâr
14. Tîġ ü ḳalemle baña bula mülkü infitâh
    Tîġ ü ḳalemle tâ ki ire hasma inkisâr
15. Tîġ ḳalem ki ola feth ile nâm-ı zer
    Ḳadr ile tîġ veş ḳalemi ola nâmdâr

(21)

20b

[Ḳaṣîde]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Bâga bi ṭarḥ ṣanup oldı yine faṣl-ı bahar
   Naḳş perdâz çemen çihre küşâyı eşcâr
2. Eyleyüp perde nişinyân 'adem refi' ḥicâb
   İtdiler ḳudret settârı cihânı ezhâr
3. Tîġ-i ḫûrşîdle sulṭân-ı bahar erdi yine
   Nola yaḫlar çözülüp çend-i şitâ itse fırar
4. Hutbe vü sikke sulṭân-ı baharı yürür
   Mülk-i iḳlim çemende gül ile bülbül zâr

5. Eylemişdir yaḫla var ise ‘iḳdar-i zîbaḳ
   Harcânur su yerine dirhem-i bezm-i enhâr
6. Câm-u zerrinle mi görmekdi maḳṣûdu
   Nergis-i bâġa göz açdırmadı âmma ki ḫumâr
7. Hayli dil yâr demini eyledi ḥaḳḳa süsen
   Eyleyince güli vâlîyi diyâr-ı gülzâr
8. Yokdurur ḥüsünde misli diyü gülbergi teri
   Uçurub gönüllere irgürdi nesîm-i esḥâr
9. Mâîl-i ġonca imiş diyü nihâl-i çemeniñ
   ‘Ömrine ḳonmaġa ḳaṣd eyledi gülşende hezâr
10. Ġoncadır şâhı nebâl çemene bâz u bend
    Zaferân ile yazılmış aña haṭṭ-ı ṭûmâr
11. Çemen eṭfâlî ġonca idüp bâzîçe
    Esb ü çüp üzre olur ‘arṣa-i gülşende ṣüvâr
12. Dest gülbinde meger raḥat-ı dendân oldu
    Dehen-i ġonce-i jale pirâ içün her bir hâr

21a

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Gün gibi dervâzına çıkmış gezer yaraḳ dede
   Yâ bürehne bir güzel âmmâ ‘aceb pârlaḳ dede
2. Berk urur ruḫsâr-ı seydullâh cemâl-i pâkîne
   Âya beñzer çehre-i zîbâsı bir aylıḳ dede
3. Penbelerle dâġ cismin gül gibi zeyn eylemiş
   Penbeye beñzer ten-i zibâsı bir yumuşak dede
4. Gögsi açılmış gümüş ayna gibi tâ benâñ
   Bir mücellâ sine lü bıraḳ vir barâk dede
5. Tâb virmiş âfitâb astânı pürtâbına
   Bir ḥarâret sâḥibi pürsûz u bir aşlıḳ dede
6. Ġonca-i bâġ leṭâfet bir güzel gögçek ışık
   Bülbül-i gülzâr nâzû şîve bir şaḳraḳ dede
7. Bir erenlerden ṣafâ himmet yetişmiş sîne ṣâf
   Su gibi bir meşrebi sâfî yüzi yumuşak dede
8. Nige-yi ‘aşḳ içre soyunmuş ḳabadan çekmiş el
   Bir uzun boylu ṣürahi gibi bir sublak

9. Post puş olmuş ḳoyun bâbâ gibi bir terkûzı
   Ḳoyun elâ gözlü bir pehluya alacaḳ dede
10. Çok fena çıkmış ḳapa dökmüş tarîḳat gözlemiş
    Bir ara ocaġına düşmüş bir ara olacaḳ dede
11. Gıllı ġışdan Ẓâhir ü bâṭın m'uarrâ sade rû
    Ẓâhir ü bâṭın tesellâ alacaḳ torlaḳ dede
12. Başdan ayaġa iradet cümle teslim-i ḥarf
    Ḥâṭır aġrıtmaz göñül yaḳmaz 'aceb ancaḳ dede
13. Cism-i 'üryânı libâs-ı 'âriyedden 'âridir
    Ḳayd-ı 'âlemden müberrâ pâk dil-i muṭlaḳ dede
14. Surişi nar-ı muḥabbetle ḳavratdı 'âlemi
    Bir ḳurıcak saçlu edhem taclu bir ḳuraḳ [dede]
15. Bir eli gögsinde yüzi yerde ṣaḥib-i meskenet
    Bir tevellâsı veluyası çoḳ yaltak dede
16. Bir muḥib-i cânıñ cândânıñ düşmeni
    Bir mevâlî meşreb açıḳ cân bir çâġlak dede
17. Bir ḳazaḳ başlu ḳazaḳ müfret tüleñgi bir tülek
    Bir siyeh rûten dil-i 'ifrit bir tazlık dede
18. Kolmasun cismi ocaḳdan çıkmış eski (…)[492]
    Bir sezâyı âteş el-ḥâḳ bir 'aceb ḳonaḳ dede
19. Ben niyâz etsem o nâz eyler o nâ-sâr acunur
    Çıplaḳ ister gibi çıplaḳ bir 'aceb çaplak dede
20. Bir tülengi bî nevâ bir 'acebe ṣûret uġrısı
    Bermez (…)[493] dede
21. Bir gözi ḳaşı yavlaḳ bed çehre vü bir nâ-tıraş
    Aña nisbet kutbu 'âlemdir bezmi İsḥaḳ dede
22. Bir ḳolayzı bi namâz ehl-i namâzı o nemâz
    O nemâza yüz yumaz âmâ ki bir ıslak dede
23. Olsa uymaz ḥalḳa olur ülfet itmez ḥalḳla
    Başḳa bir meẕhep güẕer olmaz ile muḥaḳ dede
24. Bir ẕerri ḫâliṣdir âdem çeşm ü ebr ü sikkesi

---

492 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

493 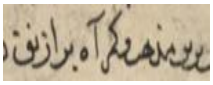 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Sikke-i bozmak zaġlamdır behey aḥmaḳ dede
25. Cehhille yoldan çıḳup azmaḳdan urma azmaġa
Ṭoġrı yol ḥâżır dururken sen neden azmaḳ dede
26. Sen muḥib ḫândân anlar velîsinden beri
Sen tevelli etmeyen senden beter â ḥaḳḳ dede
27. Mazhar-ı nûrı hidâyet olmayınca şöyle bil
Fâîda virmez kişiye oḳumaḳ yazmaḳ [dede]
28. Bu fużûlâne nedendir sende tafżîl-i ‘alî
Kimde ẓâhir oldı sen bildin mi fażlı ḥaḳḳ dede
29. Evliyanıñ ola evvel geçendir eftalî
Cümle hiç bilmez iseñ pes beraber baḳ dede
30. Gizli yer yoḳ gözlüye gözeler gerekdir gözleye
Güzeliñ etme saña düşmez göz göre yanmak dede
31. Ehl-i ḥaḳḳ derviş aña dirler ḥaḳdan çıkmaya
Ḥaḳḳ diye ḥaḳḳ işide ḥaḳḳ diñle el ḥaḳḳ dede
32. Yazık anıñ ḥayf anıñ idrâk-ı nâ pâkîne kim
Bâṭıl oġlu bâṭıl iken ide adın ḥaḳḳ dede
33. Dört kitap içinde yazmışdır be ḥaḳḳ çâr yâr
Çâr yârıñ düşmeni olanları ḳırmaḳ dede
34. Ben ol cânım didim saña ḳoş ol ocaġı
Tekke-i ‘âlemde olmuş saña olacaḳ dede
35. Guşvârit gûşuña dürr-i necef gibi sözüm
Pendemi gûş it dût benden yaña ḳulak dede
36. Nice bir bâṭıl yere t’atîl-i âġmâl idesin
Saña şâyed lâzım ola bu kelâm-ı ḥaḳḳ dede
37. Sözlerin yuf münkire l’anet yerinde dâimâ
Saña düşmez nefsiñe laneylemek el-ḥaḳḳ dede
38. İki şaṭdır m’anide ışık velî mezhebde bir
Ḳanḳı şaṭdansın seni bildir bize yañşık dede
39. Biri er ḥaḳdır eriñ ḥaḳḳıñ belâsı birisi
İki şaḳdan bile bîzâr oldı çün er -ḥaḳḳ dede
40. Erlik ile ḥaḳḳa irgir çiglik et yalanı kô
Halka uy zâhir olunca saña emr-i hakk dede
41. Biz türâb olduk diyu miskiñlik eylersin durup
Hud’a-i şeyṭâna uyduñ başıña ṭoprak dede

42. Eyledi inhâ **Ḳabûlî** saña lâzım olanı
Saña da lâzım degilmi ḥaḳḳ sözi ṭutmak dede

(22)

21b

[Mesnevi]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün

Ḳaṣîde-i Lâ Aḍriye Der Zamân-ı Ḥażreti Sulṭân Muḥammed Ḫân Tâl-i Beḳâ[494]

1. İmamı din ḥaḳḳısın adlu dâd it
Dil-i dânâları 'adlinle şâd it
2. Bu ġafletde ki sen böyle uyursun
Sanarmusun ki taḫtında ṭurursun
3. Alur rüşvet ṭavâşî vü icayiz
Ḳamu aṣḥâb-ı manṣûb oldu 'âciz
4. Berâber şimdi câhillerle 'âlim
Beraber şimdi âdillerle ẓâlim
5. Eya zıl-ı zâlil bâb-ı raḥmân
İmâm-i din vü ruh u ehl-i îman
6. Güneş her gün ider dünyâyı rûşen
Niçün devr eylemezsin alemi sen
7. Emanettir saña ḥaḳḳâ (…)[495]
Yedi şartı var anıñ itme ġaflet
8. Geda vü mîr oldu cümle muḥtâç
Gezerler bî serv-i pâ teşne vü aç
9. İmamet çün degil câiz zenâne
Niçün 'avret ola şah-ı zamâne
10. Eya sulṭân-ı şarḳ u garp-ı 'âlem
Hemîn olsun saña 'âlem müsellem
11. Nice bir ḫâb-ı gaflette uyursun
Ne işidir ne diñler ne görürsüñ
12. Harab itti ḳamu dünyâyı rüşvet
Alan mel'ûna yüz biñ kere la'net
13. Sipâhî oldu eşḳâ-i ri'âyet
Sipâhî oldu ednayı riayet

[494] Mecmuada, müstensih başlıklandırmada yanlışlık yapmıştır. Manzum aslında mesnevidir fakat müstensih kaside demiştir.
[495] Mecmuada bu kısımda mürekkep olduğu için okunamamıştır.

14. Oturma ṭurma çıḳ dîvânına tîz
    Bir iki ẓâlime çal tıġ-i sertîz
15. Harimi ḥaşînı pâk eyle evvel
    Ḳanı murdâr olupdur ḳanı mühmel
16. Kapunda eyri kimdir ṭoġru kimdir
    Bunu bilmen saña ġâyet mühimdir
17. Kapun bekler nice beyler aġlar
    Faḳîr ü bir serv ü pâ müptelalar
18. Şehâ beylerde kimlerdir hünerver
    Sorup her birine sancaḳlar ver
19. Sorup her ṣanatın üstâdını bul
    Anı iḥsân ile it ‘ıyd-ı maḳbul
20. Sihir tesîr itmez mihr ümaha
    Niçin tesîr eder ammâ ki şâhâ
21. Peder mâder sözüñ dutmaḳ revâdır
    Menâşıda velî ġâyet ḫaṭâdır
22. Yetîm olur pedersiz ṭıfl olur insân
    Yetîm olur anasız ġayrı ḥayvañ
23. Pedersiz ḳalmasun ebnâyı ‘âlem
    Anasız kâlâ yârab şâh-ı ‘âlem
24. Niçe bir rüşveti alur Ġażanfer
    Anı katl eyle şâh-ı Ġażanfer
25. Haramiveş anıñ cem itdügü mâl
    Hilâl oldu ġaza içün behr-i ḥâl
26. Kaba kolu kıra ḳapucu ẓâlim
    Esâs-i devleti yıḳmaġa ‘aẓîm
27. Haraminin biri ırġad-ı dâmâd
    Kazanın ḥâlî ol eyitti ifsâd
28. Harab itdi anaṭoluyu dâmâd
    Anıñ ẓülmüñden ey şeh dad-ı feryâd
29. Şeriat manṣıbın ṣatmaḳ ḫaṭâdır
    Ṣatun alanı ‘azm itmek sezâdır
30. Şehâ ḳâḍı-yı mekke ibn-i bestan
    Ḳaṭı câhildurur ġâyette nâdân
31. Galata ḳaḍısı medyûn u maġbûn

Mevâlî muthiki bir ebder ü dun

32. Niçün pâ-mâl ider şer-î bülendi
Selanikde ḳara ṭaşaḳ efendi

33. Gazel it üsküdârdan Muṣṭafâyı
Ne mevlâyı bilir ne Muṣṭafâyı

34. İki ṭıfl-ı denîler bî hünerler
Şerî‘at manṣıbın murdâr iderler

35. Gelibolu ile âmed oldu vîrân
Aña ḳâdı iki nâdân oġlan

36. Kara âmedde bir mecnûn-ı serkeş
‘Acem ḳaṭırcısı ḳâḍıyı maraş

37. Zina vü sâz u söz ü ıyşın ehli
Müñhadime ḳo düşdür ḳâdı lâli

38. Katı bî çâredir ḳâḍıyı izmir
Bilirler ḥâlini dervîş ile mîr

39. Kütahiyede ḫod serḫoş rıżvân
Denî dînindedir hîç bu ḳadar îman

40. Urus eyüsi bir tiryâki eçhel
Alur rüşvet (…)[496] mühmel

41. Eger ẓâlimleri efnâ iderseñ
Eger ‘âdilleri ihyâ iderseñ

42. Ḳapunda bende-i iḥsân olurlar
Yoluñda cân ile Perrân olurlar

43. İki yıl müddetîyle dursa ḥükkâm
Ḳamu râḥat olurdu ehl-i islâm

44. Kimin kim şerri ḥaḳ ola şi‘ârı
Aña yâri ḳılur her demde yâri

45. Dilersen ola mülk-i run abat
Şehâ vacip saña ‘azm-i Belgrat

46. Sakın terk eyleme farż-ı cihâdı
Vezîr-i mîre itme inkadı

47. Ala ey mülket-i rûmuñ penâhı
Vezâret sadrınıñ ṣâḥib-i külâhı

---

496 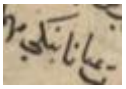 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

48. Vezir-i dâd kibr-i ‘âlem ara
    Kerîmül nefs ibrâhîm pâşâ
49. Mübârek ola bu ṣadr-ı sa‘âdet
    Mübârek ola bu cân-ı sa‘âdet
50. Kerimül şan nizâ‘yı ehl-i mürivvet
    Velî vâṣıl saña şimdi ‘adâlet
51. Kerem ḳıl bir iki gün rüşveti kes
    Verirler armaġanı soñra herkes
52. Tamakar olma nâmın pâk eyle
    Garazsız her işin bî pâk eyle
53. Tama ider seni kezzâb u maġmûn
    Âdil ider seni maḳbul u meymun

22a

54. Gazaya cân u dilden himmet eyle
    (…)[497]
55. Nasihatdır murâd saña ancaḳ
    Eger acı gelürse bula ser ḥaḳ

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Seferi Hümâyıñda Feryâd İden Devletlüler Ḥaḳḳında Denilmişdir

1. Cenk içün ṣâf baġlayıp geldi ‘ıyd u ḫâksâr
   Merd olan meydâna girdi ḳıldı ‘azm-i kârzâr
2. Şah-ı gâzî küffeş ḳalp içre tutmuşken ḳarâr
   Baş virüp baş alurken her delîre nâmdâr
3. Biz muḫanneslik idüp ‘avret gibi itdük firâr
   Ḳıskuna kuvvet diyüp ḳaçmaġı ḳılmadık iḫtiyâr
4. Zerre deñli itmedik nâmus ara i‘tibâr
   Nicemiz terkîb giyüp başına oldu hâr ṣüvar
5. Erd-i mekşinden girü billâh karıdan bize
   Ġayrı nâm ile çaġırmanız firârı dek bize
6. Oldı ḳaçmaḳda Ḥüseyin aġa bizim serdârımız
   Oldı ikinci balıḳçızade sancaḳdârımız
7. Oldı ardınca piyâle ketḫüdâ dündârımız

[497] Mecmuada burası boştur. Mısra yazılmamıştır.

Durmadın ḳaçdıḳ bıraḳdıñ yalñız ḫünkârımız

8. Erdi üç günde sivâ köprüsüne el ġarımız
   Var ḳıyâs eyle ḳaçarken sür‘at-i reftârımız
9. Hiç bize ḳaçmaḳdan özge ḳalmadı çün kârımız
   Ġayra virsünler gerekmez manṣûb u tımârımız
10. Okumasın ḫünkâr şimden ṣoñra bizden dâr u cenk
    Saġ olalım tek hemân lâzım degil nâmus u nek
11. Her birimiz zân iderken kendümüz bir pehlevân
    Eyleyüp da‘vâ benem dirken Nerîmân-ı zamân
12. Kafiri gördük ki bizden yaña er ṣardı hemân
    Eyleyüp esbi ṣabâ reftâre erha-i inan
13. Solunga bir gicede vardık idip taym-ı mekân
    Deşt ü ṣaḥrada geçdik nice gün bî âb u nân
14. Arz gitdiyse n’ola kurtuldu gitdi baş u cân
    Ġam degil nâ merd dirlerse bize ḫalḳ-ı cihân
15. Yüzi karayı hamiyetler fuḥşlar biziz
    Başdan ayaġa ḫıyânetle münevvesler biziz
16. Cenkden ḳaçmaġa ögretti bize üstâdımız
    Ḫaylî müşgildir bize terk eylemek mu‘tâdımız
17. Urmamışdır hîç şecâette lâfı ecdâdımız
    İtmesin kimse şecâetle cihânda yaḍımız
18. Hasılı yalıñ ḳılıçdandır bizm feryâdımız
    Kâfirir görsek hemân berbâd olur bünyâdımız
19. Dirlük ü tımârımız alanlara olsun ḥelâl
    Kelle saġ olsun bulunmaz mı bize mâlu ṣal
20. İhtiyar ittik olursa yerimiz faḳr u sefer
    Yanımızda ẕikr olunmasun hemân nâm u sefer
21. Terk-i serdir gerçe merd olanlara ‘izz ü hüner
    Bize müşgildür size aṣam gelürse terk-i ser
22. Heybet-i ṭop u tüfekden ḳalmaz iñler ḥaẕer
    Her ne deñlü kim melâmet itseler ḳılmaz eser
23. Düşmene bir daḫı varmaḳ yoḳ ṭoġru ḫaber

(…)[498]

24. Kul disünler bize ġayretserlige ogluna
İtmesüñler tek hemân teklîf ceng ü ma‘reke

[Taḥmîş]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1.

1. Lik aksiyle yaşın gören didiki ḳandur bu
2. Ne kan olsun ki baḥrinden helâk olmuş nişândır bu
3. Cinândan el yuyan ehl-i dile ‘âşuk cândur bu
4. Heva deryâsına pür cûş iden seyl-i revândır bu
5. Yine ḫod cân u muḥabbetde şarâb-ı erġuvândır bu

2.

1. Nola olduñ ise dilber ḳırmız bildiġin itme
2. Beni zülf-i siyahım kes perîşân ḥâl idüp gitme
3. Bugün saikde ḳo olsun yeterkin âḫir incitme
4. Güzeller pâdişâhısın yaraşmaz böyle ẓulm itme
5. Hem ruḫuñ hem ömrüñ cihândır bu cihândır bu

3.

1. Getürdüler ṭabibi kim bile derdim ḳıla dermân
2. Bu müşkil ‘uḳde-i dermân eliyle ḥâl ide âsân
3. Görüp anı revân düşdüm yire bî ‘adl u sergerdân
4. Ġam ḥâlât u vücuduñdan olup âşüfte vü ḥayrân
5. El urdu nabzıma didi ġam-ı aşḳ ḳılandır bu

4.

1. Abir-i ka’be-yi kûyuñ baña ‘ıṭr-ı kefen eyleyen
2. Bürehne âşıḳ-ı zârım kefenden pîrehen eylen
3. Şehid oldum benim naḳşım nihâl-i sitreden eylen
4. Mezarım ṭopraġım himmet ḳılın misk-i ḫoten eylen
5. Kim anda ḥûr-ı ġılmâna be-ġâyet armaġandır bu

5.

1. Necati cânı dostdan dirîġ eyler dimiş düşmen
2. Zehi düşünmez ki düşmendir bizimle matekatmenden

---

498 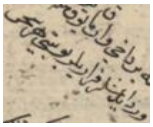 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3. Muidi ḫâliṣ ü muḫliṣ ḳuluñdur ḫod bilürsin sen
4. Bu sözler ‘izz ü vâḳadır inanma ey yüzi gülşen
5. Yolunda öldüġüñ vallâh billâh yalandır bu

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. İştihasın arturur ‘âşıḳların ra‘nâ ṭopuḳ
   Vaṣla olmaz behâ olucagız zîbâ ṭopuḳ
2. Gerçe beyhûde olur çoḳ ḥâlet-i ẕevḳ ü sefâ
   Muteber olmaz eger kim olsa ala ṭopuḳ
3. Yapdı gör billûrdân bir ḳaṣr ‘ıyş u üstâd-ı ṣun
   Ṣan sutun olmuşdurur ol ḳaṣra sîm ‘aṣa ṭopuḳ
4. Almaya bir ḥabbe dünyâyı dûnuñ benligin
   Kim olursa nasip eyü kuyuñ eyü ṭopuḳ
5. Emdürürdi lebini koluñ ṣalardı boynuma
   İrgürürdi vaṣla girseydi ele zîbâ ṭopuḳ
6. Kalmadı hergiz dilâ busu kenâr kenârın ḥasreti
   Âh kim göñlümde ḳaldı kimdi âlâ ṭopuḳ
7. Simtenler ferâġat kılmış iken seyrâna
   Eyledi başdan yine âşüfte vü şeydâ ṭopuḳ

(23)

22b

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyât-ı Fiġânî Rahmetullâh[499]

1. Ṣubh-dem alup ‘Uṭârid destine zerrîn ḳalem
   Defter-i sîmâb-gûn-ı ṭâreme çekdi raḳam
2. Emr-i şâhı yazdı bildürdi emîr-i çarḫa kim
   Cem’ ola Kerrûbiyân ḫânında şâhuñ bîş ü kem
3. Aṭlas-ı gerdûnı ḳat ḳat eyleyüp yıġdı Zuḫal
   Ḫâk-i pây-i raḫş-ı şâha itmege ferş-i ḳadem
4. Altun üsküfle güneş derbân-ı sûr-ı şâh idi
   Virdi sancaḳ ḳal’a-i minâ-nümâya lâ-cerem

[499] Mecmuada, müstensih başlıklandırmada yanlışlık yapmıştır. Manzum aslında kasidedir fakat müstensih gazel demiştir.

5. Ẓıll-i Yezdân dâver-i devrân Süleymân-ı zamân
   Ḫüsrev-i Îrân u Turan vâli-i vâlâ-himem
6. Sûr-ı şâha oḳımaġa encüm-i seyyâreyi
   Tevsen-i gerdûna bindi şâh-ı ḫâver ṣubḥ-dem
7. Ḳahramân-heybet Ferîdûn-saṭvet İskender-ṣıfat
   Sencer-i Dârâ-ṣalâbet Keyḳubâd-ı Cem-ḫaşem
8. ‘Arṣayı şehâ bulup yilmiş yüpürmiş bâd-veş
   Rüstem ü İsfendiyâr u Zâl ü Sâm u Güstehem
9. Midḥat-i ṭîġuñ şehâ lâ seyfe illâ ẕü’l-fiḳâr
   Vaṣf ü şân-ı tîr ü ḳavsüñ âyet-i nûn ve’l-ḳalem
10. Ḫâdim-i kemter ḳapuñda Mıṣr sulṭânı şehâ
    Âsitânuñ ḳullarından Ḫüsrev-i mülk-i ‘Acem
11. Salṭanat gülzârınuñ nev-res nihâl-i servisin
    Ġonce-âsâ baş açup eyler du’â bunca ümem
12. Ḫalḳa her gün ittibâ‘-ı emrüñ irşâd itmege
    Âsumân-ı âsitânuñda yidi kevkeb ḫadem
13. Şol Süleymânsın ki İbrâhîm olupdur Âṣafuñ
    Enbiyânuñ himmeti üstüñde ḥâzır dem-be-dem
14. Muṣṭafâ’nuñ sünneti devrüñde cârîdür şehâ
    Ehl-i İslâma du ‘a-yı devletüñ farż-ı ümem
15. Sıyt-i nâyuñ sûrda ṣûr-i Srâfîl olmasa
    Dirilüp bir yire gelmezdi şehâ bunca ümem
16. Nây-ı rûyınuñ ṣadâsı gûşına ḳılmaz eṣer
    Eyledi kûs u nefîrüñ ġulġulı ḫalkı aṣam
17. ‘Arş-âsâ ḳurduġuñ her ḫayme at meydânına
    Sâyebân-ı çarḫ-ı aṭlas aña nisbet pest ü kem
18. Her birisi bir şükûfe ṣan dıraḫt-ı ravżadan
    ‘Ayş u ‘işret itmege altında ġılmân-ı İrem
19. Başka başḳa cümle maḫlûḳı ḳonuḳladuñ şehâ
    Oldılar ḫânuñda envâ‘-ı ni‘amdan muġtenem
20. Mihr ü meh ḳurṣ oldı nuḳl encüm simâṭı heft çarḫ
    Yayılupdur yinmege sûruñda envâ‘-ı ni‘am
21. Şöyle sîr itdüñ cihân ḫalkın simâṭuñdan şehâ
    İştihâya aş yirerdi mâ’ideñde her şikem
22. Cümle maḫlûḳâta ṣofrañdan nevâle ḳasm olup

Ger nemek olsa yitişmez maṭbaḫuñda heft yem

23. Ḳaṭre-i şebnemce gelmez rûz-ı sûruñda şehâ
Çeşme-i mihr olsa şerbet kâseler eflâk hem

24. Nîze-i zerrîn elinde Ḫüsrev-i evreng-i çarḫ
Nìze-bâz olmış öñüñde ey şeh-i gerdûn-ḫaşem

25. Dikdi bir zerrîn ḳabaḳ meydân-ı gerdûna nişân
Tìr atar yir yir şihâb idüp kemân-ı çarḫı ḫam

26. Daḳınup Mışrî ḳılıç ḳullaruñ itse cündîlik
Mûş olur ol rezmde şîr-i jiyân bebr-i dijem

27. Hüsrevâ bezmüñ neşâṭından zeban-ı ḥâl ile
Sâzlar her sû naġam-sâz olup iderler naġam

28. Mûmdur yanmaġa bezmüñ gicesi şem‘-i ḳamer
Şem’dân-ı nuḳra-kûbuñdur sipihr-i pür-direm

29. Şöyle rûşen eyledi meh-tâb şâm-ı târı kim
Mihri hâverden girîzân oldı ṣan cünd-i ẓulem

30. Od ṣaçarken dem-be-dem aġzından ey şâh-ı cihân
Cânı yoḳdur ejdehânuñ kim ura öñüñde dem

31. Ḳan ḳaşanur tevsen-i gerdûn anı ṣanma şafaḳ
Heybetinden raḫşuñuñ ey Ḫüsrev-i mülk-i ‘Acem

32. ‘Arṣa-i naẓm içre şâh ögdül virürse bana ger
Raḫş-ı ṭab’um eyleye iki cihânı bir ḳadem

33. Şâh-ı ḫâver ḫavfdan çıkdı ḥiṣâr-ı çâruma
Âsumânîler burûc-ı çarḫa çün dikdi ‘alem

34. Zeyn-i zerrîn-i hilâli mîr-i âḫûr-ı ḳażâ
Ḫink-i çarḫa urdı ḳoşmaġa ḳoşuñda ṣubḥ-dem

35. Baġrumı biñ pâre ḳıldı fâḳa şemşîri şehâ
Gözlerüm yaşı anuñçün baġladı reng-i baḳam

36. Bu meṣel meşhûrdur ellerde manṣıb dest-mâl
Birini eyle ‘inâyet gözlerüm yaşın silem

37. Yeter aġladuñ yaşuñdan mâ-cerâ ma’lûmdur
Destüñi ḳaldur du’âya cümleden oldur ehem

38. Eyle ol şâha du’â kim cümle eylerler du’â
Zâyir-i eknâf-ı Ka’be sâkin-i ṣaḥn-ı Ḥarem

39. Nitekim burc-ı ḳalâ‘-ı ṭârem üstinde ola
Şehriyâr-i çâr-bâliş ṣâḥib-i ṭabl u ‘alem

40. Sûrlar ile ṣafâ sür dünye durduḳça şehâ
    Astanın beklesün elṭâf-ı dâdâr-ı ḳadem[500]
41. Yaḳam âh-ı âteşînimle sipihrüñ dâmenin
    Dest-i miḫnetden **Fiġânî** ger alınmazsa yaḳam[501]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Hecrüñde gördügüñ bu ṭoḳuz ser-nigûn ḳibâb
   Deryâ-yı eşküm üzre benüm oldı bir ḥabâb
2. Vaṣlı metâ 'ın alur idüm naḳd-i cân ile
   Bâzâr içinde râst degül evdeki ḥisâb
3. Zülfi ucından eylese ruḫsârını 'ayân
   Dirler ki ṭoġdı cânib-i maġribden âfitâb
4. Hâlüñ ġamı şu deñlü ẓa 'îf eyledi beni
   Kim sâye-bân idinsem olurdı per-i ẕübâb
5. Dìdâr-ı yâri görmek içündür **Fiġânî**yâ
   Gözler idüp ḥabâbı aḳar sür'at ile âb

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Ṣu gibi sâf ḳıl sözi fikr eyle vir cevâb
   Her ne dilüñe gelse ögütme çü âsiyâb
2. Baḳup ḳalursa yaşuma nola o serv-ḳadd
   Gözler alur revân olıcaḳ sür'at ile âb
3. Gökṣuya döndi cism-i nizarum dögünmeden
   Yir yir içinde âbileler oldı ṣan ḥabâb
4. Göñlüm müşevveş olsa nola zülf-i yârda
   Bir ḳuş ki dâma düşe çeker lâ-büd ıżṭırâb
5. La'liyle çeşmine vireli dil **Fiġânî**yâ
   Gözde aġızda ḳalmadı hîç leẕẕet ile ḫâb

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Bûseñe dil ḳâni' olmaz vaṣluñuñ şeydâsıdur
   Dôstum ma 'ẕûr ṭut dünyâ ṭama' dünyâsıdur
2. Ah kim ölmezden öñ bir gün beni ḫâk eyleyen

[500] Bu beyit divanda 41'inci beyittir.
[501] Bu beyit divanda 33'üncü beyittir.

Ol ḳıyâmet ḳâmetüñ bu va ‘de-i ferdâsıdur

3. Dimek olmaz adını bir mâh sevdüm tâzece
   Edrine şehrinüñ ol gâyetde müsteṉâsıdur
4. Ḳıpḳızıl dîvâne idüp ḳara çullar geydüren
   Baña ol ḳaşı kemâñ gözleri alasıdur
5. Bilmek istersen **Fiġânî** kim durur ol ġonca-leb
   Gülsitân-ı ḥüsninüñ bir bülbül-i gûyâsıdur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

1. Ruḫsârlaruñ zülfüñ içün itdi şehâdet
   Bir dîni ḳaradur ki ider şemse ‘ibâdet
2. ‘Anḳâ-yı dilüm seyr-i cihâna heves itmez
   Menzil-geh olalıdan aña Ḳâf-ı ḳanâ ‘at
3. Bir gün sen eger külbe-i aḥzânuma gelseñ
   Ey serv muḳarrer ḳopar ol günde ḳıyâmet
4. Şol ḥükm-i hümayûn-ı cemâlüñdeki zülfüñ
   ‘Anberle yazılmış iki ‘unvân-ı melâḥat
5. ‘Âlemde bu beş beytüñ ile ḳal ‘a-i şi ‘re
   Urduñ be **Fiġânî** yine bir ṭôp-ı belagat

[Ġazel]

Mefâ’îlü/ Fe’ûlün/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

1. Ne bend idüpdür añlar baña o zülfi kemend
   Şu kimse kim gice ḳala yolu ola derbend
2. Dilerseñ ayaġuñ almaya küşt-gîr-i felek
   Ayaġuñ almaġ içün itme kimseye pâ-bend
3. Vefâ vü mihrüñ aġyâra ‘âşıḳ-ı şeydâ
   Cefâ vü cevrüñe ḳâti’ belâlara ḫursend
4. Dür-i sirişki şu deñlü döküp durur sensüz
   Ki aġardı aġlamadan gözlerüm ṣadef mânend

23a

5. Mücerred ol zen-i çarḫa baş egme ‘Îsî-veş
   Fiġânî zâde-i tab‘uñ yeter saña ferzend

[Taḫmîş]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’lün

1. Añmayam sünbül adın ol zülf-i ‘anber-bârsuz

Ḳılmayam serve naẓar ol ḳadd-i ḫoş-reftârsuz
Da‘vet itmeñ gülşene ben ‘âşıḳ-ı dil-dârsuz
Neyleyem gül-zâr seyrin ol yüzi gül-zârsuz
Çün baña cennet cehennem görinür dîdârsuz[502]

2. Gerçi âh-ı sûznâki göñlüme peyvestedür
Lîk derdin söylemekde ‘âciz ü dem-bestedür
Ey ṭabîb-i cân ü dil raḥm eyleseñ şâyestedür
Çeşm-i bîmâruñ firaḳ île dil ü cân ḫastadur
İki öksüzdür yatur ġam-ḫânede tîmârsuz

3. Çünki sensin cümle ḫûbân-ı cihânuñ serveri
Raḥm ḳılsañ yiridür ben bendeye şâhum yiri
Yâr idinme kendüñe ey meh raḳîb-i ḳâferi
Sür yanuñdan ṭurmasun aġyârı bir dem ey perî
Verd-i gül-zâr-ı cinân dirler ki olur ḫârsuz

4. Gel raḳîb ile efendi câm-ı mey nûş eyleme
Ben faḳîri saña düşmez mest ü medhûş [eyleme]
Degme bir nâ-dâna uyup sözini gûş eyleme
Va‘de-i vaṣl eyledüñ ‘ahdüñ ferâmûş [eyleme]
Şânuña lâyıḳ degül kim diyeler iḳrârsuz

5. Ey **Fiġânî** yâd idelden ben ḳulın ol meh-nijâd
Vurduġınca miḥnet ü derdüm ziyâd oldı ziyâd
Âhir oldı ġamla ‘ömrüm olmadı bir laḥẓa şâd
Nâ-murâdem dâr-ı dünyâda Ḫişâlî nâ-murâd
Geçdi ‘ömrüm miḥnet ü derd ile ḫayfâ yârsuz

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Görüp bâd-ı zemistândan burûdet nâgehân âteş
Geyüp sîm-âbgun kürkün ısındı nâ-tüvân [âteş]
2. Bilâle Bû-Leheb hem-dem olupdur dir gören cânâ
Ne demde kim ‘ıyân itse ‘alevlerle duhân âteş

[502] Fiġânî, Hisâlînin gazelini tahmis etmiştir.

3. Şu deñlü sarsar-ı sermâ irişdürdi mazarrat kim
   Hisâr-ı âhenîn yapdı ki ola anda nihân âteş
4. Dü nîm itse saçıñ sarsar görinür haddüñ ey dil-ber
   Açıcak agzın ejderhâ olur zâhir hemân [âteş]
5. Görüp hattını haddinde **Figânî** âh u vâh itme
   Ki yanmaz dehr ocagında muhakkak bî-duhân [âteş]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Burc-ı şerefde meh gibi bul ḥüsn ile kemâl
   Eksüklügüñi görmeyelüm ey ḳaşı hilâl
2. Ġam bisterinde cân virüben cân alur göñül
   Ey cân ṭabibî gel yetiş ayruḳsı oldı ḥâl
3. Bildüm fenâya varacaġın çâr 'unṣurum
   Ḳadd-i ḫamîdem ey ḳaşı ya oldı aña dâl
4. Ġam putesi[503] durur bedenüm anda naḳd-i cân
   Sûzum şerârı fikr ile olındı kıyl ü[504] ḳâl
5. Fâl açdum idi ey yüzi Muṣḥaf añup ḳaddiñ[505]
   Geldi elif **Figânî**ye oldı ḫuceste fâl

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

1. Tennûr-ı sînem içre baġrum kebâba beñzer
   'Aks-i lebüñle yaşum ḳanlu şarâba beñzer
2. Seyl-i revân-ı eşküm üstinde çarḫ-ı gerdân
   Şu üzredür binâsı bir âsiyâba [beñzer]
3. Göñlüm vilâyetini ol seng-dil yıḳaldan
   Ṭaş üzre ṭaşı yoḳdur şehr-i harâba [beñzer]
4. Bu nüh revâḳ-ı gerdûn 'arş-ı 'aẓîmi ile
   'Ummân-ı eşküm üzre birḳaç ḥabâba [beñzer]
5. Bu âh-ı serd içinde ḫâk-i tenüm **Fiġânî**
   Ṣarṣar yili **ş**avurmış bir kef türâba beñzer

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Bâġ-ı ruḫuñda ẓâhir olalı benefşe-zâr

[503] Putesi: potası, D.
[504] fikr ile olındı kıyl ü: ahker-i 'ışk ile oldı, D.
[505] ḳaddiñ: kadün, D.

Boynı burıldı oldı çemende benefşe zâr

2. Oldı ḫazân varaḳları zerrîn ġılâf aña
   Bir ṭîġ-i ṣâfdur görinür âb-ı ḫoş-güvâr
3. Bâġ-ı melâḥat içre iki serv-i nâzdur
   Ḫam oldı bâd-ı âh ile âb-ı revân
4. Zâr itdi nâr-ı ġamda beni sîne bülbüli
   Feryâd iderse ṭañ mı göñül andelîb-vâr
5. Baḥr-i me ‘ânî derdi **Fiġânî** saña eger
   İrseydi gûş-i Sa‘dîye bu dürr-i şâh-vâr

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Âsiyâbuñ nite kim ey serv-i ḳad ırmaġlar
   Bendini çarḫuñ bozup eşk-i revânum çaġlar[506]
2. Nâḳa-i Leylî ‘araḳ-rîz oldı ṣanmañ raḥm idüp
   Her ḳılı Mecnûna râh-ı ‘ışḳ içinde aġlar
3. Bir münakkaş ḫaymedür cismüm muḥabbet şâhına
   Mûylar[507] anda elifler şemselerdür dâġlar
4. Şol ḳara yüglerle[508] tîrüñ ey kemân-ebrû senüñ
   Beñzer ol şeh-bâza kim üstine[509] üşmiş zâġlar
5. Ey **Fiġânî** ‘âlem-i ıṭlâka eylerdüm sefer
   Rehzen-i bend-i ta‘alluḳ râh-ı ‘âḳlı baġlar

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. ‘Işḳ illerinde şâh-ı belânuñ penâhıyuz
   Mecnûn gibi diyâr-ı ġamuñ pâdişâhıyuz
2. Eṭrâfumuz alursa n’ola ‘asker[510]-i belâ
   Ġam pâdişâhınuñ güzelim şâh-râhıyuz[511]
3. Mecnûn gibi esîr-i gam olalı bu göñül
   Dîvanelik vilâyetinüñ pâdişâhıyuz
4. Ṭutdı cihânı ṣa‘ṣa‘a-i nûr-ı ‘aşḳımız
   Derd ü belâ feleklerinüñ mihr ü mâhıyuz[512]

---

[506] Divanda bu beyitte mısraların yerleri değişmiştir.
[507] Mûylar: Mûlar, D.
[508] Yüglerle: tüglerle, D.
[509] Üstine: başına, D.
[510] ‘asker: leşker, D.
[511] şâh-râhıyuz: bâr- gâhıyuz, D.

5. Sînemde yandı dâġ-ı belâdan çerâġ-ı ‘ışḳ
   Pîr-i ġamuñ **Fiġânî** bugün tekye-gâhıyuz

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Sevdâ-yı zülf-i yâr ile âşüfte-ḫâṭıruz
   Gâhî ‘Arabda gâhî ‘Acemde müsâfirüz
2. Bir ḳaç gedâ-yı sâkin-i faḳr u ferâġatüz
   Ma‘ẕûr dut şehâ bizi ḫidmetde ḳâşıruz
3. Abdâl-ı ser-bürehne-i Baṭṭâl Ġâzîyüz
   Sulṭân evinde bir niçe yıldur mücâvirüz

(24)

23b

4. Dîvâneyüz çü külfet-i teklîfden berî
   Sözüñ ötesi bu ki ne mü’min ne kâfirüz
5. Meclisde bâde şevḳine añup **Fiġânî**yi
   Fürḳatde geçdi ‘ömri diyü aġlar acıruz

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Bir dün ki cünd-i şâm ile ceng itdi âsumân
   Oldı burûc-ı ḳal’a-i gerdûnda çoḳ ḳıran
2. Aldı eline ṭîġını Behrâm-ı dâr ü gîr
   Bârû-yı çarḫa çıḳdı neberd itmege hemân
3. Ḥıfẓ itmege ḳılâ‘ aynı ḳat ḳat feleklerüñ
   Ol gice bâm-ı çarḫa Zuḫâl oldı pâsbân
4. Eṭrâf-ı ḳâ’ināta ḫaber ḳılmaġa güneş
   Od yaḳdı burcu ḳal’a-i gerdûnda nâgehân
5. Ṭop almış idi ḳal‘a-i gerdûnu hayli şâm
   Oldı livâ-yı ḫüsrev-i ḫâver hemân ‘ıyân
6. Bindi tekâvür-i felege ‘azm-i rezm idüp
   Aldı aşı’adan eline ṭîġ-i zer-nişân
7. Ḳalb ü cenâḥ-ı meymenesi târmâr olup
   Oldı ‘adem memâlikine şeb-revân revân
8. Sulṭân-ı ṣubḥ böyle yüz aġardımaz idi
   Ger olmasa penâhı vezîr-i şeh-i cihân

[512] Divanda 3 ve 4’üncü beyitlerin yerleri değişmiştir.

9. Âṣaf-ṣaf-ı zamân-ı Süleymân-ı şarḳ u ġarb
Ser-‘asker-i müdebbir ü pâşâ-yı kâmrân
10. Bu ‘izz ü şevketi ki saña virdi ẓıll-i Ḥaḳ
Lâyıḳ öñüñce olur ise Erdevân devân
11. Görse mehâbetüñi eyâ Rüstem-i zamân
Ḳahruñdan ister idi senüñ Ḳahramân emân
12. Ḫasmuñ ḳafası ḳulle-i Ḳâf olsa fi’l-meṯel
Ḫurd ide ḍarb-ı destüñ ile şeş-per-i girân
13. Hindû-yı muḳbil olmaġa ḳapunda dem-be-dem
Çalışdı cân u baş ile şemşîr-i ḫûn-feşân
14. Eflâke irse zemzeme-i kevkebe nola
Bir keṯudâ durur saña İskender-i zamân
15. Aldı ḳanadı altına gerdûnı beyża-vâr
Şeh-bâz-ı himmetüñ ki aña ‘arş oldı âşiyân
16. Beñzetdi kendüyi var ise işigüñe kim
Gerdûn-ı dûnuñ üstine yol sürdi Kehkeşân
17. İbrâhîm oldı nâmüñ eyâ kân-ı ma‘delet
Bu faḳr âteşini bana eyle gülsitân
18. Gülzâr-ı midḥatüñde uçarken göñül ḳuşı
Cân bülbüli bu şi‘r-i teri oḳıdı hemân
19. Aġzuñ ḥadîṯine açamaz ẕerrece dehân
Esrâr-ı ġaybe vâḳıf olan hürde ṭâbdân
20. Ey serv-i hoş-ḫırâm ṣaḳın yoluña gelür
Ser sûya ṣu gibi gel aḳıtma yaşum revân
21. Ḳaldum ayaḳda ‘arṣa-i miḥnetde al elüm
Ey şeh-süvâr-i ma‘reke-i âḫirü’z-zamâ
22. Gözden çıḳalı gelmedi hîç ‘aynuma yaşum
Merdüm gibi kim eyleye kendü yirinde ḳan
23. Câm-ı ṣafâyı ṣun ṭolu ey pîr-i deyr kim
Bir laḥẓa devrüñ aclıġın unudam hemân
24. Meddâḥ olalı saña eyâ Müşterî-cenâb
Oldı **Fiġânî** ‘arṣa-i naẓm içre pehlevân
25. Rûmuñ Kemâli dirdi baña şüphesiz eger
Görse kemâl-i ḳudretümi ehl-i İṣfahân
26. Ḫatm eyle dâsitânı şürû‘ it nişâsına

Uzatmaġıl ḥikâyeti mânend-i ḳıṣṣa-ḫân

27. Tâ ḳal‘a-i sipihre hücûm eyleye hücûm
    Tâ kim niyâm-ı şebde ola ṭîġ-i ḫôr nihân
28. Ṭaḳup kemendi gerdenine darb-ı dest ile
    Devlet getüre ḳapuña ḫaşmı[513] keşân keşân

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Ḳoma elinden ḳadehi yâr-i vefâ-dâr olıcaḳ
   Kişiye hem-dem imiş hem-dem-i dil-dâr olıcaḳ
2. Ḥabs idermiş zenaḫuñ zülfine ber-dâr olanı
   Ne ḳılayın[514] ‘acebâ bir daḫı ber-dâr olıcaḳ
3. Her ne cevrüñ var ise cânâ dirîg eylemedüñ
   Dôstum sencileyin olsa baña yâr olıcaḳ
4. Ḳademüñ ḫâkine yüz sürdügümi didi gören
   Diyenin buncalayın[515] olsa vefâ-dâr olıcaḳ
5. Dir imişsin ki **Fiġânî**yi bugün öldüreyin
   Ne tekellüf ṣanemâ ḫidmete yarar olıcaḳ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Gerçi bülbüldür fiġân itmekde üstâdum benüm
   Lîk başmışdur anı ey ġonca feryâdum benüm
2. La‘lüñi ḳoyup senin mayil olursam[516] sükkere
   Ḳalmasun[517] aġzumda ey şîrîn-dehen dadum [benüm]
3. Şol ḳadar seng-i sitem urduñ dil-i mecrûḥuma
   Duymaya[518] ṭaşdan demürden olsa bünyâdum [benüm]
4. Ol ḳadar geşt etmişim[519] ‘ışḳuñ beyâbânında kim
   Kendü şehrümde bilür yoḳ bir kişi adum [benüm]
5. Pîr olası nev-cevânuñ ḳoma elden dâmenüñ
   Ey **Fiġânî** ṭoġrı yoldur saña irşâdum [benüm]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

---

513 getüre ḳapuña ḫaşmı: ḳapuña ḫaşmı getüre, D.
514 ḳılayın: kılısar, D.
515 Buncalayın: bencileyin, D.
516 senin mayil olursam: eger meyl eyler, D.
517 Kalmasun: Kalmaya, D.
518 Duymaya: Dönmeye, D.
519 Ol ḳadar geşt etmişim: Şol kadar seyr eyledüm, D.

1. Ey sehî-ḳadd ġam-ı zülfüñle perîşân-ḥâlem
   Sâye-veş ḫâkde üftâdeyem ü pâ-mâlem
2. Didüm ey âh nesin zâviye-i gerdûnda
   Baş açuḳ yalın ayaḳ didi ki bir abdâlem
3. Pây-mâl olduġına ‘âşıḳ-ı sevdâ-zedeler
   Başdan ol zülf-i siyahuñ dir imiş ben dâlem
4. Ġam-ı ḥaṭṭuñla olan âha disem kimsin dir
   Ravza-i çarḫda ṭâvus-ı zümürrüd-bâlem
5. Şeb-i hicrânda **Fiġânî** bu ḳara baḫtumdan
   Kâkül-i yâr gibi şöyle müşevveş-ḥâlem

[Ġazel]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün

1. Bahâr irdi yine arındı cünûnum
   Bulandı ṭaşdı enhâr-ı ‘uyûnum
2. Görelden lâlenüñ bagrında dâgın
   Ufatdum kâse-i ṣabr u sükûnum
3. Ṭaḳup sevsen kefen gerdenine
   Ḳılıcuñ işte vü işte boynum
4. Baş açup ḳıpḳızıl dîvâneñ oldum
   Lebüñsüz ey yanaġı lâle-gûnum
5. İdersem da‘vî-i erlik yeridür
   Fiġânî Zâl-i gerdûn key zebûnum

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Virdüm dehân-ı dil-bere dil ġâ’ ibâne ben
   Miḳdâr-ı ẕerre görmedin andan nişâne ben
2. Ekdüm ümîd ḫâkine toḫm-ı sirişkümi
   Ḫâl-i ‘iẕâr-ı yâri görüp dâne dâne ben

24a

3. Meclisde la‘l-i dil-beri öpmek dilerse câm
   Ḳanını ṣu yirine içem ḳana ḳana ben
4. Bezm-i belâda şem‘uñ özi görinür baña
   Sûz-ı derûnum aġlar isem yana yana ben
5. ‘Avn-i ilâh reh-ber olursa **Fiġânî**yâ
   Mülk-i süḫanda beglük idem Ḫüsrevâne ben

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Âbdâl-ı dil ki kendüyi zeyn itdi dâġ ile
   Bâzâr-ı 'ışḳa cerre gerüpdür çerâġ ile
2. Feryâdı nâlemüñ göke çıkmazdı dün gice
   Âhum yoluña varmasa yalın yaraġ ile
3. Bezm-i belâda şu'le-i âhumla âsumân
   Raḳḳâṣa döndi kim döne yalın bıçaġ ile
4. Ferhâd lâle görse idi Bîsütûnda
   Şîrîni seyre çıḳdı ṣanurdı otaġ ile
5. El virmedi bu ṣaḳî-i devrân **Fiġânî**yâ
   Bezm-i belâda yıḳdı beni bir ayaġ ile

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Kûy-ı dil-berden yaña ey dil revân ol her gice
   İşigüñde itler ile hem-zebân ol her gice
2. Ol melek gündüz görinmez cennet-i kûyında çün
   Ey ḳamer ṭâḳ-ı felekde dîde-bân ol [her gice]
3. Sen ġubâruñ başına gün ṭoġmak isterseñ dilâ
   Yüz sürüp pâyına ḫâk-i âsitân ol [her gice]
4. Ol raḳîb-i kâfiri öldürmek isterseñ göñül
   Gûşe-i kûyında ṭîġ ile nihân ol [her gice]
5. Ey **Fiġânî** cidd ü cehd ile iriş cânâneye
   Ṣoḥbet-i ḫâṣ eyleyüp sen câna cân ol her gice

[Ḳaṣîde]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Bir ṣubḥ-dem felek tutuḳından 'arûsvâr
   Oldı hezâr cilve ile mihr âşikâr
2. Ṣaçdı süm-i semendine encüm cevâhiri
   Dâmâd-ı çarḫ varın aña eyledi niṣâr
3. Oldı şafaḳ 'abâ-yı surḫ hilâl zeyn
   Ṣubḥuñ 'arûsı olmaġa çarḫ atına süvâr
4. Bu şâdlıḳla bir yere geldi melâ'ike
   Çarḫuñ ṭonatdı ḳal'aların tâbiş-i nehâr
5. Cân gözi ile seyr ider iken o 'âlemi

Ṭûş oldı anda çeşmüme bir ḳaṣr-ı zer-nigâr

6. Gördüm bir âsitâne ki göz görmemiş anı
   Gerdûn-medâr u kûh-vaḳâr u zemîn-ḳarâr
7. Didüm bu âsitânede kimdür didi ḫıred
   Ol efḍal-i zamâne vü mümtâz-ı rûzigâr
8. Bû Bekr-ṣıdḳ u ḥâmî-i dîn ü ‘Ömer-ẓafer
   ‘Oṣmân-ḥayâ ‘Alî-kerem ü Aḥmed-iştihâr
9. Keşşâf-ı müşkilât ya‘nî Paşa-zâde kim
   Ḳâ ‘il kelâm-ı manṭıḳına zümre-i kibâr
10. Anı niçe şebîh ideyin dest-i cûduna
    Kim reşḥası durur kefinüñ lücce-i biḥâr
11. ‘Ahdinde kimse iñlemez illâ meger ki kûh
    Dökmez kimesne göz yaşın illâ ki cûy-bâr
12. Bilmez dügün evini çanaġ ṭaşır ol kişi
    Beñzer dür ise işigüne çarḫ-ı zer-nigâr
13. Bişdi şu deñlü maṭbaḫ-ı sûrunda aṭ ‘ime
    Aldı naṣîb dânesini yirde mûr u mâr
14. Kef geçdi gerçi acından köpük ḳuṣup
    Oldı ġarîḳ-i ni ‘metüñe baḥr-i bî-kenâr
15. Çarḫ itmege dükânçe-i sûrunda dem-be-dem
    Oldı bedîd ḳulle-i ḫâverde bir nigâr
16. Bir câriyeñ durur ḫurşîd-i mihr-i çarḫ
    Ṭâs-ı sipihri başda götürür legençevâr
17. Yüklense ger cihân zeni ḳadrüñ ‘arûsınuñ
    Büker ḳaṭâr-ı tevsen-i çarḫuñ belini yâr
18. Vaṣf eylemekde ẕâtuñı ey Murtażâ-seḫâ
    Dürr ü cevâhir oldı zebânum çü Zülfiḳâr
19. Öndül virürse ‘arṣa-i naẓm içre şâ‘ire
    Meydân alurdı tevsen-i ṭab‘-ı süḫan-güzâr
20. Vaṣf-ı süvâr-i ḳadrüne ṭâḳat getürmege
    Urdum semend-i ṭab‘uma ben zeyn-i i‘tiẕâr
21. Ḳâṣır zebân-ı nâṭıḳa medḥinde ḥâmeveş
    Mühr ur **Fiġânî** aġzuña sen de devâtvâr
22. Tâ kim sipihr-i peyveste nev-‘arûsveş
    Her bâmdâd ola şafaḳ ġâje-i ‘iẕâr

23. Gelsün hemîşe baḫt ‘arûsı kenâruña
Olsun ḥarîm-i ḥürmetüñe perde-dâr[vâr]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Metâ‘-ı vaṣluñı ister göñül dâġ-ı sitem birle
Ṣanur kim ṣatılur Yûsuf niçe eşk-i direm [birle]
2. Fiġân ü dûd-ı âhumla diyâr-ı ‘ışḳa şâh oldum
İḥâṭa itdüm âfâḳı bu gün ṭabl u ‘alem birle
3. ‘Aceb mi naḳşına aldansa göñlüm deyr-i dünyânuñ
‘Âcâ’ib zîneti vardur bu gün birḳaç ṣanem birle
4. Cemâlüñ ṭîġ-i âhumdan anuñçün eylemez i‘râż
Zırh-pûş oldı ruḫsârı bu zülf-i ḫam-be-ḫam [birle]
5. Çekerdüm hecr-i ḳadd ü zülf-i yâri ey **Fiġânî** ben
Vücûdum nâ-tüvân oldı benüm bâr-ı elem birle

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Çözdükçe her seḥer o ṣanem zülfi bağını
Bâd-ı ṣabâ mu‘aṭṭar ider cân dimâġını
2. Ḥüsnüñ kitâbı remzine olmaġa muṭṭali‘
Encüm çıḳardı ṣubḥa felekde çerâġını
3. Gül ruḫlaruña kendüyi beñzetdügi içün
Jâle söyündürür ṣu ḳoyup gül ocaġını
4. Süsen ki giydi başına tâc-ı ḳalenderî
Añlatdı dehr zâviyesinde ferâġını
5. Cellâd-ı çeşmi ġamzesi ṭîġin çıḳardı[520] çün
Görsün **Fiġânî** her kişi başı yaraġını

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Gözümüñ ḳasrını[521] eylerse ḫayâlüñ nola cây
Şeh-i ‘âlemdür idinse yiridür ṣırça sarây

[520] çıkardı: takındı, D.
[521] ḳasrını: kaşını, D.

(25)

24b

2. Bâm-ı çarḫ üstine nâlem çıḳuban ṭıfl gibi
   Aşaġa inmege ḳorḳar çıġırup eydür vây
3. Şeb-i gafletde[522] gözüm ḫâb ile ceng eylemege
   Müjeden bağladı ey meh yine bir ḳara alay
4. Şu kadar gûşe-i humârda rusvây olduk
   İllere parmaḳla gösterir oldı bizi nây[523]
5. İllere ayagı taḳsîm idesin bezm içre
   Niçün ey sâḳî **Fiġânî** ḳuluña degmeye pây

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Yine enfâs-ı lebüñle ey Mesîḥ-i Ḫızr-pey
   Ḳâleb-i fersûdesi bâġ-ı cihânuñ oldı ḥay
2. Ḫil'at-i rengîn 'atâ ḳıldı ser-â-ser nev-bahâr
   Ḳara çulda gerçi ḳomışdı dıraḫtı bâd-ı dey
3. Gül gül olmışdur ḳızarup tâb-ı mülden 'ârıżı
   Şol ḳadar nûş eyledi[524] lâle çemen bezminde mey
4. Tîr-i dil-dûzuñ irüp revzenler açdı her ṭaraf
   Nâleler ḳılsa 'aceb mi üstüḫânum hem-çü ney
5. Şi'r-i pür-sûzum **Fiġânî** görse Ḫüsrev hâkde
   Sûziş-i şevḳiyle cânına urupdur niçe key

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Her kim dilerse aġ ola yüzi kefen gibi
   Ḳanlara boyasun tenini Kûhken gibi
2. Çâk itmez idi dâmene dek yaḳasın ḳabâ
   Sîne-be-sîne olsa saña pîrehen gibi
3. Cân gibi ṣaḳlasa nola cânâ cihân seni
   Sen cân olduñ anuñ ol saña ten gibi
4. Ben ol dilâverem ki getürdüm zamânede
   Zâl-i sipihrüñ arḳasını yire zen gibi

[522] Gafletde: fürkatde, D.

[523] Şu kadar gûşe-i humârda rusvây olduk / İllere parmaḳla gösterir oldı bizi nây: Bir nefes nalemi dem urmaga komaz diyüben / Gösterür illere parmakla beni bezmde nay, D.

[524] eyledi: eylemiş, D.

5. Olduñ **Fiġânî** tâ ki ser-âmed zamânede
   Serverlik eyle Ḫüsrev-i mülk-i süḫan gibi

[Ḳaṣîde]

Mefâ'îlü/ Fe'ûlün/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Şeh-i nücûm ile âheng-i rezm idüp şeb-i târ
   Ḳalâ'-ı ṭârem-i mînâ-nümâyı itdi ḥiṣâr
2. Basındı[525] ḳalb ü cenâḥı sipâh-ı deycûrun
   Şeh-i kevâkib idince sipihri câ-rı ḳarâr
3. Ṭopını ḳurdı tamâm itmeġe 'adû remye
   Burûca çıḳdı kevâkib kim eyleye peykâr
4. Sipâh-ı zengî-i deycûra itmege şeb-ḫûn
   Pusuya girmiş idi şehriyâr-i bâliş-i çâr
5. Bozuldı 'asker-i şâmuñ neberd ü heycâsı
   Çü ḫôr çeküp yine evreng-i çarḫa itdi şerâr
6. Hezir-i mûr çıḳup bîşe-zâr-ı gerdûna
   Bu gâv-i ḫâki urup pençesiyle kıldı şikâr
7. Ḫorôs-ı ṣubḥ açup uçdı bâl-i perrîni
   Sipihr mezra'ınuñ yidi dânesin ne ki var
8. Aḳıtdı çeşme-i ḫûrşîdi baḥr-i aḫdardan
   Şu'â' lülesi idi o çeşmenüñ zer-kâr
9. Bülend mertebe olmazdı ḫüsrev-i ḫâver
   Cenâb-ı 'izzetüñe sürmese yüzin her bâr
10. Muḥammedin Yûsuf-liḳâ Cenâbî Beg
    Ḫalîl ü Ḫıżr-ı 'ilm Mûsa-güftâr
11. Sipih mezranın ḥâṣılın yazar cev cev
    'Utârid eylemege 'arż kapuña her bâr
12. Baş egmeye şu ki emrüñe ḫâmeveş dâ'im
    Dili kesile döküp yaş olup siyeh-ruḫsâr
13. Ḳażâ siyâsete cellâd ü mâh-ı nev çengâl
    Sipihr 'arṣa-i kînüñde ser-nigûn ber dâr
14. Hilâl-i şâmî-i ebreş-süvâr-i ḳulle-i nişin
    Kimine ḥalḳa-be-gûşuñdur ey ḳamer-ruḫsâr
15. Ġubâr-ı sümm-i semendüñ ser-i ḫôra iklîl
    Ḫadîd-i pâye-i ḳadrüñ bu ḳubbe-i devvâr

[525] Basındı: Yaşındı, D.

16. Medâr-ı devletüñüñ bulımaya merkezini
    Demür ayaġ ile devr itse niçe yıl pergâr
17. Kimesne çekmedi açlıḳ devrüñde cezmâ[526]
    Ayaġa düşmedi kimse meger ki cür‘a-ine (…)[527]
18. Ümîd naḫlini dikdüm çü bâġ-ı luṭfuñda
    Bitüre ebr-i kefüñ ger olursa gevher-bâr
19. Düşinde görmedi Aḥmed niçe ḳaṣâ’idde
    Bu ṭarz-ı ḫâsı **Fiġânî** ki eyledi iẓhar
20. Bu deñlü lü’lü’-i ḫâṣı ma‘ânî baḥrinden
    Ṭalup çıḳardum ayaġuña itmege îṯâr
21. Ḫazef bahâsına almaz kimesne gûş eyle
    Cihânda olmaya żâyi‘ bu lü’lü’-i şehvâr
22. Elümde ḳulpı ḳalurdı şehâ nice tutsam
    ‘Aceb zamânede var mı benüm gibi bî-kâr
23. Yeter şikâyet-i faḳr u felâket-i devrân
    Götür du‘âya elüñ eyleme sözüñ ikṯâr
24. Niçe ki ḫüsrev-i ḫâver burûc-ı gerdûna
    Livâsını dike ḥükmini eyleye iẓhâr
25. Günüñ yig ola günüñden eyâ sipihr-i şeref
    Murâduñ üstine devr eyleye felek her bâr

[Ḳaṣîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Girince câme-i ḫâbe cihân-ı buḳalemûn
   Uyudı fitne-i ‘âlem kevâkib açdı ‘uyûn
2. Ḫurûs-ı ‘ârşa ġıdâ itmege yâḫûd ol şeb
   Kevâkib erzenin ölçerdi keyl ile gerdûn
3. Nücûm çeşmine çekmek dilerdi yâḫûd kuḥl
   Sipihr-i peyvesi çerhiñ ya zülf-i ġâliye-gûn
4. Cihânı almış idi hayli cünd-i şâkî
   İrince ḫüsrev-i ḫâver livâsın itdi nigûn
5. Geçüp oturdı çü taḫta o ḫüsrev-i gîtî
   Cihâna ṣaçdı açup der defîne-i medfûn

[526] Cezmâ: cevri, D.
[527] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır. Kelime divanda şu şekilde geçmektedir: “hâr”

6. Yumaġa çirk-i şebi câme-ḫâb-ı gerdûndan
   Getürdi çeşme-i ḫûr âb ḳurṣ-ı meh ṣâbûn
7. Cihâna mu‘cizesi ẓâhir oldı Mûsî-veş
   Çıḳardı çün yed-i beyżâyı ṣubḥ-dem gerdûn
8. Yüzini sürmek ile ḫâk-i pây-i Pâşâya
   İşini mihr-i cihân-tâb eyledi altun
9. Dikildi ṣancaġı dînüñ ḳalâ‘-ı küffâra
   Maḳar olalı semendüñ sümine şehr-i Budun
10. Ḳalâ‘ idinse hayâli ‘adû neberdüñde
    Ṣalınca şeş-der-i ḳahrı hecân ider hâmûn
11. Dem-i ġazâda atıldı çü ṭôp-ı ejder-dem
    Leşine ḳondı o dem kâfirüñ ḳara ḳuzġun
12. Önüñe kim dura ey Âṣaf-ı zamâne senüñ
    Başına yıḳar idüñ ḳaçmasa eger mel‘ûn
13. Kef-i seḫâña senüñ nice benzeye ‘ummân
    Yañuñda dâne-i ḫardal defîne-i Ḳârûn
14. Yüce şu deñlü sarâyuñ senüñ muallâdan
    Gice taḫt-ı ş̱erâdan bu kâh-i mînâgûn
15. Rumûz-ı mes’ele-i ‘adlüñ itmege taḥḳîḳ
    Çıḳardı ṣubḥa çerâġın kevâkib-i gerdûn
16. Bu sûz-ı felâket olur baña gülşen
    Ḫalîlüm olsa eger luṭf u cûduña maḳrûn
17. Kimesne rişte-i naẓmumı ḥabbeye almaz
    Cevâhir-i süḫanum olsa lü’lü’-i meknûn
18. Çerâġuñ olsun virgil bu ḫâb-ı ġafletden
    Fiġânî çâkerüñi etme ġayrîye memnûn
19. (…)[528]
    Götür du‘âya livâ gibi ellerüñ egnûn
20. Ḫıyâm-ı ḳadrüñe şems olsa şemme-i gerdûn
    Nite ki yüce bu ṭâḳ-ı muḳarnes-i gerdûn

Ve leh-û eyzan

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Çeşmüñ ki mîşeye girdi şîr-i jiyân gibi
   Dil almaġa puşuda yatur Ḳahramân gibi

[528] Mecmuada bu mısra yoktur. Divanda şu şekilde geçmektedir: “Yeter şikâyet-i fakr ü felâket-i devrân”

2. Her kârbân ki ṭûş ola tâlân ider gözüñ
   Alup eline tîr ü kemân Türkmân gibi
3. Zülfüñde dil ḥarâmî gözüñden ḥaẕer ider
   Derbend içinde gice ḳalan kârbân [gibi]
4. Vay ki sürindi aşaġı yuḳaru kirpigüñ
   Cârûbuñ olmaġa şu fülân bin fülân [gibi]
5. Çeşmüñ **Fiġânî**yi nola aşmazsa kirpüge
   Biñ biñ ḳulı var öñin revân Erdevân [gibi]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Serv gibi baş çeküp her kim dimez dehre beli
   Her neye dirseñ irer gül-zâr-ı 'âlemde eli
2. Dâneden kem şan bu 'âlem-i keşt-zârın cev-be-cev
   Yile virdi hırmenüñ bâd-ı hevâdur ḥaşılı
3. Şöyle ġarḳ itdi cihânı seyl-i eşküm sû-be-sû
   Yidi deryâdur görinen baḥr-i eşküm sâḥili
4. Bâḳî sanmañ çarḫ-ı gerdûnuñ sarâyın fânîdür
   Her vücûda gelenüñ şâhâ 'ademdür menzili
5. Çünki erdi[529] **Fiġânî** cân virüp cânâneye
   Ara yirde çihre-i maḳṣûda tendür ḥâyli

25a

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Sevdi göñlüm bâġ-ı ḥüsnüñ bir gül-i ḫandânını
   İñledür ḫâr-ı belâda bülbül-i nâlânını
2. Çâr-sû-yı 'ışḳ içinde dil metâ'ın almaġa
   Merdüm-i çeşmüm pür itdi sîm ile dâmânını
3. Lâle-zâr itdüm gözüm yaşıyla bâġ-ı 'âlemi
   Ey ciger pergâlesi aḳıtma baġrum ḳanını
4. Yılduzı düşdi meh-i bedrüñ işi oldı tamâm
   Rûşen idelden yüziñ[530] mihri sipihr eyvânını
5. Ḫayl-i ġam bulmaz ẓafer âhen ḥişâruñdur dile
   Şaḳla sîneñde **Fiġânî** yâruñuñ peykânını

[529] erdi: irerdi, D.
[530] Yüziñ:yüzi, D.

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

1. Burc-ı şeref üzre görüp ol ruḫları mâhı
   Âhum sevinüp gök yüzine atdı külâhı
2. Varduḳça çemen seyrine göz degmemek içün
   Ol gözleri mestâneyi sen ṣaḳla İlâhî
3. Oḳ gibi beni baġrına baṣardı kemânuñ
   Bir kez gözi ucıyle ḳılaydı nigâhı
4. Dil mürdesini düşde didüm kim ider iḥyâ
   Gösterdi baña Ḥażret-i ‘Îsâ Memi şâhı
5. Yâr işigini bekle odur maṭlab-ı a‘lâ
   Terk eyle **Figânî** yüri var manṣıb u câhı

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. ‘Azm-i şikâr idince şeh-i Ḳahramân-ı ceng
   Ser-geşte oldı ḫavfla bu nîl-gûn neheng
2. Aldı kemân-ı Rüstemi Zâl-i felek ele
   Derrende cân-verlere atmag içün ḫadeng
3. Ḳavs-i ḳuzaḥ ḳanadı çü minḳârı mâh-ı nev
   ‘Anḳâ-yı çarha cirm-i dırahşân-ı mihr çeng
4. ‘Anḳâ iken ḥamâme gibi çizginür döner
   Ser-geşte oldı ḫavfüñ ile çarḫ-ı nîl-reng
5. İskender-i veġâ vü Nerîmân-ı kâr-zâr
   İsfendiyâr-ı ma‘reke Efrâsiyâb-ı ceng
6. Sulṭân-ı berr ü baḥr Süleymân-ı şarḳ u ġarb
   Ṣâḥib-ḳırân-ı dehr şehenşâh-ı nîk-neng
7. Faḫr idinürdi ey şeh-i gerdûn-kevkebe
   Ṭutsa rikâbın âṣafuñuñ Ḫüsrev ü Heşeng
8. Kem ḳullaruñ durur ki ṣalınmışdur uçlara
   Sulṭân-ı Mıṣr şâh-ı ‘âcem Erdel ü Fireng
9. Telḫ olduġına kâm-ı baḥr bu durur sebeb
   Ṣu oldı ḫavf-ı ṭîġuñ ile zühre-i neheng
10. Şol ḥaddedür sükûn ü vaḳârun ki olmaya
    Bâr-ı girân-ı ḥaşmetüñe kûh-ı Ḳâf deng
11. Cândan ümîdi kesdi görüp berḳ-i ṭîġuñı

Gökde bulutla ceng ü cidâl eyleyen peleng

12. Olup ḥavâle ṣıtma gibi gör ki şeş-perüñ
    Dâr-ı cihânı eyledi anun gözine teng
13. Destüñe ḳonalı senüñ ey şâh-bâz-ı ḳadr
    Oldı sipihr beyżâları ayaġına zeng
14. Her kim tekâvür üzre göre dir seni şehâ
    Sulṭân-ı ḫâver-i felek-i lâciverd-reng
15. Ṭab‘-ı **Fiġânî** yüksek uçardı Hümâ gibi
    Şâh-ı yegâne eylerse raġbet-i güleng
16. Ṭab‘um semendini ḳoşaram ehl-i naẓm olan
    Meydâna gelsün eylemesün hiç ‘öẕr-i leng
17. Terk eyle lâfı dâver-i devrâna ḳıl du‘â
    Ṭab‘ ’un çü kaldı midḥat-i ẕâtında lâl ü deng
18. Terk-i felek nitekim alup destine ḫadeng
    Naḫcîr ḳaṣdına ata her yana ol ḫadeng
19. Ḫûrşîd mâkiyânî ola bezmüñe kebâb
    Muṭrib o bezme Zöhre-i zehrâ-yı şûḫ u şeng

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan gazel

1. Sürdüñ sipihrüñ üstine dün gice yol
   Ey dûd-ı âh dünyede var yirden üstün ol
2. Girdâb-ı ‘ışḳa halḳa-i nûn oldı bu cihân
   Anuñ içine noḳṭa gibi eyledüm ḥulûl
3. Dîvânelük vilâyetinüñ beglerin görüp
   Ḳaçdı ‘adem diyârına dek ‘asker-i ‘uḳûl
4. Dil dökmek ile câna girişdi o ṭîġ-i yâr
   Deryâya dil döküp nitekim baḥr ider duḫûl
5. Ṣorsam dehânına dil-i güm-geşteden ḫaber
   Dir ey **Fiġânî** gitdi ‘adem milketine ol

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Murâdı göñlümüñ senden vefâdur
   Ki ol cevr ile çoḳdan mübtelâdur

2. Benüm her ḥâlümi ḫâl-i siyâhuñ
   Bilür bilmezlenür yüzi ḳaradur
3. Kimüñ kim bir büt-i sîmîn-teni yoḳ
   Eger şâh-ı cihân ise gedâdur
4. Meges el açuban zârîlıġ eyler
   Murâdı ḥâl ile dilden du‘âdur
5. Aḳar sudur meger gönlüm **Fiġânî**
   Ki her serve aḳar gönül belâdur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. ‘Îsî lebüñüñ işideliden maḳâlını
   Ṣaḥn-ı çemende ġoncalaruñ ṣorma ḥâlini
2. Ber-dâr itme ‘arṣa-i ḥüsnüñde raḥm ḳıl
   Boynuña alma zülf-i siyâhuñ vebâlini
3. Naḫl-i gül ile birlige yetürdi servi bâġ
   Seyr itse yâr gülşeni ṣalını ṣalını
4. Taḳdım[531] hilâl ḥalḳasını gûşına hemân
   Meydân içinde baṣan erüñ çarḫ Zâlını
5. Naẓm it firâḳ ehline derd-i derûnuñı
   Şâ‘ir odur **Fiġânî** diye vasf[532]-ı ḥâlini

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Dökmege ḳanını ḫalḳıñ ki müjeñ âl eyler
   Bize geldükçe doḳınmaz geçer ihmâl eyler
2. Merdüm-i dîde kenâr itmege ol serv-ḳadi
   Yitmiş iki dereden su getürüp âl eyler
3. Dâne-i ḫâlüñe meylüm ṭuyup İblîs raḳîb
   Beni Âdem gibi dergehüñde iḍlâl eyler
4. Ṭoġrulıḳ itdügüm içün midür ol serv-i revân
   Sâye-veş yirlere çalar beni pâ-mâl eyler
5. Gül yüzüñsüz idemez ṭab‘-ı **Fiġânî** efġân
   Bülbülüñ saflıgını faṣl-ı ḫazân lâl eyler

[531] Taḳdım: Taḳdı, D.
[532] Vasf: hasb, D.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Câ-be-câ ey sîm-ten sînemde dâġ-ı ḫûn-feşân
   Aṭlas-ı zerd üstine altun beneklerdür hemân
2. Şâh-ı 'ışḳam oldı âfâḳ içre ey ḥûrşîd-ḫad
   Dûd-ı âhum üstime bir lâciverdî sâye-bân
3. Gitdi âhum 'arş ḳandîlin çıḳup uyarmaġa
   Dûd-ı âhum anuñ emredince[533] götürdi nerdübân
4. Yirde gökde ẕerre-veş ṣabr ü ḳarârum ḳalmadı
   Göreliden gün yüzüni ey meh-i nâ-mihr-bân

(26)

25b

5. Ey **Fiġânî** bu gice sevdâ-yı zülf-i yâr ile
   Dûd-ı âhum başın alup göklere oldı revân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Zaḫm-i nâḫun bâġ-ı sînemde gülistândur baña
   Kesdügüm herbir elif serv-i ḫırâmândur baña
2. Cân virürken ḥasret-i la'lüñle künc-i ḥücrede
   Ḳatre ḳatre ṣu viren ey ġonca peykândur [bana]
3. 'Arż-ı dîdâr eylemezseñ dûzâh olur kâ'inât
   Sensüz ey ḥûr-ı behiştî ravża rusvaydır[534] baña
4. Ḳatlüme ḫançer çeküp âzürde ḳılma destüni
   Sevsen-i âzâdı bâġuñ ṭîġ-i burrândur baña
5. Ẕevḳ ideydi dirdi Câmî ṭab'umuñ keyfiyyetin
   Ey **Fiġânî** ma'rifet bezminde Selmândur baña

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Nâz eyle çünki vardur eyâ serv-i gül-'iẕâr
   Gülzâr-ı ġamda bencileyin bülbülüñ hezâr

[533] emredince: önünce, D.
[534] Rusvadur: zindandur, D.

2. Sultân-ı ‘ışḳ oldı şerâr ile dûd-ı âh
   Ṣaḥrâ-yı ġamda üstüme bir çetr-i zer-nigâr
3. Şol ḳanlu ḳanlu dâg ile bu cism-i nâ-tüvân
   Oldı şeh-i belâya bir altun benekli zâr
4. Esrâr-ı ‘ışḳuñ añlayalı ḥaletin şehâ
   Terkîb-i cismüm eyledi bâd-ı fenâ ġubâr
5. Kimdür **Fiġânî** dir iseñ eyâ Ḫüsrev-i zamân
   Bir derd esîri ‘ışḳ ile Ferhâd-ı rûzigâr

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Dâġlarla sînemi naḳş-ı nigâr itsem gerek
   Yâre bu resm ile kendüm âşikâr itsem gerek
2. Merve ḥaḳḳiyçün safâ ile şehâ sa‘yüm budur
   Ka‘be-i kûyuñda cismüm ḫâkisâr itsem gerek
3. Ruḫlaruñ hecrile cânâ dem-be-dem ḳan aġlayup
   Ġam beyâbânın ser-â-ser lâle-zâr [itsem gerek]
4. Niçe bir ṣabr edeyin cevr ü cefâña dostum
   Ṣabr u ṭâḳat ḳalmadı terk-i diyâr [itsem gerek]
5. Her ḳaçan bir serv-i ḳaddüñ la‘lini medḥ eylesem
   Şi‘r-i mevzûnum **Fiġânî** âb-dâr itsem gerek

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Hecrüñde gördügüñ bu ṭoḳuz ser-nigûn ḳabâb
   Deryâ-yı eşküm üzre benüm oldı bir ḥabâb
2. Vaṣlı metâ‘ın alur idüm naḳd-i cân ile
   Bâzâr içinde râst degül evdeki ḥisâb
3. Ḫâlüñ ġamı şu deñlü ẓa‘îf eyledi beni
   Kim sâye-bân idinsem olurdı per-i ẕübâb
4. Zülfi ucında eylese ruḫsârını ‘ayân
   Dirler ki doġdı cânib-i maġribden âfitâb
5. Dîdâr-ı yâri görmege bir dem **Fiġânî**yâ
   Gözler idüp ḥabâbı aḳar sür‘at ile âb

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ṭâḳ-ı eflâki yaḳardum âh-ı âteşnâkden
   Seyl-i eşküm irmeseydi dîde-i ġamnâkden
2. Fürḳat-i nâr-ı ceḥîmüñ şöyle yaḳdı kim beni
   Şimdi odlar ṣaçılur bu sîne-i ṣad-çâkden
3. Ey kemân-ebrû ṣaḳın kim nev-cevânsın âhdan
   Tìr-i âh-ı 'âşıḳ eyler çün güder eflâkden
4. Pâdişehler başına gevher urınur şevḳden
   Zülfi götürürler ben ġubâr-ı ḫâkden
5. Gerçi ḥayrân olmışam ḫaṭṭ-ı ġubâr-ı la'line
   Ey **Fiġânî** mest olup geçmek gerek tiryâkden

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ve leh-û eyzan

1. Baḥr-i firâḳa düşdüm çün irmedüm kenâra
   Ey Ḫıżr-ı cân iriş kim ola bu derde çâre
2. Zülfüñ şebinde cânâ şol deñlü aġladum kim
   Oldı felekde ebrüñ yüregi pâre pâre
3. Hecrüñ şebine çün kim açıldı rûz-ı baḫtum
   Bes niçe bî-ġam olam ben baḫtı güni ḳara
4. Maḳṣûduñ ey güneş ger cân ise işte al kim
   Ḳaşuñ hilâl idüpdür döymez çoḳ intiẓâra
5. Şem'-i ruḫuñ firâḳı yaḳdı **Fiġânî** cânın
   (…)[535]

[535] Mecmuada bu mısra yazılmamıştır. Divanda bu mısra şu şekilde geçmektedir: "Olsun anun yiri nur göz göre yandı nara"

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Câm-ı ‘ışḳuñ şevḳ ile nûş itmişem Rûz-ı Elest
   Ṣanmañuz kim ẓâhirâ meyden olupdur cân mest
2. Şem‘-i ruḫsârına yâruñ dil düşüp pervâneveş
   Perr ü bâlin nâr-ı hicrân ile itmişdür şikest
3. Ol ḳamer ṭal‘atluya nâẓır olaldan cümle ḫalḳ
   Mâh ü mihrüñ zerre-i kemterden oldı ḳadri pest
4. Göreliden ḳâmetin ol serv-i ḳaddüñ nâreven
   Gör ne ta‘ẓîm ile durup baġlamışdur ḳarşu dest
5. Mest görüp kûyında ‘ayb itmeñ **Fiġânî**yi ki ol
   Bir leb-i mey-gûn firâḳından olupdur mey-perest

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Saña ġamzeñle kim dir ḳaṣd-ı cân it
   Çeküp ḫançerlerüñ her demde ḳan it
2. Cihân bâġına ‘arż eyle cemâlüñ
   Serâser lâle-zârı gülsitân it
3. Güneş lâf eylemiş ey mâh sen de
   Atup gökden uçur ḫâr-ı cihân it
4. Getür sînemde ṣaḳla ‘ışḳ-ı yâri
   Ol âteş-bâzı küliyle nihân it
5. Gerekdür gülşene âvâz-ı bülbül
   Fiġânî ḳûy-ı dil-berde fiġân it

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Çarḫa âhum gice ey meh çekmese yalıñ ḳılıç
   Böyle encüm içine yir yir ḳıran girmezdi hîç
2. Öykünürse yâra ey engüşt-i ṭîġ-i âb-dâr
   Bir gice gökde mâhı durduġı yirde iki biç
3. Bu dil-i güm-geşteye ṣorsam eger virmez cevâb

Ey güneş yoḳdur dehânuñ ẕerrece var ise hîç

4. Ḥalḳa olmış bir yılanı ṣandum ey servüm görün
   ‘Ârızuñ üstinde bu zülf-i ‘anber pîç pîç
5. Ey **Fiġânî** çün fenâ bezmine başduñ ayaġı
   Nüh sipihrüñ bu ṭoḳuz peymânesin bir yerden iç

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḥamdü li’llâh kim yine dil-ber bizümle yâr imiş
   Ṣâd-mânum kim dilâ başumda devlet var imiş
2. Dirler idi ol ṣanem nâzüklük ile dil alur
   Aldı gönlüm nâz ile Allâh ki nâzük yâr imiş
3. Ey perî yüzlüm direm varma raḳîbe ḳıl ḥaẕer
   Fitnesine aldanup virme göñül mekkâr imiş
4. Hey ne âfet dil-rübâsın her ḳılında zülfüñüñ
   Yolına cânlar virür biñ biñ göñül ber-dâr imiş
5. Her ḳaçan yazsam nigârâ la‘lüñ evṣâfın senüñ
   İşidenler dir **Fiġânî** ḫoş şeker-güftâr imiş

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. La‘lüñi emsem didüm ol an döndürdi yüzin
   Ṣanma ben dil-ḫasteden cânân döndürdi yüzin

26a

2. Gördügü kim bir serv-ḳâmetdür gelen biñ nâz ile
   Ḫacletinden zâhid-i nâdân döndürdi yüzin
3. Dönmedi çevgân-ı zülfüñden serim ey şeh-süvâr
   Bir kezin urmaġ ile ġalṭân döndürdi [yüzin]
4. Ey gözim yaşı revân it ey ciger olġıl kebâb
   Bendesinden şâh-ı ‘âlîşan döndürdi [yüzin]
5. Gördiler te’s̲îr ḳılmazmış naṣîḥat ‘âşıḳa
   Cümlete yâhû diyüp iḫvân döndürdi [yüzin]
6. Bildi kim vaṣlından ayru ber-murâd olmaḳ muḥâl
   Dûr olup bîmârdan dermân döndürdi [yüzin]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Her ḳaçan ol bî-vefâ aġyâr ile sâġar çeker
   ‘Âşıḳ-ı dil-ḫasteler ḳanlar yudar ġamlar çeker
2. Dôstlar bilsem günâhum neyledüm ol dil-bere
   Ḫışm idüp mestâne çeşmi ḳatlüme ḫançer çeker
3. Ḫançer-i la‘lüñle cânâ dil belâ bezminde ah
   Dem-be-dem ḳan aġlayup ḳanlar yudar semler çeker
4. Âh-ı Âteş-nâkümi kim görse başum üzre dir
   Bende-i maḳbûlıdur şâhuñ livâ-yı zer çeker
5. ‘Âlemüñ sulṭânıyam dirse **Fiġânî** vechi var
   Ḫâk-i pâyuñdan efendi başına efser çeker

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ḳâmet-i ḫam-geştemüz gûy-ı belâ çevgânıdur
   Şeh-süvârum ‘arṣa-i ‘ışḳuñ atıñ[536] meydânıdur
2. Ṭopuñ aġsun göklere ey âh-ı âteş-bâr kim
   Ḳal‘a-i gerdûn senüñ bir ṭopuñuñ vîrânıdur
3. Ẕerreler ṣanma felek bu şîşe-i ḫûrşîd ile
   Nev-‘arûs-ı ḥüsnüñüñ ey meh gülâb-efşânıdur
4. Kim ki bir şâh-ı cemâlüñ ‘ışḳına oldı esîr
   Pâdişâh-ı heft-kişver ‘âlemüñ sulṭânıdur
5. ‘Ârṣa-gâh-ı ġamda bu çevgân-ı dûd-ı âhumuñ
   Ey **Fiġânî** nüh felek bir gûy-ı ser-gerdânıdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Vâdî-i ġamda benem Mecnûn gibi nâ-şâd olan
   Bîsütûn-ı ġamda dil ṭıflı durur Ferhâd olan
2. Vâmıḳ u Ferhâd ü Mecnûn ancaḳ añlar derdümi
   Bilür üstâduñ cihânda ḳadrini üstâd olan

[536] atın: anun, D.

3. Câm-ı mey tesbîḥum ü mey-ḫânedür Beytü'l-ḥarem
   Nâm-ı dilberdür zebânümde hemân evrâd olan
4. Mescid olmaz ise zâhid ḥâżıruñ mey-ḫânelik
   Neylesün nitsün cenâb-ı dil-rübâdan yâd olan
5. Ey **Fiġânî**ye naṣîḥat eyleyen gel fâriġ ol
   Pîr pendin eslemez rüsvâ-yı mâder-zâd olan

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Âh kim ḫâlî degül bir laḥẓa gönlüm âhdan
   Neylesün bî-çâre dil ḳurtulmadı eyvâhdan
2. Dil-berâ seng-i raḳîbüñden ṣaḳınsa dil nola
   'Âşıḳ olan kişi ṣaḳlar sevdügin bed-ḫâhdan
3. Sîneme çekdüm 'Alînüñ Ẕülfiḳârı şeklini
   Hem anuñ etrâfını zeyn eyledüm ya Şâhdan
4. Ser-nigûn gördüm bu gün aġyâr-ı merdûdı yine
   Beñzer ol şeyṭânı sürdüñ ey melek dergâhdan
5. Âh-ı fürḳatden **Fiġânî** ölse cânâ ṭañmıdur
   Niçeler öldi bilürsin derd ile bu âhdan

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyzan

1. Beni egri çıḳarmasun yanuñda ḫançer-i ser-tîz
   Yüzine sürmesün alup bir avuç ḳanum ol hûn-rîz
2. Çıḳan baġrumdaki başla olupdur ġarḳa-i Sürḫâb
   Ḫayâl-i yâr şâhıdur gönül taḫtı durur Tebrîz
3. Şeh-i 'ışḳam ḳulaġumda yaraşur olsa gevherler
   Ḳulaġum doldurı sögse n'ola ol la'l-i gevher-rîz
4. Yüzin görüp murâda irmek isterseñ ḳomaz zülfeyn
   Ġurûba varmadın ḫûrşîdimiş menzile şeb-ḫîz
5. Beri yanında dünyânuñ ṣebâtı yoḳ çü fânîdür
   Geçelüm öte yanına **Fiġânî** rûzigâruñ tîz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ve leh-û eyzan

1. Ḳurdu ṣahn-ı çemene ḫayme-i dîbâ nev-rûz
   Lâleden aldı ele câm-ı muṣaffâ nev-rûz
2. Virdi şâh-ı güle gül-zâr-ı cinânuñ ḫaberin
   Oldı bâd-ı seherî gibi sebük-pâ nev-rûz
3. Bezm-i gülşende idüp ḳâmet-i ra'nâsını 'arż
   Geydi cânâne-ṣıfat câme-i ḫaḍrâ nev-rûz
4. Lâleden ḥoḳḳa ile meşrebi iẓhâr eyler
   Gösterüp dehre yine âyîn-i 'Îsâ-nev-rûz
5. Vaṣf ider ḫaṭṭ-ı dehânını **Fiġânî**yi diyen
   Sâġar-ı gülle ider bülbüli gûyâ nev-rûz

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyzan

1. Aġlamazsa beni bir dem acıyup didelerüm
   Göreyin ṭursun iki gözine ḫûn-ı cigerüm
2. Yirden üstün ola gerdûn göreyin ḥaşre degin
   Ki cihân içre benüm üstime bu kadar dönerüm
3. Görinen ṣanma şafaḳ dün gice çarḫuñ ey meh
   Yüzini ḳana yudı sille-i âh-ı seḥerüm
4. Cân virüp cân alıyor bister-i miḥnetde göñül
   Aġlasun anuñ içün ḳanlar dîdelerüm
5. Ġam-ı hecrüñle **Fiġânî** ruhı gül-gûn oldı
   Daḫı rahm itmesin aña eyâ sîm-berüm

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Ḥasret odına ṭîġi nigâruñ zebânedür
   Cevherleri yüzinde şererden nişânedür
1. Yanuñda murġ-ı dil nola ârâm eylese
   Ṭîġ-i mücevherüñ aña çün âb ü dânedür
2. Ṭîġuñ sipihr cevheri bir bir kevâkibi
   Ḫûn-ı dilüm yüzinde şafaḳdan nişânedür

3. Bir baḥrdür kefüñdeki şemşîr-i âb-dâr
   Yir yir içinde gevheri dürr-i yegânedür
4. Şi‘rüñ **Fiġânî** ol şeh-i mülk-i melâḥatüñ
   Evṣâf-ı ṭîġi ile pür âb-ı revânedür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yüz virmesün meded diñüz ol mâh-pâreye
   Şol ḫâl ü ḫaṭ dinen bir iki yüzi ḳaraya
2. Ṭîġuñ şu deñlü zaḫmüme ḳan aġladur ki âh
   Sînemde acır oldı begüm yara yaraya
3. Ġarḳ eyler idi mevc-i belâ dil sefînesin
   Cân hevâ-yı zülfüñ ile vardı ḳaraya
4. Kûyuñda ḳatre ḳatre sirişküm benüm hemân
   Ey meh felekde beñzedi yer yer sitâreye
5. Mihrüñ zevâlden başı ḳurtulmaz **Fiġânî**yâ
   Kim ḳoşdı yâri sâye diyen yüzi ḳaraya

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Cihân bâġı bahârını nidem ol nev-bahârumsuz
   Gerekmez ravża-i cennet riyaz-ı gül-‘iẕârsuz
2. Yañılmaz bir nefes eşküm bu çeşm-i ḫûn-feşânumdan
   Aḳar ceyḥûn-veş ṣar ṣar o serv-i cûy-bârumsuz

(27)

26b

3. Felek zeyn etmesün iñen bu mihr ü mâh ile kendün
   Ki gelmez ẕerre deñlüce cihân naḳşı nigâmsuz
4. Firâḳ-ı künc-i ġam içre ne müşkil derd olur yâ Rab
   Esîr-i derd ü ġam olmaḳ o şâh-ı şeh-süvârumsuz
5. **Fiġânî** rûz ü şeb her dem bu fânî gülsitân içre
   Geçürdi ‘ömri zâr ile dirîġâ gül-‘iẕârumsuz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Deşt-i ġamda bu yemi Mecnûn-ı nâ-şâd eylemez
   İtdügüm kârı belâ kûhında Ferhâd eylemez
2. Gözlerüm giryân işüm efġân ü dil nâlân hem
   İş var kim baña ol ḫûr-i perî-zâd eylemez
3. Tîşe-i ġamda ne ḳan aġladuġunı Kûh-ken
   Başına doḳınmayan bilmez anı yâd eylemez
4. Niçe ger ‘âḳıl dutarsa üstüñe aldanma çarḫ
   Bir Süleymân var mı taḫtın dehr berbâd [eylemez]
5. Sikke-i mermerde ḳazduñ Bîsütûn-ı ‘ışḳda
   İtdügüñ kârı **Fiġânî** degme üstâd eylemez

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyzan

1. Yüzüm zerd ü yaşum al oldı dirsem yâran añlar
   Miyânuñ fikri mû ḳıldı tenüm dirsem ḫayâl anlar
2. Bilen nefsin bilür Rabbin demiş hûn Sâḳî-i Kevs̱er
   Bu sırrı ẓâhir ü bâṭın ḥaḳîḳat ehli ḥâl añlar
3. Ḫarâbat ehli fâsıḳdur diyü ṭa‘n eyleme zâhid
   Cihânda bunlaruñ keyfiyyet-i ḥâlin ricâl añlar
4. Cemâlüñ muṣḥafı üzre ḳonılmış noḳṭadur cânâ
   Velî bâdî naẓarda kim görürse anı ḫâl [añlar]
5. Vücûd-ı vâcibi fehm eyleyendür ‘ârif-i bi’llâh
   Ser-â-ser ‘âlemi bunlar bugün ẓıll-i ẓılâl añlar
6. Yüzüm def ḳâmetüm çeng oldı ġamdan dir isem dil-dâr
   Baña cevr ü cefâ eyler sözümi ḳîl u ḳâl añlar
7. **Fiġânî** sûz-ı Ḫüsrevden yaḳarsın şem‘-i eş‘ârı
   Nezâketde Ḥasan sensin ḫayâlâtüñ Kemâl anlar

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Aġzuñ ḥadîs̱ine açımaz ẕerrece dehân
   Esrâr-ı ġaybe vâḳıf olan ṭab‘-ı ḫurdedân

2. Ey serv-i ḫoş-ḫırâm ṣaḳın yoluña gelür
   Her sûya ṣu gibi gel aḳıtma yaşum revân
3. Gözden çıḳalı gelmedi hîç ‘aynuma yaşum
   Merdüm gibi ki eyleye kendü yirinde ḳan
4. Rûmuñ Kemâli dirler idi baña şüphesiz
   Görse kemâl-i ḳudretümi ehl-i Işfahân
5. Meddâḥ olalı saña eyâ Müşteri-cebin
   Oldı **Fiġânî** ‘arṣa-i naẓm içre pehlevân

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ger ṭîġ-i hecr ile çıḳa cân tenden ey perî
   Çıḳmaz göñülden ölmek ile ġamzeñ oḳları
2. Gökler yüzine çıḳmaġa zencîrler durur
   Ṣanmañ şerâredür ki ṣaçar âhum ejderi
3. Döndürdi âsumâna hilâl ü nücûm ile
   Kûyuñda na‘lçeñ ile ol kebkebüñ yiri
4. Jûlîde mû başumda siyeh şemledür baña
   Ġam tekye-gâhınuñ benem ey dost ḳalenderi
5. Kâfir raḳîbi yaratup itmege helâk
   Oldı **Fiġânî** ‘arṣa-i ‘ışḳuñ ġażanferi

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Ḫâme-i ḳudretle yazdı naḳş-bend-i Ḳâf u Nûn
   Ḥüsn ü ḫulḳ ile seni ser-defter-i mâ yeṣturûn
2. Sâkin olaldan maḥalleñde raḳîb-i nâ-sezâ
   Reşk idübdür cân ü dil *yâ leyte ḳavmî ya‘lemûn*[537]
3. Len tenâlü’l-birre ḥattâ tünfiḳû dirsem revâ
   Baş u cân terk idelüm kül ledeynâ muḥḍarûn
4. ‘Âşıḳ-ı ṣâdıḳ benem ‘ışḳuñ yolunda râstî
   Ṣıdḳ-ı dâ‘vâma delîl inn’el naḫnü’s-ṣâdıḳûn
5. Bu **Fiġânî** çeşmi ḫûn-rîz-i belâ-âmîz iken
   Eyledi teslîm-i cân *innâ ileyhi râci‘ûn*[538]

[537] Mecmuada bu kısım Arapça’dır: “*yâ leyte ḳavmî ya‘lemûn*”
[538] Mecmuada bu kısım Arapça’dır: “*innâ ileyhi râci‘ûn*”

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyzan

1. Ḳaşlaruñ ṭuġrası cânâ âfitâb üstindedür
   Şekl-i bi’smi’llâha beñzer kim kitâb üstindedür
2. Âfitâb-ı ‘âlem-ârâ gördügince ruḫlaruñ
   Ẕerre-veş ditrer felek üzre ḥicâb [üstindedür]
3. Dâġlar yaḳdum ruḫuñ şevḳiyle dilde lâle-vâr
   Ol sebebdendür ki ḳalbüm inkılap üstindedür
4. ‘Âḳıl iseñ ‘âlemüñ naḳşın görüp meyl eyleme
   Köhne bir virânedür bünyâdı âb üstindedür
5. Ṭutalum kim ser-be-ser sulṭân-ı ‘âlemsin bu gün
   Ey **Fiġânî** menzilüñ âḫir türâb üstindedür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḫâlüñ ġamıyla tâzeledüm sîne dâġını
   Yaḳdum dil ehlinüñ o söyünmiş çerâġını
2. Başın elinde gördi bu bezm-i zamânede
   Her kim ki içdi câm-ı maḥabbet ayaġını
3. Fenn-i cefâda zülfine ey dil belî diyüp
   Mengûş-ı yâr ṭutdı öñinde ḳulaġını
4. Tâtâr-ı zülfi yâdına ‘azm-i sefer ḳılan
   Kûy-ı belâda eylesün evvel ḳonaġını
5. Görsem **Fiġânî** câm-ı mey içre ḥabâb-ı al
   Deşt-i belâda yâd iderem cem otağını

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Demidür ḳanlar aġlarsam eger ey çeşm-i pür-ḫûnum
   Ḳabâ-yı al geymişdür bu gün ol ḫaddi gül-gûnum
2. Yüzüme bir güle baḳup tebessüm itdi ol ġonca
   Açıl gül ey gül baḫtum sevin ey ḳalb-i maḥzûnum
3. Göñül kûyuñda şu deñlü yıllar yeldi yöpürdi
   Dimez ol saçları Leylâ benüm âvâre Mecnûnum

4. Nigâr ise ferâġatde göñül âlâm ü miḥnetde
   Niçe ‘arżedeyim ya Rab benüm ḥâl-i diger-gûnum
5. **Fiġânî** sâye-veş anuñ nola yoluñda ḫâk olsañ
   Ḫırâmânî ḫırâmânî yürür ol ḳaddi mevzunum

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Bu ḫâristân-ı ‘âlemde açılmazsa gül-i maḳṣûd
   Ne ġam ey bülbül-i cân çünki gülzâr-ı ‘adem mevcûd
2. Urupdur başuma cellâd-ı ġamzeñ niçe ḳızmış mîḫ
   Gözümden uçları çıḳdı degül müjgân-ı ḫûn-âlûd
3. Ruḫuñda ḫâl-i yek-tâneyle baḥṣ-i iştirâk eyler
   ‘Aceb mi ehl-i Hind oda yaḳarsa kâfir oldı ‘ûd
4. Ḳomadı yir yaşum rûy-ı zemîni ġarḳ-ı âb itdi
   Anuñçün dûd-ı âhum yir yir oldı göklere memdûd

27a

5. Tecellî-i ṣafâ-yı ṣayḳal-i mir’ât-i ḫâverden
   O mâhuñ ‘aks-i ḥüsnidür **Fiġânî** mâ-hüve’l-maḳṣûd

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyzan

1. Ne tîr-endâz olur ḳalbüñ kemânı
   Belürmez sînede tîrüñ nişânı
2. Şu ḫûnî çeşmüñüñ üstine ey cân
   Düşer va’llâh ḥarâmîlik nişânı
3. Şebîḫûn itmege ḫaṭṭuñ çerisin
   Çıḳup yaġma ider dârü’l-emânı
4. Vefâ it cevri ḳo ey ṣûḫ-ı ṭannâz
   Geçer ḳalmaz güzelligüñ zamânı
5. Virür zülfi gibi göñli hevâya
   Niçe bî-raḥm olur yâruñ **Fiġânî**

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Cihâna 'ışḳ ile geldüm ne mâlum ne menâlum var
   Ḳanâ'at gencine ḳâni' olalı ḫoşca ḥâlüm [var]
2. Gerekmez ẕerrece zâhid cihânuñ mihr ile mâhı
   Benüm bir yüzi gün alnı ḳamer ḳaşı hilâlüm [var]
3. Dehânı sırrına yoḳdur sözüm kim ẕerrece cânâ
   Miyânuñ vaṣfı kılmakda bir ince ḫayâlüm [var]
4. Efendim saña lâyıḳ cândan özge nesne yoḳ amma
   Eşigüñ itlerine kâse-i serden sifâlüm [var]
5. Ḳabâ-yı aṭlas-ı çarḫa degişmem Tañrı ḥaḳḳiyçün
   Bu gün rindâne egnümde **Fiġânî** köhne şâlum var

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Ey göñül luṭf eyle gel feryâd u emdan vaz gel
   Sen daḫı ey serv-i ḳad cevr ü cefâdan [vaz gel]
2. Firḳatüñle zâr zâr aġladuġum gören didi
   Var birini daḫı sev ol bî-vefâdan [vaz gel]
3. Leblerüñden bûse vir didüm nigâra didi kim
   Niçe söylersin daḫı olmaz recâdan [vaz gel]
4. Göñlüm alduñ nâz ile añma raḳîbüñ ḳahrını
   Ṣu gibi ey serv-ḳadd her sûya câdan [vaz gel]
5. Her ne cevrüñ var ise eyle **Fiġânî** bendeñe
   Tek raḳîbe ey ṣanem mihr ü vefâdan vaz gel

[Ġazel]

1. 'Işḳuñ olaldan ey meh günden güne ziyâde
   Her gice ṣubḥa dek göz yıldız ṣayar semâda
2. Ben bir nigâr naḳşın resm eyledüm göñülde
   Kim görmedi İskender câm-ı cihan-nümâda
3. Bostân-ı dehr içinde ey gülbün-i leṭâfet
   Ben ġonca gibi dil-teng sen gül gibi küşâde
4. Bâḳî degül ṭayanma mal ile mülke ey şeh
   Dünyâ ki ḳalmamışdur Cemşîd ü Keyḳubâda
5. Kûh-ı belâda Ferhâd yoḳ yire dökme yaşuñ

Gel ‘ışḳı benden ögren şâd ol üstâda

6. Başum göke irerdi ḫûrşîd gibi ey meh
   Yüz sürsem ayaġuña sâyeñ gibi fütâde
7. Bir sen degülsin andan dâ’im **Fiġânî**dür zârı
   ‘Uşşâḳ her ṭarafdan feryâd ile nevâda

(28)

27b

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. ‘Arif ol mürşide ir ẓabî irfân ide gör
2. Baş ḳoyup eşigine cânıñı ḳurbân ide gör
3. Katresin baḥre eriş kendüñi ummân ide gör
4. Kulunun özüñi var ‘âleme sulṭân ide gör
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

2.

1. Şekl-i insân bu zeyn-î manîde ḥayvañ yüzüñ
2. Sureta cânlı gibi sîreti bî cân
3. Baş açıḳ yalıñ ayaḳ çıplaḳ vü üryân
4. Bilmeyüp kenüsüni vâlih-î aryan
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

3.

1. Hey ayıp yerlere kendüñü ṣaḳın itme telef
2. Rabbine eyle ibâdet budur fiil-i selef
3. Ademi ol ki disünler saña bu ḫayr-ı ḫalef
4. Gafleti terk ide gör tâ bulasın izzü şeref
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

4.

1. Aldadı ḥırṣ u hevâ nefsini ġarrâlıġı ḳo
2. Usluna hey dil-i dîvâne bu rüsvâlıġı ḳo
3. Ehl-i ḥâl ol gele şimden girü şeydâlıġı ḳo
4. Akluna başına vir fikr ide âmâlıga

5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

5.

1. Hamd u şükr ile ḫüdâya virilen nimete baḳ
2. Beni tekrîm idüben eyledügi izzete baḳ
3. Ol ḫâkîmin kerem-i luṭfuña gör ḥikmete baḳ
4. Akil iseñ berü gel saña olan devlete baḳ
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

6.

1. Sen seni şanma tehî ‘âlem gîrâsın sen
2. Dünyede eşref olan maẓhar-ı esmâsın sen
3. Manide âdem iseñ ‘arş-ı mu‘allâsın sen
4. Yirde gökde ne ki var cümleden alasın sen
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

7.

1. Enbiyâ gitdi (…)[539]
2. Evliyâ (…)[540] ser çeşme olan şâhâ
3. Men ‘arefe sırrını duy ‘ârif-î billâha ulaşan
4. Nefsini añla muḥaḳḳaḳ daḫı allâha ulaşan
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

8.

1. Halikın marifetin ḥâṣıl iden buldı kemâl
2. Odur insân-ı mükemmel aña yoḳ ḳıllı ḳâl
3. Benligi terk ide gör tâ olasın nîk ḫıṣâl
4. Yokdurur ṣoñu ucu bizden şehâ ġadre muḥâl
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör

9.

---

539 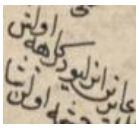 Mecmuanın bu kısmı okunamamıştır.

540 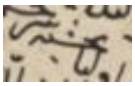 Mecmuanın bu kısmı okunamamıştır.

1. **Ahmedî** ġayrını ḳo kendüñe îmân-ı naẓar it
2. Mürşid-i kâmile ver kendüñi bir gerçek er it
3. Vasıl-ı mâgrifetullâh ola gör bir hüner it
4. Hasb-i ḫâluñı hemân bir söz ile muḥaṣṣâr it
5. Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör
6. Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör[541]

[Müseddes]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Müseddes Hâyalî

1.

1. Ne yoluña ḫarç eylemegesin ü ẕerrim var
2. Ne yâr ġamın çekmege fermân ü ferdim var
3. Bîmâru garîbim şeb-i ġamda seḥerîm var
4. Ahir nefsimdir saña gel bir ḫaberim [var]
5. Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var
6. Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var

2.

1. Cün ḳıbledür ey dost yüzüñ kabeyi cemâl
2. Benzer ḥacerül esvede boynuñda ki ḫâlin
3. Men eyleme aṣḥâb-ı ṣefâdan ruḫ-ı alin
4. Şayed ki naṣîb olmaya bir daḫı viṣâliñ
5. Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var
6. Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var

3.

1. Ditrer dil ü cân ol ṣanem-i sîmber üzre
2. Şol müflis-i muḥtâc ki sîmüzer üzre
3. Ben nicesi cân viremem ol lâl-i ter üzre
4. Salim mey olur ḫaste ḫuṣûṣa sefer üzre
5. Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var
6. Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var

4.

1. Dil vireli sen ḳaddi elif ḳaşı kemâna

[541] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Dokuz bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Gafil olma aç gözüñ sen seni insân ide gör / Hemdem ehl-i dil olup tenini cân ide gör"

2. Yeter gama ben ḫâkî zamân esdi żamâna
3. Çün geçdi cefâ nîzesi dilden öte cânâ
4. Rıhlet demidir sevdicegim ḳılma bahâne
5. Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var
6. Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var

5.

1. Bir dem serbâlimime luṭf eyle güzel ḳıl
2. Ahval-i diger günuma şevḳatle naẓar ḳıl
3. Sen bûse-î lâl-i lebuñı nuḳl-i şekker ḳıl
4. Hayali ḳuluña taḥliyeyi zâr u sefer ḳıl
5. Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var
6. Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var[542]

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1.

1. Esîr-i bendi hecr etdi ben içün ol cefâkârım
2. Yeridir girye ü feryâd ü efġân olsa ġerḳarım
3. Nola dîvâneveş ṭaşlara çalup şîşe-i 'ârım
4. İdersem dem-be-dem eflâke âh u nâle vü zârım
5. Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım
6. Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim[543]

2.

1. Nola bir mübtelâ dâim ḥazîn ü pür melâl olsam
2. Özüm ḥaḳ eyleyüp râḫ-ı fenâda Pâymâl
3. Mariz-i derd-i hicrânıñ aceb mi bî mecâl olsam
4. Yeridir ben ġarîp üftâde dil üftâde dil-i âşüfte ḥâl olsam
5. Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım
6. Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim

[542] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Gel gel öpeyin gerdenüñü derd-i serim var / Bir boynı uzaḳ yola giderim seferim var" ve mecmuada bu kısım tekrar ettiği için müstensih ilk bendden sonraki benddekileri yazmamıştır.

[543] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım / Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim" ve mecmuada bu kısım tekrar ettiği için müstensih ilk bendden sonraki benddekileri yazmamıştır.

3.

1. Acebmi tîġ-i hecriñle bu cismim çâk çâk etsem
2. Döküp seng-i melâmet birle sînem zâhnak [olsam]
3. Gamım ḥadden geçüpdür nola aḫ-ı sûzân olsam
4. Yeridür kendüyi şemşîr-i ḥayretle helâk [olsam]
5. Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım
6. Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim

4.

1. İdüp gün gibi ol mehpâre aġyar ile seyrânı
2. Benimle bir dem eglenmez geçer ‘ömrüm gibi anı
3. Şeb-i firḳatde ḳaldım görmez oldum rûy-ı cânânı
4. Yeridir görürsem ḥasretle derd ile cânı
5. Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım
6. Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim

5.

1. Heva-yı ‘aşḳ-ı yâriyle dem-â-dem eyleyüp efġân
2. Delüp baġrım belâ bezminde olsam ney gibi nâlân
3. (…)[544]ṣaḥrâsını ey **Şemsî** geşt itsem olup ḥayrân
4. Tacüp etmesün ol ḫâliyetten görüp yârân
5. Diriga hüsrâna düşmen sözüñe uydu dildârım
6. Unuttu dostluk ḥaḳḳın beni terk eyleyüp yârim

28a

[Muhammes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Müseddes-i Sânî[545]

1.

1. Yâd ol dilâ zamânede ḫayr-ü-l ḫalef gibi
2. Dürrü mu‘arrefe dehenin aç ṣadef gibi
3. Bul iḫtirâm ṣâḥib-i ‘izzü şeref gibi
4. Bil dâirem maḳâmını gözle seref gibi
5. Sakın zamâne sille urur saña def gibi[546]

---

544 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

545 Müstensih yanlış başlıklandırma yapmıştır. Manzum aslında muhammesdir fakat şair müseddes olarak yazmıştır.

2.

1. Erbab-ı ‘ıyş u nûş ki geldi bu ḫâneye
2. Dünyayı satdılar bir uṣûl terâneye
3. Uy sende nây u (…)[547] ü çeng ü çeġâniye
4. Aldanma pend-i vâ‘iże uyma fesâneye
5. Sakın zamâne sille urur saña def gibi

3.

1. Geçme hevâyı mihr-i büt-i serfirâzdan
2. Gözle ḥaḳîḳati ḫadrâ ile mecâzdan
3. Elden ḳoma uṣûlini ẕevḳ ile sâzdan
4. Degme kişiye sırruñu açma burazdan
5. Sakın zamâne sille urur saña def gibi

4.

1. Bir nâle irdi semime dün arġuñundan
2. Feryad iderdi muṭrib-i gerdûn dûndan
3. Dirdi zebân-ı ḫâliyle derdi derûndan
4. Ey ‘ilm-i mûsiḳî oḳuyan züfunûndan
5. Sakın zamâne sille urur saña def gibi

5.

1. Pir-i müġândan naṣîḥat idüp didi dün ki
2. Gel gezme şöyle valüh-i ḥayrân sâniyâ
3. Nuş eyle hem selâseyi gussalıma dâimâ
4. Tabl-ı memâta urmadın el mehter-i ḳażâ
5. Sakın zamâne sille urur saña def gibi

[Müsemmen]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Taḫmîs-i Dîger[548]

1.

1. Halas olmaḳ dilerseñ ġamdan ey dil-i mübtelâ ol gel
2. Olup dervîş-i mülki aşka yanî pâdişâh [ol gel]

---

[546] Bu manzum mütekerrir muhammesdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Sakın zamâne sille urur saña def gibi”

[547] 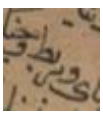 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[548] Müstensih yanlış başlıklandırma yapmıştır. Manzum aslında müsemmendir fakat şair tahmis olarak yazmıştır.

3. Gel ey pîr-i muḥabbet ben ġarîba pîşvâ ol gel
4. Tarik-i ‘aşḳta yanî baña sen rehnumâ ol gel
5. Gelürsen mülk-i aşḳa sende zâhid bir yâr ol gel
6. Muradın devlet ise ṭâlib-i faḳr u fenâ ol gel
7. Cihan sulṭânlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel[549]

2.

1. Sehabetde bugün olduñ dutalım ḫâtem-i sâni
2. Yahud Ḳârûn gibi cem eylediñ genc-i firâvânı
3. Bilürsin ‘âḳıbet gerdûn ḳomaz senden alur cânı
4. Nedür bunca belâlar çekme hergiz ḳahr-ı devrânı
5. Ser-a-der ḥükmüñe râm oldu ṭut mülk-i Süleymânı
6. Girip zulmette dut Ḫıżr ile içdüñ âb-ı ḥayvânı
7. Cihan sulṭânlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel

3.

1. Giyürse şah-ı gerdun eynine zer niḳâbdan ḫilat
2. Ser-a-ser cismini aṭlas ile zeyn eylese ḳat ḳat
3. Rıza gösterme kim yegdir bulardan şâl-i bî mest
4. Gelür zîrâ ki ehl-i hâle şâl içre nice hâlet
5. Riyasız bu riyâbesdir cihânda ‘âḳile kisvet
6. Gedalık şâhlıḳ tâb-ı ḳanâ‘at durur devlet
7. Cihan sulṭanlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel

4.

1. Yanında bir gülüñ gördüm nice biñ ḫâr-ı miḥnet var
2. Elinde lâleniñ bede dilinde dâġ-ı ḥasret var
3. Sonunda çünki her bir vuṣlatın elbette firḳat var
4. Gönül görmez mestkim bir ṣafâya biñ meşaḳḳat var
5. Gözün aç ġâfil olmaġıl rüyasında ferâġat var
6. Ne şevket-î ârzu ile ne sevdâyı ṣalâvet var
7. Cihan sulṭanlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel

5.

1. Cihanda pâdişâh olmaḳ hemân bir ketḫüdâlıḳdır
2. Bu fânî dünyede bî ḳayd sulṭânlıḳ gedâlıḳdır
3. Bütün dünyâya sulṭândır gedâ dirlerse ṣâdıḳdır

[549] Bu manzum mütekerrir müsemmendir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Cihan sulṭânlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel”

4. Bu cayın çünki ḳar-ı ‘aḳıbet senden cüdâlıḳdır
5. Bu fânî dehrin elbette ṣoñ ucı bî beḳâlıkdır
6. Gönül dervîş ola kim gel gedâlıḳ pâdişâhlıḳdır
7. Cihan sulṭanlıġın isterseñ ey dil gölgeñ ol gel

[Müseddes]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1.

1. Mahrularda saña kimsemukabil mi olur
2. Ru-be-ru olmaġa encüm güne ḳâbil mi olur
3. Seni sevmez bu cihân içreye bir dil mi olur
4. Saña mihr itse kişi yanî o zâ’il mi olur
5. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur
6. Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur[550]

2.

1. Gonçe lebler ger ola gülşen-i dehr içre hezâr
2. Geleler sâluñı her sevr ḳadd ü ḫoş reftâr
3. Saçları dâm ola dâneleri ḥâl-î ‘iẕâr
4. Murg-ı dil anlara mümkinmidir olmaya şikâr
5. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur
6. Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur

3.

1. Gelse mehrûlar eyer bir yere ey mâh-ı felek
2. İtseler kendülerin zîver-i zînetle bezek
3. Olsa her biri güzellikde perî çihre gerek
4. Ne perî çihre hey âdem eger olursa melek
5. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur
6. Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur

4.

1. Burcı ḥüsn içre şehâ bir mehi tâbânsın sen
2. Mehitaban dimezüm mihr-i dıraḫşsansın sen
3. Dolsa ger tâze ṣanemlerle çü bu deyr ü kühen
4. Her biri olsa anıñ serv ḳatl ü sîm beden

[550] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur / Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur”

5. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur
6. Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur

5.

1. Hûblar içre bugün âfet-i devrânsın sen
2. Ma ḥâṣıl bu hele maḳṣûd-ı dil ü cânsıñ sen
3. Seni sevdi dil ü cânın seni ey ġonca dehen
4. Olsa bir yaña güzellerle cihân bir yaña sen
5. Seni ḳoyup dil ü cân ġayrıya mâ’il mi olur
6. Kökde ḫûrşîde iren ẕerre ḳâ’il mi olur

(29)

28b

[Müseddes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Fuzûlî

1. Dün sâye ṣaldı başuma bir serv-i ser-bülend
   Kim ḳaddi dil-rubâ idi reftârı dil-pesend
   Güftâre geldi bana açup lal-i nûş-ḫand
   Bir piste gördüm anda döker rîze rîze ḳand
   Ṣordum meger bu dürc-i dehendür dedüm dedi
   Yok yokdur ey derd nihanındurur senüñ

2. Egmiş hilâli üstine ṭarf-ı külâhını
   Çok dil-şikestenüñ göge irgürmüş âhını
   Zülfin dağıtdı gizledi ebr içre mâhını
   Gördüm yüzinde ḥalḳa-yı zülf-i siyâhını
   Ol pîç ü tâbı çok nė resendür dėdüm dėdi
   Devr-i ruḫumda rişte-yi cânuñ-durur senüñ

3. Vėrmiş fürûġ şem-i ruḫı gün çirâġına
   Ṣalmış şikeste serv-i ḳaddi gül budaġına
   Dün serv tek başanca ḳadem göz bulaġına
   Bir nėce ḫârdan elem ėrmiş ayaġına
   Gül bergine batan nė dikendür dėdüm dėdi
   Müjgân-ı çeşm-i eşk-feşânuñ-durur senüñ

4. Seyr ile ṣaldı bâġa güẕer ol semen-iẕâr
   Envâ-ı zîb ü zînetle faṣl-ı nev-bahâr
   Açmış gül üzre sünbül-i gîsû-yı müşg-bâr
   Yakmış laṭîf ayaġına gül-berg tek nigâr
   Nesrîne reng-i lâle nėdendür didüm didi
   Ġamzem ḫadengi dökdügi ḳanuñ-durur senüñ

5. Düşmiş ıẕârı üzre muanber selâsili
   Âşüfte-ḥâl ėdüp nėce bî-ṣabr u bî-dili
   ‘Aḳlumı vâlih eyledi şekl ü şemâyili
   Göz gördi ḳâmetin dil ü cân oldı mâyili
   Veh bu nė ṭurfe serv-i çemendür dėdüm dėdi
   Manẓûr-ı dîde-yi nikrânuñ-durur senüñ

6. Seyl-i sirişküm oldı revân ḫâk-i pâyına
   Cân vâlih oldı lal-i leb ü güft ü gûyına
   Dil düşdi dâm-ı silsile-yi müşk-bûyına
   Ol laḥẓa kim ṣataşdı gözüm zülf ü rûyına
   ‘Aḳreb meh-i münîre vaṭandur dėdüm dėdi
   Arayiş-i ziyâ dâr-ı revanun-durur senüñ

7. Dün ṣubḥ-dem ki lâle vü nesrîn ṣalup niḳâb
   Gül çihresinden aldı ṣabâ perde-yi ḥicâb
   Gülzâra çıkdı seyr ile ol reşk-i âftâb
   Şebnem nigârın ėtdi yüküş lülü-yi ḫoş-âb
   Bu dür nedür nė dürr-i Adendür didüm didi
   Epsem **Fużûlî** eşk-i revânuñ-durur senüñ

[Müseddes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Fuzûlî

1. Dün gördüm ol nigârı (…)[551] ercümend
   Kâfür eliyle destelemiş ‘anberin kemend
   Bakdım şikenci turresine zârû müstembend

551 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Bir şâhsı nâ-tüvân oturur gerdanında bend
Kimdir bu miskîn ol ne resendir didim didi
Zülfüm kemendi döndügü cânıñ-durur senin

2. Ol demege çıkdı gülşene ol serv-i gülzâra
Elvân mîve ayagına dökdi şâhsâr
Ne gördüm anda piste vü bâdam vü sîb ü nâr
Bir murg okurdu ‘arz bagında zâr zâr
Ol kuş ne kuş vü bu ne çemendür didim didi
Bâg-ı rahmda murg-ı revâ-nuñ-durur senüñ

3. Göz gördügünce göñlüm olur hüsn maili
Eyler dili perilik ile niçe akili
Yüzünde sihr idüp yine bir çag-ı naili
Bende olmuş anda bir nice sâhib-i nazar dili
Çün söyle bu ne çah-ı rifattur didim didi
Ey çok hatâlı kendü günahın-durur senüñ

4. Lâl ü güher dişiyle yapışmuş dudagına
Misk ü hoten hevesden ulaşmış yanagına
Dürr-i necef hevâdan asılmış kulagına
Çok dane dane nesne dökülmüş ayagına
Hey hey bu (…)[552] didim didi
Gözden akan cigerdeki kanun-durur senüñ

5. Çekmiş cümle ferûdum ‘izz ü cahını
Anberle doldurup başa giymiş külahını
Ebrûn yüzünden aldı vü ‘arz ayıtdı mâhını
Gördüm yüzünde dane-i hâl-i siyâhını
Ol misk lale üzre nedendür didim didi
Cânıñda ‘aks-i dâg-ı nihanun durur senüñ

552 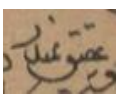 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

6. Nergis uyandı er çemen emn-i câme hâb
Gül çıkdı pirehen yakasından çeküp nikab
Ol dem ki çıkdı habbe maşrıkda âfitâb
Teb düşdi cümle ‘âleme afakı dutdı tâb
Bir zerre gördüm anda dehenündür didim didi
Bu sûz u yakin cism-i kemanun-durur senün

[Taḫmîs]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Görindi ‘aks-i rûy-ı mirât çemenlerde
Zuhûr itdi hırâm kadd-i dilber nâr u nelerde
Oturma merdüm-i çeşmim beytül hazenlerde
Behâr oldu safâ kesb idecek demdir çemenlerde
Hususa salyane geçer serv-i semendlerde

2. Gam u gussa dilâ cân-ı ‘azize gerçi düşmendir
Seniñ çün hattuñ ider gülşen seyr gül tigi süsendir
Habâbı-ı migrimi pehlivân kırdım efketdür
Zebûn olma ne zeyndir gam u şarap iç devr-i gülşendir
Kavih himmet gerekdür bu cihân içre erenlerde

3. Kaçan vasl olsa mehrûya dire medhûyu
Gird-i araya koy çadrımız kabâya siyi pehlûyu
Kohulayup yatur lahza her serv-i semen buyı
Sarılur her gülendâma çeker pehlûya mehrûyu
Ne hâletler nezaketler komuş çok yire çok pire henlerde

4. Helâk olmuş durur el uzadanlar mâru zülfüne
Nice mansûr asılmışdur sebebsiz dâr-ı zülfüne
Miyân beste kamu ehl ü rag-ı zürranı zülfüne
Kırma ey göñül bend oldunsa târu zülfüne
Sanur bülbüller hezârân ayakludur her bir şikenlerde

5. Çün emr-i ol olmaz Mihribân-ı ‘ahdi dilberdir
Visâlin v’ade eylerse yine hicrân mukarrerdir
Anuñ içündür bit ü ol ki Hüsrev aña çâkerdür

Firâkıñla nişânî bendeñiñ hâlî (…)[553]

Visâliñ v'ade itmişdiñ be hey âfet geçenlerde

29a

[Taḫmîs]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Taḫmîs-i İshâk

1. Kime kıla şikâyet dil bugün şâh-ı cihânından
   Kulun görmezlige urur gelip geçtikçe yanından
   Çü bir dem dâd görmedi dil ol şirin zebânından
   Ferâgat eyledi gönlüm meh-i nâ mihribânımdan
   Belâyı zehre hecr ile usandı tatlı cânundan

2. Benim nevâ-ı dilsuzum nedem kim aña kâr itmez
   Niçe olsum benim divâne gönlüm şimdi zâr
   Rakip gelip eyle ol şeh-i tekellüm ile 'âr itmez
   Eger bâg-ı cinân olsa dahı hergiz kırar
   Bu gönlüm vurgu uçmuşdur kadd-i âşiyanından

3. Reh-i 'aşkında ol mâhıñ bu gönlüm idüçün sadık
   Aña rûşen delil olmuş idi sînemde her (…)[554]
   Şarab-ı 'aşk ile beni mestim siz sanmañuz ayık
   Nice çâk olmasın zehrim bu gün gördüm kim bir 'âşık
   Teklif çekmedi çekdi kenâr-ı asdı miyânında

4. Tabibim hasret-i l'aliñle yeter cânı bimâr it
   Belâyı derd-i firakınla yeter gönlümü izâr it
   Gel ey şâhım beni mihr ü vefâ ile beni yâr it
   Esirge gönlümü mujeñ zahmına timâr
   Nice bir beslersün hûn-ı cigerle kendü yanından

---

553 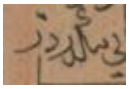 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

554 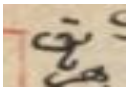 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

5. Uyumaz halk-ı ‘âlem her gice bu (…)[555]
   Felek zulm ile ayırdı anı sevgülü yarından
   Irâgı olalı kan aglar o yüzü nevbaharından
   İşittik yine **İshâk**ı ceddü aşmış nigârından
   Neler çeksek gerekdür biz anıñ ahu figânından

[Müseddes]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Müseddes-i Fuzûlî

1. Menem ki ḳâfile-sâlâr-ı kârbân-ı gamem
   Müsâfir-i reh-i ṣaḥrâ-yı miḥnet ü senemem
   Ḥaḳîr baḫma baña kimseden ṣagınma kemem
   Faḳîr-i pâdişeh-âsâ gedâ-yı muḥteşemem
   Sirişk taḫt-ı revândur baña bu âh alem
   Cefâ vü cevr mülâzım belâ vü derd ḥaşem

2. Ne mülk ü mâl baña çarḫ verse memnûnem
   Ne mülk ü mâlden âvâre ḳılsa maḥzûnem
   Hemîşe müflis ü pest ü muḥaḳḳar u dûnem
   Dem-â-dem eyle ḫayâl eylerem ki Ḳârûnam
   Göñülde naḳd-i vefâ genci lîk pinhânî
   Gözüm ḥızâne-yi lal ü güher velî fânî

3. Ḥayât ṣarf edüben derd ḳılmışam ḥâṣıl
   Sirişk-i al u ruḫ-ı zerd ḳılmışam ḥâṣıl
   Żamîr gözgüsine gerd ḳılmışam ḥâṣıl
   Ṭabîat-ı seg-i şeb-gerd ḳılmışam ḥâṣıl
   İşüm ḳara gėceler âh vü nâle vü feryâd
   Nė vėrseler aña ṣâkir dėseler aña ṣâd

4. Ḥasûd ṣûret-i aḥvâlüme naẓar ḳılmaz
   Nazar ḳılup men-i bî-çâredin ḫaẕer ḳılmaz
   Ṣanur ki âteş ehem aña eser ḳılmaz
   Mürūr ile ânı âlemde derbeder ḳılmaz

555 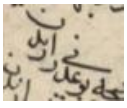 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Zamâne içre mücerrebdür intiḳâm-ı zamân
Hemîşe yaḫşıya yaḫşı virür yamana yaman

5. Sirişk-rîz gül-endâmlar cefâsı ile
Şikeste-ḥâl siyeh zülfler belâsı ile
Zamâne içre ġam-ı ışḳ mâ-cerâsı ile
Hemîşe maṣlaḥatum özgeler rıżâsı ile
Bugün zâmâne ol aḥvâlden peşîmândur
Egerçi kâfir idi ḥâliyâ müselmândur
Egerçi bir nėce gün aftâb-ı âlem dut
Cihânda eyledi iḳbâl râsı nigūn

[Taḫmîs]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Gitdi hengâmı şebâb elden demi vuslat gibi
Geldi eyyâm-ı meşiyyet erdi şeb-i firkat ki gibi
Sar sar-ı bâd-ı fenâ yakdı selâmet haymesin
Çak çak itdi revâkın câme-i sıhhat gibi
Kâmetimden 'âfiyet ziyâsın aldı rüzgâr

2. Egnime virdi belâ âvânesin hılat gibi
Gerdişi eflâk tay itdi süccel-i ömrümi
Şol satûru mahvolup ebter olan hacet
Emir-i eyyâm-ı şehür ü ger abam-ı dehür
Komadı tende mecal ü ruhta rahat gibi

3. Çökdi büyâd-ı beden bozuldu misâl-i ceh
Deyr-i divârında yer yer bozulan sûret
İhtilâl erdi mizâce z'aif z'aife yüz döndi kavin
Kalmadı 'izâde hergis kûve vü kudret gibi
Her biri dünya degerken bilmedim kıymetlerimi

4. Yok yire oldu hebâ 'ömrü girân kıymet gibi
Tende tâbıñ var iken harfi me'âni kesbine
Olmadı bi çare ben nâ-çâr u bi tâkat gibi

Z’aif ile akıtan vü hayran ‘ömrü serhaddin geçüp
Bir ‘aceb iklime erdim ‘âlem-i gurbet gibi

5. Hiç ehlinde enüs ü aşnâdır kimesne yok
Bulmadım hergis birinden enüs ü yâ ülfet gibi
Ceyş-i hicrân eyledi tâlâm vücûdum kişverin
Mülk-i dilde leşkeri cer itmedigü gâret
Hânmânı dil yıkıldı kalmadı taş üzre taş

6. Dest-i cevr der ile virân olan milket
Ten hisârın tûb-ı gam yıkdı ‘aceb bu kim henüz
Diñmez âhım gulgulu şâm-ı seher nevbet gibi
Dikilür burcu bedende yir yir ittikçe figân
Âh-ı dil sûzum **Ruhânî** göklere râîyet gibi

(30)

29b

[Müseddes]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Zamâne ṣūret-i aḥvâlüm ėtdi diger-gūn
Vefâ ḫaṭına ḳalem çekdi çarḫ-ı būḳalemūn
Nė devr-i gerdiş-i gerdūn benüm murâdum eyleyen
Nė ġâyet-i emelüm ḥüsn-i itiḳâdum eyleyen

2. Ḫoşem ki nâme-i taḳdîr-i Îzid-i müteâl
Vücūd levḥine taṣvîr ėdende ṣūret-i ḥâl
Raḳam ḳılan eger idbârdur vü ger iḳbâl
Olur taġayyür aña ġayriden bir emr-i muḥâl
Saâdet-i ezelî ḳâbil-i zevâl olmaz
Güneş yėr üstine hem düşse pây-mâl olma

3. ‘Azîz-i Ḥaḳ ḥased-i düşmen ile olmaz ḫ̆âr
Ḥasūd ḥîlesi iḳbâli eylemez idbâr
Egerçi gül-büne gâhî ḫazândan âfet yar
Tedârik eyler aña âḳıbet nesîm-i bahâr
Ġaraż ki her kim olursa ezelden devletmend

Muḥâldür yėte âsâr-ı devletine gezend

4. **Fużūlî** eyledügüñ ahdüñe vefâ ḳılġıl
   Yėter şikâyet ėdüp şerḥ-i mâ-cerâ ḳılġıl
   Vücūduñı hedef-i nâvek-i belâ ḳılġıl
   Ḳamu belâlara ṣabr eyleyüp du'â ḳılġıl
   Kim ola dost rıżâsı hemîn saña ḥâṣıl
   Rıżâ-yı dūstdur aṣl-ı temettu ėy ġâfil

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Kanı bir hasılatıñ cânâ dilâra alınmadan gayrı
   Ya eynin mi var hüsn ile ranalanmadan gayrı
   Ya bir halet mi ittiñ halka zibalanmadan gayrı
   Yanem gördüñ benim yoluñda şeydalanmadan [gayrı]
   Ne mihr itdiñ baña mihriyle garralanmadan gayrı
   Güzeller şâhınıñ gördüm temaşalanmadan [gayrı][556]

2. Göñül halvet sarayında belâna eyledim mesken
   Gam u enduh u muhabbet bir göz eksik olmadı neden
   Cemâlinsiz gülistân-ı cihan oldı bana kühen
   Seniñ ben cânıyla kurabanın oldum ey peri yâ sen
   Ne mihr itdiñ baña mihriyle garralanmadan gayrı
   Güzeller şâhınıñ gördüm temaşalanmadan gayrı

3. Eşigiñde rakibe daima izzetler eylersin
   Gice tâ sub olunca şevkle sahabetler eylersin
   Dil-i zâra cefaya cân ile ragbetler eylersin
   Yine durmaz vefâ itdim diyü minnetler eylersin
   Ne mihr itdiñ baña mihriyle garralanmadan gayrı
   Güzeller şâhınıñ gördüm temaşalanmadan gayrı

[556] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ne mihr itdin baña mihriyle garralanmadan gayrı/ Güzeller şâhına gördüm tamâşâlanmadan gayrı"

4. Olaldan mihr-i ruhsarın sipihri mehcebin-i mâhî
   Dil-i miskiniñ eksik olmadı âh seher gâhî
   Beni yâd eylemezsin lutfla iller ki gâhî
   Efendi sordugum ‘ayb etme insâf eyle billahi
   Ne mihr itdiñ baña mihriyle garralanmadan gayrı
   Güzeller şâhınıñ gördüm temaşalanmadan gayrı

5. Olaldan hisse-i derd-i gam ‘aşkıñ dil-i şeydâ
   Yoluñda ölmek oldu azeriye matlub-u ala
   İdüp efna vücudum eyledim sıhhatden istibra
   Bilürken yoluña cân virdügim ey ġonca-i rana
   Ne mihr itdin baña mihriyle garralanmadan gayrı
   Güzeller şâhına gördüm tamâşâlanmadan gayrı

[Murabba]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Dilerim hatdıña ehl-i tâcını bî tâc etmesün
   Göñlü toku bir dâhı ‘alemde hiç âç etmesün
   Bu mesel meşhûrdur (…)[557] aç etmesün
   Hakk t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün[558]

2. ‘Âlem içre gez yüri yalın ayak başı kaba
   Minnet itme zerrece hiç kimseye ki bir aba
   Nâzenin ‘ömrüñ olur (…)[559]
   Hakk t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün

3. Kişi muhtaç olsa ‘âlemde kayırmaz yârına
   Bakmasun yumsun gözini garr-ı cihân murdârına
   Hırkaya çeksun başın kalsun kanaat varına
   Hakk t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün

4. ‘Âşıka sevdügi itdügi cefâ durur vefâ
   Likin âgyârıyla görmekdir ânı müşkildir belâ

[557] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır.

[558] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Hakk t’âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün”

[559] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır.

İşidenler sözümi elin açıp kıla dua
Hakk t'âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün

5. Bil bunu 'âlemde hasm didüguñ hasmıñdurur
Yüzüñe gelir ise erdikçe önünce yürür
Fırsatıñ bulsa aman virmez sakın kim öldürür
Hakk t'âla sâg gözi sol göze muhtaç etmesün

[Taḫmîs]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Geldi idraka helal gitdi meşairden şuur
Kalmadı bir sıhhat üzre sem ü yâr u rivayet ki
Şimdi ol hâleniñ oldu cümlesi hab-ı hayal
'Âlem rüyâda idrak olunan hâlet gibi
Bezm-i gah-ı ins iken görsem gelür şimdi bana

2. Sahn-ı gülzara erem bir vâdî-i hayret gibi
Nagme-i bülbül ferah bahş surur- encam iken
Gam-ı feza oldu sadayı bun-ı pür nikbet gibi
Görmez oldu revnak-ı eyyâmdan imiş vaiz
Gözüme dünya görinür gayr-ı mahbet gibi

3. Sanurum âfakı tutdı nâr u şub u fiten
Sine-i sûzânım içre âteş-i hasret gibi
Eşk pürhun ser-te-ser dutdı cihân etrâfını
Dem-be-dem zeyl-i şakakda görünse humret gibi
Mülk-i sıhhatde ifakat müddeti oldu imam

4. Görünen şimdi 'adem iklimine rıhlet gibi
'Âlem göüz fesâd ashâbına mevt ü fenâ
Muktezâ-yı hükm tab-ı mevruz-ı hilkat
Bu girizgah-ı fenayı sahından ümmid-i beka
Eylemek fikr-i muhal-ı batıl-ı emniyyet gibi

5. Virse ger devran zamânı kabza-yı bed terine
Görmeseñ her giz cihânda zahmet ü şiddet

Olsa merkâb-ı halâliñ pâyesi icramı basar
Aynı ‘âlem görmese ‘ömründe ol rifat gibi
Sun-ı hemtâsına nisbet görünse nazire

6. Tâk-ı kesri kasr kasr mahzar-ı san’at gibi
   Sânma kim dest-i havadis aña tesir etmeye
   İrmeye eyvanına bir rahne afet gibi
   Necmin olsa sad-ı ekber menziliñ evc-i zuhal
   İrmeye ikbâlîñe idbar u ya ruhsat gibi

30a

[Mesnevi]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Narhnâme-i Dilberân

1. Ey esîr-i kemend-i zülf-i nigâr
   Dil-i bedîr-i muḥabbet dildâr
2. Râgıbı keşt seyr-i maḥbûbân
   Ṭâlibâ ẕevḳ ü şevḳ-i mutluban bân
3. Genç-i maḳṣûddan nişân viren
   ‘Âlem-i dilber üzre cân viren
4. Şeb-i hecriyle bî maḥâl olduñ
   Beli fikriyle ḫayâl olduñ
5. Göre r’anâlar (…)[560]
   Ḳanḳı dilber olursa maḳtûluñ
6. Say ḳıl vuṣlatıyla şâdân ol
   Âşinâlık yoġ ise yârân ol
7. Sev bir tâze dilrubâlarına
   Süre gör dâimâ ṣafâlarını
8. Dilguşadır velî mey-i âḫmer
   Cânâ lâyıḳ-durur leb-i dilber
9. Bize ġâyet girenmaya-durur
   Hep eka birde yoḳ behâya durur

560 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Mesnevi]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Sebeb-i Taḥrîr-i Narḫnâme

1. Cem olup bir yer nice zamân
   Leb-i dilberden oldular ḥayrân
2. Sergüzeştler hikâyet eylediler
   Ḫûblardan şikâyet eylediler
3. Biri dedi ki bendesin sulṭân
   Eyledi yine lâyıḳ-ı iḥsân
4. Götürüp ḥâkdan bu pâmâliñ
   Sordu bir ḫaste sünbül aḥvâlin
5. Biri didi ki baña ol emânet
   Bî ḫôd oldu iñlerin ġâyet
6. Gice şuhûdatın buluşamadık
   Varmadık yolda eglenup ḳaldıḳ
7. ‘Akibet bu ḥaḳîr daḫı hele
   Aḳçesizlikten eyledimdi gele
8. Bana dilber ṣebr çün istiġnâ
   Lâzım olduġu ki narḫ ola peydâ
9. Badeninde yaṣaġı var ġâyet
   Aḳçesiz olana yarar ṣoḥbet
10. Sayd-ı maḥbûba şimdi şâḫbin [gerek]
    Câme-i bâdendi yâ firengî gerek
11. Her kilan narḫından ziyâde virir
    Bid‘atı ‘alemi fesâda virir
12. Narhı diyü bir Âli paşanın
    Kimin it narḫına sükkerler anıñ
13. İttifakca etmeyüp ihmâl
    Narḫnâme didük Âli âlâ cemâl
14. Taşradan olma ki iş bu şehre gele
    Her ḳumâşı behâsıyla ele
15. Narhından artuġu virenler evet
    Keçe günine ḥalḳa-i lanet
16. Narhla vire sözüm yoḳdur
    Eksigü eksik artıgı artıḳdır

17. ‘Ulemâya ri‘âyet eyleyeler
    Şii’r ile ṣoḥbet eyleyeler
18. Zürefada ḫilâfa gitmeyeler
    Nârhâ dâḫil duhlu ṭârruz etmeyeler
19. Ko döşense virmesünler hîç
    Ṣulḥ ider anı ḫûblar ergeç
20. ‘Âşık-ı ṣâdıḳın biletin baṣalar
    Gör bu keçdir çeker ḳaṭı tasalar
21. Akçeye kimi kimi âltûna
    Uyalar cümlesi bu kânuna

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ser Defter-i Hûbân Şâmî

1. Şâmdan gün gibi gelip **Şâmî**
   Ḳodı mihriñle rûmda nâmî
2. Zülfî şâm alnı mâh-ı enverdir
   Kim serâmed bugün o dilberdir
3. Âfet-i cân vü maṭlub-ı dildir
   Gül gibi ‘ıyş uluşa mâ’ildir
4. Cân virüp vaṣlına iren anın
   Ölmedin bildi ḳadrine anıñ
5. Üste ağırlıġa virir dem-i cân
   Gelse mîzâna ol meh-i kenân

[Mesnevi]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Firkatinde hemser ü ceẕvaya olsam hem inan
   Âsmân olsa yerim mihr-i felek rütbet gibi
2. Afitab-ı ‘ömrüne birgün irer nâ-geh küsûf
   ‘Âlem-i tâbân iken nurun ḳılur ẓulmet gibi
3. Daş şeklinde felekde görinen resm-i hilâl
   Ḥâṣıl ‘ömrini ḫalḳıñ biçmeye âlet gibi
4. Yâ kemân ḳabża-yı ḳudrettir ehl-i ‘âleme
   Atmaga tir-i ḳażâ-yı nâveki muḥabbet gibi
5. Bezm gîtî ehlinin yâ kâse-i ‘amârı gâh
   Eksülüp de dolduġum eş‘ârıdır

6. Her biri ẕerrât-ı ekvânın rîsal-i ḥâlle
   Keş ider sırrı cihânı nâṭıḳ-ı hikmet gibi
7. Aleme beyhude baḳma eyle îmân-ı naẓar
   Ṣun-ı üstâd-ı ezelden naẓar-ı ‘ibret gibi
8. Müselles ḥâlini iksîr-i saadet bî ṣaḳın
   Eyleme câh u celâle meyl yâ raġbet gibi
9. Vakıf olmaz bârgâh ‘alemîn tertîbine
   Bilmeyen sâf-ı te‘âlî mesneti ‘izzet gibi
10. Say ḳıl fehm-i rumûza kâ’inâta ger çekin
    Güneh esrârına irmez ‘aḳl yâ fikret gibi
11. İlmü ‘irfân mesleginde eyledim sây-ı cemil
    İtdim erbâb-ı hüner ittikleri himmet gibi
12. Keşf-i esrârı ḥaḳayıtdan besi çekdim iṭâ
    İtmedim ol bâbda ihmâl yâ ġaflet gibi
13. Merkad-ı imżârım oldu gâh ecv ḫasîsân
    Habs-ı vücûda işler itdim ḥarîḳ ‘âdet
14. ‘İlm ü irfân mülkinde eyledim sa‘y-ı cemil
    Etdim erbâbı hüner etdikleri himmet gibi
15. Mevkuf-ı ḥayretten özge bir makâma ermedim
    Müntehayı râh-ı irfân ‘âlem-i ḥayret gibi

(31)

30b

[Mesnevi]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġâzzat-ı Muṣlî Şâh

1. Biri Ġâzzat-ı Muṣlî Şâhdır ol şâh
   ‘Âşıḳı sîne çâk ider her gâh
2. Mısrı ḥüsn içre bir güzel begdir
   Cümlesinden nazarda olyegdir
3. Rişte-i eşkden çözüp aġlar
   Ḳulları ḫidmetine bil baġlar
4. Kendüzin seyri naḳt-i cânâ deger
   Gicesi ḫôd iki cihâna deger
5. Baş filoriden eksik eksikdir
   Kimse daḫl itmez aña yeglikdir

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Yalabıḳ Dayı

1. Yalayık dayıdır biri anıñ
   Cism-i âyînesi durur cânın
2. Gice açılsa ol gül-i nâ yab
   Ṣanuram mâh-ı tâbda şitâp
3. Her gice sineye gelür o perî
   Yoḳdurur hîç anıñ beyamda biri
4. Şemdir sanki bezm-i ḫûbâna
   Gün gibi ol żiyâ virir cânâ
5. Bir ġuruşdan ziyâde zâ’iddir
   İki taṣvîr iki şâhiddir

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġâzzaz-ı ‘Âlî Bâlî

1. Biri ġazzâzdır ‘Âlî bâlî
   Eyitdi bâb u vefâda ihmâli
2. Şehr içinde esîr-i çoḳdur anıñ
   Ḥaḳ budur kim naẓîri yoḳdur anıñ
3. Düş gibi göresin yalan gerçek
   Ne dimecekdurur aña ….
4. Bendeden olmaya faḳîr ḫallî
   Dörd ayaḳlı olsa viririm elli

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün / Fe’ilün

Giyâhî-Zâde

1. Birisi de Giyâhî-zâde durur
   Şîve vü nâzı key ziyâde durur
2. Oldı ḫalḳ-ı cihân aña bende
   Etdi iḥsânı ile ser mesde
3. Otuz azdır aña otuz beş çoḳ
   Degeri râst otuz iki buçuḳ
4. Nuriye buçuḳ iki de ḥamâm
   Otuzı yanına ḳalurdı tamâm

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Naẓır-Zâde

1. Birisi de anıñ naẓır-zâde

Aña ḳul oldı nice âzâde

2. Didi ḥamâmlıgın gören anıñ
   Alur añı ḥayâtın insanın
3. Kapuna fevte assa ol âfet
   Gele ḥammâma bil ki germiyet
4. Müşteri ḳızġun olsa gayette
   Bir ḳızıl deger olda ḥalvette

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ḳara Feṯḥî

1. Birisi ḳara feṯḥî biri dilber
   Ḳara ḳulluḳda aḳlı ile geçer
2. Gitdi ol eski seyrler ḳanı
   Şâhı bâdadiye çıḳardı anı
3. Pek ṭayanur yigirmiden dökülür
   Otuza olmasa baña sökülen

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Aḳ Ḥüseyin

1. Birisi daḫı anıñ Aḳ Ḥüseyin
   Dirimiş ol ki cümlesinden emîn
2. Eylik oldur sevil ḫanda ḫalîfe
   Heves etme kimseye hîç ḫâliḳe
3. İyidir ol daḫı otuz yediye
   Üç daḫı ḳo düş olcak kediye

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Madrabaz-Zâde

1. Birisi mâdrabaz- zâde-durur
   Anâda meylimiz ziyâde-durur
2. Bunca yıldır alım satım eyler
   Aḳçayı bilmezem aceb neyler
3. Üstüne alup idecek iḳdam
   Olur olda yigirme beşle tamâm

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Maḫż-Zâde

1. Mahz oġlı durur birisi daḫı
   Yoḳ demez hîç o ġâyetiyle sahî

2. Tuyulmuş ḥalḳa ḫôn iḥsânı
   On beşe eylemiş serî anı
3. Kim ki aña ilâc iderse eger
   Saglıgı ḳazı ḳapusında

[Müseddes]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1.

1. Arz ider her şeb durup biñ şevḳ ile Envâr-ı şem
2. Guy-ı yâ oldu menâr-ı Aḥmed-î muḫtâr-ı şem
3. Dud-ı şulesan bed żiyâ ile ṭaġıtandır [şem]
4. Muciz-i Mûsâyı eyler dem-be-dem iẓhâr-ı şem
5. Ruşen eyler her gice âteş-i nârın esrârını şem
6. Anıñ çün oldu manẓûra velî ala bir baṣar şem

2.

1. Bir dilâverdir duḫâniden siyeh tel ṭâḳuñur
2. Her gice başuna giyse mifer-i zerkâr şem
3. Sanuram zencîr-i dûd ile çekilir göklere
4. Her ne dem kim ola ejder gibi âteş bâr
5. Anuñ çün urdular başına bend-i âhendir
6. Bi sebeb dîvâneveş her dem güler aġlar şem

3.

1. Nice kez başına ḳızmış ṭas urup ġarḳ itdiler
2. İtmedi şeb revânın bir ẕerrece ḳarâr şem
3. Cilve-yi ger ṭâvûsa beñzer ẓulmet-i şeb fîl mesel
4. Kim edivirir kül şehperlerin iẓhâr şem
5. Okuyup vasf-ı ruḥuñla bezm-i pür şevḳ itmeye
6. Eylemiş bu maṭla'-ı ġarrâyı istihżâr şem

4.

1. Bezm-i ḥüsnüñde ḳoymasun ol iki ruḫsâr şem
2. Meclis-i âzâdır efendim olcak tekrâr
3. Cam-ı ḥüsnünde cânâ ruḫlarınla ḳaşların
4. Benzer ol miḥrâba kim her cânibde var şem
5. Sure-i nur u veḍḍuḥânı ayduñur verd-i zebân
6. Zülf-i ruḫsârın ḫayâliñ eylese efkâr şem

5.

1. Şem-i şule heybet-i sıḫhu elif gösterdi çün
2. Bir iki şevḳim nola on itse ey dildâr
3. Rind-i şâhbâzdır kim gördügi mehrûlara
4. Agzı ile şulesinden arz ider deyyâr
5. Kellesi ḳızdıkda meclis şöyle ger-mâ-ger iken
6. Şevk ile oda yaktı cübbe vü destar şem

31a

[Mesnevi]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Maḫżar-Zâde-i Gelibolulu

1. Mahzar oldu biri Gelibolulu
   Cümle ḫûbandan oldurur yollı
2. Kırktan eksik ile ḳalmaz imiş
   Şuaradan hîç aḳçe almaz imiş
3. İçmesün râżı yüzmesün adat
   Bile olsun bizimle ol âfet

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Güreşçi-Zâde

1. Birisi de Güreşçi-zâde durur
   Aña kopuzcular fütâde durur
2. Saza vü bâdeye olalı yasaḳ
   Vaḳi olmadı kimseye çalmaḳ
3. Kırk deġerdir ḥaḳîḳatiñe oda
   Otuza ṣulḥ olur bulunca oda

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Âḫî-Zâde

1. Birisi de anıñ Âḫî-zâde
   Dâimâ âşinâlıġı yâ da
2. Aşinadır bizimle ol aḫi
   Utanır virmeye selam daḫi
3. Üstüne olalım yediye hel
   Beşde beş beş buçuḳta şeş nice ola

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Dîgreci-Zâde

1. Biri Dîgreci-zâde ol derî göt
   Ḫalḳı gerçek urur ṣanurum o göt
2. Artuk artuḳ tokuzdan ondan
   Virmesün artuġa bugün ondan

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Mûsâ Bâlî

1. Birisi daḫı Mûsâ Bâlîdir
   Bir ḥarâmzâdenin helâlîdir
2. Malikane taṣarruf itdigine
   Sözümüz yoḳdurur er avratına

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Vü Ġayra

1. Dahı anlar ki pîş-i helâda ide
   Ṣoñra (…)[561] dutup gide
2. Narh ḳomuş durur Âlî pâşâ
   İkiden ġayrı virmeye aṣla

Ḫâtimeyi Risâle

1. Ey olanlar bu raḫta sâ’i
   Şöyle bildin ki bende-i dâ’i
2. Dilberin tâzesi zenin genci
   Saña teslîm ider bular genci
3. Tıfl ola ġonceveş bil açmadıcaḳ
   Başında jâle aḳça ṣaçmadıcaḳ
4. Koz ile aldanur gerek dilber
   Aḳçe alan seni alur ṣatan
5. Bilmiş ol râst narḫdır bunlar
   Artuġı kimin eksigine yarar

[Ḳaṣîde]

Ḳaṣîde-i Ḫüdâyi

1. Bir gice firkatin nigâr ile
   Çarḫa irişmedi âh ü efgânın

---

561 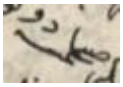 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

2. Sakin-i kûşe-i meẕellet idim
   Elem vü miḥnet idi yârânım
3. Kafes-i tende iñler idim müdâm
   Andelip derûn-ı nâlânım
4. Gözüme gelmiş idi bâde gibi
   Cûş iḍip bu cigerdeki ḳânûn
5. Yani bîmâr-ı derd ü ḥasret idim
   Görmege gelmiş idi ihvânım
6. Başıma yaḳmış idi âteşler
   Hecr ede dûd-ı aḫ-ı sûzânım
7. Şeb-i firḳat duḫân-ı âh gibi
   Aġladırken bu çeşm-i giryânım
8. Na geh ol şem cem ehli vefâ
   Yüzü mihr ânlı mâh tabanım
9. Dil-i Yaḳubuñ enîsi olan
   Mıṣr-ı izzetde mâh-ı kenânın
10. Yâd idüp âşinâyı baḥr-ı ġamın
    Geldi ben beñdesiyle ol cânım
11. Hane-i ḳâlime ṣafâ geldi
    Gül gibi geldi beyt-i aḫzânım
12. Doldı gencîne-i messeret ile
    Oldı mamûr genc-i vîrânım
13. Didim ol şevḳ ile bu târîḫi
    Ol ḫalîl-i dil oldı mihmânım
14. Kadre irdim bu şeb bî Hamdillâh
    Nûr gösterdi baña yezdânım
15. Hızırveş irdi âb-ı ḥayvâna
    Ẓulmet-i şebde cân-ı adşanım
16. Minnettullaha dirligim ḥoşdur
    Geldi bu mürde cismime cânım
17. İdüp ol demde ayaġına nisâr
    Lâller çeşm-i güher efşânım
18. Didim ey pâdişâhı bende müvaz
    Âstânı riyâż-ı rıżvânım
19. Gül-i bî ḫâr-ı gülşen-i ömrüm

Serv bâlâ-yı pâkî dâmânım

20. Niçe eyyâm idi ki gün yüzüñe
Ḥasret idi bu çeşm-i giryânım
21. Hak-i râh idi pây-ı bus çün
Yollarında bu cism-i uryânım
22. Lutf idüp yüzüme ḳadem bastım
İrdi eflâke ḳadr ü ünvânım
23. Hakdan ẕerre gibi ref ittiñ
Geldin ey âfitâb-ı raḫşânım
24. Beni vaṣlıñla eylediñ surur
Komadın dilde dâġ-ı ḫarmânım
25. Didi ey gûşe-i felâkette
Monlâyı belâ-yı hicrânım
26. Bende-i bend-i kâkül-i siyehem
Beste-i sünbül-i perîşânım
27. Hem emîr-i serîr-i derd ü ġamım
Hem esîr-i çeh-i zenehtanım
28. Dem-be-dem bûstân-ı aşḳında
Nefesi bülbülü ḫoş elhânım
29. Revnak-ı Nevbahâr ḥüsn-i râh
Mâdih-i serv ü bâġ-ı bûstânım
30. Âb-ı eşk-i hevâyı âhında
Tâze vü ter durur gülistânım
31. Bunca yıldır yolumda ḥakîmsin
Daḫı bîmâr çeşm-i fettânım
32. Ne içün üstüñe ṣalınmaya
Sâye-i ḳâmeti ḫırâmânı
33. Az belâ çekmedin bu yolda baña
Çoḳ degüldür bu deñlü iḥsânım
34. Ey ruḫ-ı âfitâb burç-ı kerem
Taḫt-ı ḥüsne şeh-i cihân bânım
35. Cevher-i maḳdem żiyâ baḫşı
Tûtyâ-yı uyûn-ı ayanım
36. Ben ne ahkar-ı ġubâr-ı nâ çîzîm
Kim olam ḫâkî pâyı cânânım

37. Saye-i mihribânın ile gelüp
İtdin ala boyun gibi şayanım
38. Lutf-ı iḥsânı sen temâm itdin
Var benim ḫidmetinde noḳṣânım
39. Benim ol beytde
Abdî memlük iḥsânı devrânım
40. Saña lâyıḳ nem ola ḥaḳḳı ḳudüm
Vireyim bârî tuhfe-i cânım
41. Lutf idüp tuḥfemi ḳabûl it kim
Seni maḳbul ide o suhanın
42. Sensin ol pâdişâhı mülki cemâl
Ruḫları reşki ḥûr-ı ġılmânım
43. Hak-i derḫânına hüdâyîyim
Ḳulunum tâ ölünce sulṭânım
44. Kara yire karınca ḳanımı dehr
Ben saña mûr sen süleymanın
45. Seng-i mevṭile ṣınsa kâse-i ser
Ṣınmaya câm-ı ahtü peymânım
46. Dilde dürr ḥaşr olunca mihr-i ruḫın
Nitekim sînem içre ayanım
47. Senden ayrı açmam gözümü
Şâhid olsun ḫüdâyi niyyanım
48. Reh-i aşkından sâdıkım umarım
Bulmayasın ölünce yalanı
49. Payeyi rıfatin bülend olsun
Dest giriñ ala deyyânım

[Müseddes]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1.

1. Mayil-i ẓulm olmasun pâşâyı âdil devridir
2. Eylesün mervânesin bakmakdan istiġfâr şem
3. Hazret-i Dâvâd pâşâ mihr-i merîḫ marifet [şem]
4. Eyledi nâm-ı şerîfin yamaġa ihtar şem
5. Nur-ı adlinden olupdur yeryüzü hemvâr şem
6. Hall idüp altun varaḳ yandırdı nâvek-i ḫâme-i şem

2.

1. Ruşen itdi mülk-i mışrı âfîtap-ı adlî ile
2. Nitekim şâm illerin pürnûr ider hervar
3. Saglı soglu ḳulları pervânelerdir ḫidmete
4. Oldı anlara sende âṣaf-ı serdâr
5. Asafa âsâr-ı nutfundur ki ruz-ı ḥaşre dek
6. İde ḥarîstan-ı dehri her gice gülzâr

3.

1. Mülk-i bezme şol sikendir sin ki eyler ḳarşuña
2. Şuleden atına gîtî numâ iẓhâr-ı şem
3. Her ne yerde bezm iderseñ ey behâr-ı madelet
4. Meclis olur gülşen-i cennet gül-i bî hâr şeme
5. Davet içün ḫôn-ı luṭfa olsa taḥrîk-i ṣabâ
6. El ṣalar her canibe (…)[562] Ḫonsâlâr şem

4.

1. Ezdiyat-ı ḳadrine her şeb berât olsun diyü
2. Şuleden zerrîn nişân ile yazar ṭûmâr
3. Düşmen diler ayaġın tozuña taẓim içün
4. Berk-i şâhdan kumâş itmiş durur aḫtar
5. Giymezidi gâh üsküf gah zerrîn şebkülâh
6. Olmasa ḳadrin serâyı içre ḫıḍmetkâr şem

5.

1. Sensin ol âlîyi nişân kim destine alsañ keman
2. Pute eyler zer külâhın yeterki hervar şem
3. Rezm içün reşger çeküp azm-i şephun eylesem
4. Şule altun başlu sancaḳ ola sancaḳtar şem
5. Nize-i sîmtenine altunlu demrem eylemiş
6. Kasdı bu kim düşmeninle eylene peykâr şem

(32)

31b

[Müseddes]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1.

---

562 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

1. Ġah aġlar ġah güler bezminde yüz biñ şevḳ ile
2. Lutf-ı ḳadrından olupdur var ise ihbar
3. Tab-ı ḳadrın gülistâne düşse her gül nâr olur
4. Nur-ı lüṭfuñ bezmine irse arz ide Gülnâr şem
5. Merhem-i kâfûr ṣardılar fitîl işler henüz
6. Tıġ-ı ḳahrından olupdur şol ḳadar efkâr şem

2.

1. Şöyle âdilsin ki mâh-ı mihr rûz-ı ḥaşre dek
2. Arayup bulmayalar mislin yıḳup her bâr
3. Saye-i adlin şeb-i ‘ıyd oldu ḥalḳa ‘âleme
4. Şad olup şevḳ ile anuñ çün güler oynar
5. Sever medḥin ḳaṣdına her şeb câmı bendeniñ
6. Baġladı bir naḫl-i zîva kim ucunda var şem

3.

1. Varıcak aḥvâlimi yansun yaḳılsun bezmine
2. Ettim anuñ çün redîfin şiirimin hemvâr
3. Karşuma yandın yaḳıldın diyü zâr itme
4. Yanmadan olmuş degüldür çünki hâr u zâr
5. Tab-ı rûşendir beni yaḳan meẕellet nârına
6. Nitekim yüzü żiyâsı çün yanar nâ çâr

4.

1. Has u amın ḥâline vâḳıfsın ey rûşen żamîr
2. Var mı bir maḥvil ki olmaz maḫrem-i esrâr-ı şem
3. Nola dil ġam günlerinden umsa nûr-ı himmetiñ
4. Ayıb olur mı gecelerde istemek bî-mâr şem
5. Gerçe kim çoḳdur çerâġın umarım ben bendedin
6. Hab-ı devletten uyarır idesin bî-dâr

5.

1. Himmetin nûruñ kârim et kim terki eyleyem
2. Olmadın nâr ile hem-ser bulmadı dîdâr şem
3. Medhine bir kere aġız açsam ey ḫurşîd ḥad
4. Subha dek eyler zebân ḥâl ile tekrâr şem
5. Ḳatre ḳatre görinen göz yaşı sanmañ kim ider
6. Bezmine medḥ ü senâ gevherlerin îşâr şem

6.

1. Kasr-ı ‘ömrüñ şuledâr itsün çarḫ-ı devletin
2. Yakdugınca her gice bu künbedi devvâr-ı şem
3. Meclisin olsun müzeyyen şâhid-i maḳṣûd ile
4. Gice bezmine şeref virdikçe şâhid var şem

32a

[Terci-i Bend]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Terci-i Bend Fevrî Efendî

1.

1. Dostlar baña bir belâ oldu
   Ne belâ bil ki biñ ḳażâ oldu
2. Dil-i âvâre baḥr-ı ġamda iken
   Bir nigâr ile âşinâ oldu
3. Görüp evvel nazarda taṣvîrin
   Cân virüp aña müptela oldu
4. Nice demler nihân idüp ‘aşḳıñ
   Âstânında pür ṣafâ oldu
5. Sidre ḳaddi şu şehr içre
   Şöhret-i aşḳı mübtela oldu
6. Bir yañadan o bî vefâ işidüp
   Artururp cevr-i pür cefâ

2.

1. Bir yañadan göñül ḥużûrundan
   Tan-ı aġyar ile cüdâ oldu
2. Şimdi ḳaldım meded firâk içre
   Miḥnet ü derd ü iştiḥaḳ içre
3. Bir yañadan hevâ-yı kâkül-i yâr
   Ḳomadı cân-ı dilde ṣabr-ı ḳarâr
4. Bir yañadan belâ-yı çeşmi beni
   Pister-i ġamda eyledi bî-mâr
5. Bir yañadan firâḳ-ı bâġ-ı ruḫuñ
   Etdi müjgânımı bu çeşmime hâr
6. Bir yañadan ḫayâl-i ḫâk-i rehi
   Göñül âyînesine etdi ġubâr

3.

1. Kapusı iştiyâḳı bir yañadan
   Etdi [derd][563]-i belâda gönlümü zâr
2. Bir yaña şevḳ-i vuṣlatı cânân
   Bir yaña derd-i ṭana-i aġyar
3. Kaldım âvâre öñce derd içre
   Noluser ḥâl bilmem âḫir kâr
4. İrgürirmi felek murâda beni
   Yohsa ‘ömrüm verirmi yada beni
5. Yine dil derdini beyân ideyin
   ‘Aşḳ-ı ‘âlemde dâstân ideyin
6. Sine razını dehre ḳıl mâgfaş
   Ney gibi nâle vü fiġân ideyin

4.

1. Başda olan hevâ-yı söyleyeyin
   Dildeki râżı hep ayân eyleyeyin
2. Bilinin (…)[564] cefâlarını
   Orada cümle der miyân
3. Tende lâl-i rumuzuñu yârin
   Cân gibi niçe bir nihân
4. Ẕerre ẕerre dehânı nüktelerin
   Mihr-i enverîni âyân
5. ‘Aşḳ içinde olan serencâmı
   Ḥalḳa bir bir ṭuyup beyân
6. Tabiyle şevḳimi ḫavâṣ u avân
   Ol ben ‘aşḳ ile cihânda bî-nâm

5.

1. Gel ey ehl-i dil du‘â eylen
   Câni vü vâcibe nidâ eylen
2. İdüp ol bî niyâza arż-ı niyâz
   Girye vü nâle vü nebâ eyle
3. Dil-i bîmârıñ ol du‘â birle

[563] Mecmuada müstensih burada nerd yazmıştır fakat anlam bakımından doğru olabilmesi için derd olması gerekiyor.

[564] Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Derd-i ‘aşḳına bir devâ eyle

4. İrgürüp ya visâl-i dildâra
   Dil-i mechuru pür ṣafâ eylen
5. Ya belâyı firâḳ-ı yâr ile
   Ögredüp derd-i âşinâ eyle
6. Firkat-i ġamzesinde cânı yaḫud
   Ḫançer-i ‘aşḳla fedâ eyle

6.

1. Ehl-i ḥâlin bilürsin aḥvâlin
   Dil-i bî cânı bir yaña eyle
2. Himmet eylen be ḥaḳḳı rabbi ḳâdir
   Beni bu derd içinde ḳoman esîr
3. Fevriya bezm-i aşḳ içinde müdâm
   Ele al cân-ı bede-i gülfâm
4. Fikr-i zülfü ruḫuñda şâm-ı seher
   Şevḳ-i lâli elinde olsun câm
5. Mest-i methuş vü meclis-i aşḳ ol
   Eyle ṣabru ḳarâr u hûş u selâm
6. Vazgelme bu ‘ıyş-ı işşetten
   Bezm-i ‘ömrüñ olunca tâ ki temâm

7.

1. Her ne deñlü gelirse derd ü elem
   Eyle ṣabr u taḥammül vü ârâm
2. Vaṣlı terk eyle ṭâlib-i hicrân ol
   Ḥâṣıl olsun dir iseñ aṣıl merâm
3. Geh ḫilâf-ı murâdın ücre olur
   Dâ’imü-dehr gerdiş-i eyyâm
4. Umarız vaṣl olasın ol ṣâhâ
   Göñül ile tevekkül ḳıl Allâha

[Ḳaṣîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Yine pür şevḳ ideben âfâḳı
   Baḳâyın yan durayın ‘uşşâḳı
2. Vireyin mâl-ı mülkün cümlesiye
   Göreyin alemi istigrâkı

3. Düşeyin ayaġına yalvarayın
   Ḳolayım şâyed o sîmîn sâḳî
4. Mâ ḥâṣıl bâdeye mâ’ildir dil
   Olmuşum câm misk müştâḳı
5. Bir ḳadeḥcik vir sâḳî
   Bezmimiz yine seniñle Bâḳî
6. Luṭfuñu âb-ı feraman eyle
   Yanî kim bir ḳadeḥ iḥsân eyle
7. Ḫıżr-ı vaḳt ol bize her bir muġânı
   Lulu-i çeşme-i ḥayvañ ile
8. Naḫl-ı billür ki neş vü nümâ
   Mîvesin nali bedehşân ile
9. Âteş-i şevḳ ile yandır dilimiz
   Gelemez ḳızmaga dermân ile
10. Bir ḳadeḥcik bezmimiz Bâḳî
    Mey-i lâlin beni pür şevḳ itti
11. Dildeki ḳahrı birez uvaḳ itdi
    ‘Aşḳıñ ey serv-i sehî fâḫte var
12. Boynuma kâkülüñi ṭavḳ etdi
    Mest medhûşlanup öpdü levin
13. Dil-i dîvâne ‘acep ẕevḳ itdi
    Bâdeye haset idersin her dâ’im
14. Bunu bilmem saña kim sevḳ itdi
    Bir ḳadeḥcik Bâḳî
15. Beni aġlatma yazıḳdır cânâ
    Eyleme resm-i cefâyı icrâ
16. Dutalım dilber-î Îsâ lebsin
    Nedir ey mubetce bu istina

(33)

32b

[Terci-i Bend]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Terci-i Bend-i Âzerî Çelebi

1.

1. Ey yar-i cefakâr dil âzâr ü perî-rû
   Ey merdüm (…)[565] sitemkâr u cefâ-cû
2. Ey bir naẓîr-i biñ dil ü cân ḳaddine şemşîr
   Ey ġamze-i cellâdı ṣalan 'âleme ḳorhu
3. Ey lâl-i nebi aḳlın alan ehl-i ṣafâñın
   Ey lafẓıdurur bârî cihân ḫalḳına dârû
4. Ey gül gibi ḫâşâk ile hem soḥbet-i gülzâr
   Hâr u ḥasla dâmeni bir yar-ı semen-bû
5. Ey dürr girân mâye iken ḳanı cihânda
   Nâḳışları(…)[566] ḳılan hemçü terâzû
6. Namusını çaldıñ yire erbâb-ı dilin sen
   Çoḳ gevher-i Pâkîze helâk oldu elinden

2.

1. Cânânı gördüñ mi ne yirlerden erdiñ
   Bir sözle dil ü cân gibi gevherden
2. Maderle peder ḳaydını kalbimden idüp dur
   Yârânı ḳoduñ niçe birâderden
3. Çok ġonce-i nevreste göründü gözüme hâr
   Bâlâ vü bülend ince semenberden
4. Lal-i leb ü gîsûnu giderdin naẓarımdan
   Âḫir beni bir cañla bir serden ayırdıñ
5. Oldı gözüme her müje bir tîr dem-i âlûd
   Meydan-ı cihânda niçe serverden
6. Cân bende vü ben senden olup derd ile mehcûr
   Ḳıldıñ dil aġyâr-ı bed endîşeni server

---

565 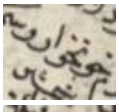 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

566 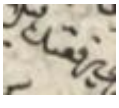 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3.

1. Mahzunun olan dilleri şâd eylemez olduñ
   Meftûnuñ olan ḫâṭırı yâd eylemez olduñ
2. Ferhâd gibi seniñle dâ'im dögünür dil
   Şîrîn deheninde aña dâd
3. Sermenzili maḳṣûda irerdik eşiġinde
   Noldu ki şimdi murâd eylemez
4. Peymaneni ġayr ile işidim ḳanı 'ahdin
   Ġam ḫârına büyad u dâd eylemez
5. Bir cevrine ol nice luṭf eylerdin âh
   Günden güne iḥsânı zîyâd [eylemez]
6. Derdda bu ḳadîmî dil ġam-ḫârı unutduñ
   Ḥayfâ ezelî yâr ü vefâ dârı

4.

1. Bulmaz mı nihâyet bu cefâ ey büt-i ġaddâr
   Raḥmıñ ḳanı ey yar-ı sitemkâr u dilâzâr
2. Yaşım aḳudup cismimi deryâlara sardıñ
   Feryâda gelir işitecek balim-i kühsâr
3. Etdin tenimi cevr ile pejmürde ḫâşâk
   Sürdüñ yüzümi yerlere bîmâr u dilifkar
4. Rahm eylemedin göñüllere erişdi figânım
   Raḥm etdi benim ḥâlime gerdun-ı sitemkâr
5. Azurde ḳılırsun dil-i ġam-gînimi dâ'im
   Ḳorḳum bu kim iẓhâr ḳılan derdimi nâ çâr
6. Hakka ki aceb dil perimi mihr ü vefâsın
   Dâ'im rûşen ġayr ile durduḳça cefâsın

5.

1. Hecri z̲eḳanıñla beni zindâna bıraktın
   Cân Yûsufuñun ḥâl-î perîşâna [bıraktın]
2. Sındı bu göñül âfet-i hecriñle dirîġa
   Bir güher-i yek-dâne-yi yabana bıraktın
3. Aldın dil ü cân naḳdimi bâzâr-ı cihânda
   Âḫir anı bir semenle hicrâna [bıraktın]
4. Seylab-ı siriş etdi gözüm ġarḳa ḫunâb
   Cân zevraḳını varṭa-i ummâna [bıraktın]

5. Dil bülbülüñi gül yüzüñüñ hecrine ṣaldıñ
   Verdiñ ḥüsn-i ḫâṣâk gülistâna [bıraktın]
6. Gördüm seni hâr u ḥasla kâr bozuldu
   Ey gül yüz işimden giru bâzâr bıraktın

33a

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Müseddes-i Ṣâdıḳî

1.

1. Hüdaya itme ḥâlî dâ'imâ dilden şehvet ismiñ
2. Gözümden dûr ḳılma Pertev-i emvar nûr ismiñ
3. Enis et dem-be-dem bu kalb-i bî ṣabra subur
4. Baña ġayret müesser eyle virdim ḳıl temeyyüz ismiñ
5. Ya maḥvit levḥ-i 'işyândan bu 'abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ
6. Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsnâdan ġafûr[567]

2.

1. Gelelden 'âleme cürm ü şenâettir baña hep kâr
2. İbadet itmeye ḳılmaz heves bu kalbi bed kirdâr
3. İderken bir günâha nâdim olup biñ kez istiġfâr
4. Revamı ḥalîm olmaḳ rûz-ı maḥşerde benim düşvâr
5. Ya maḥvit levḥ-i 'işyândan bu 'abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ
6. Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsnâdan ġafûr

3.

1. Ola hâşâk-i vâḥid âyetinin ḥaḳḳında inkârın
2. Resulün Muṣṭafaya var dil ü cân ile iḳrârım
3. Mutabıkdır ḳamu şer-i şerife ṭavr u etfarım
4. Düşer mi dûzaḫ içre âh u vâh olmaḳ kârım
5. Ya maḥvit levḥ-i 'işyândan bu 'abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ
6. Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsnâdan ġafûr

4.

1. Asabın cürmini af eylemekdir rûz u şeb kârım
2. Ayan iken zuñup ehline remzi nâm-ı ġaffârın
3. Uyubun kâinâtın setri derken settârın

[567] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ya maḥvit levḥ-i 'işyândan bu 'abd-ı pür ḳuṣûr ismin / Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsnâdan ġafûr"

4. Rahima geçmek lâyıḳ mı ṣuçumdan bu ġam- ḫârın
5. Ya maḥvit levḥ-i ‘işyândan bu ‘abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ
6. Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsñâdan ġafûr

5.

1. Duasın müstecap it sâbıḳın ṣubḥ u mesâ ḥaḳḳı
2. Resulün Muṣṭafa ile cem-i enbiyâ ḥaḳḳı
3. Refik et aña ṭevfiḳıñ ger vâh u liya ḥaḳḳı
4. Tevekkuf-ı ser ḳabûl dergâhın olan du’â ḥaḳḳı
5. Ya maḥvit levḥ-i ‘işyândan bu ‘abd-ı pür ḳuṣûr ismiñ
6. Çıkar yârabbi yâ esmâ-yı ḥüsñâdan ġafûr

[Müseddes]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Müseddes-i Hâşimî

1.

1. Bilenmez ṣanub itme ġayrılarla ahd ü peymânı
2. Tuyulmaz nesne olmaz her ne deñli olsa pinhâni
3. Meseldür gözlüge yoḳ gizlü dürler cânımın cânı
4. Kerem ḳıl göz göre itme raḳîbe luṭf u iḥsânı
5. Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı
6. Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî[568]

2.

1. Lebini dişleyüp ḳaṣdı işârât itme aġyâra
2. Acıtma cânımı gel ḫürde geçer bu dil-i zâra
3. Göz ucuyla beni ġamz itme ey dil her ḥüsn ü ḫârâ
4. Satup bu bendeñi gel başlama herkesle bâzâra
5. Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı
6. Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî

3.

1. Alup ṣatmaḳdadır ‘uşşâḳı her dem ḥâṣıl kârım
2. Ko gitsün var raḳîp ile yine maḥvice bâzârın
3. Şehadet eyler iken ṭurmayup evzâg u etfarın
4. Habibim fâ’ide itmez seniñ yoḳ yire inkârın

[568] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı / Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî”

5. Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı
6. Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî

4.

1. Ola ṣanma ṣaḳın ‘uşşâḳı senden ey perî ġâfil
2. Tuyulmaz iñleyüp olma raḳib-i dîve gel mâ’il
3. Egerçe dürlü dürlü perde asmaḳ ṣoñra hep ḳâ’il
4. Femma âşikâr olmaz bize kev mekân ḥâ’il
5. Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı
6. Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî

5.

1. Elin yüze ṭutup açmazdın aġyâra vü vefâ itme
2. El altından ele luṭf vü bize cevr ü cefâ itme
3. Bu yüzden Hâşimî miskîne sulṭânım ez̲â itme
4. Tuyulmaz ṣanma meylin ġayra yañlışdır ḫaṭâ itme
5. Dimi aġyâra luṭf itsem nihânî kim ṭuyar añı
6. Olur râż-ı nihânî ‘âşıḳa ilhâm-ı rabbânî

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Zînet itse n’ola ol lâle ruḫ-ı şîve vü nâz
   Şîvedir nâm viren nâz iden mümtâz
2. Güzele şîve virildi dil-i ‘uşşaḳa ṣabr
   Dilbere nâz sunuldu dil-i ġam-gîne niyâz
3. Şîvesi dikmesidir sînedeki nize-i âh
   Nazının yaḳmasıdır dilde olan sûz u güdâz
4. Dil-i bî ṭâḳate nisbet görinen şîvesi çoḳ
   Zîver-i ḥüsne göre ittigü nâz azdan az
5. Fâş ider şîvesi ‘âlemlere ḥâl-î dilimi
   Keşf olur ellere nâz eylese göñlümde ki râz
6. Ruḫları şîve gülistânına gülberg ṭarı
   Nâz bâġında leb-i lâle iki dâne kiraz
7. Ḳabża-i şîvede ebrûları gûyâ iki yâ
   Nâz meydânına her ġamzesi bir tîr endâz
8. Şîvesi ṭaṭ-ı zühhâdı perîşân eyler
   Dûr olur nâzını seyr eylese ṣûfiye namâz
9. Şîve-i ḳaddi eliflerle pür eyler cismim

Tîġ-ı naẓımdan irer sineme her dem şehnâz

10. Gel gülzâr-ı vefâ ġonçe-i baġ-ı şîve
    Mâlik-i ḥüsn-i behâ pâdişâhı milket-i nâz
11. Şîvekârın güzelin şah-ı ḥüseyinin cânım
    Nâzenînim durur ol dilberî efkende nüvâz
12. Küşte-i şîvesi türkân-ı dilârâ ‘acem
    Nazının ḫastesi bî çâresi ehl-i şîrâz

(34)

33b

[Muḫammes]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlün/ Mef’ûlü/ Mefâ’îlün

1. Yârin ruḫ-ı zülfinde bil ḳüfl ile îmânı
2. Veçhine naẓar ḳıl baḳ gör eyet-i ḳur’ânı
3. Dil ḫânesini pâk it gör anda o sulṭânı
4. Ey talip olan ‘ârif seyr etmeye cânânı
5. Zevk ile temâşâ ḳıl her gördügüñ insânı

1. Ol cânânı kim ṣûret-i raḥmândır
2. Veçhinde olan ḫaṭlar hep âyet-i ḳur’ân’dır
3. El mu’min-i mir’ât-ı ḥakdan saña burhândır
4. Ayine Sulṭânı çün ṣûret-i raḥmândır
5. Bu âyineye gel baḳ gör ṣûret-i raḥmânı

1. Sadıklar imiş yârin ‘âşıḳları ṣâdıḳlar
2. Cam gözüñ açup yârin envârına lâyıḳlar
3. Ger görse ‘acep midir cânânı uyanıḳlar
4. Surette görünmez cân dirlerse münâfıḳlar
5. Sen cânâ naẓar ḳılsun görmek dileyen cânı

1. Çün aḥseni taḳvîme nâ ḫaḳ’dır imiş mümkir
2. Gerçeklere ṭañ ider gözi kçr imiş mümkir
3. İnsaf ide billâhi özge hâr imiş mümkir
4. Mahbub temâşâsı men ider imiş münkir
5. Kör gözlerinin nûru yoḳdur göremez anı

1. Zühdünde riyâ olsa gelmez yoluña zâhid
2. Sanma bu ‘amellerle firdevsi bula zâhid
3. Didar şehvedinden bî behre ola zâhid
4. Sen ḥüsn-i dilârâdan göz yumsa n’ola [zâhid]
5. Huffaş gözü görmez ḫurşîd-i dıraḫşânı

1. Çün muy miyânında cânâ bir eser duysam
2. Ya ġayr inâyetle ol muya naẓar duysam
3. Ey dilber ü rûḥânî cân seyri eger duysam
4. Ben fikre ṭilâvinden bir ẕerre ḫaber duysam
5. Bir ḥabbeye almazdın ṣat mülk-i süleymânı

1. Ey **Hayretî** yüẕünsüz ḥaḳdır cânâna
2. Emr oldu sucud ile ol ṣûret-i raḥmâna
3. Raz-ı dil pürdür insâna di insâna
4. Esrar-ı sözüñ Aḥmed keşf eyleme nâ-dâna
5. Hayvana maḥal görmesin cism-i ḥayvânı

[Müsemmen]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Müsemmen-i Fevrî Efendi Raḥmetu’llâhı ‘Âleyh

1. Hüdaya ḳullarından kimine tâc u ḫilavet vir
2. Kimin sulṭân-ı ‘âlem-gîr külli riyâset vir
3. Kimin bir şah-ı gerdûn ḳadre dostvar id vüzrarat vir
4. Kimin ṣâḥibi münâsib ile devlet vir ṣiyaded vir
5. Cihanı ehline sevḳ eyle baña keşf ü hâlet vir
6. Kesafet ḳalbe reng itdikçe ṣayḳal ḳıl itaat [vir]
7. Kemal ehline fevt-i lâ-yemûtla sa‘âdet vir
8. Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir][569]

1. Şeref ‘add eyleyüp faẓl u kemâl ü ġarrâ ü hemha yoḳ
2. Cihanın münâsib ü câhına çendân ḥırṣ u azm yoḳ
3. Kaza-yı devlet (…)[570] içün suz-ı güdâzım

[569] Bu manzum mütekerrir müsemmendir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir]”

4. İken dünyâ içün ṭûl-i emel fikr-i dırâzım yoḳ
5. Edaniye dîn-i dünyâ çün aṣla niyâzım
6. Tapundan ġayrı bir ferde cihânda keşf-i râzım
7. Fakirim derdmendin senden öñce çâre-sâzım yoḳ
8. Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir]

1. Olaldan çâr ṣaḥrâyı vücûda ḳulzem-i ‘âlem
2. Adem baḥrinde nâ-peydâ idem çün riste mübhem
3. Taayyün eyleyüp a‘dâ misâl ḳaṭre-î şebnem
4. Düşerdik raḥma dem-i felekden duyup feyż
5. Çıkardın ‘âkıbet rûy-ı zemîne eylediñ âdem
6. Beni yoġ iken cihânda kenzinden eylediñ ekrem
7. Bundan ṣoñra yârabbi be ḥaḳ ismiñ ala aẓam
8. Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir]

1. İlahi fażl-ı cûduñ gîv-i lüṭfuñu nihâyet ḳıl
2. Tarik-i şer-î faḫr-ı ‘âleme sevḳ it hıdâyet ḳıl
3. Dil ü cân-ı şürur u nefsi şeyṭândan ḥimâyet ḳıl
4. Küha gönder işin gücüñ riyâzed ḳıl
5. Keser geldikçe şevḳin birle korı vir inanet ḳıl
6. Kemal ü fażl u ‘ilm ü hilmî dâ’im baña ‘âdet [ḳıl]
7. Kamu cürm u günâhım ma’rifet eyle ‘inâyet ḳıl
8. Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir]

1. Hüdaya Fevrînin itdügi âh u vâh ḥaḳḳı çün
2. Tapunda baş-ı cân viren gedâ vü şâh
3. Müsemma-i maḳâmı ḳurp olan dergâh
4. O dergâh içre olan nâle ile vâh
5. Havası ṭapuña irişdüren şehrâh
6. Ora râh içre bulunan fażl u ‘izzü câh
7. Cem-i embiya ile Resûlu’llah ḥaḳḳı çün
8. Dem-i âḫirde îman dilde ṣabr u ḳanâ‘at [vir]
9.

570 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Şîve-i kâkülidür cânâ viren tûy-ı emel
   Nâz bâlâsıdurur dilde ḳonan fikr-i dırâz
2. Ṭût-i ḥüsnüñe ger olmasa şehper-i şîve
   İdemezdi bu ḳadar nâz hümâsı pervâz
3. Şîvesin seyr edeli cisme yaḳışmaz cânın
   Göreli nâzını hergiz baña uymaz cânım
4. Güneş-i şîvesi çevgânına zer ṭop itmiş
   Nazının sırrına irmez felek-i lubetbâz
5. Şivekârân-ı cihân verd-i zebân itsünler
   Nâz-ı vaṣfında bu ḫoş maṭla‘yı dil levḥine yaz
6. Nâz-ı vaṣfında bu ḫoş matla‘yı dil levḥine yaz
   Nergis-i mestine yoḳ şîveden özge hemrâh
7. Nâz ile ġamzesi kan içmede olmuş demsâz
   Murġ-ı pâ mestesidir şîvesi dâmeninde hümâ
8. Nâz-ı ser perçesinin ḫastesi durur şehbâz
   ‘Âliyâ şîvesin anıñ niçe şerḥ eyleyeyin
9. İremez dâ’ire-i naẓırına ḫüdâ i‘câz
   Gel du‘â eyle hemân şîvesi efzûn olsun
10. Ḳubbe-i ‘âleme nâzından irişsün âvâz
    Nâr-ı hicrânı bahâr eyleyüven şîveleri
11. Nâzını câni göñülden çekegör ḳışla yaz
    Ḥaşre dek şîve-yi serîrinde serehraz olsun
12. Nâzenîn ân-ı cihân itsün ol şâhâ âgâz

[Müsemmen]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Müsemmen-i Fevrî Raḥmetu’llâh

1.

1. Mekânım meclis-i muḥabbet yar-ı cânımdır
2. Peri rû dilberim sâkî ḫayâl-i dilistanımdır
3. Elifler şem-i şevḳin sînem altun şamdânındır
4. Tammum gussa vü ġam dâġ-ı derd-i ‘aşḳ nanımdır
5. Kebabım barınun başı rebâb âh u figânımdır
6. Dil-i pür-ḫûn ṣürâḫî dîde cân-ı erġuvânıñdır

7. Şarabım bezm-i ġamda eşk-i çeşm-i ḫûn feşânımdır
8. Mey-i ḥamrâ diyü nûş itdügüñ hep kendü ḳânımdır

2.

1. Muhabbet şâhıyım kûy-ı fenâ cân-ı sükûnumdur
2. Başımda tâc-ı zerrîn âteş-i aḫ-ı derûnumdur
3. Şefkatle atlas-ı gerdûn libâsı lâle gunuñdur
4. Onümce tuġ-ı âhım ġam yoluñda rehnunundur
5. Sipah-ı eşk-i âhımla ḳamu yir gök zânûmdur
6. Gar bu ra‘dd-ı miḫnet na‘ra-yı ṭabl-ı cunumdur
7. Şeh-i ‘aşkım belâ şehri otaġı bî sutunumdur
8. Sehab-ı ġam başım üzre mu‘allaḳ sâyebânımdır

3.

1. Görelden sen gözi ḳatl dehânı âb-ı ḥayvânı
2. Kamadım bir nefes ol dem dirildim âh u efġânı
3. Bela-yı hecr ile çoḳ demler aḳdı baġrımıñ ḳanı
4. Velikin itmedin hergiz tabîbin derde dermânı
5. Kapında viricek âḫir belâ-yı mihr ile cânı
6. Mahalinde bulup cânâ ben bî cân-ı ‘uryânı
7. Seg-i kûyuñ bu cismi ṭama itdi ṣalma demdanı
8. Dehanında görinen rîze rîze üstüḫânımdır

4.

1. Münevverdir rûḥum ey meh-i çerâġ şemsî rûsenden
2. Veli miḳdâr-ı ẕerre görmedin mihr ü vefâ senden
3. Firakında göñül ḳurtulmadı feryâd-ı şîvenden
4. Cemalin kes cihân-ı n’eyleyem geçdim bu meskende
5. Ruhun fikri uṣandırdı beni ey mehr bu gülşenden
6. Dehanın fikri aldı cânımı ey ġonce leb tenden
7. Âdem mülkine gitdim ḳalmadı nâm-ı nişân benden
8. İşidilen hemân şimdi benim âh u figânımdır

5.

1. Kılur gerdûn baña bir gözleri âhû içün cevri
2. Çü bileydin ṭavrı vaṣfından cüdâ düşmek durur zûrı
3. Keman- ı ġayreti ben daḫı aldım destime ḳurı
4. Görinen encümi sanmañ felek gülvârının sevri
5. Müşebbek eyledim tîre dutup ben sîne-i ṭûr-ı

6. Şikar itdim felekler tevsenini nice sevri
7. Felekde gördügüñ ḳavs-ı ḳuzaḫtır ṣanma ey **Fevrî**
8. Hadenk-i enḳâżı ‘aşkım çarḫa asılmış kemânındır

[Taḫmîs]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1.

1. Yârimin ‘âdetidir gâh vefâ gâh cefâ
2. Ġarażı baña belâdır ne vefâdır ne cefâ
3. Gül gülzâra vefâ ḫârâ cefâ baḫş oldu
4. Ol vefâ eylese aġar cefâ itse n’ola
5. Ne vefâ itmeye başlar ne cefâdan usanur

2.

1. Bir gelür aña cefâ ile vefâ o belâ
2. Hâr ider cevr-i cefâ bir gülidür mihr ü vefâ
3. Gençdür mihr ü vefâ anda cefâ ejderhâ
4. Ne cefâ ḳılsa vefâ ẕevkin alurdun andan
5. Ger cefâ mürdesini itse vefâsı ihyâ

3.

1. Ne cefâsın ne vefâsın duyar idi düşmen
2. Ḳaş ki itse vefâ gibi cefâsın ihva
3. ‘Âşıḳa ere vefâ ere cefâdır ḳarı
4. Kime ittiyse cefâ oldu vefâsına sezâ
5. Ẕerrece mihr ü vefâ cevr-i cefâ itse ider

4.

1. Hem vefâ ‘ilmini hem fenn-i cefâyı inşâ
2. Ṣâḥib-i ṭarz-ı vefâ mâlik-i ayin-i cefâ
3. Sâlik-i râḫ-ı cefâ sâḳin-i iḳlîm-i vefâ
4. Ya’nî ol şûḫ cefâ pîşe vefâ dâr-ı ḥüsn
5. Ne cefâ itse vefâdır ne vefâ itse sefâ

5.

1. Geh vefâ burcuna meh gâh cefâ evcine ḥûr
2. Geh cefâ ḳaṣrına şeh gâh vefâ ṣadrına tâc
3. Ne vefâ itse cefâ anlar anı ḫalḳ-ı cihân
4. Ne cefâ ḳılsa vefâ sanur anı her dânâ
5. Ne cefâsızça vefâ ‘arża ḳılur ‘uşşâḳa

6.

1. Ne vefâsızca cefâsını görüpdür ẓürefâ
2. Geh cefekâr vü geh-î yâr-i vefâdârımdır
3. Kavlim vere vefâ ere cefâ itse revâ
4. Maṭla-ı mihr ü vefâdır bu cefâ pîşelere
5. İtdürür naḳd-i cefâ gibi vefâ-yı âtâ

(35)

34b

[Müsebba]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Müsebba-ı Fevrî

1.

1. Cân çıkarsa kûy-ı firâkda ġam-ı dildârdan
2. Baş giderse 'aşḳ içinde cümbiş-i 'âġyârdan
3. Came-i ten yansa nâr-ı sîne-i sûzândan
4. Tac-ı serdüşse hevâ-yı aḫ-ı itibârdan
5. El çekem hep cân u baş u cübbe vü destârdan
6. Gecmegem hergiz belâ-yı derd-i 'aşḳ-ı yârdan
7. Dönmeyem ḳâlû belâda ittigüm iḳrârdan

2.

1. Nazir isem nergisi ol ġam-küşârı terk idüp
2. Kail isem serve ol ḳadd-i çenârı terk idüp
3. Ragıp isem gülşene ol gülzârı terk idüp
4. Talip isem hûriye ol ġamze-kârı terk idüp
5. Mail isem kevsere lâl-i nigârı terk idüp
6. Kani isem cennete ruḫsar-ı yarı terk isüp
7. Rûz-ı maḥşerde zâhidâ maḥrûm olam dîdârdan

3.

1. Başda dâġ-ı ḥâlî ruḫsârın ḳaranfil vardır
2. Didede ḥâlin ḫayâli nergis-i bî-mâr vardır
3. Tende zaḫm-ı tîġ-ı müjgânın gül-i bî hâr vardır
4. Dilde fikri âteş-i lâl-i lebin Gülnârı vardır
5. Baġ-ı cânda naḫl-i kaddin serv-i ḫoş reftârı vardır
6. Çeşm-i müjgânın ruḫuñ 'aksiyle bir gülzârı vardır
7. Kim anuñ etrafına ḫavlı çekilmiş ḫardan [vardır]

4.

1. Ol ṣanem kûyına eylerseñ sa‘âdetle sefer
2. Yolun izin acıġ olsun lîk ey bâd-ı sefer
3. Eşigine yüz sürüp benden du‘â itdikde ger
4. Deyr-i miḥnetde ṣorarsa çekdigim ġamdan ḫaber
5. Diyesin şimdi belâ-yı hecr ile ey sîmber
6. Şöyledir ża‘îfim ki bir dîvâre söġünsem eger
7. Peykerin teşhis olmaz suret-i divardan

5.

1. Cân-ı dildir ‘âşıḳıñ varı yoġu didim aña
2. Virsem olmaz mı dehân-ı la‘line ey bî-vefâ
3. Didi ancaḳ anlara dünyâ vü ukbadır behâ
4. Ben tereddüt eyleyüp baḳıp dururken her yaña
5. Guş-ı cânâ irdi ḫanîften bu beyt-i cân feżâ
6. İrmek istersen dehan-ı lâl-i yara **Fevrî**yâ
7. Geç iki ‘âlemde el çek cümle yoktan vârdan

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Her ḳaçan aḫd-ı vefâ itse eder baña cefâ
   Bir yaña biñ-i cefâ bir ümîd-i vefâ
2. Ne vefâsında beḳâ var ne cefâsında ḳarâr
   O cefâ pîşe n’ola eylemese ‘ahde vefâ
3. Sidredir bâġ-ı vefâ nâr-ı cefâ dûzaḫdır
   Yaraşur görse vefâ gibi cefâsın ḥûra
4. Ey vefâdâr u cefâ pîşe seniñ iḥsânın
   Rûz-ı vaslında vefâdır şeb-i firḳatde cefâ
5. Düşmene mihr ü vefâ baña cefâdır ḳarın
   Ne vefâ vü ne cefâ ḥükmini ḳıldıñ icrâ
6. Ki cefâ gâh-ı vefâ ile ḳuluñdur Âli
   Bî-vefâ olma cefâsız ḳoma anı tenhâ
7. Düşmene itme vefâ aña cefâ itdikçe
   Râżıdır itme vefâ eyleme tek cânâ cefâ
8. ‘Âşıḳ oldur ki vefâ gibi cefâdan ide haz
   Ki cefâ gâh-ı vefâ ile budur saña du‘â

35a

[Mu‘aşşer]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Mu‘aşşer-i Şevḳî Raḥmetu’llâh-ı ‘Âleyh

1.

1. Bâġ-ı cennet eyledi ‘âlem yüzüñi Nevbahâr
2. Gülşen içre oldu güller sanki şems-î tâbdâr
3. Etdi bus ile benefşe bâġ-ı vîrânımı eşk-bâr
4. Zülf-i dilber gibi gördüm sünbül olmuş târumâr
5. Gözleri siḥr ile nergis gâh mest ü geh ḫumâr
6. Zahm-ı sînem gibi açılmış yine uş lâle-zâr
7. Eşk-i çeşmim gibi aḳar her yandan cûybâr
8. Firaktinle iñler bülbül gibi dâ’im zâr zâr
9. Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr
10. ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr[571]

2.

1. Çün güneş burcu ḥamelden eyledi arż-ı cemâl
2. Gitdi ḳalmadı bürüdet buldu ‘âlem i‘tidal
3. Kapıldı şâdî cihânı ḳalmadı gerd-i melâl
4. Giydi firḳat gicesi ḳalmadı hîç rûz-ı celâl
5. Bir semen simâ nigâr-ı şimdi ṣaḳlar her nihâl
6. Laleler eliyle giydi gül gibi zîbâyı al
7. Mürdeler ihyâ ider gülşende aḳan her zülâl
8. Nevbaharın ıyşını itmek dilerseñ bî mâl
9. Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr
10. ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr

3.

1. Buldı ‘âlem yüri reng-i cennet ḫuldı berrin
2. Saye ṣalmış güller üzre yine berg-i yâsemen
3. Giydi dîbâ-yı münaḳḳaş eynine rûy-ı zemîn
4. Oldı ezhâr arasında sanki nergis ḥûr-ı ‘in
5. Bülbül-i âşüfte ḫoş elḥân ile eyler emîn

[571] Bu manzum mütekerrir muaşşerdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr / ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr”

6. Âb-ı kevser mi sanur yaş şerbet-i mâ u ma‘în
7. Barekallah bu ne ḫüsn olur hezârân âferîn
8. Ger dilerseñ olasın sende cihânda kâm-bîn
9. Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr
10. ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr

4.

1. Nevbahar ile zamân oldu yine bir nevcüvân
2. ‘Âlemin her kûşesini eyledi bâġ-ı cinân
3. Arz ider bencileyin göynüklü lîkin zaferân
4. Came-i sîretle bir maḥbûba serv-i revân
5. Bâġ u râġ-ı zeyn etmiş ‘ârızıyla eġruvân
6. Zinet olmuş necm-î ezhâr ile yer yüzi
7. Kurdı günlükler gibi çetri hevâda âsmân
8. Yakdı biñ biñ zînet içün nice yir yir şemdân
9. Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr
10. ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr

5.

1. Reşk-i Firdevs-i berrin oldu ṭarf-ı çemen
2. Yazdı dîbâ-yı münaḳḳaş serv ayaġına semen
3. Arz-ı ruḫsâr eyledi şâdlıġ ile nesteren
4. Kakül-i dilber hevâsı boynuña ṭaḳdı resen
5. Eyle ey şevḳ-i bu göñlüñ ḫânesin beytül haẕân
6. Salmasun zindana rind ol göñlüñi çâh-ı ẕeḳân
7. Mürde-i cânâ tenin ḳabr olmadın cismiñ kefen
8. Fursatı fetv eyleme ma‘mûr iken burç-ı beden
9. Bir semen simâ nigâr-ı ‘ârif ol ile kenâr
10. ‘Iyş-ı ‘işret vaḳtidir nûş eyle câm-ı ḫoş güvâr

(36)

35b

[Terci-i Bend]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlün/ Mef’ûlü/ Mefâ’îlün

Terci’ Bend Rahmî

1.

1. Ey dil nice bir dehrüñ derdin çekesin muhkem
   Bu bâr-ı girân itdi kaddini sipihrüñ ham

2. Yâd eyleyeyin gûş it bir hâdise-i mu‘azam
   Bu kıssa beyânında ‘âkıllar olur mülzem
3. Bir gevher-i yek-tâdan halk oldı kamu ‘âlem
   Vasl ile biri şâdân hecr ile biri pür-gam
4. Kimisi gedâ olmış kimisi şeh-i ‘âlem
   Ġafletle nazar kılma aç gözüñi gel bir dem
5. Bu bezm-i tarab-sâza geh gâh olup hurrem
   Tâcını idüp kecru ‘ıyş eyler idi her dem
6. Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
   Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem[572]

2.

1. Îcâd idicek Vâcib bu ‘âlem-i imkânı
   Bir gevher-i pâk itdi mâhiyyet-i insânı
2. Derc eyledi kalbinde gencîne-i insânı
   Nefs ejderidür anuñ her lahza nigeh-bânı
3. ‘Ayyâr-ı felek kapdı tâc-ı ser-i dârâyı
   İllâ nidelüm ‘âlem olmasa eger fânî
4. Nûş itmedi İskender ser-çeşme-i hayvânı
   Soñ demde yile yirdi evreng-i Süleymânı
5. Geşt itmege ‘azm itdüm nâ-gâh gülistânı
   Bu beyti okur gördüm bülbül idüp efgânı
6. Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
   Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem

3.

1. Cellâd-ı felek her dem ger çekse saña şemşîr
   Dut gerden-i teslîmüñ yok gayrı dahı tedbîr
2. Ne yazdı ise başa bir bir getürür takdîr
   Ger nîk ü eger beddür olmaya kazâ tagyîr
3. Bir câm sunup kıldı sûz-ı dilüme te‘sîr
   Oldı dil-i vîrânum anuñla o dem ta‘mîr
4. Bir yañada hâr-ı gam oldı baña dâmen-gîr
   Âlâm-ı ser-encâmum seyrân idicek yer yer

[572] Bu manzum mütekerrir terci-i benddir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem / Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem”

5. San âb-ı hayât ile kılmışlar anı tahmîr
   Vasfında hıred ‘âciz diller idemez ta‘bîr
6. Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
   Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem

4.

1. Seyrân ideyin dirseñ pür-hûn ser-i Dârâyı
   Var deşt-i fenâ içre gör lâle-i hamrâyı
2. Dünyâya kıyâs itseñ ger füshat-i ‘ukbâyı
   Gör şekl müsellesde eşkâl-i zevâyâyı
3. Bir sâki-i mehveşden nûş it yüri sahbâyı
   Düş kûy-ı harâbâta ol ‘âşık-ı rüsvâyî
4. Bu pendi işitdükde ol dem dil-i şeydâyî
   Mey-hâneye ‘azm itdi geşt eyledi her câyı
5. Bu beyti okur gördüm bagrını delüp nâyı
   Şevk ile semâ’ itdi ol dem niçe sevdayı
6. Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
   Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem

5.

1. **Rahmî** nola tâli‘den eylerse şikâyetler
   Çekdi bu feleklerden çok dürlü felâketler
2. Nâ-ehle müyesserdür çok dürlü ri‘âyetler
   Dânâ-dil ü kâmiller çekmekde melâmetler
3. ‘Âkıl ola dîvâne fikr olsa bu hâletler
   Nâ-dâna neden bilsem âyâ bu ri‘âyetler
4. Bir gün beni hâk eyler âhir bu kasâvetler
   Her-a-her senin varur ayagına devletler
5. Cân ile perî-rûlar eyler niçe hıdmetler
   Var ise kıyametden oldu bu alametler
6. Cem câmını nûş itdi sürdi niçe dem Rüstem
   Bu bezm girü bâkî ‘âlem yine bu ‘âlem

36a

[Terci-i Bend]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlün/ Mef'ûlü/ Mefâ'îlün

Terci-i Bend-i Ġubarî

1.

1. Bir gice sakin idim hankah-ı gafletde
   İtkaf itmiş idim künc-i gam-ı mihnetde
2. Gözlerim yokmuş idim alem-i pür gubarda
   Gaflet uyhusu beni eylemişdi gayetde
3. Pür idi pembe gafletle sımah-ı semum
   Dil-i efserde hacer olmışdı şiddetde
4. Eyle gark olmuş idim fari'm gaflete kim
   Akl u fikr u dil ü cân kalmış idi hayretde
5. Rişte-i gafletle baglu idi her uzvu
   Ma hasıl kasır idim gayetde hidmetde
6. Guş-ı huşa bunda irdi o dem hatifden
   Didi ey alem-i surada yatan gafletde
7. Ġâfil olma gözüñ aç 'âlem-i kübrâsın sen
   Sidre-i Levḥ ü Ḳalem 'Arş-ı mu'allâsın sen[573]

2.

8. Sendedir mahzen-i esrar- hüviyet sende
   Sendedir rabıta-ı rişte-i vahdet sende
9. Sendedir mihr-i cihansur u meşamı efsun
   Sendedir burç-ı şeref necm-i saadet sende
10. Sendedir maden-i eltafı ilahi sende
    Sendedir mebi-i envar keramet sende
11. Sendedir cam-ı cem ayine-i İskender [sende]
    Sendedir çeşme-i cam mülket-i zulmet sende
12. Sendedir alem-i yahud makam-ı cebrut [sende]
    Sendedir duzah-ı suzan dahı cennet sende
13. Sendedir her ne ki maksud idinürsem sende
    Sendedir kufl-ı tılsımat hakikat sende

[573] Bu manzum mütekerrir terci-i benddir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ġâfil olma gözüñ aç 'âlem-i kübrâsın sen / Sidre-i Levḥ ü Ḳalem 'Arş-ı mu'allâsın sen"

14. Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen
Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen

3.

15. Sen habab-ı fülki cam-ı musaffa sandın
Sen serabı görüp içinde anın ma sandın
16. Hokka-ı çarh ki zehr ile lebalep pürdür [sandın]
Sen anı tok tolu tiryak-i mesiha sandın
17. Gözüne pirezen-i dehr görindi taze
Ziver-i üryadan anı müarra sandın
18. Külhan-ı dehri görüp gülşen-i ziba sandın
Serveser ahkerin anın gül-i hamra sandın
19. Hem görindi sana etfal-ı şeyatin gılman
Bu cihan bagını sen cennet-i meva sandın
20. Dide-i hırs ile bu alem-i suraya bakup
Aldanup anlamayup alem-i kübra sandın
21. Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen
Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen

(37)

36b

4.

22. Nice bir bunca zamân ü zînet nice bir
Nice bir cübbe vü destâr ü ḥamâḳat nice bir
23. Nice bir ḥayr-ı libâs nice bir ‘âdet-i nâs
Nice bir şevket ile şöhret ü âfet nice bir
24. Nice bir rind-i cihân vâlih ü şeydâlar ile
Güft ü gûy ü ṭarab u ṭavr-ı ẓarâfet [nice bir]
25. Nice bir baġ-ı ciḥânda oṭurub mîrâne
Bunca yârân ile bu ‘ıyş ü bu ‘ışret [nice bir]
26. Nice bir nefs hevâsına uyub leyl ü nehâr
Nice bir żâyı‘ ola bu dem-i furṣat [nice bir]
27. Bu ḥamâḳat nice bir bunca feżâḥat nice bir
Bu şeḳâvet nice bir hay bu ġaflet [nice bir]
28. Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen
Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen

5.

29. Cümle ẕerrât-ı cihân maṭla‘-ı ‘ibretdür hep
Ehl-i idrâḳ oluna remz ü işâretdür hep
30. Naḳş-ı ẓâhirde ‘ayan cümle ‘ulûm u bâṭın
Küllü şey’ mürşid-i erbâb-ı ṭarîḳatdür hep
31. Naẓar et dîde-i cân ile cihânı añla
Maḫzen-i ‘ilm-i ledün maẓhar-ı ‘ibretdür hep
32. Ḥikmet ü ‘ibret ile remz ü işaret ne reva
Hep Ḫudâdan saña ta‘lîm hidayetdir hep
33. Fehm içün ‘âlem-i kübrâyı ülü-l elbâba
Ṣor ‘âlem-i zai’râ heme ḥâletdür hep
34. Ey Ġubârî yürü var kendi varın idrâk it
Pendümi hûş ile gûş et ki beşâretdür hep
35. Ġâfil olma gözüñ aç ‘âlem-i kübrâsın sen
Sidre-i Levḥ ü Ḳalem ‘Arş-ı mu‘allâsın sen

[Raḥmi Sırrî Müsemmen]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1.

1. Dün görüp dilberi olsun bre ġaddâr didüm
2. Gelmedüñ yanuma gitdüñ ḳanı iḳrâr didüm
3. Ne revâdur ṭaḳına sen gül-i her ḫâr [didüm]
4. İdesin cân u cihândan beni bî-zâr [didüm]
5. Bülbülüñ zârını işit iy yüzi gülzâr [didüm]
6. ‘Ahd ü peymânuña gel eyleme inkâr [didüm]
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm
8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm[574]

2.

1. Ḳahr idüp döndi baña ḫışm ile ol yâr didi
2. Beh ne virdüñ alamazsın şu baña var didi
3. Senüñ içün baña çoḳ ta‘n ider aġyâr didi
4. Varayın ḫânene bir şeb yiter ol zâr didi
5. Ṣunayun aġzuña ḫōş la‘l-i şeker-bâr didi
6. Dehenüñden bu ḫaber çıḳmaya zinhâr didi
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm

[574] Bu manzum mütekerrir terci-i müsemmendir. Altı bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm / Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm”

8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm

3.

1. İy lebi mül ṣaçı sünbül yüzi gül-nâr didüm
2. Başuma eyledi dünyâyı ġamuñ târ didüm
3. Çekerüm çünki senüñ cevrüñi bisyâr [didüm]
4. Hidmetüñde ḳuluñam bir dilegüm var [didüm]
5. Ḥasretüñ eylemeden cân u dile kâr [didüm]
6. Merhem-i sîneñi ben ḫasteyi bir ṣar [didüm]
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm
8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm

37a

4.

1. Beni gerçek sever iseñ bre bî-kâr didi
2. Seg raḳîbe dilek eyle yüri yalvar didi
3. Göndere saña beni şâyed o mur-dâr [didi]
4. Yâḫud öldür ol sen beni ḳurtar [didi]
5. Göresin meyl ü mihnet nice olısar [didi]
6. Nice ṣayd olur imiş ‘âşıḳa dil-dâr [didi]
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm
8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm

5.

1. Söylesem ‘ışḳuñ ile ṭañ mıdur iş‘âr didüm
2. ‘Âşıḳuñ kârı degüldür güzelüm ‘âr didüm
3. Künc-i ḥasretde benem derd ile bîmâr [didüm]
4. Vaṣl ile eyler iseñ ben ḳula tîmâr [didüm]
5. Gelesin deyü seni cân ḳatı umar [didüm]
6. Gözlerüm ṣubḫa degin her gice bî-mâr didüm
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm
8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm

6.

1. Varuram bekleyesin derd ile dîvâr didi
2. Buñca ‘arż iderem çeşmüñe dîdâr [didi]
3. Sırruñı eyleme tek kimseye iẓhâr didi
4. Ḳalurum ṣubḫa degin vaṣlımı îṯâr [didi]
5. Yiter oldun ġam-ı hicr ile ġam-ḫâr didi

6. Ḫâne-i ḳalbiñi teng itmesün efkâr didi
7. Meded Allâh sever iseñ meded iy yâr didüm
8. Va‘de-i vaṣla ḫilâf eyleme zinhâr didüm

[Müseddes]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Bî ḥamdullâh ne bet fikrim ne bir bâṭıl ḫayâlim var
2. Ne bir zerrâḳ ṣâlûsam ne bir mekr ile elem var
3. Saadet ehlim ḥakdan benim Ferḫunde fâlım var
4. Ganîdir ‘aşḳ ile göñlüm ne mâl u ne menâlim var
5. Ne vaṣl-ı yâra ḫandânam ne hicrândan melâlim var

1. Hakikat seyrini ehli müḳaşiften açar göñlüm [var]
2. Heva-yı ‘aşḳ ile pervâz urup dâ’im açar göñlüm [var]
3. De-ma-dem Ḫıżır elinden çün ḥayât-ı âbın içer göñlüm [var]
4. Ne saġ olmaḳ murâdımdır ne ölmekten ḳaçar cânım
5. Ġamınla ḫasta-i ‘aşḳ olalı bir ḫoşça ḥâlim var

1. Hüda-i ḥalḳ itmeden nûr-ı Muḥammeden nüḥ eflâkı
2. Medar-ı çarḫa merkez itmedin bu kürre-i ḫâki
3. Bana esrâr-ı gösterdi saña tesbüh ü misvâkı
4. Ben ol ḥayrân-ı ‘aşḳım kim yitirdim ‘aḳl u idrâkı
5. Ne âlemden ḫaberdâram ne kendimden ḫayâlim var

1. Göñül bostânına düşdi çü ‘aksi ḳâmet-i cânân
2. Alayıkdan mücerred eyledim dil mülkini seyrân
3. Hayal-i yâr ile külḫen baña gülşen gelür ey cân
4. Ne meyl-i külbe-i aḫzân ne seyr-i soḥbet-i yârân
5. Ne ta’n-ı zâhid-i nâdân ne ceng ü ne cidâlim var

[Müfred]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Ġam-ı hadenkle yanarsa n’ola cism-i mumın
   Dûd-ı âhını ḫüdâ yerde ḳomaz maẕlûmuñ

[Müfred]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

1. Viṣâliñ istemem ziraki ḫavf-ı firkatin vardır

Firâḳa ḳanmaz zîrâ ki ümîd-i vuṣlatın vardır

[Gazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

1. Aġyar ile yâr eyledi yârânı zügürtlük
   Yandırdı firâk âteşini cân-ı zügürtlük
2. Göñlüñ bile gitdi nice tâc u nice destar
   Ṣaṭdırdı baña zâr nice ḳaftân-ı zügürtlük
3. Çâk eyledi sabrım şukkasın zügürtlük
   Selefim saçu itdi yine dâmân-ı zügürtlük
4. Devr eyledi cemiyet-i yârân ṣafâdan
   İstetmez olupdur baña seyrânı zügürtlük
5. Ṣayd olmaz o meh olmayacaḳ elde serd ü sîm
   Pehlûya götürmez güzel oglunı zügürtlük

[Kıta’]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün

1. İlahi bâb-ı ruḫ Âli Aḥmed
   Bu nûr-ı cebîn-i nübün peyember
2. Bedin-i gözin nebiy-i mükerrem
   Be ruḫ-ı revân resûl-ı maẓhar
3. Ümidin revâ ile ‘ömrin ziyâde
   Müḫemmen müheyyâ murâdın müyesser

(38)

37b

[Taḫmis]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Taḫmisat vü Ġazelliyat-ı Sâni

1.

1. Varım yoluñda ḫarc ideyin eşkiter degil
2. Dünya fedâ anıñ yoluña sîm ü zer degil
3. Olsun telef ḫazîne-yi ‘ömrüm güher degil
4. Cânlar fedâ muḥabbet ḫâneñe ser degil
5. Erbab-ı ‘aşḳa terk-i ser itmek hüner degil

2.

1. Gülzar-ı dehre gelmedi ḳaddin gibi nihâl
2. Eşkimle besledim anı ben babañ misâl

3. Firkatinde ḳaldım irmez elîm müşkil oldu ḥâl
4. Bag-ı ümîd icinde dilâ meyve-i misâl
5. Bir mîve-i ġarîptir olur beter degil

3.

1. Bildikde intisâbım o zerrîn külâhıma
2. Hurşid geldi yüz sûriyi bârgâhıma
3. Ol dem naẓar idüp didi dâġ-ı siyâhıma
4. Pervanedir ki yaḳdı perrin şem-i âhıma
5. Firak ḥâlinde münḫasif olmuş ḳamer degil

4.

1. Saki-i ‘aşḳdır baña her demde sîm veren
2. Tan-ı ḫâṣubdur dil-i mecrûḥa ġam viren
3. Vaslın müyesser olmadıgıdur sitem viren
4. Şemsa bir hecr yâreleridir elem viren
5. Zahm-ı ḫadeng ḳavs u ḳażâ ol ḳadar degil

5.

1. Kendüne hem dem eyleyigör cân u bâde-yi
2. Elden ḳacırma **Sâni** yâr-ı küşâdeyi
3. Eşkal-i dehr aldamasun sen fütâdeyi
4. İki cihâna virmedi bir yar-ı sâde-yi
5. Bâkî esîr-i ḳayd-ı nuḳûş-ı sur degil

[Taḫmis]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

Velehü Eyżân

1.

1. Nice bir ḥasret-i ebrûlarınla ten hilâl olsun
2. Nice bir ḳâmetim bâr-ı ġam-ı ‘aşḳ ile dâl olsun
3. Nice bir cismimiz fikr-i miyânıñla ḫayâl [olsun]
4. Ġam-ı ḫaṭṭıyla yârin nice bir dil pür melâl [olsun]
5. Sever ey sâkî ayaġı murguma pây-mâl olsun

2.

1. Budur devr-i felekde Ḫüsrev ü âyın maḫdûmı
2. Dem-â-dem luṭf u iḥsân idesin gördükde mazlûmu
3. Gider hem de irinme kendüñe aġyâr-ı med mumı
4. Viṣâliñ bezmine tek mehrem eyle cân-ı mahzûnı

5. İcerlerse ḥarâmî gözlerin kânım ḥelâl olsun

3.

1. Cihân bâġında hem dem olalı ol ġonca leb yâre
2. Cefâ carhından oḳlar atmada dâ'im nâ câre
3. Varın den 'andelîbân başlamasun nâle vü zâre
4. Yeter sıyd u ṣadâ cân-ı nâlânın bu gülzâre
5. Cemen bülbüllleri şimden girü ḫâmûş-ı lâl olsun

4.

1. Eger ardınca a'dâ nâzına gelmesün dirseñ
2. Saña bir kimse 'âlemde bahâne bulmasın
3. Cihân-ı nare-yi üftâdelerle ṭolmasın
4. Ser-i kûyuñda ġavġâ 'uṣṣâḳ olmasın
5. Raḳib-i kâfiri öldür ne ceng ü ne cida olsun

5.

1. Cefâlar eyleyüp her dem cevirseñ yüzini benden
2. Yine kesb-i sefâlar eyler ey şeh **Sâni** senden
3. Keserseñ daḫı incinmez nigârâ bâşını tenden
4. Dirîġ egler mi Bâḳî cân-ı ḳurbân olduġun
5. Fedâ yoluña varı tek hemân 'ıyd-ı viṣâl olsun

Velehü Eyżân

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1. Bi- ḥamdi'llâh ne carkın gerdişinden (…)[575] var
   Ne 'âlemden ḫaberdârım ne kimseyle meẓâlim var
   Ne erbâb-ı ġınâya ẕerre deñlü i'tidâlim var
   Ġanîdir 'aşḳ ile göñlüm ne mâl u ne menâlim var
   Ne vaṣl-ı yâre ḫandân ne hicrândan melâlim var[576]

[Taḫmis]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehü

1.

1. Zeynidir cihânıñ bir ḳurı ṣûret gibi
2. Şevḳini dehrin hemân bir iki gün şöhret gibi

---

[575] Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[576] Manzumun nazım şekli tespit edilememiştir.

3. Görmedim maḳbul ‘âlem gerci kim ‘uzlet gibi
4. Ḥalḳ icinde mu’teber bir nesne yoḳ devlet gibi
5. Olmaya devlet cihânda bir nefes ṣıḥḥat gibi

2.

1. Ol şehânşah-ı muẓaffer ‘âlemîn dârâsıdır
2. Dâfi’ şûr-ı şefîdür mü’minîn hem pasıdır
3. Rûz-ı şeb tedbîr ü fikri memleket sevdâsıdır
4. Salṭanat didikleri ancaḳ cihân ġavġâsıdır
5. Olmaya baḫt u sa‘âdet dünyede vaḥdet gibi

3.

1. Bâde-i ẕevḳ ü sefâ zehr-i belâdır ‘âḳıbet
2. Sürdüġün cânânla demler hebâdır ‘âḳıbet
3. Cün ḥabâbsı bu ‘âlem bî beḳâdır [‘âḳıbet]
4. Ḳo bu ‘ıyş u ‘işreti cünkim fenâdır [‘âḳıbet]
5. Yâr-i Bâḳî ister iseñ olmaya ṭâ‘at gibi

4.

1. Eyleme dergâh-ı ḥakdan ġayrı ey dil-i sited
2. ‘Âḳil iseñ kimseye dünyâ icün itme haset
3. Âsmân olsa yerin mânend-i ‘Îsâ tâ ebed
4. Olsa kumlar saġışınca ‘ömrüne ḥadd u ‘âdet
5. Gelmeye bu şîşe-i carḫ icre bir sâ‘at gibi

5.

1. **Sâni** dünyâ ġamından olmayın derseñ melül
2. İḫtiyâr it ‘ömrüñ olduḳca yürü künc-i ḥumûl
3. ‘Âlem kesretinden el cek vaḥdet eyle ḳabûl
4. Ger ḥużûr itmek dilerseñ ey Muḥibbi fâriġ ol
5. Olmaya vaḥdet maḳâmı kûşe-i ‘uzlet gibi

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

Velehü Eyżan

1. Hilâle döndi cism-i nâ tuvânım derd ü ġamlarla
   Bükildi yaġ gibi kaddim şehâ bârî sitemlerle
2. Dimişsüñ anı teşrîf ideyin luṭf-ı keremlerle
   Seni gözlerdi ceşm-i ḫum feşânım nice demlerle
3. Gel ey nûr-ı baṣar merdümlik it demler ḳademlerle

Günâh ise sen kûyuñdan ey şeh kendümi ‘addim

4. Ḫaṭṭın ger kanımla hûcced getürse yoḳ-durur reddim
   Efendim ben saña ḳul olduġum icün bilmeyüp ḥaddim
5. Ḳad ü zülf ü dehânın ḥayreti lâm eyledi kaddim
   Ḫüdâ bilir benim saġ olacaġım bu elemlerle
6. Keman almış ele gönlüm nişa idüp ol ebrûlar
   Beni siḥr ile mecnûn eyledi şol ceşm-i câdûlar
7. Dil-i dîvâne-yi zencîre cekdi iki giysûlar
   Aceb nice yazıldı başıma bu ḳara yazular

8. Benim ḫod miḥnet ü derdim yazılmaya ḳ’âlemlerle
   (…)[577]

38a

[Maṭla‘]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

1. Cephesi üzre mu‘tâd görünen ṭurre-i mû
   Nâme-i ḥüsn camâl-i evveline yazmış hû

[Ferd]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bir müferraḥ nev bahâr irdi dilâ def it ġamın
   Üni yetişdi zemîni şenliġi var ‘âlemîn

[Maṭla‘]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Eyitdüm gözümün yaşını cûlar gibi ırmaḳ
   Kûyuñda olan hâr u hâsı isteriz ırmaḳ

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

Nev’î

1. Teninden cekdi tıġın yâr zaḫm-ı ḫûn feşân gitmez
   Kesilse ṣuyı va ‘dinin nişân-ı bir zamân gitmez

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

Ḫâtemi

1. Elinden nâmının eyme kurulu bir keman gitmez

[577] Mecmuada bu mısra yazılmamıştır. Manzum eksiktir.

Önünden ceşminiñ bir dem ḫadeng-i cân-ı sûzân gitmez

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Mecdî

1. Nefesden câm ṭasın cün ṣadâsı bir zamân gitmez
   Anuñ cün yâr dem dem ursalar dilden fiġân gitmez

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

'Ubeydî

1. Bedenden cân gidersen dâġın ey ġonce dehân gitmez
   Ucar bülbül gider şâh üzre ḳalur âşiyân gitmez

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Fevrî

1. Dilimden daġ-ı ġam dâġımda sözümden duḫân gitmez
   Ki erbeşında yük vü ṭaġ başından hîc tuman gitmez

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Raḥmi

1. Visalin żevḳi daim dilden ey ruḫ-ı revân [gitmez]
   Bedenden nite kim ḥaşr olduġundan ṣoñra cân [gitmez]

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

Âli

1. Gider nevreste dilberle seyr-i baġa cânânım
   Bir iki ġonce sen ḳopmaz yerinden verd-i ḫandânım

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Dervîş

1. Güli yâd etmeye ol vech-i ḥüsndür bayiz
   Ġonce-yi anmaġa ol tenk dehendir baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Bâḳî

1. Şöhret-i ḥüsnüñe erbâb-ı suḫandır baiz

Revnaḳ-ı bezm mi güle murġ-ı cemendir baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Sehmi

1. Zinet-i kûyuña erbab-ı suḫandır baiz
   Zîver-i gülşene murġânı cemendir baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ḥüsâmi

1. Düşmege câh-ı ġam-ı yâre ẕeḳandır baiz
   Ḳıl ü ḳâl itmege yoḳ yire dehendir baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Süheyli

1. Dili la'l itmege ol ġonce dehendir baiz
   Güle el olmaġa vech-i ḥüsndür baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Minneti

1. Göñül almaṣına ol sîḫ-i ẕeḳandır baiz
   Gün gibi şöhretiñe vech-i ḥüsndür baiz

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Emrî

1. Nale vü zarıma bir ġonce dehendir baiz
   Baña âh itmege ol serv-i semendir baiz

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Bâḳî

1. Kadd-i bâlâna eger öykünürse âr âr
   Sen üşenme güzelim bâd anı silker ṣar ṣar

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ḳabûli

1. Na ḳamlıgı bir göremi kâmile kâmil

Başladı ġurûr eylemeye câhile câhil

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Bâḳî

1. Bir ḫaber vir ey ṣabâ n’oldu gülistânım benim
   Kimler ile ṣalınur serv-i ḫırâmânım benim

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ümîdi

1. Daim cemâl-i yâr görünmez niḳâbda
   Ol ġonca leb acılmadı ḳaldı ḥicâbda

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehü

1. Şahız diyâr-ı meclise sâkî vezîrimüz
   Meyhâne pîhunı olupdur serîrümüz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Devr ıḍıp meclisi sen naẓımla rindâna ḳadeḥ
   Sâḳiya döndü bugün ḫayrice yârâna ḳadeḥ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Baġlayıp gönlümüz ol kâkül-i ‘anberhana
   Âh kim murġ-ı dile yine düşürdik dâma

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Sagar-ı sâh **Bâḳî** erbâb-ı ṣafâñın cânıdır
   Ehl-i ‘aşḳa neşve-i evlâsı ruḫ-ı sânidir

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehü

1. Gözden revân olalı yaşım nitekim ‘arûs

Edrafın aldı her müje mânend-i ‘ers ḫâṣ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Beliġ

1. Bilegelmişdir benimle bu ḫarâb ‘abâda ġam
   Benden ayrılmaz anuñ icin bir nefes dünyâda ġam

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Sâni

1. Gussadan ġayrı yine ḳâdir dil-i nâ-şâda ġam
   Hecr ile ḫod pervereş ḳıldı bizi dünyâda ġam

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Nâmi

1. Bir ḳarâr üzre degildir ḫâṭır-ı dânâda ġam
   Bu ne hikmetdir ola dâ’im dil-i dânâda ġam

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

‘Ulvî

1. Gurur itme dîbâs-ı faḫr ile ‘ömrüm meseldir bu
   Ḳabâ-yı cismini ḳor bunda ḥeḳez câ mekândır bu

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehü

1. Maraz-ı ‘aşḳ devâsın leb-i cânândan sor
   Yüri ey ḫaste göñül ḥikmeti loḳmândır ṣor

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Celâl

1. Görüp üftâdelerin eyleme eflâke naẓar
   Burc-ı rif‘atde iken gün gibi ḳıl ḫâke naẓar

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlün/ Mef’ûlü/ Mefâ’îlün

Velehü

1. Agyarı ḳo ey Yûṣûf-ı gül cehre beni gör

Kan yâşı aḳıdan ‘âkif beytül ḥazânı gör

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Yaralar ġamzeñ dil-i ‘uşşâḳa o ḳadar varsa
   Ḫalḳı ceşmin öldürür îmânı bu ḳadar varsa

(39)

38b

[Ġazel]

‘Ubeydî Bursevî

1. Nola ezhâr ile gülşen gibi ‘âlem olsa zeyn
   Kişver-i ḥüsnüñ bugün sulṭanıdır ol şâh ḥüseyin

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehü

1. Tâze tâze yaralarla n’ola sînem olsa zeyn
   Tekke-i ‘aşḳ icre abdâl olmuşum cânım ḥüseyin

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün

Ġubâri Bursevî

1. Ker belâ-yı ġamda her dem n’ola ceşmim olsa ‘ayân
   Neyleyim benden naẓar ırmaḳ diler cânım ḥüseyin

[Maṭl‘a]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün

Maṭl‘a-ı tâbı

1. Gecmüşüz ḳayd-ı cihândan fâriġ ü âzâdeyiz
   Kimseye ḳul olmazuz ammâ esîr-i bâdeyiz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Didiler meclis-i aġyara varur ol âfet
   Görelim ṣabr idüp ey dil neye varır muḥabbet

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

Velehü

1. Bülbül-i gülşen-i ‘aşḳım bu cihân damındır
   Beni bunda ṭutan ol serv-i gülemdandır

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehü

1. İdersin ṭurmadın bî ġañeye mihr ü vefâñı coḳ
   Bizümle ey yüzi gün âşinâlık ruşenâlıḳ yoḳ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Kûy-ı cânânın gedâsı ‘âlemin ḳallâşıyuz
   Ḫaylî demdür şekler ile bir ḳapu yoldaşıyuz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehü

1. Bakma ceşm-i ḫışm ile kim öldürürsün ‘âlemi
   Tîr ü tıġıñla şeha kırdın gecürdüñ ‘âlemi

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehü

1. Beni âşüfte ḳılan haṭṭ-ı ruḫ-ı dilberdir
   Başdan kâkül-i sevdâsı aña serîrdir

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehü

1. Kûyunda âsmâna ṣalâ aḫı dil eger
   Tûbi gibi o serv ḳadd-i kendüye eger

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

Velehü

1. Kendüyi ṣatmaḳ icün ‘âşıḳ-ı derd âşâma
   Duḫter-i rez giyinür al firengî câme

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Velehü

1. Neyyir-i ṣubḥ-ı sa'âdet ruḫ-ı tabanındır
   Maṭla-ı mihri ṣafa câk-ı girîbânındır

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Velehü

1. Kaddin yanında ey gül-i nevreste vü ṭarı
   Kimdir sallandıra gözüñe serv-i âr arı

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Fevrî

1. Acıldı ḳara günler baġlu işler gussa-ı bu diller
   Dirîġa kim benim baht-ı siyâhım hergiz acılmaz
2. Havadis tiri gökden başıma yaġmur gibi yaġsa
   Vücud icinde hîc sehm-i kazâdan **Fevrî** ḳacılmaz

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Zeyn-î Belġrâdi

1. Rast geldim gice aġyar ile şaḳḳaul kamere
   Dedim 'ayândır ol arızın üstüñde yere
2. Naz ile ḫande idüp dedi o gülzâr-ı cemâl
   Şeh perî rûḥ-ul emindir ki dokundu kamere

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Bâḳî Efendi

1. Tab-ı sâḥir pişene **Bâḳî** göñüller (…)[578]
   Şekker-i şiir-i dilâvîzin seniñ efsunludur
2. Derme catma giydürür iller libaz şiirine
   Ḫil'at-i naẓm-ı cihân-gîrin seniñ altunludur

578 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Necâtî

1. Emruz ide i‘ṭâ faris-î meydân-ı kerem
   Câme kim olmuş idi arḳalarında ma‘hûd
2. Umarız eylemeye şâh **Necâtî** ḳuluña
   Anı kim eylemedi (…)[579] sulṭân maḥmûd

[Rubâ‘î]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Yâre iḳdam idüp iller gibi bil var ‘azîz
   Gelse gelme dimezüz gelmezse gel dimezüz
   Fâ’iküz firḳate biz vuṣlat icün ġam yimezüz
   Ṭatlu olmaduguna dirliġimiz incinmezüz

[Ġazel]

Ḳınalızâde

1. Cihanda fırṣat ü ‘izzet cu ḳalmaz Bâḳî
   (…)[580]
2. Getür tiyak-ı ṣahbâyı ki ḳahr-ı zehr-i dehr ile
   Aña enelmesmun bâġıydı (…)[581][582]

[Ḳıṭ‘a]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Yâre düşdükce âşinâ düşerin
   Likin ‘ammâr-ı ḳive düşmen dost
   Dostlar başımdan anı fikr eyler
   Dost düşman olur mu düşmen dost

[Ḳıṭ‘a]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

---

579 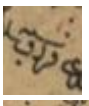 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

580 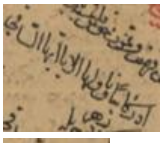 Mecmuada bu mısra okunamamıştır.

581 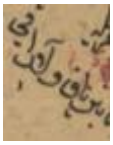 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

582 Arapça, Türkçe mülemma bir şiir. İlk mısra Türkçe, ikinci mısra Arapça’dır.

1. Aglayup ṭıfl-ı sîlîşkim ne arar yollarda
   Var ise bir dürr-î Pâkîze düşerdi ḫâke
   Zehr-i mâr-ı feleġi sende icersin âḫir
   Gülme şâhum bu cihân neyledi gör ḍaḥḥâka

[Ġazel]

Ḳıṭ‘a-i Emrî[583]

1. Tevakkuf eyle nigârâ ki çekdügüm derdin
   Döküp yaşum rakamını hisâb n'eyleyeyin
2. Ġam-ı nigâr ile bir hâl iderdüm ey **Emrî**
   Derûn-ı sînedeki ıztırâbı n'eyleyeyin

[Ḳıṭ‘a]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ḳıṭ‘a-i Medhî

1. Didi esrâr-ı reh-i bâde-i miskîn
   Cür‘adân ġam-ı belâ-dâmısın
   Didi esrâr-ı bâdeye miskîn
   Nicesin ḫoşmusun ṣefâdamısın

[Ḳıṭ‘a]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

1. Yüzüñ görmeyeli bu cism giryân
   Olupdur mûnisim âh ile efġân
   Eger luṭf vü eger cevr ü cefâdır
   Senindir pâdişâhım emr ü fermân

[Ḳıṭ‘a]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Tende cânım ki yaraya tapına
   Dilden anı fedâ ḳılam ḳatına
   Ger idem cân u başı saña diriġ
   Cânıma zâh-ı tîr ü başuma tîġ

[Ḳıṭ‘a]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Âzerî

1. Cânım eridi lez̲z̲et-i güftârımdan

[583] Müstensih burada yanlış başlıklandırma yapmıştır. Manzum aslında gazeldir fakat müstensih kıta diye başlık atmıştır. Müstensih gazelin 3 ve 5’inci beyitini almıştır.

Ḥaḳ oldu tenim şîve-yi reftârıñdan
Kan oldu yaşım ġamze-i ḫûn-ḫârından
Yandı yüreġim âteş-i ruḫsârından

[Ḳıṭ‘a]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bilmezim kim bu ceşm-i ḫûnhabı
   Toprağımı ceker yaḫud abı
   Yâ ceken Ḫıżr gibi âbâdır
   Yâ sikender gibi terâmıdır

39a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Mülket-i dünyâya virmem serverâ bir barmaġın
   Varlıġıñ şekl-i hilâl olsunseha engüşt nümâ
2. Zahir ki gerd-i ḥavâdisten ġubâr irgürmesün
   Hem ẓâhir olsun saña her dem aliyül Mürteżâ
3. Şol miyân-ı yâr icün bir ḳılca ḳaldı rûḫumuz
   Rişte-i cânı aña peyvend ḳıl ṣubḥu mesâ
4. Kalb-i pâkîn nûr-ı ‘irfân ile itsün tâbnâk
   Râfet ü zaḫmetle ‘uşşâḳına vir her dem nevâ
5. Mahzu ṣaḳin ṣaḳlasun lûṭ-ı mû-âsâdan seniñ
   Dâmen-i pâkîn mükedder olmasın ey Mehliḳâ
6. Hak-i pâkîn dîde-i ehl-i zarardan ṣaḳlasun
   Ehl-i diller gözlerine ideler kuḥl-ı ciḫa
7. Es-sultanı resülsün kim saña kim ḳâṣıd ide
   Eyleye med ḳum u med huranı ḥaḳ yevmîl ḫâb

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

1. Duhanı ẕem iden nâdân u aḥmaḳ
   Meẕâḳı yoḳ-durur anıñ muḥaḳḳaḳ
2. Bunun ḥaḳḳında ḫod yoḳ nâz u ḳat’
   Ḥarâm olmaḳ neden bir ḳuru yapraḳ
3. Helale ḫod ḥarâm ıṭlaḳ olunmaz
   Eger ıṭlaḳ olursa küfr muṭlaḳ
4. Yüzü ey ṣûfî zerrâḳ u ṣâlûs

Bu sözlerle ṣaḳın sen olma mülḥaḳ

5. Cü sırr-ı ilâhi ḳıldı anda ẓâhir
   Müşâhid eylemişdir altı parmaḳ

(40)

39b

[Murabbâ]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1.

1. Yıldızı düşkün ġarîp ü 'âşıḳ-ı bî câreyin
2. Gün gibi deryâyı 'aşḳında gezer âvâreyim
3. Sana ḳul oldum ḳapuñda ġayrı kime varayım
4. Padişahım sen ṭururrken ben kime yalvarayım[584]

2.

1. Bir hilâl ebru güzelsin serv-i ḫoş reftârsın
2. Dilrubalıkta naẓîrirn yoḳ müsellem yârsın
3. Kullarunun ḥâllerine raḥm idici dil-dârsın
4. Padişahım sen ṭururken ben kime yavlarayım

3.

1. Ġayrı maḥbûbun visâlî günlerinden dâ'imâ
2. Yeg gelür şâm-ı firâḳında fiġân itmek baña
3. Ben seni sevdim seni göñlüm saña virdüm saña
4. Padişahım sen ṭururken ben kime yalvarayım

4.

1. Merdüm-i Âli naẓarsın gözlerimin nûrusun
2. Taze gül gibi başîret emelinin manẓûrusun
3. Şehr-i ḥüsnüñ şâhısın dilberleriñ şehverisin
4. Padişahım sen ṭururrken ben kime yalvarayım

5.

1. Ben ġarîb-i nâ-tuvânım âsitânında seniñ
2. Gelmedi **Yaḥyâ** ḳulum gibi zamânında seniñ
3. Aglasam yansam yaḳılsam ṭañmı yanında seniñ

[584] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Padişahım sen ṭururrken ben kime yalvarayım"

4. Padişahım sen ṭururken ben kime yalvarayım

[Murabbâ]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1.

1. Ey leṭafet sebzesinde ġonca-i gülzâr-ı cân
2. Sayeveş cekme beni gelen ḫâke ey serv-i revân
3. Yüzüme baḳmaz gecersin ey meh-i nâ mihriman
4. Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân[585]

2.

1. Subha dek cün şem ḳarşuñda gice sûzândım
2. Şevkle geh meclisinde ney gibi nâlân idim
3. Kanı şol demler ḳapıñda ben seniñ nâlân idim
4. Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân

3.

1. Bumudur ancaḳ günâhım saña dil virdim şehâ
2. Akıdırsun yaşım sû-be-sû ey bî vefâ
3. Söyle n'oldu pâdişâhım ara yirde mâcerâ
4. Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân

4.

1. Bakmayaldan yüzüme egme düşüptür yıldızım
2. Dinle Allâhın severseñ var saña birḳac sözüm
3. Hey benim ruḫ-ı revânım a benim iki gözüm
4. Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân

5.

1. Kulun olduġum bilürken sâlik-i ḫâṣ u âm
2. Secdegahım âsitânıñ ḳılmışdım ṣubḥ u şâm
3. Yine (…)[586] icün gördükce virmezsin selâm
4. Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân

[585] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Sen benim şâhım efendim olmadın mı bir zamân"

[586] 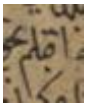 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Murabbâ]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

1.

1. Dila derdime derman istemez derd ehli 'âşıḳlar
2. Derun-ı dilden ister derd-i 'aşḳı baġrı yanıḳlar
3. Bu ben bîâarı getsin cân tabîbine münâfıḳlar
4. Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar[587]

2.

1. Firak ile helâk oldum visâl-î yâre cârem yoḳ
2. Bu göñlüm hâlesin rûşen ider bir mâhperem yoḳ
3. Günüm gicem belirsiz yirde vü gökde sitârem yoḳ
4. Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar

3.

1. Cürüttüm 'ömrümüñ naḳdin daḫı vaṣl-ı ḥabîb olmaz
2. Kaddim ḫam oldu ḫâtem-veş elin öpmek nasip olmaz
3. Ararsam kendü şehrinde benim gibi ġarîp olmaz
4. Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar

4.

1. Diriga seg-i raḳîple gider ṣaḥrana seyrâna
2. (…)[588] olmadı ol ceşm-i ġazâlın meyl-i yabaña
3. İrişmez dest-i fırṣat hey meded mâh-ı tâbâña
4. Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar

5.

1. Cihanı deyr-i 'âlemde vefâ gelmez ṣanemlerden
2. Ne câre dil berîg olmaz kesilmez 'aşḳ-ı dilberden
3. Feragat eyleyem ki muḥaṣṣal 'âḳıbet serden
4. Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar

[Murabbâ]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1.

1. Halüme raḥm eyle sulṭânım ġamınla zâr iken
2. Bi mecâl ü bî kesb ü bî yaruyu miḳdâr iken

[587] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: " Ne ḳara günlere ḳaldım yazıḳlar baña yazıḳlar"

[588] 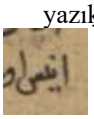 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3. Kime yanam yaḳılam bu derd ile nâ câr iken
4. Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken[589]

2.

1. Padişahım sevdigim ‘ömrüm efendim devletim
2. Hak-i pâyın olma ile cihânda ‘izzetim
3. Kimseye ḳul olmaga yoḳdur ölünce niyetim
4. Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken

3.

1. Derd ise pâyânı yoḳ hicrân ise bî intihâ
2. ‘Ömr ise Bâḳî degil dünyâ ise bî vefâ
3. Dar-ı gurbette ne lâyıktır ẕelîl olmaḳ baña
4. Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken

4.

1. Astanından sa‘âdet yıldızı dûr olmasın
2. Germ olup gün yüzlüler ḥüsnüñe mârur olmasun
3. Benliġin vardır diyüp yoḳ yere mesrûr olmasun
4. Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken

5.

1. Olalı **Yaḥyâ** gibi şems-î cemâlin maẓharı
2. Aynıma gelmez benim şehrin ḳamer sîmâları
3. ‘Âlem icinde görünmez gözüme hururları
4. Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken

[Murabbâ]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Gelmege dirseñ dilâ başuma dünyânıñ ġamı
2. Ḳoyu ben adam yirine olma terkin hemdemi
3. Ḫoş buyurmuşdur bugün ol pehlivân-ı Âli
4. Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı[590]

2.

1. Türk işi udanc olur tezvîrdir her dem işi
2. Armaġanın almasun ‘âlemde türkün bir kişi

[589] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “ Bir seniñ gibi şah-ı cihânıñ var iken”

[590] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı”

3. Baḫşişi türkün olur cümle ḳaraman baḫşişi
4. Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı

3.

1. Öykünüp rûmîlere egler taṣavvurdan ziyân
2. Ṭavşan uyḫusun virir anlar ḥalḳa her zamân
3. Manṣıba irişmeden ulumaġa başlar emân
4. Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı

4.

1. Yoḳ durur türkün sipâhisinde endâm-ı uṣûl
2. Biñ ḳul olursa ḳapuñda birirsin etme ḳabûl
3. Her deñli fâżıl olursa olur ġâyet fużûl
4. Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı

5.

1. Kölenin ṣofusu vü türkün avânı söylenür
2. Dâ’imâ kişelenür kendügü bir adam ṣanır
3. (…)[591] bu söz **Yaḥyâ** meseldir söylenür
4. Türk eger monlâ şod hergiz ne gerdid a‘dâmı

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Kuluñuz ḳurbânınız sen efendi cânımız
   Cânımız cânânamız sulṭân-ı ‘Âlî-şânımız
2. Gelmez olduñ gülmez oldu külbe-i aḫzânımız
   Ḳanı aẓâlim seniñle ‘ahdimiz eymânımız
3. Sen benimle yâr idin ‘âlem baña aġyar idi
   Bu âdâbedler yoġ idi âşinâlık var idi

40a

[Terkîb-i Bend]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Ceşm-i ümîdidm cerâġ-ı viṣâlden pürür idi
2. Tûrveş cismi mizârım ġarḳa-i envâr olur

---

591 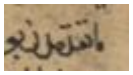 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3. Dâ’imâ pürşevḳ olurduñ maẓhar-ı dîdâr
4. Tâb-ı ḥüsnüñ rûşenâyı dîde-i ḫûn-bâr
5. Şevḳ-î ḳarîn ‘âḳıbet baḫş-ı ten efkâr
6. Żevḳ-i viṣâliñ râḥat efzâyı dil ime curh idi

2.

1. Bî tekellüf bir gün ol mehrû yanumdan gitmeyüp
2. Eyleyüp rencîde aġyârı beni incitmeyüp
3. Gird bâd-ı ġam u ġubâr âlûd-ı hicrân itmeyüp
4. Dâmeni iḳbâlime gird-i ṭaruz yetmeyüp
5. Ceşm-i haset cehreyi cem‘iyetten dûr idi

3.

1. Külbe-i aḫzânımı rûşen kılıp ol âfitâb
2. Arż-ı ruḫsâr eyleyüp bir ẕerre cekmezdi ḥicâb
3. Her suâl itdikce la‘linden virip şânı cevap
4. Her du‘â ḳılsam tevfiḳsiz olurdu müstecap
5. Her temennâ eylesem ihmâlsiz maḳdur idi

4.

1. Dil ser-î kûyuñda cây-ı ḳurba bulmuşdu vuṣûl
2. Yâdıma gelmezdi hîc o bâġ-ı cenneten nüzûl
3. Eylemezdi şeyṭânın ḳaṣdın ḳılup a‘dâ-ülmul
4. Âdem idim ḳurb-ı dergâh-ımda bulmuşdum ḳabûl
5. Menzilim cennet-i mîm kevser-i insîm ḥûr idi

5.

1. Vaṣlıñla yâr olup dâ’im göñlüme messeret
2. Ẕerre deñlü arz olmazdı ḳasâvet
3. Gelmeyip bir gün melâl-i rûz u firḳat
4. Hecri bîminden yietürmezdüm ḳudurret
5. Gerce devrânın muḫâlif cünbişi meşhûr idi

6.

1. Ey **Cinânî** ẓulm idüp her ‘âşıḳ-ı giryâya carḫ
2. Âşinâ iken ider cânânla bîgâne carḫ
3. Uġradup bir aḫ-ı belâda vâdi-i ḫarmana
4. N’ola ger ṣalsa Fużulîyi ġam-ı hicrâna carḫ
5. Vaṣl eyyâmında ol ġâfil acap maġrur idi

[Terkîb-i Bend]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Velehû eyżân

1.

1. Ne meyl-i kesret ‘uşşâḳa dilberde ḳanâ‘at [var]
2. Ne bu gerdûn u dun perverde aġyâra nihâyet var
3. Ne bende iḫtimâl-i terk ü imkân-ı ferâġat var
4. Ne tende tâb-ı hicrâna taḥammül ṣabra ṭâḳat [var]
5. Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var
6. Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var[592]

2.

1. Görüp ol bî vefâ-yı ḳul iderken ġayr ile pinhân
2. Talluk resmini ṭarḥ itdi ḫâṭırda dil-i nâlân
3. Peşiman itdi anı şimdi ammâ miḥnet-i hicrân
4. Kalup ḥayretde ol dem ara yirde zâr u ser-gerdân
5. Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var
6. Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var

3.

1. Firib oldu raḳîbe yâr benden ictinâ üzre
2. Koyup gitdi dil-i şûrîde ḥâl-i ıstırap üzre
3. Geh-i reşk ile geh hecr âteşiyle tef ü tâb üzre
4. Cihanda ḥâṣılı bî câre ḳaldım inkılap üzre
5. Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var
6. Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var

4.

1. Aduyu ol gülter viṣâlle dâ'im ḳılur Ḫürrem
2. Dili hâr elem-i nâlân ider bülbül ṣıfâṭ uḫkem
3. Yine derd-i firâke câre yoḳ ṣabr itmeye bir dem
4. Bu iki müşkilin fikrinde ḳaldım neyleyim bilmem
5. Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var
6. Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var

5.

1. **Cinânî** nice gündür fir ḳat-i dildârla zârım

[592] Bu manzum mütekerrir terkib-i benddir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var / Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var”

2. Bela küncinde ḳaldım pister-i mihnette bîmârım
3. Cefâ-yı yâr ü cer tan-ı a‘dâ ile efkârım
4. Bu efkâr ile her şeb ṣubḥa dek bî ḫâb u bîdârım
5. Ne aġyâr ile yâri iḫtiyâra ḳabiliyet var
6. Ne peyvende ta‘lluḳ ḳatına ḫâṭırda ruḫṣat var

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Gelür geh ârzuyu kûh-ı ṣaḥra kalb-i naḫşada
   Düşer gâh-i azîmet fikri kûy-ı cennet ‘abâda
2. Gezüp şâm-ı seḥer mecnûn-ı şeydâ ki dildâde
   Vuhuş u dehştle güzer musafir kuh-ı sahrada
3. Kilab-ı kûyuñuñ şeb ṭase seḥer mîḫamanuyuz cânâ
   Cinânî bend idelden ṭâr u nuy-ı kâkül-i cânân
4. Esir oldum kemend-i ‘aşḳa ḳaldım zâr u ser-gerdân
   Perîşân oldu ġamdan gerce kim ḥâl-i dil-i nâlâna
5. Olaldan ḥalḳa-i zülfinle nev’i bî ser ü saman
   Muḥabbet bezminiñ ser ḥalḳa-i rindânuyuz cânâ

[Terci-i Bend]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehû eyżân

1.

1. Ziver-i fażladır ehl-i dilin ünvarı
2. Viremez kimse kemâline anıñ noḳṣânı
3. Ġam degil boġazla eylerse ‘adû uḫtanı
4. Nidelim böyle imiş ḳavm-i ḫâṣusdun şahı
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

2.

1. Medh ü ẕem eylese a‘dâ bizi eḥibbâ ile ger
2. Yoḳdur andan bize bir vechle hîc nef‘ u ḫaber
3. Care yoḳ cün ola tebdîl ḳażâ ile ḳader
4. İtmezüz kesret a‘dâdan iden ḫavfu ḫaẕer
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

3.

1. Bize kim arż-ı ḫulûṣ itse muḥabbet ḳıluruz
2. Kul olup eşiġine cânla ḫidmet ḳıluruz

3. Lik buz eyleyene bizde ‘adâvet ḳıluruz
4. Kulumuz gibi ḥaḳâretle ihânet ḳıluruz
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

4.

1. Yerimiz oldu bizim künc-i ferâġ ile ḥumûl
2. Ummazuz medḥin ġayr ile terkîbe vuṣûl
3. Tek hemân eylemesün red bizi erbâb-ı ḳabûl
4. Olalım n’eyleyelim ẕemmi edânîye ḥumûl
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

5.

1. Gah ki beng-i alıp nûş iderüz geh bâde
2. Ki yiyüp icmeye geldük bu ḫarâb ‘abâda
3. Medh ü ẕem ile muḳayyed degiliz dünyâda
4. Gezerüz farîġ olup ‘âlem-i istihnada
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

6.

1. Ey **Cinânî** ideli arż-ı muhabbet-i cânân
2. Ḥesedinden bize ḫâṣ oldu ḳamu ḫalḳ-ı cihân
3. Kâinâtın dilini ṭutmaya ol ḫod imkân
4. Diyelim ṣaḳin olup künc-i ferâġatde hemân
5. Sevenin beñdesiyüz sevmeyenin sulṭânı

(41)

40b

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Ah kim bir gül icin ġamzedeyi hâr oldum
2. Gussadan bülbül ü şûrîde ṣıfâṭ zâr [oldum]
3. Bir sehî ḳadd ü ser efrâza hevâ-dâr [oldum]
4. Cuy veş gönlüm aḳup ‘âşıḳ-ı dîdâr oldum
5. Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum
6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum[593]

[593] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Altı bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum / Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum”

2.

1. Sineden mihr-i muḥabbet eseri ġâib iken
2. Hublar sevmeye şûrîde göñül tâ'ib iken
3. 'Aşḳ maġlûb u ḫıred ḫaylî aña ġâlib iken
4. Cümleden el ceküp âzâdelige talip iken
5. Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum
6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum

3.

1. Dil-i dîvâneyi uṣlandu ṣanup ḫalḳ-ı cihân
2. Ber ṭaraf olmuş iken meyl-i hevâ-yı hûbân
3. Görüp ol şûḫ u cefâ pîşeyi meyl etdi hemân
4. Hasılı ḳalmadı ṣabr itmeye hergiz imkân
5. Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum
6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum

4.

1. Kan yutup bezm-i ġamı 'aşḳda peymâne gibi
2. Yanarım eteş-i hicranla pervâne gibi
3. Bir ṭarîkle duhul etmek icin şâne gibi
4. Baglanup kâkül-i zencîrine dîvâne gibi
5. Yine sevdâ sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum
6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum

5.

1. Saidi simi ucundan ṭama ḫâme düşüp
2. Kaddi bâlâsı belâsı ile i'lâma düşüp
3. Lebleri yadı ile bede-i gül-fâma düşüp
4. Murg-ı dil âh ki bilmzelikle dâma [düşüp]
5. Yine sevdâ-sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum
6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum

6.

1. Ey **Cinânî** n'ola bülbül gibi nâlân olsam
2. Gül-i sâd pâre gibi câk-ı girîbân olsam
3. Tuyulup 'aşḳla 'âlemlere destân olsam
4. Kakül-i yâr gibi böyle perîşân olsam
5. Yine sevdâ-sedeyi zülf-i siyeh-kâr oldum

6. Yine bir olmıycak derde giriftâr oldum

[Müseddes]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Bezm-i vaslın elem-i firḳatmiş encâmı
2. Ġamına deġmez imiş şevḳ-i mey-i gül-fâmı
3. Kanı ol 'ıyş u ṭarab ẕevḳ üsefa enġamı
4. Cekerim şîdmi ġam-ı miḥnetle âlâmı
5. Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı
6. Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı[594]

2.

1. Bir zamân olmuşdu baḫt u sa'âdet yâver
2. Künc-i ġam- ḫânemi eylerdi müşerref dilber
3. Akıbet gitdi ġam hecr ile ḳaldım mużṭar
4. Ser-te-ser ḫâb u ḫayâl oldu baña ol demler
5. Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı
6. Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı

3.

1. Eyledim dün gice ol serv-i ser-efrâz-ı kenâr
2. Cam-ı mey gibi dehânımda idi lâl-i nigâr
3. Aksine döndü velî carḫ-ı degni kej reftâr
4. Cin-i seḥer 'azm-i sefer ḳıldı ḳoyup hecr ile zâr
5. Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı
6. Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı

4.

1. Salunurken bile biñ nâz ile ol tâze nihâl
2. Baña cekdirmez iken sâye-i lüṭfunda melâl
3. Zevk-i vaṣl-ı elem-i hecre deġişdim filḥâl
4. Paymal itdi beni miḥnet ü ġam şâne misâl
5. Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı
6. Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı

[594] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı / Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı"

5.

1. Evvela muḳaddem-i dildâr ile ḫandân oldum
2. Ġamdan âsûde olup viṣâle şâdam oldum
3. Dur olup ṣoñra **Cinânî** gibi nâlân
4. Bilmezim n'oldu ḫumu vâlih ü ḥayrân
5. Ber murâd itdi felek gerci dil-i nâ-kâmı
6. Sundı añma ki yine zehrle pür bir câmı

[Tahmîs]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Aġladup cevr ile nâlân eyleyüp sensin beni
2. İñledüp hecr ile giryân eyleyen sensin beni
3. Âteş-i firḳatde sûzân eyleyen [sensin beni]
4. Müptelayı bend-i hicrân eyleyen [sensin beni]
5. Ḳanlu yaşım gibi ġalṭân eyleyen sensin beni

2.

1. Ḫâtem-i la'lin ṣunup yüz virmesem 'âlemde sen
2. Cânımı âzurde ḳılmazdı aduyu ehremen
3. Fitneye baiz sen olduñ gül-i bâdîz beden
4. Hâr n'eyler bul bi-i câreye güldür iden
5. N'itdi düşmen zâr-ı nâlân eyleyen sensin beni

3.

1. Ġurre-i ḥüsnüñdür eyme ḫalḳa ġarrâlıḳ ṣatan
2. 'Âleme târikdurur dâ'm muttaralık ṣatan
3. Ḳâmetüñdür gülşen-i 'âlemde baġlanıp ṣatan
4. Ey şarâb-ı nâb icün 'uşşâḳa ra'nâlıḳ ṣatan
5. İcmedin ser mest ü ḥayrân eyleyen sensin beni

4.

1. Dîde-i giryânımın eşk-i ferâvânım görüp
2. Acuyup raḥm itmedin ḥâl-i perîşânım sorup
3. Gül gibi her dem raḳip-i ḫarla tenhâ ṭurup
4. Tâze tâze yüregümde lâle gibi dâl urup
5. Sünbülüñ gibi perîşân eyleyen sensin beni

5.

1. Yârdan cevr ü cefâ nideyim taḥammül olmasa
2. Kim belürdi nâmını ol şûḫ-ı şengül [olmasa]
3. Gül daḫı bulmazdı şöhret gerce bülbül [olmasa]
4. Kim añardı bülbülüñ gûyâlıġın gül olmasa
5. Ömrüyim nâz ile destar eyleyen sensin beni

[Terci-i Bend]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Ber ḳarâr olmaz dilâ ahvâl-i dehri pür sîten
2. Menzilin anlar kişinin gâh zir ü gâh yem
3. Rüzgârıñ şiddetin ḥazm eyleyüm mânendim
4. Ḳısmet-i taḳdîre ol râżı ne gelse pîş-rev kim
5. Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem[595]

2.

1. Böyledür ahvâl-i 'âlem gâh şâdî gâh ġam
2. Sürmedin bir iki gün 'âşıḳ ṣafâ-yı vuṣlatı
3. Bî ḥużur eyler anı yârin belâ-yı firḳatı
4. Cün bilürsin böyledir devri zamânın 'âdeti
5. Sende el cek cümleden fikr eyleyip bu ḥâleti
6. Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem

3.

1. Ehl-i 'aşḳım ḫâṭır-ı zârın bu dehr-i ki nevar
2. Viṣâlle geh şâdân idüp hecr ile geh ġamnâk ider
3. Her ne olsa nîk ü bed bâḳî degül eyler güẕer
4. Virme anuñ icün göñül mir'âtına jeng-i keder
5. Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem

4.

1. Nice ẕevḳ itdik visâl-î yârdan ḫandân olup

[595] Bu manzum mütekerrir terci-i benddir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem"

2. ‘Âlemi seyr eyledik hem soḥbet-i cânân olup
3. Hicre düşdükse n’ola bir iki gün nâlân olup
4. Böyle kalmaz ġam yine âşüfte vü ḥayrân [olup]
5. Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem

5.

1. ‘Âlmin ḥâlî budur itme şikâyet ol ḫâmûş
2. Geh naṣîbi nîş olur ḫalḳ-ı cihânıñ gâh nûş
   Gecme teslîm ü rıżâdan var ise başımda hûş
3. Ḥâline şükret **Cinânî**den bu pende eyle gûş
4. Vuṣlata ḫandân olup hicrânı icün cekme elem
5. Böyledür ahvâl-i ‘âlem gâh şâdî gâh ġam

41a

[Müseddes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Fikrim bu idi maẓhar-ı mihr ü vefâ olan
2. Tab-ı ruḥuñla şevḳe gelüp dil gûşa olan
3. Ayineveş baḳup yüzüñe pür sefâ olan
4. Kapunda ‘izzü ḳadr ile fevḳül ala olan
5. Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan
6. Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan[596]

2.

1. Kan o dem ki vaṣlıñla şâd-mândım
2. Zevk ü sefâ vü ‘işretle kâm-rân idim
3. Kul olmaġ ile ḳapuña şâd-ı cihân idim
4. Yer gibi ḥikmetinde yelerdim revânıdım
5. Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan
6. Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan

3.

1. Lalin hemîşe ḫaste dile câre sâz idi
2. Lütfun şikeste ḫaṭrıma dil nüvâz idi

[596] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan / Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan”

3. Zülfin ġamıyla her gice fikrim dırâz idi
4. Naz itdügüñce sen baña ḳârûn niyâz idi
5. Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan
6. Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan

4.

1. Sen serv ḳad hevâsı ile serv bülend olup
2. Sayende ḫoş gecerdi göñül behremend olup
3. Uşşak icinde vaṣlıñla ercümend olup
4. Boynumda idi ḥalḳa-i zülfüñ kemend olup
5. Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan
6. Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan

5.

1. Bahr-i belâda keşt-i dil bulmadım kenâr
2. Sevk itdi anı ṣahili hicrana rüzgâr
3. Oldu **Cinânî** bâd-ı ṣabâ gibi bî ḳarâr
4. Sensiz dilinde ḳalmadı ṣabr ile iḫtiyâr
5. Kim derdi kim bu vechle senden cüdâ olan
6. Ahir bel-yı hicre düşüp mübtelâ olan

[Müseddes]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Revamıdır ki ḳoyup ben ġarîp ü bîmârı
2. Yanınca öpdüre serv-i nâz aġyârı
3. Sorup 'inâyet idüp ḥâlî ḫâṭır-ı zârı
4. Esirgesin n'ola luṭfuñla kılıp ġam-ḫârı
5. Esirgemek gerek 'âşıḳ-ı dil figârı
6. Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri[597]

2.

1. Rakibi diñlese dâ'im ne deñlü eylese lâf
2. Benim sözüm saña her söyledikce lâf ü güzah
3. Cihânda andan umarken mekârim-i eltâf
4. Revamıdır baña raḥm itmemek bî inṣâf

[597] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Esirgemek gerek 'âşıḳ-ı dil figârı / Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri"

5. Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı
6. Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri

3.

1. Nedenlü etdim ise eşügüñde cürmü günâh
2. Bagışlasın demidir anı ḥasbîallah
3. Hakir isem takdîri benden eyleme ikrâh
4. Terahum eyle güzel başum icün eyle nigâh
5. Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı
6. Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri

4.

1. Ne raḥm u şevḳat idersin ne ḳavl ü ‘ahde vefâ
2. (…)[598]bir nefesden oldu hebâ
3. Sucum nedür ki idersin bu deñlü cevr ü cefâ
4. Meġer ki yâdına gelmez sual-i rûz-ı cezâ
5. Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı
6. Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri

5.

1. Efendi ṭut ki **Cinânî** ḳapıñda eyledi kan
2. Sirişki ceşmime ġarḳ oldu hep cem-i cihân
3. Terahhümin demidür ṣabr’a ḳalmadı dermân
4. Esirge ḳıl anı luṭfuñla maẓhar-ı iḥsân
5. Esirgemek gerek ‘âşıḳ-ı dil figârı
6. Alel ḫusûs ki bir bî vefâ ola yâri

[Müseddes]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Gerce ‘âşuḳ gecinür coḳ bulunur her güzele
2. Deġme kez ‘âşıḳ-ı ṣâdıḳ ṣanemâ girmez ele
3. Ne revâdır ki uyup göz göre her müptezele
4. Dem-be-dem tir-i ġamın bağrımı reşk ile dile
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele

---

598 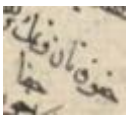 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele[599]

2.

1. Vade-i vaṣla evvel beni meftûn ettin
2. Aldayup ṣoñra ġam-ı hecr ile mabun [ettin]
3. Yadlarla ṣaluñup kalbimi maḥzun ettin
4. Agladup gözlerümüñ yaşuñu Ceyhûn ettin
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

3.

1. Beni sâyeñ gibi uydurmaġa eylersin ġâr
2. Takulur yanuña bir laḥẓa kesilmez aġyar
3. Umarım her ne ki cekdiyse ġamınla dil-i zâr
4. Göresin başına bir bir gele âḫir kâr
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

4.

1. Göreyin bir gül icin bülbül ü gûyâ olasın
2. Sen daḫı bencileyin ‘âleme rüsvâ olasın
3. Bilesin cekdügüñü ‘âşıḳ-ı şeydâ olasın
4. Uslada carḫ-ı felek akil-i dâla olasın
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

5.

1. Beni dur itdi ḳapuñdan bir iki dun-ı denî
2. Rahm idüp diñlemedin pend ü naṣîḥat ideni
3. Paymal ġamın gerci bu cân u ten-i
4. Beddua itmezim ammâ ḳodum allâha seni
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

6.

1. Turmayup ‘ahdine ḥayfâki olup her-câ‘i
2. Hakk-ı nânı unutub eylemedin pervâyı

[599] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Yedi bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele / Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele”

3. Caresiz iki gün ile bu istiġnayı
4. Bir gün ola bilesin ḥâl-i dil-i şeydâyı
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

7.

1. Sanma yanında ḳalup eylediġiñ cevr ü cefâ
2. Kala kâr eylemeye aḫ-ı sehergâh saña
3. Bulasın bir dem ola her ne ki ettinse baña
4. Ne cekermiş göresin şimdi **Cinânî**-i gedâ
5. Cübar ile gözüm yaşımı sen şimdi hele
6. Yüri ey serv-i nigîn yüri yoluña gele

(42)

41b

[Murabba]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Dilbera kadrimi pest añlamaz nehâr benim
   Cânişinin olmaz zümre-i aġyar benim
2. Dem ola eyleyesin sıdkıma iḳrâr benim
   Bilesin kadrimi ey şûḫ-ı sitemkâr benim

2.

3. Saña her mâ'il olan 'âşıḳ-ı ṣâdıḳmı olur
   Her ḳapuñda ḳul olan ḫıdmetine lâyıḳ mı
4. Göresin bencileyin yarım mu'âffak mı olur
   Bilesin kadrimi ey şûḫ-ı sitemkâr benim

3.

5. Red idüp şimdi idersin ne ki beyhûde cefâ
   Ben cüdâ vâdi-i firḳatde mukârin a'dâ
6. Uslanup başına aḳlın gelice bir gün ola
   Bilesin kadrimi ey şûḫ-ı sitemkâr benim

4.

7. Ölürüm ben ġam-ı hecriñle ḥazîn olmayasın
   Varup elden ele gül gibi ṣaḳın ṣolmayasın
8. Şemalarla arayup isteyesin bulmayasın

Bilesin kadrimi ey şûḫ-ı sitemkâr benim

5.

9. Dimedim cekdi **Cinânî**-i gedâ firḳatimi
   Aña îşâr ideyin ben naḳd-i dem-i vuslâtımı
10. Gerce kim añlamadum gitdi benim kıymetimi
    Bilesin kadrimi ey şûḫ-ı sitemkâr benim

[Müseddes]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Derd aña ki tâb-ı hecrle dil nâ tüvân olup
2. Kaldın esîr-i bend-i belâyı cihân olup
3. Lal-i ġam ile dîdelerim dür-feşân olup
4. Baġ-ı cihânda cûy u sirişkim revân olup
5. Bir serv besledim nice yıl baban olup
6. Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup[600]

2.

1. Bala-yı ḳaddinin düşeni dil belâsına
2. Sarf itdi naḳd-i eşkine neşr ü nümâsına
3. Sevk itmeyüp muḫalefeti muḳteżâsına
4. Cân u dil ile tâbi olup her hevâsına
5. Bir serv besledim nice yıl baban olup
6. Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup

3.

1. Künc-i belâda gecdi günüm intiẓâr ile
2. Ruzum şeb oldu nâle vü zârım hezâr ile
3. Ümid-i busı meyl ü recâ-yı kenâr ile
4. Enva-ı sây-ı himmet idüp rüzgâr ile
5. Bir serv besledim nice yıl baban olup
6. Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup

[600] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Bir serv besledim nice yıl baban olup / Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup"

4.

1. Yad itmeyüp belâ-yı firâḳıñ melâlini
2. Maġrur idim hemîşe görürdüñ cemâlini
3. Ümid iḍip felekde ṣafâ-yı viṣâlini
4. Dikdim zemîn-i dilde muḥabbet nihâlini
5. Bir serv besledim nice yıl baban olup
6. Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup

5.

1. Nahl-i bülend-i ḳaddine irmez ḫâm-ı kemend
2. Mayil degil esîrîne ol şûḫ u dülbend
3. Sandım ki sâyesinde olan bende ercümend
4. Zahmet ceküp misâl-i **Cinânî**-yi müstemend
5. Bir serv besledim nice yıl baban olup
6. Serkeşlik itdi ol daḫı dâme keşân olup

[Müseddes]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Velehû Eyżân

1.

1. Hulkın ne mucib hikmet imiş 'aḳdla ḫallî
2. Her hâle münâsib görürnür cümle maḥallî
3. Eyler kimisi fikri terki ü tallî
4. Gelmiş kimine 'âlem-i sufride teselli
5. Hallak-ı ezel 'âleme ḳıldıḳda tecellî
6. Her şey'i birer ḥâlle kılmış muṭṭali'[601]

2.

1. Olmuş kimisi cümle cihân mülkine sulṭân
2. Başında ġam-ı ṭanṭana-i şevket-i dîvân
3. Amma kimisi faḳr ile âlûde vü ḥayrân
4. Her birisi ḥâlince yine Ḫürrem-i ḫandân
5. Hallak-ı ezel 'âleme ḳıldıḳda tecellî
6. Her şey'i birer ḥâlle kılmış muṭṭali'

3.

[601] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Hallak-ı ezel 'âleme ḳıldıḳda tecelli / Her şey'i birer ḥâlle kılmış muṭṭali'"

1. Giymiş kimisi câme-i zer beft ü zerendut
2. Peşmine giyüp kimi gezer müflis ü merdûd
3. Harmanladır kimi vâṣılı maḳṣûd
4. Hikmet bu ki her biri yine ḥâline ḫoşnût
5. Hallak-ı ezel ‘âleme ḳıldıḳda tecellî
6. Her şey‘i birer ḥâlle kılmış muṭṭali‘

4.

1. Olmuş kimi mîr kimi şaḥne vü ḳâḍıyı
2. Gavgası olur derd ü belâ-yı mutekadıyı
3. Likin sorar iseñ yine müstaḳbel maziyi
4. Her birisi ḥâlinden olur şaḳir ü râzıyı
5. Hallak-ı ezel ‘âleme ḳıldıḳda tecellî
6. Her şey‘i birer ḥâlle kılmış muṭṭali‘

5.

1. Erbab-ı temennâ devlet ü iḳbâlle maḳrûr
2. Ashab-ı hüner fażl-ı kemâlâtla mesrûr
3. Zühadda **Cinânî** ḥarâm cennet ile ḥûr
4. Uşşaka ṣadâ-yı ney vü âbâzeyi ṭañvur
5. Hallak-ı ezel ‘âleme ḳıldıḳda tecellî
6. Her şey‘i birer ḥâlle kılmış muṭṭali‘

[Müseddes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Erbab-ı ‘aşḳa zâr-ı muhabbet-i nevâl bes
2. Nakd-i sirişk-i dîdesi mâl u menâl bes
3. Enduhu ġam surûr-ı dil pür melâl bes
4. Zillet ḳapuñda ‘izzet ü câh u celâl bes
5. Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes
6. Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes[602]

2.

1. Mir ü vezîre manṣıp icün minnet itmezin

[602] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes / Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes”

2. Erkan-ı dehre bende olup ḫidmet itmezin
3. Ümid-i ḳadr ü ârzû-yı şevket itmezin
4. Meyl-i libâs u fikr-i ġam kesvet itmezin
5. Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes
6. Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes

3.

1. Zerd âlûdu cün ġamınla ser-â-ser ten-i nizâr
2. Hacet ḳomadı câme-yi zer befte rüzgâr
3. Kılmam felekde manṣıb u câh ile iftiḫâr
4. Lazım degil taḥammül ü esbâb-ı iḳtidâr
5. Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes
6. Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes

4.

1. Kuyun gedâsı olmadır ancaḳ baña heves
2. Yokdur cihânıñ ġayrı daḫı mültemes
3. Bir ḫırḳa ile şâl-i siyâh şimdi bes
4. Nola libâs olmaz ise dest re’s
5. Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes
6. Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes

5.

1. Şaha gelüp ḳapuñda **Cinânî**yi bî mecâl
2. Minnet ḫüdâya itdi baña ten-i ża‘îfi na‘l
3. Peşmine icre ‘ömri gecüp nice mâh u ṣal
4. İtmezse ṭañ mı manṣıb icün ṣadrâ i‘tidâl
5. Fahr-ı libâs ‘âşıḳa bir köhne şal bes
6. Münasib ḳapuñ mülâzımına itidar bes

42a

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Sanmanuz gurbette câm-ı ḫoş güvâr anlar beni
2. Ya ṣafâ-yı seyr ü gülgeşt-i kenâr anlar beni
3. Bir aceb sevdada ben bâġ u bahâr anlar beni
4. Kim ki mânî düşüp bî iḫtiyâr anlar beni

5. Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni
6. Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni[603]

2.

1. Dil giriftâr-ı kemend-i kâkül-i cânân olup
2. Boynu baġlı ḳalmışım dildâde vü ḥayrân
3. Her seḥer aḫşam olunca bâd beş pûyân
4. Tutmadum bir kâr ucun âvâre ser-gerdân
5. Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni
6. Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni

3.

1. Gitdi elden manṣıb u ‘unvân u câh u mülk ü mâl
2. Döndü devlet ẕillete ḳaldım ġarîp ü bî mecâl
3. Yarsız ‘ıyş eylemek ben ḫasteye emr-i muḥâl
4. Hey beni nicün tutursun sen diyü iden suâl
5. Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni
6. Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni

4.

1. Bir yaña tan-ı ‘adû bir yaña cevr ü rüzgâr
2. Göñlümi mecrûḥ ider cism-iża’if pür figâr
3. Lazım olmuşken baña her veşle terk-i diyâr
4. Kail olmadı ḳoyup gitmek anı bî iḫtiyâr
5. Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni
6. Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni

5.

1. Ey **Cinânî** gerce imandandurur ḫûb-ı vaṭan
2. Kuy-ı dilber var iken amman vaṭan nâmına ben
3. ‘Aşḳdan dâ’im cekerken dil ġam u derd-i miḥen
4. Guşuma girmez dirîġâ pend-i yârân-ı kuhen
5. Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni
6. Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni

[603] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “ Ah kim gurbette ḳaldım bir nigâr anlar beni / Cokdan eylerdim şekvâ ol şîve-kâr anlar beni”

[Müseddes]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün

Velehû Eyżân

1.

1. Meded meded yine kalbimde eṭfâlim var
2. Bela-yı ʻaşḳla ḥayretdeyin ḳarârım var
3. Ne bellü yâr ile peyveste itdisalim
4. Ne bir ferâġat hatırla infiṣâlim
5. Ne ʻazm-ı terk diyâr etmege mecâlim var
6. Ne ḳadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var[604]

2.

1. Dil-i ḫâzininise ḫaylî mustarip ḥâlî
2. Bedense bâr-ı ġamın ʻaşḳın oldı pâ-mâli
3. O şuḫûn ise cefâ müntehayı âmâli
4. Muhassal olumadım inḳılâbdan ḥâlî
5. Ne ʻazm-ı terk diyâr etmege mecâlim var
6. Ne ḳadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var

3.

1. İdüp ferâġ-ı dil gâh olur ki taʻyîp [olur]
2. Ferag̈-ı naʻl ile terk-i diyâra ṭâlib olur
3. Hevâ-yı ʻaşḳ yine gâh olur ki ġâlip olur
4. İkamet ḥarâm kûy-ı yâre vacip olur
5. Ne ʻazm-ı terk diyâr etmege mecâlim var
6. Ne ḥadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var

4.

1. Uyup ʻaduya baña bi sebeb ʻadâvet ider
2. Cafa vü cevr müzehhet ḳılup ihânet ider
3. Acep bu kim yine gâh-i dönüp riʻâyet ider
4. Ne bellü âlüfte ḳâ'il ne bellü nefret [ider]
5. Ne ʻazm-ı terk diyâr etmege mecâlim var
6. Ne ḥadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var

5.

1. Visal-i yâr ile demler gelür ki ḫandânı

[604] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ne ʻazm-ı terk diyâr etmege mecâlim var / Ne ḳadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var"

2. Ġam-ı firâkla günler gecerki giryânım
3. Kabul ü red ile geh şâd ü gâh nalanım
4. **Cinânî** gibi ḳalıp ortalıḳta hayrânım
5. Ne ‘azm-ı terk diyâr etmege mecâlim var
6. Ne ḥadrim ki ṭavrın bir ġarîp ḥâlin var

(43)

42b

[Müseddes]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehû Eyżân

1.

1. Nola ġar ḳap iderse kâinatı ceşm-i giryânım
2. Yakarsa ṭâḳ-ı carḫ-ı dut-ı aḫ-ı âteş efşânım
3. Sezabar belâ şeyeste-i ġamdır dil ü cânın
4. Mukahher ḳalmamuşdur cürmimi inkâra dermânım
5. Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım
6. Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım[605]

2.

1. Nihal-i nâr-ı perver ḳâmet-i balañ icün olsun
2. Gül bâġ-ı leṭâfet ‘ârıżı zîbân icün olsun
3. Müselsel ḳâkülüñle haṭṭ-ı ‘anber sanın cün olsun
4. Eda-yı ruh baḥşım lâli gevher ẓanın cün olsun
5. Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım
6. Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım

3.

1. Beden kim senden ayru ḳalup efsurde olmuşdur
2. Ġam-ı hicranla gitmiş ḫayâli mürde olmuşdur
3. Meded ḳıl ġonce veş dil tenk olup pejmürde [olmuşdur]
4. Efendi gerce benden ḫâtırım âzürde [olmuşdur]
5. Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım
6. Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım

[605] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım / Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım”

4.

1. Firakınla göñül âvâredir şeşter-i ḳarârım yoḳ
2. Ġamınla kuşe-i gurbette ḳaldım ġam ḳuṣarım yoḳ
3. Varup âzâr eylemekdür saña fikrim ġayrı kârım yoḳ
4. Hicabdan velîkin i‘tiẕâra iktidârım yoḳ
5. Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım
6. Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım

5.

1. Hüda kim ḥüsn-i bî hemtâ ile mislin adim itdi
2. Bi hamdi’llâh ki ol ẕât-ı ḫaṭa-baḫşım ḥalîm itdi
3. **Cinânî** eşiġinde gerci kim cürm-i ‘aẓîm itdi
4. Ne ġam cün ilticâ-yı dergeh-i şah-ı kerîm etdi
5. Günahım ḥadden efzûndur sayılmaz cürm ü iḥsanım
6. Beni ‘affınla ḫandân it meded devletli sulṭânım

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehû Eyżân

1. Yine meyl etdi göñlüm bir nihâl-i nâz-ı perverde
   Leṭâfetle sserişte şîve vü nâz ile perverde
2. Ruh-ı dilberde ey dil reng ü hâlet bî nihâyetdir
   Ṣaḳın sen vechi yoḳdur anı teşbîh eyleme verde
3. Sirişk-i ceşm câlûb-ı müjeñle evvalâ pâk it
   Gözüñ ac görmek isterseñ eger bu râḫ-ı pürkerde
4. Ten-i ‘üryânıma pû şiş benim şah-ı siyeh pestir
   Yüri arżı riyâ ḳıl ḥalḳa ṣûfî sen muḥayyerde
5. **Cinânî** sâde iken levḥ-i dil naḳş-ı miḥnetden
   Başında yazu imiş bir güzel sevdim ḫaṭ âverde

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehû Eyżân

1. Kanı meclisde cam-ı la‘lini nûş etdiġiñ demler
   Ḫum-ı mey gibi ol hâletle cûş itdügüñ demler
2. Feramuş oldu kendi nârişimle ey gül-i nâra
   Cemende andelüp-i zâr-ı ḫâmûş itdügüñ demler
3. Huzurum var idi ġam neydiyin ‘âlemde bilmezdim

Dil ü cânı ‘aşḳınla bî ḫoş itdügüñ demler

4. Dahı erbâb-ı dil gûş itmemişdi câm-ı cem‘in nâmın
   Sipihrin bu ṭoḳuz peymânesin nûş itdügüñ demler
5. Süvar olmamış idid ceng-i carḫ üzre şeh-i ḫâver
   Öñüñce nümayişin ben bende ber-dûş itdügüm demler
6. **Cinânî** dür nedür bilmezdi il ol lâli yâḳûtuñ
   Kelâm-ı gevherin gûşunda mengûş itdügüm demler

[Müseddes]

Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün/ Mefâ’ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Dila gel dâmeni ṣabr ile sil ceşmindeki yâşı
2. Koyup bu mâcerâyı ‘aşḳı dehrin olma kallaşı
3. Sevip ol bî vefâ-yı eyleme taḥsîn ü sâ‘ yâşı
4. Visali z̲evḳine deġmez bele vü miḫnet nâşı
5. Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı
6. Gec ol serv-i sehîden kim ḫaremden taşradır başı[606]

2.

1. Nolur ol bî vefâdan kim uyup aġyâr-ı nâ-dâna
2. Gider geh ḫâneyi ḫummâra geh seyr-i gülistâna
3. Gec andan kim raḳîbe âşinâdır saña bî ġañe
4. Kerem ḳıl sa’y idüp bî hûde zaḫmet cekme yabaña
5. Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı
6. Gec ol serv-i sehîden kim ḫaremden taşradır başı

3.

1. Odur dilber ki her dem hem nîşinin ola bî minnet
2. Saña maḫṣûṣ ola illerle hergiz ḳılmaya ülfet
3. Bu meydan icre aṣla merd olanlar istemez şirket
4. Derununda muḫaṣṣıl var ise bir cümle ger ġayret
5. Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı
6. Gec ol serv-i sehîden kim ḫaremden taşradır başı

[606] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “ Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı / Gec ol serv-i sehîden kim ḫaremden taşradır başı”

4.

1. Dutalum dilberin ḥüsn ile olmuş Yûsuf u sâni
2. İdermiş ‘âşıḳ-ı şeydâsına eñ âm u iḥşâmı
3. Karim eylerse ammâ kendüye aġyâr-ı nâ-dânı
4. Ko olsun mışra sulṭân añma hergiz yâd idüp anı
5. Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı
6. Gec ol serv-i sehîden kim ḥaremden taşradır başı

5.

1. Rakibe yâr olandan el ceküp elinden hicâp ile
2. Libas-ı ‘âriyetten haz olunmaz ictisab ile
3. **Cinânî**veş dil ü şûrîde ki dâ’im itâb
4. Kırmaz bir iki gün zecr-i hecri itikab
5. Feragat ḳıl şu dilberden ki vardır nice oynaşı
6. Gec ol serv-i sehîden kim ḥaremden taşradır başı

[Tahmîs]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehû Eyżân

1.

1. Şeha ẓulm eyleme ‘uşşâḳa kim ġâyet ḥaleldir bu
2. Harab eyler ‘ases ḥüsni bir gün muḥtemeldir bu
3. Ne hikmetdir bilürken bâ‘is-i ceng ücidaldir bu
4. Dimezsin pâyu bûsuñ ‘âşıḳ-ı zâra muhâldir bu
5. Öperler göz göre ruḫsârını iller güzeldir bu

2.

1. İşiddim ġayr ile yâr olduġum ġayette âr itdim
2. Kararım ḳalmadı hep karu bârum târumâr itdim
3. Âdem mülkine mühmel baġlayup terk-i diyâr itdim
4. Koyup kûyuñda göñlüm râḫ-ı ġurbet iḫtiyâr itdim
5. Göñül ḳalsun begim yol ḳalmasun dirler meseldir bu

3.

1. Muhabbet sûz-ı te‘sîr eylemez tâb olucak bârid
2. Harabat ehlinüñdür tâ ezelden şemle şâhid
3. Sakın iksîr-i ‘aşḳ-ı pâk icün sa’y eyleme zâhid
4. Riyazedle eger ṭopraġı altun eyle sen zâhid
5. Senin bu fende ‘ilmin yoḳ-durur başḳa ‘ameldir bu

4.

1. Perişan oldu aḳlın zülf-i sevdâsıyla dildârın
2. Gezersin bilmeyip dîvâne veş evzâg u eṭvârım
3. Ne lâzım vechi yoḳdur dâ'imâ bî hûde efkârım
4. Yeter fikr eyle ey dil kâkül-i miskînini yârim
5. Anınla kimse cıḳmaz başa bir ṭûl-i emeldir bu

5.

1. Hatt u ruḫsârı va fında ne kim naẓm olsa cânânın
2. Nazirin ehl-i diller mümkin olmaz kim diye anıñ
3. **Cinânî** gör nedir ol şâir i bî misl-i devrânın
4. Hat-ı ruḫsârı vaṣfında o mihr-i 'âlem-ârânın
5. Nazire dinmez aña ey misâli bir gazeldir bu

43a

[Tahmîs]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1.

1. Nev bahâr oldu güzellendi ser-â-ser 'âlem
2. Oldı ezhâr ile her gûşe gülistân irâm
3. Sineler toldu ṣafâ ḳalmadı endûhla ġam
4. Eyledi müjdeyi gül bülbüli şâd-ı Ḫürrem
5. Goncenin göñlü acıldı güle düşdü şebnem

2.

1. Cü barın baña arz itme kenâr-ı bostân
2. Oda yansun bütün bir serv-i cenârıñ
3. Bâġ-ı dehrin kim ider geşt-i güẕârıñ
4. 'Âlemin netleyeyin bâġ-ı bahârın sensin
5. Baña sen ruḫları gülzâr ile ḥoşdur 'âlem

3.

1. Nedür ol ṭarz-ı reviş şîve-i reftârıñda
2. Nedir ol ḥüsn-i edâ nâz ile güftârında
3. Sabra ṭâḳat mı ḳalur cizye-i dîdârında
4. Dane-i ḥâline baḳ cennet-i ruḫsârında
5. Nice ṣabr eylesün ilâhi Allâhı seversen âdem

4.

1. İdeyin ṣavma‘a küncinde ‘ibâdet geh geh
2. Kalalım anda temâm itmeye niyet geh geh
3. Demidir sende idüp luṭf-ı mürüvvet geh geh
4. Dil-i ṣûrîdeye ḳıl pend ü naṣîḥat geh geh
5. Nefesün gelsün âyâ ṣûfi-i nâsî dem dem

5.

1. Ey **Cinânî** pür idüp şöhretle ‘aḳabı
2. haşre dek nâmın idüp devr-i felekde Bâḳî
3. Dem-be-dem ṣaḳin idüp sûz-ı dil-i ‘uşşâḳı
4. Abdar olsa n’ola mîve-i şiir-i Bâḳî
5. Urmadı kimseye ubay icre daḫı böyle ḳâlem

[Müseddes]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Müseddes-i Raḥmi

1.

1. Gu gülzâr-ı muḥabbetde o gül-i ruḫsâra ‘aşḳ olsun
2. Letafet gülşeninde ol gül-i bi hâre ‘aşḳ olsun
3. Nidersin ḥûr-ı ġılmânı ancaḳ yara ‘aşḳ olsun
4. Gece seyr-i cihândan kûce-i dildâra ‘aşḳ olsun
5. Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun
6. İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun[607]

2.

1. O ḳadd-i müntehâya dil viren ṭûbâya meyl itmez
2. O ḳadde ‘âşıḳ olan her gül-i ra‘nâya meyl itmez
3. İren kûy-ı civâna gülşen-i dünyâya meyl itmez
4. Koyup dîdâr seyrin cennet ü me’vâya meyl itmez
5. Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun
6. İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun

3.

1. Benim bâġımda nâ-dânıma yüri Firdevs-i alayı
2. Gider vaṣf eyleme ḥûrayı vâ‘iz kobu ġavġâyı
3. Ki bir kez seyr iden âdem o mihr-i ‘âlem-ârâyı

[607] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “ Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun / İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun”

4. Gözüne ẕerrece göstermeye dünyâ vü ‘uḳbâyı
5. Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun
6. İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun

4.

1. Gören ol serv-i ra‘nâyı hevâ-yı bûstân [itmez]
2. Bakan gül ruḫlarına ḳaṣd-ı seyr-i gülistân itmez
3. İrişen kûyına meyl-i temâşâ-yı cânân itmez
4. Gören dîdârını cân virir aṣla bîm-i cân itmez
5. Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun
6. İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun

5.

1. Rahmi dâ’imâ seyr-i rûḥ u dîdâr ‘âşıḳ iden
2. Hayal-i yâri ya’ni kendüzine yaradan itmez
3. Acup cân gözini seyr-i gün dîdâr iden
4. Cânan gül-‘iẕârıña baḳmaġa bir kez âr iden
5. Nedir cennet temâşâsı cemâl-i yara ‘aşḳ olsun
6. İki ‘âlemde ey zâhid hemân dîdâra ‘aşḳ olsun

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Cekdüm ol mâh icün egerce emek
   Añdı ki daḫı Sitâre gerek
2. Görünen mâh-ı cârda ṣanma
   Eşiġiñ aṣdı âsmâna elek
3. Şemme-i naḳş-ı levḥ-i ḥüsnündür
   Şemse-yi zer nigâr ṭâḳ-ı felek
4. Sen perî rûy-ı seyri der ġâlip
   Cıḳdı bam-ı sipihre ḫaylî melek
5. Yine bir tâze Dilrubâ sevdim
   Nâmın olmaz **Cinânî** ḥalḳa demek

[Ġazel]

Velehû

1. Muktezayı visâl-i rûḥânî
   Oldı ref‘i ḥicab cismâni

2. Zül felek (…)[608] ṣaḳlayan la‘lin
   Ḳodı zülmette âb-ı ḥayvânı
3. Kakülün fîl mesel şeb-i tarın
   Gün yüzüñ oldu mâh-ı tabanı
4. Hub taḥrîre başladı ḫaṭṭın
   Şerḥ-i dîbâceyi gülistân-ı
5. Gecti ki bu nesîm-i ṣubḥuñ kim
   Oldu kûyuñ ġubârı ḥayrânı
6. Ey **Cinânî** nişân-ı ebrûsu
   Nâme-i ḥüsnüñ oldu ‘ünvânı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Bâḳî

1. Acdı gülüñ niḳâbın yâd erdi gülistâna
   Gösterdi rûy-ı taḥsîn-i âyîne-i żamâna
2. Şah-ı şükûfe döndü bir sîmîn nigârâ
   Her bir nihâl mevzûn bir serv ḳad civâna
3. Bülbülde savt-ı rengîn güllerde ṣûret icün
   Faṣl-ı behâr-ı mânî gülşen-i nigâr ḫâne
4. Fahr-ı libâs ḳodu eşcâra bâġ-ı devrân
   Bâd-ı elem naḳş-ı kemḫâ giydirdi erġuvâna
5. Mektubun elde dutmuş zenbûre-i cemen
   Arz ide nâ-geh ḥâlin sulṭân-ı kâm-râna
6. Yani ol şah-ı maḳbul o tekkedan-ı kâmil
   Ṣâḥib ḳırân-ı âdil sulṭân-ı selîm ḫâna
7. Zat-ı kerîmî vaṣfa **Bâḳî**ye resme ḳılsun
   Melhut olan me’âli mümkin degil beyâna

(44)

43b

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı Âzerî Efendi

1. Zevk-i sefâ didikleri hep âbân ġam gelir

608 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Ziraki ‘âlem istese göñlüm elem gelir

2. Hecr ile biñ ne ḥâlete irgürdi gör beni
   Tiryâk sanduġum dil-i bîmâra sem gelür
3. Gitdi göñülde ḳalmadı ḫûbân-ı rüzgâr
   Bir bir añılsa şimdi dile ol ṣanem gelür
4. Cam-ı şarap ‘aynıma gelmezse ġam degil
   Göz kaña ġarḳ olur ġam-ı hicranla dem gelür
5. Hic bî vefâ gelür mü baña **Âzerî** o yâr
   Hep itdügü cefâ dil-i zâra kerem gelür

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehû Eyżân

1. Yeter aġlatdı ġamın dîde-i giryânı yeter
   Yeter iñletti efendi dil-i nâlânı yeter
2. Sana ḳâfirlik idüp virmeyemi cân-ı göñül
   Yeter âzurde dil itdin o muselmânı yiter
3. Olma âlûde göñül ḫazânla bir gün irüşür
   Ġam irer ġâyetine miḥnetin oranı yeter
4. Kacma cân virmeden ey dil reh-i ‘aşḳta ṣaḳın
   Yalñız saña hemân ḫancer-i berrânı yeter
5. Ey felek **Âzerî-**i zâra teraḥḥum ḳıl kim
   Saña ol ḫaste dilin nâle vü efkanı yeter

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû Eyżân

1. Sal beni câh-ı ġama nâm-ı nişânım cıkmasun
   Dostuñ vir vecle öldür ki kânım cıkmasın
2. Ermesün gerdûna cevrinden şikâyet ḳılmasun
   Tir-i şemşirinle kes başuñ figânım cıkmasun
3. Söyle cân düşmeni bektuna ṭutsun aġzını
   Kim baña acturmasun aġzuñ zebânım cıkmasun
4. Şevk ile it vaslın güni bî zâr cânından beni
   Bir daḫı vuṣlat diyü firâḳında cânuñ cıkmasun

5. **Âzerî** yalvar yaḳar eyle tażarru öp elin
   Ġayrla seyrâna ol serv-i revâna cıkmasun

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Velehû Eyżân

1. Sacın seyr eylesin eller temâşâyı cin ḳılsun
   Temâşâ eylesünler ḫaṭṭını seyr ü cemen ḳılsun
2. Seyr it itmesün aṣḥâba derdin 'uzlet it ey dil
   Hemân bir yaña 'azm eyle yârân saġ-ı esen ḳalsun
3. Bozulsun bâġ-ı 'âlem ḳalmasun bülbül ṭıflusun gül
   Cihân icre hemân biriñ bir ol gül pîrehen
4. Beka isterse 'aşḳla kûyuñda cân virsün
   Bu bir dârül şifâdır ḫastelerden isteyen ḳalsun
5. O şîrîn fem ġamıyla ṭâġ-ı ṭaşı târumâr iden
   Hemân ey **Âzerî** nâmın seninde kuken ḳalmasun

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Velehû Eyżân

1. Tursun kimin yanında sa'âdet degilmisin
   Sen durduġunca 'âleme devlet degilmisin
2. Cân-ı göñül şikârına ṣalmış ḫûdâ seni
   Sen şâh-bâz-ı evc-i leṭâfet degilmisin
3. N'âlem odını ehl-i ḳabûli misâl-i savṭ
   Ḥaşr olmadan benimle ḳıyâfet degilmisin
4. Rusvalık olmayınca bulunmaz temâm 'aşḳ
   Zâhid bu ġamla söyle melâmet degilmisin
5. Bilmez mi ẓannedersin efendi cefâların
   Sen mâye-i belâ vü meşiyet degilmisin
6. Ol ser-firâzâ **Âzerî**ya itme ṣerfiru
   Mesnet-nişin kûşe-i vaḥdet degilmisin

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehû Eyżân

1. (…)[609] naẓm seniñ gibi şehri yâre gerek
   Sözüm efendi ḳulaġında gûşvâre gerek
2. Nişane olmaġa müjgânın otlarına seniñ
   Derûn-ı sîne siper gibi pâre pâre gerek
3. Makarın olmaġa sen mâh-ı burc-ı iḳbâle
   Bülend pâye kûy-ı kevkeb ü sitâre gerek

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû

1. Bunca yıl ġam-ḫârın oldum ġam ḳuṣar olmazmısın
   Baña yaver oldu ġamuñ sen daḫı yâr olmazmısın
2. Hak pây-ı yâr olam diyü idersüñ ârzu
   İntiẓâr ile daḫı ey dil ġubâr olmazmısın
3. Ey nigârâ ḫâke ṣal ‘uşşâḳı diyü pend iden
   Sende bir gün bu cihânda ḫâksâr olmazmısın
4. Yar iñenmez bunca yıldır yanarım aḥvâlimi
   Daḫı ey dâġ-ı nihânın âşikâr olmazmısın
5. Şimdi tenhâ gezmeye âr eylemezsin ġayr ile
   Ṣoñra ‘uşşâḳ icre cânâ şemsar olmazmısın
6. Ac gözüñ meyl itme câha ḫâb-ı ġafletten uyan
   Âzerî hîc düşde şâh u şehriyâr olmazmısın

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Velehû

1. Demidir cân vireyin vâṣıl-ı cânân olayın
   Ḫanmânım bu hevâ ile ḫarap eyleyeyin
2. Visal-i gencînesine ümîdidne vîrân olayın
   Nice bir derdle bir ḫasteyi hicrân olayın
3. Tutayın ‘aşḳ ṭarîḳin âdem iḳlîmine dek
   Âḫir-ül murâd sermenzile mihmân olayın

609 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

4. Has u ḫâşâk ġamı maḥv ideyin ḳalbinde
   Yanayın ‘aşḳla bir âteş-i sûzân olayın
5. Nice bir şem ṣıfâṭ kan dökeyin ceşminden
   Ṣubḥa dek her gice dil ḫaste vü giryân olayın
6. Ölmedin ṣubḥ-ı viṣâle beni irgürir gün
   Güleyin iller gibi daḫı ḫandân olayın
7. **Âzerî** eylemeyüp gevheri ‘ömrüm żâyi‘
   Baḥr mânend dür-i ma‘rifete kan olayın
8. Virüp âfâḳa żiyâ şule-yi ḫurşîd gibi
   Âsmân-ı hünere mihr-i dıraḫşân olayın

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Velehû

1. Ġam-ı ‘aşḳıñla cân virdim geldim dil-rubâlardan
   Beni ḳat eyledi tıġ-ı muḥabbet âşinâlardan
2. Hüdadan isterim sen âfitâb-ı ‘âlem arayı
   Yanımdan dûr iden ayrulmasun dâ’im belâlardan
3. Harim-i ka’be-yi kûyuñ güzergâh-ı raḳîp olmuş
   Yaḳaralar ‘arş-ı alayı ḥaẕer ḳıl müptelalardan
4. Sana cân-ıża‘îfim tuḫfe gönderdim ḳabûl eyle
   Ḥaḳîr olur gelen elbette sultânıñ gedâlardan
5. Yitürmişken yoluñda naḳd-i cânı baña baḳmazsın
   Ne bulduñ a benim ‘ömrüm raḳîb-i bed-liḳâlardan
6. İşitdim bûseñe iḳdâm idermiş düşmen-i bed-gûh
   Meded serv-i revânım yüz cevirme mûptelalardan
7. Cefaya ḳani ol mihr ü vefâdan ḳaṭ-ı ümîd it
   Muḳarrer **Âzerî** gelmez ḥaḳîḳat bî vefâlardan

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû

1. İrgürür ‘uşşâḳ carḫa aḫ-ı âteş-bârını
   Yanmasun ‘âlem o gül ‘ârıż itmesün ruḫsârını
2. İtmesün bilmezlik âşikârım görüp ẕem eyleyen
   Şiirime ḳılsun naẕar bilsün ad ü miḳdârını

3. Yoḳ yoḳ olmaz ol kelâm-ı mu‘ciz-âsârım muḳayyed
   Görse biñi caz ḳâfirdir ḳomaz inkârını

44a

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Ne olur cam-ı cem-i ḫurşîd-i mir’ât-ı sikenderden
   Tecellâ-yı ṣafâ-yı ṣayḳal it mir’ât-ı ḫâverden
   O mâhın ‘aks-ı ḥüsnidür **Fiġânî** mahvül maḳṣûd[610]

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Müseddes-i ‘Ulvî

1.

1. Bin suâl itsem birine gelmez ol şehden cevap
2. Ragıp olduḳca aña ol benden eyler ictinâp
3. Hic birvec ile olmaz işiginde feṯḥ-i bâb
4. Derd ü miḥnet bî ḳıyâs u dâġ ḥasret bî ḥisâb
5. Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap
6. Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap[611]

2.

1. Hatır-ı ġam giñimi raḥm eyleyip şâd eylemez
2. Cânımı bir laḥẓa bend-i ġamdan âzâd eylemez
3. Bu dil-i vîrânımı luṭf idüp âbâd eylemez
4. İller iller gecer bir gün beni yâd eylemez
5. Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap
6. Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap

3.

1. Heftede bir gün baña arż-ı cemâl ey mâh
2. Ben gedâyı bî nevâyım ol serîrü ḥüsne şâh
3. Ḫasret ü derdiyle ‘ömrüm hecr ile oldu tebâh
4. Neyleyim ben ḫaste yârab bu ġam-ı miḥnetle âh
5. Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap
6. Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap

---

[610] Manzum, üç mısra olduğu için nazım şekli tespit edilememiştir.

[611] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap / Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap”

4.

1. Oldı gitdikce esâs ‘aşḳı dilde üstüvâr
2. Benden ol fâriġ benim derd-i derûnum bî şumâr
3. Sine sûzân dîde giryân tenża’if ü dil figâr
4. Kalmadı ṣabr u ḳarârım olmuşum ḥayrân u zâr
5. Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap
6. Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap

5.

1. Gördü kim düşdü göñlüm ‘aşḳına biñ câñla
2. Olmadı vuṣlat müyesser ol şeh-i hûbânla
3. Ey **‘Ulvî** gecdi ‘ömrüm miḥnet-i hicranla
4. Ol kim ḳaldı hemân bu derd-i bî pâyânla
5. Yâr bî pervâ dirîġâ ġuṣṣadan ḥalîm ḫarap
6. Sevmesün ‘âlemde kimse dilber-i âli cenap

[Taḫmîs]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Taḫmîs-i Şahî

1.

1. Her ḳacân cûşa gelüp ṭaşa bu devlet ârâsı
2. Paye-i rif’ate altun getürüp hâr u hâsı
3. Cünki ednâ imiş a‘lâda olan mertebesi
4. Bendeyin żâye idüp ṭûl-ı emelle nefsi
5. Kalmadı ẕerre ḳadar dilde bu dünyâ hevesi

2.

1. Baġladı dest-i ecel bârını tene maḥmilinin
2. Göcürür kâfilesinde yine cân râhının
3. Nola seyr eyler isem şehrini ‘uḳbâ eyleyinin
4. Karban-ı reh-i iḳlîm-i âdem menzilinin
5. Calunur oldu dilâ sem‘ime nâyın ceresi

3.

1. Yaġdurup göz yaşını dûd-ı dilin ebr eyle
2. Gülşen-i fânî ḳo fikrini gel ḳır eyle
3. Virme maksûdunu nefsuñe dilâ cevr eyle
4. Istırabı ḳo gel ey murġ-ı revân ṣabr eyle
5. Esküyüp işte ḫarâba var yüri ten ḳafesini

4.

1. Sagar-ı kalbimi mey-i gussab ile ṭopṭolu gör
2. Nice bir acılasın gül gibi yab yab ṣolı gör
3. Rasti ṭoġruluġ it gitme yabaña yolu gör
4. Gafil olma gözüñ ac dîde-i ḥaḳ-binî gör
5. Hor görme ḫâṣ ü ḫâṣâkla mûr-ı megesi

5.

1. Pertevi irmez ise ol gül-i gülzâra ne ġam
2. Andelip-i dil ü cân yüz döne gerzana
3. Baş acup ṣıdḳla şol kimseye yalvara
4. **Şahî** bî dül ü bî mâr u günahkâra ne ġam
5. Sen olursañ eger ‘eyyâr ḫudâ dest resi

[Taḫmîs]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Taḫmîs-i Râḫî

1.

1. Künc-i firḳatde ben yaturken zâr
2. Togdu üstüme gün gibi ol yâr
3. Didi ne olduñ yatursuñ ey bîmâr
4. Halin oldu ise guṣṣadan düşvâr
5. Mey-i nâbıñ ayaġına düşvâr

2.

1. Her ḳacân ḫancer icürür ġamzeñ
2. Mürde-i ‘aşḳıdır görür ġamzeñ
3. Sanma ‘aynım belâ durur ġamzem
4. Dem-be-dem göñlüñe girür ġamzeñ
5. Ana cân virmesün mi aşık-ı zâr

3.

1. Tıfl-ı eşki ‘âlem-nümâ yüz ṭutdu
2. Cuy-ı ġam caġlamaya yüz ṭutdu

3. Cânları ṭaġlamaya yüz ṭutdu
4. Dilleri baġlamaya yüz ṭutdu
5. Ruhı üstüñde zülf-i ‘anber var

4.

1. Her ne deñlü olursa şâhâne
2. Galip olur behâda mercâna
3. Gelmese hîc misli devrâna
4. Benzemez dişlerüñe bir dâne
5. Satmasun kendüyü dürr-i şeh-vâra

5.

1. **Râḫî** acmaz muḥabbeten ḥalḳa
2. Söylemez derd-i miḥnetin ḥalḳa
3. Gerce dimez melâmetin ḥalḳa
4. Bu nihân-ı ḥarâretde ḥalḳa
5. Sözü eş‘âr iden eş‘âr

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Dilbera firḳat beni ḳıldı özümden muḫbir
2. Şöyle ḥaḳ oldum ṣabâ virmez ġubârımdan
3. Gün yüzüñden ayru düşdüm ḳalmadı cismiñden fer
4. Yeter ḥasret cânıma gecdi neler itdi neler
5. Dost aġlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler
6. Dirliġim dirlik degildir bir ḳara gündür geçer[612]

2.

1. Sensiz ey meh gözlerimden mâcerâ eksik degil
2. Başıma zülfüñ ġamından bir belâ eksik degil
3. Zahm-ı tîrin sînem üzre dibera eksik degil
4. Ben ölürsem bir benim gibi saña eksik degil
5. Dost aġlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler
6. Dirliġim dirlik degildir bir ḳara gündür gecer

3.

1. ‘Aşḳ-ı dildâr ile oldum ‘âlem icre derdnâk

[612] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Dost aġlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler / Dirliġim dirlik degildir bir ḳara gündür geçer”

2. Suz-ı hecr ile delindi bağrım olduk suznâk
3. Gül gibi ey ġonce olduñ yaḳa yırtıḳ sîne câk
4. Halime râh eyle sensiz ben helâk oldum helâk
5. Dost ağlar ḥâlime bakup benim düşmen güler
6. Dirliğim dirlik degildir bir kara gündür gecer

4.

1. Ceşmimin ey nâle ruh yaşını gül-gûn eylediñ
2. Lal-i nâbıñsız gözüm sâġarların ḫûn eylediñ
3. Hecr ile göñlüm yaḳup derd ile maḥzun eylediñ
4. Ey ṣacı leylî beni ‘aşḳ ile mecnûn eylediñ
5. Dost ağlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler
6. Dirliğim dirlik degildir bir ḳara gündür gecer

5.

1. Ey gül-i nâzik beden ḳılma su’âlini ṭarar
2. Ta ki ‘uşşâḳ arasında olmaya derd ile râz
3. Sabra ṭâḳat gitdi ḳalmadı bu göñlümde ḳarâr
4. Eyledi firḳat beni ‘âlemde şâhım şeremsar
5. Dost ağlar ḥâlime baḳup benim düşmen güler
6. Dirliğim dirlik degildir bir ḳara gündür geçer

(45)

44b

[Taḫmîs]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Mülk-i istignaya şâh-ver nişîn kemden fâriġuz
2. Kevkebe lâzım degül ṭabl-ı ġamdan fâriġuz
3. Kasr-ı cismânide ki nâr u taandan fâriġuz
4. Cura nûş-ı bezm-i ‘aşḳuz câm-ı cemden fâriġuz
5. Mest-i bî ḫoş olmuşuz şâdî-i ġamdan fâriġuz

2.

1. Ehl-i dünyâyı fenâ yoluñda hemḥâl itmezüz
2. İhtiyat itdik gedâlıḳ ḫidmet-i şâh itmezüz
3. Sırrımızdan deġme bir nâ-dânı âgâh itmezüz
4. Devlet ü dünyâ icün sîne döġüp âh itmezüz
5. Şah-ı mülki ‘izzetliyüz tablo ‘âlemden fariguz

3.

1. Biz fenâ buldu bu ‘âlem olmaz olmaz mesken bize
2. İmtizac itmezseñ itme ihtilât igen bize
3. Ger muḥabbet ḳıl gerek buz eyle zâhd itseñ bize
4. Birlige yetdik bir oldu dost u düşmen bize
5. Tıg u darḳtan bî-rûz medḥ u ẕemden fâriġuz

4.

1. Kuşe-yi faḳru fenâyı eyledik biz iḫtiyâr
2. Terk-i tecrîdiz bize lâzım degil dâr u diyâr
3. Benligi terk eyleyip ṭutduk ikilikden kenâr
4. Ref idüp varlıḳ ḥicâbın olmuşuz biz ḥalḳavâr
5. Mahmu külliyüz vücûd ile ‘ademden fâriġuz

5.

1. Sanma ḫavf u nardan zâhid bizi nâr olmuşuz
2. Ba hevâ-yı bâġ-ı firdevse hevâ-dâr olmuşuz
3. Ser-te-ser müstegarik-i envâr-ı dîdâr olmuşuz
4. Kurtulup ḫavf u recâdan nâr ile yâr olmuşuz
5. Kahırdan ġam cekmezüz luṭf-ı keremden fâriġuz

6.

1. **Nefî** yesmi ṣadasın câñla guş eyledik
2. Ol ṣafâdan bu dil-i âgâh-ı bî ḫoş eyledik
3. Meclis-i ‘uşşâḳa geldik mey gibi cûş eyledik
4. Camu (…)[613]
5. Âb-ı ḥayvañ icmüşüz tiryâk-i semden fâriġuz

7.

1. Suziş-i âh ile nâr-ı âhımız berḳ eyledik
2. Cümleten mülkini ol berfle ḥarf eyledik
3. Fakr-ı deryâyı fenâda kendümüzü ġarḳ eyledik
4. Terk idüp ey faẓli tâc u ḫırḳa ḥaḳ eyledik
5. Fahr idüp faḳr ile dînâr u diremden fâriġuz

613 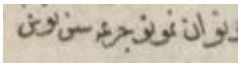 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

[Taḫmîs]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Mübtelayı ġam idüp gerdi-i eyyâm beni
2. Eylemişdi düşürüp ayaġa bednâm beni
3. Şimdi meyḫaneye irgürdi seremcân beni
4. Yine şâd itti bugün bâde-yi gülfâm beni
5. Ġamdan ey sâkî ḫalâṣ eyledi bir cân beni

2.

1. Uġradım ġamzesi tıġına ‘acep kanlıymış
2. Deheni gül gibi ol derd yine ḳâyil imiş
3. Cekdim orda ben anı nice şîrîn dil imiş
4. Haber aldım yine cân vir ne mâ’ilimiş
5. Olmuş iken yine dirgurdi bu peyġâm beni

3.

1. Asitanın var iken carḫ-ı mu‘allâ alcaḳ
2. Şahsın pâdişâhım mülk-i cihâna el- ḥaḳ
3. Almazın saltanat-ı dehri virirsen aylıḳ
4. Kulun olmaḳdır eşiġinde murâdım ancaḳ
5. Ber murâd ile efendi ḳoma nâ kan beni

4.

1. Iyş u nûş eylerken ol lebi meygûnla ben
2. Germ iken şem-i şeb efrûz gibi bezm-i cemen
3. Saza âgâz idecek mutrip şîrîn suḫan
4. Tatlu söz ile bî telḫ-i ḳomamı elden
5. Sanma ey zâhid nâ sencine iken ḫam beni

5.

1. **Fevrî**ya miskîn iden ḫânesini ḫummârın
2. Came keş bâde keş ol ḳo arıñ
3. Oku bu mantıgını şâir siḥr arasın
4. Bezm-i ‘âlemde bugün lâl-i firâḳ-ı yârin
5. Ki beni itdi yine rind-i mey-âşâm beni

[Taḫmîs]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Sarf it yoluña varını sîm ü zeri degil
2. Cân-ı cihânıñ eyle revân-ı serî degil
3. Guş it didi ol ki sözü serserî degil
4. Mihr-i göñülden ol ṣanemiñ cün yeri degil
5. Harc eyle naḳd-i naḳşini eliniñ teri degil

2.

1. Mihr ü vefâ gerceki göñül maña durur
2. Mecnun misâl-i ‘aşḳla dil-şâd durur
3. Leyl-i dehre ḳul degül âzâd durur
4. Bir Ḫüsrev-i zamânîye ferhâd durur
5. Şirinin adın añma ol anıñ ari degil

3.

1. Cam-ı cihân-nümâ’da cenâb-ı şarâb var
2. Devlet külâhı olma ḥiṣâr başda pâyidâr
3. Ben bildim añladım sen añmaz iseñ ne var
4. Mirat-ı dehre eyle naẓar gör bu rüzgâr
5. Her tâc-dârı neyledi iskenderi degil

4.

1. Cek câm-ı ẓâhirâ oḳu şîîrîni hafız’ın
2. Sıdk eyle gözet ḳulunu terk eyle hafız’ın
3. Hıfszında olayın dirsem ṣûfî hafız’ın
4. Tan itdügüni ‘âşıḳa mescitte vâ’izin
5. Meyhane icre añma müsâvî yeri degil

5.

1. **Fevrî** kitâbı rehîne ḳodu lâl-i na‘li icün
2. Yassa ḫumârın olmaya ayıp ol ḫarâb icün
3. Üstad-ı dehr gör nedir aña cevâb icün
4. Şevk-i lebiñle ki anı sâkî şarâb icün
5. Divanınını oḳuttu hemân defteri değil

45a

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazel-i 'Azîzî

1. Letafet ayna ḳonuş gül-i ra'nâmıdır ol ruh
   Yaḫud tâze acılmış lâle-i ḥamrâmıdır ol ruh
2. Kitab-ı gülistân mı bahâr-istânmıdır rûyuñ
   Aña bir levḥayı sim-i semen simâmıdır ol ruh
3. Felek naṭ'ında mâh mât idersin arż-ı ḥüsn itseñ
   Güzeller şahı ḫurşîd-i cihân ârâmıdır ol ruh
4. İhata eylemiş mânend-i hâle haṭṭ-ı şeb-gûnum
   Melâhat aşmanında meh-i ġarrâmıdır ol ruh
5. **'Azîzî**veş nigâh idenlerin artar gözü nûru
   Naẓar ehline bir âyîne-i zîvamıdır ol ruh

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Velehû

1. Zahm-ı hicri yârdan ḳurtulmaġa yoḳ câremiz
   Âhkim ḳaldı onulmadı yürekde yâremiz
2. Astan-ı yârdan ġayrı yere itmez nüzûl
   Ḫaylice yüksek ucar ḳuşdur dil-i âvâremiz
3. Devr-i ḥüsnüñde seniñ ey mâh bir gün şâd olup
   Ġuṣṣadan ḳurtulmadı ḳaldı dil-i ġam-hânemiz
4. Nice bir dil fülkünü ide ġarîḳî-i baḥri ġam
   Bir dem ola görmeye ceşm-i zamâne ḳaramız
5. Ah elinden tıġ-i hicrânıñ **'Azîzî** âh kim
   Neylediyse eyledi yâr ile kesdi aramız

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Misâlî

1. Şad idüp ḫâṭır-ı aġyârı beni yâd itme
   Aġladup dôstunu düşmenini şâd itme
2. Kaydedüp defter-i 'uşşâḳa raḳibib namı
   Mülk-i ḥüsnüñ şehisin bir yaramaz edâ itme
3. Olayın ben seniñ ey şâh ḳuluñ ḳurbânın

Âsitânında tek öldürme âzâd itme

4. Varayın aña cefâlar ideyin dimişsin
   İtme luṭf eyle gel ey ġamzesi cellâd itme
5. Bilürüm ṣoñra **Misâlî**ye cefâlar eylersin
   Dôstum bârî vefâya anı mu'tâd itme

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Merâmî

1. Tirinin ey ḳaşı yâ cây-ı ḳarar-ı dildir
   Sîne meydânı ḳapuñdan oḳ atım menzilidir
2. Dôstum sineye cekmek seni ḳâbilmi dedim
   Lebini aġzuma virdi didi hep ekabildir
3. Nice reftâra gele serv-i sehî bâġ icre
   Seyl-i eşkiñden anıñ her biri pâ-dergildir
4. Kan bürür gözlerini cism-i ża'îfim bilicek
   Gûyuyâ ceşm-i 'alîlinde raḳîbiñ ḳaldır
5. Serv kadler bize ser-kîşlikler ederler ammâ
   Ey **Merâmî** su gibi anlara dil mâ'ildir

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

İmsî

1. Ter düşer ruḫlarına dirsem eyer gul-gûni
   Renk alur nükte ile her ne disem ol ḫûni
2. İki göziyle baḳup üstüme coḳ döndü benüm
   Dâ'imâ pâye-i a'lâda görem gerdûnu
3. Aynına gelmez iken ḳaṭrece deryâ-yı mûḫid
   Göz ne gösteremi eşk-i terim ceyhûnu
4. Aklı başında degil bir delü dîvâne imiş
   Nice ma'ḳûlle izâm ideyin mecnûnu
5. Dil-i dîvâneyi **İmsî** gibi olmaya temâm
   Coḳ durur gerci begim ḥâl-i rûḥum meftunu

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ṣâdıḳ

1. Efendi gercekim coḳ şâir nâzik ġazel söyler

Benim gibi miyânım vaṣfını yoḳ bî bedel söyler

2. Ceybin lebleri medḥinde dil ebhâm ider ammâ
   Raḳîbiñ lebleri vaṣfında hep ḍarb-ı mesel söyler
3. Gönül bir tûtiyâ beñzer ruḫuñ mir'âtı yâdına
   Ne kim ta'lîm iderse aña üstâd-ı ezel söyler
4. Riyaz-ı kûyuñ añsam zâhid efsâneye başlar
   Hevâ-yı sünbülüñ yada eylesem tûy-ı emel söyler
5. Geh-i ruḫsârını mihre geh-i mâha bedel ḳıldım
   İşüdüp ol hilâl ebru didi **Sâdıḳ** güzel söyler

[Muhammes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Taḫmîs-i Âli[614]

1.

1. Nedir bu bî-vefâ dilberleriñ cevr ü ferevanı
2. Nedir bu 'âşıḳ-ı bî dillerin feryâd u efġânı
3. Nedendi ey felek derd ehlinin olmaya devrânı
4. Nicin devrinde pâyimâl eylediñ erbâb-ı 'irfânı
5. Cefânın yoḳ mu oranı belânıñ yoḳ mu pâyânı[615]

2.

1. Acep ben ḫâke bir âli na ẓardan himmet olmaz mı
2. Dil-i maḥzûna bir ṣâḥib-i keremden şevḳat olmaz mı
3. Saadet pisterinde bir nefes cân râḥat olmaz mı
4. Ġam-ı cânâne ile cevr-i dehre ġâyet olmaz mı
5. Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı

3.

1. Mezellet yollarında nice demler ḫâksâr oldum
2. Yitirdüm kendü keḏnüm bir perîşân rûzgâr oldum
3. Kararım yoḳ hevâyı 'aşḳa uydum bî ḳarâr oldum
4. Seni sevmekte bilsem kim nicün bî iḫtiyâr oldum
5. Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı

[614] Müstensih yanlış başlıklandırma yapmıştır. Aslında manzum muhammesdir fakat müstensih tahmis demiştir.

[615] Bu manzum mütekerrir muhammesdir Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı"

4.

1. Eya ḳan-ı kerem ben ḫâke iḥsân itseñ olmaz mı
2. Perişan ḫâtırım fikrin perîşân itsem
3. Muradım güllerin lüṭfuñla ḫandân itsem olmaz mı
4. Yeter kan aġladım bir laḥsa' şâdân itsem olmaz mı
5. Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı

5.

1. Gel inṣâf eyle ey gerdûn-ı dun lâyıḳmıdır âli
2. Ola ḫayl-i belânıñ (…)[616] vü ġuṣṣayı pâ-mâli
3. Hususa kûy-ı dilberden perîşân ola iḫvânı
4. Figan-ı nâleden ḫod gice gündüz olmaya ḥâlî
5. Cefânın yoḳ mû oranı belânıñ yoḳ mû pâyânı

(46)

45b

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Müseddes-i Şems Pâşâ Rahmeallah

1.

1. Kacân gül gibi acılsa benim ḫurşîd-i raḫşânım
2. Cemali nûruña müstagrig olur beyt-i aḫzânım
3. Cihanda şah-ı 'aşḳım yoḳ-durur 'âlemde aḳrânım
4. Liva-yı aḫı ḳaldırdım ḳuruldu cetr ü eyvânım
5. Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım
6. Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım[617]

2.

1. Bu şiiri gevher efşânım acıp gül gibi ḫandândır
2. Oturmuş şah-ı gül üzre baña bülbül ġazel-ḫândır
3. Benim dîvânımın katipleri hep ehl-i 'irfândır
4. Yazarlar ḳıl ḳâlemle her sözüm bir başḳa dîvândır
5. Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım
6. Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım

---

616 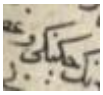 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

617 Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım / Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım"

3.

1. Egerce şimdi sensin mışr-ı ḥüsne Yûsuf u ken‘ân
2. Figanın bülbül-i şuridenin gûş eyleye bir añ
3. İşitse şiirimin her beyitini taḥsîn eder Ḥasan
4. Nizami ḫamsesine pence urdum şimdi ben el-ân
5. Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım
6. Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım

4.

1. Mearif ḳulzeminden dür cıḳarmaḳdır benim kârım
2. Vere sermâyesin cümle alup şâ‘irler eşarım
3. Sacar gevherler oḳunsa benim şiir-i dürr barım
4. Tutarsa ṭañmıdır Ḫüsrev gibi âfâḳı asarım
5. Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım
6. Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım

5.

1. Kanaat mülkine şâhım baş eymem deġme sulṭâna
2. Velikin câkerîm ḫandân-ı ‘Âli ‘Osmân’a
3. Bugün sulṭân Süleymân devletinde emîrâne
4. Oturdum **Şems**-i yâ taḫt-ı me‘ârif üzre şâhâne
5. Ġazeller leşkerim ṣâf ṣâf kasâyid oldu erkânım
6. Suhan mülkine şâh oldum ḳuruldu tâze dîvânım

[Müseddes]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün

Müseddes-i Sualî

1.

1. Nice bir sînede derd-i ġam-ı ‘aşḳı nihân olsun
2. Nice bir fâş olup esrâr-ı pinhânım ‘ayân olsun
3. Nice bir firkatinle gözlerimden kan revân olsun
4. Nice bir vâdi-i ġamda işim âh u fiġân olsun
5. Nice bir ‘âleme ahvâl-i ‘aşḳım dâsitân olsun
6. Beni öldür vücumdan ne nâm u ne nişân olsun[618]

2.

1. Derdi nâlânın ey mehrû seniñ dürr-i ‘aden’den yeg

[618] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Beni öldür vücumdan ne nâm u ne nişân olsun”

2. Sacın sünbül yüzüñ gül ḳâmetin serv-i semende yeg
3. Cihan bâġında cün olmaya sen ġönce dehenden yeg
4. Muhassal görmedim ey verd-i ra‘na hîc senden yeg
5. Egerce bir belâ-keş-i ‘âşıḳıñ varsa benden yeg
6. Beni öldür vücudundan ne nâm u ne nişân olsun

3.

1. Serir-i şehr ü ḥüsnüñ şâhısın ey şahı ḫûbânım
2. Kulun ḳurbânın olmaḳ iledir ‘âlemde ünvânım
3. Revan olsun benim ruḫ-ı revânım cânım
4. Dem-a-dem hasretinle kanlar aġlar ceşm-i giryânım
5. Mürrivet ḳanısın iḥsân iḍıp luṭf ide sulṭânım
6. Beni öldür vücuduñdan ne nâm u ne nişân olsun

4.

1. Girifta-ı kemend-i kâkül-i dildâr olupdur dil
2. Harik-i âteş cevr ü cefâyı olupdur dil
3. Begim âyîne gibi ‘âşıḳ-ı dîdâr olupdur dil
4. Elim irmez visâl-i dilbere nâ-câr olupdur dil
5. Enis-i nâle ü feryâd ü âh u zâr olupdur dil
6. Beni öldür vücuduñdan ne nâm u ne nişân olsun

5.

1. İdersin ‘âşıḳa cevr eyleyip aġyar ile ‘âlem
2. Revan eyler süvârî gözlerimden nem yerine dem
3. Gecüpdür ey keman ebru anıñ cânına tir-i ġam
4. Dem-a-dem ḫāṭırına cinib-i ḥakdan olup merhem
5. Okur bu mıṣra-ı feryâd u efġân eyleyen her dem
6. Beni öldür vücuduñdan ne nâm u ne nişân olsun

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Fużûlî

1. Baga gel bülbüle arż-ı gül ruḫsâr eyle
   Güllerin tâbını bülbül gözüñe hâr eyle
2. Şahid-i bâġa gelüp zülfle ceşmin göster
   Sünbüli dirhem idüp nergisi bîmâr ile
3. Serve âzâdelik isimler yaraşmaz yürümek
   Anı hem şîve-i reftâra giriftâr eyle

4. Aca gör zaḫmı ağız acma ḫadengin göreyin
   Sîne-i râż-ı nihânım yeter ezhâr eyle
5. Kes **Fużûlî** ṭama‘ın ġayrı temennâlardan
   Kâne olsam ṭâlib-i devlet-i dîdâr eyle

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Velehû

1. Teşne-i câm-ı viṣâliñ ab-ı ḥayvañ istemez
   Mâ’îl-i mûr ḫaṭṭın mülk-i Süleymân istemez
2. Zulmet-i zülfüñ giriftârı dem urmaz dûddan
   Ṭâlib-i şem-i ruḫuñ ḫurşîd-i raḫşân istemez
3. Eylemez meyl dehşet-i üftâdeyi ḫâki derin
   Sakin-i künc-i ġamın seyr-i gülistân istemez
4. ‘Âşḳdan vehm îstmesün ‘âşıḳ yıḳar göñlüm diyü
   Hîc sulṭânım diyen mülkini vîrân istemez
5. Ey **Fużûlî** muttaşıl devrân muḫâliftir baña
   Ġalibâ erbâb-ı isti‘dâdı devrân istemez

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ḫüdâyî

1. Ele ḫancer alıp ol mâh-pâre
   Gelür meydâna ḫalḳı yâre yâre
2. Takında tiġini gülzâr gelse
   Olur gülbengin öñüñde pâre pâre
3. Şeh-i ‘aşḳ idi mecnûn anuñ cün
   Şikâre cıktı kendi kühsâre
4. Okun ḫaps eylemiş sînemde göñlüm
   Murâdı bu ki anı ḳanlu cıḳara
5. Dagıtdı varlıġıñ berbâd ḳ ıldı
   Ḫüdâyî yañıldım ben rûzgâra

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Şemi‘

1. Zahid ki mu‘tekif gecünür bu riyâ ile

Gör eblehi ki cennet umar bu riyâ ile

2. Avare itdi kendü gibi kûy-ı yârda
   Başdan cıḳardı yaşım âhım hevâ ile
3. Kaldım ayaḳda baht-ı siyâhım gibi diriġ
   Kim cıktı başa ben cıḳam ol bî-vefâ ile
4. İgende coḳ eser sürûr kûy-ı yârda
   Bir toz ḳoparır ‘âḳibet âhım ṣabâ ile
5. Mahv oldu **Şemi‘** gün yüzüñe ḳarşu ol mehîn
   Gecdi özüñden âteş-i şevḳ ü ṣafâ ile

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün

Bahârî

1. Hic gözümün yâşı ne vaḳtin yenile
   Ḳalmadı yüzüñ el icre seyl sele yeñile
2. Hüsn ‘ıydıñda bugün bir şeh-i iḳlîm-i cemâl
   Eġnime ṣaldı libâsı ġam ‘aşḳı yeñile
3. Görücek aġlarım eskisi sînede yâr
   Didi var bunları başdan yine bir bir yeñile
4. Keşt gir-i ġam-ı ‘aşḳ ile ṭutuşmaḳ nice bir
   Bu ḳadar zecr ü belâlarındır ey dil yeñile
5. Dameni yarı **Bâharî** ḳoma elden ola kim
   Raḥm idüp sile gözüm yaşımı bir gün yenile

46a

[Müseddes]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Müseddes-i Yaḥyâ

1.

1. Nice bir mâcerâmız dostâna dâstân olsun
2. Nice bir nâr-ı ‘aşḳın dûd-ı âhından ‘ayân olsun
3. Mekânım ‘aynı ‘âlemde ‘ayân ender ‘ayân olsun
4. Kilab-ı kûyuña cism-iża‘îfim armaġan olsun

5. Ne kûyuñ aḥlâ dolsun ne ḳapıñda fiġân olsun
6. Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun[619]

2.

1. İki dest du‘â gibi baña seng-i mezâr itmeye
2. Mezarım nâ bedîd it ‘aynı ‘uşşâḳa ġubâr itmeye
3. Ölüm bir ḫâb-ı râḥatdır ḥayâta i‘tibâr itmeye
4. Eninimden emîn ol adım anıldıkca âr itmeye
5. Ne deñlü zahmet ise iḫtiyâr ile ḳarâr itmeye
6. Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun

3.

1. Seni rencîde ḥaṭır eylerimiş nâle vü zârı
2. Niyaz ehlin helâk eyler gider yoluñda ki ḫârı
3. Yumulmayınca ten gözü acılmaz dost dîdârı
4. Sevabın ḳaṣd idüp ḳurtar belâlardan bu bîmârı
5. Aya ḥüsn iliniñ ṣâḥib-i ḳırânı ẓulmle bârî
6. Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun

4.

1. Visal-i dil ġuṣaṣından firâḳ-ı Dilrûbâ yeġdir
2. Celalinden cemâlin gör cefâsından vefâ yeġdir
3. Refik-i sâlik-i râḫ-ı fenâ oldum ḫudâ yeġdir
4. Yog olmadan var olmaz ölmeden ölmek baña yeġdir
5. Bu derbend-i fenâdan ṣaḥn-ı ṣaḥrâyı beḳâ yeġdir
6. Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun

5.

1. Muhabbet ehline yârin cefâsı imtiḥânıdır
2. Olmalı ‘âşıḳa cevr oḳları devlet nişânıdır
3. Baña Yaḥyâ gibi ölmek ḥayât-ı cavinadır
4. Beka mülki felek âyînesinde cümle fanîdir
5. Begim ḫayr işe te’ḫîr eyleme billâh zamânıdır
6. Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun

[619] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: “Beni öldür vücûdumdan ne nâm u ne nişân olsun”

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün

Ġazel-i ‘Âlî

1. Söylesem söyleme der yâr baña neyleyeyin
   Aña arz itmeye ben ḥalimi yâ neyleyeyin
2. Ney gibi iñleme âh eyleme dirler ammâ
   Neyle iñleyeyin ben ‘acaba neyleyeyin
3. Günde biñ derde düşen ḫasteye dermân nice olur
   Bilmezin ey dil-i bî câre saña n’eyleyeyim
4. Baña dirler iken acılma hevâ yılını ḳo
   Güller acıldı eser bâd-ı ṣaba n’eyleyeyim
5. Hamdullah kime incinse dir olmuş hereyar
   Seni **‘Âlî** gibi rüsvâ-i cihân eyleyeyin

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ẕâtî

1. Yüzüme bir ṭabanca vurdu ol mâh
   Nişânını görenler didi Allâh
2. Diriga öldürür ḫışm ile ḫalḳı
   Beni öldür diem ḳış eyler ol şâh
3. Cihânın cümle âhın ben iderdim
   Ben ölürsem ider cümle cihân âh
4. Görünmezsin diyü aġlarsın ey gün
   Saña bir gün görünse bâri ol mâh
5. Terahhum ide şâyet varı varı
   Der-i dil-dâre var ey **Ẕâtî** her-gâh

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün

Velehû

1. Sakiya gönlümüzün yine perîşânlıġı var
   Ḳanmaz ġam ḳururdur getür ol ḳanlıġı var
2. Sana görünmese yâr aglama ey yaşlı gözüm
   Pîrler ḳadrini bilmez daḫı oġlanlıġı var

3. Ol perî dîvini gördüm baña meyl eylemedi
   Beñzer arada raḳîbiñ yine şeyṭânlıġı var
4. Olamaz ẕerre ḳadar vâḳıf esrâr-ı lebin
   Ġâyıbdan olanıñ ol bâbda ḥayrânlıġı var
5. Kime uġrarsa yolu ṣabr ne âfet uġrar
   Ẕâtîyâ yârimizin âfet-i devrânlıgı var

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ḫayâlî

1. Bu ḳat ḳat ḳanla dolmuş dili cânâne tapşırdım
   Vefâ ṭomârını bir ġonce-i ḫandâna tapşırdım
2. Hadengi ġamzesi peykânına göñlümde yir itdim
   Züleyḫâveş dirîġâ Yûsufuñ zindâna tapşırdım
3. Tarandım ceşme-i ḫûrşîde-i 'ummâna keder virdim
   Ayaġı ṭopraġı cün dîde-i giryâna tapşırdım
4. Bu göñlüm hüdhüdüñ sîmurġa irgürdüm bî hamdi'llâh
   Elimde yazımı sulṭân-ı âlişâna tapşırdım
5. **Ḫayâlî** nakşını Yaḳup ḳurṣada olmaġa dâ'im
   Bu şiir-i nâzelinin defter-i dîvâna tapşırdım

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Behiştî

1. Dil-i meyyâlimi ben 'ârıż-ı cânâna tapşırdım
   Belâ vâdîsinin aḳar ṣuyuñ 'ummâna tapşırdım
2. Ten-i 'uryânımı peşmine icre eyledim pinhân
   Me'ârif-i genci maḫfî idüp vîrâne tapşırdım
3. Beyan etdim gözüm giryânlıġım yârim ḳulaġına
   Sirişkim jâlesini bir gül-i ḫandâna tapşırdım
4. Cesedin fânîdür anda żâyi' ola diyü hırsında
   Muḥabbet gevherin sînemde aldım câne tapşırdım
5. Kapın dârü'l şifâsı aiyet baahş olduġuñ bildim
   Varup aña **Behiştî** bir ulu dîvâna tapşırdım

[Ferd]

Mef'ûlün/ Fâ'ilün/ Mefâ'îlü/ Fa'ûl

1. Kim kimin bir büt-i simânın teni yoḳ

Eger şah-ı cihânsa gedadır

(47)

46b

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Reh-i ʻaşḳında cân benden ḫadeng-i cân sitan senden
   Ten-i ḫâkî nişân benden kemân-ı ebruvân senden
2. Başım olsun fedâ lâl-i lebinden bûseyi iḥsân senden
   Sifal-i ḥakdan benden şarâb-ı erġuvân senden
3. Dönmez tâ ḳıyâmet ḥaşre dek noḳṣân-ı bedir olmaz
   Sirişk-i bî girân benden leb-i güher feşân senden
4. Olur carḫ-ı köhne vîrân ten-i zârım ḳalur bî-cân
   Dönmezse fiġân benden irişmezse âmân senden
5. Aceb mi zâr olursam ârzu veş oldu gitdikce
   Seniñ luṭfuñ nihân benden benim ʻaşḳım ʻayân senden

[Taḫmîs]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1.

1. Cân ki âteş vurur mihr-i dıraḫşan boġar
2. Sinede dâġ-ı ġamdan nâr-ı sûzân mı var
3. Subhveş şebnem döker pes ceşm-i giryânım mı var
4. Noldun iñlersin felek hercâʻi cânânın mı var
5. Her maḳamı seyr ider bir mâh-ı tabanın mı var

2.

1. Esmez iken âb-ı pâkîn üzre hergiz bâd-ı serd
2. Cekmez iken bülbülüñ goncenden ala mile derd
3. Zinet eyler iken seni geh lâle gâh-i surḫ-i verd
4. Benzini ey bûstân faṣl-ı haẕân mı itdi zerd
5. Yohsa başı taşra bir serv-i ḫırâmânın mı var

3.

1. Geldügün gülşende baña aglama oldu nasip
2. Goncene yohsa raḳib-i hâr mı oldu ḳarib
3. Derde mi düşdüñ ki dermân idemez saña ṭabîb
4. Dem-be-dem feryâd idersin derdle ey ʻandelîb
5. Har ile emsaye olmuş verd-i ḫândânıñ mı var

4.

1. Mürde ihyâ ḳıldıgu icün yâre ben ‘İsâ didim
2. Yokdur ey Ḫıżr sikender leb saña hemtâ didim
3. Yoluma cân terkin itmezsin didi ḥâşâ didim
4. Yoluna cânın revân itseñ gereke cânâ didim
5. Yüzüme biñ ḫışm ile baḳdı didi cânın mı var

5.

1. Ey Ḫayâli ‘aşḳa ḳul olalı sulṭânsın yine
2. Yani bir ḥûrîveşin ḥüsnüñe ḥayrânsın yine
3. Bir melek ṣûretlinin derdiyle nâlânsın yine
4. Zülf-i dilber gibi ey **Ẕâtî** perîşânsın yine
5. Cevri bî yohsa bir yar-i perîşânıñ mı var

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Gitdim ġam-ı nigâr ile kuy-ı melâmete
2. Oldum esîr cevr ü cefâ vü nedâmete
3. Düştüm firâḳ-ı ḥasret derd ü seḳâmete
4. Ömr âḫir oldu cıḳmadım ayruḳ selâmete
5. (…)[620] ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…)[621] ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete[622]

2.

1. Derd aña firḳat irdi bân ‘aşḳ ola didi
2. Muhabbet bedenden el yudı yâhû saña didi
3. Hattın misâli irişdi ecel merḥabâ didi
4. Cân bir yaña cıḳardı göñül bir yaña didi
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

---

620 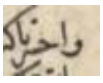 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

621 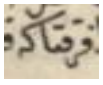 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

622 Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Yedi bendin son iki mısrası şu şekildedir: “(…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete / Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete”

3.

1. Nar-i firâk yaḳdı tenim eyledi turâb
2. Mihr-i nizârı gözlerimi eyledi pürḫâb
3. Oldun revâyı ‘aşḳıñla âvâzı cün ḫabâb
4. Gülzar-ı ömrü bâd-ı fenâ eyledi ḫarâb
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

4.

1. Benden ḳarâr u ṣabr u dili dehr yâd idüp
2. Derd ü belâ ü gussa-i hecri zîyâd idüp
3. Ahım hevâ-yı ‘aşḳla bir tünd bâd idüp
4. Bag-ı fenâya atdı beni nâ-murâd idüp
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

5.

1. Rahm itmez ise hecr benim ḥâlîzarıma
2. Meyl itmez ise vaṣl dil-i bî ḳarârıma
3. Ölürsem irmeden eger ol gül-‘iẕârıma
4. Nakkaş-ı ‘aşḳ naḳş ide seng-i mezarıma
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

6.

1. Cünkim belâ vü gussa vü ġam düşdi yanıma
2. Ġamzen misâli tîġ-i belâ girdi ḳanıma
3. Hecr-i lebiñle cân daḫı geldi dehânıma
4. Ahir nefesde düşdi bu maṭla’ zebanıma
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

7.

1. **Fevrî** cün oldu hecriñle cân îsâr idüp
2. Bir gün mezârı yanına vardım güẕâr idüp
3. Bir nâle irdi sem‘ime bir dem ḳarâr idüp
4. Guş itdim añladım dir idi ah u zâr idüp
5. (…) ta ki erdiñ ol serv ḳâmete
6. Vafir (…) ta ki ḳaldı bu ḥasret ḳıyamete

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün

1. Şâm-ı zülfüñde göñül eyledi icün derd ile âh
   Feleġiñ şemi‘ söyündü vü cihân oldu siyâh
2. Aḳlı başında olan tâcına baḳmaz feleġiñ
   Nice başdan giri ḳâlmuşdurur ol köhne külâh
3. Bes ḫânı yitirelden berü bu köhne felek
   İki ṭaş ile döġüp göġsünü cün eyledi âh
4. Mâh -ı nev kâse ile kûyuñı devr itmez idi
   Ḫûn-ı ḥüsnüñde eger eylemese şeyli’llah
5. Toġrulup ceşme-i la‘line giderken bu felek
   Her gören dir ki yol üstüñde gitmezdi bir câh[623]

47a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Şeb-i hicrân vü ‘âşıḳ aḫı alıp pürla
   Özi bil ki ey ġamın ilâhi birla
2. Müdevvir ‘ârıżında bâr-ı leṭâfet
   Revâ baḫş itse gerdûn mâhı
3. Gel ey meh ḳacmaġıl ‘âşıḳlarıñdan
   Yaraşurupdur gedâlar şâhu birla
4. Zamanı bulmadı göñlüm ġam kesin
   Ney-i ṭañ bulmaḳ kişi Züleyhâ aḫı
5. Gazaiya tevâżu ehli olġıl
   Ġurûr itme felek fülkinin câhı birla

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Ey kitâb-ı ḥüsne ḳaşı besmele
   Ḥaḳ budur kim ‘aşḳ müşkil mes’ele
2. ‘Âşıḳ oldur yaḳa aḫı her gice
   Ey melek felek felekde meş‘ale
3. Şah-ı sabrım göcdi n’ola kûs-ı âh
   Ṭâḳ-ı mecnûna bıraksa velvele

[623] Bu mısra mecmuada manzumun altında değildir. Müstensih manzumun yanında dikey bir şekilde yazmıştır.

4. Leblerin baña oḳutsa emsele
   Bende ṣorsam düşdügünce mes’ele
5. Yolda gördükce beni düşnâm ider
   Yâr yolundan taşra iş itmez hele
6. Ser dilermiş ileteyin ayaġına
   Kim bu fırsat deġme deġirmez ele
7. Tuhfe ileten **Ẕâtî-**yi dil ḫasteye
   Ol ṭabîb-i cânâ şâyet ḫoş gele

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Künt-i kenzin maḥremi râḫ-ı şerî‘at rehberi
2. Asafanın duḫter-i erbâb-ı ‘aşḳın mehteri
3. Kâşif-i ‘ilm-i ledüni ḫil‘ati yemîn maẓharı
4. Padişah-ı dehr olanlar ḳanberiniñ ḳanberi
5. Vakıf-ı seyr-i ḥaḳîḳat evliyâ serd-i ferdî
6. Ol ‘Âli murteżâdır Muṣṭafânın manẓarı

2.

1. Kamet-i balasına hemser degildür nâruñ
2. Sünbül-i gîsûsuna âşüfte miskîn yâsemin
3. Hak-i pâyı cevheridir ġâlibâ misk-i ḫoten
4. Zübde-i evlâd-ı Aḥmed âfitâb-ı (…)[624]
5. Hazret-i şân-ı şer‘in-i aḥsenü vechi ḥüsn
6. Şiir-i yezdân ‘Âliniñ sevgili cânı Ḥasan

3.

1. Mefhar-ı evlâd-ı âdem ya’ni nesli Muṣṭafâ
2. Cân-ı dille virmeyen başım yezîd olsuna aña
3. Tayyibin vü ṭâhirîn icinde yarin serveri
4. Şervet-i kevserle kandırsın aliyül Mürteżâ
5. Arif-i ser ḥaḳîḳat necm-i âl-i âbâ
6. Meşhedi Firdevs sânısın Ḥüseyin Kerbelâ

4.

1. Mahremi ser ḥaḳâyıḳ menbi-i ‘ilm-i yaḳin

624 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

2. Madeni kâm-ı tarikat şâri-i ser-i mübîn
3. Gülşen-i ‘ilm-i tâhkuk bülbül-i gülzârı din
4. Sahib-i ‘ilmi me‘ârif şâhûl tayyibîn
5. Ruh-ı ekrem fażl-ı âdem ol-ṣun‘ı muṭma’in
6. Hazret-i sulṭân ‘âlem ya’ni Zeynel ‘âbidiñ

5.

1. Hak-i pâyı dîde-i ammâya oldu tûtyâ
2. Ekrem-i evlâda dem-i ḳalb nûr-ı żiya
3. El-meca erbâb-ı din ü mebse ḥilm ü ḥayâ
4. Şems-i tevḥîd ḥaḳîḳat-i mâh-ı nûr (…)[625]
5. Mazhar-ı ‘ilmi me‘âni rûşenâyı evliyâ
6. Adına dirler Muḥammed yaḳar ol aṣlı âlâ

6.

1. ‘Âlem ü i‘lâm ü ‘âlem-i ‘ilmi kevniñ maṭarı
2. Abüd ü ‘ârif **Uṣûlî** ile manẓarı
3. Ser esmâ-yı ḫüdâyı añlamayanlar rehberi
4. Caferi kübrânın ḫayberî ‘ilm-i kâfiñ her (…)[626]
5. Salik-i râḫ-ı fenâ el-resulun hüneri
6. Caferi ṣâdıḳdır ol cümle velîniñ her biri

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Bu leṭâfet ki ḫüdâ kâkül-i dilberde ḳodu
   Bunı ne misk-i hotemde vü ne ‘anberde ḳodu
2. Bu leṭâfet ki ḫüdâ cehre-yi dilberde ḳodu
   Ne ḳamerde bunu ne mihr-i münevverde ḳodu
3. Bu leṭâfet ki ḫüdâ ol leb-i dilberde ḳodu
   Bunı ne lâl-i bedehşanda ne yâḳûtda ḳodu
4. Bu leṭâfet ki ḫüdâ ol deheni terde ḳodu
   Anı ne lebde ne ḫod ḫoḳḳa-i cevherde ḳodu
5. Bu leṭâfet ki ḫüdâ ‘ârıż-ı dilberde ḳodu

---

625 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

626 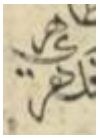 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Ne gül-i terde ne ḫod lâl-i ‘amr’ada ḳodu

6. Bu leṭâfet ki ḫüdâ sîne-i dilberde ḳodu
   Bunu ne berg-i semende ne gül-i terde ḳodu
7. Bu leṭâfet ki ḫüdâ ḳâmet-i dilberde ḳodu
   Bunu ne serv-i sehîde ne ṣanavberde ḳodu
8. Bu ḥalâvet ki ḫüdâ vuṣlat-ı dilberde ḳodu
   Ne bunu âb-ı ḥayâtda ne vü zemzemde ḳodu

[Rubâ‘î]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlün/ Fâ’

Sîmuñun Didigü Rubâ‘îdür

1. Ġaretzedeyi carḫ-ı sitemkâr olduk
   Ḫalḳıñ gözüñe anıñ icin hâr olduk
   Ger gitdi ise esb-i şütürbârı ile
   Bârîye segerler ki sebükbâr olduk

[Rubâ‘î]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlün/ Fâ’

Naẓîre-yi (…)[627] Oḳcu-zâde

1. Yek cent ḳızılbaşa giriftâr olduñ
   Yek cend mürted ü murdâr olduñ
   Egnûn ki esîr-i ‘Âli Osmân olduñ
   Şâyeste-i cesem ü resendar olsuñ[628]

[Müfred]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Ġaraż öldürmek ise cevr ü cefâ ile beni
   Şimdi öldür ki gözüm görmeye ġarîple seni

(48)

47b

[Dibâce]

Dîvân-ı Emlahüs (…)[629] Nev’î Çelebî Efendî

Bismillâhirrahmânirrahîm

---

627 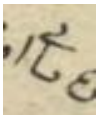 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

628 Bu manzum sonraki manzum Farsça’dır. Tezin son kısmında manzumun fotoğrafı koyulmuştur.

629 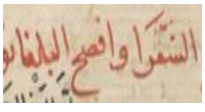 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Sipâs-ı bî-ḳıyâs mübdi‘-i ‘aḳl u ḥavâssa ki sîn-i suḫanı şâne-i nev-‘arûs-ı nev’-i insân ve noḳṭa-i nûn-ı nuṭḳı ḫâl-i cevher-i ‘irfân ḳıldı münşiyye

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Gösterüp ‘ârıż-ı ‘arażda cemâl
   ‘Arẓı ḳıldı rûy-i cevhere ḥâl
2. Naẓar olunsa fi’l-ḥaḳîḳa hemân
   Görünür cevher ü ‘araż yeksân

Ve ṣâlât-ı ṣalevât rasûl-i güzîn-i mevcudat ṣobına olsun ki libâs-ı şer’ini “inne mine’l-beyânüs siḥr” ṭırâzı ile muṭarrez idüp ḳaṣâ’id-ü seb‘a-i mu‘allaḳdan ḳalâ’id-i dürer-i seb‘u’l-meṣânîyi hezâr ṭabaḳa mu‘azzez ü mükerrem ḳıldı münşiyye

[Ġazel]

1. Vaṣfa ḳâbil degül kemal-i suḫan
   Naḳşa mümkin degül cemâl-i suḫan
2. Nuṭḳ iledür ciḫânda ‘izz ü şeref
   Güher-i nuṭḳa teşne Baḥr-i Necef
3. Sözdür âvâz-ı sâz-ı bezm-i elest
   Sözdür iden ciḫânı ‘ışḳ ile mest
4. Sözdür erbâb-ı ṭab’ı ḫurrem iden
   Âdemi söz degül mi âdem iden
5. Söze nefsinde cân olur meftûn
   Ḳanda ḳaldı bu kim ola mevzûn

Ve tuḥaf-ı taḥiyyât-ı cüyûş-ı âl ü aṣḥâbına ki her birin âlâya “ve’llezîne câhedû fînâ le-nehdiyennehüm sübülenâ” cihâzı ile mücehhez eyledi. Ba‘dezân bu ḥaḳîr-i muḳassır dâ‘î

[Naẓm]

1. Cân Ka‘besinin yolında sâ‘i
   Dil-teşne vü bî-ḳarar Nev‘î

-ki cins-i zurefâda ‘ilm ü ceyş-i urefâya mukaddemdür ammâ emânî-i dünyeviyyeden mahrûm ve me’ârib-i sûriyye tasvîrinden nev‘an mehmûmdur

Şi‘r

[Müfred]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûl

1. Fu’âd mâ tüsellîhi’l-müdâm

Ve ‘umrun miṣli mâ yehibü’l-li’âm [630]

Nüsḫa-i ḥâṭır-ı zârı evrâḳ-ı eş‘ârı gibi perîşân ve sermâye-i ‘ömr-i ‘azizi mânend-i baḫşiş-i le’îmân olup metâ‘-ı maṭlubunun behâsı ḥâb-ı baḫt-ı Kerîmân gibi girân olduġı sebebden, sâbıḳa evḳâtınun bir miḳdârını şi‘r-gûylıga masrûf ve hevâ-yı şi‘r ile serv-ḳad cüvânları kendüye mâ’il ve meşġûf ḳılmış idi ol bâ‘işdür ki ekseriyâ ‘ışḳ u maḥabbeti ve elem-i firâḳdan şikâyeti müştemil olan kelimâtı bâde-i nâb gibi mü’essir-i cenân ve la‘l-i sîrâb gibi müferriḥ-i revândur.

Derûn-ı evrâḳda ṣebt olanları cem’ idüp aḥbâba şem’ itdük Ġaraż iṣbât-ı eṣer ve iẓhâr-ı hüner degüldür Nâm ü nişâna nigerân ve şöhret ü ta‘ayyünde ḥayrân degülüz Nâm ü nişânı bî-nâmlıḳda cûyân olan aṣḥâb-ı ‘irfâna muḳallidlerdenüz

Ḫudâ muvafıḳ u mu‘în ola. Ve’s-selâm

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḫarfül Elif

1. İsterseñ egnüñe biçesin cübbe-i fenâ
   Mıḳrâż-ı lâ ile idegör ḳaṭ-ı mâ-sivâ
2. Miftâḥ-ı bâb-ı milk-i fenâdur disem n’ola
   Meftûḥ ider neye ki duḫûl itse ḥarf-i lâ
3. Ey dil lisân-ı maḥv ile iṣbât-ı vaḥdet it
   Bu keṣret-i şehâdete ḳıl nefy ile ḳażâ
4. Zulmetde iste pir-i envâr-ı ‘izzeti
   Şem’ ü dücâ çü bir birisinden degül cüdâ
5. Ey mübdi’ ü mu‘îd ü muṣavvir ki yoḳ senüñ
   Zatuñda ibtidâ vü ṣıfatuñda inhitâ
6. Her ibtidâya evvel ü âḫırsın ey Ehad
   Oldı elif niteki ser ü pây-ı ibtidâ
7. Mümkinde bir kişi nice iṣbât ider vücûd
   Nefye şehâdet eyler iken bunca mâsivâ
8. Ey ġâfirü ‘z-zünûb semî’ ü ‘ilm iken
   Ey sâtirü’l-‘uyub görürken bilâ-ḫafâ
9. Ser-rişte-i irâdetüñe baġludur umûr
   Her kâr-ı müşḳıle yed-i luṭfuñ girih-güşâ
10. Şol dem ki nev‘-i ḳahruña maẓhar düşe ‘uṣât

[630] Müfred Arapça’dır. Müfredin günümüz Türkçesi şu şekildedir: Şarabın teselli etmediği bir gönül, Cimrinin bağışladığı gibi bir ömür”

Nev‘îyi ḳıl sefâ‘at-i peyġambere sezâ

11. Zîr-i livâ-yı ḥamd-i nebîde ḳopar beni
    Yâ Rab bi-ḥaḳḳ-ı çâr meh-i evc-i ıṣṭıfâ

[Ġazel]

Mef‘ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Gelse hevâ-yı gönlüme la‘lüñ virür ṣafâ
   Keyfiyyetin şarâbuñ egerçi bozar havâ
2. Güftâr-ı ratb u yâbisi ḫarc itme ey ṭabîb
   Ölmekden özge derd-i ġam ‘ışḳa yoḳ devâ
3. Geh râst dutdı sâġarı kec o türk-i mest
   İtdürdi şâḫ-ı güle **ş**anasın ṣabâ
4. Bârid söziyle ‘âşıḳa virmez elem raḳîb
   N’eyler cüvân olan kişiye şiddet-i şitâ
5. Ḳadr ü şerefde itmeye ḫûrşîde ser-fürû
   Bir gice bâlişin o şehüñ yaṣdanan gedâ
6. Almaz deḫâna ma‘ni-i ḫâyîde ehl-i dil
   Teşbih ḳılma la‘lini ḥelvâya **Nev‘î**yâ

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Ögüp göge çıḳarsam n’ola ḫûrşîd-i ciḫân-âsâ
   Leṭâfet kesb idüpdür şimdi ḫaylî ol melek-sîmâ
2. Niçün meyl itmez ol dilber hevâdârına çün âḫir
   Ne âh-ı ‘âşıḳ-ı şeydâ ḳalur ne nâz u istiġnâ
3. Ne ḥâletdür ‘aceb bilsem ciḫâna cân virür zâhid
   Geçer cânân içün cân u ciḫândan ‘âşıḳ-ı şeydâ
4. Ne vechüñ cilvesidür bu ne zülfüñ fitnesidür bu
   Nedür bu ‘ışḳ u bu sevdâ nedür bu şûr u bu ġavġa
5. Ẓuhûr iden tecelli nûrıdur eşyâda ey **Nev’î**
   Ciḫân hep cümleten ‘âşıḳ velî ma’şûḳ nâ-peydâ

48a

[Kasîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Ḳılmaġa şâh-ı bahâr emrini icrâ sünbül

Ṣafḥa-i gülşene çekdi yine tuġrâ sünbül

2. Eline nîze alup başına geymiş mîġfer
   Kim ola ṣaf-şiken-i leşker-i sermâ sünbül
3. Eylemiş kîsesini dest-i seḫâ ile nigûn
   Jâlenüñ aḳçaların ḳılmaġa i‘ṭâ [sünbül]
4. Mâ’î destâra ṣarup başına yaḳmazdı buḫûr
   Gülsitân olmasa büt-ḫâne vü tersâ [sünbül]
5. Nev-bahâr oldı diyü ‘ayş ider erbâb-ı çemen
   Dikdi gül bezmine bir naḫl-i dil-ârâ [sünbül]
6. Bezm-i gülşende olur mıydı perîşân-destâr
   Mest olup itmese ezhâr ile ġavġâ [sünbül]
7. Der-meyân itdi levendâne çeküp dâmenini
   Ṣaḥn-ı gülzâra gelüp ḳıldı temâşâ [sünbül]
8. Şöyle pür eylediler sebze vü sünbül bâġı
   Oldı ṣân berg-i çemen mâhî vü deryâ sünbül
9. Ebr-i nîsân-ı ‘aṭâsıyle ne ḥikmetdür kim
   Jâlelerden bitürür lûlü-yi lâlâ sünbül
10. Ḳılmasa zîver eger mâşiṭa-i iḥsânı
    Bulmaz-idi bu ḳadar çihre-i zîbâ [sünbül]
11. Ya‘ni Aḥmed Çelebî şems-i felek-rif‘at kim
    Çemen-i ‘izzetine ‘ıḳd-ı s̱üreyyâ sünbül
12. Sebze-zâr-ı şeref ü ḳadrine encüm jâle
    Gülşen-i devletine ebr-i güher-zâ sünbül
13. Görünen ebr-i felek ṣanma yem-i cûdından
    Bitürür ṣayf u şitâ gülşen-i ḫadra sünbül
14. Ḳaṭre-i luṭını bezl itse seḥâb-ı ni‘amı
    Pür ola berg-i çemen yirine ṣaḥrâ sünbül
15. Varaḳ-ı sebz-ile gülşende dutar çînî devât
    Ġarazı bu ki ide vaṣfuñı inşâ [sünbül]
16. Beñzedürdüm ten-i ḫôş-bûyuña nâzükligini
    Çekse ger sencileyin ḳâmet-i bâlâ [sünbül]
17. Hem-nefes ola eger nefḥa-i cûd u keremüñ
    Mürde iḥyâ ide mânend-i Mesîḥâ [sünbül]
18. Lâle-veş dâġ urına sûziş-i güftârumdan
    Bâġda bu ġazeli eylese isġa sünbül

19. Olımaz kâkül-i ḫôş-bûyuña hemtâ sünbül
    Yunsa müşg-ile gülâb ile ser-â-pâ sünbül
20. Müjenüñ öykünemez tîġına ḳat‘â sûsen
    Beñzemez zülf-i dil-âvîzüñe aṣlâ [sünbül]
21. N’ola ser-sebz ola ger sâye-i zülfüñde ḫatuñ
    Ḫûb olur perveriş-i ebr-ile zîrâ [sünbül]
22. Eylesen bâġa gelüp mûy-i semen-bûyuñı ‘arż
    Ḳızara şerm-ile çün lâle-i ḥamrâ sünbül
23. Şevḳ-ile sînesini itmez idi yir yir çâk
    Olmasa bencileyin ‘âşıḳ-ı şeydâ sünbül
24. Yaraşur vaṣf-ı ḫaṭ-ı ‘ârıż-ı dil-cûyuñda
    Bitüre gülşen-i tab‘um niçe ra‘nâ [sünbül]
25. Ġayrılar vaṣfuñı **Nev’î** gibi rengîn idemez
    Ki bitürmez gül-i ter sûre vü ḫârâ [sünbül]
26. Tâ ki ser-sebz ola bu naḫl-i gülistân-ı vücûd
    Ola bustân-ı ciḫâna çemen-ârâ [sünbül]
27. Yaḳa düşmenlerüñüñ başına ydlar lâle
    Ser-i a‘dâya ṣala sûriş ü ġavġâ sünbül

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Görüp âyine-i ruḫsâruñı ben ṭûṭî-i gûyâ
   Bu günden ‘âşıḳuñ olmaḳ göründi ey gül-i ra‘nâ
2. Şu gibi yollarında pâk-meşreb olmaġ olurdı
   Güzeller olsalar ṣâbit-ḳadem serv-i revân-âsâ
3. Büyüklenme sen ey mâh-ı dü-hefte ḥaddüñi bildük
   Ḫisâba ṣıġmadı ḫüsn ile ol mâh[631]-ı ciḫân-ârâ
4. Ḫaṣîrı n’eylesün cism-i nizârım künc-i miḥnetde
   Kim ol yatduġı yirde bûriyâ ne naḳş ider peydâ
5. Ḳurulmış turmaġ ol müşgîn kemâna çün ziyân eyler
   Çatup ebrûñı **Nev’î**ye yeter ḫışm eyledüñ cânâ

[631] Mâh: mihr, D.

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Nevâyı bezm[632] ide muṭrib piyâle dâ'im ola
   Bahâr ola ne dimekdür havâ mülâyim ola
2. Şükûfeler çemen 'id-gâha döndi çün
   Bu nâ-şüküfte göñül ġonca gibi ṣâ'im ola
3. Göz açdı nergis-i terden çemende ḫâk-i siyâh
   Bu demde çıḳsun o göz ġaflet ile nâ'im ola[633]
4. Hevâ yolında ṣu gibi revân ola dil ü cân
   Reh-i vefâda eger kim o serv ḳâ'im ola
5. Şarâb-ı eşk ile pür câm-ı dîde-i **Nev'î**
   O meste 'ışḳ ola bizden ṭolusı dâ'im ola

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Ne dehrüñ bendesi ne şâh-ı 'âlî-şânıyuz cânâ
   Esirüñ olalı milk-i ġamuñ sulṭânıyuz cânâ
2. Bizi egler ġam-ı 'ışḳuñda bir künc-i ferâġat yoḳ
   Bu meydân-ı belânuñ gûy-i ser-gerdânıyuz cânâ
3. Feraḥdan aġlaruz ġamdan güler bir özge abdâluz
   Lebüñle ḫaṭṭuñuñ geh mest ü geh ḥayrânıyuz [cânâ]
4. Vuḥûş-i deşt ile gündüz müsâfir kûh u ṣaḥrâda
   Kilâb-ı kûyuñuñ şeb-tâ-seḥer mihmânıyuz cânâ
5. Olaldan ḫalḳa-i zülfüñle **Nev'î** bî-ser ü sâmân
   Maḥabbet bezminüñ ser-ḫalḳa-i rindânıyuz cânâ

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün

Ve leh-û

1. Aḥibbâ muntaẓır meclis müheyyâ
   Seni gözler ḥabâb-ı câm-ı ṣahbâ
2. Bizi lu'b ile çoḳ ferdâya salduñ
   Sakın vardur efendî rûz-ı ferdâ[634]

[632] Bezm: nerm, D.
[633] Divanda 2 ve 3'üncü beyitlerin yeri değişmiştir.

3. Bir özge ‘âlemdir visâlîn[635]
   Deger görmege yüzüñi gerçe dünyâ
4. Ṭutalum jâleyi gökden inermiş
   Senüñ pervinüñe olur mı hemtâ
5. Deḫân-ı yâr ile mihr-i ruḫıdur
   Gözüme **Nev‘î**ya pinḫân ü peydâ

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Pür olsa ḫâk-i fenâ ile çeşm-i nâ-bînâ
   Hemîşe dîde-i cânum ‘izâr-ı yârâ baḳa
2. İsin iletmege dâr-ı fenâda başa kişi
   Kesilmesün resen-i zülf-i yârdan aṣlâ
3. Dil almış idi ezel bûy-i zülf-i dildârı
   Daḫı yabanda eserdi o dem nesîm-i sabâ
4. Kinâra çekmiş işitdüm o mû-miyânı raḳîb
   ‘Aceb mi eyler isem gözlerüm yaşın deryâ
5. Yitürdi rehber-i ṣabrı dükendi zâd-ı ḳarâr
   Güm oldı râh-ı maḥabbetde **Nev’î**-i şeydâ

(49)

48b

[Ḳaṣîde]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ḳaṣîde Ve leh-û Eyżan

1. Meger ki çekdi ḳulaġın mübeşşir-i iḳbâl
   Şafaḳda ḫaylî ḳızarmış göründi gice hilâl
2. Şafaḳ degül ḥareketden ḳızardı rûy-ı felek
   Zamân-ı salṭanat-ı şâha itdi isti‘câl
3. Ẓalâm-ı Çeşme-i ḥayvân-idi meger ol şeb
   Yâ çin-i ṭurra-i ḥûrî yâ müşg-i nâf-i ġazâl
4. ‘Arûs-ı devlete meşşâṭa-i zamâne yâḫûd
   Ġubâr-ı maḳdem-i şâhîden itdi müşgîn ḫâl
5. Çün irdi vaḳt-i seḥer ṭoġdı nûr-ı mihr-i ẓafer

[634] Divanda bu mısra yoktur.
[635] Divanda bu mısra yoktur.

Ṣaçıldı reşḥa-i raḥmet döşendi naṭ’-ı nevâl

6. Göründi ṣûret-i şâdî hezâr cilve ile
   Zamâne âyinesinden silindi jeng-i melâl
7. Bu demler içün idi devr-i sâġar-ı gerdûn
   Bu günler içün idi hep bu gerdiş-i meh ü sâl
8. Nedür bu ṣoḥbet ü şâdi nedür bu ‘ayş ü ṭarab
   Nedür bu ḥüsn ü leṭâfet nedür bu zîb ü cemâl
9. Nedür bu ṭal‘at-i ḫurşîd ü fıṭnat-ı Cemşîd
   Nedür bu ḥaşmet-i İskenderî vü heybet-i Zâl
10. Nedür bu devr-i ṣafâ-baḫş u meclis-i ḫurrem
    Nedür bu heyhey u muṭrib sürûd u neşve vü ḥâl
11. Zamâne râm u zemîn şâdgâm u baḫt be-kâm
    Ciḫân muṭî‘ u melek bende vü felek meyyâl
12. Meger ki nevbet-i devr-i Murâd Ḫân oldı
    Baş egdi ḳullıġına ser-keşân-ı câh u celâl
13. Medâr u maḳṣad-ı âfâḳ u zübde-i ‘âlem
    Güzîn-i zümre-i âdem güzîde-i inṣân
14. Dilîr-i ‘arṣa-i devlet emîr-i rûy-i zemîn
    Yegâne-i ḫulefâ ẓıll-ı Îzid-i müte‘âl
15. Gülüp açıldı ciḫân ġonca gibi sâdîden
    Görünce ṭal‘at-i mihr-i sa‘âdetüñde kemâl
16. Yitişdi dehre meger behre feṭḥ ü naṣbuñdan
    Ki ḳâmeti elife döndi yâ iken fi’l-ḥâl
17. Çün itdi taḫtı senüñ ḫâk-i maḳdemüñ teşrîf
    Bitürdi feyż irişüp çûp-ı taḫta tâze nihâl
18. Bir elde ḫâtem-i devlet bir elde tîġ-ı ẓafer
    Musaḫḫar oldı saña milket-i yemîn ü şimâl
19. Senüñ yed-i ẓaferüñ muşt-ile ider hâmûn
    Ser-i ‘adûya eger miġfer olsa kûh-misâl
20. Taḥammül eyleyimez bildi rûz-ı bâzuña
    Çeḳıldi çarḫ-ı berîne kemân-ı Rüstem-i Zâl
21. Degüldür ebr-i siyeh nev-bahâr-ı ‘adlüñde
    Ferâġ-ı ḫâṭır-ile jeng dutdı tîġ-ı cibâl
22. Amân-ı luṭfuñ ile şekl-i âşiyân itdi
    Tezerve pençesini bâz-ı âhenîn-çengâl

23. Ḫuṣûmeti giderüp ḳan yalaşdı kebk-ile bâz
Alışdı şîr ü şeker gibi nerre-şîr ü ġazâl
24. Zemîne şefḳat-i ‘adlüñ şu deñlü şâmil kim
Ḫorûs u berreye dik gelmez oldı gürg ü şeġâl
25. Semâda bâz-ile bâzîçe eyler oldı ṭuyûr
Külüng ü pençe-i şâhinden oldı fâriġ-bâl
26. Ḳoyup sipihri eger yüz süreydi işigüñe
Ne mâha naḳṣ irişürdi ne âfitâba zevâl
27. Ḫacâlet-i kef-i cuduñla mużṭarib deryâ
Ḥicâb-ı ḥilm ü vaḳaruñla kûh ṣâmet ü lâl
28. Dür-i kelâmuña beñzer güher görülmedi hîç
Bilindi kim çoġ-imiş şeh ḫazînesinde l’âl
29. Ṣalâḥ u ma‘diletüñ virdi dehre fevz ü felâḥ
Mübeddel oldı ṣalâh-ile ṣulḥa ceng ü cidâl
30. Zamâne fâriġ u âzâde devr-i ‘adlüñde
Zemîn ṣafâ ile meşġûl-i ‘ayş il mâl-ü-menâl
31. ‘Aṭâ ile kereme şöyle naṣb-ı nefs itdüñ
Kesildi dest-i ṭama‘ ref‘ olundı resm-i su’âl
32. İrişdi menzile tîr-i murâdı her kişinüñ
Baña gelince velî itdi rûzgâr ihmâl
33. Ümîd-i ‘id-i viṣâl-ile nâr-ı faḳr u firâḳ
Biribirin müte‘âḳib miṣ̲âl-i ṣavm-ı viṣâl
34. Çenâr destine beñzerdi yufḳalıḳda elüm
Velîk bâd-ı havâ ḳılmış anı mâl-â-mâl
35. Nuḳûd-ı ‘ömr ise ay aḳçası gibi nâḳış
Ġam-ı ḳuṣûr-ı nevâl-ile cismim olmada nâl
36. Hemîşe ḫâr-ile ḫasler yolumda dâmen-gîr
Meger ki câme-i peşmîneden açam per ü bâl
37. Ṣular ki mâżî ile ḥâlden ḫaberleri yoḳ
Ḳaża vü medrese anlara eyler istiḳbâl
38. ‘Ayar-ı nâḳıs-ile niçe tab‘ı nâ-mevzûn
Virür kelâmına te‘ṣ̲îr-i naẓm-ı Ḫâce Kemâl
39. Benüm muḥaṣṣal-ı kesbüm mukaddemât-ı cedel
Benüm netîce-i şuġlüm taṣavvurât-ı muḥâl
40. Kemâl-i şânuma şâhid yeter sözüm ki olur

Ṣalâḥ-ı Meryem'e nuṭḳ-ı Mesîḥ istidlâl

41. Mu'înüm ol ki olam erba'înden ḫâric
    Mu înüñ ola şehâ himmet-i gürûh-ı ricâl
42. İrişdi pâye-i pencâha pây-i aḳrânum
    Revâ mı çille-i zilletde ben ḳalam pâmâl
43. Ḳo gel ḥikâyet-i mâżîyi **Nev'î**yâ çün kim
    Rikâb-ı 'izzetine 'arż olundı ṣûret-i ḥâl
44. Nite ki vaḳt-i seḥer şâh-ı kişver-i ḥâver
    Kevâkib içre bula salṭanatda istiḳlâl
45. 'Adâd[636]-ı leşkerüñe Ḥâḳ virüp şümâr-ı nücûm
    Nücûm-ı leşkerüñ olsun rücûm-i ehl-i ḍalâl

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. 'Aşıḳuñ âyîne-i ḳalbin ṣıyıp cânum Ḳıya[637]
   Bî-vefâlıḳ yüzlerin gösterdi[638] cânânum Ḳıya
2. Cism-i pâküñ baġrına başmaġa mânend-i nigîn
   Mâh-ı nev ḫâtem gibi ḳaddin büker ḫânum Ḳıya
3. Gitdüginde Yûsuf irmişdi ḥalel bünyâdına
   Mıṣr-ı ḥüsni eyledüñ ta'mîr sulṭânum Ḳıya
4. Sîb-i ġabġabdan murâdum naḫlini maḥrûm idüp
   Dökme elmasın sirişk-i dîdemüñ cânum Ḳıya
5. Ḫûblar silkinde miṣlüñ kimseler gûş itmedi
   Bir dür-i nâ-yâbsın ey mâh-tâbânum Ḳıya
6. Ṭôp-ı ġabġabla güzeller cem'ini ḳılduñ şikest
   Milk-i ḥüsnüñ şâhısın âşûb-ı devrânum Ḳıya
7. Ḳanġı ṭaş ḳatıysa ursun başını aña raḳîb
   Nerm olur **Nev'î**ye ol şem'-i dıraḫşânum Ḳıya

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḫarfül Bâ

1. Câmdan gitmez gözi mey-ḫâre bir ben bir ḥabâb

[636] 'Adâd: 'İdâd, D.
[637] Ḳıya: Ḳaya, D.
[638] gösterdi: gösterme, D.

Baş ḳoşar ṣahbâ ile âvâre bir ben bir ḥabâb

2. ‘Ayş-ı dünyâ göz açup yummışca ‘aynına
   Nûş ider peymâneyi hem-vâre bir ben bir ḥabâb
3. Kâsesi elde ḳadeḥ cerrârı müflis mey-perest
   Devr-i meyde sâ’il-i bî-çâre bir ben bir ḥabâb
4. Bâda virmiş varını cümle ḳalup bir baş ile
   Baḳmamış bu cübbe vü destâra bir ben bir ḥabâb
5. Zîr-i dâmânında pinḫân eyleyüp rindâne mey
   Ḳan gözinde **Nev’î**yâ mey-ḫâre bir ben bir ḥabâb

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Görünen mihr yüzinde ṣanemâ ṣanma seḥâb
   Yaḳmasun diyü yüzüñ mihri senüñ aṣdı niḳâb
2. Âteş-i fikr-i ruḫuñ yaḳdı derûn-ı sînem
   Ġam-ı ḥaṭṭuñla n’ola olsa ciger-dûda kebâb
3. Hecr-i la‘lüñle senüñ her gice ey mâhı felek
   Dîdeden yaş yirine ḳan aḳıdur ṣanma şihâb
4. N’ola zülf olsa miyânuñda miyânuñ ḍilde
   Genc olur mâra vaṭan mesken olur gence ḫarâb
5. Ḥâlümi aġlamaġa yâre utanmaya diyü
   Nev’îyâ çihreme bu ḳanlu yaşum oldı ḥicâb

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Meclisde câm-ı la‘lüñe ḳarşu şarâb-ı nâb
   Derler döküp ḳızardı ḥayâdan degül ḥabâb
2. Urdı yüzine rûyuña öykündügin nesîm
   Düşse ‘aceb mi âb-ı muṣaffâya ıżṭırâb
3. Dil câm-ı meyle nuḳre-i zer gibi ṣâf olur
   Zirâ ki ḫâmı puḫte ḳılur tâb-ı âfitâb
4. Baḳmaḳ ḫaṭâ diyüp ḫaṭ-ı ruḫsâr-ı dilbere
   Ġavġa iderse vâ‘iẓ-i şehr işte baḳ kitâb
5. **Nev‘î** ḥabâb-ı bâdeyi gördükçe ṣanuram
   Bezm-i mey içre fitneye baş ḳaldurur şarâb

49a

[Ḳaṣîde]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Reîs-ül Küttâb iken Ferîdûn Bege verilmişdür

1. Hilâl-i 'îyd kim gird-i şafakdan göricek anı
   Hayâl itdüm göñülde hançer-i ḫûn-rîz-i cânânı
2. Letâfet kesb idüp ḳılmış 'urûc-i 'âlem-i bâlâ
   Safâ-yı rûzeden olmış meger meczûb-ı Sübḫânî
3. Meh-i nev gibi devlet aña kim cismin idüp lâgar
   Uyardı zulmet-âbâd-ı bedende şem'-i rûḫânî [639]
4. Tecerrüd kesb idüp savm u salât-ile Mesih-âsâ
   Feleklerde melekden geçdi şimdi kadr-i insânî
5. Felekde nurdan kullâb olupdur mâh-ı nev gûyâ
   Çeker bâlâya ebrâr itdügi hayrât u ihsânı
6. Şafak mey mâh-ı nev bir sâgar-ı sîmîne dönmişdür
   Felek ta'lîm ider yârâna şekl-i bezm-i rindânı
7. Gümüş sırma takup gîsû-yı 'anber-bârına şâñuñ
   Zamâne nev-'arûs itdi 'acûz-ı çarḫ-ı gerdânı
8. Degüldür mâh-ı nev re'y-i münîrin dehre 'arz eyler
   Re'îs-i münşiyân-ı defter-i divân-ı 'Osmânî
9. Ferîdûn-nâm u Dârâ-sîret ü Âsaf-basîret kim
   İdüpdür fazl u 'irfânı tecâvüz hadd-i imkânı
10. Kümeyt-i hâmesinden ḫaṭṭ-ı Yâkûta gubâr irdi
    'İlmdür 'arsa-i ehl-i ḳalemde tab'-ı rahşânı
11. Suhan-dânlıkda Vassâf-ı zamân tab'-ı güher-pâşı
    Sadefdür sanki mervârîd-i elfâza ḳalem-dânı
12. Takarrüb kesb iderse yaraşur yanında erkânuñ
    Ki anuñ tîg-ı cevher-dârıdur tab'-ı suḫân-dânî
13. Sevâd-ı nâmede gün gibi gösterdi yed-i beyzâ
    Meh-i nev gibi buldı defter-i dehr içre 'ünvânı
14. 'Utârîd kim debîr-i münşî-i dîvân-ı 'âlîdür
    Anuñ nesh itdi hükmin ḫaṭṭtuñuñ kanûn u erkânı
15. Senüñ naḳş itdügüñ elfâz hep rûh-ı musavverdür

[639] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: "Letâfetde hilal ol zahid-i mürtaza benzer kim / Vücûdı nûr-ı pak olmış yog anda kayd-ı cismani"

Egerçi şekl-i bî-cân yazmada üstâd imiş Mânî

16. Zekâda ‘akl-ı evvel didi erbâb-ı senâ saña
    Velî fazl u keremde zâtuña bulunmadı sânî
17. Ne zatuñ gibi gösterdi felek mir’âtı bir sûret
    Ne tab‘um gibi tûtî gördi Rûm’un şekkeristânı
18. Zamîr-i rûşenüm ecrâm-ı çarḫa fâyiz-i envâr
    Dil-i âgâhumuñ pîr-i hıred tıfl-ı sebak-ḫânı
19. Ne lâzım ‘ârif-i âgâh öñinde lâf-ı şi‘r urmak
    Bilür sâhib-hüner **Nev’î** kemâl-i fazl ü ‘irfânı
20. Nitekim kâtip-i çarḫa devât-ı zer olup hurşîd
    Çeker her ay başında bir nişân-ı hükm-i Yezdânî
21. Vücûduñ nâme-i ikbâle tevkî‘-i refi‘ olsun
    Hilâl-i ‘îyd-veş günden güne bul kadr ü ‘ünvânı

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Olmış idi dehenüñ öpmege cânum râgıb
   Düşdi fursat gice er gâ’ib ü sohbet gâ’ib
2. Kimseler mihr-i ruḫuñla tutamazken pençe
   Zülf-i müşgîn nice sihr itdi ki oldı gâlib
3. Vasf-ı şebdîz-i ḫaṭṭuñ ‘arsa-i hüsnüñde tamâm
   Yazamaz her ne kadar sür‘ât iderse kâtib
4. Tevbesin hüner-i[640] bî şikest eyledi ol sengîn-dil
   Hûblar sevmede olmışdı bu göñlüm tâ’ib
5. Tagıdup sünbülîni ruḫları üstine o mâh[641]
   Nev‘iyâ toldı yine fitne ile her cânib

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Nâz-ile ‘arż-ı hilâl itse ırakdan ol ḥabîb
   Ṣâ’im-i hicrân umar ‘îyd-i visâlin ‘an- ḳarîb
2. Gel gel ey Yûsuf-cemâl ol seyre biz de ḳâ’ilüz

[640] hüner-i bî: darb u, D.
[641] Tagıdup sünbülîni ruḫları üstine o mâh: Zülfini ruhları üstine tagıtmış cânân, D.

Müşterîdür cân ile dirseñ temâşâma raḳîb

3. Jâle ṣanmañ ṭaḳdı ṭıfl-ı ġoncaya göz boncuġı
   Ḳılmaġa yâvuz naẕar def‘in sirişk-i ‘andelîb
4. Nice başdan çıkmasun içüp ayaġ ehl-i ṣalâḥ
   Sa‘id-i sîmîn ile sâkî nigâr-ı dil-firîb
5. Minber-i şâh üzre bülbüller ṣalâ-yı ‘ayş ider
   Sâḳîyâ mey ṣun degül **Nev‘î** ne vâ’iẓ ne ḫatîb

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Mahabbetüm n’ola ṭurduḳça virse sîneye tâb
   Ziyâde neş’e virür köhnedükçe bâde-i nâb
2. Koyup nigâr işigin mâ’il olmayam felege
   Hilâl olursa eger ceẕb içün gümüş ḳullâb
3. Kıbâb-ı çarḫ olamaz tâb-ı mihrüme ḥâ’il
   Ṣafâ-yı levn-i şarâba ḥicâb olur mı ḥabâb
4. Niçe ayaġı ṣınuḳ düşküni ḫarâbâtuñ
   Felek tozın göremez güç deminde itse şitâb
5. Dem-i şitâb irişüp[642] geçdi aç gözüñ **Nev’î**
   Şarâb neş’esi geçse kişiye gelmez ḫâb

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ol perînüñ âteş-i rûyındaki mûdur ‘aceb
   Sebze ḳânûn içre bitmek fi’l-i câdûdur ‘aceb
2. Ol mehi agyâr ile ‘ayb itme hem-zânû görüp
   Çâk idüp pîrâhenin nâmûsı pehlûdur ‘aceb
3. Olmış iken mu’ciz-i Mûsî elinden âşikâr
   Muttaṣıl câdûlık itmek çeşm ü ebrûdur ‘aceb
4. N’olısar hiç bilmezin ḳâr-ı maḥabbet ‘aḳıbet
   Ehl-i ‘ışḳuñ ṣabrı yoḳ dilber cefâ-cûdur[643] ‘aceb
5. Hâl-i rûyın Rûm’da Hindû diseñ olmaz ba’îd
   Nev’îyâ rûz-ı ruḫında zülf-i şeb-bûdur ‘aceb

[642] şitâb irişüp: şebâb gelüp, D.
[643] Cûdur: hûdur, D.

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül tâ

1. Cânda taṣvîr itdüm ol zülf-i perîşânı dürüst
   Bağladum bir ṭâr ile bir deste reyḥânı dürüst
2. Sun‘ naḳḳâsı ne naḳş itdi ḫaṭ-ı la‘lüñde kim
   Yazdı bir kem ẕerreye mühr-i Süleymânı dürüst
3. Şive-i reftâr-ı ḳaddüñ yazmada ditrer eli
   Gerçi Mânî naḳş ider serv-i gülistânı dürüst
4. Göñlüñe nesne getürme irse devrândan şikest
   Kim görüpdür ḫâṭır-ı erbâb-ı ‘irfânı dürüst
5. Nâkıs u kâmil ‘ayâr olunsa demdür **Nev’î**yâ
   Zer gibi bulduk bugün mi‘yâr-ı sulṭânı dürüst

(50)

49b

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ḳaṣîde-i Sûrîyye-i Şehzâde

1. Bir ṣubḥ-dem ki sûr-ı güle ebr-i nevbahâr
   Gönderdi jâleye saçılıḳ dürr-i bî-şümâr
2. Reftâra geldi serv eline şem’-i sebz alup
   Ezhârı sû-be-sû oḳıdı gülşene hezâr
3. Demlendi bâd-ı ṣubḥ-ile eşcâr-ı ergûvân
   Uydı usûl-i devr-i güle savt-ı cûybâr
4. Yazıldı ṣun‘ ile yeñiden nüsḫa-i çemen
   Şebnem düşüp zemîne bozuldı ḫaṭ-ı ġubâr
5. Erbâb-ı ‘ayşa ya‘nî ṭarab ḥâṣıl itmege
   Bir tâze naḳş bağladı üstâd-ı sâzkâr
6. Hep muṭribüñ terâne vü âvâzı sünbüle
   Hep çalınan ḳulaġına ‘ûḍun benefşe-zâr
7. Câmın şarâb-ı jâle pür itmişdi lâlenüñ
   Bezm içre kâse-lîs idi ḫûrşîd-i tâbdâr
8. Ḳaldurmadı simâṭın o gün âfitâb-ı çarḫ
   Aḫşâm olunca câmını döndürdi lâle-vâr
9. Âhir ḥicâb-ı şâma girüp lu‘betân-ı Rûm

Dutdı ciḫânı ma‘reke-i cünd-i Zengibâr
10. Ol gice mühre-bâz felek ḳıldı nâgeḫân
Bir peyker-i ġurâb ile biñ beyża âşikâr
11. Evrâkını ṭoḳuz felegüñ ḳat ḳat eyleyüp
Âfâḳa âteş işleri gösterdi rûzgâr
12. Encüm degüldi ẓâhir olan gökde ol gice
Yaḳdı sürûr-ı sûr ile gerdûn ṭoḳuz ḥişâr
13. Meclisde Zühre-i felege yir bulunmadı
Bâm-ı sipihr çıḳsa temâşâya vechi var
14. Etfâl-i encüm encümen-i çarḫa sıġmayup
Yıldızlar atdılar yire ol gice bi-şümâr
15. Hep gökde istedüklerini yirde buldı ḫalḳ
Hîç itmez oldılar reviş-i çarḫa i‘tibâr
16. Bir şem‘ idi ki gün gibi gündüz żiyâ vire
Gûyâ o çûp-ı sürḫ-ile ol tôp-ı zer-nigâr
17. Ol gün ki sûr-ı sünnet-i sulṭân içün seḥer
Gülgûn-ı çarḫa Ḫusrev-i hûrşîd olup şüvâr
18. Gün gibi altûn üsküf-ile şehriyârlar
Ṣaf baġlamışdı âṣaf-ı sulṭâna sad hezâr
19. Ol rûz-ı ḥaşrı seyr iden ölmez ciḫânda kim
Dîdâr gördi her kişi bî tâbû intiẓâr
20. Zeyn oldı naḫl-i şem‘-ile meydân-ı ḳaṣr-ı şâh
Yapıldı sanki câmi‘-i çarḫa niçe menâr
21. Gûyâ içinde ḥażret-i şehzâde bunlaruñ
Bir naḫl idi ki yapmış anı ṣun‘-ı Girdigar
22. Ol esb-i bâd-pây ile ol ḳadd-i ser-firâz
Bir cûybâr idi kim ide servi der-kenâr
23. Bu ṭâḳ-ı bî-sütûna sütûn oldı yâ meger
Re’y-i münîr ü râyet-i manṣûr-ı şehriyâr
24. Sultân-ı dîn ü devlet ü ‘izzet Murâd Ḫân
Dânâ-yı re’y-i hikmet ü Dârâ-yı dâd-gâr
25. Bir pâdişâhdur ki ḳarâr eylemez felek
Ḳuṭb-ı murâdın eylemese bir nefes medâr
26. Bir şâḫdur ki eyledi ṭab‘ında imtizâc
Ḥilm ü şecâ‘at ü vera‘ u heybet ü vaḳâr

27. Tâc ile fahr iderdi ezel pâdişâhlar
Tâc ile taḫt anuñla ider şimdi iftiḫâr
28. Seyyâreden heyâḳıl-i nûr aşdı boynına
Ḳıldı sipihri dehşet-i şemşîri bî-ḳarâr
29. Şehbâz-ile husûmete kâdir midür horôz
Terk eylesün ‘inâdı kızılbaş-ı nâ-bekâr
30. Sûr-ı azîm-i sünnetine hizmet itmege
Cem‘ oldı serverân-ı selâtin-i her diyâr
31. Ḥâḳân-ı Türk ḫân-ı Huten ḥâḳim-i Yemen
Râyân-ı Hind ü dâver-i Keşmir ü Kandehâr
32. Bilmez dügün ki gele kâse-lîs ola
Fagfûr-ı mülk-i Çîn ile Kisrâ-yı tâc-dâr
33. Hep sünnet-i Muhammed’e cem’ oldı ümmeti
A ‘dâ-yı ehl-i sünnete la’net hezâr bâr
34. Bir katra gelmeye kef-i kadrîne fi’l-mesel
Sûrı güninde şaçılık olsa idi bihâr
35. Şol deñlü pişdi matbah-ı sûrında at‘ime
Kör eyledi tama‘ gözini kesret-i buhâr
36. Sîr oldı aç olan eli yufka gülâçdan
Geldi mizâca kelle-i sükkerden inkisâr
37. Tutdı ciḫânı gün gibi kurs-ı ziyâfeti
Olsam ‘aceb mi ben daḫı bir zerre behre-dâr
38. Kadrüm egerçi zerreden eksik degil zamânede
Fazlum velîk gün gibi bulmışdur iştihâr[644]
39. Agır bahâludur kim alur dürr ü gevheri
Geldüm ki ‘arz idem saña ey şâh-i kâmkâr
40. Medhüñ güherlerin delüp elmâs-ı tab‘-ile
Dizdüm zamâne silkine bir naẓm-ı yâdigâr
41. Hüsn-i edâ cevâhiri medhüñde yaraşur
Şehler hazînesinde gerek dürr-i şâhvâr
42. Hep idegeldi şimdiye dek pâdişâhlar
Erbâb-ı ma‘rifet sözini dürr-i gûşvâr
43. Evsâf-ı Şeyh Sa‘dî vü Firdevsi’dür ḳalan

[644] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: “Şi’rüm ne denlü fazla ise i’tibar / Lâyık mıdur olunmaya hiç fazla i’tibar”

Ḥâḳ oldı Sa‘d-i Zengî vü Mahmûd-ı şehriyâr

44. Âb-ı hayât-ı nazm-ile hep zinde-nâmdur
    Devrân egerçi tenlerini ḳıldı ḥâḳsâr
45. Evsâf-ı pâdişâhı çü hasra mecâl yoḳ
    Nev’î yiter uzat sözi kim yigdür ihtisâr
46. Tâ kim bahâr-ı sünnet-i dîn-i Muhammedî
    Sûr-ı nehâr-ı mahşere dek ola ber-karâr[645]
47. Nat‘-ı zamanda şâh-ile şehzâde var olup
    Erkân-ı devleti ola bâḳî vü pâyidâr

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Sun‘ eli naḳş idüp ol zülf ü zenahdânı dürüst
   Bir varak gül üzre yazmış gûy u çevgânı dürüst
2. Ḫaṭṭ-ı nev-res itmek ister ‘ârızuñ vasfın tamâm
   Kasd ider şâ‘irlige bilmez gülistânı dürüst
3. İrişüp vasl-ı nigâra cânı teslim eyleyen
   Eyledi ‘îydın mübârek oldı kurbânı dürüst
4. Bezm-i mihnetde şarâb-ı ‘ışḳuñı nûş itdi dil
   Aldı bir sınmış ayak deryâ-yı ‘ummânı dürüst
5. Defter-i eş‘âra nazmum **Nev’î**yâ ‘ûnvân olur[646]
   Şeh ri‘ayet ede ger erbâb-ı divânı dürüst

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Her dem ġamıyle şîşe-i ḫâṭır olur şikest
   Ol seng-dil hayâli ile ideli nişest
2. Mânend-i serv ister iseñ arta rif‘atüñ
   Bag-ı ciḫânda su gibi meyl itme olma pest
3. Mecnûn-ı meste kâse şikest oldugı ne ġam
   Leylâsı ile sundı hele bir çanaga dest
4. Câm-ı şarâbı virmeye biñ Cem külâhına
   Meyḫâne gûşesindeki bir rind-i mey-perest

[645] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: Tâ kim tura bu ma’reke-i bezm-i mümkinat / Bin lu’bet hayal ola her gice âşikâr

[646] olur: ola, D.

5. Bî-minnet-i surâhî vü sâkî vü mey-fürûş
   Oldı şarâb-ı ‘ışḳ ile **Nev’î** müdâm mest

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül sâ

Ve leh-û

1. Ḫaṭṭ-ı rûyuñ olup ey mâh-ı seb-ârâ hâdis
   Oldı başumda yine bir yeñi sevda hâdis
2. Gelsün ey gevher-i pâkîze hadîse dehenüñ
   Ola tâ kim niçe lûlû-yi musaffâ hâdis
3. Penbelü dâglarum zînet idüp âbileler
   Oldı sînemde niçe mâh u süreyya hâdis
4. Dâg-ı ḫûnîn ile zeyn olmış idi sîne-i zerd
   Olmadan bâġ-ı ciḫânda gül-i ra‘nâ hâdis
5. Beyt-i nazmum benüm ol bahr-ı suhandur **Nev’î**
   Oldı ka‘rında anuñ gevher-i ma‘na hâdis

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Olmadan şehr-i kademde[647] daḫı âdem hâdis
   Dilde mevcûd idi ġam gözde nem ü dem [hâdis]
2. Neye magrûr ola etvâr-ı ciḫâna ‘âḳıl
   Elem ü gussa degül dâ’im ü ‘âlem hâdis
3. Baña mir’ât-ı mücellâ idi câm-ı mey-i ‘ışḳ
   Olmamışdı daḫı İskender ile Cem hâdis
4. Ġam-ı zülfüñle gözüm eşk ile pür ḳılmış idüm
   Lâle-zâr içre degülken gül-i şebnem hâdis
5. **Nev’î**yâ ‘ışḳ ile bî-tâkat ü sabr idi göñül
   Olmamışdı daḫı bu tâk-ı nu‘azzam hâdis

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Daḫı tûtî ḫaṭṭuñ olmadı hâdis
   ‘Adûlar gerçi uçurdı havâdis

[647] kademde: kıdemde, D.

2. Senüñ güftâruña olurdı kâ’il
   Eger la‘lüñle tûtî olsa bâhis
3. Beni ḫaṭṭuñ kul eyler huccet ile
   Olur ḫaṭṭ gerçi kurtulmaga bâ‘is
4. Müselles nûş ider sûfî oturmış
   Surâhî mîr-i meclis câm sâlis
5. Ġarîb oldı dime **Nev‘î** kapuñda
   Seg-i kûyuñ efendi çıkdı vâris

50a

[Ḳaṣîde]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ḳaṣîde-i Ṣûrre-i Berây-ı Şehzâde Sulṭân Muḥammed Ḫân Ṭâl-e Bekâh

1. ‘Ali-ül[648]-sabâh ki serdâr-ı leşker-i hâver
   Sipâh-ı Rûmla ḳıldı diyâr-ı şarka sefer
2. Şikâr kasdına bâl açdı şâhbâz-ı sefîd
   Gurâb-ı zengî-i şeb dökdi heybetinden per
3. Misâl-i mihr-i şafak ḫûn-ı sürh-serdür kim
   ‘Acem’den anı revân itdi Rûm’a serverler
4. Meger ki şark ilinüñ peyki mihr-i zerrîn-tâc
   Getürdi nâme-i nusrat esüp nesîm-i zafer
5. Çalındı mevc-i sipihr üzre nevbet-i şâdî
   Güneş nakâre-i zer Zühre-i felek mehter
6. Şitâ gidüp yirine ḥâḳim oldı şâh-ı bahâr
   Nişân-ı hükm-i hümâyûn şekl-i sünbül-i ter
7. Hurûşa geldi cüyûş-ı şükûfe sahrâda
   Benefşe kâfile-sâlâr u lâle ser-‘asker
8. Müsevvidât-ı çemen geldi hep beyâz oldı
   Yeñiçerilerin ezhâruñ itdiler defter
9. Sadâ-yı sâ’ika vü bîm-i berk ile nergis
   Ferâş-ı sebzede bî-hâb u mübtelâ-yı sipihr
10. Sefer yaragını ihzâr ider meger sünbül
    Elinde nîze vü başında âhenîn migfer
11. Mübârizân-ı çemen ya‘nî nergis ü sûsen
    Birisi tîg kuşanmış biri tutar şeşper

[648] ‘Ali-ül: ‘Ale’s, D.

12. Vilâyet açdı yeñiden meger ki şâh-ı bahâr
Ki baglanup salınur sünbül ü gül ü ‘abher
13. Kenâr-ı sebzede pervâzî lâledür gûyâ
Sipihr-i ahdar u sürh-i şafak sefîd-i seher
14. Beyâz-ı ṣubḥ-ile hûrşîd ufukdan itdi tulû
Kenâr-ı cûda zuhûr itdi sanki nîlûfer
15. Diyâr-ı şarka gider yâ meger Sinân Pâşâ
Virildi şâh-ı ciḫândan livâ vü tîg u kemer
16. Dilîr-i ‘arsa-i şevket emîr-i kişver-i cûd
Zahîr-i ehl-i şecâ‘at mübâriz-i saf-der
17. Güzîn-i ehl-i zemîn âb-ı rûy-ı ‘Osmânî
Yegâne-i vüzerâ ihtiyâr-ı nev‘-i beşer
18. Müşîr-i feth-i Yemen kâhir-i cezîre-i garb
Vezîr-i zâ’ir-i Ka‘be mücâhid-i ekber
19. ‘Alem-misâl ser-efrâz u müstakîmü’l-hâl
Sinân-ı nîze gibi yek-zebân il sâf-güher
20. O bir dilâver-i devr-i zamânedür ki ḳılur
Felekde gün gibi tîr ü kemâna sîne siper
21. Yakup yıkar ne Revân’ı kor ol ne Şirvân’ı
Halâs iderse ‘Acem begleri revânı yiter [649]
22. Du‘â-yı seyf ile ol düşmeni ider teshir
Meger hamâ’il olup zahm-ı tîrî kurtara ser
23. Basıldı heybet-i şemşîr-i âhenînüñden
Sadâ-yı fitne-i Ye’cûc u sedd-i İskender
24. Ser-i ‘adûyı diker nîzeye kerâmeti gör
Elinde hâsıl ider çûp-ı huşg meyve-i ter
25. Sipâh-ı şark ideler kasd-ı Mâverâ’ü’n-nehr
Senüñ revân ola serhadde âb-ı tigûñ eger
26. Hikâyet-i sıfat-ı Âsaf ü Nizâmü'l-mülk
Hadîs-i menkabetüñden fesâne-i kemter
27. Sipâh-ı leşker-i a‘dâyı mahv ider ḳılıcuñ
Misâl-i tal‘at-i hurşîd ü gaybet-i ahter
28. Hevâ-yı tâc ü kemer terkin eyleyüp düşmen

[649] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: “Okur lisân-ı sinânı ‘adûya karşı turup / Sevâd-ı âyet-i “nasrun min’allâh”ı ezber”

Zen-i felek gibi devrüñde baglanur çenber

29. Eger mukâbil olup leşkerüñle cünd-i ‘adû
Dil almag ister-ise tîg u hançerüñ gönder
30. Yanuñda buldı senüñ kadr ü i‘tibâr ḳılıç
Elüñden aldı senüñ feyz-i terbiyet hançer
31. Revâ degül ki niyâm-ı dehende jeng duta
Cefâ-yı dehr ile tîg-ı lisân-ı ehl-i hüner
32. İletdi başa işin tîg gibi her nâ-kes
Revâ mıdur ḳıla **Nev‘î** ḳalem gibi ebter
33. Benem zamânede ser-leşker-i sipâh-ı suhan
Benem zamânede erbâb-ı nazma ser-defter
34. Egerçi şems-i kemâlüm irişdi eflâke
Murâdum üzre degül muktezâ-yı devr-i kamer
35. Dilümde nehr-i hüner gerçi ‘ayn-ı Âb-ı hayât
Virür velîk gubâr-ı ġam-ı zamâne keder
36. Ümîd beste vü tâli‘ zebûn felek gaddâr
Zemîn mehîn-i ahâlî zamâne dûn-perver
37. Ne kevkebümde sa‘âdet ne tende sıhḥaṭṭ var
Bitürdi kahr zemîn cevr âsümân ser-ber
38. Kemâl ü ma‘rifet ehline ey felek besdür
Cefâ-yı sille-i üstâd ü gûş-mâl-i peder
39. Belâ yolında eger ölseler sorulmazlar
Zamâne kanını erbâb-ı fazluñ itdi heder
40. Anuñ Ḥaḳı ki seni ḳıldı Yûsuf-ı Mısrî
Elüm alup beni zindân-ı gussadan kurtar
41. Anuñ ḥaḳḳı ki seni ḳıldı mazhar-ı kudret
‘İnâyet ile virüp ben za‘îfe kuvvet ü fer
42. Nite ki bayrak-ı berrâk-ı ṣubḥ ile hûrşîd
Diyâr-ı şarka çeke râyet-i zâfer-peyker
43. Sipâh-ı düşmenüñüñ tîg olup kafâ-dârı
Zahîri gürz-i girân ola hem-seri şeşper
44. Bi-ḥaḳḳ-ı fazl-ı Ebûbekr ü heybet-i Fârûk
Bi-ḥaḳḳ-ı hürmet-i ‘Osman u ‘ismet-i Hayder

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül cîm

1. ‘İnân-ı sabrumı destümden aldı bir güzel sarrâc
   Çeküp râh-ı belâya raht-ı ‘ömrüm eyledi târâc
2. Elinde ol şehüñ ṣanmañ ki tîg-ı âbdârıdur
   Kef-i desti letâfet bahridür olmış durur mevvâc
3. Felek gögsin gerer bir mihr ile cismüm benüm pür-dâg
   Tolu zer hırkası dervişüñ ol bir mangıra muhtâc
4. Okuñ revzenlerinden ḳıl naẓar bârî dil-i zâra
   Ten-i efgârı çün kim ey kaşı ya eyledüñ ûmâc
5. Bizi pîr-i mugân gördüñ soyup dervîş ider **Nev'î**
   Sebû el virdi geydük şeyh-i câmuñ sohbetinde tâc

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Çün degül vuslat müyesser itme sen dînâr harc
   Söz güherdür eyleme ey ‘âşıḳ-ı dîdâr harc
2. Ser-nigûn bir kîsedür bu çarḫ-ı nîlî-reng kim
   Her gün eyler niçe nakd-i tab'-ı zü'l-mi'yâr [harç]
3. Ḥâḳ-i zilletde beni fakr-ile koyup su gibi
   Sîm-i eşküm eyledi bir şâhid-i bâzâr harc
4. Berkidürler rahnesin hışt-i ser-i ‘uşşâk-ile
   Bu ribât-ı köhne her gün gösterür bisyâr harc
5. **Nev'î**yâ ol mûy-i müşgîn ü miyânı-yâr içün
   Yoḳ yire ortada oldı ‘ömr-i nâ-hemvâr harç

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Yâr işi ey dil kolay ammâ ġam-ı agyâr güç
   Vasl-ı gül âsân velî sabr-ı cefâ-yı hâr güç
2. Bî-sebeb güftâr müşḳıl âşinalık mümteni‘
   Böyle istignâ satan dildâr ile bâzâr güç
3. Bir oñulmaz yaradur ‘ışḳ u mahabbet yarası
   Hâsılı sarılmayınca çâre yoḳ timâr güç

4. ‘Arz-ı hâle yoḳ meded kûyına hod varmak muhâl
   Mest-i ‘ışḳâm şöyle kim güftâr güç reftâr [güç]
5. **Nev’î**yâ esrâr-ı ‘ışḳı saklamak âsân degül
   Mey içüp keyfiyyetini itmemek ızhâr güç

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Hâ

1. Ümîd ġoncasın açmadı gülsitân-ı ferah
   Dirîg göz yumup açınca yoḳ zamân-ı [ferah]
2. Biri geçerse belânuñ biñi ider ikbâl
   Ne gitdi hâl-i ġam-ı dil ne geldi ân-ı ferah
3. Vücûd levhine remmâl-i resm-i nokta-i ḥâḳ
   Ne sa’d şeklini konmış ne hod nişân-ı ferah
4. Gözümde ḳalmadı yaş gülmem aglamam yeksân
   Güler sanup beni iller ider gümân-ı ferah
5. Çü bir karâra degül **Nev’î**yâ ciḫânuñ işi
   Ya nâ-murâd-ı ġam olduñ ya kâmrân-ı ferâh

(51)

50b

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Maksûd idüp müdebbir-i aḥkâm-ı *“kün fe-kân”*
   Âsâyiş-i ma‘işet-i cumhûr-ı ins ü cân
2. Terkîb-i dehre ‘illet olur bir vücûd-ile
   Virdi basît-i ḫâke yine râḥat-ı revân
3. ‘İsî-nefes midür bu seḥer nefḥa-i şemâl
   Kim buldı bûstân-ı ciḫân ömr-i câvidân
4. Zulmet-serây-ı ḫâki meger rûşen itmege
   Oldı fürûġ-ı meş‘al-i ṣubḥ-ı ezel ‘ıyân
5. Yûsuf gibi necât irişüp ḳa‘r-ı çâhdan
   ‘Azm itdi çâh-ı ‘izzete sulṭân-ı ḫâverân
6. Yûnus deḫân-ı mâhî-i şebden bulup rehâ
   Çıḳdı kenâr-ı lücce-i deryâya şâdmân
7. Âzâd olup yine ḳafes-i âbnûsdan
   Gülzâr-ı ‘arşı ṭûtî-i sebz itdi âşiyân

8. Ya‘ni ṣalâḥ-ı ‘âlem-i kevn ü fesâd-içün
   Geçdi serîr-i ṣıḥḥate pâşâ-yı kâmrân
9. Muhtell-idi ṭabâyi ‘-i erkân irişmese
   Fârûḳ-ı ‘adl-i asaf-ı sulṭân-ı Cem-nişân
10. ‘Âlî-himem semiyy-i ‘Alî ṣâḥib-i kerem
    Yûsuf-cemâl u Ḫızır-ḳadem Müşterî-mekân
11. Hilm ü vaḳâra ṣâḥib ü temkîn ile ḳarîn
    İḳbâl-ile muṣâḥib ü sa‘d-ile tev’emân
12. Luṭfuñ muḥîṭ-i merkez-i ecrâm-ı âb ü ḥâḳ
    Ẕâtuñ medâr-ı gerdiş-i dûlâb-ı âsmân
13. Zâl-i felek ṭarîḳ-i sedâda gidenlerüñ
    Olmışdı gerçi ayaġın almaḳda pehlevân
14. Sen ḳuṭb-ı ‘âlemi yine sâbit-ḳadem ḳılup
    Bildürdi çarḫa dâ’iresin ṣun‘-ı ḳâr-dân
15. Minnet Ḫudâya kim akıdup gözümüz yaşın
    Ḳılduḳ nihâl-i devletümüz sebz ü nev-cüvân
16. Sen cân-idüñ bu ‘âleme âlem saña beden
    Tende ne deñlü fer ola bîmâr olunca cân
17. Nergis-sıfat egerçi ki bîmâr-idi tenüñ
    Âfâḳa çeşm-i ‘ibretüñ olmışdı dîde-bân
18. Pâyüñ muḳîm-i merkez-i ḥilm ü vaḳâr olup
    Pergâr-ı ‘aḳluñ eyler idi geşt-i lâ-mekân
19. Virdüñ mızâc-ı gülşen-i devrâna i‘tidâl
    Ḳılduñ bahâr-ı luṭfuñ-ile dehri gülsitan
20. Şimden girü çemende revâdur ki ṭutmaya
    Eşcâr-ı sebz-i bâġ-ı ciḫânı teb-i haẕân
21. Lâyık budur ki ḳılmaya bâġ içre bir daḫı
    Âsîb-i dehr ‘ârıż-ı âbîyi za‘ferân
22. Şemşîrüñ itdi ‘âlemi rûşen şu resme kim
    Furṣat zamânını bulamaz şimdi şeb-revân
23. İnsâfuñ itdi memlekete şol ḳadar şümûl
    Rehzenler oldı bedreka-i râḫ-ı kârvân
24. Re’yüñ simâṭ-ı devlete zenbûrsız ‘asel
    Tîġuñ bisât-ı memlekete şem’-i bî -duḫân
25. Pür nûr-ı hikmet oldı mezâr-ı Büẕürcmihr

Mihr-i dirâyetüñ olalı şarḳa pâsbân

26. Her şeb diyâr-ı ġarba şebḫûna gönderür
    Re’yüñ şafaḳda mihre virüp tîġ-ı cân-sitân
27. Cârî olan elüñdeki mîzâb-ı nîzeden
    Âb-ı ḥayât-ı cism-i ‘adûdur degül sinân
28. Ol ceyşe kim muḳaddem ola ḳadr ü şevketüñ
    Tâlî-ṣıfât ẓafer ‘aḳabince olur revân
29. Serdâr ola şu kevkebeye kim sa’adetüñ
    Sa’deyn-i fetḥ ü nuṣrat anuñla ider ḳırân
30. Şekl-i cemîlüñe naẓarın eyleyen sahîh
    Âḫır bulur netîce-i maḳṣûda iḳtirân
31. Ḥâḳ-i derüñden atlas-ı gerdûn diler ḳabâ
    Mihr-ile meh kapuñdan ider iltimâs-ı nân
32. Ḳıldukça ḫâk-i dergehüñe secde reşk ider
    Ḫûrşîd nüḫ-ser olmaġa mânend-i âsmân
33. İrmez senüñ medâric-i ḳadr ü kemâlüne
    Keyvân felekden eylese bîñ pâye nerdübân
34. Çün baġ-ı medḥiniñ idemez şemmesin edâ
    Sûsen gibi olursa ser-â-pâ tenüñ zebân
35. Hôşdur du’â-yı devlet-i ṣâhib-sa‘âdete
    Nev‘î ṣafâ ile açasın ġonca-veş deḫân
36. Tâ kim ola ṭabîb-i şifâ-ḫâne-i çemen
    Evvel bahâra ḳarşu seḥâb-ı güher-feşân
37. Tâ kim ḫaṭ-ı benefşe ile nüsḫa-i bahâr
    Naḫl-i çemenden def’-i teb-i haẕân
38. Olsun vücûdı sıḥḥat-ile pây-dâr olup
    Düşmen ża’îf ü baḫt ḳavî ‘ömr nev-cüvân

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḫarfül hâ

1. Sür‘atle kendüsine virür pîç-ü-tâb çarḫ
   Her gün şeb-i firâḳa mı eyler şitâb çarḫ
2. Reşk itmesün mi bezm-i meye zühre-i felek
   Her câm âfitâb ola her bir ḥabâb çarḫ
3. Bir ḳulpı yoḳ ki yapışa erbâb-ı dil anuñ

Bir demde gösterür bize yüz inḳılâb çarḫ

4. Seyl-i fenâda sanki ṭoḳuz göz bir âsiyâb
   Ṭurmaz ögütmede dimeyüp şeyh u şâb çarḫ
5. Ölçüp döker bu noḳṭa-i encümle ṣubḥ u şâm
   Nev'î nuḳûd-ı 'ömrümüz eyler ḥisâb çarḫ

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül dâl

1. Olmadı devlet müsâ'id ḳıldı istiġnâ murâd
   Rûzgâr el virmedi ḳalduḳ ayaḳda nâ-murâd
2. Eşki sîm ü rûyi zerd olmaḳdan özge bir daḫı
   Olmaya derd ehline dünyâ vü mâ-fîhâ murâd
3. Rûy-i zîbâdan ġaraż taḥṣîl-i ḥâletdür göñül
   Nûş-i sahbâdan degüldür sâġar-ı mînâ murâd
4. Gülde yoḳ bûy-i vefâ bülbülde ṣabr-ı bâr-ı ġam
   Virmedi bâġ-ı fenâda kimseye dünyâ murâd[650]
5. Sûret-i kesretde vaḥdet 'âlemin seyr eylerüz
   Bilmişüz dünyâda **Nev'î** n'eydügin ma'nâ murâd

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û

1. Kesdi bu ḳadar ṭāġı ṭāġı[651] 'ışḳ ile Ferhâd
   Umardı vefâ kasrını Şîrîn ide bünyâd
2. Sen bâr-ı vefâ naḫli tururken neye besler
   Şimşâdı ġazellerde 'aceb şâ'ir-i nâ-şâd
3. Taglarda helâk eyledi Ferhâd vücûdın
   Göstermez imiş ṣan'atını illere üstâd
4. Geh cevr ü cefâ gâh vefâ itmeden ise
   Ḥôşdur beni kim eyleyesin derdüñe mu'tâd
5. **Nev'î** kişi Selmân-ı zamân olmaġ olurdı
   Olsa naẓar-ı şâh-ı Süleymân ile dilşâd

[650] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: "Nâ-muâdî müşkil ammâ özge müşkildür bu kim / Cümle 'âlem ber-murâd ola kalam ben nâ-murâd"

[651] ṭāġı: taşı, D.

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül zâl

1. Dôstum hâr-ı ġamuñ 'uşşâka dilberden[652] lezîz
   Redd eliyle atduguñ taş sîb-i ra'nâdan [lezîz]
2. Ehl-i devlet lezzet-i dünyâya meyl itse n'ola
   Ġayrı bir ni'met mi var hayrâna helvâdan [lezîz]
3. Gabgabuñ sun 'âşıḳa oldukça ser-mest-i ġamuñ
   Hiç mi telh üzre olmaz nesne olmadan [lezîz]
4. Mîvesi[653] şîrîn ider gûyâ ki tâb-ı âfitâb
   La'l-i nâbuñ oldı nûş-ı câm-ı sahbâdan [lezîz]
5. Özge meyden zevk alur erbâb-ı hâlet **Nev'î**yâ
   Tutalım[654] Kevser ola âb-ı Mesîhâdan lezîz

(51)

51a

[Ḳaṣîde]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

(…)[655]

1. Hilâl-i 'îyd-i felek gösterüp şafakda likâ
   Yazıldı sân varak-ı sürhâ sîm-gûn tugrâ
2. Göründi mâhî-i sîmîn kenâr-ı deryâdan
   Şafakda Yûnus-ı hûrşîd olunca nâ-peydâ
3. Olursa hançeri mâh-ı nevüñ n'ola bârîk
   Niçe dem oldı dutar anı çarḫa dest-i kazâ
4. Zamâne var-ise dûr itdi âfitâbından
   Kim oldı 'âşıḳ-ı dil-haste-veş za'îf ü dü-tâ
5. Giyâh-ı huşke dönüp sebze-zâr-ı dehr içre
   Benüm gibi kaddin itmiş hamîde bâd-ı fenâ
6. Yâhûd idüpdür anı tâb-ı rûze leb-teşne
   Ki suya agız açar menzili leb-i deryâ
7. Hilâle bakdugı halkuñ bu rûze-dâr olalı

---

652 dilberden: hurmadan, D.
653 Mîvesi: Mîveyi, D.
654 Tutalım: Gerçi kim, D.
655 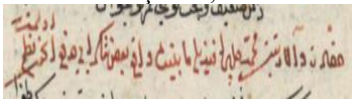 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

İder letâfet-ile meyl-i ‘âlem-i bâlâ

8. Diyâr-ı ‘işrete fülk-i felek tutup dümeni
   Kopardı mevc-i melâḫaṭṭ yine nesîm-i sabâ
9. Ḳalem-tırâş-ile ḥaḳḳ itdi resm-i hüzni hilâl
   Ne fikr-i mihnet-i imrûz u ne ġam-ı ferdâ
10. Felekde halka-i bâbuñ tasavvur itdüm idi
    Bu gice gözüme göründi mâh-ı nev a‘lâ
11. Misâl-i mâh-ı nevi meşk ider debîr-i felek
    Garaz bu kim çeke menşûr-ı fazluña tugrâ
12. Meh-i ruḫuñdaki nûr-ı faziletüñ göreli
    Çerâg-ı bezmüñe pervâne-i zümre-i fuzalâ
13. Mehemmed oldı senüñ nâmuñ ey felek-rif‘at
    Hilâl eger saña farkın kadem iderse revâ
14. Hilâl-veş yañılup kaddi lâm ola şol kim
    Koyup izüñ tozın iksîr-i zer ola cûya
15. Yüzini sürdügine sümm-i esb-i devletüñe
    Nişânedür mehüñ alnında gurra-i garrâ
16. Baş egdi şol ki süm-i esbine hilâl-sıfat
    Görünce pâyesini didiler lehû tûbâ
17. Sürûd ide anı meclisde nâgeh ‘ışḳ ehli
    Hilâli vasfına düşdi bu şi‘r-i nev-peydâ
18. Ki ey hilalüñe ser-geşte mihr-i evc-i semâ
    Şikeste-dil ġam-ı mihrüñle künbed-i mînâ
19. Meh-i nevi nice teşbîh idem hilâlüñe kim
    Hisâba gelmez ırakdan güzeldür ol cânâ
20. Kuluñ durur hele eksik gedik naẓar eyle
    Irakdan agız eger mâh-ı nev felekde saña
21. Ġamuñla urdı meger sîneye şafak hançer
    Hilâl penbe-i mehden fitîle bükdi aña
22. Ḳılîd-i rûzeye miftâh mâh-ı nev oldı
    N’ola işâret-i ebrûñ olursa ‘ukde-güşâ
23. Gider küdûreti ḳıl hande mâh-ı ‘îd oldı
    Hilâlüñi görelüm ey meh-i ciḫân-ârâ
24. Zamâne tâzelenüp mâh-ı nev gibi güldi
    Meger ki ḫâṭır-ı ‘âşıḳda ḳaldı renc ü ‘anâ

25. Çü şerh-i mihrüme maksûdum oldı istihlâl
Berâ‘at idi hilâl añmadan garaz mahzâ
26. Anuñ Ḥaḳı ki işâret ḳılup hilâli ile
Dü pâre eyledi kurs-ı mehi o bî-hemtâ
27. Felek atarsa meh-i nev gibi kenâra beni
Ölünce dâmen-i luṭfuñdan el çekem hâşâ
28. Sipihr-i a‘zama lâzım hilâl-i nâkıs iken
Güneşden olmadı hiç zerre-i Ḥaḳîr cüdâ
29. Karîn-i mihr-i visâlüñ velî olur hâlî
Hemîşe meh gibi noksâna ġam kemâle safâ
30. Hilâl-veş görüne niçe ma‘nî-i bârîk
Güşâde ola eger matla‘-ı dil-i şeydâ
31. Hilâl kadrini bilmez dil uzadur mihre
Benümle da‘vî-i fazl eylese ‘adû meselâ
32. Kemâl-i kudretümi dûr-bîn olan añlar
Zamâne nâkıs iderse ne ġam hilâl-âsâ
33. Hilâli gerçi ki evvel naẓar kişi göremez
Bir iki günden olur lîk şem‘i cem‘-ârâ
34. Devât-ı mihr ile Nev‘î ḳalem olursa hilâl
Lisân-ı kâl idemez hâl-i pür-melâli edâ
35. Kemân-ı kaddi hilâl it sipihr-i ihlâsa
Dilerseñ irişe sakf-ı semâya tîr-i du‘â
36. Nite ki levh-i sipihr üzre âb-ı zer birle
Debîr-i çarḫ ide lâm-ı meh-i **Nev‘î** imlâ
37. Hemîşe her meh-i nev saña ‘ayn-ı ‘îd olsun
Ser-i ‘adû-yı zarar-hava ha tîg-ı derd ü belâ

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül râ

1. Dil câm-ı meyle halka-i rindân esîridür
Erbâb-ı ‘işretüñ kulı yârân esîridür
2. Müşgîn saçuñ hevâsına ber-dâruñ olmaga
Bendeñ hemân efendi bir urgan [esîridür]
3. Dil mâ’il oldı nâme-i hüsnüñde kaşuña
Olmış gedâ velî daḫı ‘unvân [esîridür]

4. Açdı gönül vilâyetini tîg-ı ġamzesi
   Dil tıflı şimdi bir şeh-i hûbân [esîridür]
5. **Nev‘î** degül fütâde-i çâh-ı zekan hemân
   Hep cümle ehl-i diller o zindân esîridür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Cân Yûsufı o çâh-ı zenahdân esîridür
   Gel ey ‘azîz esirge ki zindân esîridür
2. Ol şeh metâ’-ı hüsn ile Mısr-ı cemâlde
   Bir hâcedür ki Yûsuf-ı Ken‘ân [esîridür]
3. Tâtâr-ı zülfine o şehüñ baglanur göñül
   Ya‘nî gedâ esîri degül ḫân esîridür
4. Urmış surâhî gerdenine niçe yirde bend
   Bî-çâre gör ki halka-i rindân [esîridür]
5. Boynında **Nev‘î**yâ neye zencîr-i şa‘şa‘a
   Beñzer güneş de ol şeh-i devrân [esîridür]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ger sorarsañ şekl-i dâg-ı lâle-i hamrâ nedür
   Şem‘-i bezm-i yâre düşmiş sûhte pervânedür
2. La‘l-i nâbuñ ḥasretinden bâdeyi elden komaz
   Şevk-i mihrüñle göñül bir âteşî divânedür
3. Mihr ü meh iki dür-i şeh-dânedür gerdûn sadef
   Lîkin ol şeh kıymeti efzûn olur bir dânedür
4. Câm-ı la‘lüñ şevkine bezm-i visâlüñde senüñ
   Şi‘r-i rengînüm görenler didiler mestânedür
5. **Nev‘î**yâ o ġoncânuñ dendânı vasfı bâġun[656]
   Jâle-i terden takar gûş-i gül-i handânadür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Bizden tegâfül eyleyüp atına nişâna tîr

[656] Bâġun: Bâġda, D.

Tehcîr olınca hâzır atılmaz yabana tîr

2. Cân-ı za‘îfe bir naẓar itmez o kaşı ya
   Revzenler açdı gerçi ten-i nâ-tüvâna tîr
3. Zâhir olurdı zahm-ı müjeñ dilde dôstum
   Hançer dile gelüp agız açsa beyâna tîr
4. Togrulıg ile kaşuña dil bagladup senüñ
   Râmiz efendi aña nitekim kemâna tîr
5. **Nev‘î**‘ye tirüñ atmaga olma baḫâne-cû
   Besdür baḫâne kim atasın bî-baḫâne tîr

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û

1. Zenahdânuñ mu‘allak âba beñzer
   Deḫânuñ ġonca-i sîrâba beñzer
2. Ġam-ı zülfüñle cân geh var gehî yoḳ
   Karañu gicede şeb-tâba beñzer
3. Soyup mestâne kuçmak ol miyânı
   Mücerred bir hayâl-i hâba beñzer
4. Olaldan su gibi hercâyî dildâr
   Dil-i ser-geşteler dôlaba beñzer
5. Didiler kanda sorsam **Nev‘î**yâ yoḳ
   Leb-i dilber katı nâ-yâba beñzer

(52)

51b

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. ‘Ârif dilinde naḳş-ı ḥabîb-i ḫayâlî[657] gör
   Gül ġoncasın göñülde bulan ‘andelîbi gör
2. Câna ḥicâb imiş naẓar-ı mâsivâ-yı dôst
   Bezm-i viṣâle mâni’ olurmış raḳîbi [gör]
3. Hecrüñde ben ġarîbi ne naḳş itdi rûzgâr
   Kûyuñda ḫûn-i eşk ile şekl-i ġarîbi gör
4. Şemşîr-i fürḳatüñ dili sad pâre eylemek

[657] ḥabîb-i ḫayâlî: ḫayâl-i ḥabîbi, D.

Rûz-ı ezelde ḳısmet olunmış naṣîbi gör

5. Peykân-ı tîr-i ġamzesin aġyâra gönderür
   ‘Uṣṣâḳı görmeze urur ol dil-firîbi [gör]
6. Tıġ-ı ḫayâlini düşürüp ḳalb-i ‘âşıḳa
   Ṣuya nice bıraḳmış o ḳâfir salîbi gör
7. Bahr-i leṭâfet içre güher görmek isteseñ
   Nev‘î sözünü diñle kelâm-ı edîbi gör

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Kızardı aġlamaḳdan gözlerüm cây-i terahhumdur
   Naẓar ḳıl gel ḥicâb altında ḳalmış iki merdümdür
2. Şu âb-ı la‘l-gûn kim ayaġından içdüñ ey sâkî
   Sorarsañ başını meyḫâne küncinde ser-i ḫumdur
3. Seherden bezm-i gülşende açan bülbüllerüñ göñlin
   ‘Arûs-ı ġoncânuñ nâz ile itdügi tebessümdür
4. Nice bulsun lebüñ ser-çeşmesin dil bend-i zülfüñde
   Görünmez menzil-i maḳṣûd şeb ṭârîk ü reh gümdür
5. Bitenler berg-i eşcâr-ı mezârın ṣanma **Nev‘î**nüñ
   Dil olmış zaḫm-ı peykânuñdan ıẓhâr-ı taẓallümdür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḳıldı ruḫuñda zülf-i siyâhın gülâb ter
   Düşse ‘aceb mi reşk ile gökde seḥâb ter
2. Eşküm ṣadâ-yı rişte-i câna virür sükûn
   Ḳılmaz terâne çün ola ṭâr-ı rebâb ter
3. Olmasun ara yirde ṣaḳın[658] sâḳıyâ keder
   Câm-ı zücâcsa ḳatt-i[659] nâzük ṣarâb ter
4. Olur ḫarâb ḫâne-i merdüm ṣarâbdan
   Yetmez mi ‘ibret oldugı çeşm-i ḥabâb ter
5. Âlûde eyledüñ beni diyü ṣarâb ile
   Sâḳiye **Nev‘î**yâ düşer ol la‘l-i nâb ter

[658] sakın: keder, D.
[659] zücâcsa ḳatt-i: zücac meşreb-i, D.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ger ḳamer mâder olsa şems peder
   Togmaya bir senüñ gibi aḫter
2. Sen gerüp cekdügüñce yay ḳaşuñ
   Oḳlaruñdan ciger bilür ne çeker
3. Âşiyân ide bâm-ı ḳaṣruñda
   Mürġ-i cân tenden eyleyince güẕer
4. Tutdı haṭṭ-ı ġubâr lâ‘l-i lebüñ
   İrdi ḥayfâ şarâb-ı nâba keder
5. Bir yalıñ yüzlü ḫûbdur ḳılıcı
   Nev‘îyâ niçe başa câna deger

52a

[Ḳaṣîde]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Bir Maḫdûmuñ Sözüñe Mute‘âliḳ Evṣâf-ı Müştemil Ḳaṣîdedir

1. Zeyn olalı biñ naḳş-ile bu sakf-ı mu‘allâ
   Eşkâl ü suver tolalı bu kasr-ı mücellâ
2. Ervâh u melek cem’ olalı bezm-i eleste
   Sahrâ-yı vücûda çıḳalı zümre-i eşyâ
3. Etfâl-i nüfûs irişeli ‘îyd-i hayâta
   Sûr-ı sünen-i Ahmed’i halk ideli ihyâ
4. Ne bâsıra gördi bu kader meclis-i ‘âlî
   Ne sâmi‘a vasfını bunuñ eyledi ısgâ
5. Bezl itdiler envâ‘-ı ni‘am şöyle kim oldı
   Enzâr-ı tama‘ kesret-i it‘âm ile a‘mâ
6. Her aç u eli yufka olup sîr gülâca
   Her cû ‘ile beñzi sararan tuhme-i bugrâ
7. Selmâ saruşın bir meh-i şîrîn-leb idi kim
   Gûş eyleyen adın dir-idi ibn-i Süleymâ
8. Matbahda gül-i âteş-ile mürg kebâbı
   Âvâze iderdi nite kim bülbül-i gûyâ
9. Tâs-ı felek-âsâ dönüp anda mütevâlî
   Ser-geşte idi gün gibi her câm-ı musaffâ

10. Yudı elini şerbet-i şekkerden olar kim
Eylerdi deḫânında şeker adını helvâ
11. Hınnâ gicesi şem’ dutup câriye-i mâh
Tâs-ı felek içre şafakı ḳıldı müheyyâ
12. Funduklar olup giceler etfâle kevâkib
Meclisde gümüş sini idi mâh-ı şeb-ârâ
13. Dakup resenin kâhkeşân kursına mâhuñ
Kapmaga anı tîz-idi dendân-ı süreyyâ
14. Bâdâm u şeker dilleri âşüfte ḳılurdı
Sân her birisi çeşm ü leb-i dilber-i ra‘nâ
15. Kimdür dir-iseñ baña bu cem‘iyyete bâ‘is
Kim oldı anuñ şem‘ine bu cem‘-i temâşâ
16. Mahdûm-ı zamân Şeyh Mehemmed Çelebî kim
Oldı hulel-i sünnet-i dîn-ile muhallâ
17. Mirrîh hele usturasın çarḫa tutardı
İsterdi ki sünnetçi ide ol meh-i zîbâ
18. Sünnetle n’ola kesb-i sürûr eylese çün kim
Engüştine bir ḫâṭem-i la‘l eyledi peydâ
19. Yâ lûle-i sîmînden akup la‘l ya bitdi
Bir ġonca-i zanbakda niçe lâle-i hamrâ
20. Kesdükçe mukarrerdür o kim müsmir olur tâk
Envâ‘-ı semer vire o şâh-ı kad-i bâlâ
21. **Nev‘î** gel aña eyleyelüm cins-i senâyı
Kim buldı fazîletle bugün rütbe-i ‘ulyâ
22. Eftâl ü ‘ata bahri Mehemmed Çelebî kim
Ol dürr-i safâ-bahşa budur ebr-i güher-zâ
23. Cem‘ olmaz-idi zümre-i efrâd bu sûra
Zâtında anuñ olmasa külliyyet-i kübrâ
24. Tâ kim eser-i vâcib olup mecma‘-i imkân
Tâ kim ḳıla ‘âlem sünen-i Ahmed’i icrâ
25. Döndükçe meh ü mihr-i felek evc-i semâda
Sâbit ḳıl ikisin daḫı ey Kâdir-i yektâ

[Ḳaṣîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Meḥemmed Çelebî Efendîniñ Sefer-i Ḥumâyûndan ‘Avdetlerinden Tehnîye Maḳṣûd vü Mârâż-ı Ḥummâya Muḫtelâ Olup Lîk İfâḳatlerine Muteâlıḳ Ḳaṣîdedir

1. Husrev-i mâh olup bir gice Şebdîz’e süvâr
   Sebze-zâr-ı felegi eyler-idi geşt-ü-güzâr
2. Şu‘le-i âh-ı dil-i ‘âşıḳ olup zer hâme
   Tâk-ı gerdûna çeḳılmişdi niçe naḳş ü nigâr
3. Çekmege mahmilini Leylî-i mâhuñ ol şeb
   Üştür-i çarḫa şihâb olmış-idi şekl-i mehâr
4. Sefer-i milk-i Hıtâ’dan mı gelür hâce-i Şâm
   Ki tolu nâfe-i müşg oldı kamu dâr ü diyâr
5. Nice lu‘b oldı ki turdı bu kader şem‘-i nücûm
   Ser-nigûn olmış-iken taşt-i sipihr-i zer-kâr
6. Beni ġarḳ itmiş-idi bahr-i zalâm-ı hayret
   Bilmeyüp şeş cihetüm şöyle yaturdum nâçâr
7. Dem irişdi açalar revzen-i mihri zîrâ
   Dûd-ile tolmış-idi günbed-i çarḫ-ı devvâr
8. Nageḫân burka‘-ı şâmı götürüp bâd-ı seher
   Mihr-i gül-çihre ‘ıyan itdi ‘arûsî ruḫsâr
9. Didiler gûşuma bir savt-i safâ-bahş-ile kim
   Ey ‘anâ kûşelerin mesken iden bî-kes ü yâr
10. Gözüñ aç gel berü Ya‘kûb-sıfat aglama zâr
    Yûsuf-ı Mısr-ı cemâl eyledi ‘arz-ı dîdâr
11. İrdüñ ol istedügüñ gevher-i nâ-yâba bugün
    Yeter eyle sadef-i dîdelerüñ lûlû-bâr
12. Ya‘nî kim ḳılmaga ihyâ dil ü cân mürdelerin
    Sıhḫaṭṭ-ile gelür ol Hızr u Mesîhâ-kirdâr
13. Sâkin-i sâha-i iclâl Mehemmed Çelebî
    Vâris-i şer‘-i Nebî ‘âlem-i ‘âlî-mikdâr
14. Feyz-bahş-ı çemen-i mükremet ü hilm ü ‘atâ
    Mâlik-i milk-i mürüvvet şeh-i iklîm-i vakâr
15. Kimseler nokta mı kor dâ’ire-i fazluña kim
    Pây-i pergâl-i ‘ukûl anda olur kec-reftâr
16. Fazluñuñ küngür-i eyvânına irişmeye ger

Haşre dek eylese pervâz tuyûr-ı efkâr

17. Mantıkuñ oldı senüñ kâşif-i esrâr-ı ‘ulûm
‘Aceb olmaz dem-i müşgînüñe dirsem ‘attâr

18. Nûr-ı hurşîd-i fazîletden irüp kesb-i kemâl
Giceler mâh-sıfat ṣubḥa dek olduñ bîdâr

19. ‘Âlem-i ‘ilm-i zıyâ-bahşuñ-ile mihr-misâl
Zulmet-i cehle zevâl irdi nite kim şeb-i târ

20. Zâde-i fikrüñ-ile tab‘-ı nesîm-âsâruñ
Hiddet-i bâd-ı sabâ hâlet-i emvâc-ı bihâr

21. ‘İlme ser-çeşme olup zât-ı şerîfüñ ḳılduñ
Reşha-i fazluñı mîzâb-ı ḳalem birle nisâr

22. Yüzine urmasa itdükleri ihsânı gülüñ
Şemme-i luṭfuña beñzerdi birez bâd-ı bahâr

23. Bilmedi dâ’ire-i kadrüñi hûrşîd-i felek
Eyledi şa‘şa‘adan gerçi ki zerrîn pergâr

24. Felek-i rif‘atüñe çenber-i gerdûn meh-i nev
Meş‘al-i ‘izzetüñe ay-ile gün iki şerâr

25. Çıkarur tozını eflâke anuñ bâd-ı sabâ
Öykünüp hilmiñe ger hıffet iderse kühsâr

26. Eline alsa olur deste-i gülden cârûb
Yoluña olmaga ferrâş nesîm-i gülzâr

27. Tûtyâ itmege ḥâḳ-i rehüñ erbâb-ı naẓar
Göz açup yol gözedür her birisi nergis-vâr

28. Gerçi bâd-ı semûm-ı eser-i hummâdan
Zerrece var-idi mir’ât-ı zamîrüñde gubâr

29. Minnet Allah’a ki hall oldı yine ‘akd-i küsûf
Bürc-i rif‘atde sa‘âdet güni gösterdi ‘izâr

30. Minnet Allah’a olup çâh-ı elemden sâlim
Eyledi Yûsuf-ı cân mesned-i ‘izzetde karâr

31. Minnet Allah’a şikest eyledi mihnet kafesin
Geldi pervâza yine tûtî-i şîrîn-güftâr

32. Nüsha-i mâhı dem-i tebde koyup içmege âb
Saña hûrşîd-i felek tâs-ı zer itdi ihzâr

33. Rişte yirine çeküp zülf-i ‘abîr-âsâdan
Hûrîler bagladı şâh-ı şecer-i Sidre’ye târ

34. Baglasam olur-idi rişte idüp hummañı
Gussadan şöyle za‘îf olmış-idi cism-i nizâr
35. İrişüp şerbet-i feyyâz-ı şifâ-ḫâne-i gayb
Naẓar-ı luṭf u ‘atâ ḳıldı kulûb-ı ebrâr
36. Bedenüñ var-ise yâkût-ı musaffâdur kim
Âteş-i tâbiş-i teb itmedi hergiz aña kâr
37. Za‘fdan kurtulup oldı bedenüñ tâze vü ter
Nite kim bahr-i ‘Aden’den çıka dürr-i şehvâr
38. Ṣanma kim çarḫ murâd itdi aña cevr ü cefâ
Garazı itmek-idi âteş-i mihrin izhâr
39. Sen degüldüñ çeken ol zahmet ü bîmârlıgı
Cân-ı ahbâb-idi kim hasteñ idi leyl ü nehâr
40. Zatuñı dîde-i bînâ bilürüz diyü senüñ
Çeşm-i erbâb-ı naẓar giryeden oldı bîmâr
41. Gül-i ruḫsaruñı teb itmez-idi pejmürde
Âteşin esmese âhumla nesîm-i eshâr
42. Sûziş-i nâr-ı firâk-ı ruḫ-ı gül-gûnuñdan
Gözlerüm lâle-i sîrâb idi dâgum gülnâr
43. İhtisâr it sözi demdür sadef-i tab‘uñdan
Nev‘ îyâ ola du’â dürleri yolında nisâr
44. Nite kim tâb-ı teb-i mihr-i ‘izâr-ı gülden
Ola bîmâr şifâ-ḫâne-i gülşende hezâr
45. Hikmet-i Bârî ile tab‘ı çehâr erkânuñ
İ’tidal üzre ola nite kim eyyâm-ı bahâr

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Mâh-ı felek ki ay başı gelse hilâl olur
Devr-i zamâne kejligine ya‘nî dâl olur
2. Pâk it derûn-ı ḳalbi ki sâfî-dil olmayan
Bezm-i ciḫânda cür‘a gibi pây-mâl olur
3. Sunmaz elini kâse-i gerdûna ‘âr ider
Anlar ki kûyuñ itlerine hem-sifâl olur
4. İrgürdi başını meh-i nev gibi göklere
Kaşuñ ġamında za‘f ile şol kim hayâl olur
5. **Nev‘î** kaçan ki vasf ide ol sîm-sâ‘idi

Nakd-i makâli âteş-i ‘ışḳ ile kâl olur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yârüñ visâli el virür ikdâma bağludur
   Elbette feth-i bâb olur ibrâma bağludur
2. Geçmek hicâb-ı câme vü kayd-ı ‘imâmeden
   Devr-i mey içre silsile-i câma [bağludur]
3. Bâr-ı cefâñ ile müteselli rakîb-i har
   Dil sünbülüñde her biri bir dâma [bağludur]
4. Zünnâr-ı ‘ışḳa sûfî göñül bağlamaḳ kişi
   ‘Ârif yanında kuvvet-i İslâma [bağludur]
5. Ser-rişte-i belâġat-ı güftâr **Nev‘î**yâ
   Lûlû-yi nazm u ruk‘a-i inşâma bağludur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hüsnüñ güli açıldı bahâruñ zamânıdur
   Ey serv-i bâġ-ı nâz kenâruñ zamânıdur
2. Sebz olmayınca naḫl-i ter olmaz çü mîve-dâr
   Luṭfuñ zamânı ḫaṭṭt-ı gubâruñ zamânıdur
3. Sal mürg-ı cân şikârına şehbâz-ı ġamzeñi
   Çık ey gazâl-i turfe şikâruñ zamânıdur
4. Bâzâr-ı hüsn içinde alup nakd-i ḳalbümi
   Çâl[660] câna tîg-ı ġamzeñi karuñ zamânıdur
5. **Nev‘î** bahâr irişdi yine ‘andelîb-vâr
   Efgân u nâle mevsimi zâruñ zamânıdur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Fasl-ı hazân ki mevsim-i seyr-i kenârdur
   Bülbül nevâları gül-i köhne-bahârdur
2. Nergis düşürdi kâsesini ditreyüp eli
   Her ‘ayş ü ‘işretüñ soñı ya‘nî humârdur

[660] Çâl: Ur, D.

3. Berg-i hazân ile dil olup ser-be-ser sular
   Turmaz bu remzi dir ki ciḫân bî-karârdur
4. Kendin çemende ġarḳ-ı zer ü zîver eylemiş
   Gülzâr sanasın saruşın bir nigârdur
5. **Nev‘î**nüñ oldı bahr-i ma‘ânî gazelleri
   Elfâz-ı âşinâ güher-i âbdârdur

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Bâd-ı ṣubḥ ile diñüz oynamasun ġonca-i ter
   Yürek oynamasına ugramasun bülbüller
2. Her biri baglamalu âteşi dîvâne diyü
   Şem‘ pervâneleri dûd ile zencîre çeker
3. Rûzgâruñ işi tahrîk-i gubâr-ı ġamdur
   Eksük olmazsa n’ola âyine-i dilde keder
4. İderin vasf-ı ḫaṭṭuñ nâl göñül nâle sarîr
   Bu ten-i zerd ü nizârumla olup hâme-i zer
5. **Nev‘î**yâ kâmet-i dildâra el irmek olmaz
   Bir elem kâküli sevdâsı gibi ‘ömre sürer

(53)

52b

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Lâ‘lüñ öpünce vasluñ içün dil cevâb açar
   Zîrâ şarâb-ı nâb efendi hicâb açar
2. Virür hayât mürdeye bûs u kinâr-ı yâr
   Seyr-i kenâr ü sohbet-i ahbâb hâb açar
3. Ol iki hasta çeşmüñe def‘-i gezend içün
   Efsûn okur müjeñ ḫaṭṭ u hâlüñ kitâb [açar]
4. Çün ehl-i ḫânkâha seher feth-i bâb olur
   Meyḫâneler kapusını mest ü harâb açar
5. **Nev ‘î** mahabbet ehlini âgâh-ı ‘ışḳ ider
   Mestânuñ uyhusını humâr-ı şarâb açar

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Dil ü cân halka-i zülf-i ‘abîr-efşânı gözlerler
   Gedâlar dîde-i himmet acup ‘unvânı gözlerler
2. Naẓar irüp n'ola nâzük lebinde çıksa teb-hâle
   Kadehde her habâb ol Çeşme-i hayvânı [gözlerler]
3. Akarlar su gibi agyâra ḳalbin hurrem eylerler
   Güzeller yakmaga bu sîne-i sûzânı [gözlerler]
4. Senüñ şemşîr-i ḫûnînüñ görelden zümre-i ‘uşşâk
   Habâb-ı mey gibi baş açdılar meydânı [gözlerler]
5. Yüri nergis-sıfat necm-i sa‘âdet gözle bâlâda
   Ülü'l-ebsâr olanlar **Nev‘î**yâ a‘bâyı gözlerler

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Öpüşür ġayr ile dildâr agız bir eyler
   Ya‘nî ‘âşıḳların öldürmege tedbîr eyler
2. Safha-i ḫâṭır-ı pür-ġam yazılur meclisde
   Mutrib-i bezm kaçan nây ile tahrîr eyler
3. Sûziş-i sînemi teskîn idemez peykânuñ
   Bu kadar âteşe katra nice te'sîr [eyler]
4. Tevsen-i himmete bir ‘ışḳ eri olınca süvâr
   Sebze-zâr-ı felegün şîrini nahcîr eyler
5. **Nev‘î**yâ gülşen-i şevke salınur âvâze
   Câm ile bülbüle şol dem ki agız bir eyler

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Ol serv-kaddi destine dirhem koyan eger
   Gülşende gül nihâlini gûyâ ki jâleler
2. Olmaz müfîd kuvvet-i bâzû-yi zûrkâr
   Şimdi ciḫân güzellerine zer viren yeñer
3. Gelse ḫaṭṭuñ derûn-i dile sîne çâk olur
   Ḫâne duḫân olınca kişi revzenin açar

4. Bâzâr-ı şehr-i ‘ışḳ ‘aceb kâr-gâh olur
   Kim anda cân u dil satılur tîr-i ġam geçer
5. Zülfi ġamında cân virebilmek kolay mıdur
   Şeb târ olınca müşḳıl olur **Nev‘î**yâ sefer

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Niḫân oldı gözümden zülf-i dilber
   ‘Aceb midür okursam küfri ezber
2. Geyüp zerrîn libâs ol mihr-i ‘âlem
   Münevver ḳıldı dünyâyı ser-â-ser
3. Ayaġı yirlere basmaz safâdan
   Alaldan bûse-i dildârı sâgar
4. İrişse göklere başı çenâruñ
   O mâhuñ kaddine olmaz berâber
5. ‘Arak-rîz olsa **Nev‘î** zülf-i yâre
   Göñül murgına dâm ü dâne derler

53a

[Ḳaṣîde]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Sarây-ı emn ü ikâmet degül bu cây-ı surûr
   Döşer mi ‘âḳıl olan âb u gilde nat‘-ı huzûr
2. Revâ degül ki makâmât-ı evc-i ‘izzetden
   Hazîz-i perde-i gafletde olasın mehcûr
3. Bırak tarîk-i mahabbetde cübbe-i teni kim
   Havâsı ıssı o vâdilerüñ menâzili dûr
4. Kabâ-yı cismini çâk itmeg-ile görme misin
   Külâh-ı kelle-i şâh-ı ciḫân olur semmûr
5. Vücûdı mazhar-ı nûr-ı şühûd idem dir-isen
   Hicâb-ı ‘uzlet-ile Ka‘be gibi ḳıl mestûr
6. Bu döne döne geyilmiş libâsına çarḫuñ
   Gel olma câme-i atlas diyü sakın magrûr
7. Gurûr u ‘ucb-ile başın büyütme bûm gibi
   Dilerseñ üşmeye a‘dâ saña misâl-i tuyûr
8. Bisâtuña tutalum geldi şem‘-i kâfûrî

Kişi yaḳıldugın añmaz mı ḫâne-i zenbûr

9. Çerâg-ı şâm gibi geçme kibr-ile ilerü
   Añ ol sabâhı ki ḳalmaz yüzüñde pertev-i nûr
10. Meger ki gûşuma bir ṣubḥ-dem terâne ile
    Bu nazm-ı pâki cinândan okurdı zümre-i hûr
11. Dem-i seher kef-i sâkî misâl-i matla‘-ı nûr
    Sifâl-i meykede "ke’sen mizâchâ kâfûr"
12. Sadâ-yı na‘ra-i mest "es-sabûh yâ ahbâb"
    Nidâ-yı vahş u tuyûr "inne rabbene’l-gafûr"
13. Gider riyâ lekesin câme-i vücuduñdan
    Harîm-i mey-kedede nûş idüp şarâb-ı tahûr
14. Ne assı çeng-sıfat zâhire rükû‘uñdan
    Dilüñ hevâ tolu mânend-i sîne-i tanbûr
15. Rükû‘a mâ’il olur ṣanma naḫl-i kâmetüñi
    Ham eyledi anı bâd-ı hevâ-yı hûr u kusûr
16. Şühûd-ı pertev-i dîdâr-ı yâr mümkin iken
    Hevâ-yı hûr u kusûr eylemek degül mi kusûr
17. Bilür misin bu bedâyi‘de mübdi‘ ü mûcid
    Saña ne vech-ile ‘arz eylemiş cemâl ü zuhûr
18. Kim itdi Vâmık’ı ‘âşıḳ cemâl-i ‘Azrâ’ya
    Ne vâkı‘aydı Züleyhâ’yı eyleyen rencûr
19. Makâm-ı Yûsuf’ı kim ḳıldı çâh-ı zulmânî
    Kim itdi dîde-i Ya‘kûb’ı giryeden bî-nûr
20. Kim itdi neş’e-i ruḫuyla mest zenbûrı
    Kim itdi mûra Süleymân’ı nutk-ile me’mûr
21. Nedür bu şâhid ü meşhûd u nâzır u manzûr
    Ko zât-ı bahtı şü’ûn u sıfâta var mı şu’ûr
22. Nedür merâtib-i esmâya vâkıf olduñ mı
    Nedür bu naḳş-ı ta‘addüd hurûf u lafz u sutûr
23. Virildi belki berât-ı müsellemî saña
    Edîb öñinde olur var-ise suçuñ ma ‘zûr
24. Ne girye-i seherî var ne âh-ı nîm-şebî
    Dilüñde ‘ayş-i şebâne dem-i sabûh u suhûr
25. Elüñden almaga yüz mekr-ile metâ‘-ı dili
    Zamâne eyledi ihzâr niçe şâhid-i zûr

26. Gel eyle câm-ı Cem ü tâc-ı Key'den istignâ
Ki bezm-i himmetüñe kâse-lîs ola fagfûr
27. Şarâb-ı 'ışḳ-ile raks idesin olup kanzil
Kulaguña çalına şol nefesde kim dem-i sûr
28. Safâ-yı ḫâṭır-ile 'ayş-i vâfir ister iseñ
Baş eg zamâneye mânend-i hûşe-i engûr
29. Eger ki asmaz-iseñ gûşa hûşa ey gâfil
Bu nazm-ı dil-keşi mânend-i lûlü-yi mensûr
30. O lücce-i keremüñ eyle dâmenine nisâr
Ola ki ide seni 'ayn-i luṭfına manzûr
31. Çıkardı dür sadefi çünki ka'r-ı deryâdan
Komaz kemâl-i suhan sâhibinde naks u fütûr
32. Geçürdi Yûsuf-ı Ken'ân'ı hüsn-i ta'bîri
Serîr-i Mısr-ı'a'lî ragm-ı hâsidân-ı gayûr
33. 'Ale'l-husûs cebîninde her girih olmış
Nişân-ı zâbıta-i hall-i müşḳılât-ı umûr
34. Cenâb-ı mahrem-i şâh-ı zamâne mîr-i Celâl
Güzîn-i zümre-i mevcûd u zübde-i makdûr
35. Sarây-ı fıtnatına şâh-ı 'akl-ı kül mi'mâr
Binâ-yı rif'atine hindû-yı Zuhal müzdûr
36. Ruḫuñda hâl-i siyâhıñ celâl içinde cemâl
Ḫaṭṭuñla âyet-i hüsnün Kurân-ı zulmet-i nûr
37. Bu mûceb-ile ki câh u celâl tev'amdür
Seni özine karîn itdi zıll-ı Rabb-i gafûr
38. Çeḳıldi şark ile garba sefâyin-i nazmuñ
Saña musahhar olaldan basît-i milk-i buhûr
39. Şu nâmeye ki ider feyz-i nâmiye ḳalemüñ
Olur nüfûsa bakâ-yı hayât-içün menşûr
40. Lebüñde rûh-ı nebâti ney-i nebât-ı ḳalem
Ḫaṭṭuñda kût-ı revân sözlerüñ safâ-yı sudûr
41. Göründi gerçi ki câm-ı ciḫân-nümâda ciḫân
Rumûz-ı cân u ciḫân tab'uña degül mestûr
42. Revâyih-i keremüñ şark u garba nâşirdür
Seherde 'azm-i sabâ vü mesâda seyr-i debûr
43. Beli büküldügi tûmar-ı şi'rümüñ bu kim

Çeker medâyih-i kadrüñ yükin katâr-ı sutûr

44. Virürse reşha-i luṭfuñ tarâvet-i nisân
Fezâ-yı gülşeni huşk itmeye dem-i bâhûr
45. Sevâd-ı nâme-i medhüñle hâme buldı şeref
Ki şem‘-i bezme virür nûr u fer şeb-i deycûr
46. Libâs-ı medhüñ eger virmeseydi zîb-ile fer
Bu deñlü bikr-i ma‘ânî ḳalurdı müflis ü ‘ûr
47. İlüñ makâlet-i bî-hûdesine itme kıyâs
Degül durur bu suhan belki hikmet-i mastûr
48. Le’âl-i vasfuña gelmez benüm gibi nâzım
Nite ki gerdis ide sübba-i sinîn ü şühûr
49. Egerçi peyrev-i şem‘-i kelâm-ı Enverî’yem
Sözüm çerâgı benüm şimdi gül gibi meşhûr
50. Bu hüsn-i nazm-ile Hassân olursañ ey **Nev‘î**
Sakın gözetme zahîr olmayınca sadr-ı zuhûr
51. Çün ide ‘ârif-i âgâh öñüñde ‘arz-ı cemâl
Revâ degül ki ola çihre-i hüner mestûr
52. Hudâ zamânede devletle pây-dâr itsün
Seni çün itdi kefîl-i mesâlih-i cumhûr
53. Tavâf-ı Ka‘be’de nûr-ı cemâle muntazıruz
Bu yolda itdügümüz sa‘yi ḳılma nâ-meşkûr
54. Bi-ḥaḳḳ-ı sûre-i Tâ-hâ vü hurmet-i Bathâ
Bi-ḥaḳḳ-ı nutk-ı Kelîm ü bi-ḥaḳḳ-ı nûr-ı Zebûr

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Bu ḫaṭṭ ki zîr-i zülf-i girih-gîre çekdiler
Hüsn ehli şûr u fitneyi zencîre [çekdiler]
2. Salındı boynuma resen-i zülfi hâbda
Ta‘bîr ehli her biri bir yire çekdiler
3. ‘âşıḳlar kendin ey sanem igmâz ġayr idüp[661]
Hayfâ ki ġamzeler okı nahcîre çekdiler
4. Mestâne kûy-i dilbere vardum kazâ ile
Segler üşüp yıkup beni ta‘zîre [çekdiler]

[661] ‘âşıḳlar kendin ey sanem igmâz ġayr idüp: İgmaz idüp gönülden eyâ kaşları kemân, D.

5. **Nev‘î**ye gösterüp reh-i ‘ışḳı nücûm-i eşk
   Gûyâ tarîk erenleridür pîre çekdiler

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Salaldan şem‘-veş pertev bisât-ı gülşene güller
   Olupdur nâr-ı ‘ışḳa yanmaga pervâne bülbüller
2. Ser-i zülfüñ gibi düşdi ayaġa ḥâḳ-i râh oldı
   Senüñ gîsûlaruñla gördi çıkmaz başa sünbüller
3. Belâ üzre belâdur kim salındı cân-ı ‘uşşâka
   Degüldi[662] görünen ol kadd-i mevzûn üzre kâküller
4. Nemek-dân-ı lebüñde ḫûn-ı hüsne virmege lezzet
   Olupdur dâne dâne hâller gûyâ ki fülfüller
5. Gören her tâze dâgum oñmaduk başumda ey **Nev‘î**
   Sanur bitmiş şikeste bir sifâl içre karanfüller

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Tîrüñ ki olupdur dil-i sûzân ile hem-ser
   Pervâne durur şem‘-i dırahşân ile hem-ser
2. Mıkrâz-ı belâ şem‘ gibi başumı kesdi
   Ġamzeñ olalı hançer-i bürrân ile hem-ser
3. Serdâr-ı belâ oldı salup ‘âleme âşûb
   Şâne olalı zülf-i perişân ile hem-ser
4. Rif‘atle irer her birinüñ göge[663] başı
   Ger ola o tersâ-beçe yârân ile hem-ser
5. **Nev‘î** çemen-i dehrde bir naḫl-i dilârâ
   Bulunmadı ol serv-i hırâmân ile hem-ser

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yıksa habâb Kubbesini tañ mı rûzgâr
   Âb üzredür binâsı iñen olmaz üstüvâr

[662] Degüldi: Degüldür, D.
[663] Göge: göklere, D.

2. Bir yaña hâr-ı ta‘ne vü bir yaña hâr-ı ġam
   Ol gülizâr ‘ışḳı dile virdi hâr-hâr
3. Yaş yirine ‘aceb mi dökersem şarâb-ı âl
   Dil şîşesine seng-i cefâ virdi inkisâr
4. Eşküm revâne oldugına yâr şâd olur
   Def‘-i melâl ider nitekim seyr-i cûybâr
5. Kad gelse hôd kelâmda taklîle dâl olur
   Nev‘î niçün uzar söz añılsa kad-i nigâr

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Mahabbetden garaz ṣanmañ ki Kays u Vâmık olmakdur
   Hüner bir hâlet ile vasl-ı yâre lâyık olmakdur
2. Tamâm oldı güzellik ṣanma Şîrîn ile Leylâ’da
   Niçe Leylâ bulunur erlik ammâ ‘âşıḳ olmakdur
3. Çeküp Mansûr’ı dâra itdiler ḥâḳisterin ber-bâd
   Hüner akrân içinde her cihetden fâ’ik olmakdur
4. Bilinmez derdi çokdur mübtelâ-yı mihnet-i ‘ışḳuñ
   Şifâ-sâz olmada hikmet tabîbüm hâzîk olmakdur
5. Bize **Nev‘î** gerekmez zümre-i kâlüñ hayâlâtı
   Garaz şi‘ri kişinün hasb-i hâlin nâtık olmakdur

(54)

53b

[Ḳaṣîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Mu‘allim-zâde Efendiniñ Ḥılye-i Evṣâfları İle Muḥallâ Ḳaṣîde-i Ġarrâdur

1. Yemm-i ahdar gibi mevc urdı çemen geldi bahâr
   Zevrak-ı câm-ile demdür idelüm ‘azm-i kenâr
2. Hep bu fasl içre imiş mes’ele-i ‘ışḳ u cünûn
   Gûş ḳıl nüsha-i gülden okusun anı hezâr
3. Güle hem-sohbet iken bülbülüñ agladugı bu
   Elde sîm olmayıcak müşḳıl-imiş vuslat-ı yâr
4. Sûsenüñ yapragını mısḳale ḳılmış üstâd
   Bâġa gel aç göñül âyînesin ey ‘âşıḳ-ı zâr
5. Bûyı dil-keş semenüñ ferşi münakkaş çemenüñ

Mey-i bî-gış çekelüm hôş geçelüm leyl ü nehâr

6. Dökülür bâd-ı sabâ ile şükûfe çemene
   Tâzeler sebzede destârını san kim eşcâr
7. Tûtî-i sebz-i çemen dil uzadur güftâra
   Jâleler habb-i nebât oldı sular âyine-dâr
8. Komayup âyine-i gülde sabâ gerd-i melâl
   Has ü hâşâk-i ġamı sürdi göñülden enhâr
9. Sînedür sahn-ı çemen çâkleri âb-ı revân
   Ya‘nî hâlât-ı bahâr eyler-imiş topraga kâr
10. Tutagör bâd-ı sabâ gibi girîbân-ı gülü
    Dâmen-i sebzeyi elden koma mânend-i gubâr
11. N’ola germ eylese erbâb-ı çemen bâzârı
    Oldı gül Yûsufın almaga harîdâr hezâr
12. Ṣubḥ-dem ḳılmag-içün def‘-i ġam-ı eyyâmı
    Eyledüm bâd gibi sûy-i gülistâna güzâr
13. Gördüm itmiş niçe biñ nâz ile gül ‘arz-ı cemâl
    Yüz niyâz ile bakar bülbül-i bî-sabr ü karâr
14. Bülbülüñ güldeki te’sîr-i niyâzın gördüm
    Bunı bildüm ki eser eyler-imiş nâle vü zâr
15. Yüzüm urdum kadem-i hazret-i sâhib kereme
    Kim odur server-i ser-defter-i ehl-i güftâr
16. Nûr-ı ‘ayn-i ‘ulemâ ya‘nî Mu‘allim-zâde
    Olamaz tıfl-ı sebak-ḫân aña eslâf-ı kibâr
17. Yemm-i zehhâr-ı kerem ebr-i güher-bâr-ı himem
    Menba‘-ı cûd u şiyem ‘âlim-i ‘âlî-mikdâr
18. Sıfat-i ‘ilm ü hüner elde de mevcûd ammâ
    Ġayrıda lem‘a ile katra vü sende enhâr
19. Fahr ider zatuñ-ile şimdi senüñ ‘ilm ü hüner
    Fahr iderlerdi ezel şimdi hünerle ebrâr
20. Gösterür mâh-ı ruḫuñuñ âb-ile âzer şeklin
    Ebr-i nîsân gibi karşuñda gözüm lûlû-bâr
21. Eser âheste hevâ-yı ḫaṭṭ-ı sebzüñle nesîm
    Ne yörür sag benüm gibi ne yatur bîmâr
22. Yüzine urmasa itdükleri ihsânı gülüñ
    Şemme-i luṭfuña beñzerdi biraz bâd-ı bahâr

23. İrmedi şimdiye dek gûşuña sît-i suhanum
    Menzilüñ bir-ter imiş ey meh-i ‘İsî-kirdar
24. Baña zatuñdaki mi‘yâr-i suhan virdi gurûr
    Yohsa ben itmez-idüm söylemeden hâlümi ‘âr
25. Yakamuñ ġonca-sıfat her yakası çâk oldı
    Gül-i sad-berge şebîh oldı başumda destâr
26. Dem-i bâhûra tokunmış gül-i pejmürde gibi
    Yörürin zâr ü ser-efkende tenüm zerd ü nizâr
27. Tengnây-ı ġam-ı dehr-ile ben insâf iderin
    Nice ‘arz eyledi tab‘um bu kadar vüs‘ ü yesâr
28. Rûzgâr olmadı devrümde muvâfık n’ideyin
    Zevrak-ı dildeki gevherlere yoḳ hadd ü kenâr
29. Mâ’il ol **Nev‘î**‘ye ey şâh-ı gül-i ter luṭf it
    Jâle-veş gûşuña girdükde bu dürr-i şehvâr
30. Şah-ı tab‘umda du‘â gülleri sîrâb ola ger
    Meyve-i mansıb-ile eyleyesin ber-hurdâr
31. Tâ ki sultân-ı güle kırmızı yelkenler ile
    Lâleler hurrem ü handân olalar hizmetkâr
32. Çemen-i câhuñı Ḥaḳ tâze vü ser-sebz itsün
    İrmesün bâd-ı hazândan aña hergiz âzâr

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ve leh-û

1. İder ezber bir perî-sûret güzeller
   Ġıdâ-yı rûḥdur tâze ġazeller
2. Unutdı ṭıfl-ı dil mâzîleri hep
   Varurdı mekteb-i ‘ışḳa ezeller
3. Başında olmasa sevdâ-yı ḫûbî
   Ṭaḳınmazdı nigârum ḳara teller
4. ‘Adem mülki niçe bâlâdadur gör
   Sehî-ḳadlerde şâhid ince beller
5. Ururşañ seng-i cevr ile raḳîbi
   İde **Nev‘î** anı ḍarb-ı meseller

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Kanda bir ġam yârsuz ḳalsa benümle yâr olur
   Bir belâ kim ṣâḥibin bulmaz baña ġam-ḫâr [olur]
2. İstesem bir çâre biñ nâ-çârlıḳ yüz gösterür
   Vüs‘at istersem geñiş dünyâ başuma ṭar [olur]
3. Her ḫâr-ı nâdân içün pâ-bend olan zülf-i siyâh
   Baña gelse mürġ-i cân ṣayd itmek içün mâr [olur]
4. Tâli‘ümde ḥaḳ taṣavvur ḳıldugum bâṭıl çıḳar
   Rişte-i tevḥîd olan ḥalḳa baña zünnâr olur
5. Bâr-ı ümmîdin kesüp Manṣûr-veş bu bâġdan
   Nev‘îyâ ber-dâr olan ma‘nîde ber-ḫurdâr olur

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Bizüz ol ehl-i ḫarâbât olan günâhîler
   Ki görse ḥaletümüz reşk ider ilâhîler
2. Felekde ḫargeh-i ḫûrşîde ḳılmaz idi naẓar
   İrişse pâyemüze mîr-i bârgâhîler
3. Sirişk-i dîde ile ‘ışḳa yüz yuḍuk ne ‘aceb
   Duḫân-ı âh ile olduksa rû-siyâhîler
4. O mâha ṭâlib olur aḳçalarla pullarla
   Nücûm-ı evc-i semâ ḳa‘-ı mâda mâhîler
5. Şerâreler ‘alevi sürḫ-ser zebâne-i âh
   Memâlik-i dil-i **Nev‘î**yi aldı şâḫîler

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḫaṭṭ-ı nev-res kim o la‘l-i bî-misâl üstindedür
   Ẕevrâḳ-ı ẕevḳ u ṣafâ âb-ı zülâl üstindedür
2. Vech-i zîbâdan ṣıfât-ı luṭf u ḳahruñ göstertir
   Cim-i zülfüñ geh cemâl ü geh celâl [üstindedür]
3. İtmesünler ḫûb-rûlar câme-i ḥüsni mezâd
   Kim bahâsın buldı ol nev-res nihâl [üstindedür]

4. Nokta-veş bu kûhsâr-ı kevni eyler zîr-i bâl
   Her ḳaçan ‘Anḳâ-yı dil perr ile bâl üstindedür
5. Çâr ‘unsûr üzre bağlanmış gider tâbût-ı ten
   Cümleten bu ḫalḳ-ı ‘âlem irtiḫâl üstindedür
6. Ḫaṭṭtuña ḳul olmaġa **Nev‘î** elif-veş toġrulup
   Ol misâl-i bî-misâle imtisâl üstindedür

54a

[Ḳaṣîde]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Siyâvûş Pâşâ Ḥażretlerine Denilen Ḳaṣîdedir

1. Müşerref itdi Ḫudâ yine ṣadr-ı erkânı
   Yirine geldi ciḫân ḫalḳınuñ yine cânı
2. Hümâ-yı evc-i sa‘âdet nişîmenin buldı
   Maḳâmın eyledi ‘âli leṭâfet-i şânı
3. Meselde çün vüzerâ şekl-i çâr ‘unsurdur
   Lâtîfi alçaga düşmek degüldi erzânî[664]
4. Saña ‘arûs-ı vezâret virildi mihr ile
   Revâ budur aça dâmâd-ı himmetüñ anı
5. Sen ol vezîr-i cüvân-baht u pîr-i himmetsin
   Halîfe itdi seni şâh-ı milk-i ‘Osmânî
6. Serîr-i devlete ‘arz it kelâm-ı mevzûnı
   Sözüñ güherleri zeyn eylesün bu dîvânı
7. ‘Atâ vü luṭfı ziyâd it zamâneye çün kim
   Seni ciḫâna ‘atâ ḳıldı luṭf-ı Yezdânî
8. Kanını ma‘den-i men‘ itdi ġayrılar ammâ
   Senüñ kefüñ kef-i deryâ ma‘delet kânı
9. Zamâne halkını şâd itse tal‘atüñ ne ‘aceb
   Gedâ olan sevinür bulsa genc-i pinḫânı
10. Yeñi du‘âlar ile geldi eski meddâhuñ
    Kadîmî ḥâḳ-i derüñ ya‘nî **Nev‘î**-i sânî
11. Diler ki ḳalbüñi sihr-ile eyleye teshîr
    Dilinde sözleri cümle kelâm-ı rûḫânî
12. Du‘âsı bu ki ṣadâretde müstedâm olasın

[664] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır:”Zamâne Yûsuf-ı Mısrî’yi satdı ise ne gam / Yirine geldi senün gibi Yûsuf-ı sânî”

Mu‘în-i devletüñ ola ‘atâ-yı Sübḥânî

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Kaşuñ hayâli ki dil safhasında peydâdur
   Berât-ı mansıb-ı ‘ışḳa nişân-ı tugrâdur
2. Nihâl-i kâmet-i dilberden ey dil-i Mecnûn
   Hevâ-yı mive-i vasl itme hâm sevdâdur
3. Hevâ-yı cennet ile halvete girer sûfî
   ‘İzâr-ı dilbere bakmaz ‘aceb temâşâdur
4. Bu çîn-i turra vü zülf-i dü-tâ ile saña
   Ciḫânda kim ola ey bi-bedel ki hemtâdur
5. Egerçi **Nev‘î**‘ye bûs-ı lebüñ degül mümkin
   Hemân efendi mücerred garaz temennâdur

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Bîşe-zâr-ı ‘ışḳ-ı dilber kim göñül arslanıdur
   Tevsen-i gerdûn anuñ nahcîr-i ser-gerdânıdur
2. Kurs-ı hurşîde olur kâni‘ bu çarḫ-ı pîre-zen
   Gerçi kim bunca kevâkib her gice mihmânıdur
3. Bâġ-ı dehr içre biten her ġonca-i âteş-nümâ
   Ḥâḳ olan bî-dillerüñ resm-i dil-i sûzânıdur
4. Sürh ile mektûb olan eş‘âr-ı rengînüm benüm
   Her birisi bahr-i nazmuñ pençe-i mercânıdur
5. Tâlib-i dünyâ esîr-i kayd-ı zencîr-i emel[665]
   Bu ribât-ı dehr ey **Nev‘î** anuñ zindânıdur

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Selâmet menzilinden göçmege dilde ‘azîmet var
   İkâmet ḳılmaga kûy-i belâda şimdi niyyet var
2. Sa‘âdetden eser nâ-bûd u sıhḫaṭṭden ‘alâmet yoḳ
   Ne vakt-i emn ü âsâyiş ne cây-i istirâḫaṭṭ [var]

[665] emel: olmada, D.

3. Dil-i ma‘şûk ṣanmañ eşk-i ‘âşıḳdan hâber bilmez
   Rek-i Mecnûndan akmış ḫûn-ı Leylî bir hikâyet var
4. Metâ‘-ı fakrı nakd-i devlet-i dünyâya virmezdüñ
   Eger fehm eyleseñ ey hâce yoḳlıkda ne hâlet var
5. Ne huccetle beni katl itdi tîg-ı fürkatüñ cânâ
   Ne tîrüñden delâlet var ne ġamzeñden işâret [var]
6. Mahabbet oklarından ḫâne-i zenbûra dönmiş dil
   Anuñ-çün **Nev‘î**yâ şehd-i kelâmumda harâret var

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Cigerde durmaz akar ḫûn-ı zahm-ı tîr-i nigâr
   Örümcek agı basar üstine bu cism-i nizâr
2. Niyâz u giryeyi günden güne füzûn itdi
   Çemende yüz bulalı güllerüñ yanında hezâr
3. Hevâ-yı ‘ışḳ ile ḥâḳ oldı diyü ‘izzet idüp
   Öñümde kâ’im ola haşr olınca seng-i mezâr
4. Marîz olanlara dirler sefer mübârekdür
   ‘Adem diyârına gitdügi bu ten-i bîmâr
5. Nücûmı kebkebi topraga saldı ey **Nev‘î**
   Hilâl-i çarḫı zarâfetde basdı mûze-i yâr

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yaralar cism-i za‘îfümde agız bir itdiler
   Derd-i ‘ışḳı ol tabîb-i câna takrîr itdiler
2. Gördiler kâşâne-i zühd ü riyâ bünyâdsuz
   Ehl-i diller ḫânkâh-ı ‘ışḳı ta‘mîr itdiler
3. Bildiler rûyın ġam-ı Şîrîn ile zerd oldugın
   Naḳşını Ferhâd‘uñ altun ile tahrîr itdiler
4. Bozdugıyçün deyr-i fânîden ta‘alluk sûretin
   Bir nişân olsun diyü Mecnûn’ı tasvîr [itdiler]
5. Âsitân-ı yâre yüz sürdükleriyçün **Nev‘î**yâ
   Mihr ile meh gökler üstinde çıkup yir itdiler

(55)

54b

Kasîde-i Fârsî[666]

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Düşüpdür gözlerüñ âhûsına üftâde sahrâlar
   Olupdur dişlerüñ lûlûsine şûrîde deryâlar
2. Senüñ-çün gülşen içre hârlardan çekdiler hançer
   Biribiri ile kanlu bıçaklu verd-i ra'nâlar
3. Mey-i lâ'lüñ safâsın bulmadılar bezm-i 'âlemde
   Ciẖânı ayaġı altına aldı câm-ı sahbâlar
4. Saçuñ zencîrinüñ müşg ile 'anber kara kulları
   Dür-i dendânuña bende senüñ lûlû-yi lâlâlar
5. Sirişk-i çeşm-i lûlû-bâra kendin nisbet eylermiş
   'Aceb olmaya ey **Nev'î** gözümden çıksa deryâlar

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Zamân-ı ẖaṭṭtı gelse yâr luṭfın bî-kerân eyler
   Metâ'ın her kişi ahşama karşu râygân eyler
2. Tırâş oldukda ẖaṭṭ sît ü saririn ṣanma bî-hûde
   Firâk-ı hüsn içün her bir ser-i mû bir figân [eyler]
3. Gelüp ẖaṭṭtı kitâb-ı hüsnin açdı ol kamer-tal'at
   Bu yüzden 'âşıḳ-ı sâdıklarını imtiẖân [eyler]
4. Sebak-ẖân oldı dil tıflı kitâb-ı ẖaṭṭt-ı la'linden
   İdüp mihnet şebin ihyâ okur anı revân eyler
5. Ne câm-ı mey diler **Nev'î** ne bûs-ı la'l-i cânânı
   Mahabbetde kişi demler gelür kim terk-i cân eyler

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Lebüñ câmına beñzer yoḳ deẖânuñ gibi nâdirdür
   Bunuñ keyfiyyeti ta'bîr olunmaz zevke dâ'irdür

[666] Bu manzum Farsça'dır. Çalışmanın sonunda manzumun foroğrafı koyulmuştur.

2. Garaz gün ruḫlaruñ cân içre tasvir itmedür ‘ömrüm
   Kişi deyr-i ciḫânda bir iki günlük müsâfirdür
3. Koyup sırr-ı deḫânuñ bilmek ister cevher-i ferdi
   Şu kim hikmetde kâsır oldı ’aklı ehl-i zâhirdür
4. Olur şâ‘ir ögüp göge çıkarsa kâmetüñ ammâ
   Deḫânuñla miyânuñ vasfına geldükçe kâsırdur
5. Zamîrüñden geçer zâhir budur bir ‘âşıḳ öldürmek
   Ne emrüñ var-ise ḳıl **Nev‘î**-i bî-çâre hâzırdur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Sînem ġamuñ müsâfirine tâb-ḫânedür
   Peykânuñ anda âteş-i ‘ışḳa zebânedür
2. Ṣanmañ habâb-ı bâde yasum gevheri gibi
   Salmış zamâne ayaġa dürr-i yegânedür
3. Ey mâcerâ-yı ‘ışḳı baña eyleyen su’âl
   Ol serv-i nâz ayaġına eşküm revânedür
4. Yoḳ bir baḫânemüz öpevüz anı gerçi kim
   Hüsn ü bihâda la‘l-i lebüñ bî-baḫânedür
5. Bu sâde nazmı ehl-i sanâyi‘ begenmese
   Nev‘î ne ġam bizüm sözümüz ‘âşıḳânedür

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Lebüñ ile şarâb hem-demdür
   N’ola kan aglasa gözüm demdür
2. Merve ḥaḳḳı lebüñ Safâ’sına
   Gözümüñ yaşı ‘ayn-ı Zemzem’dür
3. Gerçi dünyâ deger seni görmek
   Vasluña irmek özge ‘âlemdür
4. Nâzır olmayıcak ruḫ-ı yâre
   Neye yarar iki gözüm nemdür
5. Dehen ile miyânı vasfında
   Her ne dirlerse **Nev‘î**yâ kemdür

55a

[Tercî-i Bend]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1.

1. Düşüp ayaġına her serv-kadüñ su gibi zâr
   Ey göñül niçeye dek bu heves-i bûs u kenâr[667]
2. Sîneden yaş ile mahv eyle nukûş-ı ġayrı
   Kurı ârâyiş imiş çünki bu naḳş ile nigâr
3. Penbe-i dâg gibi niçeye dek hıffet idüp
   Seni odlara yaka her sanem-i lâle-‘izâr
4. Sanem-i deyr gibi sâkin ü sengin ol kim
   Büt-i tersâlara ma‘bûd olasın leyl ü nehâr
5. Gûş ḳıldum gice gülşende ser-âgâz itdi
   Ṣubḥa dek derd ile bu matla‘-ı pür-sûzı hezâr
6. Yâr agyâra musâhib gül ise mahrem-i hâr
   Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr[668]

2.

7. Kâl-ile fehm idemez kimse ‘aceb-hâl ancak
   İktizâ-yı kader-i Hâlik-ı Fa‘‘âl ancak
8. Mantıkî bilmedi eşkâl ile bu işkâli
   Bunca tafsîli Ḥaḳimüñ daḫı icmâl ancak
9. Âhenin dillere cem‘iyyet-i ḫâṭır hâsıl
   Câm-veş ehl-i safâ münkesirü’l-bâl [ancak]
10. Sûret-i nâ-mütenâsib sıfat-ı nâ-merbût
    Bâ‘is-i mertebe-i devlet ü ikbâl [ancak]
11. Bû-‘Alî olsa kişi fazl-ile sûret viremez
    Hûblar lehcesi yoḳ câhile meyyâl [ancak]
12. Yâr agyara musâhib gül ise mahrem-i hâr
    Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr

3.

13. Naẓar itdüm çemen-i dehre ‘aceb sır gördüm

[667] Kenâr: kinâr, D.

[668] Bu manzum mütekerrir tercî-i benddir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: Yâr agyâra musâhib gül ise mahrem-i hâr / Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr

Dîde-i hayret-ile nergisi nâzır gördüm

14. Gaybdan ‘âlem-i eşbâhı temâşâ itdüm
    Mûcid-i mutlakı her zerrede hâzır gördüm
15. Kasd idenler açılup gülmege bu gülşende
    Ġonca gibi dili kan dolmaya nâdir [gördüm]
16. Hâsılı zümre-i eşyâya teveccüh ḳıldum
    ‘Âlemi bencileyin hep mütehayyir gördüm
17. Mâh ile mihri bulup naks u zevâle mâ’il
    Künbed-i nüh felegi ‘aksine dâ’ir gördüm
18. Yâr agyara musâhib gül ise mahrem-i hâr
    Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr

4.

19. Şol ki ḫaṭṭt-ı lebini gaybdan izhâr itmiş
    Ne belâdur ki bizi vâkıf-ı esrâr itmiş
20. “Küntü kenzin” dil-i dânâmuzı gencûr ḳılup
    Bu emânetle bizi beste koyup zâr itmiş
21. Habbezâ zümre-i mestân-ı mey-i ‘ışḳ u cünûn
    Ki ciḫân saltanatın istemeyüp ‘âr [itmiş]
22. Zişt u zibâ dimeyüp nik ü bedi bir gözedüp
    Bu merâtibde olan hâlete inkâr itmiş
23. Niçe dânâ-dil olanlarda bu etvâr-ı ‘aceb
    Sabr ü tâkat komayup ‘aklını efgâr itmiş
24. Yâr agyara musâhib gül ise mahrem-i hâr
    Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr

5.

25. Niçe bir seyr-i nukûş ile kanâ‘at idelüm
    Sâde-pehlû olalum yâr ile himmet idelüm
26. Niçe bir sohbet ile ḫâṭırı meşgûl idelüm
    Deng ü hâmûş olalum biz de ferâgat [idelüm]
27. Çeng-veş nâle ḳılup tây-sıfat iñleyelüm
    O geçen demlere âheng-i nedâmet idelüm
28. Naḳş idüp ḫaṭṭıra “la yüs’elü ‘ammâ yef’al”
    Çün kazâdûr bu rızâ semtine niyyet idelüm
29. **Nev‘î**yâ sabr u tahammül buña düşvâr velî
    Bilmezüz neyleyelüm kime şikâyet idelüm

30. Yâr agyara musâhib gül ise mahrem-i hâr
Düşmen ü dôst güler girye ḳılur ‘âşıḳ-ı zâr

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Seni erbâb-ı dil kadrin bilür bir dil-sitân dirler
Esîr-i halka-i bezm-i safâ-yı ‘ârifân dirler
2. Seni cânâ melâḫaṭṭ milkinüñ şâh-ı suhan-dânı
Kul itmiş ‘âlemi bir Hüsrev-i şîrîn-zebân [dirler]
3. Benüm ḥaḳḳuma saña kahbe zenler çok yaman söyler
İnanma gerçek erler ḥaḳḳı-çün anlar yalan dirler
4. Saña bir cân nedür kim itmeye ‘âşıḳ anı teslîm
Seni cânlar deger bir şûh u âşûb-ı ciḫân [dirler]
5. Temennâ-yı kenâr eylerse **Nev‘î** bahr-i luṭfuñdan
N’ola deryâ-yı ihsânun efendi bî-kerân [dirler]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Meclis-i hüsne ḫaṭṭ-ı la‘li ‘aceb revnakdur
Mey-i nâb ile içi toptolu bir zevrakdur
2. Hûblar eylediler şîve kitâbın ezber
Fenn-i hüsn içre velî bâb-ı vefâ muglakdur
3. Kimsenüñ üstine düşmez getür ey bâd bize
Kîmyâya o mehüñ izi tozı elyakdur
4. Kadrümüz tâk-ı felekden ne kadar yüksek ise
Göñlümüz aña göre biñ tabaka alçakdur
5. Rişte-i zülfüñi parmaga dolar **Nev‘î**-i zâr
Garazı biz bilürüz ince beli sarmakdur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. İdüp sirişk-i didemi yolında cûybâr
Çıkma kenâra el çeküp ey serv-i gül‘izâr [669]

[669] Divanda bu beyitten sonra şu beyit vardır: “Bezm-i safâda gayr ile karun senün sürûr / Ben künc-i gamda fikr-i visâlünle dil-figar”

2. Bennâ-yı kudret ol iki tâk-ı mukavvesi
   Yapmış binâ-yı hüsnüñi ḳılmaga üstüvâr
3. Zülfüñ yanında rûyuña dil teşne nitekim
   Ahşama karşu âb-ı musaffâya rûze-dâr
4. Eglendürür birez hele dîvâne gönlümi
   Gündüz gice tasavvur-ı ruḫsâr u zülf-i yâr
5. **Nev‘î** ġam ile mûra dönüpdür ten-i za‘îf
   Bir gün niḫân ider beni ḥâḳ içre rüzgâr

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Düşürmişdüm ḫaṭṭuñ vasfında bir hôş ma‘nî-i nâdir
   Bulup anı tırâş itmiş işitdüm soñra bir şâ‘ir
2. Elif-kad dil-rübâlarda ‘alemdür kadd[670]-i mevzûnuñ
   Güzellik ‘âleminde birsin ey serv-i dil-ârâ bir
3. ‘Adâvet dôstlık ḳılmaz tefâvüt hiç yanuñda
   Ne mezhebsin ne milletsin be hey zâlim be hey kâfir
4. Saña karşu güzeller şîvede nâ-çâr olurlar hep
   Şaçuñ fitne müjeñ ḫûnî kaşuñ câdû gözüñ sâhir
5. Göñül tûmâr-veş vasfında dâmen-der-miyân **Nev‘î**
   Velî zikr-i deḫânında suhan kûteh ḳalem kâsır

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kurs-ı dâg-ı tenüme şerhalar açar dilber
   Benüm ol kan içici kanuma ekmek tograr
2. Fakr ile kaşınacak tırnagumuz yoḳ elde
   N’ola sundurmasa dâmâna hilâl-ebrûlar
3. Ġam-ı ‘ışḳuñ sefer eylersem olur dilde füzûn
   Arturur mâlını çün eyleye tüccâr sefer
4. Şimdilik baña çıkar nesnesi yoḳ ‘ârızuñuñ
   Ḫaṭṭ-ı sebzüñde zuhûr itse bulunur niçe hâr
5. **Nev‘î**ya ‘ışḳ hevâsı ile mânend-i çenâr
   Elim ol servi kaçan kim göre dir dir ditrer

[670] Kadd: nahl, D.

(56)

55b

[Tercî-i Bend]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1.

1. Ey kapusı melâz-ı mehcûrân
   Lâ-mekân ehline işigi mekân
2. Seng-i hârâsı bâliş-i ebrâr
   Has ü hâşâki pister-i a‘yân
3. Kemterîn sengi ḥâḳ-i merkadüñüñ
   Dürretü’t-tâc-ı husrev ü ḥâḳân
4. Gösterür mi göze ciḫânı şu kim
   Topraguñ ḳıldı kühl-i dîde-i cân
5. Çıkmadın safha-i beyâza daḫı
   Bu sevâd-ı defâtir-i imkân

2.

6. ‘ışḳ dîvânına yazılmış idüñ
   Yazıcı-oglı diyü sen ‘ünvân
7. Sensin ol safha-i vücûd üzre
   Mâhî-i ism ü resm ü nâm u nişân
8. İremez dâmenüñe dest-i yakîn
   Basamaz dergehüñe pây gümân
9. Mâlik-i mülk-i sûret ü ma‘nî
   Câmi‘-i cem‘ ü fark u sırr u ‘ıyân
10. Merhabâ ey netîce-i erkân
    Habbezâ ey hulâsa-i imkân

3.

11. Gelmesün ḫâṭır-ı şerîfe gubâr
    Ḥâḳüñe dinse mahzenü’l-esrâr
12. Nice mahzen dinilse lâyıkdur
    Mahz-ı esrâr u matla‘-ı envâr
13. Müncelî ḥâḳ-i âsitânuñla
    Merdüm-i dîde-i ülü’l-ebsâr
14. Münbasıt nefha-i visâlüñle
    Ġonca-i ḳalb-i ‘âşıḳ-ı ġam-hâr

15. Biri ‘anber durur biri kâfûr
İki hâdim kapuñda leyl ü nehâr

4.

16. Şeş cihetden geçüp güzergâhuñ
Eyledüñ mâverâ-yı heft ül çehâr
17. Şu‘arâ zümresine sen ser-i hayl
‘Urefâ fırkasına sen serdâr
18. Fuzelâ meclisinde sâhib-i sadr
Fukarâ mecma‘ında ‘âciz ü zâr
19. ‘âşıḳân içre ‘ışḳ-ile mümtâz
Zâhidân içre zühd-ile muhtâr
20. ‘Acebâ sen ne gülistân gülisin
Sad hezâr oldı gülşenüñde hezâr

5.

21. Ey kapusı penâh-ı müştâkân
İşigi secde-gâh-ı halk-ı ciḫân
22. Ey vücûduñ nihâl-i bâġ-ı kıdem
Kademüñ mürşid-i diyâr-ı ‘adem
23. Nefesüñden eser dem-i Îsâ
Bikr-i nazmuñ nümûne-i Meryem
24. Dâmen-i bikr-i fikrüñüñ gerdin
Görmedi gitdi çeşm-i nâ-mahrem
25. Dürr-i nâ-yâb-ı güft-ü-gûyuñdur
Gayb-ı mülhem netîce-i mübhem
26. Dehenüñ nükte-dân-ı ‘âlem-i gayb
Sözlerüñ cümle vârid ü mülhem
27. Tal‘atüñ ism-i a‘zama mücellâ
Nûr-ı Ḥaḳ’dan Ḥaḳîkatüñ mu‘lem

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Belâ dildendür ol cânân elinden dâdumuz yoḳdur
Göñüldendür şikâyet kimseden feryâdumuz yoḳdur
2. Niçün ‘ışḳ ehlini yâd itmez ol la‘l-i Mesîh-âsâ
Bilür hôd ‘âlem-i ervâha nisbet yâdumuz yoḳdur

3. Harâbât ehline rûz-i hisâbı añma ey vâ‘iz
   Bizüm hergiz bu varlık defterinde adumuz [yoḳdur]
4. Togup kumrî-sıfat biz anadan tavk-ı mahabbetle
   Esîr-i kayd-ı derd ü mihnetüz âzâdumuz yoḳdur
5. Mukarrer şâ‘ir-i şîrîn-zebânuz **Nev‘î**yâ ancak
   Bu devr içinde bir şöhret virür Ferhâd’umuz yoḳdur

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Gedâ-yı bi-nevâyuz gerçi dûd-ı âhumuz vardur
   Şeh-i iklîm-i derdüz hayme vü har-gâhumuz vardur
2. İñende hôr bakma sûfiyâ ehl-i harâbâta
   Bizüm de dîde-i bînâ dil-i âgâhumuz vardur
3. Tabî‘at zulmetin çeşm-i basiretden götürmişdür
   Sipihr-i sînede ‘ışḳ ile rûşen mâhumuz vardur
4. Niçe demdür sirişk-i dîde akmış yollar itmişdür
   Bizüm de varmaga kûy-i fenâya râhumuz vardur
5. Zebân-ı tîgı vü tîg-ı zebânı nass-ı kâtı‘dur
   Bugün mülk-i suhanda **Nev‘î**yâ bir şâhumuz vardur

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Ol luṭf-ı suhan ol leb-i şekker ne dimekdür
   Güftâra gele rûh-ı musavver ne dimekdür
2. Ol nutk-ı Mesîhâ ile bir nokta-i mevhûm
   Kânûn-ı Şifâ’yı ide ezber ne dimekdür
3. Lûlû-yi ter üzre leb-i la‘l ü suhan-ı pâk
   Nazm oluna bunca dür ü gevher [ne dimekdür]
4. Evsâf-ı miyânuñda olan ince hayâlüm
   ‘Arz ide saña ġonca-dehenler ne [dimekdür]
5. Luṭf-ı suhanumdan ola zâhir dem-i ‘İsâ
   Fehm eylemeye müdde‘î-i har ne [dimekdür]
6. Nazm eyleye **Nev‘î** o şehüñ lebleri vasfın
   Agzında ola kand-i mükerrer ne dimekdür

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Ne dil o serv-i revânı kinâra kudret var
   Ne cânda sabr u ne tende karâra kudret var
2. Ne gelse tâb-ı cemâle tahammül ü tâkat
   Ne gitse fürkat ile intizâra kudret [var]
3. Ne sohbetinde surûr vü[671] ne gıybetinde hûzûr
   Ne karşu hâlüm añupâh u zâra [kudret var]
4. Bu nakd-i cânı meded n'eylesem 'aceb bilmem
   Ne hıfza çare ne saña nisâra kudret var
5. Otursa beççe bî tenhâda seyr etdi ey **Nev'î**
   Tayandı ḳaldı suretler der ü divâre hayretden[672]

56a

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. İçüp devr-i lebüñde ġonca-veş ḫûn-ı ciger çeşmüm
   Hınna-yı[673] câm-ı 'ışḳı bunca demlerdür sürer çeşmüm
2. Yatarmış hâbda beñzer hayâl-i dürr-i dendânuñ
   Gubâr-ı kûyüñi gözden geçürdi ser-te-ser [çeşmüm]
3. Darîre tûtyâ-yı ḥâḳ-i râhuñ var iken 'ömrüm
   'Aceb mi çekse kühl-i ısfaḫânîden zarar çeşmüm
4. Libâsın ergavânî ḳılsa ol şûh-ı sineh-çerde
   Benüm de geydürür merdümlerine allar çeşmüm
5. Hevâ-yı 'ışḳ ile **Nev'î** gibi meyden degül hâlî
   Cür'a-yı sebûyla[674] beñzer sâgar-ı Cem'den yakar çeşmüm

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Tenüm zerd ü kadüm ham oldı gerçi bîm-i cân [çekdüm]
   O şâh-ı hüsne tuhfe saru tozlu bir kemân çekdüm
2. Çeküp peymânesin bu bezm-i 'ışḳuñ ser-nigûn itdüm
   Mahabbet şâhına bir hayme-i gerdûn-nişân çekdüm

---

671 surûr vü: telezzüz, D.

672 Divanda bu beyitin yerine şu beyit vardır: "Yakup kül eyşedi Nev'î'yi nâr-ı 'ışk-ı habîb / Ne tâb u sabra meded ne firara kudret var"

673 Hınna-yı: Safâ-yı, D.

674 Cür'a-yı sebûyla: Çerâgı şöyle, D.

3. Çeker her hâr o gül-ruḫsârı dâmen-gir olup gördüm
   Cigerden ben de bir gülbâng-i âh-ı ‘âşıḳân çekdüm
4. Metâ‘-ı vasluña sermâye-i hicrânı vezn itdüm
   Berâber geldi mikdârı ne assı ne ziyân [çekdüm]
5. Degül bîmârlıkdan rûy-ı zerdi **Nev‘î**-i zârun
   Nice demdür ki hicrân-ı şarâb-ı ergavân çekdüm

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Gelüñüz biz de bir tarîk idelüm
   ‘ışḳ ile kendümiz[675] refîk idelüm
2. Fürkat ile sirişkümüz akıdup
   Vuslata anı bir tarîk idelüm
3. Bizden itsün zamâne kesb-i safâ
   Tab‘umuz mey gibi refîk idelüm
4. Degme bâd ile itmesün hareket
   Dilümüz lücce-i ‘amîk idelüm
5. Görmesün il vücûdumuz **Nev‘î**
   Bahr-i vecde teni garîk idelüm

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Bugün varup yine meyḫâneye ayak çekdüm
   Meyüñ letâfetine zâhidâ ḳulak çekdüm
2. İki gözüm kapagın ḫûn-ı eşk ile pür idüp
   Şarâb-ı cevrini devrüñ çanak çanak çekdüm
3. Ciḫân gözümde degül mest-i cezbe-i ‘ışḳam
   Ne câm-ı bâde vü ne kâse-i ‘arak çekdüm
4. Rumûz-ı sâbıka-i luṭf-ı Ḥaḳḳ’ı söyledi câm
   Ne hâce minneti ne zahmet-i sebak çekdüm
5. Şarâb-ı ‘ışḳdan el çekdi zâhidi gördüm
   O şevke ben de varup **Nev‘î**yâ ayak çekdüm

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Sagar-âsâ dem-be-dem ḫûn-pâşdur göñlüm gözüm
   Zümre-i erbâb-ı derde başdur göñlüm gözüm

[675] Kendümiz: cânumuz, D.

2. Ḫânesinüñ ḥâḳ-i dîvârın mücellâ eyleyüp
   Yâr ‘aksin gösteren nakkaşdur göñlüm [gözüm]
3. Lâ-mekân seyrân-gehi kûy-i ‘adem ser-menzili
   Şeş ciḫâna sıgmayan evbâşdur [göñlüm gözüm]
4. Zevrâk-ı câm u leb-i deryâ vü seyr-i cûybâr
   Cümlesin tertîb iden ‘ayyâşdur [göñlüm gözüm]
5. **Nev‘î**yâ kûy-i harâbât içre derd[676]-âşâm olup
   Sırr-ı ‘ışḳı fâş iden ḳallaşdur göñlüm gözüm

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Haber-i la‘lüñi dir ġoncaya âheste nesîm
   Beñzer ol hastaya kim eyleye cânın teslîm
2. Bilmezin naḳş u ḫaṭṭı sûrete nâzır degülin
   Severin cân u göñülden seni Allâhü ‘alem[677]
3. Gerçi kim ḫaṭṭtuñ olur hâdîse-i ‘ışḳa sebeb
   Öldürür ‘âşıḳı hüsnüñde olan ân-ı kadîm
4. Tek beni mürdelerüñ defterine kayd eyle
   Darb-ı şemşîr-i müjeñ cismümi ḳılsun taksîm
5. İstedüm şerbet-i la‘lin didi **Nev‘î**’ye o yâr
   Nâfi‘ olmaz maraz-ı ‘ışḳa müdâvâ-yı Ḥaḳîm

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Dökse yaş erbâb-ı mihnet çeşm-i pür-ḫûn-âbdan
   Yeg düşer biñ katrası biñ gevher-i nâ-yâbdan
2. Lem‘a-i peymâneden ‘ışḳ ehli cismin çâk ider
   Sanasın gül açılur hûrşîd-i ‘âlem-tâbdan
3. Hamdüli’llah ġam degül zâhid tehî-dest oldugum
   Toludur peymâne-i çeşmüm şarâb-ı nâbdan
4. Câmuñuñ her katrası sâkî şerâr-ı sûz-bahş
   Bunca âteşler nedür bir lâle-i sîrâbdan
5. Meskenüñ geh ḫânkâh olsun gehî deyr-i mugân
   Sâ’il-i kurb-ı Hudâ ol **Nev‘î**yâ her bâbdan

[676] derd: dürd, D.
[677] ‘alem: ‘alîm, D.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kesb idüp nûr-ı basar mihr-i ruḫ yârda[678] ben
   Yâr şeklin görürin sûret-i agyârda ben
2. Saña zâhid vireyin ‘âlem-i bâlâ haberin
   Bir gazel söyleyeyin vasf-ı kad-i yârda ben
3. Nârdan kurtarımaz tâc ü ‘asâ sûfî seni
   Gördürün tâc ü ‘asâ şeklini dînârda ben
4. Ser-i zülfüñ salınur nâz ile yanuñca didüm
   Didi kim basdum anı şîve-i reftârda ben
5. Kendüsen yâre müşâbih göreyi ey **Nev‘î**[679]
   Sanı[680] görmeyeyin yazılu dîvârda ben

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Safâmuz var ruḫuñda zülf-i ‘anber-fâm seyrinden
   Bahâr oldukda hazz eyler kişi ahşam seyrinden
2. Niçün bâridlik eyler sîneye gelmezsin ey meh-rû
   Şitâ vakti güzeller seyr[681] ider hammâm seyrinden
3. Temâşâ-yı ruḫuñ virmez kanâ‘at öpmesek la‘lüñ
   Ne hazz olur yasag iken meye bayram [seyrinden]
4. Kişi tevbe sımak sâgar sımakdan müşḳıl olmaya
   Ko seyr ile sülûki ḳalma sûfî seyrinden
5. Soyunmış **Nev‘î**yâ ol mâh hammâm içre seyr eyler
   Temâşâ eylesün hazz eyleyen endâm seyrinden

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Geyüp ol şûh-ı siyeh-çerde kabâ-yı gülgûn
   Eyledi nâzla gözümüz demini ġarḳa-i ḫûn
2. Hâlet-i ‘ışḳuñ añup aglasa hem-demlik ider

[678] mihr-i ruḫ yârda: tal’at-i dîdârda, D.
[679] Kendüsen yâre müşâbih göreyi ey Nev‘î: Seni Nev’îbüt-i tersâya müşâbih diyeli, D.
[680] Anı hîç: Sanı, D.
[681] Seyr: hazz, D.

Yaşumı kendüye akıtsa ‘aceb mi Ceyḫûn

3. Ṣanma hınnâ idi pâyinde seg-i Leylâ’nuñ
   Çeşm-i pür-ḫûnına sürmişdi öperken Mecnûn
4. Soñ nefes baña bulunmazsa eger mâtem ider
   Dûddan kara sarınsun başına nâr-ı derûn
5. Rûzgâruñ işi hep ‘aksinedür ey **Nev‘î**
   Mâ’il olsa n’ola agyâra o naḫl-i mevzun

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Agarup göz merdûmi[682] bî-nûr olupdur giryeden
   Ṣanasın bir mürdedür cismine ṣarılmış kefen
2. Kanda görsün cân-ı teşne ḳaṭra-i peykânuñı
   Ey ḳaşı yâ her biri artar mı zaḫm-ı sîneden
3. Dest-res bulmaz kişi hergiz o çâh-ı ġabġaba
   Ḳâmetin derd ile pertâb itse mânend-i resen
4. Ey niçe Leylâ’yı meftûn eyleyüp zülfüñ senüñ
   Niçe Yûsuflar esîr itmişdür ol çâh-ı zeḳan
5. Ziver-i tâc-ı ser-i ḫâḳân olursa **Nev‘î**yâ
   Dürr-i dendân ile çıḳmaz başa lûlû-yi ‘Aden

(57)

56b

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Yaşumuz gerçi olur cür‘a-ṣıfat ḫâḳ bizüm
   Sâġar-ı mihrümüze teşnedür eflâk bizüm
2. Gerdiş-i devr ile biz sanına[683] küdûret buluruz
   Oldı peymâne gibi meşrebümüz pâk bizüm
3. Cûy-veş ṣâf-dilüz yalımumuz alçaḳdur
   N’ola alsa yaḳamuz her ḫâṣ ü ḫâşâk [bizüm]
4. Ne idi olmaġa deryâ-dil olup ehl-i sükûn
   Rûrzgâr eylemese sînemüzi çâk [bizüm]
5. ‘ışḳ ile mes’ele-âmûz-ı ciḫânuz **Nev‘î**

[682] göz merdûmi: gözüm demi, D.
[683] sanına: sanma, D.

Ne bilür müşkilümüz müftî-i derrâk bizüm

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Yaraşur saña olsañ günde yüz bin 'âşıḳa hem-dem
   Şeh-i milk-i melâḫaṭṭsin ḳuluñdur cümleten 'âlem
2. Seni bûs u kinâr itmekde bilmez n'eylesün 'âşıḳ
   Miyânuñ 'uḳde-i müşḳıl deḫânuñ nükte-i mübhem
3. O zülf ü ol ḳad ü ol fem gibi naḳḳaş naḳş itmez
   Yazarsa sen perî şeklinde yüz biñ ṣûret-i âdem
4. Kaşuñ çîn eyleme câm-ı gurûrı nûş idüp çün kim
   Ne bâḳî bezm-i Fagfûrî ne sâbit bârgâh-ı Cem
5. Züleyhâ-veş libâs-ı 'işmetüñ çâk eyle kim irmez
   Maḥabbet Yûsuf'ınuñ dâmenine dest-i nâ-mahrem
6. Yeter şâhid sözüm bikr oldugına sûz-ı cân-baḫşum
   Çün olmaz **Nev'î**yâ 'Îsî'den özge şâhid-i Meryem

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Sâf-dil hâlis-derûnam gerçi yoḳdur 'illetüm
   Zer gibi ḥâḳ olmayınca yâr bilmez kıymetüm
2. Bulmışam derd-i ser-i sevdâ-yı devletden ḫalâṣ
   Penbe-i dâġ olalı başumda tâc-ı devletlüm
3. Kıssa-i Ferhâd u Mecnûn'ı n'idersin gör beni
   Kim yazılmaz zaḥmetüm taḳrîr olunmaz miḥnetüm
4. Derd-i 'ışḳ ile teni zerd itdi cân virdi diyü
   Âb-ı zerle naḳş ide taṣvîr idenler ṣûretüm
5. Pâre pâre ḳılsa cismüm ġam degül şemşîr-i 'ışḳ
   Böyle olmış **Nev'î**yâ rûz-ı ezelden ḳısmetüm

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Hem-demüñ hâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm

Bülbülüñ zâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm [684]

2. Dilde nâr-ı ġam başumda bâr-ı miḥnet pâ şikest
   Sine efgâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm
3. Hâb-ı istignâda bî-pervâ yatup sen her gice
   Dîde bîdâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm
4. Gılzet eyler bûse içün asılup dil zülfüñe
   Boynuña bâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm
5. Cânı tenden cevr ile ayır revân olsun saña
   Bîm-i aġyâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm
6. Öldürüp **Nev'î**'yi gel tîmârla şimden girü
   Böyle bimâr olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Dükendi naḳd-i eşküm gözlerüm aġardı pîr oldum
   Çüvânum baña raḥm itmez mi pir oldum faḳîr oldum
2. Der-i ḫum-ḫâne-veş evvel leked-kûb-i zamân idüm
   Ḫarâbât içre âḫır ḫusrev-i ṣâhib-serîr [oldum]
3. Elin almış niçe düşkünlerüñ diyü zamân ile
   Gice düşmiş bulup pîr-i mugânı dest-gîr [oldum]
4. Baña âzâdlıḳ bî-ḳaydlıḳ bir ḳayd olur gördüm
   Varup bir nev-cüvâna iḫtiyârumla esîr [oldum]
5. Gazel ṭarzında ey **Nev'î** ṭutup mümtâzlıḳ semtin
   Kelâmum gibi mislüm dinmek olmaz lâ-naẓîr [oldum]

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Sararmış beñzümi zülfüñ ucından ḥâḳ-i râh itsem
   O müşgîn dâme eşküm dâne rûyum berg-i kâh itsem
2. Çemende pâ-bürehne gezseñ öpsem ben kef-i pâyüñ
   Tenüm bir sihr bilsem zîr-i pâyüñde giyâh itsem
3. O demler gelse kim ḳılsañ beni ey rahmı yoḳ kurban
   Yüzüme sen ayak bassañ ruḫuña ben nigâh [itsem]

[684] Manzumda altı beyitin her son beyitinde şu cümle tekrar edilmiştir: "olmasun luṭf eyle sulṭânum benüm"

4. Ġam-ı ‘ışḳuñla dünyâdan ta‘alluk sûretin bozsam
   Bu deyrüñ safhasın hep dûd-ı âhumla siyâh itsem
5. Duḫânından döker bârân yirine göz yaşın encüm
   Derûn-ı sîneden **Nev‘î** kaçan sûz ile âh itsem

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Her naẓarsuz nâ-kesüñ ey meh gezersin ḫânesin
   Rûşen itmezsin basîret ehlinüñ kâşânesin
2. Bezm-i ġamda eyledi evvel kadeh Mecnûn’ı mest
   Biz anuñ döne döne nûş eyledük peymânesin
3. Biz şu engûruñ şarâbın nûş idüp mest olmışuz
   Kim anuñ tesbîh ider gökde melekler dânesin
4. Pây-i mürgâna başı üstinde cây eylerdi Kays
   Var-ise miskîn hayâl eylerdi Leylî şânesin
5. Nazm-ı **Nev‘î** jâle-veş gevherler assun gûşuña
   Ey gül-i ra‘nâ işitme illerüñ efsânesin

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Aldandı ‘ayş u ‘işret içün ḫâne bekleyen
   ‘Âlemde toydı gûşe-i meyḫâne bekleyen
2. Mey ḥâletin bilür yine ḳallaş-ı meykede
   Ẕevḳ eylemez bu lezzeti kâşâne bekleyen
3. Her bir muḳîm-i meykede nûş itdi ṣanma câm
   Hep gence vâṣıl oldı mı vîrâne [bekleyen]
4. Geçdük ḥicâb-ı deyr ü salîbüñ verâsına
   Bulmaz bu denlü dâ’ire bütḫâne bekleyen
5. Peymâne-i maḥabbeti nûş itdi **Nev‘î**yâ
   Bu bezm içinde yirini merdâne bekleyen

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ey leb-i dilber gibi yoḳdan beni var eyleyen

Haṭṭ-ı la‘linden dil-i dânâyı esrâr[685] eyleyen

2. Ey sehî-ḳâmetleri hûb u ser-efrâz eyleyüp
   Râst-rev ‘âşıḳları ḫôr u dil-efgâr [eyleyen]
3. Ġonca-veş yâri ḳoyup ḳat ḳat ḥicâb-ı nâzda
   ‘Âşıḳı ‘uryân idüp ser-mest ü bî-‘âr [eyleyen]
4. Zâhidi sengîn idüp ‘uşşâḳı ser-gerdân iden
   Yirleri sâkin gögi ṣun‘ ile devvâr eyleyen
5. Her vefâsuz dil-rübâyı maḥrem-i aġyâr idüp
   Her belâlu ‘âşıḳı maḥrûm-ı dîdâr eyleyen
6. Geh cemâl ü geh celâlinden tecellâ eyleyüp
   Yûṣuf’ı sâdân idüp Ya‘ḳûb’ı ġam-ḫâr [eyleyen]
7. **Nev‘î**’yi âzâd ḳıl ‘izzüñ celâlüñ ḥaḳḳı-çün
   Ey ‘alâyıḳ bendine ḫalḳı giriftâr eyleyen

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḳalbini ṣâf eyleyen câm-ı safâyı n’eylesün
   ‘Işḳ ile dem-sâz olan sâz u nevâyı [n’eylesün]
2. Bûriyâ-yı faḳr ile besdür sifâl-i kûy-i yâr
   Maḥrem-i bezm-i fenâ tâc u ḳabâyı [n’eylesün]
3. Sâlik-i ‘ârif vücûdın kendüye yâr eylemez
   Ġarḳa-i emvâc-ı ḥayret âşinâyı [n’eylesün]
4. Sabr idermiş yadlar ṭa‘nına ‘âşıḳ dutalum
   Âşinâlardan gelen seng-i cefâyı [n’eylesün]
5. Âteş-i naẓmın yaḳup **Nev‘î** çıḳardı göklere
   Ol şeh-i ‘âlî-naẓar görmez gedâyı n’eylesün

57a

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Beni güldürmedi hergiz gülüp şâd olmasun göñlüm
   Harâb itdi beni ‘âlemde âbâd olmasun [göñlüm]
2. Giriftâr itdi cânum bend-i ‘ışḳa göreyin yâ Rab
   Kul olsun bir boyı âzâda âzâd [olmasun göñlüm]

[685] Esrâr: isrâr, D.

3. O mâhuñ cevrine soñra tahammül ḳılmaya şâyed
   Cefâ ḳıl ey felek gel luṭfa mu‘tâd [olmasun göñlüm]
4. Bu deñlü cevrine devr-i zamânuñ taglar döymez
   Derûn-ı sînede tek seng ü pûlâd [olmasun göñlüm]
5. Nesîm-i kûy-i Leylâ’dan hayât-ı câvidân bulmış
   Görüñ şol derd esîri Kays nâ-şâd [olmasun göñlüm]
6. Hevâya yilter ol kaddi sanevber **Nev‘î**yâ anı
   Sakın bu cism-i ḥâḳi gibi ber-bâd olmasun [göñlüm]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Fî Harfül Vâv

1. Bûy-i bahâr u zülf-i nigâr u kenâr-ı cû
   Sâkî-i gül-ruḫ ile husûsâ ola sebû
2. Ol serv-kadsüz eylemeyem bâġda karâr
   Zencîr-i sîm ile beni baglarsa âb-ı cû
3. Arturdı eşk-i çeşmümi seyr-i cemâl-i yâr
   Evvel bahâra karşu idermiş sular gulû
4. Var imiş ol perî ile gizlü mu’âmeleñ
   Sûfî zamîrüñ añladılar hûy-u-hâyı ko
5. Biribirine zamm olunup **Nev‘î**yâ ḫaṭṭı
   Kesr itdi milket-i dili san leşker-i ‘adû

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Şeb-i târ itdi rûz-ı bahtumı âh ol siyâh ebrû
   Perîşân itdi hâlüm geh belâ-yı çeşm ü gâh ebrû
2. Meh-i nev şeklidür gûyâ kararmış dûd-ı âhumdan
   Yâhud çekmiş berât-ı hüsnüñe tugrâ-yı şâh ebrû
3. Didüm beñzer Elif’le Hâ’ya ol çeşm ile ol bînî
   İşidüp ‘âşıḳ-ı zâruñ birisi didi âh ebrû
4. Kabûl olmaz namâzum ḳalbüme hergi safâ gelmez
   Cemalüñ ka‘besinde olmaya çün secde-gâh ebrû
5. ‘Aceb mi saña da‘vâ-yı mahabbet eylese **Nev‘î**
   Güzellik hüsnüñe sâbit ḫaṭṭuñ huccet güvâh ebrû

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Hâ

1. ‘İd-i vasluñı senüñ yıllar olur görmezüz âh
   Bârî şol iki hilâlüñ görelüm mâh-be-mâh
2. Yiyeli sengini ol lehleri şeftâlûnuñ
   Bitdi şâh-ı bedenümde niçe âlû-yı siyâh
3. Ġam-ı zülfüñle sefer ‘âşıḳa âsân görünür
   Nev-cüvân olsa kişi virmez elem şiddet-i râh
4. Gördi kim za‘f ile inceldi götürmez bedeni
   Rişte-i cânı büküp bâr-ı ġamuñ ḳıldı dü-tâh
5. Ḥâḳ-i **Nev‘î**’ye eger yâr kadem-rence ḳıla
   Haşre dek basdugı yirlerde bite mühr-i giyâh

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Zehr-i ġam yutsañ mey iç bir mutrib-i kavvâl ile
   Yohsa def‘ olmaz yiseñ tiryâkı biñ miskâl ile
2. Şöyle nâ-yâb ideyin ḥâḳ-i rehinde cismümi
   Bulmayalar müdde‘iler arayup remmâl ile
3. Nukl-i la‘l-i yâre agyarı mahal görmeñ diyü
   Sâgara söyler surâhîler lisân-ı hâl ile
4. Ġoncalar kat kat libâs-ı al ile nâz itmede
   N’eylesün bî-çâre bülbül bir dil-i meyyâl ile
5. Kendüden varlık hicâbın ref‘ idendür ehl-i hâl
   ‘ışḳ ne zer-beft ile olur ne köhne şâl ile
6. Kendü aslın bilmede nâfi‘ degül ‘ilm-i usûl
   Hall olur ṣanma bu müşḳıl hâl ü istikbâl ile
7. Şâh-ı kadrüñ **Nev‘î**yâ şöyle ser-efrâz eyle kim
   Aña seng irgürmeye her sifle kîl ü kâl ile

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kimisi ġamdan ider hazzı kimi şâdîden
   Zevk alur ehl-i cünün her biri bir vâdîden

2. Muhkem olmakda daḫı şimdi binâsı ‘ışḳuñ
   Bir nişân ḳalmadı ma‘mûre-i Şeddâdî’den
3. Zâhida sen n’ola nergis gibi bîdâr olsañ
   Umaruz biz de ‘inâyet naẓarın Hâdî’den
4. Şâm-ı hecrinde baña hôşdur o gül-pîrehenüñ
   Bir fenâ şâlı niçe atlas u bagdâdîden
5. **Nev‘î**yâ havf u recâ kaydına düşdi zâhid
   Geçdiler ehl-i fenâ gussa ile şâdîden

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ġayret-i ‘ar ‘ar u tûbâsın sen
   Fitne-i ‘âlem-i bâlâsın sen
2. Dem-i cân-bahş ile gelseñ çemene
   Gökler üstinde Mesîhâ’sın sen
3. Dîde-i ehl-i basarda merdüm
   Dil-i ‘ârifde süveydâsın sen
4. Dâ’ir oldukça felekler var ol
   Misli yoḳ bir meh-i zîbâsın sen
5. Zülfüñ arala ruḫuñ seyr idelüm
   Hüsn ile mâh-ı şeb-ârâsın sen
6. Mâhdan mâhîye hükmüñ cârî
   Hey ne ebrûları tugrâsın sen
7. ‘Ayb-cûlar keder isnâd idemez
   Nev‘îyâ bahr-i musaffâsın sen

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Eylemeñ seng-i mezârı başuma bâr-ı girân
   ‘âşıḳa küşte-i yâr oldugı yetmez mi nişân
2. Baturur çarḫ-ı sipihri sakın ey mâh sakın
   Vâdî-i ġamda yaşum seyli yiter oldı revân
3. Magz-ı bâdâmı gıdâ eyledi mürg-ı câna
   Kafes-i sînede peykânlaruñ ey kaşı kemân
4. Tıfl olan olur imiş tîr ü kemâna mâ’il

Dil müjeñle kaşuñı gördügi dem sevdi hemân

5. **Nev‘î**yâ defter ü tûmâr-ı mahabbet dürile
   Çün idem cism-i kefen-pûşumı ḥâḳ içre niḫân

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Tek göñül mahzen-i gencîne-i ‘irfân olsun
   Tutalum kasr-ı cinân ise de vîrân olsun
2. Yidügüm ḫûn-ı ġamuñ bilmez isem ‘ışḳuñda
   Gözüme tursun efendi göreyin kan [olsun]
3. Öleyin ta‘me[686] ola itlerüñe cism-i nizâr
   Tek hemân bâ‘is-i hâm‘iyyet[687]-i yârân olsun
4. Görelüm dil kime mâ’il olur mîzâna
   Gel sen ol iki gözüm Yûsuf-ı Ken‘ân [olsun]
5. Bag-ı hüsn içre sen ey kebk-i melâḫaṭṭ gül açıl
   Yaraşur **Nev‘î**’ye bülbül gibi nâlân olsun

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Âb-ı hayât’a bâde özin nisbet itmesün
   İller içinde kendüyi bî-hürmet itmesün
2. İtmiş nigâra savma‘ada sûfî ‘arz-ı hâl
   Zinhâr havf idüñ hele bir hâlet itmesün
3. Sâfî şarâbı agırı altuna aluruz
   Yoḳ diyü mey-fürûş diñüz ‘illet itmesün
4. Âlûde itdi öpmek ile lâ‘l-i dilberi
   Sâkî şarâb-ı nâb iñen gılzet [itmesün]
5. **Nev‘î** ġam ile vâdî-i Mecnûn tutup durur
   Diñ ol gazâl-i Çîn’e bize vahşet itmesün

[686] ta‘me: tu‘me, D.
[687] hâm‘iyyet: cem‘iyyet, D.

(58)

57b

[Ġazel]

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ûlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Nûn

1. Şikâf oldı tenim tîg-ı cefâdan
   Koyup cânum beni çıkdı aradan
2. Koluñ oldukça[688] agyâra hamâ’il
   Unutma ben kuluñ şâhum du’âdan
3. Dilâ el virmedi dâmân-ı vuslat
   Ne assı el ucıyla merhabâdan
4. Kitâb-ı ‘ışḳı fehm itmez muganni
   Def ü ney gerçi söylerler hevâdan
5. Bu şi‘rüm sâde-rû bir hûba beñzer
   Libâsı **Nev‘î**yâ rengîn edâdan

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Pâ-mâlüñ oldum itme hazer ben gubârdan
   Bir gün gelür yoluña sakın rûzgârdan
2. El virdügine kimseye aldanma rûzgâr
   Bakdurdı çünki serv-i revânı kenârdan
3. Ben ḥâḳ-i râh-ı mihnete sînemde na‘l ü dâg
   Ḳaldı nişâne her biri bir şeh-süvârdan
4. Çak itmege libâs-ı teni şimdi kasdumuz
   Fikr it ne ḳaldı cübbe-i nâmûs u ‘ârdan
5. Erbâb-ı sûza irişe çok hıssa **Nev‘î**yâ
   Taksîm olunsa bu gazel-i âbdârdan

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ruḫlaruñ âl eyleyüp gül-berg-i handânum Hasan
   Ḫaṭṭ-ı la‘lüñ gâret-i cân itdi sulṭânum Hasan
2. Ser-nigûn bir câm iken hikmet nedür kim ol zekân

[688] oldukça: kıldıkça, D.

‘Âlemi mest eyler ey âşûb-ı devrânum Hasan

3. Rûzgâr ile yoluñ düşmez mi ben ḥâḳ üstine
   Salınup bassañ kadem serv-i hırâmânum Hasan
4. Âteşîn ruḫsâr u la‘l-i âbdâr ile bugün
   Luṭf u ân ıssı melâḫaṭṭ kânı cânânum Hasan
5. Zülf ü ruḫsâruñ görelden **Nev‘î**-i âşüfte-hâl
   Bende-i Âl-i ‘abâ’dur şâh-ı hûbânum Hasan

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Bülbüllere nâz it açılup söylemege sen
   Ey ġonca alayın haberüñ bâd-ı seherden
2. Tıfl-ı dil-i âvârenüñ oldı başı taşra
   Ten ḫânesine tîr-i müjeñ açalı revzen
3. Ey şem-‘-i şeb-ârâ gözüñ aydın yine ḳalduk
   Tenhâ şeb-i fürkatde hemân bir sen ü bir ben
4. Vâdileri toldurmış idi eşk-i revânı
   Ferhâd nice eylemesün tagları mesken
5. Müjgânı ġamın nice çeke ḫâṭır-ı **Nev‘î**
   Pürdür ġam ile şöyle ki sıgmaz ser-i sûzen

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ko beni gevher-i eşküm gibi pâ-mâl olayın
   Tek senüñ ‘ışḳuñ ile muntazımü’l-hâl olayın
2. Kişi esrâr-ı ġamı ‘akl ile fehm itmez imiş
   Bıragup câme-i nâmûsumı abdâl olayın
3. Turayın serv gibi râh-ı hevâda sâbit
   Su gibi naḫl-i dil-ârâlara meyyâl [olayın]
4. Câme-i cismi satan alur imiş cân nakdin
   Gireyin ben de fenâ şehrine dellâl [olayın]
5. Ehl-i halüñ varayın meclisine cân eridüp
   Nev‘îyâ âteş-i ‘ışḳ ile yanup kâl [olayın]

[Ġazel]

Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ve leh-û

1. ‘Âlemi kabz u bast ider şâh-ı felek-cenâbsın
   Hüsn ile sen zamânede pençe-i âfitâbsın
2. Dîdede âb u tünd gül[689] ta‘n taşına yoḳ şümâr
   Daḫı bilmedüñ[690] göñül niçeye dek harâbsın
3. Gel berü tîg-ı kahr ile çâk ideyin beden seni
   Çünki şühûd nûrına hâ’il olur hicâbsın
4. Yârüñ işigine varan hep saña mübtelâ olur
   Sen bize gökden ey a‘dû nâz olur[691] ‘azâbsın
5. Her varakuñda Nev‘îyâ bir niçe dürlü feth-i bâb
   İlde vü dilde söylenür nutk ile bir kitâbsın[692]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Serv-veş pâ-der-gil oldı evc-i rif‘at gözleyen
   Buldı tûbâ gibi rif‘at ḥâḳ-i zillet gözleyen
2. Cevher-i nâ-yâbı görsün ḥâḳ-i râh-ı yârda
   Gelsün ol ‘âlemde iksîr-i sa‘âdet [gözleyen]
3. Ġarḳ olursa dönmezin girdâb-ı ġamda fülk-i ten
   Bahra olmaz âşîna sûy-i selâmet [gözleyen]
4. Her habâbı baş açuk meydâna girmiş raks ider
   Gözlemez bî-hûde câm-ı meyde hâlet [gözleyen]
5. Kef geçerse fakr ile her nâ-kese açmaz kefin
   Nev‘îyâ kâf-ı kanâ‘atde ferâgat gözleyen

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Vuslat demi ne bûse ne hôd sîne bilürsin
   Ammâ dil ü cân almada bilmem ne bilürsin
2. Yoḳdur haberüñ mes’ele-i mihr ü vefâdan

[689] Tünd gül ta’n: tende gil ta’ne, D.
[690] Bilmedüñ: yapılmadun, D.
[691] gökden ey a‘dû nâz olur: benzer ey a’du gökden iner, D.
[692] Manzumun son iki beyiti 57b kısmında yoktur. Son iki beyiti mecmuanın 65a kısmında yazmaktadır. Son iki beyit 65a kısmından alınmıştır.

Sâ’illere ancak gazab u kîne bilürsin

3. Zevk itdüñ ise neş’esini câm-ı Elest’üñ
   Ben mestiñi de ‘âşıḳ-ı dîrîne bilürsin
4. Ger kesb-i safâ eyler iseñ ehl-i naẓardan
   Ḥaḳ sûretine vechüñi âyîne bilürsin
5. Luṭf ile rakîbi yanuña turmaz okursın
   Kahr eylemegi **Nev‘î**-i miskîne bilürsin

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Yeter itdüñ şikâyeti gülden
   Varak-ı dîger ey hezâr-ı çemen
2. Yaşumuñ dökdi ḥâḳe elmâsın
   Bir lebi la‘l-i nâb u sîb-zekân
3. Zevrak-ı bahr-i luṭf olur kaşı
   Geyse ol mâh kırmızı yelken
4. Kaçmayam saña ram olam dirseñ
   Kaçan olur bu ey gazâl kaçan
5. Sînemi deldi darb-ı seng-i cefâ
   Batdı bahr-ı ġama sefîne-i ten
6. Cân-ı **Nev‘î**’ye tîrüñ işledügin
   Kimse bilmez bilür efendi çeken

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Ne hâl-i dil-i ‘âşıḳ-ı ġam-hârı bilürsin
   Ne kadr-i dür-i dîde-i ḫûn-bârı bilürsin
2. Ġam-ḫânemüzüñ yolını bilmez geçinürsin
   Yollarda hemân şîve-i reftârı [bilürsin]
3. Cânâ bu derûnumda yanan nârı göreydüñ
   Zâhirde olan nâle ile zârı [bilürsin]
4. Gördükçe beni bilmeseñ ey dôst ‘aceb mi
   Ne sûrete koyduñ ten-i bîmârı [bilürsin]
5. **Nev‘î** katı tolaşma o mâhuñ ser-i kûyin
   Vallâhi sakın çarḫ-ı sitem-gârı [bilürsin]

58a

[Taḫmîs]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1.

1. Ne mümkin oldı ġam-ı fürkatüñle ülfet idem
2. Ne çâre var talebüñden senüñ ferâgat [idem]
3. Ne kâdirem ser-i kûyuñ varup ziyâret [idem]
4. Ne fursat oldı saña hâlümi hikâyet [idem]
5. Ne vüs'at oldı ki hicrân ġamın rivâyet idem

2.

1. Hemîşe olmada mümted zamân-ı gussa vü ġam
2. Hemîşe derd ü elem bî-şümâr u râḫatṭ kem
3. Ne bir karîn-i muvâfık var olmaga hem-dem
4. Ne bir şehenşeh-i 'âdil bulundı kim varanı
5. Bu zulmı 'âdet iden şâhdan şikâyet idem

3.

1. Ne bâd-ı âh ile ol servi eyledük meyyâl
2. Ne eyledi eser ol mû-miyâna kîl-ile kâl
3. Salâh-ı kâr ise şimden girü hayâl-i muhâl
4. Ne 'arz-ı hâle meded var ne dilde sabra mecâl
5. Ne çâre n'eyleyeyin bilmezin ne hâlet idem

4.

1. Murâd-ı dilber içün nâ-murâd olup dâ'im
2. Göñül vilâyetine 'ışḳı eyledüm ḥâḳim
3. Bu kâra sanem ben ey müdde'î olam nâdim
4. Murâdı çün beni güldürmemekdür ol zâlim
5. Revâ budur ki hemân aglamagı 'âdet idem

5.

1. Yanuñdan eyleyüp agyâr ben gedâyı ġarîb
2. Düşürdi râh-ı beyâbân-ı hecre bî-takrîb
3. Ne çâre çünki degülmiş visâlüñ aña nasîb
4. Kapuñda ölmege **Nev'î'**ye mâni' oldı rakîb
5. O seg komadı ki bir lahza istirâḫatṭ idem

[Tesdîs]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Bes degül miydi dil ü câna belâ-yı dest-i teng
   Gör belâyı oldı ser-ber bir tarafdan pây-i leng
2. Bir yañadan câna mihnet ‘âdet-i nâmûs u neng
   Bir cihetden câh içün cühhâl ile âşûb u ceng
3. Derd ü mihnet bir degül zecr ü belâ âhir degül
   Şâm-ı nekbet mest-rû ṣubḥ-ı sa‘âdet bî-direng

2.

4. Tâ ezel bir lâle-ruḫ ‘ışḳında rûyum zerd idi
   ‘Işḳ-ile ashâb-ı derd içinde adum ferd idi
5. Ten hôd evvelden ser-â-pâ mübtelâ-yı derd idi
   Sâbir-i fakr u gınâ mu‘tâd-ı germ ü serd [idi]
6. Derd-i ser yetmez midi bârî ne zahmet derd-i pây [idi]
   Öldürürdi darb-ı çûp âhır ne lâzım darb-ı seng

3.

7. Eynime derd olup zâhir ‘aceb mi çıksa baş
   Devr idimez câm ile niçe ayaklar oldı baş
8. Ḳılmadum seyrümde sür‘at itmege kesb-i ma‘âş
   Bilmezem cürmüm nedür kim pâyüme dokundı taş
9. Derd-i pây ü ârzû-yı pâye vü ümmîd-i câh
   Çarḫ-ı nâ-hemvâr ise yek-sûret ü heftâd-reng

4.

10. Her kaçan kim bulmayup bir ehl-i dil dil-hâhını
    Serv-i dil-cû resmine koysa duḫân-ı âhını
11. Nâzır olmazlar eger bir görmeyüp Allâh’ını
    Seyl-i eşkinden dutar hâr ile hasler râhını
12. Gûy-i ser-gerdân gibi üftâde vü bi-pâ vü ser
    Günc-i ġamda bî-kes ü tenhâ ḳalur hayrân u deng

5.

13. Ayaġum düz basmayup hergiz bu rûy-i ḥâḳde
    Kevkebüm kej-revlik eyler gerdiş-i eflâkde
14. Derd ü ġam bulur terakkî ḫâṭır-ı ġamnâkde
    Ben bunu gördüm hele âyîne-i idrâkde

15. Yüregi yagın yiyüp eyler tenezzül şem‘-i bezm
Serv bâlâlanmada bâd-ı havâdan şûh u şeng

6.

16. Ey felek sîr olmadan devrüñde çün kim ni‘mete
İmtilâsuz derd-i pây olmak muhâlif hikmete
17. **Nev‘î**yâ tus olmayup bir merd-i sâhib-himmete
Mahrem olduk muttasıl erbab-ı buhl ü hissete
18. Ayaġa urdı benüm kadrüm metâ‘ın rûzgâr
Başa irgürdi işin her nâ-kes-i bî-nâm ü neng

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Ne fikr ü hûşı var ayık ne ‘aklı yoḳ mestem
Ne sıhḥatṭ üzre yürür sag u ne yatur bîmâr [693]
2. Yog ol hevâ[694] ile bir vech ile münâsebetüm
Ne baña dôst u ne düşmen ne mütte‘îl u ne yâr[695]
3. Ne göz ucıyla selâm ü ne hışm ile düşnâm
Ne ḫaṭṭt-ı bûs u kinâr u ne sohbet-i dîdâr
4. Firâk **Nev‘î**’yi şol resme telh-kâm itdi
Ciḫânda lezzet-i ‘ışḳa idem key inkâr

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Baña ‘ayn-ı sa‘âdet göz ucıyla bir selâmuñdur
Bütün dünyâca ‘izzet yarım agız bir kelâmuñdur
2. Dem-i ‘İsi ki dirler mürdeyi ihyâ ider cânâ
Senüñ ‘ışḳ ehline gönderdügüñ şîrîn peyâmuñdur
3. Ayaġuñ basdugı yollarda tâ kim kevkeb-i rahşân
İki gözüm yumulmaz rûz u şeb kasruñda câmuñdur
4. Ele alup anı bir kez nevâziş itseñ olmaz mı
Kebûter gibi göñlüm niçe demdür sayd-ı dâmuñdur
5. Sorarsañ kim durur **Nev‘î** diyüp keyfiyyet-i hâlin
Kapuñda hidmete bel baglamış kemter gulâmuñdur

---

693 Divanda bu beyitten önce şu iki beyit vardır: “Ne râh-ı ‘ışka nihâyet ne bahr-i şevke kenâr / Ne tende tâb ile kuvvet ne cânda sabr u karâr / Ne rûz-ı fürkate âhır ne şâm-ı hecre seher / Ne gözde hâb u ne hôd başda devlet-i bîdâr”

694 Heyâ: nigâr, D.

695 mütte‘îl u ne yâr: yâr u ne agyâr, D.

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Şu bülbül kim çemende hâr-ı mihnet âşiyânıdur
   Benüm gibi belâ-keş bir garibüñ kuşça cânıdur
2. Güzeller sünbül-âsâ halka halka oldı sohbetin
   Güzellendi çemenler geşt-i gülzâruñ zamânıdur
3. Bahâruñ sû-be-sû her cûybârın şöyle bildüm kim
   Bu demden kâm alan yârâna 'ömr-i câvidânîdür
4. Riyâzet ehlidür ġonca idinmiş hârdan pister
   Mey içmez devr-i gülde sûfî-yi Sünbül Sinânîdür
5. Yolında ġarḳ-ı ḫûn olmış ya tur biñ küşte pâ-mâli
   Anuñçün basmagı **Nev'î** o mestüñ ergavânîdur

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Kaşuñla dil müje-i cân-sitâna meyl eyler
   Şu tıfla döndi ki tir ü kemâna meyl eyler
2. Safâ-yı mansıb-ı dünyâya ola mı kâni'
   Şu kim mekânı koyup lâ-mekâna meyl [eyler]
3. Karârı yoḳ nice şehbâzdur 'aceb göñlüm
   Ne bir şikâra ne bir âşiyâna meyl [eyler]
4. Gözüñ cefâda 'adû semtine olur nâzır
   Kaşuñ hele bu ten-i nâ-tüvâna meyl [eyler]
5. Naẓar ḳılur lebi vasfında şi'r-i **Nev'î**'ye
   Şu kim şarâb ile âb-ı revâna meyl eyler

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Kâmetin çeng itdi ġamdan 'âşıḳ-ı bî-çâreler
   Devr usûlin tutdılar cevr itmede meh-pâreler
2. Sâyesinden beñzer almışdur libâs-ı müste'âr
   Gice gördüm geymiş ol mâh-ı şeb-ârâ karalar
3. İl kuçup ol seng-dil mâh-ı siyeh-pûşum benüm
   Bu revâmıdır basam bagruma seng-i hâralar

4. Takyeci bir nev-cüvânuñ baş açık abdâlıyam
   Korkarın bir gün benüm cismüm libâsın pâreler
5. Ḫaṭṭt-ı la‘l-i yârda ser-geşte diller **Nev‘î**yâ
   San şeb-i ihyâda cem‘ olmış döner âvâreler

(59)

58b

[Taḫmîs][696]

[Tesdîs][697]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

1.

1. Bu ‘ışḳ-ı mecazuñ ġam-ı hicrânına la‘net
   Dünyâda vü ‘ukbâdaki hüsrânına la‘net
2. Erbâb-ı ġamuñ nâliş ü efgânına la‘net
   Dilberlerinüñ va‘de-i ihsânına la‘net
3. Yoḳ yirlere itdükleri peymânına la‘net
   Ol tâ’ifenüñ gerçek ü yalanına la‘net
4. Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net
   Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net[698]

2.

5. İl yâri çeker sîneye sen ‘âşıḳ-ı dîdâr
   Sen girye vü zâr eylemede senden o bîzâr
6. Sen ‘arz-ı niyâz itseñ ider nâzın o tekrâr
   Sen eyler iken çeşmüñi yolında güher-bâr
7. Sen olmış iken nakd-i vücûduñla harîdâr
   İl mâlik olur vaslına bî-dirhem ü dînâr
8. Bu san‘ati îcâd idenüñ cânına la‘net
   Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net

3.

9. İrmez ayaġın öpmege bir ‘âşıḳ-ı mahzûn
   Eller ser-i zülfin irişen ehrimen-i dûn
10. Sen eyle gerek nâleñi ney yaşuñı mey-gûn

---

[696] Bu manzum Farsça’dır. Manzumun fotoğrafı tezin sonuna koyulmuştur.

[697] Müstensih yanlış başlıklandırma yapmıştır. Müstensih manzuma tesdîs demiştir fakat manzumun nazım şekli müsemmendir.

[698] Bu manzum mütekerrir müsemmendir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net / Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net”

‘Uşşâka cefâ ġayra vefâ bunlara kânûn

11. Gel olma sakın âdem isen bunlara meftûn
    Mahremleri her mübtezel ü nâ-kes ü mel‘ûn
12. Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net
    Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net

4.

13. Ey dilbere ‘âşıḳ dirilen ebleh ü nâdân
    Öldürse revâdur seni tîg-ı ġam-ı hicrân
14. Sen tâlib ü râgıp aña senden o gürîzân
    Ol mest-i tegafül sen aña vâlih ü hayrân
15. İnsâf zehî cehl ü zehî nikbet ü hüsrân
    Hep oldı buña ragbet iden soñra peşîmân
16. Bu san‘ati îcâd idenüñ cânına la‘net
    Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net

5.

17. Yüz hayf bizüm çekdügümüz renc ü ‘anâya
    Hep sa‘y-i belîg itdügümüz gitdi hebâya
18. **Nev‘î**’den irişsün bu nasîḥatṭ zurefâya
    Dil virmeyeler her sanem-i mâh-likâya
19. Duş olmayalar gaflet ile tîg-ı belâya
    Âmin diyeler hâzır olanlar bu du‘âya
20. Başdan bunı îcâd idenüñ cânına la‘net
    Ecdâdına vü aslına erkânına la‘net

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Geldümse n’ola ben şu‘arâ devrine âhır
   ‘Âdet budur âhirde gelür bezme ekâbir
2. Sûfî zarar itmez saña etfâl ile sohbet
   Ġam çekme girür cennete erbâb-ı sagâ’ir
3. Ey meh n’ola şehbâz-sıfat tutsañ el üzre
   Şehrüñde bizüz şimdi gözi baglu müsâfir
4. Hiç n’eyleyeyin bu dil-i âvâreyi bilmem
   Ne vuslata kâdir saña ne fürkate sâbir
5. N’itsün ya güzel sevmeyüp Allah’ı severseñ

Nev‘î gibi bir rind husûsâ ola şâ‘ir

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Meded ey gönlümi sihr ile meftûn eyleyen dilber
   Alup’aklum beni ‘ışḳ ile mecnûn eyleyen dilber
2. İdüp izhâr-ı şefkat gösterüp meyl ü mahabbetler
   Görünmez derde ugradup gözüm ḫûn [eyleyen dilber]
3. Baña evvel seni luṭfumdan arturmam diyüp âhir
   Karâr u sabrum eksüp derdüm efzûn [eyleyen dilber]
4. Tutup cevr eylemekdedür[699] usûlin ‘âşıḳ-ı zâra
   Beni iñletmeyi ney kânûn eyleyen dilber
5. Gehî **Nev‘î**’ye rûyın ‘arz idüp geh sîne-i sâfın
   Benüm günden güne hâlüm diger-gûn eyleyen dilber

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Marîz-i ‘illet-i ‘ışḳuz ‘ilâcumuz yoḳdur
   ‘İlâc ü şerbet ile imtizâcumuz yoḳdur
2. Gubâr-ı kûy-i ‘adem pûşiş oldı cismümüze
   Libâs-ı fâhir ile başda tâcumuz yoḳdur
3. Ucuz bahâlu gerekdür metâ‘-ı dehr-i denî
   Bahâmuz agır anuñçün revâcumuz yoḳdur
4. Fürûg-ı mihr ile dil ḫânesi nice dolsun
   Şarâb ile tolu câm-ı zücâcumuz [yoḳdur]
5. O serv-kaddi koyup ġayra olmazuz mâ’il
   Göñülde sûfî bizüm i’vicâcumuz [yoḳdur]
6. Bilindi kullugumuz pâdişâhuz ey **Nev‘î**
   Esîrüñüz dirnege[700] ihtiyâcumuz yoḳdur

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Hayâl-i çeşm-i mahmûruñ dil-i efgâra düşmişdür

[699] Eylemekdedür: eylemekde devr, D.
[700] “Esîrüñüz dirnege” bu kısım mecmuada yoktur, divandan alınmıştır.

İki mestâne dilber gûşe-i hammâra düşmişdür

2. Çemende korkarın ‘uryân kuçarlar naḫl-i bâlâsın
   Dirîgâ ol elif-kâmet miyân-ı hâra [düşmişdür]
3. Libâs-ı cism-i sad-çâkim benüm bâzâr-ı dehr içre
   Satılmaz ‘aybı var zîrâ öñinde pâre [düşmişdür]
4. Anı bir lu‘b ile beñzer uçur yardan vâ‘iz
   Niçe demdür ki zâhid vâdî-i inkâra [düşmişdür]
5. Ser-i kûyuñda çok üftâdeler **Nev‘î** kuluñ ammâ
   ‘Aceb âvâre düşmişdür ‘aceb bî-çâre düşmişdür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḥâḳ içinde rûh-i pâki var ider Perverdigâr
   La‘l-i nâbuñdan gubâr-ı ḫaṭṭtuñ itmiş âşikâr
2. Mihr-i rûyuñ tâb-nâk olmış bulup hadd-i kemâl
   Ḫaṭṭ degüldür zâhir oldı bahr-i hüsnüñden buhâr
3. Mevc urup bahr-i ruḫuñ yir yir girihler bagladı
   Zevrak-ı hüsni sakın girdâba saldı rüzgâr
4. Ḫaṭṭ degül cânâ zücâc-ı ḫâṭır-ı ‘âşıḳ gibi
   Rûzgâr ile ruḫuñ mir’âtı bulmış inkisâr
5. Yâ meger deryâ-yı hüsn içre melâḫaṭṭ zevrakı
   Rûzgâr olmış muhâlif **Nev‘î**yâ bulmış kenâr

59a

[Tesdîs][701]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Kesb-i nûr-ı fazl-içün meh gibi bîdâr ol gerek
   Naksa bâ‘isdür kemâlüñ yoḳ yire çekme emek
2. Safha-i dilden ben itdüm ârzû resmini Ḥaḳ
   İstemem devlet medâr-ı zillet olma baña tek
3. Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek
   Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek[702]

[701] Müstensih yanlış başlıklandırma yapmıştır. Müstensih manzuma tesdîs demiştir fakat manzumun nazım şekli müseddesdir.

[702] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek / Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek”

2.

4. Her denînüñ kevkeb-i bahtın fürûzân eyleyüp
   Ehl-i kadrüñ rûz-ı vaslın şâm-ı hicrân [eyleyüp]
5. Mâh-rû dilberleri meyyâl-i nâdân eyleyüp
   Ehl-i dil ‘âşıḳları ser-geşte hayrân eyleyüp
6. Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek
   Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek

3.

7. Göñlümüñ hâlî degül hüzn ü elemden bir demi
   Raks idersin dâ’ima sende neşât u hurremî
8. Ol mehüñ her şeb olur bir nahs-i ekber mahremi
   Döndürürsin kendüñe hercâyılıkda ‘âlemi
9. Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek
   Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek

4.

10. Mekteb-i ‘ışḳa virüp dil tıflın irşâd [eyledüm]
    Mürg-veş başdan çevirdüm ‘aklı âzâd eyledüm
11. Telh u şîrînden geçen Husrevleri yâd [eyledüm]
    Kendümi ben pey-rev-i Mecnûn u Ferhâd [eyledüm]
12. Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek
    Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek

5.

13. Dâ’ireñ bildük çü bulduk nokta-i pergâruñı
    Anladuk cümle usûl ü san‘at-i edvâruñı
14. Müşteri yoḳ **Nev‘î**’ye ‘arz eyleme dîdâruñı
    Sat yörü ‘âşıḳlaruña şive-i reftârıñı
15. Ey murâdum ‘aksine devr eyleyen kej-rev felek
    Şimdi göñlüm nâ-murâd olmak diler n’itseñ gerek

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Halka-i zülfüñde dil pâ-beste-i sevdâ geçer
   Sagar-ı la‘lüñle cân mest-i mey-i hamra geçer
2. Şâhrâh-ı dilde gerd olsa hayâlüñ istemez
   Var-ise şâh-ı kaza-sür‘at kader-fermâ geçer

3. Râh-ı kûy-i yârdan gavga belürdi dün gice
   Didiler bir ‘âşıḳ-ı şûride vü şeydâ geçer
4. Dirhem-i eşküm yanuñda bir pula geçmez velî
   Niçe demdür dil saña aşüfte vü rüsva geçer
5. Geldügince bir dür-i pâkîze ‘arz eyler saña
   Ḫâṭır-ı **Nev‘î** daḫı pür-cûş bir deryâ geçer

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Gördüm kenâr-ı cûda seher ‘andelîb zâr
   Bir mu‘tedil havâda okur şi‘r-i âbdâr
2. Demlenmiş ol havâ ile oynar nihâl-i gül
   Uymış usûle naḳş-ı çemen savt-ı cûybâr
3. Mazmûn-ı şi‘ri cân ile gûş itdüm añladum
   Hep vasf-ı sadr-ı efdal-i a‘yân-ı rûzgâr
4. Ya‘nî edîb-i kâmil ü üstâd-ı müştemil
   Fazl u hüner ferâyidine bahr-i bî kenâr
5. Bir neş’edür cemâline nisbet safâ-yı ‘îyd
   Bir fasl olur fazîleti bâbında nevbahâr
6. Luṭfuñ nesîmidür olan ezhâra rûh-bahş
   Cûduñ sehâbıdur iden eşcârı jâle-bâr
7. Senden müfârık olmadı hasiyyet-i kerem
   Kûhsâr ile vakâr gibi bahr ile buhâr
8. Saña kerem kemîneye ġam lâzım oldugı
   Yirden gubar zâhir olur ebrden nisâr
9. Şol sınıfa kim şümûl ide ihsânuñ umarın
   Kim ola ferd-i kâmili **Nev‘î**-i dil-figâr
10. Olup bahâr u ‘îyd mübârek vücûduña
    Bulsun şeref vücûduñ ile ‘îyd ü nev-bahâr
11. İrsün bahâr-ı luṭfuña ashâb-ı erba‘in
    Görsün nazâre-i keremüñ ehl-i intizâr

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Tenüm ḫûn-ı sirişkümden nihâl-i ergavânîdür

Vücûdum oldı vîrân şehr-i rûyum za‘ferânîdür

2. Miyân-ı hûb-rûlarda nazîri misli yoḳ şimdi
   Benüm serv-i dil-ârâmum deḫâniyle miyânidür
3. Dime ġam-ḫâneme gelmez konuşmaz ben gedâsiyle
   Hümâ-tal‘atdür ol şeh ṣanma mürg-ı âşiyânîdür
4. Saña hercâyîlık ‘ayb olmaz ey rûh-ı musavver sen
   Ciḫânuñ cânısın cân ise hergiz lâ-mekânîdür
5. Ḫaṭṭuñ vasfında **Nev‘î** her gazel kim nazm ider cânâ
   Düşer efvâha san Mecnûn u Leylî dâsitânıdur

[Ġazel]

Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün

Ve leh-û

1. ‘Işḳumı yazmag istesem noktası bir kitâb olur
   Şevkümi söylesem eger zerresi âfitâb olur
2. ‘Ayn-ı Ḥaḳîkate iren ġayr ü sivâyı terk ider
   Gözi açuklara ciḫân mahz-ı hayâl hâb olur
3. Bâdiye-mahabbete sâlik-i dûr-bîn gerek
   Kim naẓar eyleyince hep su görünen serâb [olur]
4. Şâhid-i ma‘nîyi görür ‘ârif olan hicâbsuz
   Kim ruḫı ayına anuñ âyineden nikâb [olur]
5. Terk-i vücûd idenlere nûr-ı şühûd olur nasîb
   Sûret-i câna **Nev‘î**yâ zulmet-i ten hicâb olur

(60)

59b

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḫarfül Zâ

1. Erbâb-ı ġama râh-ı belâdan hazer olmaz
   ‘Işḳa kadem uran kişide bîm-i ser olmaz
2. Ey mâh-ı Zühal-pâye sakın âhum okından
   Kim darbına bu günbed-i mînâ siper olmaz
3. Reftâr ile bâlâlıg ile bâġ-ı ciḫânda
   Togrusı bu kim kâmet-i yâre irer [olmaz]
4. Her şeb ser-i kûyinde yakar meş‘alemüz mâh
   Kimdür diyen üstine ġarîbüñ döner [olmaz]

5. Sırr-ı ġam-ı ‘ışḳı degürür gûşına yârüñ
   Nev‘î dür-i eşküm gibi bir bed güher olmaz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bir perî-peyker güzel şûh-ı ciḫândur kâse-bâz
   Niçe sûretden görünür dil-sitândur [kâse-bâz]
2. Âşiyân-ı bülbül-i cândur elinde kâsesi
   Bir yüzi gül kâmeti serv-i revândur [kâse-bâz]
3. Mihr-i gerdûna işâret eylese barmag ile
   Döndürür bir âfet-i devr-i zamândur [kâse-bâz]
4. Kâse gibi kelle-i ‘uşşâkı gerdân eyleyen
   Fitne-i devr-i zamân âşûb-ı cândur [kâse-bâz]
5. Ṣanma destinde tabak şâh üzre güldür **Nev‘î**yâ
   Nâliş eyler bülbül-i bâġ-ı cinândur kâse-bâz

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Kaşuñ hilâlidür gözümüzde hayâlümüz
   Zülf ü ruḫuñ ġamiyle geçer mâh u sâlümüz
2. Çıkmaz beyâza defter-i âmâlümüz daḫı
   Her sîm-ten ġamıyle agardı saḳalumuz
3. Kim pîşemüz hayâl-i miyân u deḫân-ı yâr
   Evsâf-ı zülf ü kâmet-i dilber kemâlümüz
4. Olduk egerçi za‘f ile gâyetde bî-mecâl
   Kûy-i cüvâna varmamaga yoḳ mecâlümüz
5. Şol deñlü itdi **Nev‘î**’iyi kaşuñ ġamı nizâr
   Gözlerde ḳaldı za‘f ile ancak hayâlümüz

[Ġazel]

Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün

1. Tenümden çekdi tîgın yâr zahm-ı ḫûn-feşân gitmez
   Çekilse suyı vadinüñ nişânı bir zamân gitmez
2. Bilürler birbirin dâg-ı ġamından rûz-ı maḥşerde
   Senüñ ‘âşıḳlaruñ dâr-ı ciḫândan bî-nişân [gitmez]
3. Deḫânuñdan metâ‘-ı la‘l-i nâbuñ ârzûsına
   ‘Adem milkine dem yoḳ kim hezârân kârvân [gitmez]
4. Metâ‘-ı derdüñe cânlar virüp bâzâr-ı ‘ışḳuñda

Egerçi satılur ‘âşıḳlar ammâ râygân [gitmez]

5. Lebüñ fikrin komaz **Nev‘î** nitekim tendedür cânı
   Dilinden ‘ömri oldukça o kadd-i dil-sitân gitmez

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Yâr ‘uşşâkını bûseyle ri‘âyet idemez
   Bir içim su ile biñ teşne kanâ‘at idemez
2. Ben gedâ yâr işigin terk idemezsem n’ola kim
   İrişen devlet-i dünyâya ferâgat idemez
3. Her boyın vasf idenüñ sözleri mevzûn olmaz
   Ya‘ni her şâ‘ir olan kesb-i zarâfet idemez
4. Göricek gül ruḫuñı su sepilür cânumuza
   Kişi hôd âteş ile def‘-i harâret idemez
5. Kâmeti fikrine **Nev‘î** o şehüñ gâyet yoḳ
   Bu ribât içre ise kimse ikâmet idemez

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hecr âhir oldı mevsim-i ‘îyd-i visâldür
   Savm-ı visâli şer‘î buyurmış vebâldür
2. Oldı bedende kan gibi sârî hevâ-yı mey
   Fasl-ı bahâr irişdi dem-i i‘tidâldür
3. Kadı bu demde diñleye mi müdde‘î sözin
   Gel bezm-i meyde şâhid-i sâhib-cemâldür
4. Kaddüm hilâl-i rûze vü ebrûsı mâh-ı ‘îyd
   ‘İyd-i cemâle sünbül-i şeb-rengi dâldür
5. Nevmîd ḳılma **Nev‘î**’yi vasluñ muhâl idüp
   Bir vakt ola esirgeyesin ihtimâldür

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Gül devri geldi nergis ile lâle vaktidür
   Mey nûş idüñ selâse-i gassâle vaktidür
2. Def‘ itmege gubâr-ı ġamı hâr-ı gussayı
   Bâd-ı nesîm vü âteş-i seyyâle vaktidür

3. ‘âşıḳ cüvân u yâr cüvân fasl nevcüvân
   Ṣanmañ bu vakti zâhid-i sad-sâle vaktidür
4. Ahvâl-i dehre hande-zenân geldi gitdi gül
   Bülbül çemende girye ile nâle vaktidür
5. **Nev‘î** gedâ-yı câm-ı mey olsa ‘aceb mi şâh
   Zerrîn kadehler içre seher jâle vaktidür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yaş döküldi dîdeden dil pür-ġam-ı cânânedür
   Hâsılı harcına yitmez bir ‘aceb vîrânedür
2. Rahnedür sedd-i vefâ seng-i ‘adûdan dôstum
   Aña şâhid harf-i sîn üstindeki dendânedür
3. Cism-i zerd ile tutalum ‘âşıḳ olmış şîr-i ner
   N’eylesün âhû-sıfat meylüñ senüñ yabanedür[703]
4. Rûy zerd ü sîne çâk ü dil hırâş u ten figâr
   Başa çıkmış ‘ışḳuñ ile bir benem bir şânedür
5. **Nev‘î**’yi mazhar ḳılaldan luṭf u kahruñ sûreti
   Sözleri şâḫânedür evzâ‘ı dervîşânedür

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. ‘Ârızuñdan kararan hâl degül ey gül-i ter
   Dokunup aña şu‘â ‘-ı basarum ḳıldı eser
2. Ahger-i âteş-i dil âb-ı ruḫuñla söyünür
   Göz karardup n’ola ḳılsam saña ey mâh naẓar
3. Tişe-i cevr ü cefâsı o lebi şîrînüñ
   Taglarda bizi Ferhâd idüp âhir depeler
4. O nihâl-i çemenüñ biz çekerüz bâr-ı ġamın
   Semer-i vasla ḳılur kendüyi lâyık niçe har
5. Gün gibi gözden ırak mâh gibi hercâyî
   Yine **Nev‘î** görüñ ol âfet-i devrânı sever

[703] Yabanedür: yabanadur, D.

60a

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. O şeh berdâr-ı 'ışḳ olmaga lâyık oldugum bilmez
   Benüm Mansûr-veş fennümde fâ'ik oldugum bilmez
2. Bilür kendüye mâ'il oldugum dilber benüm ammâ
   Ne yüzden sevdügüm ne hüsne 'âşıḳ oldugum [bilmez]
3. Nice sunsun baña ehl-i selâmet 'âfiyet câmın
   Mahabbet bâdesinden kimse ayık oldugum bilmez
4. Beni Mecnûn-ı şeydâ ḳılduguñ hep tuydı 'âḳıller
   Yolunda 'ışḳ ile kim ḳaldı Vâmık oldugum [bilmez]
5. Yüzüm nergis gibi zerd itmek ister **Nev'î**yâ ol şeh
   Ġamında lâle-veş kana boyanuk oldugum bilmez

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1. Asıldı dil ser-i gîsûña 'âşıḳ-ı zâruz
   Efendi n'eyler iseñ eyle bir güneh-kâruz
2. Vefâ naẓarlarını eksük itme düşdükçe
   Ġarîb ü 'âşıḳ u üftâdeyüz dil-efgâruz
3. Mecâl ḳalmadı kat'î cevâba muntazıruz
   Zülâl-i tîguñı sun kim ölümlü bîmâruz
4. Ne cânı var ki mukâbil ola bize agyâr
   Metâ'-ı derdüñe biñ cân ile harîdâruz
5. Bitürmediyse dıraht-ı ümîd mîve-i baht
   Ne ġam bu yolda bize **Nev'î**yâ sebük-bâruz

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. [Kayd-ı][704] hestîden berî kevn ü mekândan fârigüz
   'Işḳ-ı cânân ile meşgûlüz ciḫândan fârigüz
2. Pençe-i dest-i kazâda olmışuz bî-dest ü pâ
   Biz Hümâ-yı la-mekânuz âşiyândan fârigüz
3. Câm-ı gerdûn-veş bu bezmüñ dürd ü sâfından tehî
   Beng ü afyon u şarâb-ı erguvândan [fârigüz]
4. Sâfil ü 'âlî dimez zişt ile zîbâ gözlemez

[704] Mecmuda bu kısım; "Kayd-ı" yoktur. Bu kısım divandan alınmıştır.

Dûzah u cennet zemîn ü âsmândan [fârigüz]

5. **Nev‘î**yâ ıtlâk u takyîd ü ta‘ayyünden geçüp
   Biz ‘ulüvv-i şân ile nâm u nişândan fârigüz

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Elinde gerçi kim ‘âşıḳlaruñ sabr u karâr [olmaz]
   Bihamdi’llah güzellik ehl-i hüsne pâydâr olmaz
2. Ne kadr-i hüsni fehm eyler ne derd-i hâlet-i ‘ışḳı
   Dirîgâ sîm-tenler n’eyleyem sâhib-i ‘ayâr olmaz
3. ‘Acebdür her hazânuñ bir bahârı irişür âhir
   Güzellik bâġınuñ ammâ hazânına bahâr [olmaz]
4. Didüm ‘akl ile sabrum gitdi benden saña yâr oldı
   Didi dîvânesin sen ehl-i ‘ışḳuñ ‘aklı yâr olmaz
5. Niçe bir **Nev‘î**’ye kûh-ı ġamuñda nâ-murâd olmak
   Yüri var olmaz ey şirin-dehen lâle-‘izâr olmaz

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. ‘Âşıḳuz dîvâneyüz bâġ ile gülzâr isterüz
   Bir güle baglamışuz illâ ki bî-hâr isterüz
2. Şâm-ı hecri mihr-i ruḫsâriyle rûz-i ‘îyd ider
   ‘âşıḳuñ kadrin bilür ‘âlemde bir yâr [isterüz]
3. Gül gibi her gördügi hâr u hasa yüz virmeyüp
   Mâ’il-i ehl-i hevâ bir serv-reftâr isterüz
4. Kasd iderse gerd-i râhın görmege çeşm-i rakîb
   Sürmeyi gözden siler bir şûh-ı ‘ayyâr [isterüz]
5. Ḫaṭṭ-ı bâkî bulmaga gülzâr-ı fânîden bugün
   Nev‘îyâ sâgar sunar bir lâle-ruḫsâr [isterüz]

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Vefâsı dehr-i denînüñ cefâsına degmez
   Bekâsı şehr-i vücûduñ fenâsına degmez
2. Devâsı derdine çarḫuñ huzûrı mihnetine
   Safâsı rencine balı belâsına degmez
3. Sürûrı hüznine zevk-i visâli fürkatine
   Neşât u râḫaṭṭı renc ü ‘anâsına degmez

4. Tolu tolu içürür gerçi sâgar-ı ‘ayşı
   Soñında dest-i ecel merhabâsına degmez
5. Görüp bu naḳş ü nigârın ilenme ey **Nev‘î**
   Ki kubh-ı sîreti hüsn ü behâsına değmez

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Açıldı lâle vü gül bülbül oldı hûb-nefes
   Havâlanırsa ‘aceb mi göñülde dâg-ı heves
2. Çemende âteş-i gül şu‘lelendi var-ise
   Hezâruñ âhı odına tokundı hâr ile has
3. Terâne eyle ḫatṭ u hâli vasfın ey mutrib
   Ki ehl-i ‘ışḳa safâdur sadâ-yı perr-i mekes
4. Ne kara kullıguñ olsa efendi baş üzere
   Ḳalem-misâl dilerseñ beni kitâbete kes
5. Hevâ-yı ‘ışḳ ile tahrîk olunmasa **Nev‘î**
   Yine iderdi göñül nâleyi misâl-i ceres

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Şîn

1. Seni kavlinde yalan dirler idi gerçek imiş
   Ben inanmazdum inan dirler idi gerçek imiş
2. Seni dünyâ gibi yalancı vü yüze gülici
   Bilmez ol ‘ahd u emân dirler idi [gerçek imiş]
3. Su gibi alçaga vü ok gibi yabana düşüp
   Gözlemez nâm u nişân dirler idi [gerçek imiş]
4. ‘İyd-i hüsnin geçürüp kadrini bilmezler ile
   Añlamaz kadr ile şân dirler idi [gerçek imiş]
5. Gözi ḫûnilere vü ġamzesi tâtârlara
   Bir ûlû yahşı yaman dirler idi [gerçek imiş]
6. Kâmet-i **Nev‘î**’yi bâr-ı elemüñ yay itdi
   Bunı hep pîr ü cüvân dirler idi [gerçek imiş]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kul olup saña koyanlar işigüñ taşına baş
   Ġam-ı dünyâyı yimez ḳalmasa taş üstüne taş
2. Zahm-ı seng ü eser-i nâhun ile hecrüñde
   Şöyledür çihre-i ‘âşıḳ ki ne göz belli ne kaş
3. Gözüm agardı göñül ol leb-i cân-bahşa harîs
   Yaşadukça kişide artar imiş ‘akl-ı ma‘âş
4. Basma naḳş oldı yolında kef-i pâlarla yüzüm
   Yaraşur olsa kapuñda ayaġ altına ferâş
5. Ta‘na taşına nişân itdi beni ey **Nev‘î**
   Ḫaṭṭı pîrûze bir âşûb-ı ciḫân tâze-tırâş

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Âsitânı mey-fürûşuñ kıble-i ahbâb imiş
   Yâyınuñ her na‘li ‘ışḳ ehline bir mihrâb imiş
2. Çekmek içün kûyüñe ben ‘âşıḳ-ı üftâdeyi
   Sinem üzre kesdügüm her na‘l bir kullâb imiş
3. Câm-veş dil zevrakın anda düşürmiş rûzgâr
   Bahr-i ‘ışḳa halka-i bezm-i safâ girdâb imiş
4. Alma âhum agladup ey meh sakın çarḫuñ batar
   Dûd-ı sîne ebr-i zulmet göz yaşı seylâb imiş
5. Bülbül-i dil özge bir gülzâra düşdi **Nev‘î**yâ
   Kim aña ser-çeşme mihr olmış felek dôlab imiş

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Kûhken çün ârzû-yi la‘l-i Şîrîn eylemiş
   Bîsütûn’da kan ile her sengi la‘lîn eylemiş
2. Başı ucında zebân-ı hâl ile ‘ışḳ âyetin
   Öldüginde tîşesi Ferhâd’a telkîn eylemiş
3. Dest-i kudret üstine urup gubâr-ı cismümi
   Kanını dil zahmınuñ bir pâre teskîn eylemiş

4. Zulmet-âbâd-ı tabî‘at hâ’il olmaz ferrine
   Anlaruñ kim nûr-ı Ḥaḳ çeşmin Hudâ-bîn eylemiş
5. Gözleri âhû-yi Çîn olmış disem yârüñ n’ola
   Nev‘îyâ hışm eyleyüp ebrûların çîn eylemiş

(61)

60b

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Kûh-ı ġam kesmekde biz Ferhâd olan ‘âşıḳlaruz
   ‘Işḳ bünyâd itmede üstâd olan ‘âşıḳlaruz
2. Cism-i çâki ġarḳ-ı ḫûn bulduk göz açduk lâle-vâr
   Biz bu dâg-ı mihnete mu‘tâd olan [‘âşıḳlaruz]
3. Açmazuz biz gül gibi her hâra dest-i ihtiyâc
   Ġonca-âsâ hırkası pür-zâd olan [‘âşıḳlaruz]
4. Ne bahârından şüküfte ne hazânından hazîn
   Bu çemende serv-veş âzâd olan [‘âşıḳlaruz]
5. Zâhir-i cismin ḳılup seng-i havâdisden şikest
   Ḳalbinüñ vîrânesi âbâd olan [‘âşıḳlaruz]
6. Nâzır-ı ḥâḳ-i mezellet olmışuz nergis-misâl
   Tâc u tahttı **Nev‘î**yâ berbâd olan ‘âşıḳlaruz

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Olmadı ‘ışḳa uyanlarda tazallüm câ’iz
   Degül ey sûfî namâz içre tekellüm câ’iz
2. Vâcib olmadı ise âyet-i ‘ışḳ ile vefâ
   Ey cefâ-cû hele fi’l-cümle terahhum câ’iz
3. Açılup gül gibi ‘âşıḳları güldürmez iseñ
   N’ola bir nâz ile ey ġonca tebessüm câ’iz
4. Tutar ol âb-ı ‘izâruñ yirini ḫaṭṭ-ı gubâr
   Su bulunmadugı yirlerde teyemmüm câ’iz
5. Olsa **Nev‘î** n’ola yolunda gözüm ḥâḳ-i nihâd
   Görmedi kendüye hôd-bînligi merdüm câ'iz

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Bakma cemâl-i hûba ḫaṭṭ-ı müşg-bârsuz

Çıkmaz kitâb-ı mihr ü mahabbet kenârsuz

2. Yoḳ pîrümüz tarîk-i mahabbetde gerçi kim
   Zîbâ cüvânları severüz ihtiyârsuz
3. ‘ışḳuñ usûli nâle vü âh-ı şebânedür
   Nerd-i mahabbet oynayımaz kimse zârsuz
4. Âsân olur mı göñline girmek güzellerüñ
   Elbette kâfir illeri olmaz hisârsuz
5. **Nev‘î** kanı zamânede bir ehl-i i’tibâr
   Olsa ‘aceb mi sözlerümüz i‘tibârsuz

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Sâd

1. Urdı lebüñ safâsına câm-ı şarâb raks
   Sûz-ı dilümden itse demidür kebâb raks
2. Ḳıldı naẓar cemâline ol serv-kâmetüñ
   Ursa n’ola kıyâmete dek âfitâb raks
3. Sâki semâ‘ nagme-i nây ile vaktidür
   Meydân-ı sâgar içre ide her habâb raks
4. Şol cûybâra kim irişe gözlerüm yaşı
   İde hevâ-yı ‘ışḳ ile her âsiyâb raks
5. Girdâb ṣanma âb-ı revân üzre **Nev‘î**yâ
   Eyler hevâ-yı ‘ârız-ı yâr ile âb raks

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Dâd

1. Seyr-i bag idüp o şeh çün eyledi dîdâr ‘arz
   Ġonca vü gül itmesünler defter ü tûmâr ‘arz
2. İtdüğüñ tûl-i emelde yoḳ diyü resm-i sebât
   Bâġda eyler saña her cûy-ı hôş-reftâr ‘arz
3. Alınup nakd-ı dili aldurma destüñden sakın
   ‘Ârızın eylerse her bir şâhid-i bâzâr ‘arz
4. Kâtib-i sırr-ı femüñ dîvân-ı hüsnüñde şehâ
   Şehriyâr-ı ‘ışḳa eyler günde biñ esrâr ‘arz
5. Tîr-i âh-ı ‘andelib-i zâr eser itmez güle
   Bî-tekellüf **Nev‘î**yâ hâlin ider her hâr ‘arz

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Yiridür ḥasret-i meyden tolarsa cism ü cân âteş
   Kebâb-ı murg ocakda bülbül oldı gülsitân âteş
2. Pür iken dâmeni her bir gedânuñ sîm-i berf ile
   'Aceb serkeş-i güzeldür kim olur nâ-mihribân [âteş]
3. Hevâ-yı 'ışḳ ile sûzân olanlar fehm ider anı
   Mahabbet ehline söyler bilinmez bir lisân [âteş]
4. Metâ'-ı sabrumı ḳılsa ḫaṭṭ u hâlüñ n'ola yagmâ
   Ruḫuñdan şehr-i dilde eksük olmaz her zamân [âteş]
5. Kül eyler âteş-i fürkat hevâyî göñlümi **Nev'î**
   Mukarrer rûzgâr olsa ider küllî ziyân âteş

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Kazınursa nokta-veş tîg-ı ġam-ı hecr ile baş
   Olmaya resm-i mahabbet safha-i dilden tırâş
2. Yasdanurdum ḫânkâh-i ġamda ben seng-i belâ
   Konmadın bu deyr-i fânîde daḫı taş üzre taş
3. Görünen ṣanma ṣarâb-ı nâbda yir yir habâb
   Devr elinden çıkdı sâkî sâgaruñ bagrında baş
4. Nakd-i cânı virdi dil Âb-ı hayât-ı la'line
   Kim durur dîvânede yoḳdur diyen 'akl-ı ma'âş
5. Nây-veş sûrâh sûrâh olsa cismüñ **Nev'î**yâ
   Açma râzuñ perdesin esrâr-ı 'ışḳı ḳılma fâş

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Pür itmiş sâgarı sahbâ ile mestâne yandurmış
   Çerâg-ı şevkini bezm ehlinüñ sâkî uyandurmış
2. Elinden nakd-i ârâmını almış yüzine gülmiş
   Gice pervâneyi bir şem'-i bezm-ârâ tolandurmış
3. Şeb-i ġamda hayâl-i saydı ol kebk-i hümâ-kadrüñ
   Alup uyhusını dil şâhbâzın kuşkulandurmış

4. ‘Aceb mi ġam şebinde bahr-i gerdûn tîri[705]-gûn olsa
   Anı bu rûzgâra âh-ı şeb-gîrim bulandurmış
5. Yazarken vasf-ı la‘l-i yârda eş’âr-ı rengînum
   Devâtuñ **Nev‘î**yâ agzını kâtibler sulandurmış

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Ser-i çûb üzre ḳılmış şu‘leden zerrîn sinân âteş
   Diler cünd-i şitâyı ide bî-nâm u nişân âteş
2. Kebâb-i mürg âvâzı sadâ-yı na‘ra-i bülbül
   Kadeher lâle nergis çeşm-i dilber gülsitân âteş
3. Şitâda bir surâhi mey yig olur kîse-i zerden
   Gedâ-yı ‘ûda besdür çünki Geric-i Şâygân [âteş]
4. Şitânuñ şiddeti te’sîr ider mi rind-i mey-hâra
   Misâl-i penbedür berf ü şarâb-ı ergavân âteş
5. Şaçup kef üştür-i ser-meste dönse ġam degül gerdûn
   Anı def‘ itmege **Nev‘î** yeter şîr-i jiyân[706] âteş

61a

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Tâ

1. Bende yazılsa ‘ârızuña vechi var ḫaṭṭ
   Buldı senüñ yüzüñ suyına i‘tibâr ḫaṭṭ
2. Gerdûn güneş sahîfesine zer nişân ider
   Vasf-ı hadüñde yazmaga ey gül-‘izâr ḫaṭṭ
3. Mektûb-ı Çîn-i ruk‘a-i milk-i Hıtâ durur
   Virdi Hôten[707] haberlerin ey şehriyâr ḫaṭṭ
4. Fülk-i melâḫaṭṭı karaya atdı rûzgâr
   Deryâ-yı ‘ârızuñda tutaldan kenâr ḫaṭṭ
5. Bûstân-ı haddine elüm irmezdi **Nev‘î**yâ
   Açdı o bâġa girmege bir reh-güzâr ḫaṭṭ

[705] Tîri: tîre, D.
[706] Jiyân: jeyân, D.
[707] Hôten: Huten, D.

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Zâ

1. Safâ-yı câmdan geçmez kişi serden geçer vâ'iz
   Gubâr-ı zerk ile luṭf it bize virme keder [vâ'iz]
2. Geçüp uçmak hevâsından perîler sayd ider diyü
   Uçurma zâhid-i nâdân içün yañlış haber vâ'iz
3. Çıkup kürsîye tergîb eylemezdüñ bâġ[708]-i Firdevsi
   Göreydüñ ol meh-i mahfel-nişîni bir naẓar vâ'iz
4. Kemâl ü ma'rifet kullâbı çekmez erbâbı[709] dünyâyı
   Gerekdür anları cezb itmege zencîr-i zer vâ'iz
5. Nişân-ı haşrı sor **Nev'î**'ye kim bâlâ-yı dilberden
   Başına günde biñ dürlü kıyâmetler kopar vâ'iz

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül 'Ayın

1. Mest-i 'ışḳuñ olmasa ey ruḫları gül-nâr şem'
   Germ olup meclisde yakmazdı gice destâr şem'
2. Güft ü gûy-ı mâsivâdan ḳıldı çün kat'-ı lisân
   Eyledi mişkât-ı cismin matla'ü'l-envâr şem'
3. Gösterür zerrîn şükûfe mîve-i sîmîn ile
   Bâġ-ı meclisde olup bir naḫl-i ber-hurdâr [şem']
4. Gice sûzân-ı mahabbet gündüzin ber-dâr-ı 'ışḳ
   Sanasın Mansûr'dur yâ Mâlik-i Dînâr şem'
5. Bir dem ola 'âşıḳ-ı zâr u za'îfin **Nev'î**yâ
   Bulmaya gündüz yakup ol 'ârız-ı gül-nâr şem'

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

1. Şemsiyye bilüp sen gerek ezberle Metâli'
   Ḳılmaz hüner assı kişide olmasa tâli'
2. Ta'rîfini yârüñ 'aklâ[710] ḳıldı tasavvur
   Agyârını mâni' degül efrâdını câmi'
3. Yoḳ gelmedi agzından anuñ bûs u kenâra

[708] Bâġ: hûr, D.
[709] Erbâbı: ehl, D.
[710] 'aklâ: 'ukalâ, D.

Ammâ n'idelüm varlıg imiş vuslata mâni'

4. Sîneñde tulû' itmeyicek nûr-ı Ḥaḳîkat
   Şerh eyleye mi ḳalbüñi Tecrîd ti Tavâli'
5. 'Işḳ-ı ezelî şu'le-i şevk-i ebedîdür
   Nev'î dil-i 'âşıḳda olan pertev-i lâmi'

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Ġayın

1. Yaraşdı sâ'id-i yâre sevâd-ı nokta-i dâg
   Şu tıfla döndi ki besler kolında beççe-i zâg
2. Kolında dâgların halka halka zeyn itdi
   Şikâr-ı mürg-ı dil-i ehl-i 'ışḳa kurdı duzag
3. O dâg-ı sürh ile cânâ o sâ'id-i billûr
   Basîret ehline besdür ciḫânda çeşm ü çerâg
4. Derûna nâr-ı firâkuñla urdugum dâgum
   Ecel peyâmına rûz-ı ġamuñda tutdı kulag
5. Kerâmet ehli iseñ sâtirü'l-'uyûb ol kim
   Ciḫânda penbe-i dâgum gibi yüzüñ ola ag
6. Ne assı **Nev'î** ya ölmiş ya sag imiş çün kim
   Hayât-ı la'lüñe ḥasret şarâb-ı nâba yasag

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Kâf

1. Başı irişdi göge rif'at ile her dûnuñ
   Ḥaḳ budur kim katı alçaklıgı gerdûnuñ var[711]
2. Ola mı bu ten-i ḥâḳîye gele tîr-i nigâr
   Atdugı yire düşer mi o kemân-ebrûnuñ
3. Yüzüme pây-ı següñ naḳşı n'ola virse şeref
   Sikke-dâr olsa olur kadri füzûn altunuñ
4. Gözlerüñ bu dil-i dîvâneye meyl itmedi hîç
   Var iken ülfeti âhûlar ile Mecnûn'uñ
5. **Nev'î**yâ la'l-i lebinden utanup derledi kan
   Degül âvâreler üstinde mey-i gül-gûnuñ

[711] gerdûnuñ var: var gerdûnuñ, D.

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Taḳıldı zülf-i semen-sâlarına hûbânuñ
   Göñüllenürse n'ola ġoncası gülistânuñ
2. Çemende ġoncalaruñ jâle göñline girdi
   Meger ki virdi peyâmın deḫân-ı cânânuñ
3. Tutuşdı mı bu gice şehr-i gülşen ey bülbül
   Nedür menâre-i şâh üzre bâng ü efgânuñ
4. Harîm-i gülşen içinde bu şûr u gavgalar
   Yirini âteş ider 'andelîb-i nâlânuñ
5. Şarâb-ı jâle ile ġonca mest iken **Nev'î**
   Nedür çemende agır başlu olması anuñ

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Ḫaṭṭuñla söyleşemez bezm-i gülşen içre senüñ
   Şarâb-ı jâle dilin agır eyledi çemenüñ
2. Tagıldı yasemenüñ cem'i güller açıldı
   Çemende ġonca-şıfat çâk olınca pîrehenüñ
3. 'Aceb degül depesin delse darb-ı tîşe ile
   Ki Bîsütûn-ı belâ oldı başı Kûhkenüñ
4. Yoluñda oldı kefensüz ḳalınca varı nisâr
   Hevâ-yı zülfüñ ile hâlin añma yâsemenüñ
5. Murassa' eyledi şemşîr-i nazmuñ ey **Nev'î**
   Dilüñde la'l-i lebi vasfı ol dür-i 'Aden'üñ

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û

1. Yoḳ na't-i bekâda saña bir kimse müşârik
   Vechüñdür olan bâkî vü bâkî kamu hâlik
2. Yoḳ kurb ile bâdıñda senüñ vehm-i tekâvüt
   Bir mertebedür zâtuñ içün zâke vü zâlik
3. Ey Yusuf-ı gül-çihre cemâlüñle güneşdür
   Kim olmadı bir kimse temâşâsına mâlik

4. Ferhâd düşer kûha vü yabana gider Kays
   Bir mûsil olur yol bulamaz kurbuña sâlik
5. **Nev‘î** reh-i ‘ışḳuñda senüñ ölmege geldi
   Üftâde vü dil-hasta vü zâr u mütehâlik

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Görince kâkülüñi oldı nâfe miskînüñ
   Yanuñda sûreti yoḳ söyleye büt-i Çîn’üñ
2. Nicün harâm ola la‘lüñ şarâbı ey tersâ
   Mesîh ümmetisin yoḳ mıdur senüñ dînüñ
3. Hilâl-i ‘îyd ola ey şehsüvâr-ı gerdûn u seyr
   Sipihre ger düşe ‘aks-i rikâb-ı sîmînüñ
4. Şu denlü akdı yaşum âsitân-ı dilbere kim
   Felekde yılduzı yoḳ şimdi ‘ıkd-i pervînüñ
5. Ne hâsıl aglamadan sîm ü zer gerek **Nev‘î**
   Nigâr-ı bir pertevle sımaz[712] sirişk-i rengînüñ

(62)

61b

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Gelse ‘aceb mi lâle vü gülden baña firâg
   Her mâh-çihre mihri ile sîne dâg dâg
2. Zencîr-i sîm olursa eger cûy-ı sebze-zâr
   Tutmaz beni o zülf-i semensüz çemende bag
3. Gül gibi bûy-ı halkuñı agyâra ‘âm idüp
   Virme efendi luṭf ile hâr ü hase dimâg
4. Sûfî semâ‘ u zikr ile rü’yâ degül müfîd
   Çün yoḳ habâb u câm gibi sende göz kulag
5. Tîg-ı melâḥaṭṭ oldı ruḫ-ı yâr **Nev‘î**yâ
   Zülf-i siyâhı dutdı o tîg üzre resm-i dâg

[712] pertevle sımaz: pula saymaz, D.

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Fâ

1. Melâḫaṭṭ mısrınuñ sultân-ı 'âlî-şânıdur Yûsuf
   Letâfet göklerinün kevkeb-i rahşânıdur Yûsuf
2. Elinde mu'ciz-i Mûsâ ḫaṭṭı Hızr u lebi 'Îsâ
   Göñül Ya'kûb-ı nâ-bînâ meh-i Ken'ân'ıdur Yûsuf
3. Kosunlar bugz u kîni hûblar insâfa gelsünler
   Birâderler güzellik tahtınuñ sultânıdur Yûsuf
4. Agarsa giryeden çeşmüñ gözet luṭfın melûl olma
   Ezelden ehl-i derdüñ derdinüñ dermânıdur [Yûsuf]
5. Tırâş itdi göñülden ġayr resmin tîg-i bürrânı
   Vücûdum defterinüñ **Nev'î**yâ 'unvânıdur Yûsuf

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Nakd-i vücûduñ eylese fakr u fenâ telef
   Sîmurg-ı Kâf-ı himmet olup açma ġayra kef
2. Bu kâmet-i hamîdem ile dâg-ı sînemi
   Dem-sâz idince 'ışḳuña çalışdı çeng ü def
3. Minnet Hudâ'ya geldi yitişdi bu tıfl-ı dil
   Mecnûn u Vâmık olmadılar pîr-i nâ-halef
4. Ḫâṭır şikest iken olamaz nazm dil-pezîr
   Gevher mi hâsıl idebilür bir sınuk sadef
5. Kasd eyle **Nev'î**yâ seg-i dildâr ile biliş
   İşitmedüñ mi "men 'arefe'n-nefse kad 'aref'

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Kâf

1. Kaşuña ser-fikende bende olsa mâh-ı nev lâyık
   Olur şehrî güzel her ay idinse bir iki 'âşıḳ
2. Nice 'arz ideyin mihr ile mâha sînemüñ dâgın
   Elinden gerdişüñ anlar daḫı benden beter yanık
3. Bu devrüñ inkisârın çekmemiş yoḳ kimse 'âlemde
   Tagılmış bezm-i encüm sâgarı mâh-ı nevüñ fâtık
4. Gice halüñle zülfüñ fitneden bahs itdiler haylî

O fenni bilmede ammâ ki çıkdı kâkülüñ fâ'ik

5. Metâ'-ı dil ugurlanmışdı gîsûlardan uç virdi
   'Acebdür kanda olsa yüz karalıgın çeker sarık
6. Yüzin gülşende gül gördükde çâk itmiş girîbânın
   Dimişler **Nev'î**yâ ġonca-dehenler bu katı açık

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

1. Şıgmaz kitâb-ı 'akla su'âl ü cevâb-ı 'ışḳ
   Mümkin degül beyâna hisâb u kitâb-ı 'ışḳ
2. Bir nagmesi ider bu tokuz perdeden güzer
   Uymaz usûl-i mutribe sâkî rebâb-ı 'ışḳ
3. Bâġ-ı ciḫânda hande mi eyler şu kimse kim
   Açmaya göñli ġoncasını âfitâb-ı 'ışḳ
4. Sûfî bize salâh ile 'arz itme rûy-i zerd
   Reng-i riyâyı kabul olurmu şarâb-ı 'ışḳ
5. İnsâf idince **Nev'î**-i ser-geşte n'eylesün
   Ecrâm-ı çarḫı raksa koyar ıztırâb-ı 'ışḳ

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Nâzır-ı rûy-i rakîb ol çeşm-i mey-hôruñ senüñ
   Beñzer anda ekşi sûret gördi mahmûruñ senüñ
2. Ḫâṭem-i la'lüñdeki mûr-ı ḫaṭṭuñla kâ'inât
   Ey Süleymân-ı zamânum 'abd-i me'mûruñ senüñ
3. Boynuña asılmaga çünkim rızâ göstermedüñ
   Yoḳ mı pâyüñ öpmege ey şâh destûruñ senüñ
4. Dün seni gördüm arar nâleyle yollarda rakîb
   Ey gazâlüm olmasun itler de mehcûruñ senüñ
5. Kadr ile eflâkden geçse yiridür **Nev'î**yâ
   Luṭf-ı tab'uñdan gelen her beyt-i ma'mûruñ senüñ

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Fâş idermiş dilde esrârın diyü mestânenüñ
   Şahne mühr urdı deḫânına hum-ı meyḫânenüñ

2. İçmedin câm-ı leb-i Leylâ'yı Kays olmışdı mest
   Var idi bir hâleti nefsinde ol dîvânenüñ
3. Hâcenüñ tesbîh destinde meger eyler şümâr
   Kıymetin mercân ile la'l ü dür-i şeh-dânenüñ
4. Hây u hûy-ı savma'a tutdı kulaguñ sûfiyâ
   Hâletin fehm eylemezsin na'ra-i mestânenüñ
5. Hûb-rûlar aña baş üstinde yir itdükleri
   Var-ise **Nev'î** eli açıklıgıdur şânenüñ

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Tutalum kadr ile mihr-i tâb-nâk olsañ gerek
   Ol demi añmaz mısın kim zîr-i ḥâḳ [olsañ gerek]
2. Şimdi kim pîrâhenüñ gül-berg-i terdür 'âkıbet
   Mest olup câm-ı ecelden sîne-çâk olsañ gerek
3. Eylemez zâ'il tabî'at çergini âb-ı vuzû'
   Ṣanma zâhid sen tahâret birle pâk [olsañ gerek]
4. Asılup Mansûr-veş ḥâḳ olsañ ey dil ġam degül
   Kim mahabbet bâġı engûrına tâk olsañ [gerek]
5. **Nev'î**-i dil-hastaya cân-bahş olan Mevlâ Ḥaḳı
   Ḥasret-i la'linden ey dil sen helâk [olsañ gerek]

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Göreli rûyuñı sûretleri bütḫânelerüñ
   Oldılar cümle senüñ yazılu dîvânelerüñ
2. Şöyle mest itdi senüñ câm-ı lebüñ anları kim
   Yürüdükçe tolaşur ayaġı peymânelerüñ
3. Sâ'im-i hecr olanuñ nice açılsun göñli
   İşlemez tâbı meh-i rûzede meyḫânelerüñ
4. Lebüñ âzürde olup âbile peydâ itmiş
   Sâkıyâ gözleri degmiş gibi mestânelerüñ
5. 'Ömri her birisinüñ geçdi belâ-keşlik ile
   Nev'îyâ zülfi girince eline şânelerüñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ṣanma kasdum bûs-i la‘lüñle visâlüñdür senüñ
   İki ‘âlemden garaz cânâ cemâlüñdür [senüñ]
2. Evc-i hüsn içre hümâ-peyker güzeller gerçi çok
   Lîk gözüm tutdugı mürg-ı hayâlüñdür [senüñ]
3. Eyleyen bâġuñ içine lâleyi dâg-ı belâ
   Ey gül-i ter ḥasret-i ruḫsâr-ı âlüñdür senüñ
4. Çarḫ anı ta‘zîm idüp tâc eylemişdür başına
   Mâh-ı nev kûyüñde bir sınmış sifâlüñdür senüñ
5. Eyleyen **Nev‘î** gibi mâh-ı nevi ġamdan hayâl
   Fürkat-i mihr-i ruḫuñ reşk-i hilâlüñdür senüñ

62a

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. İrişdi sabr pâyâna tamâm oldı şikîbâlık
   Ayaġum aldı zencîr-i cünûn el virdi şeydâlık
2. Yeter aglat yeter bülbüllerüñ ey verd-i ter âhır
   Ne bizde böyle şeydâlık ḳalur ne sende ra‘nâlık
3. Gel iy ’âşıklıguñ bilsem diyen keyfiyyet-i hâlin
   Melâmet-kârlık bed-nâmlık ‘âlemde rüsvâlık
4. Şikâf-ı sîneden pertev salup kasr-ı dil ü cânâ
   Senüñ şevk-ı cemâlüñ ḳıldı mihr-i ‘âlem-ârâlık
5. Tokunur çarḫına bir gün duḫânı âhumuñ **Nev‘î**
   Sanevber kadd-i yâre satmasun gülşende bâlâlık

[Ġazel]

Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün/ Müfte‘ilün/ Mefâ‘ilün

1. Ḫâne-i tende tıfl-ı dil eglenemez karârı yoḳ
   Kûyuña ‘âşıḳ oynına ‘azm ider ihtiyârı [yoḳ]
2. Yâr ile aradan götür nisbet-i kurb u bu‘dı gel
   Eyle taleb şu vaslı kim hecr ile intizârı [yoḳ]
3. Deşt-i cünûnda yilmesün itmege ol gazâli sayd
   ‘ışḳ kemânını şu kim çekmege iktidârı yoḳ
4. Âhir olınca hüsn-i yâr vuslatı el virür velî

Fasl-ı hazânda görinen düşlerüñ i‘tibârı [yoḳ]

5. Kimse mi ḳaldı **Nev‘î**yâ ‘ışḳı ile habâb-veş
   Kelle-i ber-hevâ ile dîde-i âbdârı yoḳ

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Tâc ü ridâya mürşid-i ‘ışḳuñ rızâsı yoḳ
   ‘Işḳ ehlinüñ hicâb-ı riyâdan safâsı yoḳ
2. Geysün gerekse câme-i atlas gerek pelâs
   Ey hâce saña ‘ışḳ erinüñ iltibâsı [yoḳ]
3. Germâye-i mahabbetümüzdür kıbâb-ı çarḫ
   ‘Uryânlaruz ki tâc u kabâ iktizâsı [yoḳ]
4. Kim garîk-i hayret ü dil ġarḳa-i şühûd
   Bu bahr-i kesretüñ bize bir âşinâsı yoḳ
5. Ṣanmañ lisân-ı kâle gelür lezzet-i fenâ
   Bir ma‘nî-i ġarîbdür anuñ edâsı yoḳ
6. **Nev‘î** diler ki nef ile isbâtdan geçüp
   Bir ‘âleme irişe ki ġayr u sivâsı yoḳ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Sînemi çâk eyleyüp dâg-ı dil-i şeydâya bak
   Nâ-resîde tıfl iken başındaki sevdâya bak
2. Vâkıf ol keyfiyyet-i hâline ser-gerdânlaruñ
   Halka-i bezm içre sâkî zevrak-ı sahbâya bak
3. ‘Âlem-i bâlâ temâşâsın ko zâhid gel berü
   Mekteb-i fakr içre ders-i “‘alleme’l-esmâya” bak
4. Ḫaṭṭ-ı la‘l-i yârda şol hâl-i fettânı gözet
   Daḫı tıfl-ı şîr iken destinde müşgîn yaya [bak]
5. **Nev‘î**yâ ser-menzil-i maksûda isterseñ vusûl
   Serv-veş a‘lâ gözetme su gibi ednâya bak

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Huzûra gelse o mâh elde sîm-i vâfir yoḳ
   Eger ki gıybet iderse huzûr-ı ḫâṭır yoḳ
2. Yol azdı Kays ile Ferhâd deşt ü kûha düşüp
   Tarîk-i ‘ışḳı bilür bunda bir müsâfir yoḳ

3. Deḫân-ı teng ile fi'l-cümle ġonca idi şebîh
   Sayılmasaydı eger kim 'adedde nâdir yoḳ
4. Cemâlüñ âyînesinde göründi tûtî-i ḫaṭṭ
   Mukâbilinde daḫı güft ü güya kâdir yoḳ
5. Şarâb-ı nazmı içer zarf-ı harf ile **Nev'î**
   Harîf olur aña devr içre şimdi şâ'ir yoḳ

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1. Göñül şarâb özenür seyr-i lâle-zâr olıcak
   Bedende cûşa gelür kan dem-i bahâr olıcak
2. Ġamuñ girihlerini jâle dişleriyle çözer
   Seherde ġonca-sıfat câm-ı hôş-güvâr [olıcak]
3. Añar zamân-ı sabâvet safâların pîrân
   Çemende şâh-ı güle ġoncalar süvâr [olıcak]
4. Bahâra vakti ile cem' oluñ ki revnâkı yoḳ
   Gülüñ varakları gülşende târümâr [olıcak]
5. Zamâne gülşeninüñ güllerin güllerin baña satmañ
   Ki füls-i ahmere degmez yanında hâr olıcak
6. Hôş idi 'âlemi seyr eylemek bu dem **Nev'î**
   Yanuñda âyîne-veş yâr-i gül-'izâr olıcak

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Gördiler geldi su sepdi âteşine cânumuñ
   Yaralar göz dikdiler peykânına cânânumuñ
2. Sâye saldı üstine perr-i hümâ-yı tîr-i yâr
   Kondı devlet başına dâg-ı dil-i sûzânumuñ
3. Yâr cevrinden kişi aglar mı diyü ter düşer
   Mâcerâsı var gözümle arada müjgânumuñ
4. Zahm-ı sînemden dişine kan bulaşmışdur meger
   Kasd ider peykânı câna ġonca-i handânumuñ
5. Hûblık sevdâsıdur başında olmış âşikâr
   Nev'îyâ kâkülleri ol dilber-i fettânumuñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Başda tîşesi yir itse n’ola Kûhken’üñ
   Dil-i Şîrîn’i yapup yıkdı esâsın bedenüñ
2. Öpdürürsin anı sen gaflet ile agyâra
   Bize bir bûse içün ditremesün sîm tenüñ
3. Nergis-âsâ göreyin bir göze muhtâc olsun
   Bir görenler ol elif-kad ile servin çemenüñ
4. Ne kadar salsa çemende ḳılıcın bâd-i sabâ
   İdemez hançerüñe sûseni teşbîh senüñ
5. ‘Ârızuñ od bıragup şehr-i dil-i ‘uşşâka
   Hayli hûbânı şikest eyledi tôp-ı zekanuñ
6. Pençe-i mihr sanur ebr-i felekden peydâ
   Görse **Nev‘î** yed-i beyzâ ile gök pîrehenüñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Sineñi sâd-pâre-i şemşîr-i hicrân eyleseñ
   Sen de ‘ışḳuñ hâletin bir pâre iz‘ân [eyleseñ]
2. Ḥâḳ-i pâyüñ her naẓarsuzlar gözinden dûr idüp
   Tûtyâ-yı dîde-i erbâb-ı ‘irfân eyleseñ
3. Defter-i ‘uşşâkdan her nâ-tırâşı kazıyup
   Hûblar içre bugün bu resme ‘unvân [eyleseñ]
4. Su gibi alçaklara cânâ tenezzül itmeseñ
   Bâġ-ı rif‘atde bugün serv-i hırâmân [eyleseñ]
5. Gevher-i nazmın gören tahsîn ider sen de n’ola
   Sözlerin gûş eyleseñ **Nev‘î**’nün ihsân eylesen

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Bu cûy-i eşküme çeşmüm habâba döndürdüñ
   Teni şu nâle ḳılan âsiyâba döndürdüñ
2. Döne döne beni hecr odına kebâb itdüñ
   Vefâ vü luṭfuñı nâr-ı ‘azâba döndürdüñ

3. Ele alup dili evvel dönüp yine âhir
   Şikest idüp anı câm-ı şarâba [döndürdüñ]
4. Libâs-ı köhne-i sabrı ġamuñla pâreledüñ
   Havâya karşu turan şol sehâba [döndürdüñ]
5. Kıyâmeti koparup ġam döküldi necm-i sirişk
   Bu cism-i **Nev‘î**’yi çarḫ-ı harâba döndürdün

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Sâkıyâ bezm-i şarâb-ı nâbı bünyâd eyleseñ
   Tevbeler bünyâdını bir demde ber-bâd eyleseñ
2. Murg-ı dil ey tıfl-ı nev-res oldı destüñden zebûn
   Luṭf idüp anı ya öldürseñ ya âzâd [eyleseñ]
3. Yadlarla ‘âdet oldı hem-nişîn olmak saña
   Râzîyuz bârî efendi adumuz yâd [eyleseñ]
4. Geh cefâ gâhî vefâ itmekden ise dôstum
   Kurtarup havf u recâdan derde mu‘tâd [eyleseñ]
5. Dergeh-i pîr-i mugâna varmasa şâd olmaz ol
   Ey tarîkat sâhibi **Nev‘î’**yi irşâd eylesen

(63)

62b

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Göñül ister yine ‘ışḳ ile bî-sabr u sükûn olmak
   Koyup üslûb-ı ‘aklı tâbi‘-i tavr-ı cünûn olmak
2. Bu bâġuñ âb u ḥâḳi reng ü bûyı çünki hep birdür
   Nedendür zerd olup ‘âşıḳ güzeller lâle-gûn [olmak]
3. Mürekkebden ḳalemden âyine sûret-pezîr olmaz
   Müfid olmaz cünûn ehline merd-i zû-fünûn [olmak]
4. Ham olsam ‘ışḳ elinden ġam degüldür nitekim ḫâṭem
   Velî müşkil belâdur zîr-dest-i dehr-i dûn [olmak]
5. Ezelden pîşem olmış eskiden endîşem ey **Nev‘î**
   Göñülde tâze dâg ile gözümüñ yaşı ḫûn [olmak]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Kâf[713]

1. Dil mübtelâ-yı şehd-i lebüñdür mekes-misâl
   Âlûde-i belâ-yı mahabbet şikeste-bâl
2. Ey bâġ-ı hüsne serv-i ser-efrâz olan Hasan
   Sâyen gibi fütâdelerüñ ḳılma pây-mâl
3. Hâline ḳıl naẓar nice cânlar eritdi gör
   Ġam pûtesinda bu ten-i zerdim olınca kâl
4. Beñzetdi kendüsin kebke diyü cevheri
   Habs eyledi kafesde idüp la'l-i nâba âl
5. **Nev'î** bu dâne dâne sirişküm gören sanur
   Târ-ı ten-i nizâr ile bir 'ıkd-ı pür-le'âl

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Destinde hârdan ne 'aceb tutsa şâne gül
   Çün zülfüñe taḳılmaga ister baḫâne gül
2. Şebnem degül çerâg-ı ruḫuñ şevkine senüñ
   Agladı şem' gibi gice yana yana gül
3. Gülşende sensüz itmeye ey ġonca-leb karâr
   Cân bülbüline olsa eger âşiyâne gül
4. Al eyleyüp libâsını bî-çâre bülbüli
   Öldürdi girdi göz göre boyınca kana [gül]
5. Ol iki 'ârızuñ hevesi cânda **Nev'î**yâ
   Târ-ı za'îfe sarılu san iki dâne gül

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Berg-i sebzinden yine ḳılmış zümürrüd şâne gül
   Ol baḫâneyle taḳılmış sünbül-i cânâna gül
2. Ġoncalar virdi dil-i pür-ḫûn-ı 'âşıḳdan nişân
   Âteşin dâg ile döndi sîne-i sûzâna [gül]

[713] Müstensih burada yanlış başlıklandırma yapmıştır. " Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Kâf" demiştir fakat "Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Lâm" olması gerekiyordu.

3. Ġonca-veş dil-teng olup tûl-i emelden assı yoḳ
   Gül gibi gel ‘arz-ı dîdâr it açıl şâḫâne gül
4. ‘Ömri kûtâh oldugı bu kim bu ‘işret-gâhda
   Bahş ider ‘ömr-i firâvân zümre-i mestâna [gül]
5. Nâr-ı fürkatden kül olmış vasl umar biñ var hezâr
   Gülşen içre yüz virelden bülbül-i nâlâna [gül]
6. **Nev‘î**’yâ tûmârı şiirimle bu rengim sözlerim
   Pîş-i destârına yârin sokdı birkaç dâne [gül]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Kâse-i çeşmüme ḳılsam n’ola râhuñ menzil
   Niçe merdümleri ‘ışḳ eyledi âhır sâ’il
2. ‘âşıḳuñ kesret-i bârân-ı sirişki ne ‘aceb
   Bu ciḫân mezra‘asın eyler ise bî-hâsıl
3. İllere bûse virür la‘l-i lebüñ baña ‘itâb
   Âb-ı hayvân’ı ider baht-ı siyâhum kâtil
4. Câm-ı ġamdan yükin ol tutmış idi fâ’ide ne
   Kays-ı mestüñ eline girse mehâr-ı mahmil
5. **Nev‘î**yâ şâmil-i külliyet-i ‘irfân olsañ
   Yine mâ-fevk olacakdur saña cins-i sâfil

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Süregör vakt-i bahâr irdi safâsın çemenüñ
   Andan öñdin ki çemenler bitüre ḥâḳ-i tenüñ
2. Satuban pireheni sâgara sarf eyle yürü
   Ölicek il daḫı mı sarmaya dirsin kefenüñ
3. Oñmaduk naḫl-i hazân-dîde imiş bencileyin
   Bitmese mîve-i maksûdı n’ola nârvenüñ
4. Ḫâne-i derd ü ġama kâfirî bünyâd urdı
   Kûhken yıksa ne ġam tarh-ı binâsın bedenüñ
5. Nice göz yaşı ile neşv ü nemâ bulmışdur
   Bakma **Nev‘î** kad-i bâlâsına her sîm-tenüñ

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Zülfüñ altında ḫaṭṭuñ gördi rakîb-i şûmuñ
   Gözinüñ nûrı gice gâlib olurmış bûmuñ
2. Bezm-i rûyuñda lebüñden içilür göz göre câm
   Ne açık[714]-meşreb olur halkı diyâr-ı Rûm'uñ
3. Zeyn iden meşhed-i Ferhâd'ı degüldür lâle
   Komamış yirde Hudâ kanını ol mazlûmuñ
4. Yoḳ mariz-i ġama mey gibi cevâb-ı şâfî
   Meded ey pîr-i mugan mes'ele hôd ma'lûmuñ
5. Tıfl-ı eşkin ġam ile yirlere çaldı **Nev'î**
   Kana ġarḳ itdi yazuk cismini bir ma'sûmuñ

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Bilüñdeki şu siyeh fûta seçdi endâmuñ
   Çalındı san meheke sîm-i nukre-i hâmuñ
2. İrişdi 'âlem-i vahdet safâsına sûfî
   Soyup nigârı koyan halvetine hammâmuñ
3. Ayaġuñ öpmege sarkan siyâh fûta mıdur
   Yahûd sürer mi yüzin zülf-i 'anberin-fâmuñ
4. Görince sen mehi hammâm içinde hayretden
   Dikildi ḳaldı yire gözleri bugün câmuñ
5. Koya libâs-ı teni câmekân-ı dünyâda
   Senüñ eger göre **Nev'î** bürehne endâmuñ

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Mücellâ tigınuñ âb-ı revânı Şeh Süleymân'uñ
   Güzel sürmez mi insâf eyle çirkin câm-ı sahbânuñ
2. Geçürmezler bogazdan katrece âb-ı Mesihâ'yı
   Yasagı âdem öldürmez mi hey sûfi Ḳalâtâ'nuñ
3. Döküp ḥâḳe şarâbı şîşesini çaldılar ḥâḳe

[714] açık: açuk, D.

Büti sındı dirîga şehr içinde mey-perestânuñ

4. Gubâr-ı zerk idüpdür tîre baht-ı âb-ı engûrı
   Safalar sürse demdür kahve-nûşânı Karaman'uñ
5. Sıyup câmı şarâb-ı zerk ile halk oldı lâ-ya'ḳıl
   Degülse âhırı **Nev'î** 'acebdür bezm-i devrânuñ

63a

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Tîr-veş yüksek uçup n'eyleyesin ey gâfil
   'Âkıbet seng-i mezârı idicek ser-menzil
2. Kişt-zâr-ı emele dâne dökersin daḫı sen
   Biçmege dâs-ı felek hâsıl-ı 'ömrüñ mâ'il
3. Nice 'azm ide ser-i kûyüñe bu cism-i za'îf
   Başdan aşdı yem-i eşk-i revân pâ-der-gil
4. Ne 'aceb müşkil olur mes'ele-i 'ışḳ-ı civân
   Kişi fehm eyleyimez olmayıcak lâ-ya'ḳıl
5. Görse luṭf-ı suhanuñ âyine-i ta'buñ ile
   Nev'îyâ olur idi tûtî-i gûyâ kâ'il

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Ne bâr-ı kahr ile ġam çek ne luṭfa mesrûr ol
   Ne vuslat eyle taleb yârdan ne mehcûr ol
2. Kanâ'at eyle tama' ḳılma şevket-i câha
   Ne mîr-i mesned-i 'izzet ne 'abd-i me'mûr ol
3. Geçinme kelleñe ser kâsesi sınar âhir
   Ciḫân içinde gerek Cem gerekse Fagfûr [ol]
4. Nikâb-ı sûret-i esrârı açma nâdâna
   Libâs-ı 'iffet ile Ka'be gibi mestûr ol
5. Çü yoḳ bekâsı bu fânî ciḫânuñ ey **Nev'î**
   Ne derd-i hecr ile ġam çek ne vasla mesrûr [ol]

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. İdüp mukâbele n'eyler kitâb-ı mihri hilâl

Senüñ cemâlüñe baksun eger dilerse kemâl

2. Hudâ cemâlüñi hıfz ide bed-naẓarlardan
   Gedâlara komamış gerçi anda cây-i su'âl
3. Efendi hâl-i dil-i pür-melâli sor gâhî
   Saña bu devlet-i hüsn itdi çünki istikbâl
4. Sürün şu mısḳale-i zevrak-ı mey-i nâbı
   Ola ki ḳalmaya mir'ât-ı dilde jeng-i melâl
5. Dil almada o şeh-i ġonca-leb ider **Nev'î**
   Bize 'itâb ü girişme rakîbe gunc u delâl

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û

1. Ḥâḳ eyle libâs-ı teni rüsvâ-yı ciḫân ol
   Tut sıdk ile bir pîr etegin 'ârif-i cân [ol]
2. Taglarda komış 'ışḳ ile Ferhâd nişâne
   Sen 'ârifkeñ 'ışḳ ile bî-nâm u nişân ol
3. Gel ġonca-sıfat hande-zenân olma zenâna
   Bülbül gibi derd ile dilâ na'ra-zenân [ol]
4. Ey dil niçe bir sûret-i zâhirde tevakkuf
   Gel vâkıf-ı gencîne-i esrâr-ı niḫân ol
5. Âlâyiş-i san'atde koma tab'uñı **Nev'î**
   Pâk eyle sözüñ gevherini âb-ı revân [ol]

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. 'Aceb mi gülşen içinde kızarsa çihre-i gül
   Çemende hep anı söylerdi muttasıl bülbül
2. Ne derd-i 'ışḳa bekâ var ne hüsn-i yâre sebât
   Bu sebze-zâr-ı fenâda ne gül ḳalur ne mül
3. Meger çemende senüñ müşg-i çîn-i zülfüñ arar
   Tagıldı gülşen içine sabâ ile sünbül
4. Yolında biz kırılınca cefâsını çekelüm
   Tahammül eyleyimezseñ sen ey rakîb üzül
5. Nukûş-ı nîk ü bedi câmda surâhî-veş
   Görüp ne hâl ise geh agla **Nev'î**yâ geh gül

[Ġazel]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûl

Ve leh-û

1. Güzel göz güzel el güzellik mahal
   Nazîrüñ bulunmaz güzelsin güzel
2. Benüm serv-i nâzum efendüm meded
   Cefâ ile nâzı dırâz itme gel
3. Şeh-i kâmrânsın göñüller kuluñ
   Güzellikde saña bulunmaz bedel
4. Kime kim elüñ öpmek oldı nasîb
   Sa‘âdetle devlet aña virdi el
5. Seni mâ’il itmiş gibi ol gazâl
   Neden düşdi **Nev‘î** bu gûne gazel

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Sayd-ı kemend-i zülfüñ olup bî-nevâlaruñ
   Cânlar virür belâlaruña mübtelâlaruñ
2. Bünyâd-ı ‘âlemüñ taşı taş üzre konmadın
   Taş yasdanurdı râh-ı ġamuñda gedâlaruñ
3. Bâlin-i fakrı mesned-i hurşîde virmeye
   Başı irişse göklere ehl-i fenâlaruñ
4. Cân ḳılca ḳaldı cevr ü cefâdan çekilmedüñ
   ‘Uşşâk çekdiler kırılınca cefâlaruñ
5. Bezm-i belâda **Nev‘î**’ye şeftâlûlar sunar
   Seng-i cefâlaruñla gelen merhabâlaruñ

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ey perî dün gözümüzden yine pinḫân [olduñ]
   Kangı bi-çârelerüñ derdine dermân olduñ
2. Şeb-i fürkatde koyup necm-i sirişkümle beni
   Ne kara günlülere mihr-i dırahşân olduñ
3. Agladup hâr-ı belâlarda bu cân bülbülini
   Kimlerüñ gülşenine ġonca-i handân [olduñ]

4. Eyleyüp ḫânkah-ı ġamda halîlüm bizi zâr
   Bî-tekellüf gice düşmenlere mihmân [olduñ]
5. Cûybâr itdi yaşın hecr ile **Nev‘î** bendeñ
   Ġayrılar bâġına sen serv-i hırâmân [olduñ]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Bu devr içre ne bezm-i gül ne cân-ı hôş-güvar eksük
   Hemân bir hüsn ile noksânı yoḳ gül yüzlü yâr [eksük]
2. Mey-i bî-gış gibi bir pâk-meşreb bulmaduk yohsa
   Çemende ne güzel sâkî ne bûseyle kinâr eksük
3. Mahabbet bûyın almış bir basîret ehli ‘ârif yoḳ
   Ne gülde reng ü bû kemter ne gülşende hezâr eksük
4. Tokuz kat çarḫı bir kezden geçer bir âh yoḳ gerçi
   Ne yay olmış kad-i ‘âşıḳ ne tîr-i âh ü zâr [eksük]
5. Tolundı mâh-ı nev gibi felekde sâgar ‘işret
   Ne gözde kanlu yaş zâ’il ne dilden inkisâr [eksük]
6. Mahabbet şâhınuñ **Nev‘î** yarar bir şâh-bâzıdur
   Elinde râm olur şâhin bakışlu bir şikâr [eksük]

[Ġazel]

Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilâtün/ Fâ‘ilün

Ve leh-û

1. Tende tâbuñ cânda oduñ var senüñ
   Dilde sevdâ-yı şühûduñ var senüñ
2. Sünbülüñden ayaġumda silsile
   Başda dûd-ı kebûduñ var senüñ
3. ‘Aks-i rûy-i yârsın âyînede
   Ṣanma ey ‘âşıḳ vücûduñ var [senüñ]
4. Sûfî-i mutlak geçersin sübhada
   Yüz girihle biñ kuyûduñ var [senüñ]
5. **Nev‘î**yâ dem-sâz-ı ‘ışḳ olduñ gibi
   Haylî sûz ile sürûduñ var senüñ

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ol levendâne reviş ol tarz-ı makbûlüñ senüñ
   Halk-ı dünyâyı ser-â-ser eyledi kuluñ senüñ
2. Şeh-süvârum bir selâmuñ görmedi üftâdeler
   Pây-mâl olanları çignetmedür yoluñ senüñ
3. Kim sorar ‘ışḳ ehlinüñ la‘l-i lebiñden kanını
   Bir degüldür küşte ‘âlem cümle maktûlüñ senüñ
4. Kaç başı var ‘âşıḳuñ kim ola destüñden halâs
   Çekmege kullâb iken her ca‘d-i mergûlüñ senüñ
5. Fârig oldum dirdi **Nev‘î** bî-vefâlar sevmeden
   Şimdi olmış biñ dil ü cân ile meşgûlüñ senüñ

(64)

63b

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Nev-bahâr oldı güneş ḳıldı hamel burcın mahal
   Berre-i biryân ile câm-ı mey iç gülzâra gel
2. Gösterüp zanbak yed-i beyzâyı nergis açdı göz
   Oldı gülşen zîb-i ezhâr ile bir zîbâ güzel
3. Zevrak-ı sahbâyı sâkî turmayup çekdürmede
   Gül re’îs olmış tonanmadur çiçekler fi‘l-mesel
4. Hây-u-hûy-ı savma‘a tabl-ı riyâdur sûfiyâ
   Şimdi hep hâl ehline etrâf-ı gülşendür mahal
5. ‘ışḳdur mâ’ü‘l-hayât-ı meşreb-i erbâb-ı dil
   ‘ışḳdur bu âb u ḫâḳüñ mezra‘ından mâ-hasal
6. **Nev‘î**yâ şimden girü her murg-ı nâçîz ötmesün
   Tûtî-i tab‘um terennüm ḳıldı bir garrâ gazel

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Gice gündüz benem ol mu‘tekif-i künc-i melâl
   Mütelâşî vü perîşân u müşevveş-ahvâl
2. Lâübâlî-sıfat u Vâmık u Mecnûn-sîret

Bî-nevâ-tab‘ u gedâ-meşreb ü dervîş-hısâl

3. Mübtelâ-yı elem-i fürkat ü dil-haste-i ġam
   Harem-i sohbete nâ-mahrem ü mahrûm-ı visâl
4. Sâz-ı mutrib gibi cân-beste-i evtâr-ı emel
   Beyt-i şâ‘ir gibi dil ḫânesi pür-vehm ü hayâl
5. Mîve-i ter yirine urdı baña çûb-ı cefâ
   Bâġ-ı ümmîdde her besledügüm tâze nihâl
6. Bir bölük tâ’ife silkinde giriftâram kim
   Bir gelür anlara har-mühre ile ‘ıkd-ı le’âl
7. Suhan-ı ‘ışḳ harâm oldı mey-i nâb gibi
   Şimdi her bengî hayâline dinür sihr-i halâl
8. Bunca bâr-ı eleme nice tahammül ḳılsun
   Nev‘î-i haste-dil ü ‘âşıḳ-ı bî-sabr u mecâl

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hûblardan nutk-ı şekker-bâr umarsın ey göñül
   Sûret-i dîvârdan güftâr umarsın ey göñül
2. Tûr-ı ‘ışḳa ḳılmaduñ nûr-ı hidâyetle ‘urûc
   Şâm-ı ġamda cilve-i dîdâr umarsın ey [göñül]
3. Dîdeden mestûr olur bir hâlî yoḳdur ‘âşıḳuñ
   Ḫâne-i hammârdan esrâr umarsın ey göñül
4. Çârsû-yı derd ü ġam eksüklüler bâzârıdur
   Bunda sen bir assılu bâzâr umarsın [ey göñül]
5. Görmedük **Nev‘î** gibi bir zerrece bûy-i vefâ
   Bunda sen yer asılû bâzâr[715] umarsın [ey göñül]

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḫarfül Mîm

1. Ne fursat oldı ki hâl-i dili hikâyet idem
   Ne vüs‘at oldı ki hicrân ġamın rivâyet idem
2. Ne bir şehenşeh-i ‘âdil bulundı kim varam
   Bu zulmı ‘âdet iden şâhdan şikâyet [idem]
3. Ne ‘arz-ı hâle meded var ne dilde sabra mecâl

[715] Bunda sen yer asılû bâzâr: Sen bu bagun güllerinden bâr, D.

Ne çâre n’eyleyeyin bilmezem ne hâlet idem

4. Murâdı çün beni güldürmemekdür ol zâlim
   Revâ budur ki hemân aglamagı ‘âdet [idem]
5. Kapuñda ölmege **Nev‘î**’ye mâni‘ aldı rakîb
   O seg komadı ki bir lahza istirâḫaṭṭ [idem]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Boyuñdur matlab-ı a‘lâ-yı cân-ı mübtelâ ‘ömrüm
   Şaçuñdur mebde-i sevda ‘akl-ı pür belâ‘ömrüm
2. Şifâ umsa n’ola ‘Îsî lebüñden cism-i bimârum
   Ölince hastalar kesmez hayâtından recâ ‘ömrüm
3. Nihâl-i kaddümi pejmürde ḳılma teşne-dillikden
   Akar su gibi olmaz hûb-rûlıkda bekâ [‘ömrüm]
4. Dimişsin kim halâs olmaz elemden olsa biñ cânı
   Yoluña cism-i bîmârum degül cânlar fedâ ‘ömrüm
5. Ne ‘ömr-i Nûh virmiş Ḥaḳ aña ne tâkat-i Eyyûb
   Ya **Nev‘î** sen boyı-serve kaçan vâsıl ola [‘ömrüm]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Nûn

Ve leh-û eyżân

1. Reftârı tutdı kebk-i hırâmân revişlerin
   Gösterdi kaddi serv-i gülistân revişlerin
2. Bir câm içürse luṭf ile biñ nukl-i ġam sunar
   Ol bî-vefâ ider bize devrân revişlerin
3. Kaddüñ hevâsına düşüp ey serv-i cûybâr
   Tutdı çemende eşk-i firâvân [revişlerin]
4. Hercâyılıkda gün gibi noksânı ḳalmadı
   Ögrendi ol sanem meh-i tâbân revişlerin
5. **Nev‘î** ‘arûs-ı şi‘re virüp zîver-i edâ
   Nazm ehline unutdura Selmân revişlerin

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlü/ Fâ'ilâtün

Ve leh-û

1. Câm-ı safâ gerekmez dünyâ-yı dûn elinden
   Merdâneler şikârı almaz zebûn elinden
2. Ġam çekme câm-ı mergi yeksân sunar zamâne
   Dil safhasına bakdum etrâfı cümle meşrûh[716]
3. Ol zehri Cem de çekmiş gerdûn-ı dûn elinden[717]
   Bildüm bu nüsha çıkmış bir zü-fünûn elinden
4. Kef kef geçer deñizler 'ışḳ ile muztarib-hâl
   Taglar şikâyet eyler sabr u sükûn elinden
5. Ferhâda öz vücûdı taglarca hâ'il idi
   Yohsa degüldi 'âciz ol Bîsütûn elinden
6. Hâli degül göñülden hergiz o zülf ü şâne
   Kârum katı müşevveş hâl-i derûn elinden
7. Ehl-i safâ dilinden bir şi'r didi **Nev'î**
   Geh şükr ü geh şikâyet 'ışḳ u cünûn elinden

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Okur 'âşıḳ vefâ resmin yine ḫaṭṭt-ı nigârından
   Ciḫân gülzârınuñ aña çıkar yoḳ sebze-zârından
2. Gözi açılmaya kühl olsa hep ḥâḳ-i Sıfâḫânî
   Şular kim kühli tercîh eyledi kûyüñ gubârından
3. Mahabbet mihri kim dil ḫânesine olmaya lâmi'
   Ne assı var bu bezmüñ câm-ı hurşîd-i iştihârından
4. Geçüp nâsıh sözinden pîrlikde bâdeye düşdüm
   Geçürürmiş kişiyi nev-cüvânlar ihtiyârından
5. Bize **Nev'î** berâber oldı renc ü râḫaṭṭ-ı gîtî
   Ne mahzûnuz hazânına ne açılduk baharından

[716] Dil safhasına bakdum etrâfı cümle meşrûh: Ol zehri Cem de çekmiş gerdûn-ı dûn elinden, D.

[717] Ol zehri Cem de çekmiş gerdûn-ı dûn elinden: Dil safhasına bakdum etrâfı cümle meşrûh, D.

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Degüldür ḥâḳ-i sînem şerha şerha tîg-ı ḥasretden
   Cemâlüñ mihrine karşu şikâf olmış harâretden
2. Göñül kim ‘arş-ı a‘lâdur senüñ fikr-i lebüñ anda
   Mesîh-âsâ ‘urûc-ı âsümân itmiş letâfetden
3. Kul olduguma ḫaṭṭtuña ider şâhıdlıgı la‘lüñ
   ‘Acebdür göz göre esrâr yir düşmez şehâdetden
4. İrem gülşenlerinden bir güzel gûşe bünâgûşuñ
   Ḫaṭṭ-ı sebz-i ruḫuñ bir kıt‘adur bâġ-ı melâḫaṭṭden
5. Yakûp kül eyledi **Nev‘î** nâz-ı ‘ışḳ-ı habîb
   Ne tâb-ı sabra meded ne karara kudret var[718]

64a

[Tercî-i Bend]

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1.

1. Feyz-i luṭfuñla tâze bâġ-ı vücûd
   Dem-i cân-bahşuñ-ile dil hurrem
2. Câmda içdi Hazret-i Câmî
   Mey-i ‘ışḳuñla nice kâse-i Cem
3. Muktebis pertev-i cemâlüñden
   Enverî vü Kemâl-i milk-i ‘Acem
4. Hâr ü hâşâk-i milk-i Nişâbur
   ‘Itr-ı ḥâḳüñle gül gibi hôş-dem
5. Kadrüñe ‘arş-ı âsmân eyvân
   Bende-i kemterüñ niçe Keyvân

2.

6. Gerçi kim âb-ı rûy-ı rindânuz
   Ḥâḳ-i dergâh-ı ehl-i ‘irfânuz
7. Cânı ḳılduk nisâr tut ma‘zûr
   Ġonca-veş çünki teng-destânuz

[718] Yakûp kül eyledi **Nev‘î** nâz-ı ‘ışḳ-ı habîb / Ne tâb-ı sabra meded ne karara kudret var: O tersâ-beççeyi büt-hânede seyr itdi ey Nev'î / Tayandı kaldı suretler der ü divâra hayretden, D.

8. Bir bölük bî-kes ü fakîr ü zelil
   Müstahikk-i ‘atâ vü ihsânuz
9. Haste-i ‘ışḳ isek bi-hamdi’llâh
   Sîne-bîmâr u ten-dürüstânuz
10. Degülüz ehl-i dâniş ü bîniş
    Dergehüñde senüñ senâḫânuz
11. Mahv-ı hestî vü lezzet-i mestî
    Nice olur diyü zâr u hayrânuz
12. Gülşen-i vahdete gehî bülbül
    Gâh murg-ı hezâr-destânuz
13. Luṭf-ile şâdmân u kahra melûl
    Gâh handân u gâh giryânuz
14. Olmaduk diyü yek-dil ü yek-rû
    Çâk çâk oldı sîne nâlânuz
15. Ney-i ‘ışḳ ile olmaduk dem-sâz
    Bu hevâ âteşinde sûzânuz
16. Ey müşîr-i tarîk-i güm-şüdegân
    Sebeb-i ihtidâ müzîl-i gümân

3.

17. İtmeg içün seni efendi kenâr
    Ak deniz dürr-i eşkin itdi nisâr
18. O kenâruñ safâsıdur ki henûz
    Eksik olmaz hurûşı leyl ü nehâr
19. Her biri kesb-i âb-ı rûy eyler
    Ḥâḳüñe ilticâ iden ebrâr
20. Güneşi balçık eylemez mestûr
    Eyledüñ gerçi ḥâḳ içinde karâr
21. Oldı vasfuñda ney-şeker mânend
    Tarz-ı tercî‘-i bend-i **Nev‘î**-i zâr
22. Virür ehl-i mezâka her bendi
    Zikr olundukça lezzet-i tekrâr
23. Bahr-i nazmumda her düri nâ-yâb
    Mevc-i ‘ışḳuñla tutdı semt-i kenâr
24. Umarın ilte her dür-i pâkin
    Şark u garba sefâyin-i eş‘âr

25. Ya‘nî medh-i şerîfüñ oldugı-çün
İ‘tibâr ideler ülü’l-ebsâr
26. Umarın kim saña olan meddâh
Feyz-i luṭfuñdan olsa ber-hûrdâr
27. Ey medâr-ı mekârim ü ‘irfân
‘Umde-i halk u zübde-i a‘yân

[Tercî-i Bend]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1.

1. Yıḳılup kasr-ı ‘âlemüñ tâkı
Oda yansun sipihrüñ evrâkı
2. Gözden oldı niḫân o mâh-cemâl
Yaksa âhum ‘aceb mi âfâkı
3. Kârger olmadı teb-i ecele
Ne ‘azîmet ne rukye-i râkî
4. Hukemâ ittifâk idüp hergiz
Bulmadılar bu zehre tiryâkı
5. İçdi câm-ı ecel o şîrîn-leb
Telh-kâm olsa tañ mı ‘uşşâkı
6. Yire çal câm-ı şevki ey sâkî
Gitdi bezm-i zamâneden Bâkî[719]

2.

7. Yıḳıl ey çarḫ-ı bî-sebât yıḳıl
Bozul ey âsiyâb-ı bî-hâsıl
8. Çünki devrüñ murâdum üzre degül
Üstüme durma gel olup hâ’il
9. Niçün itdüñ hazîz-i ḥâḳi makar
Ol mehe âsmân iken menzil
10. Su gibi her yaña revâne iken
İtdüñ ol serv-i nâzı pâ-der-gil
11. Mey-i nûşîn-i dehr zehr-âlûd
Yine magrûr olur buñâ ‘âḳıl
12. Yire çal câm-ı şevki ey sâkî

[719] Bu manzum mütekerrir tercî-i benddir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: Yire çal câm-ı şevki ey sâkî / Gitdi bezm-i zamâneden Bâkî

Gitdi bezm-i zamâneden Bâkî

3.

13. İçdi câm-ı ecel yüki yetdi
    Bezm-i ‘uşşâkı telh idüp gitdi
14. Va‘de-i vuslat eylemişdi meger
    Eceli irdi va‘desi yetdi
15. Dikdi ol servi ḥâḳe dest-i fenâ
    Naḫl-i maksûdumuñ işi bitdi
16. Göz yumup bu ciḫân-ı fânîden
    Dâr-ı ‘ukbâya irtihâl itdi
17. Kendüye çün açıldı dâr-ı bakâ
    Der-i fânîyi ol da berkitdi
18. Yire çal câm-ı şevki ey sâkî
    Gitdi bezm-i zamâneden Bâkî

4.

19. İtmege anı telh-kâm-ı ecel
    Sâkî-i devr içürdi câm-ı ecel
20. Penbeyi gel çıkar kulaguñdan
    Saña da irişür peyâm-ı ecel
21. Gül gibi sînesin siper itdi
    Gelicek ol mehe sihâm-ı ecel
22. Mısr-ı hüsnin harâba virdi gelüp
    Leşker-i ḫaṭṭtı gibi şâm-ı ecel
23. Âşiyânında sayd ider mürgı
    Ne kadar çâbuk olsa dâm-ı ecel
24. Yire çal câm-ı şevki ey sâkî
    Gitdi bezm-i zemâneden Bâkî

5.

25. İtdi dâr-ı bakâya çünki güzer
    Ḳıl İlâhî ‘inâyetüñ rehber
26. Teşne-leb saña cân atup gitdi
    Sunasın diyü destine kevser
27. Yüz yire kodı dergehüñde senüñ
    Cürmine ya‘nî i’tiraf eyler
28. Ḥâḳden götürüp aña eyle

Ol ki lâyıkdur ey şeh-i berter

29. Çün şikest itdi bu fenâ câmın
    Nev‘îyâ bezm-i huldi ide makar
30. Yire çal câm-ı şevki ey sâkî
    Gitdi bezm-i zamâneden Bâkî

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Nedür bu tavr-ı lâtif ü nedür bu hôş reftâr
   Nedür bu lâ‘l-i şeker-bâr u lezzet-i güftâr
2. O şive ile tekellüm o nâz ile hande
   O ġamzelerle bakışlar o nergis-i bîmâr
3. O Türk-i çeşm-i kemân-keş o nâvek-i müjgân
   O ebruvân-ı mukavves o ġamze-i Tâtâr
4. Meded bu nâz u revişler meded bu cünbişler
   Komadı zerrece dilde sükûn u sabr u karâr
5. O naḫl-i kâmet-i mevzûn nedür Ta‘âla’llah
   Fütâde sâye-sıfat aña cân-ı **Nev‘î**-i zâr

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Dimeñüz dîv rakîbe işi hem-demlikdür
   ‘Aceb olmaz o perî n’eylesün âdemlikdür
2. Râm aglayarak ‘âşıḳ-ı bî-çân seni [720]
   Gözi yaşı anuñ ey kebk-i derî yemlikdür
3. Zâyi‘ olmaz güzelüm tohm-ı emel görme misin
   Gözlerüñ küştesinüñ meşhedi bâdemlikdür
4. Nev-cüvânlar var iken sûfî dutup pîr etegin
   Zâl-i nefsi yeñebilmek kişi Rüstemlikdür
5. Ġam-ı dünyâ ile şimdi n’ola mahzûn olsam
   Buña şâdam ki ġamuñ âhırı hürremlikdür
6. Ḳılma[721] eksükligine **Nev‘î**-i zârın[722] sanemâ
   Ehl-i keyfüñ işi hep kanda ise kemlikdür

[720] çân seni: çâresini, D.
[721] Kılma: Kalma, D.
[722] Zârın: mestün, D.

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Döymeyüp hecrüñe eyler ten-i bîmâr sefer
   Gerçi dirler kim olur hastaya düşvâr sefer
2. Ġam-ı ‘ışḳuñ sefer eylersem olur dilde füzûn
   Arturur mâlını çün eyleye tüccâr sefer
3. Göñül ister ġam-ı zülfüñle ide terk-i diyâr
   Âdeme müşḳıl olur gerçi ki şeb-târ sefer
4. Dil ise sabr idemez sende ise yoḳ insâf
   Âh kim lâzım olupdur baña nâ-çâr sefer
5. Sefer it derdüñe tîmâr ola şâyed **Nev‘î**
   Bâ‘is-i sıhḥaṭṭ olur eylese bîmâr sefer

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. İşigüñde ten şikest olmış yatur üftâdedür
   N’eylesün miskîn naẓardan düşdi merdüm-zâdedür
2. Za‘fdan görmez beni ol iki fettân gözlerüñ
   Yohsa cân saydına tîr-i ġamzeler âmâdedür
3. Ḥâḳ olup yoluñda ten girse gubârum çeşmüñe
   ‘Aynüñe gelmez yine hep iltifâtuñ yadadur
4. Ben fakîrüñ nâlesin gûş itmese olmaz ‘aceb
   N’eylesün ol mâh-tal‘at evc-i istignâdadur
5. Süretâ **Nev‘î** egerçi yoḳ kemâlüm nâkısım
   Harf-i ‘illetden hele levh-i zamîrüm sâdedür

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Ḥâḳ ol ey dil gözleme a‘lâyı rif‘at bundadur
   Nefs-i bed-hâha hevâ-dâr olma ‘izzet bundadur
2. Şadr-ı câha ragbet itme saff-ı na‘l olsun yirüñ
   ‘Ârif ol gel gûşe-i hammâra hürmet bundadur
3. Ḫâneñe hîç senden artuk sıgmasun zenbûr-veş
   Vahdetüñ zevkini hâl eyle halâvet bundadur

4. Zâtuñı cezb eylesün şems-i Ḥaḳîkat ey göñül
   Jâle gibi ‘azm-i bâlâ ḳıl letâfet [bundadur]
5. Câna gelmiş hasta diller var iken ol ġonca-leb
   Şerbet-i la‘lin sunar agyâra hikmet [bundadur]
6. Kahr-ı dehr ile olur tûtî gurâba hem-nişîn
   Yine şekvâyı gurâb eyler garâbet [bundadur]
7. Haşr olup ferdâda hôd girmez behâyim cennete
   Vâ‘iz-i har vasl umar **Nev‘î** hamâkat [bundadur]

(65)

64b

[Murabba]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1.

1. Ḥasret-i rûyüñ ile eylemeyüp mâha naẓar
   Dîde-i ter giceyi gündüze katmış aglar
2. Uyumam hecrüñ ile her gice tâ vakt-i seher
   A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger

2.

3. Gicemüz hecrüñ ile bir yıl olur gelmez iseñ
   Dildeki sabr u sükûn zâ’il olur gelmez iseñ
4. Göñlümüz ġayrılara mâ’il olur gelmez iseñ
   A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger[723]

2.

5. Vuslatuñ bezmine devrân bizi demsâz itse
   Göñlümüz ‘arz-ı niyâz itse gözüñ nâz itse
6. Keşf-i râz itmege mestâneler âgaz itse
   A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger

3.

7. Mey içüp kayd-ı ġam u gussadan âzâd olsak
   Yapılup dilde belâ rahnesi âbâd olsak
8. Gözümüz göñlümüz açılsa gülüp şâd olsak
   A begüm n’olur idi bir gicecük gelseñ eger

[723] Bu beyit ve bundan sonraki beyitler 64b kısmında yazılmamıştır. Bu beyitler mecmuanın 58a kısmında yazmaktadır. Bu kısımlar 58a kısmından alınmıştır.

4.

9. Tutalum kadrümüzi şimdiye dek bilmez idüñ
   Dâmen-i luṭfuñ-ile yaşumuzı silmez idüñ
10. Bedr iseñ de n'ola bir gicede eksilmez idüñ
    A begüm n'olur idi bir gicecük gelseñ eger

5.

11. İrtenüñ issi var ey meh bize ferdâyı kosañ
    Rahm u şefkat demidür ceng ile gavgâyı [kosañ]
12. Güldürüp Nev'î'yi 'âşıḳlaruñ aglayı kosañ
    A begüm n'olur idi bir gicecük gelseñ eger

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Tugrâ-nüvîs ṣanma ki zerrîn nişân çeker
   Ol şâha tuhfe bir saru tozlu kemân çeker
2. Kânûn-ı 'ayşı kurmag-içün sebze-zârda
   Sünbül berât-ı şâh-ı bahâra nişân çeker
3. Bir tîr-i râstdur elif-i nâm-ı şehriyâr
   Tugrâ-yı hükmi rûy-i 'adûna kemân çeker
4. Tugrâ degül bu bahr-i letâfetde fî'l-mesel
   Keştî durur ki anı iki rîsmân çeker
5. Resm-i nişânuñ olmada gitdükçe ser-firâz
   Bir nev-cüvân gibi ki kad-i dil-sitân çeker
6. Bilmez cefâ-yı dehr ile kan yutdugum benüm
   La'l-i lebüñ ki câm-ı mey-i ergavân çeker
7. Şekl-i kemân olursa n'ola **Nev'î**yâ tenüm
   Bunca belâ yükin bir iki üstüḫân çeker

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Zümre-i fakr u fenânuñ yârıdur dervîşler
   'İzzet ü kadr ehlinüñ agyârıdur dervîşler
2. Halka halka dâglar tolmış ten-i 'uryânları
   Şâh-ı 'ışḳuñ tîg-ı cevherdârıdur [dervîşler]
3. Merkez-i vahdetde bunlar oldılar sâbit-kadem

Muttasıl bir noktanuñ pergârıdur dervîşler

4. Tenlerin bunlar fenâ yolında ḳılmışlar gubâr
   Cür‘a-dân-ı ‘âlemüñ esrârıdur [dervîşler]
5. **Nev‘î**yâ zulmetde ḳalmışlar ışıklardur dime
   Özge şem‘üñ mazhar-ı envârıdur dervîşler

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Senüñ mahzûnuñ olmak baña şâdân olmadan yegdür
   Ġamuñla aġlamaḳ illerle handân olmadan [yegdür]
2. Ciẖânuñ ‘izz ü câhın böyle iz‘ân eyledüm ben kim
   İşigüñde kul almak dehre sultân [olmadan yegdür]
3. Düşüp kûy-ı harâbât içre sûfî kâse-lîs olmak
   Serîr-i devlete fagfûr u ḫâḳân olmadan [yegdür]
4. Ciẖân-ı bî-sebâtuñ ragmına devr itdürüp câmı
   İçüp lâ-ya‘ḳıl olmak şâh-ı devrân [olmadan yegdür]
5. Şarâb-ı ‘ışḳ ile **Nev‘î** gibi mest-i müdâm olmak
   Bakup bu ni‘met-i dünyâya hayrân olmadan [yegdür]

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ne râh-ı ‘ışḳa nihâyet ne bahr-i şevke kenâr
   Ne tende tâb ile kuvvet ne cânda sabr u karâr
2. Ne rûz-ı fürkate âhir ne şâm-ı hecre seher
   Ne gözde hâb u ne hôd başda devlet-i bîdâr

65a

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Bu baht-ı ser-nigûnum hâbdan bîdâr olur bir gün
   Bu devlet böyle ḳalmaz mest iken hüşyâr [olur bir gün]
2. Açılur her der-i beste bulur sıhẖaṭṭ dil-i hasta
   ‘Adûlar yâr olup bîgâneler ġam-hâr [olur bir gün]
3. Şarâbın vâ‘iz ü sûfî tuyup keyfiyyet-i hâlin
   Niçe müftî müderris vâkıf-ı esrâr [olur bir gün]

4. Togup vahdet güni âhir gider bu zulmet-i kesret
   Bilişür yadlar agyâr olanlar yâr olur [bir gün]
5. Yüri var haslardan iltimâs-ı luṭf-ı ‘âm eyle
   Senüñ de yaraña **Nev‘î** gibi tîmâr olur [bir gün][724]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Gelmege mânî‘ tutup ey dôst bârân oldugın
   Yaşumuñ añmaz mısın seyl-i firâvân oldugın
2. Aġlamaḳdan çıkdı göz ġarḳ itdi eşküm ‘âlemi
   Pâdişâhum göz göre ister misin kan oldugın
3. Kim severse seyl-i eşk ile yolın pâk eylesün
   Kimse yârüñ istemez âlûde-dâmân [oldugın]
4. Şîşe-i sahbâdan ögren hûblık temkînini
   Söylemez ġayra bilür âşûb-ı devrân [oldugın]
5. **Nev‘î**-i âşûftenüñ bir gün ola kim göresin
   Râh-ı ġamda küşte-i şemşîr-i hicrân oldugın

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Oldı çemende şimdi bisât-ı zümürrüdîn
   Nazm ehline gazel dimege tâze bir zemîn
2. Yazdı simât-ı ‘işreti perverdigâr-ı sun‘
   Bir resm ile ki yazmaya nakkâş-ı naḳş-ı Çîn
3. Yaprakdan esdi bâd-ı seher lâle-zârda
   Kodı aşaga yelkenini berg-i yâsemîn
4. Ser-sebz ü hurrem itdi nişîmenleri sabâ
   Sa‘y it getürmege ele bir yâr-i hem-nişîn
5. Vuslat müyesser olmadı elde yesâr yoḳ
   Nev‘î şarâb-ı nâba no’la eylese yemîn
6. Ferş-i çemende her biri zer yasdanup yatur
   Ḳıldı hazân gedâları Kârûn ile karîn
7. Naḳş-ı hazândan örnek alup nev- ‘arûs-ı bâġ

[724] Bu gazelden sonraki manzum Farsça’dır. Çalışmanın son sayfasında manzumun fotoğrafı koyulmuştur.

Bildi fenâya varacagın ‘ömr-i nâzenîn

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Cân u dil yoluna revân olsun
   Hâcî hâcîyı Mekke’de bulsun
2. Durmasun bezm-i ġamda destüm boş
   Gözümüñ câmı kan ile tolsun
3. Ġonca-i la‘l-i âbdâruñsuz
   Bâġ-ı dehrüñ çiçekleri solsun
4. Yollar üzre firâk-ı zülfüñ ile
   Şaçını naḫl-i yâsemen yolsun
5. Mîve-i vaslı **Nev‘î**’ye dime hâm
   Olsun ey nâzenîn nihâl olsun

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Güftâr-ı lebüñ kâşif-i esrâr-ı hafiyye
   Reftâr-ı kadüñ mûcid-i etvâr-ı seniyye
2. Müşgîn şaçuñı ince belüñde gören eydür
   Bundan salınur var ise ‘uşşâka beliyye
3. Hıdmetde gice şâhid-i mey derledi kanlar
   Oldı sanasın başda habâbı ‘arakıyye
4. İçdükde mahabbet meyini bezm-i ezelde
   Bir pâre kodum Kays ile Ferhâd’a bakıyye
5. **Nev‘î**’ye geçerken güle bakdı seg-i kûyüñ
   El-minnetü li’llâh zihî luṭf u ‘atiyye

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Göñül virme gözüñden dûr olan her mâh-ı tâbâna
   Naẓar ḳılma saña yüz virmeyen mihr-i dırahşâna
2. Salup el evvelâ da‘vet ḳılur pâ-mâl ider soñra
   Koşulma su gibi her gördügüñ serv-i hırâmâna
3. Senüñ sa‘y eyleyüp yildüklerüñden çün safâsı yoḳ

Dolaşma Ka‘be-i ‘ulyâ olursa kûy-i cânâna

4. Şarâbı Âb-ı hayvân olsa câmı sâgar-ı Cemşîd
   Dilâ peymân-şiken dildâr elinden içme peymâne
5. Ḥaḳîkatde güzel sevmek gibi **Nev‘î** belâ olmaz
   Husûsa kim Ḥaḳîkatsüz ola turmaya peymâna

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Ruḫın ‘arz itdi ol meh bûseye sürdüm yüzüm pâya
   Bi-hamd’llâh baña yüz tutdı devlet el virüp pâye
2. Ġam-ı ‘ışḳ ile yaşum yollar idüp bâġ-ı sînemde
   Dil-i zârı akıtdı âkıbet bir serv-i bâlâya
3. Bugün ben küştesiyem bir sipâhî şeh-levendüñ kim
   Güzeller içre gülgûn-ı ruḫın salmışdur alaya
4. Cihanda kendü gölgemden kaçar bir derdmendem ben
   Rakîbâ gel beni incitme yâre olma hem-sâye
5. Neye salsan gider hidmetde bendeñdür senüñ **Nev‘î**
   Dem-i vuslatda ol bî-çâreyi tek salma ferdâya

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Bulmamış bencileyin var-ise hemdem bu gice
   Kararup tutdı sipihr âyinesin ġam bu gice
2. Yine bir Yûsuf-ı dîrîne ġamın yâd ḳılup
   İtdi Ya‘kûb-ı felek bir yeñi mâtem bu gice
3. Künc-i ġamda yaturam teşne vü bîmâr u ġarîb
   Ne kes ü yâr üne ġam-hâr u ne mâtem bu gice
4. Şem‘-i bahtum söyünüp şöyle karardı ‘âlem
   İşigüñ çarḫına yol bulmadı nâlem bu gice
5. Ne ruḫ-ı kevkeb-i ikbâl ne şem‘-i devlet
   Nev‘îyâ batdı yem-i zulmete ‘âlem bu gice

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Dökdüm müjemüñ hârını çâh-ı naẓar üzre

Dâm itdüm ol âhû gelecek reh-güzer üzre

2. Cân rıhlet ider lebini agzuma sundı
   Şeh kullarına dirlik idermiş sefer üzre
3. Mir'ât-ı dili tutmış idi jeng-i havâdis
   Ḫaṭṭt-ı ruḫ-ı dilber keder oldı keder üzre
4. Ko garralıgı olur el üstinde el ey mâh
   Gör rif'atini pençe-i mihrüñ kamer üzre
5. Andan dir idi gevher-i pâkîzeñi **Nev'î**
   Bir asl-ı şerîf olsa daḫı bü'l-beşer üzre

(66)

65b

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. İdüp kat'-ı ta'alluk tîg-ı hecr ile gedâlardan
   Neden düşdi kesildüñ pâdîşâhum âşinâlardan
2. Beni terk eyleyüp bezm-i belâlarda didüñ yâ-hû
   Ferâmûş itme bârî göz ucıyla merhabâlardan
3. Vefâ vü luṭfuña layık degülsek bârî cevr eyle
   Bizi cânâ niçün 'add eylemezsin mübtelâlardan
4. Rakîb-i bed-likâlarla işitdüm sohbet itmişsin
   Vücûduñ saklasun Bârî belâlardan kazâlardan
5. Göñül hercâyî dilber bî-Ḥaḳîkat n'eylesün **Nev'î**
   Şikâyet bî-vefâlardan şikâyet bi-vefâlardan

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżân

1. İçüp câm-ı devrânı mesrûr olmag istersin
   Harâb olmaduguñ yitmez mi ma'mûr olmag istersin
2. Irakdan göz ucıyla merhabâya kâ'il olmazsın
   O şâhuñ iltifâtından meger dûr [olmag istersin]
3. İçüp mâ'ü'l-'asel yakmak dilersin şem'-i kâfûrî
   Sunup nîş-i cefâyı halka zenbûr [olmag istersin]
4. Dutarsın şeḳılleri bezminde her şeb âhından şeb'î
   Eşkinden olan 'âyâna manzûr [olmag istersin]
5. Cebînüñ çîn idüp magrûr olursın devlete **Nev'î**

İtine kâse-lîs olduñsa fagfûr [olmag istersin]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Çıkdukda çâh-ı sîneden ey kaşları kemân
   Cân-ı za'îfe oklaruñı eyle nerdübân
2. Rıhlet güninde derdüñi dilden ayırmadıñ
   'Azm-i sefer ḳılanlara lâzımdur armagan
3. Biz şôl hümâ-yı evc-i temennâ yüz ki irmedi
   Herkez meşâm-ı kadrümüze bûy-i üstüḫân
4. Her kim nesîm ma'rifet irmez dimâgına
   Birdir aña piyâz ile gülberg-i bustân
5. **Nev'î**'nüñ oldı sen gül-i nâ-reste şevkine
   Erbâb-ı 'ışḳa her sözi bir tâze dâstân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. 'Âlem-i vuslat ba'îd olmazdı hergiz yârdan
   'Âlemi hâlî bulayduk bir nefes agyârdan
2. Yârdan kesme tazarru' semtini Mansûr'ı gör
   Bir ten-i bî-cân iken boynın egerdi dârdan
3. 'âşıḳ ölmez câm-ı 'ışḳ ile nihâyet mest olur
   Şôl ışıkdur kim geçer keyfiyyet-i esrârdan
4. Vuslat ile gicesin ġayruñ o meh-rû Kadr idüp
   Men' ider dîdârını bir 'âşıḳ-ı bîdârdan
5. Geçdi ânı hüsni ol serv-i revânuñ **Nev'î**yâ
   Geçmedi ammâ o hergiz şîve-i reftârdan

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Esîr-i zülfüñ olalı bedenden ayru bu cân
   Giceyle ṭaşrada ḳalmış ġarîbe döndi hemân
2. Hilâl iken de bulur bedr iken de rif'ati mâh
   Zamânede bir olur hep kemâl ile noḳṣan
3. Göñülde âteş-i ḥasret gözümde ḫûn-ı ciger

Birisi da‘viye mâni‘ birisi ‘ışḳa nişân

4. Şaçar türâb-ı meẕellet zamâne başumuza
   Mükedder olsa n’ola cûybâr-ı eşk-i revân
5. Şikeste oldugı bu ḫasta bekler ey **Nev‘î**
   O nergis üzre ḫam olmış hilâl-i müşg-efşân

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Fürkatüñde itdügüm feryâdı yâd itmez misin
   Cevr ü bîdâd itdügüñ ‘uşşaḳa dâd itmez misin
2. ‘Ayn-ı luṭfuñla elemler ‘âlem oldı dôstum
   Luṭf idüp bu ḫāṭır-ı nâ-şâdı şâd [itmez misin]
3. Câm-ı ‘ışḳı nûş iden tâc u ḳabâyı[725] terk ider
   Zâhidâ nûş eyle gel gör i‘timâd itmez [misin]
4. Bâr-ı miḥnetden niçün ḳaddüñ büküldi ey felek
   Dergehine Ḫân Murâd’uñ istinâd itmez misin
5. Bunca demdir ḳahr-ı dehr ile ḳalupdur nâ-murâd
   Nev‘î-i bî-çâreye luṭfuñ murâd itmez misin

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. O yâre yaramadum sîne toldı yara ile
   Göñül bir olmadı ḥayf ol hezâr pâre ile
2. Elüñde çünki der-âġûş-ı yâre ḳudret yoḳ
   Dilâ ne çâre yüri kâni‘ ol neẕâre ile
3. Vücûdı ġarḳa-i baḥr-i maḥabbet it tâ kim
   Bir ola ẕevraḳ-ı cisme miyân kenâre ile
4. Çeküp elif tenüme ḳara dağlar yaḳdum
   Şeh-i serîr-i ġamum tuġ ile nekkâre ile
5. Ġamuñla bâda vara çâr ‘unṣûr-ı **Nev‘î**
   Yine o şevḳ ile raḳs ide çârpâre ile

[725] ḳabâyı: ‘aşâyı, D.

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. lrakdan eglenemem kûyüñe neẓâre ile
   Başum ḫôş oldı maḥalleñde seng-i hâre ile
2. Kişiye ṣûfî maḥabbetde iḫtiyâr olmaz
   Güzelleri sevilür ṣanma istiḫâre ile
3. Bahâr tevbe-şiken sâkî ise sengîn-dil
   'Ale'l-ḫuṣūṣ ola ṣoḥbet o mâh-pâre ile
4. Gedâlara nereden baḫş olur bu âteş kim
   İki ciḫânı yaḳarlar birer şerâre ile
5. Havâlanursa n'ola zaḫm-ı sîne-i **Nev'î**
   Soyundı girdi yem-i 'ışḳa tâze yara ile

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fe'ûlün

Ve leh-û

1. Dil baglamasa ol gül-i pür-ḫâra şükûfe
   Pîrâhanın eyler miydi sad-pâre şükûfe
2. Ser-mest-i mey-i 'ışḳuñ olupdur n'ola düşse
   Destâr-ı perîşân ile bâzâra şükûfe
3. Öykünse ruḫ-ı âlüñe ey ġonca ḳayırmaz
   Kim tâze gelüpdür daḫı gülzâra [şükûfe]
4. Yaşum dökeyin mîve-i vaṣluñ hevesinde
   Ey naḫl-i çemen bâ'is olur bâra [şükûfe]
5. Düşer öñine gülşene geldükçe sabânuñ
   'İzzetler ider peyk-i der-i yâre [şükûfe]
6. Pâ-mâl-i ġamı olmasa ol serv-i revânuñ
   Düşmezdi sirişküm gibi yollara [şükûfe]
7. Bu şi'ri güzeller n'ola başında götürse
   Nev'î soḳulur gûşe-i destâra [şükûfe]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Hûblar bâzâr idüp vuslat metâ'ın cân ile
   Kesdiler âḫir arasın ḫançer-i hicrân ile

2. Kendüsine döndürüp hercâyî itdi anları
   Mâh-rûlar hem-ser olmışlar gibi devrân ile
3. Nâz idüp ben bülbül-i gûyâya virmezse cevâb
   Bâd-ı âhum söyleşür ol ġonca-i ḫandân ile
4. Ger ṣuçum la‘lüñ emüp kan itdügümse sâḳıyâ
   Kanlar aġlatma kanı yumazlar ḳan ile
5. Hande ḳıl **Nev‘î** ‘ye pervîniñ[726] görüp dil-şâd ola
   Kim açarlar ey şeker-leb ‘uḳdeyi pervîn[727] ile

66a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyyât-ı fî Ḥarfül Yâ’

1. Safha-i gülzâra taṣvîr eyleyen gül naḳşını
   Ḫaylî dil-keş bağlamış gülşende bülbül naḳşını
2. Buldı bülbül kendi göñlinde o naḳş-ı dil-keşi
   Yazdı yüz vech ile iller ġonca-i gül naḳşını
3. Yakmayınca âteş-i ‘ışḳ-ı güle eczâsını
   Bu fenâ bâġında bülbül bulmadı kül naḳşını
4. Sûzen-i müjgânı geçdükçe dil-i pür-dâgdan
   Ṣanuram işler ḫarîr üzre ḳaranfül naḳşını
5. Câm-veş dil ‘ışḳ ile pürdür anı işrâb ider
   Kim yumaḳ olmaz göñülden **Nev‘î**yâ mül naḳşını

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Kapuñda ‘abd-i ḥaḳîr olmaḳ olmadı rûzî
   Müyesser itmedi Ḫaḳ baña baht-ı fîrûzı
2. Tırâz-ı câme-i hûbî olup ḫaṭṭ-ı sebzüñ
   Geyürdi saña güzellik ḳabâ-yı nevrûzî
3. Nihâl-i gül gibi gülzâr-ı cânuma dikeyin
   Bu cism-i ḫâḳüme gönder o tîr-i dil-dûzı
4. Hayâl-i rûyını ḳo ey göñül yeter la‘li
   İñende odlara yaḳma bu cân-ı pür-sûzı

[726] Pervîniñ: dendânun, D.
[727] Pervîn: dendân, D.

5. Cefâ-yı ḥâline **Nev‘î** taḥammül idemedüñ
   Gelürse ḫaṭṭ-ı siyeh-kâr göresin tozı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Başda hevâsı var ṭolaşur la‘lüñe gehî
   Var bir murâdı sâkî ḥabâbuñ degül tehî
2. Âyine-vâr ‘ışḳ ile ṣâf eyle kim ola
   Ḳalbüñ ‘arûs-ı perde-i râzuñ naẓar-gehi
3. Ol serv- ḳadde mümkin olurdı dilâ viṣâl
   İrmez ḳıyâmete n’idelüm ‘ömr-i kûtehî
4. Zencîr-i zülf-i yâr ile mecnûn olanlaruñ
   Devr-i ḫaṭṭında silsilesi oldı müntehî
5. Kimdür sorarsa **Nev‘î**’yi ol ḫüsrev-i cemâl
   Milk-i fenâda mesned-i faḳruñ şehenşehi

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Sadâ-yı seyl-i eşküm gûş idüp deryâ ḳulak çekdi
   Dil-i deryâ-keşâna ẕevraḳ-ı ṣahbâ ḳulak çekdi
2. Zemîne na‘lçeñ resmi şu deñlü zîbâ ü fer virdi
   Felekden mâh-ı nev ey şâhid-i zîbâ ḳulak [çekdi]
3. Nişân itmişdi ḫâḳe ṣanma pây-i üştür-i Leylâ
   Görüp ḥâlât-ı Ḳays’ı deşt ile ṣaḥrâ [ḳulak çekdi]
4. Ḫaṭṭ-ı müşgînüñe cânâ benefşe ser-fürû itdi
   Binâgûşuñda gördi sünbülüñ ṭuġrâ [ḳulak çekdi]
5. Dür-i elfâẓ-ı **Nev‘î** ‘arz olındı gûş-i cânâna
   Ṭaḳup sem‘-i ḳabûle ol gül-i ra‘nâ ḳulak [çekdi]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ser-i ḥâḳîde hevâ-yı mey ü peymâne tehî
   Pür-ṣafâ bezm-i riyâ kâse-i kâşâne tehî
2. Mestler na‘ra vü âh itmez olaldan ḳaldı
   Tâc-ı ṣûfî gibi bu günbed-i vîrâne tehî

3. Var sözinde eser-i bûy-i mey-i sâġar-ı ‘ışḳ
   Şöyle bildüm ki degül bu dil-i dîvâne tehî
4. Başdan geçdi hevâ-yı mey-i la‘lüñle ḥabâb
   Sâḳıya ṣanma anı geldi bu meydâna tehî
5. **Nev‘î**yâ ol güni göstermesün Allâh bize
   Görüne sâġar-ı mey dîde-i rindâne tehî

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Zâhidüñ ḥasret-i la‘lün ile ḳurudı ḳanı
   Göreni sîb-i zenaḫdânuñ içün îmânı
2. Niçe dil-ḫastelerüñ ṭâḳatini ṭâḳ eyler
   Şehr-i ḥüsnüñ begüm ol ḳaṣr-ı bülend-eyvânı
3. Birbirinüñ lebini emse n’ola dilberler
   Ki meleklerde olur ẕevḳ u ṣafâ rûḥânî
4. Şöyle maġlûb uża‘îf oldı gürûh-ı ‘uḳalâ
   Bir görür oldı ciḫân ‘âḳıl ile nâdânı
5. **Nev‘î**yâ rif‘ati bedr ile hilâlüñ bir olur
   Farḳ ider ṣanma kemâl ile felek noḳṣânı

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Lebüñe beñzemese sâgar-ı la‘lîn-câme
   Ser-fürû itmez idi böyle surâhî câma
2. Korkarın sendeki bu hâlet-i cân-sûzı görüp
   Varıcak meclisüñe odlara yanar nâme
3. Hasb-ı hâlüm yazıcak nâmeye feryâd eyler
   Ṣanma bî-hûde sen ey hâce sarîr-i hâme
4. Sanemâ gaflet idüp sûret-i dîvâr gibi
   İstinâd eyleme bu deyr-i harâb-encâma
5. **Nev‘î**yâ bezm-i mahabbetde bugün bâde-i ‘ışḳ
   Sıgmaya nüh kadeh-i çarḫ-ı zümürrüd-fâma

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Ḫaṭṭ-ı dilber gibi sebz olsa yazı nevbahâr olsa
   Güzellense havâlar mutrib-i meclis hezâr [olsa]
2. Çemende sünbül-âsâ halka halka olsalar yârân
   Gül ü mül der-miyân olsa güzeller der-kinâr [olsa]
3. Gedâlar nukra-i sîm ü zümürrüd tahtı n'eylerdi
   Mesîre cûybâr olsa nişîmen sebze-zâr [olsa]
4. Pür olsa güllerüñ gûşı sadây-ı savt-ı bülbülden
   Bisât-ı gülşenüñ her gûşesi naḳş u nigâr [olsa]
5. Çemenler bitmedin ḥâḳ-i teninde **Nev'î**-i zâruñ
   Çemen seyrine gitsek serv-kâmet bir nigâr olsa

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Görmedüm mislüñ meger endîşe ile hâbda
   Yoḳ nazîrüñ var-ise âyîne ile âbda
2. Sûhte pervânedür şevküñle düşmiş âteşe
   Ṣanma merdümdür görünen çeşm-i pür-ḫûnâbda
3. Duhter-i rez destine ḫâṭem takınmış sanurım
   'Aks-i la'lüñ her kaçan görsem şarâb-ı nâbda
4. 'Andelîbüñ nâr-ı âhından erir sûzân olup
   Jâleler ṣanmañ görünen ġonca-i sîrâbda
5. Yar bezminde yaraşmaz mâh-rûlar **Nev'î**yâ
   Şem'î n'eylerler fürûg-ı mihr-i 'âlem-tâbda

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Göñlüm hayâl-i bûs-i leb-i la'l-i nâb ile
   Bir şîşedür ki toptolu rengîn şarâb ile
2. Beñzer mi gün yüzüñe senüñ mâh-ı çâr-deh
   Şeb-tâbı bir görür mi kişi âfitâb ile
3. Galtân olur düşüp ten-i ḥâḳîye göz yaşı
   San tıfl-ı nâ-resîdedür oynar türâb ile

4. Kan derledi geçince yanuñdan ten-i za‘îf
   Miskîni gör ki geçdi eriyüp hicâb ile
5. Bezm-i belâda döne döne **Nev’î**yâ saña
   Acıdı yandı sâgar-ı sahbâ kebâb ile

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Ele baş egme ey dil hâme gibi zîr-i dest olma
   Ciḫân harf atsa saña nâme-veş ḫâṭır-şikest olma
2. ‘Arûs-ı hüsnüñe hâcet degül ey serv meşşâta
   Baş egme şâneye zülfüñ ucından zîr-dest olma
3. Düşüp elden ele âyîne-i kadrüñ şikest itme
   Ser-efrâz ol surâhî-vâr u ayak gibi pest olma
4. Dilâ üstâd iseñ Şîrîn’i âyîneñde seyr eyle
   Kazup seng üstine Ferhâd-veş sûret-perest [olma]
5. Hazer ḳıl **Nev‘î**yâ dil şîşesinüñ inkisârından
   İçüp ol seng-dil bî-rahm ile evgâr-ı mest olma

(67)

66b

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Yüz çevürdi yâr bizden hâl bir yüzden daḫı
   Baht yüz göstermedi ikbâl bir yüzden daḫı
2. Kâtib-i kudret vefâ resmin ḫaṭṭında yazmamış
   Mushaf-ı hüsninde gördüm fâl [bir yüzden daḫı]
3. Fikr-i ḫaṭṭtuñsuz ölürsem korkaram cânâ ola
   Rûz-ı mahşer nâme-i a‘mâl bir yüzden [daḫı]
4. Sûret-i mihr ü vefâ göstermedi mir’ât-ı çarḫ
   Yoḳ sitârem n’eyleyem ahvâl [bir yüzden daḫı]
5. Hançer-i ḫûn-rîz-i dilber Âb-ı hayvân’dur velî
   Görünür **Nev‘î**ye ol kattâl [bir yüzden daḫı]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Gayb oldı hâl ü ḫaṭṭ çözeli zülfi bâġını
   Erbâb-ı fitne dâmına çekdi ayaġını
2. Şebnem iletdi müjde-i ruḫsârını meger
   Gülşende güllerüñ yine çekdi kulagını
3. Çaglar akarken eyle naẓar eşk-i 'âşıḳa
   Hüsnüñ geçür vefâ ile ey serv çagını
4. Bezm-i çemende jâle meyin şöyle içdi kim
   Mest oldı lâle yirlere çaldı çanagını
5. Gûşın çemende nagme-i bülbül pür eyledi
   Nev'î işitmez oldı şarâbın yasağını

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Dün gice sohbetümüz yâr ile rindâne idi
   Sâgar idi ben idüm şem' idi pervâne idi
2. Çeşmi[728] bâdâmını nukl itmiş idük bezmümüze
   Dirhem-i eşk-i revân anda harîfâne idi
3. Rahne-i dâglarum itmiş idüm âyîne
   Ser-i gîsû-yı perîşâna elüm şâne idi
4. O gice sâkî ile sâgara hâcet yog idi
   Dil ü dîdem baña peymâne vü meyḫâne idi
5. Her gedâ-meşreb olan ol deme irmez **Nev'î**
   O da bir luṭf-ı Hudâ bahşiş-i şâḫâne idi

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżân

1. Gidüp meclisden ol rûh-ı revân ḳaldı beden bâkî
   Mey-i nâbı içildi ḳaldı guyâ derd[729]-i dil bâkî
2. Visâlüñ bezmine bir kez ümîdüm mahrem olmakdur
   Mey-i nâb-ı hayâtumdan bedende var iken bâkî

[728] Çeşmi: Gözi, D.
[729] Derd-i dil: dürd-i den, D.

3. Görüp agyar ile ol Yûsuf-ı hüsni melûl olmañ
   Ne şâdî ḳaldı ihvâna ne Ya‘kûb-ı hüzn[730] bâkî
4. Ruḫum zerd itme ġamdan ḫaṭṭt-ı sebzüñ irişür ey gül
   Degül gülzâr-ı ‘âlemde ne gül ne nesteren bâkî
5. Ecel câmın içüp ġam çekme **Nev‘î** telh-kâm olsañ
   Koduñ bu meclis-i fânîde bir şîrîn suhan bâkî

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. ‘ışḳdur şem‘-i ruḫ-ı dilberi tâbân idici
   Mihrdür meş‘ale-i mâhı fürûzân idici
2. Bagrumı ḫûn idüp eşküm mey-i gül-gûn itdüñ
   Yeter itdüñ bize bu rengi be hey kan [idici]
3. Yüri ey va‘de idüp soñra peşîmân olıcı
   Yüri ey ‘ahdini peymânını yalan [idici]
4. Gül gibi kendüsi her hâr ile hem-sohbet olup
   ‘âşıḳuñ kârını bülbül gibi efgân [idici]
5. Kim durur dirseñ o fettân-ı ciḫân ey **Nev‘î**
   Dôstın agladıcı düşmeni handân [idici]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Meyḫâne kapusı yapılup sınsa sebûsı
   Sun sâgarı yapılmadı yâ tevbe kapusı
2. Sâfî meyi kor bahsi müsellesden idermiş
   Va‘izde gibi hâdisenüñ şimdi koyusı
3. Bulmış kimisi pâye kimi pâyede hayrân
   Mahmûr-ı mey-i ‘ışḳ olana başı kapusı
4. Rez duhteri sâgarda çog erden boşanupdur
   Âl ile bize satmasun ol nâz-ı ‘arûsı
5. **Nev‘î** o mehüñ gögsin öper sâgar içüp ġayr
   Ḫûn-ı dille biz içerüz sîne tolusı

[730] Hüzn: hazen, D.

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Tâb-ı teb ile âbile ol la‘l-i nâbda
   Beñzer habâb-ı bâdeye câm-ı şarâbda
2. Yârüñ fürûg-ı rûyına nisbet felekde mâh
   Bir çihredür bozula deyr-i harâbda
3. Hüsn-i ḫaṭṭ-ı nigâra naẓar şâd ider dili
   Ehl-i naẓar bu hikmeti yazar kitâbda
4. ‘Ikd-i rümûzı zülfine nisbet hisâbsuz
   Bir noktadur egerçi deḫânı hisâbda
5. **Nev‘î** ‘izârı zülfi arasında ol mehüñ
   Berkuñ fürûg u tâbına beñzer sehâbda

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. ‘Aks-i hâlüñ merdüm it sâkî habâbuñ ‘aynına
   Dönsün ol ḫûnîn olan mest-i harâbuñ ‘aynına
2. Bir nefes mevcûd isek bir demde ma‘dûmuz diyü
   Rûzgâruñ şiddeti gelmez habâbuñ ‘aynına
3. Zîver-i zerden geçüp şol kim tutar râh-ı fenâ
   Ḥâḳ-i pâyin kühl iderler âfitâbuñ ‘aynına
4. Seng-i cevr-i rûzgâr ile iderler ġarḳ-ı ḫûn
   Düşürenler göñlini ol la‘l-i nâbuñ ‘aynına
5. Rûy-i zerd ü dâg-ı sîneñ **Nev‘î**yâ nergis-misâl
   Döndürür âhir senüñ cismüñ türâbuñ ‘aynına

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Kendüyi teşbîh idermiş kasr-ı şâhuñ câmına
   Taşlamış etfâl-i encüm bak mehüñ endâmına
2. Bir harâb-âbâd imiş bu kasr-ı mînâ sanduguñ
   Bûm-ı nâlem dün gice çıkdı sipihrüñ bâmına
3. Çün degül âyîn-i mestî ‘âkıbet fikr eylemek
   Nâzır olmañ gerdişüñ câm-ı sürûr-encâmına

4. İtmeyince za‘f ile kadd-i hamîdem zer-nişân
   Ol mehüñ yazılmadı tugrâ-yı hûbî nâmına
5. Şahneden pervâ yimez rez duhteri mihrin bozar
   Âferîn pîr-i mugânuñ **Nev‘î**yâ ikdâmına

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Nebât-ı la‘l-i şîrîninde ḫaṭṭt-ı sebz-i cânâne
   Sanasın perr-i tûtîdür ki düşmiş şekkeristâna
2. Elinden şânenüñ yâre şikâyet eylesem bârî
   Geçer nâzüklik ile dilleri zülf-i perîşâna
3. Bilürdi Kays kim râz-ı ġam-ı Leylâ’ya mahrem yoḳ
   Anuñçün ‘ışḳ ile Mecnûn olup söylerdi yabana
4. Gelüp meclisde dilber nûş idüp peymâneyi gitdi
   Visâle va‘deler itdi velî turmadı peymâna
5. Elifler üzre **Nev‘î** dâg-ı pür-ḫûnum görenler dir
   Düşürmiş berg-i gül bâd-ı seher râh-ı gülistana

67a

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Şerer-i eşki saçup sîneye ‘âşıḳ yandı
   Câm-ı ‘ışḳ ile meger gözleri çakmaklandı
2. ‘ışḳ vâdîlerine gördi nihâyet yog imiş
   Kays-ı güm-râh-ı mahabbet giderek uslandı
3. Lebüñ kana şürbüñ[731] itme içüp ġayr ile câm
   Yoḳsa[732] dil-teşnelerüñ câm-ı hayâta kandı
4. Ser-fürû idüp aña ‘izzet ile virdi selâm
   O melek belki rakîb-i harı âdem sandı
5. **Nev‘î**yâ ol büt-i ra‘nâdaki nâz u revişi
   Sanem-i deyr görüp hayret ile tayandı

[731] Şürbüñ: şerîk, D.
[732] Yoḳsa: Yohsa, D.

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

Ve leh-û eyżân

1. Açıldı dil görince câm-ı şarâb-ı nâbı
   Bir nâ-şüküfte ġonca san gördi âfitâbı
2. Şevk-i ruḫuñla bu şeb çâk itdi meh yakasın
   Zer tügmesin düşürdi çarḫuñ degül şihâbı
3. Gör kadr-i pâyesini ol şehsüvâr-ı hüsnüñ
   Basılmadı felekde mâh-ı nev rikâbı
4. Gülzâr-ı dehr içinde mânend-i sünbül-i ter
   Ḳıldı hevâ-yı zülfüñ gömgök delü sehâbı
5. Yanında yüz bulaldan dildârı ter düşürmiş
   Ol ġonca sürse derden **Nev‘î** n’ola gülâbı

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Kazardı Kûhken seng üzre dâ’im resm-i Şîrîn’i
   Göñül levhine nakl itdüm diyü ol naḳş-ı rengîni
2. Firâk-ı çeşm-i Leylâ ile eglenmezdi sahrâda
   Hudâ tuş itmese âhûlara Mecnûn-ı miskini
3. İletdi başa çeşm-i mesti yârüñ şîve vü nâzı
   Düşürmiş nâfesin Çîn’üñ ayaġa zülf-i müşgîni
4. Niçün ḫân-ı visâle sunmaya ser kâsesin ‘âşıḳ
   Diñüz Mecnûn’a gelsün bende görsün resm ü âyîni
5. Koyup dîvânesin Şîrîn Pervîz ile yâr oldı
   ‘Aceb mi Kûhken terk itse **Nev‘î** cân-ı şîrîni

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Âteş-i mihrüñ ki dil sînemde mihmân eyledi
   Şem‘-i maksûdum mahabbet nûrı rahşân [eyledi]
2. Mest-i ‘ışḳuñdur meger cânâ şafakda mâh-ı nev
   Câm-ı pür-sahbâsını kej tutdı rîzân [eyledi]
3. Kim habâbı tâc-ı ḫâḳân olsa tañ mı bir ayak
   Her birin bezm ehlinüñ başına sultân [eyledi]

4. Çifte çifte tolulardan gül gül oldı rûy-ı yâr
   Devr-i sâgar ol mehi âşûb-ı devrân [eyledi]
5. Ehl-i zühdi **Nev‘î**yâ pâkîze-meşreb eyleyen
   Râh-ı ‘ışḳ içre beni âlûde-dâmân [eyledi]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Sıyup âyîne-i ḳalbi yüzin cânâna döndürdi
   Bizümle ol vefâsuz itdügi peymâna döndürdi
2. Çevürdi başdan gerçi dili ol serv idüp âzâd
   Velî tıfl ellemiş bir mürg-ı ser-gerdâna [döndürdi]
3. Göñül bir âteşî dîvâne dûd-ı sünbülüñ zencîr
   Beni şem‘-i ruḫuñ pervâne-i sûzâna [döndürdi]
4. Benüm nâmım irişmez ol hümâ-yı ‘izzete gördi
   Kebûter aġlamaḳdan gözlerini kana [döndürdi]
5. Takındı tâze güller **Nev‘î**yâ reftârını sâkî
   Çemen bezminde tâvûs itdügi cevlâna döndürdi

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Girelüm dâ’ire-i ‘ışḳa koyalum ‘ârı
   Olsun ol dâ’ireye savt-ı celâcîl zârî
2. Yâr agyâra nasîb oldı bize bâr-ı belâ
   Elümüzden gelür ḳılmadı Bârî yârî
3. Çihre-i zerd ile meclisde mey-i al içmek
   Bir marazdur bu ki ‘ışḳ ehline olur sârî
4. Dôstum şâhid-i zîbâ idügüñ sâbitdür
   Kimseler hûblıguña idemez inkârı
5. **Nev‘î**yâ oldı senüñ kasr-ı melâḫaṭṭ beytüñ
   Lâmlar turraları noktaları mismârı

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Bir göz mi var ki 'âşıḳ-ı dîdâruñ olmaya
   Bir dil mi ḳaldı zâr u giriftâruñ olmaya
2. Dîvâne oldı her biri zencîre çekdi âb
   Bir serv yoḳ ki bende-i reftâruñ [olmaya]
3. Mir'ât içinde gördi senüñ 'aks-i rûyunı
   Çeşmüñ iki gözüm nice bîmâruñ [olmaya]
4. Sen Yûsuf-ı cemâl ü göñül müşterî-cenâb
   Mümkin midür efendi harîdâruñ olmaya
5. **Nev'î** gibi mey-i hevesüñle habâb-veş
   Bir ser mi ḳaldı mest-i hevâ-dâruñ [olmaya]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Hançer-i yâri gılâfı çekdi tenhâ koynına
   Mâh-ı nev ebr-i siyâhuñ girdi gûyâ koynına
2. Dil yanar fânûs-ı cismümde hasedden şem'-vâr
   Çün gire pîrâhenüñ ol verd-i ra'nâ [koynına]
3. Zülf-i müşkînüñ hayâli ḫâṭır-ı agyârda
   Şâh-ı sünbüldür ki girmiş seng-i hârâ [koynına]
4. Hûb-rûlar sînede naḳş itdi tîguñ sanasın
   Bir niçe tersâ-beçe koydı çelîpâ koynına
5. Yarama reşk itmesün mi **Nev'î**yâ erbâb-ı derd[733]
   Koydı peykân-ı hadeng-i yâri tenhâ koynına

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Çekilür yâdına sînemde o servüñ yara
   Yazılur niteki ḫaṭṭt-ı şecere dîvâra
2. Bilinür rişte-i cânuñ girih-i derd ü ġamı
   Bir gün olur ki çıkar ipligümüz bâzâra
3. Al var ey sâkî mey-i nâbı müheyyâ eyle
   Âl ile bezme gele ol gül-i ter alvara

[733] Derd: dil, D.

4. İşigüñde meh-i nev bende olup ebrûña
   Felek-i atlası ḳılduñ yakasuz âvâre
5. Bir karâr üzre degül kâr-ı sipihr-i gerdân
   İstinâd eyleme **Nev‘î** felek-i devvâra

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Dilberüñ vasl-ı firâvânına ikdâm itme
   Göñül ol sîm-bedenden tama‘-ı hâm itme
2. Her zamân devr murâdınca döner mi kişinüñ
   Muttasıl gel heves-i sâgar-ı gül-fâm itme
3. Fi’l-mesel bâġ-ı İrem saydı olursa bir dem
   Saña râm olmayan âhû ile ârâm itme
4. Câm-ı ġamdan yükümüz yetdi bu meclisde bizüm
   Yiter ey sâkî-yi gerdûn meded ibrâm itme
5. Âteş-i âh-ı dilüñ hâme-sıfat çekse ‘alem
   Nev‘îyâ nâme gibi illere i‘lâm itme

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Başum düşince dâg-ı ten-i lâgar üstine
   Derd ehli gördi didi yüzüñ güller üstine
2. Lerzân olur gül üzre sabâ ile jâleler
   Etfâl ditreşür sanasın âzer üstine
3. Nâ-geh gezend irişe diyü bâd-ı servden
   Şebnem çemende tıfl-ı gülüñ ditrer üstine
4. Resm-i cefâ vü cevri dilüñden tıraş ḳıl
   Bir sikke kaz efendi bugün mermer üstine
5. **Nev‘î** zamâne gülşenine gelmedi henûz
   Bir serv-i gül-‘izâr kad-i dilber üstine

(68)

67b

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżân

1. Gözin ehl-i naẓarlar istemez la'lüñden ırmagı
   Begüm âsân mı sanduñ merdümi cândan ayırmagı
2. Cinân-ı 'ârızuñ sâkinlerinden bugz u kin olmaz
   N'ola tûtî ḫaṭṭuña mahrem olsa zülfüñüñ zâgı
3. Yine erdîbihişt irişdi Târîh-i Celâlî'den
   Sular tugyâna meyl itdi çiçekler aldılar bâġî
4. Ola bâzîçe diyü mehdine bir tıfl-ı ra'nânuñ
   Serâpâ rişte-i cismüme dizdüm halka-i dâgı
5. Geçüp bâġ-ı ciḫândan **Nev'î**yâ nûş it fenâ câmın
   Kim ol âzâdeler içinde olmışdur ayak bagı

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżân

1. Visâle teşne diller gözler ol ḫaṭṭ-ı siyeh-fâmı
   Hemân ol rûze-dâra döndiler kim ister ahşâmı
2. Duḫân-ı âh olup hâ'l hilâl-i 'îyd-i ebrûña
   Kara günlülerüñ oldı belürsüz yası bayramı
3. Yaraşur kâmetin teşbîh idersem naḫl-i bâdâma
   Bugün bir sebz kemhâ geymiş ol şeh naḳşı bâdâmî
4. Atılmış ok geçer müjgânına hidmette tîr-i çarḫ
   Olupdur kaşuñuñ ey mâh-rû kavs-i felek râmı
5. Kişi **Nev'î** gibi müflis gerek bâzâr-ı dehr içre
   Ki yoḳdur almaga göñli metâ'-ı kahr-ı eyyâmı

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Şâdî ciḫânda bir dem imiş ġayrı ġam gibi
   Ol dem de 'ayn-ı 'ibrete nisbet 'adem gibi
2. Bir ayaġın içerse kişi başına urur
   Keyfiyyeti şarâb-ı ġamuñ katı kem gibi

3. Abdâllar ki mürde tıraş îdeler durur
   Harf-i vücûda ḫaṭṭ çeker anlar ḳalem gibi
4. Firkatte na‘l-i esbiñ ide her kimiñ nişân
   Serdâr olur sipâh-ı belâya ‘alem gibi
5. Dünyâ gibi şular ki dü-rûy oldı **Nev‘î**yâ
   Merdân içinde harca sürüldi direm gibi

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Bitürdi gülşen-i hüsn içre ḫaṭṭ-ı sebz-i cânânı
   Meger rûh-ı nebâtîdür o la‘l-i şekker-efşânı
2. Benüm rûhum dimiş yâre rakîb-i har galat ḳılmış
   Egerçi rûhdur ammâ degüldür rûh-ı hayvânî
3. Hele sen Yûsuf-ı Mısrî’ye sanîsîn güzellikde
   Saña sad âferîn olsun ki bulunmadı bir sânî
4. Diyâr-ı şarka beñzer mihr ile pâ-mâl olan cismüm
   Olupdur daglar şâhî sirişk-i dîde ‘Osmânî
5. Mahabbet yügrügine câm-ı la‘lin öndil itmiş yâr
   Geçenler **Nev‘î**yâ kayd-ı bedenden aldı meydânı

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Açar bir nesne yoḳ göñlüm mey-i gül-fâmdan ġayrı
   Dil-i ġamgînüme mahrem bulunmaz câmdan ġayrı
2. Habâb-ı meyden artuk istemez göñlüm tehî kâse
   Gerekmez bir musâhib rind-i derd-âşâmdan ġayrı
3. Kadüñle zülfüñe reftâr ile sihr ögreden hâce
   Baña harf itmemiş ta‘lîm elifden lâmdan [ġayrı]
4. Ümîd-i vasl ile ‘âşıḳlaruñ gerçi yazar nâme
   Saña bir kimse vuslat bulmadı peygâmdan [ġayrı]
5. Ġam-ı gîsû-yu rûyuñla nasîb olmadı **Nev‘î**’ye
   Belâ-yı şâm-ı hecr ü mihnet-i eyyâmdan ġayrı

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û eyżân

1. Visâliñ sanem teskîn itdi sûz-ı dâg-ı hicrânı
   Güle bülbül karîb oldukça artar âh u efgânı
2. Senüñ hüsnüñ kitâbın bilmege meşgûl olurlar hep
   'Aceb mi hâceler okutsalar câna Gülistân'ı
3. Çekerse zâhidi râh-ı Hudâ'ya rişte-i tesbîh
   Beni zencîr-i dûd-ı âh ider meczûb-ı Sübḫânî
4. Salındı dâr-ı 'ukbâya ciḫândan göçdi çün Mansûr
   Ḥaḳîkat gülşeninde gördüm ol serv-i hırâmânı
5. Ta'ayyün perdesin keşf eylemiş **Nev'î**-sıfat yüzden
   Ulaşmış özge bir zevke ne cismânî ne rûḫânî

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Öykündi 'aks-i serv meger kadd-i dilbere
   Sular getürdiler depesi üstine yire
2. 'Aks-i hilâl-i çarḫ degül cûybârda
   Reşk-i ruḫuñla âb-ı revân düşdi hançere
3. Diller kamusı kâmet-i dildâra düşdiler
   Cem' oldı niçe fâhte gûyâ sanevbere
4. San bir nihâl-ı huşke konupdur niçe gurâb
   Dâg-ı siyâhlar ki kodum cism-i lâgara
5. Yüz berkidüp deḫânına ġonca uzatdı dil
   Nev'î dem-i seher katı yüz virdi güllere

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Harc iderler nakd-i cânı la'l-i cânân almada
   Hastalar kûyinde yârüñ cân virüp cân almada
2. Zülfi çevgânına dildâruñ ne başlar tôp ider
   Teşne diller bûse-i sîb-i zenahdân almada
3. Ḳılmadı bîmâr rûhı 'illet-i tenden halâs
   Gerçi fessâd müjeñ mâhir geçer kan almada

4. Kaşlaruñ ḳalbi sıdı leşker çeküp n’eyler müjeñ
   Tîg u tîrüñ dahli yoḳ milk-i dil ü cân [almada]
5. Yâr içün bârid söz añmış müdde‘î gûş eylemeñ
   Hastaya su ‘arz ider İblîs îmân almada
6. Esb-i tâzîler kümeyt-i bâde gibi pây-best
   ‘Arsayı hâlî bulup her leng meydân [almada]
7. Turdugınca yaşumuñ bahri girîbân-gîr olup
   Hâr-ı mihnet **Nev‘î**yâ gitdükçe dâmân almada

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Düşdügin sâye-i kaddüñ göricek ḥâḳ üzre
   Reşkden çekdüm elif sîne-i sad-çâk üzre
2. Lebüñ öpdükçe bize hançerini gösterme
   Suya sabr eyleyimez bir kişi tiryâk üzre
3. Ey göñül ġam yime her nesnenüñ olur düşeri
   Atılur seng-i cefâ ‘âşıḳ-ı ġamnâk [üzre]
4. Ser-firâz ol yüri tecrîd ile mânend-i ‘alem
   Eyle ‘Îsâ gibi yir câmi‘-i eflâk [üzre]
5. Dehenüñ fikri senüñ ḫâṭır-ı **Nev‘î**’de idi
   Konmadın nokta daḫı safha-i idrâk [üzre]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Yine gülşende oldı jâleden sîmîn-zekan ġonca
   ‘Aceb mi agzuña öykünse ey nâzük-beden ġonca
2. Seni bu hüsn ile gülşende ey şîrîn-dehen gördi
   Agız açup ḳalup hayretle geçdi kendüden ġonca
3. Sabâ şol deñlü vüs‘at virdi etfâl-i gülistâna
   Utanmaz la‘l-i yâre öykünür her açılan ġonca
4. Ne ġam ger küşte-i hâr-ı ġam olsa ‘andelîb-i zâr
   Sarar cismine kanlu kanlu kat kat bir kefen [ġonca]
5. ‘İzârından lebin öpmek baña hôş geldi ey **Nev‘î**
   Bu gülşendür koparsun isteyen gül isteyen ġonca

68a

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ḥâḳ-i pâyüñ çeşmine kühl eyleyelden ey perî
   Şimdi âdem görmez olmışdur rakîbüñ gözleri
2. İtdiler vasf-ı miyânuñda egerçi kîl-ü-kâl
   Bulmadılar hiç deḫânuñda senüñ bir söz yiri
3. Yâ çeküp tîr atmada meydân-ı hüsnüñde senüñ
   Birbirinden ol kemân ebrûlaruñ ḳalmaz geri
4. Tatlu geldi hâceye fikr-i metâ'-ı Kandehâr
   Terk idüp biz tâc ile dülbendi alduk sâgarı
5. Fârs'uñ erbâb-ı nazmı görse üslûbum benüm
   Şâ'ir-i Rûm'uñ olurdı **Nev'î**yâ ḥâḳ-i deri

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ġamuñla mûr-sıfat eyleyüp nizâr beni
   Niḫân ide gibi ḥâḳ içre rûzgâr [beni]
2. O baña satdugını dôst düşmene satmaz
   Ne sandı bilmezin ol şûh-ı şîve-kâr [beni]
3. Dögüldi hâven-i mihnetde ser-te-ser eczâ
   Zamâne n'eyler ola eyleyüp gubâr beni
4. Ġam ile Nîl yaşum sîne nîl-reng oldı
   Neheng-i derd ü belâ eyledi şikâr beni
5. Yolında luṭfın umup zâr ü pây-mâl olsam
   Masup[734] geçer yine **Nev'î** o şehsüvâr beni

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Miyân-ı sebzeden açıldı ġoncânuñ bendi
   Kenâra 'azm idelüm ortalık güzellendi
2. Melek-şemâ'il olup bâl-i sebz ile her şâh
   Letâfet ile ciḫân gülşen-i cinân kendi

[734] Masup: Basup, D.

3. Hevâ Mesîh-nefes bâġ şekl-i bütḫâne
   Sarındı başına sünbül kebûd dülbendi
4. Hezâr Sa‘dî-i Şîrâz-ı gülsitân olalı
   Uruldı medreseler bâbına semerkandî
5. Kelâm-ı **Nev‘î**’ye virdi hayât ol mahuñ
   Dilinde zikr-i nebât-ı leb-i şeker-handı

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Tolayup parmaga ol kâkül-i ‘anber-sâyı
   Oldı efkâr-ı dırâz ile göñül sevdâyî
2. Beni öldürdi ġamuñ va‘de-i ferdâ niçe bir
   Yoḳ mı dînüñ sanemâ añma mısın ferdâyı
3. Kangı mahbûba göñül virdüm ise tâli‘i gör
   Şem‘-veş ser-keş olur mâh gibi hercâyî
4. Var iken çak bu kadar arada yirden göge fark
   Nice teşbîh ideyin kâmetine Tûbâ’yı
5. **Nev‘î**yâ ġayrılar itmiş yine ol yâri kinâr
   Cûy-i eşküm n’ola ġarḳ itse bütün dünyâyı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Geldükçe mihri göñlüme giryân olam gibi
   Gün geldügince zâr u perîşân olam gibi
2. Devr-i lehinde câm-ı ġam-ı ‘ışḳı nûş idüp
   Rüsvâlıg ile şöhre-i devrân olam gibi
3. Âhû gözüñ hevâsına ey kebk-i hôş-hırâm
   Ferhâd-ı kûh u Kays-ı beyâbân olam gibi
4. Çeşm-i ‘adûya nîze-i âteş-zebân olup
   Bezm-i- habîbe şem‘-i şebistân olam gibi
5. **Nev‘î** başumda dûd-ı belâ tende tâb-ı ‘ışḳ
   Mihnet sipihrine meh-i tâbân olam gibi

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Baht u devlet mûnis ü yâr olmış idi dün gice
   Dîde-i ikbâl bîdâr olmış idi dün gice
2. Ḫâne-i agyâr u gül bahtiyâr[735] u tâli‘ yâr idi
   Sîne bî-teşvîş ü âzâr [olmış idi dün gice]
3. Gülşen-i râz olmış idi külbe-i ahzânumuz
   Bülbül-i dil bir güle zâr olmış idi [dün gice]
4. Fer virürdi kurs-ı hurşîde ziyâ-yı ḫânemüz
   Şem‘ümüz ol mihri ruḫsâr [olmış idi dün gice]
5. **Nev‘î**'yâ zulmet-sarây-ı gûşe-i vîrânemüz
   Matla‘-ı envâr-ı dîdâr olmış idi [dün gice]

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Men ‘eylemez cemâlini seyr itmeden o mâh
   Olur hicâb ‘âşıḳa illâ ki dûd-ı âh
2. La‘li yanında sîb-i zenahdânın añma kim
   Hîç bir olur mı çeşme-i Hızr ile âb-ı çâh
3. Öldürdi derd ü ġam beni sen bârî çekme tîg
   Cellâd ider siyâseti zahmet çeker mi şâh
4. Tak-ı gerdenine ol resen-i müşg-bâruñı
   ‘âşıḳlaruñı dôstum öldürme bî-günâh
5. Çeşm ü çerâg ider midi meclisde sâgarı
   Devr-i zamâne eylemese **Nev‘î'**ye nigâh

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Dönüp surâhî-i mey şem‘-i bezm-i rindâna
   O şem‘-i bezme olupdur piyâle pervâne
2. Sevindi raks ile gömgök der oldı çarḫ-ı kebûd
   Tuyalı nisbetini âsitân-ı cânâna
3. ‘Arûs-ı şem‘ yakmış ayaġına hınnâ

[735] Ḫâne-i agyâr u gül bahtiyâr: Hâne bî-agyâr u gül bî-hâr: D.

Diler ki öldüre pervânesin gire kana

4. ‘Aceb mi ger yaza nakkaş naḳş-ı Mecnûn’ı
   Ciḫânda yazılu bir ‘âşıḳ idi dîvâne
5. Dilüñ güher gibi del silk-i ‘ışḳa gir **Nev‘î**
   Taḳılmak ister iseñ târ-ı zülf-i cânâna

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Yarüñ hayâl-i tîgı dil-i bî-karârda
   ‘Aks-i hilâldür sanasın cûybârda
2. Gülgûn-ı rûyi ‘arsa-i hüsn içre ‘âkıbet
   Bir toz koparmayınca komaz rûzgârda
3. Bir nev-şüküfte ġonca lebüñ ruḫlaruñ bahâr
   Oldı benefşe ḫaṭṭt-ı ruḫuñ nev-bahârda
4. Ben ġarḳ-ı cûybâr-ı ġam u mihnet-i firâk
   Ol serv-i bâġ-ı nâz ile iller kenârda
5. Bir mürg-ı per-şikeste za‘îfüz egerçi kim
   Nev‘î figân u şîvenümüz yoḳ hezârda

(69)

68b

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Âteş-i ḥasret ile cân eridür kâl ehli
   Sâf ider cevher-i ‘ışḳ ile dilin hâl ehli
2. Bildiler fitnesini hâl-i ruḫuñdan yârüñ
   Kişinüñ kevkebine nâzır olur fâl [ehli]
3. Oldı erbâb-ı fenâ zülf-i girih-gîre esîr
   Düşdiler silsile sevdâsına ikbâl [ehli]
4. Kâni‘-i nakd-i hayât oldı bugün ‘ârif olan
   Ḳaldılar gussa-i ferdâ ile âmâl [ehli]
5. **Nev‘î**’yâ bunca zîr-i desti basar sunsa ayak
   Görmedüm sâkî-i gül-çihre gibi âl ehli

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Âzürde olmasun diyü seng-i mezârumı
   Ḳıldum şikeste za‘f ile cism-i nizârumı
2. Dil şîşesini böyle sımazduñ cefâ ile
   Ey seng-dil bileydüñ eger inkisârumı
3. Ben ihtiyâr-ı câm-ı mey itsem ne zâhide
   Virsün elüme kâdir ise ihtiyârumı
4. Zülf-i siyâhı mı ya günahum mıdur benüm
   Göstermeyen nedür baña dîdâr-ı yârümi
5. **Nev‘î**’yi çeşmi katl idicek vârisüm olan
   Sürme taşından eyleye mîl-i mezârumı

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Visâle va‘de itmişdüñ ferâmûş eyledüñ gitdi
   Meded rûh-ı revânum ölmedin gel va‘demüz yetdi
2. Eger güldür eger hâr-ı cefâ redd eylemez ‘âşıḳ
   Hemân luṭf eyle ey ġonca göñülden her ne kim bitdi
3. Bizümle sûretâ olduñ mülâyim va‘dede ammâ
   Dirîgâ ey gül-i ter hâr u haslar kavli berkitdi
4. Visâle irmez imiş ‘âşıḳ-ı bî-sîm olan bildük
   Kapuñda aglayu aglayu cânâ işümüz bitdi
5. Okuyup yanuña tutsan el üzre yaraşur anı
   Senüñçün kendüsin illerde **Nev‘î** dâsitân [itdi]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Tîr-i cefâya eyledi gerdûn nişân beni
   İtdi tûr-ı derd ü belâ âşiyân beni
2. Ḳıldı kemend-i zülfüne biñ cân ile esîr
   Bir şehriyâr-ı nâz bulup râygân beni
3. Ṣubḥ-ı visâle bir nefes irgürmedi dirîg
   Baht-ı siyâhum ile bu hâb-ı girân beni

4. Güldürmedi ciḫânda çarḫ-ı bî-amân
   Ey dîde agla derd ile ey sîne yan beni
5. Bir mûra döndi za‘f ile **Nev‘î** ten-i nizâr
   Zîr-i zemîne sala gibi bu zamân beni

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Soldı ‘ışḳuñ gülleri bûy-i mahabbet ḳalmadı
   Nâlesi bülbüllerüñ serd oldı hâlet ḳalmadı
2. Yâr gitdi gitdi tenden tâkat ü kudret daḫı
   Âh kim ben gitmege fi’l-cümle tâkat [ḳalmadı]
3. N’ola feryâd itse bülbül ṣubḥ olunca her gice
   Hâr tutdı gülşeni bir cây-i râḥatṭ [ḳalmadı]
4. Ey melâmet-dîdeler bizden selâm olsun size
   ‘Âlemi tutdı ‘âlem semt ü selâmet [ḳalmadı]
5. Jeng-i ‘illetden göñül âyînesin pâk eyleyüp
   Cilve-gâh-ı sıdk olan ahbâba sûret [ḳalmadı]
6. **Nev‘î**yâ âyîne-i ‘âlemde yoḳ resm-i vefâ
   Yâ kerâmet gitdi yâ ehl-i kerâmet [ḳalmadı]

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. ‘Aynuña alma dilâ zerrece dünyâ ġamını
   ‘Aḳıl oldur ki bugün çekmeye ferdâ ġamını
2. Tutalum cennet imiş bâġ-ı ciḫândan ne biter
   Almasa başa kişi bir gül-i ra‘nâ ġamını
3. Hamdü li’llâh leb-i mey-gûn ile sâkîlerümüz
   Bize çekdürmediler bâde-i hamrâ ġamını
4. Ölicek ḥâḳ-i mezârumda biten her çemenüm
   Dil olup söyleye her serv-i dil-ârâ [ġamını]
5. Ne bilür yâr ġam-i hecr ile **Nev‘î** hâlin
   Çeke mi hîç gül-i ter bülbül-i gûyâ ġamını

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Ne sipâhî ne beg ol şöhrete inkâr eyle
   Yüri dîvâne gönül ‘akluña tîmâr eyle
2. Getürüp neş’esine bâde-i ‘ışḳuñ gözüme
   Yâ İlâhî beni sen ‘âşıḳ-ı dîdâr eyle
3. Bî-niyâz itme kapuñdan beni hergiz sanemâ
   ‘âşıḳ-ı zâr u dil-efgâr u taleb-kâr [eyle]
4. Rahne-i ḳalbümi gel luṭf ile sedd eyle benüm
   Sohbet-i hâs idelüm kapuyı dîvâr [eyle]
5. Almadan pister-i gafletde gözin hâb-ı ecel
   Tal‘at-ı mihrüñ ile **Nev‘î**’yi bîdâr eyle

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Elinden rûzgâruñ tolmadan çeşmüñ türâb ile
   Nukûş-ı dehri seyr it ‘aynek-i câm-ı şarâb ile
2. Geçerken yâr mest itmiş beni câm-ı mey-i hayret
   Dirîgâ tuymadum ‘ömr-i ‘azîzüm geçdi hâb ile
3. Yüzüñe geh elüñ perde idersin gâh zülfeynüñ
   Görünürsin bize vuslat deminde yüz hicâb ile
4. Gözüm nemgîn ü pür-ḫûn olmadan bî-nûr olur âhir
   Yıḳılur ḫâne-i merdüm şarâb ile kebâb ile
5. Lebüñden ey tabîb-i cân u dil bilmem ne hikmetdür
   Gehî em **Nev‘î**’ye geh sem virürsin bir cevâb ile

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Şol gün ki gelmeye ḳala ol dilsitân gice
   Hecr ile rûz-ı rûşenüm olur hemân gice
2. Şevk-i ruḫında sâlik-i ‘ışḳam gelince ḫaṭṭ
   Gündüz ne deñlü gitse konar kârbân gice
3. Gözüm safâya gönlümi gavgaya tuş ider

Gündüz ‘izârı vü ḫaṭṭ-ı ‘anber-fişân gice

4. Ruḫsârı pertevinde belürmez o ḫaṭṭt-ı nev
   Mehtâb olınca nûrdan olmaz ‘ıyân gice
5. **Nev‘î** ġamın bürûdetüñ ile ider füzûn
   Kış günleri dırâz olur ey mihribân gice

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Görünen ġonca-i lâle degül Ferhâd-ı bî-çâre
   Düşürmiş kan bulaşmış tîşesin öldükde kûhsâra
2. Ne bilsün içmeyenler şerbetin keyfiyyet-i ‘ışḳı
   Devâ sorma dilâ ol ġonca-femden cism-i bîmâra
3. Boyanup kanlara sahrâ-yı ġamda dâg-ı mihnetle
   Göñül virmek baña mı ḳaldı her bir lâle-ruḫsâra
4. Elüñ öpmek senüñ şol kim sa‘âdet bilmez ey sâkî
   Habâb-ı mey gibi düşsün ayaġa olsun âvâre
5. Nigâruñ **Nev‘î**yâ dendânı vasfı ehl-i nazm içre
   Dür-i nâ-süftedür gûyâ ki düşmiş bahr-i eş‘âra

69a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ol saçı ve’l-leyle şol demler ki dil meftûn idi
   Mekteb-i ‘ışḳ içre Mecnûn tıfl-ı ebced ḫân [idi]
2. Yâr işigin buldı her gözden çıkan eşk-i yetîm
   İrdiler rif‘atlere şunlar ki bizden dûn [idi]
3. Ṣanmañuz Leylâ’yı siz mahmil-nîşîn-i ‘izz ü nâz
   Üştüre binmiş gezer cûyende-i Mecnûn [idi]
4. Uymadı gitdi usûle tâli‘-i nâ-sâzkâr
   Yohsa dilber ‘âşıḳa luṭf eylemek kânûn [idi]
5. Iztırâbından yüzin geh zerd ü geh sürh eyleyen
   Nev‘î’ye yâr itdügi şol vaz‘-ı gûn-â-gûn [idi]

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Suya batmaz gerçi kim zühd ehlinüñ seccâdesi
   ‘âşıḳuñ ġarḳ-ı şühûd olmış dil-i âzâdesi
2. Virdi kadri Atlas-ı gerdûna bî-reng oldugı
   Naḳşı n’eylersin göñül hôşdur kumâşuñ sâdesi
3. Bir ayaġ içdüm mey-i ‘ışḳuñdan urdı başuma
   Bezmüñüñ sâkî ‘acab merd-efken ancak bâdesi
4. Âfitâb-ı ‘ışḳı ṣanmañ duhter-i rezden togar
   ‘ışḳ odur kim ‘âşıḳuñ ola tabî‘at-zâdesi
5. Sâye gibi arkam üstine yatup itmem huzûr
   Nev‘î’ya bir serv-kaddüñ olmışam üftâdesi

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Helâk-i çeşm-i mestüñ tîz ider la‘lüñe dendânı
   Nitekim ehl-i sohbetden sorılur küştenüñ kanı
2. Şeh-i nevrûz elinden kabz u bastı şimdi gülzâruñ
   Temâşâ ḳıl çemende ġonca ile verd-i handânı
3. Kenâr-ı câmda bir katre mey gördüm hayâl itdüm
   Takınmış duhter-i rez gûşına yâkût-ı rümmânî
4. Dögüp seng ile sînem gök gök itdüm âsitânında
   Yaşum itdüm o mihnet göklerinüñ necm-i rahşânı
5. Hilâlüñ kâmetüñ hüsnüñle ânuñ vasfın itmekden
   Yine **Nev‘î** elifle nûn ile toldurdı dîvânı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Sevdâlara ugratdı ḫaṭṭuñ köhne bahârı
   Zerd oldı firâk-ı mey-i la‘lüñle ‘izârı
2. Hep saña hevâ-dâr olanuñ beñzi sarardı
   Yoḳdur maraz-ı mihr ü mahabbet gibi sârî
3. ‘Ayş ehlini el üzre tutar şimdi gülistân
   Seyr eyle çemende döşenen berg-i çenârı

4. Muşt ile döger sînesini dehrüñ elinden
   Ayva ile bâġ içre görüñ naḫl-i enârı
5. **Nev‘î** yüzini berg-i hazân itdi ġamuñdan
   Mihr ile vefâ mîvesini virmedi Bârî

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Mâye-i nakd-i hayât olsa eger dîdârı
   Ölümümdür benüm agyâr ile görmek yârı
2. Dilde peykânı yiter dâg-ı cefâlar ne belâ
   Elem-i hâr olıcak n’eyleyeyin gülzârı
3. Kuçdururmış bilin ol serv-i revân cân virene
   Gel miyâncı olalum eyle göñül bâzârı
4. Neye döndürdi ġam-ı nokta-i hâl-i leb-i yâr
   O ten-i zâr u nizâr ile görüñ pergârı
5. Ey tabîb-i dil ü cân ko lebüñ öpsün **Nev‘î**
   Men‘ iderler mi sudan hîç ölecek bîmârı

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Ḳalur bu zulm ü bîdâd ehl-i ‘ışḳa dâd olunmaz mı
   ‘Adâlet kasrı hışt-i mihr ile bünyâd olunmaz mı
2. ‘Aceb bilsem bu deyr-i köhne-i dünyâ gibi hergiz
   Harâb-ı ‘ışḳ olan şöyle ḳalur âbâd [olunmaz mı]
3. Niçe bir ola hâ’il cân yüzine perde-i sûret
   Nikâb-ı cism-i ḥâḳî dem gelür ber-bâd olunmaz mı
4. Garîkim bahr-i şevkuñda harîkim nâr-ı ‘ışḳuñda
   Meded bu âşinâlık rûşenâlık yâd olunmaz mı
5. Halâs oldı elemden ‘âlemüñ mahzûn u nâşâdı
   Daḫı bî-çâre **Nev‘î** gussadan âzâd [olunmaz mı]

[Ġazel]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Gider havâ ile başlar o la‘l-i nâb üzre
   Habâblar gibi kim kef geçer şarâb üzre

2. Çemende câm dutar lâle var idi o daḫı
   Cefâ-yı sahne-i bâd ile ıztırâb [üzre]
3. Ne deñlü rif‘ate irseñ virür keder bir dûn
   Kıyâs ḳıl güneşüñ pâyesin sehâb [üzre]
4. Ruḫuñda ‘ukde-i zülfüñ rumûzı fikri ile
   Fakîh-i medrese her şeb düşer kitâb [üzre]
5. O mâh va‘deye turmaz felekde ey **Nev‘î**
   Mürûr-ı ‘ömr ise gerdûn gibi şitâb [üzre]

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Şarâb-ı ‘ışḳ ile ‘âşıḳdan evvel kendü mest olsa
   Mahabbet kadrini bilse güzel ‘âşıḳ-perest olsa
2. Libâs-ı ‘ismeti çâk itse ‘âşıḳ düşmeden ‘ışḳa
   ‘Adû senginden evvel şîşe-i ‘ârı şikest [olsa]
3. Düşüp kûy-i harâbât içre olup gûy-veş galtân
   İrâdet ‘arsa-gâhında yatup bî-pâ vü dest [olsa]
4. Kişinüñ serv gibi irdügince kadri bâlâya
   Olup ednâlara mâ’il su gibi göñli pest [olsa]
5. İlâhî neşâdür olmaz mahabbet kesb ile **Nev‘î**
   Elinde tâlibüñ sermâye-i rûz-ı Elest [olsa]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Dünyânuñ olma gurre bu tâc u kabâsına
   Gel nâzır ol şu kubbelerüñ mâverâsına
2. Ardınca niçe kafa-dâr olanlaruñ
   Mûr oldı ḥâḳ içinde mü’ekkil kafâsına
3. Kays’uñ başında sûret-i sevdâ-yı zülf-i yâr
   Beñzer şu mâra kim vara leylek yuvasına
4. Meh-pârelerle kevkebin alışduran kişi
   Şehrî güzelleri kucar aylak bahâsına
5. **Nev‘î** göñülde haylîden eglendi ḳaldı ‘ışḳ
   Ögrendi gibi tab‘ı bu şehrüñ hevâsına

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û

1. Her kaçan fülk-i teni nâr-ı mahabbet yaka
   Dil-i âşüfte düşer ‘âlem-i istigrâka
2. Bî-nevâlarla düşer mi saña dem-sâz olasın
   Rast geldükçe hevâ baglayasın ‘uşşâka
3. Geldi eyyâm-ı şitâ gitdi ayak seyrânı
   Düşdi hep şimdi naẓar sâkî-i sîmîn-sâka
4. Varı gör işigine yalvarı gör aglayı gör
   Müdde‘i olma göñül kim bakar istihkâka
5. Erlik oldur ki virüp pîre-zen-i dehre talâk
   Nev‘îyâ irişesin mertebe-i ıtlâka

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Hışm ile her taş ki atduñ ‘âşıḳ-ı bî-dillere
   Mîve-i ihsânı nukl-i meclis itdüñ illere
2. Tîguñ ile hançerüñ kessün erâzilden seni
   İltifât olsun şehâ yanuñda sâhib-dillere
3. ‘Arz idersin âyet-i ḫaṭṭt-ı ruḫuñ zülfeynüñe
   ‘İlm-i tefsîr ögredürsin bir bölük câhillere
4. Gice vü gündüz basîret çeşmi bîdâr olmaga
   ‘Ayn-i tenbîh oldı nergis fehm iden gafillere
5. Dâg-ı ‘ışḳ ile ciger yakan beri gelsün dimiş
   Nâr-ı ġayret düşdi **Nev‘î** bende-i mukbillere
6. Vasf ider dür dişlerüñ bir bir çemende jâleler
   Sen henüz açılmadın ey ġonca düşdüñ dillere

(70)

69b

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Tenin sad-çâk idüp cân kasdın itmiş Kays-ı rüsvâyî
   O vâdîlerde bulmış vech-i Leylî’den tecellâyı

2. Verâ-yı‘akl imiş tavr-ı mahabbet yohsa ey gâfil
   Nice idrâk ider Mecnûn kemâl-i hüsn-i Leylâ’yı
3. Şu âteşden yanar dâg-ı derûnı ehl-i ‘ışḳuñ kim
   Kül eyler nârınuñ bir lem‘ası biñ Tûr-ı Mûsâ’yı
4. Ruḫuñ kim da‘vî-i hüsn eyledi ey şâhid-i zîbâ
   Yiridür müdde‘îler terk iderse zühd ü takvâyı
5. Senüñ nûr-ı cemâlüñ cilve-gerdür vech-i eşyâda
   O yüzdendür ki ma‘bûd itdi râhîb Lât ü ‘Uzzâ’yı
6. Dil-i **Nev‘î** alınmışdur yine bir naḳş-ı zîbâya
   Kul eyler ḫaṭṭı ehl-i sûret ü erbâb-ı ma‘nâ’yı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Cennet degül mi yâr ile vuslat didükleri
   Dûzah degül mi âteş-i ḥasret didükleri
2. Bîmâr-ı ‘ışḳa var ise bir derd-i bî-devâ
   Fürkat didükleri gibi fürkat didükleri
3. Gel girme râh-ı ‘ışḳ-ı cüvânâna sûfiyâ
   Döymez bu yolda pîr-i tarîkat didükleri
4. Ġam-ḫânemi münevver ider mi gelüp o mâh
   Bir gün togar mı necm-i sa‘âdet didükleri
5. **Nev‘î** o şâh-ı hüsne kul olmak mıdur ‘aceb
   Devlet didükleri vü sa‘âdet didükleri

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. İtdüñ yüzüñi görmek ile mübtelâ beni
   Şimdi belâyı eyleyen ol göremem seni
2. Sen şîve-karı istedügi yirde bulmayup
   Peyveste ḳıldı göklere ‘uşşâk şîveni
3. Îtdi hum-ı şarâbı felek gerçi ser-nigûn
   Oldı velî ne fâ’ide devr-i zamân denî
4. Îcâd-ı derd ü râḫaṭṭ iden eylemiş nasîb
   Erbâb-ı ‘ayşa gülşeni abdâla külhanı

5. Geç **Nev‘î**yâ libâs-ı bedenden ki kayd imiş
   Mansûr’a rişte-i teni Îsâ’ya süzeni

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Yardan uçduk egerçi mest ü rüsvâlar gibi
   Vâdî-i ıtlâka düşdük rind ü şeydâlar [gibi]
2. Ḳılmasun âyîneñi seng-i melâmet münkesir
   Ta‘ne taşın atsalar cûş eyle deryâlar [gibi]
3. Şâh-ı serv üzre çemenlerde hırâmân zâglar
   Ehl-i dil habs-i kafes murg-ı şeker-hâlar gibi
4. Kendü ‘aksüm göreyin bârî senüñle der-kinâr
   Sîneñi ‘arz eyle mir’ât-ı mücellâlar gibi
5. **Nev‘î**yâ kanı o vâdîler ki her çeşmi gazâl
   Ḥâḳ-i sînem pây-mâl eylerdi sahrâlar gibi

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ben sanurdum derd-i ‘ışḳuñ ola vuslat çâresi
   Çün müyesser olmadı bildüm ferâgat çâresi
2. Merhemi mihr ü mahabbet zahmınuñ sarılmadur
   Kûy-i ‘ışḳ abdâlınuñ bend-i melâmet çâresi
3. Mîve-i mihr ü vefâdan zâhidâ perhizi ko
   Olmaya derd-i ġam-ı ‘ışḳuñ nihâyet çâresi
4. Dîde-i mahcûba nûr-ı ma‘rifet ‘ayn-ı zarar
   Nitekim çeşm-i ‘alîlüñ târ u zulmet çâresi
5. Bir oñulmaz derd imiş **Nev‘î** belâ-yı ‘ışḳ-ı yâr
   Dâg-ı mihnet merhemi dârû-yı fürkat [çâresi]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Meyl itmedi çeşmüñ dil-i pür-yarama gitdi
   Yanuñda işim bitmedi kan işleri bitdi
2. Şîrîn’e revân eyledügi şîr idi ṣanmañ
   Ferhâd mahabbet yolına cânın eritdi

3. Bitmez daḫı tohm-ı emelüm dâne dükendi
   Bustân-ı ‘ömür mîveleri bitdi vü yitdi
4. Meclisde gice muhtesîb şehrî görünce
   Câm-ı ârâk-ı sogıkı dutardı odu sandı
5. Cellâd-ı müjeñ turrañ ile **Nev‘î**-i zâra
   Söyletdi kamu râzını hep ‘âlem işitdi

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün/ Mef’ûlü/ Fâ’ilâtün

Ve leh-û

1. Tâli‘ bu vech ile dûn serkeş nigâr böyle
   Bî-çâre ‘âşıḳı gör kim baht öyle yâr böyle
2. Vuslatda bîm-i hicrân hecrinde mihnet-i cân
   Derd-i firâk böyle vasl ü kinâr böyle
3. Ol serv-i hôş-hırâmı tenhâ bulup ne çâre
   Ol bî-karâr böyle ben şerm-sâr böyle
4. Dildâr tünd ü serkeş agyâr ise cefâ-cû
   N’itsün ya bülbül-i dil gül böyle hâr böyle
5. **Nev‘î** nice getürsin hicrân yükine tâkat
   Cism-i nizâr böyle hâl-i figâr böyle
6. Ten zevrakın düşürme girdâb-ı ıztırâba
   Sabr it göñül ki ḳalmaz bu rûzgâr böyle

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Meclisde öpüp la‘lini rindâna tuyurma
   Ol hâleti agzuñdaki dendâna tuyurma
2. Rüsvâ-yı ciḫân olmag ile yâr ele girmez
   Bilmezlik ile ‘ışḳuñı cânâna [tuyurma]
3. Ol Yûsuf ile vuslatı sen düşde de görseñ
   Erbâb-ı hasedden sakın ihvâna [tuyurma]
4. Ben böyle hayâtı n’ideyin râḫaṭṭ-i cân yoḳ
   Ey hâb-ı ecel gel elemüm câna [tuyurma]
5. Mey içme güzel sevme dimezler saña **Nev‘î**
   Ol zevki hemân zümre-i nâdâna [tuyurma]

[Ġazel]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û

1. Açıldı gül içilür câm-ı hoş-güvâr yine
   Safâ vü 'işrete yüz tutdı rûzgâr yine
2. Şükûfeden yem-i aharda yelken açdı dıraht
   Tonanma hazır ider şâh-ı nev-bahâr yine
3. Felek rakîb-i segi gerçi saldı sahrâya
   Bize ol âhû-yı vahşî degül şikâr yine
4. Bırakdı tefrika sengin yabana dest-i kazâ
   Zücâc-ı ḳalbde bâkî bu inkisâr yine
5. Düşürdi fülk-i felâket 'adûyı girdâba
   Sirişk-i **Nev'î**'ye yoḳ hadd ile kenâr yine

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Kabrüme bassañ kadem ten cân bulup cûş eyleye
   Serv-i kaddüñ sâyesin ḥâḳüm der-âgûş eyleye
2. Rind odur tercîh idüp ḥâḳisteri sincâbdan
   Pâk idüp âyînesin kendin nemed-pûş eyleye
3. Nagme-i 'ışḳ-ı hezârı istimâ' eyler şu kim
   Şâh-ı gül gibi ser-â-pâ cismini gûş eyleye
4. Ġayret-i mihrüñ dilümde şöyledür kim istemem
   Tende yaram merhemüñle başını hôş [eyleye]
5. Nakd-i Selmân'ım kanı Dilşâd-veş sem'-i kabûl
   Nazm-ı pâküm **Nev'î**yâ dürr-i bünâgûş eyleye

70a

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Eyleyen hurşîd-i evc-i nâz u istignâ seni
   Eylemiş bir 'âşıḳ-ı ser-geşte vü şeydâ beni
2. Eyleyen her encümende şem'-i bezm-ârâ seni
   Eylemiş künc-i belâda bî-kes ü tenhâ beni
3. Eyleyen mîm-i deḫânuñ mazhar-ı sırr-ı Mesîh

Cân gibi ḳılmış ‘adem milkinde nâ-peydâ beni

4. Hüsnüñi mestûr-ı zîr-i perde-i râz eyleyen
   Çârsû-yı ‘ışḳ içinde eylemiş rüsvâ [beni]
5. Lâ ile zâhid henûz illâdan olmaz münkatı‘
   Var iken yog eyledi bir yâr-i müstesnâ beni
6. Bezm-i ġamda niçe kez yandum söyündüm şem‘-vâr
   Ölmiş iken ‘âkıbet ‘ışḳ eyledi ihyâ beni
7. Sâye-i kaddüñde **Nev‘î** cismini ḥâḳ eyledi
   Haşre dek yâd eylesün a‘lâ seni ednâ beni

[Ġazel]

Mefâ’ilâtün/ Mefâ’ilâtün

Ve leh-û eyżân

1. Çemende hôşdur dolu surâhî
   Ola husûsâ hulûs-ı râhı
2. Zalam-ı ġamda çerâg-ı bâde
   Sabâha ilte dem-i revâhı
3. Dükendi rûze irişdi bayram
   Gider salâhı unut felâhı
4. Gül ü nesîm ü mey ü mugani
   Bu demde ‘âḳıl olur mı sâhî
5. Nehâr-ı ‘îyd ü bahâr-ı hurrem
   Nevâ-yı bülbül kamu nevâhî
6. Şarâb idermiş mizâcı ıslâh
   Mizâc-ı **Nev‘î** sever salâhı

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlün/ Mef’ûlü/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Fürkat şebini bârî bir gün seher itmez mi
   Bu nâle-i şeb-gîrüm âhir eser itmez mi
2. Bu derd-i ser-i fürkat çıkmaz mı daḫı başdan
   Devrân-ı mey-i hicrân bir dem güzer [itmez mi]
3. Şâm-ı ġam-ı hicrânı halk eyleyici Mevlâ
   Mihr-i ruḫuñı bir gün nûr-ı basar itmez mi
4. Ol nergis-i mahmûruñ bîdâr olup uyhudan
   Ben ‘âşıḳ-ı bî-hâba bir kez naẓar itmez mi

5. Ey mihr-i dırahşânum çıkdı göge efgânum
   Bu **Nev‘î**-i bî-çâre gönlüñde yir itmez mi

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Hasan kim cân-ı ‘âlem oldı İsmâ‘îl anuñ cânı
   Birinüñ küştesi cânum birinüñ kulı kurbânı
2. Biri serv-i hırâmânum birisi âfet-i cânum
   Birisi tende cânumdur birisi cânumuñ cânı
3. Birisi mihr-i ‘âlemdür birisi Müşterî-tal‘at
   Birisi mâh-ı Ken‘ânî birisi Yûsuf-ı sânî
4. Birisi husrev-i ‘âlem biri dildâr-ı şîrîn-leb
   Biribirine ‘âşıḳ birbirinüñ mest ü hayrânı
5. Sorarsañ hâliyâ keyfiyyet-i ahvâl-i **Nev‘î**’den
   Ol iki ġoncânuñ bir ‘andelîb-i zâr u nâlânı

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û eyżân

1. Döker berg-i hazânı ṣanmañuz seher gâhî
   İrişdi bâġ-ı dehre bülbül-i bî-çârenüñ âhı
2. Saba efşân-ber olmış safha-i gülzârı zeyn itdi
   Çemen deryâ-yı ahzardur varaklar leşker-i mâhî
3. Bisât-ı sebzeyi rengîn basma naḳş itdi
   Döşendi ser-te-ser bâġuñ bugün ferş ile râhı
4. Bunı şive kitâbında yazar mı ey püser bilmem
   Okursın luṭf ile zâg-ı rakîbi yanuña gâhî
5. Kuluñ olduguma cândan tenümde her ḳılum şâhid
   Yalanı ḳılca yoḳ **Nev‘î**’nüñ ey dil milkinüñ şâhı

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Baksam ol çâh-ı zenahdânuñ mu‘allak câmına
   Nâr-ı şevkümden döner sînem çukur hammâmına
2. Cevr ile ne öldürür ne rahm idüp âzâd ider
   Düşdi şimdi murg-ı dil bir bî-amânuñ dâmına

3. Bezm-i hecrüñ bunca dem peymânesin içdük dürüst
   Degmedük devrân-ı vasluñ bir şikeste câmına
4. Ol büt-i tersâ dil-i ‘uşşâkı pür-ḫûn eyledi
   Beyza-i al itdi hâzır kâfirüñ bayramına
5. Terk-i nâm it **Nev‘î**yâ çün kim kadîmî pîşedür
   Hûb-rûlar mâ’il olmak ‘âşıḳuñ bed-nâmına

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Mest olup câm-ı lebinden olmasun kan arada
   İt rakîbinden hazer kim bile şeytân [arada]
2. Mihre mâ’il kaşlaruñ la‘lüñde var naḳş-ı vefâ
   Lîk cevr ü zulme nâzır çeşm-i fettân [arada]
3. Tutalum çekdüñ kinâra pîrehensüz dilberi
   Mâni‘-i vuslat degül mi cism ile cân [arada]
4. Cân çıkup sînem şikâfından bulurdı saña râh
   Olmasa hâ’il eger şemşîr-i hicrân [arada]
5. Âşinasından Sıtanbul’uñ kesildüñ **Nev‘î**yâ
   Tîg-ı bürrân oldı bu deryâ-yı ‘ummân [arada]

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Çıkdı metâ‘-ı hüsn ü melâḥaṭṭ bahâlara
   Hep nâz u şîvedür satılan mübtelâlara
2. Geydüñ boyunca nâz ü letâfet libâsını
   Öpdür doyınca dâmenüñi ḥâḳ-i pâlara
3. ‘âşıḳ odur ki istemeyüp bûs ile kinâr
   ‘Aşk olsun ile kâni‘ ola merhabâlara
4. Mahbûb odur ki mâlik-i bahr-i kemâl olup
   Şî‘r okuya sefîne suna âşinâlara
5. ‘âşıḳ kabâ-yı cismini çâk itdi **Nev‘î**yâ
   Zâhid riyâ vü zerk ile girdi ‘abâlara

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Mâh-rûlar dilleri sayd itdi hüsn-ü-ân ile
   Pâdişâhum sen kul itdüñ ‘âlemi ihsân ile
2. Muttasıl çeşmüm ġam-ı la‘lüñle giryân eyleme
   Mîvede ḳalmaz halâvet kesret-i bârân ile
3. Dürr-i dendânuñ hayâli def ‘ ider zülfüñ ġamın
   Açılur müşḳıl girihler nitekim dendân ile
4. Yâre hercâyî dime devr-i felekde mâhı gör
   Kim turur biñ encümen bir şem‘-i nûr-efşân ile
5. **Nevî**’iyâ zer virmeyince sayd olunmaz ol melek
   Göklere çıksañ kemend-i nâle vü feryâd ile

(71)

70b

[Mukatt‘ât]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

1. Her mahrem-i visâli dilâ ṣanma şâd olur
   Sabr ümîd-i vasl ile hecrüñ ‘azâbına
2. Bezm-i visâl-i şem‘e bu deñlü karîn iken
   Pervânenüñ yine naẓar it ıztırâbına

[Mukatt‘ât]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Geçinme ehl-i dünyâya tehî-dest
   Ki sevmez müflisi halk-ı zamâne
2. Dıraht-ı bî-semer görmez misin kim
   İñen mergûb olmaz bâġbâna
3. Tehî-dest oldugıyçündür çenâruñ
   Elini alup atarlar yabana

[Kıta]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ḳalb-i nâdân olur hemîşe siyâh

Lâle-veş gerçi rûyi ahmer olur

2. Yüzi fazl ehlinüñ riyazat ile
   Zer-i hâlis misâli asfer olur
3. Ger za‘îf olsa tañ mı dânişmend
   ‘Arabiyyât çünki lâgar olur

[Mukatt‘ât]

Mef’ûlü/ Mefâ’ilün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Geh şekl-i bütânda cilve-gersin
   Geh ‘âşıḳ-ı rind ü lâübâlî
2. Astâr-ı şü’ûn-ı kesret içre
   Pinḫân o cemâl-i lâ-yezâlî
3. Ol sırr-ı nühüftenüñ ciḫânı
   Mest eyledi görmeden hayâli
4. Eya nice olur ki ol cemâli
   Bî-perde görenlerüñ yâ hâli

[Mukatt‘ât]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Katra katra dökdügüm şanma ‘arak hammâmda
   Sîneden def‘-i şerâr-ı nâr-ı hicrân eyledüm
2. Olmayup kâni‘ sirişk-i dîde-i nem-nâk ile
   Fürkatüñden cümleten a‘zâmı giryân eyledüm

[Mukatt‘ât]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Bâġ-ı cemâle ben kuluñı mahrem eyleyüp
   Ol gülşen içre cân u dilüm bülbül eylesem
2. Şem‘-i visâlüñe irişüp nâr-ı şevk ile
   Pervâne-veş vücûdumı yaksam kül eylesem

[Mukatt‘ât]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Yadlarla oturup çünki kadeh nûş idesin
   Halkı ol reşk ile lâ-ya‘ḳıl ü medhûş [idesin]

2. Seni bir cür‘a ile yâd ideyin dimiş idüñ
   Korkarın mest olup ol ‘ahdi ferâmûş [idesin]

[Mukatt‘ât]

Fâ’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fa’lün

Ve leh-û eyżân

1. Bûse-i la‘l-i yâre yoḳ çâre
   ‘Arz ider gerçi rûyin ol mehveş
2. Döndüm ol şem‘e kim ider giryân
   Fürkat-i şehd ü âteş-i sohbet

[Mukatt‘ât]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Evc-i rif‘atdeki şehbâz-ı hümâ-himmet iken
   Saña düşmezdi ki her zâg u zegan mahrem ola
2. Tûti-yi sebz-i ḫâṭuñ âyine-i rûyuñda
   Ehl-i diller göricek söyleşeler bir dem ola

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Bahr oldı taşdı suları şehrüñ bahârda
   Çıkdı güher şükûfe degül her kenârda
2. ‘İşret sefînesine bahâr açdı yelkeni
   Câmı yürütdi bâd-ı seher lâle-zârda
3. Câm oldı serv-kadler elinde gelince ‘îyd
   Kandîller ki ziynet olurdu menârda
4. Kandîli çok menâra beñzer didüm hemân
   ‘Ikd-i şükûfeyi göricek şâhsârda
5. Bâkî ḳalurdı meclis-i nazm içre cür‘a-vâr
   Nev‘î sözini diñleseler rüzgârda

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve leh-û

1. Ey hûr-ı perî-çihrelerüñ cân u ciḫânı
   Nâ-merdüñ olup hemdemi ‘ayş itme niḫânî
2. Baş üzre tutar gül gibi erbâb-ı mahabbet

Bülbüllerine mâ'il olan ġonca-deḫânı

3. Çin itme kaşuñ hışm ile 'uşşâkuña her dem
   Bi'llâhi zarardur kurulu tutma kemânı
4. Bülbüller ile 'ayş idegör mevsim-i güldür
   Ḳalmaz güzelüm kimseye eyyâm-ı cüvânî
5. Her bir gazelüñ ruk'ları bülbül-i câna
   Oldı sanemâ ġonca-i gülzâr-ı cinânî
6. Ebyâtuñ ile eglenür oldı delü göñlüm
   Turkurdı sözüñ sihr ile bir âb-ı revânı
7. **Nev'î** nice vasf eyleye şi'rüñi ki bilmez
   Tûtî-yi şeker-hâ sözini murg-ı yâbânî

[Ġazel]

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün/ Müstef'ilün

Ve leh-û

1. Çün kim didüñ câna gelüp ey 'ışḳ-ı cânân merhabâ
   Sabr u sükûn yâ-hû disün derd-i firâvân [merhabâ]
2. Virdi meşâm-ı 'ârife ḥâḳ-i rehüñ bûy-i vatan
   Ey ârzû-yı sîne vü ey râḫatṭ-ı cân merhabâ
3. Gül-geşt-i bâġ u tarf-ı cû olsun bugünden her-taraf
   Ey sînede dâg-ı elif çâk-i giribân merbabâ
4. Hôş geldüñ ey nîş ü ta'ab var sag ol ey 'ayş ü tarab
   Ehlen ve sehlen ey ġam-ı ḳalb-i perîşân merbabâ
5. El virmeyüp 'îyd-i visâl **Nev'î** olursak pây-mâl
   Ey pâye-i vasl el-vedâ' ey dest-i hicrân merhabâ

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Yâr odur kim pîşesi endîşe-i 'uşşâk ola
   Zerre-i ser-geştesine gün gibi müştâk ola [736]
2. 'âşıḳa keyfiyyet-i vasl u firâkı añlada
   Kahr ile luṭfı bile hem zehr ü hem tiryâk ola
3. Bend-i a'da zer kemend olsa mukayyed olmaya

[736] Müstensih, mecmuanın bu kısmında gazele farklı matla beyitle başlamıştır. Bu matla beyitin üzerini çizerek asıl gazeli yazarak devam etmiştir.

Baş çeküp mihr-i sipihr-i ‘âlem-i ıtlâk ola

4. Şem‘-veş mahv itmesün şevkuñ sakın rûz-i firâk
   Mihr odur gün geldügince şöhre-i âfâk ola
5. Rişte-i mihr ü vefâ şîrâzesin çâk itmeyem
   Nev ‘îyâ mecmu‘a-i ten tagılup evrâk ola

71a

[Mukatt‘ât]

Mef’ûlü/ Mefâ’ilün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Ol şân-ı kerîm-i bâ-kemâle
   Kim zatı güzîde-i beşerdür
2. Pây-i melahı hediyye ḳılmak
   Ger ‘ayb ise mûrdan hünerdür

[Mukatt‘ât]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Uyma şarâba ister iseñ ‘izzet ü vakâr
   Zîrâ şarâba tâbi‘ olan bî-hicâb olur
2. Bu vezn-i tab‘a düşmeye itmek ümîd-i hayr
   Bir nesneden ki kâfiye aña harâb olur

[Mukatt‘ât]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Var iken âb-ı ‘izâr-ı mâh-rûlar **Nev‘î**yâ
   Nâr-ı sîneñle gögi pür-dûd-i âh itmek neden
2. Sâde-rûlar gündüzin mumlar yakup ‘uşşâk arar
   Şâm-ı ḫaṭṭın ol mehüñ sen cây-gâh itmek neden

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û eyżân

1. Gül nûş ider çemende diyü câm-ı hôş-güvâr
   Sur kâsesini muhtesib-i devr-i rûzgâr
2. Semt-i kenârı zevrak-ı dil itse ârzû

Emvâc-ı bâd-ı fürkat olur aña kîne-cû

3. Girdâb-ı hayret içre döner keştî-yi emel
   Sa‘y ile sâhiline bu bahrüñ irişmez el
4. Bahr-ı belâ ile tolu bu lücce-i kehün
   «Ceryü’r-riyâhi ke-mâ teştehi’s- süfün»

[Mukatt‘ât]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Hücûm ide çünkim seg-i şehvet ü âz
   Seni nâna muhtâc ide züll ü nekbet
2. Döküp âteş-i cû ‘ içün âb-ı rûyuñ
   Talebde ker olmaya şânuñda cür’et
3. Didüm çâre ne pîr-i ‘akla didi kim
   Kanâ‘at kanâ‘at kanâ‘at kanâ‘at

[Mukatt‘ât]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Sevüp bir cüvânı olursın esîri
   İdüp cân u baş ile yolında hıdmet
2. Çekersin muhâliflerinden niçe ġam
   Gehî nûş-i vuslat gehî nîş-i fürkat
3. Didüm âhiri ne bu kâruñ didiler
   Nedâmet nedâmet nedâmet nedâmet

[Mukatt‘ât]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün

Ve leh-û eyżân

1. Har-ı nâkes içün ider dehr hâzır
   Katâr-ı şütür zîr-i bâr-ı tahammül
2. Niçe âdemî-sûret ü nîk-sîret
   Piyâde çeker bâr-ı fakr ü tezellül
3. ‘İlâc istedüm ben bu rence didiler
   Tahammül tahammül tahammül tahammül

[Kıta]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Ġam degül saña takaddüm eylese erbâb-ı câh
   Câh lafzı anlaruñ vasfına çün 'ünvan olur
2. Kadr-i deryâ ebrden pest olsa deryâdur yine
   Katre çün eyler tenezzül gevher-i rahşân [olur]
3. Yâ hazîz olmış yiri yâ evc-i 'âlî farkı yoḳ
   Kangı burca varsa hurşîd-i felek tâbân [olur]

[Mukatt'ât]

Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

Ve leh-û eyżân

1. Oldı gerdûn hemîşe dûn-perver
   Sifledür her kim aña tâlib olur
2. Mansıbı dûn olur ahâlînüñ
   Câhilüñ eşref-i metâlib olur
3. Nâ-münâsib umûrına dehrüñ
   Bu mesel **Nev'î**yâ münâsib olur
4. İki şey' vaz' olunsa mîzâna
   Nâkıs olan tamâma gâlib olur

[Kıta]

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

1. Şular ki mûy-şikâf oldı tîr-i Fikret ile
   Düşer keşâkeş-i cevr-i sipihre kavs-misâl
2. Kemân-ı Rüstem olursañ da ger salâbetde
   Zamâne âteş-i kahr ile nerm ider fil'l-hâl
3. Hünerle sen meselâ nehr-i selsebîl olsañ
   Mükedder eylemege halk teşne vü meyyâl
4. Tevâzu' eyleyenüñ hâli zîr-i pây olmak
   Dürüşt-vaz' olanuñ semti kadr ü câh ü celâl
5. Şular ki mâzî ile hâlden haberleri yoḳ
   Kazâ vü medrese anlara eyler istikbâl
6. Zer-i tamâm-'ayar ile niçe nâ-mevzûn
   Virür kelâmına te'sîr-i nazm-ı Hâce Kemâl
7. Gül-i bihişt iken eş'ârumuz kıyâmetdür

Ayıklamakda ‘alef gibi her har-ı deccâl

8. Halâvet-i süḫânum yakdı ḳalb-i bed-hâhı
   Gelür aña ilüñ âb-ı kelâmı sihr-i halâl
9. Zamâne ‘ayşumı telh itdi dâdumı alıvir
   Eyâ Kerîm ü Rahîmü Müheymin ü Müte‘âl

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Sen güneş-ruḫsâr ile her kara yüzlü yâr olur
   Sâye-veş yârüm benüm ancak der ü dîvâr olur
2. ‘Arz-ı dîdâr it açıl gül gibi itme ihtirâz
   Dôstum hep ehl-i diller ‘âşıḳ-ı dîdâr [olur]
3. Zülfü ruḫsâruñ yanında çeşm-i mahmûruñ senüñ
   Giceler mehtâba karşu yatmadan bîmâr olur
4. Mihr ile demsâz olup geçdük gurûr-ı câhdan
   Hasta-i ‘ışḳuz bize kânûn ile tîmâr olur
5. Hûblar kasd itdi hergiz ellerinden gelmedi
   San‘at-i mihr ü vefâ **Nev‘î** ne müşkil kâr olur

[Matla’]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1. Kef sâkî zî sâgar-ı matla’ hûrşîd-i rahşan şod
   Deḫân-ı mey pür sitân-ı mahzan-ı la’li bedâhşan şod [Farsça]

[Kıta]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Husrevâ devletüñ mezîd olsun
   Kevkeb-i tâli‘üñ sa‘îd olsun
2. Her ümîdüñ Hudâ müyesser idüp
   Hasm olan saña nâ-ümîd olsun

[Matla’]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

1. Huzûra gelse o mâh elde sîm-i vâfir yoḳ
   Eger ki gıybet iderse huzûr-ı ḫâṭır yoḳ

[Matla’]

Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûlün/ Fe’ûl

1. Tenüm zahm-ı tirüñle döndi neye

Derûnumda nâlem ne beñzer neye

(72)

71b

[Ḳaṣîde]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Nev‘î Efendinüñ Sulṭân Meḥemmed Ḫân Ḥażretlerinüñ Cûlûs-ı Hümâyûnlarına Didügi Ḳaṣîde-i Ġarrâdur

1. Yine teşrîf idüp vir ḫân-ı ‘âlem taht-ı ‘Osmânı
   Yine geldi yirine mürde iken ‘âlemüñ cânı
2. Kudûm-ı nev-bahâr-ı luṭfı ḳıldı mu‘tedil dehri
   Meger itdi takaddüm sâ‘at-i nevrûz-ı sultânî
3. Zamânından ‘aceb mi sebkat itse sâ‘at-i nevrûz
   Harâret yirdi âfâka yüzinüñ mihr-i rahşânı
4. Çıkarsa sad hezârân erba‘în pîr-i felek hergiz
   Ḫaṭṭ-ı sebzi gibi görmez düşinde Hızr-ı devrânı
5. Nesîm-i hulkı bahş itdi ‘adâlet çâr erkâna
   Meger rûh-ı nebâtîdür kelâm-ı şekker-efşânı
6. Sa‘âdet burcınun mihri gurûb itdi ise ġam yoḳ
   Getürdi yirine ni‘me’l-bedel bir mâh-ı tâbânı
7. Birisi der-niyâm olunca biri der-miyân oldı
   İki yüzlü meger bir tîg imiş bu devlet-i fânî
8. Zamânuñ saltanat mihri diye bahş itdügi cevher
   Kiminüñ dâg-ı pür-ḫûnı kiminüñ emelî rümmânı
9. Olur tahtında her fi‘l-i kabîhüñ kâr-ı müstahsin
   Gulâm-ı Hızr ile gör kıssa-i Mûsâ-yı ‘İmrânı
10. Ne sa‘d-i Müşterî bâdî vü ne nahs-i Zühal mâni‘
    Ḥaḳîm-i Kâdirüñ sun‘ında ‘âciz ‘akl-ı Yûnanî
11. Açılup ṣubḥ-dem mısra‘ları bâb-ı hümâyûnuñ
    Cemâli mihri ḳıldı matla‘u’l-envâr dîvânı
12. Eben ‘an-ced şeh-i ‘âlî-sened Sultân Mehemmed kim
    Tecâvüz eylemişdür vasf-ı şânı hadd-i imkânı
13. Keremdür var-ise bir vasf-ı zâ’id tab‘-ı pâkinde
    Letâfetdür eger mevcûd-ise cisminde noksânı
14. Letâfet cûyınuñ perverdesi ruḫsâr-ı dil-cûsı
    Melâḫaṭṭ gülşeninüñ dikmesi kadd-i hırâmânı

15. Ne gülde tâb u fer var ‘ârızına ḳılmaga nisbet
Ne servüñ kadd-i dil-cûyına var öykünmege cânı
16. Bu hüsn-ile bu ânı kimde görmişdür gören gelsün
Bulunur Yûsuf’a sâni bulunmaz aña akrânı
17. Ümîdüm kesmiş-idüm meyve-i bâġ-ı hayâtumdan
Kad-i mevzûnı bahş itdi baña ‘ömr-i firâvânî
18. Şikest itmişdi cismüm zevrakını rûzgâr ammâ
Beni ġarḳ itdi ol şâhuñ muhît-i bahr-i ihsânı
19. Safâ geldüñ semâ-yı devletüñ iy mihr-i pür-nûrı
Gubâr-ı makdemüñle rûşen itdüñ çeşm-i a‘yânı
20. Ne zatuñ gibi gösterdi felek mir’âtı bir sûret
Ne tab‘um gibi tûtî gördi Rûm’uñ şekkeristânı
21. Ciḫânda adumuz ḳalsun diyen nâm ehli serverler
Çerâg ile arar tûmâr-ı eş‘âr-ı senâ-ḫânı
22. Bilürler cevherinden hançeri âbından elmâsı
Sözinden sen de fehm it kadr-i **Nev‘î**-i suhan-dânı
23. Yeter sen şâha mirâs-ı peder tab‘um gibi gevher
Ḳalur dürr-i suhan bâkî olur sîm-ile zer fânî
24. Cüvân-bahtâ bu pîr-i nâ-tüvânuñ lokma vü nânın
Muzâ‘if ile nâkıs ḳılma cem‘-i ehl-i ‘irfânı
25. Tefâvüt eylemez bir katre nâkısdır deryâdan
Virür ancak hisâb-ı defter-i ihsâke noksânı
26. Nitekim her seher olup muzaffer husrev-i hâver
Geçüp taht-ı zümürrüd üzre teşrîf ide erkânı
27. Tınâb-ı bârgâh-ı ‘ömrüñ olsun haşre dek mümted
İrişsün kadrüñüñ ‘arş-ı berine tâk-ı eyvânı

Cûlus Sultan Muhammed Han
Mülke (…)[737]

[737] 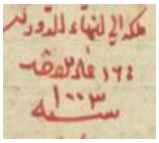 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

72a

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Gül-i Ṣad-Berg-i Nev‘î-i Suḫan-Senc

1. Ey vücûd-ı mümkinât inşâ-yı luṭfuñdan eser
   Cümle ‘âlem mübtedâ-yı feyz-i cûduñdan haber
2. Zâtuñuñ feyzinde envâr-ı Ḥaḳâyık müstecin
   İsmüñüñ bastında eşcâr-ı mezâhir pür-semer
3. Müstefâz-ı rahmetüñ şîriyse mevlûd-ı vücûd
   Müstefâd-ı şefkatüñ çâr ümmeḫâṭ ü nüh peder
4. Bâġ-ı luṭfuñdan sekiz cennet şemîm-i kemterîn
   Nâr-ı kahruñdan yidi dûzah şerâr-ı muhtasar
5. Ḳaleb-i ḥâḳîyi bahr-i zâtuña mazhar ḳılup
   Eyledüñ ḳalbi şehenşâh-ı basît-i bahr ü ber
6. Lem‘a-i şem‘-i cemâlüñ ‘ışḳıdur pervânesi
   Sidre’den Cibrîl-i ‘aklı eyleyen bî-bâl ü per
7. Niçe demdür sırr-ı “mûtû”dan umar feyz-i hayât
   Bir ölümlü hasteyin ġam pisterinde muhtazar
8. Ger olam Ken‘ân-ı hicrânuñda pür-zâr ü esef
   Ḳılmadın cilve cemâl-i Yûsuf-ı Mısr-ı hüner
9. Meh gibi naks ile ola kuvvet-i tab‘um tamâm
   Gelmedin fi‘le daḫı nûr-ı kemâl-i muntazar
10. Ahger-i dilden sürüp âhum beden ḥâḳisterin
    Müncelî olmazsa mir’ât-ı şühûdumdan keder
11. Kişţzâr-ı dilde hâsıl virmeyüp bezr-i bekâ
    Olmaz-ise mâsivâ mahsûd-ı dâs-ı lâ-tezer
12. Dâne-i eşküm döküp mahşerde âh idüp diyem
    Ey Hudâ-yı hayr ü şer Mevlâ-yı fi‘l-i nef‘ ü zar
13. Tâlibe şevk-ı ‘amel âsâr-ı isti‘dâd idi
    Sa‘y ü himmet râyet-i maksûda âsâr-ı zafer
14. Sarf idüp rûz u şebüm nahv-i kemâl-i ilmüñe
    Safha-i nâmem sefîd-iken siyâh itdümse ger
15. Şimdi ol tesvîd-i bî-sûdum idüp bir bir beyâz
    Agarup mûyum sefîd oldı siyâhum ser-te-ser
16. Hasılum sıfr u sinîn-i ‘ömr sittîn oldı âh

Bâd-ı âhum olmadı varlık yüzinden perde-der

17. Hey ne fürkat hey ne ḥasret hey ne hüsrân-ı ebed
Sebt ise evvel kitâbumda mukadder bu kader

18. Olmadum âsûde-dil hergiz sevâd-ı şübheden
Hikmet-i işrâkdan kesb itmedüm nûr-ı basar

19. Çıkmadı başa tarîk-i ‘illet-i meşşâ’iyân
Kesb-i ma‘lûl itmedi âlât ü esbâb-ı naẓar

20. Râh-ı ‘ışḳa gel girerseñ ayaġuñ merdâne bas
Şöyle kim hiç olmasun yanuñda fark-ı pâ vü ser

21. Mâh-ı nev gibi niçe nâkısları eyler tamâm
‘Uzlet ü zikr-i Hudâ vü samt ü terk-i hâb ü hâr

22. Sâlike tâ kim kemer-bend olmaya nûn-ı yakîn
Cânını gergin ider renc-i hırâş-ı kerm ger

23. Gerdenin maglûl idüp zencîr-i kayd-ı keşmekeş
Mahzen-i tahkîka yol virmez su’âl-i der-be-der

24. Düzd-i Şeytân’dan metâ‘-ı dil nice olsun emîn
Rûz u şeb bi-pâsbân böyle sarây-ı penç-der

25. Yâ nice olmaz hevâ-yı nefsüñe hissüñ mutî‘
Çünki her dervâzeden bâd-ı havâ eyler güzer

26. Var salât-ı hams ile sedd it hevâs-ı hamseñi
Leşker-i Ye’cûc-ı nefs “Allahu ekber”den kaçar

27. Fârigu’l-bâl ol eger uçmak dilerseñ bâl açup
Çünki sen bir ‘âlem-i bâlâya eylersin sefer

28. İzdiyâd-ı noktası besdür işâret aña kim
Zâ’d-i zâd-ı seferdür sendeki zâd-ı sefer

29. Eylegil tâbût-ı cismüñ ġarḳa-i nil-i fenâ
Tâ bula Mûsî-i cân Fir‘avun-ı nefsüñden hazer

30. Hubb-ı mâl ü câh içün cehl-ile ḳılma terk-i ser
‘Ârif ol ḳıl terk-i zer atduñ dimekdür çünki der

31. Terk-i zer ḳıl merd iseñ zencîr-i zer görmez misin
Merde nisbet bend olur zen gerdeninde zîb ü fer

32. Ehl-i câhı tâc-ı zer sevdâsı eyler ḥâḳ-i râh
Terk ile ‘ârifler eyler ḥâḳ-i râhi tâc-ı ser

33. Lokma-i dûnân degüldür tu‘me-i kerrûbiyân
Lâyık-ı şâhin tezerv ü lâyık-ı kerkes kazer

34. Müsmir olmaz girye-i zâhid semâ‘-ı ‘ışḳdan
Ola mı ebr-i bahârîden dıraht-ı huşk ter
35. Mâline reşk itme her bir şekl-i mekrûhuñ ki olur
Bir tılsım-ı münkerüñ tahtında genc-i sîm ü zer
36. Erlik idüp sen zen-i dünyâya evvel vir talâk
Virmedin saña talâk-ı fürkati ol senden er
37. Âb-ı ruyuñ ḥâḳe dökme maslaḫatṭ bitsün diyü
Yirde ḳalmaz tohm-ı isti‘dâd çün âhır biter
38. Kesr-i ‘ırzın gör şühûd-ı zûr-ile isbât ider
Şol ki mahzar ref‘ idüp eyler hevâ-yı nasb ü cer
39. Râst-kirdâr ol olup ma’mûr-ı emr-i “fe’s-takim”
Olasın tâ kim ‘asâ gibi delîl-i reh
40. Râst-rev ol fevz-i matlûba yakındur râh-ı râst
Hâ’il olmaz seyr-i tîr-i râsta hergiz siper
41. Ḫâne-i tabıñ ‘arûzın şer‘-ile ḳılsañ dürüst
Her ne ‘arz olunsa şi‘r ü şer‘ olur mevzûn u ter
42. Cedvel-i zerrîn-i kec virmez letâfet mushafa
Râstlıkdur âdeme lâzım degüldür zîb ü fer
43. Mıstar-ı ḫaṭṭ kim anuñ nakkâş tarhın ḳıldı râst
Kec yazılmaz üstine resm olan naḳş u suver
44. Âh eger noksân-ı ḫaṭṭt olursa isti‘dâddan
Bed-güherde eylemez Yâkût-ı Musta‘sım eser
45. Mümkinâtuñ dâne-i ‘ömrin ögüdür ṣubḥ u şâm
Âsiyâb-ı çarḫ encüm erzenin ölçer döker
46. Çarḫ-ı ahdar ḫûn-ı muzmerdür sakın hınnâ gibi
Sürhdür ma‘nîde sûdetde görünür sebz ü ter
47. Saltanatda gün geçür efsâne-i ‘uşşâk ile
Hâb-ı gaflet virmesün bârî leyâl-i bî-semer
48. Degme dilden gaflet-i devletde gelmez intibâh
Şîve-i murg-ı seherdür ṣubḥ vaktinde seher
49. Hâlüñe şükr eyle daim dîdesi pür-ḫûn ile
Kahkaha idüp güler âzâdelikden kebkdir
50. Kendü ‘aybuñ sûret-i ‘aybına halkuñ perde ḳıl
Şöyle kim düzd-i naẓar bulmaya hergiz bir mekar
51. Hâsıl oldı böyle hâsıyyet lisânü’s-sevrde

Çün ‘uyûb-ı nâsdan kat‘-ı lisân itdi bakar

52. Olmaya kibr ü fazîlet bâ‘is-i kibr ü fudûl
Bir degül lîkin mükedder olmada bahr ü şemer

53. Mâkiyân bir beyza içün şâd olup eyler hurûş
‘Ârifüñ deryâ-sıfat ḳalbi hamûş u pür-güher

54. Sînede her ma‘nî-i münker ki muzmerdür sakın
Görünür âhir felek âyînesinde hayr ü şer

55. Hüsn-i gül ḳılma taleb fânîdür iste hüsn-i dil
Tal‘at-i mihre hazân görmez misin virmez zarar

56. Bir gül-i ma‘nâya cânuñ riştesin bend eyle kim
Her temâşâ itdügüñ sûretden olsun cilve-ger

57. Hayy-i bâkî ol idüp ten cübbesinden insilâh
Kemter olma hayyeden kim sin yaşar ol cânavar

58. Ḳalbe müstevlî olunca nûr-ı Ḥaḳ ḳalmaz vücûd
Sâye nâ-peydâ olur tâcû hûl olsa mezakı ser

(73)

72b

59. Ġarḳ-ı deryâ-yı mahabbet feyz-i ‘irfân istemez
Şâh-ı nilûfer degül muhtâc-ı imdâd-ı matar

60. Keştî-i Nûh’ı n’ider bahr-i fenâya ġarḳ olan
Mâhî itimat ider mi mevc-i tûfândan hazer

61. Zâ’il olmaz sîneden luṭf-ile şerr-i bed-nihâd
Âb-ile gitmez miyân-ı seng ü âhenden şerer

62. Ḫân-ı dünyâdan nasîbüñdür tenâvül ḳılduguñ
Kimseyi hîç imtilâ itmez ta‘âm-ı mâ-hazar

63. Fazla-hâr olma sakın hem-çün siyeh-gûş-ı denî
Pençe-i kesbüñle ‘ayş eyle misâl-i şîr-i ner

64. Ḥâḳ-i fakr içre ne gevher buldı bilmem ehl-i râz
Kim görürler hâcenüñ yâkut u la‘lin pîlever

65. Çeşm-i dûnân bast-ı erzâk-ile olmaz mümtelî
Sofrası gerdûn olup nân olsa hurşîd ü kamer

66. Turuş-rûlık lafz-ı şîrînden ola bed-hûya bih
Bir midür sofraya hiç sirkencübîn ü gül-şeker

67. Şer‘a çün râzî degül kâzî-yi şehr ü ‘askeri
Emr-i ma‘rûfı nice fehm ide her münker nöger

68. Mâl-i rişvet emerler şîr-i mâderden elez
Sorsalar şer‘-ile ammâ zehr-i kâtilden emer
69. Zîr ü bâlâdur kamu evzâ‘-ı nâ-hemvâr-ı çarḫ
Ol zegan gibi ki gâh ünsâ olur gâhî zeker
70. Nîş ü nûşı münḳalib olsa ‘aceb mi ‘âlemüñ
Ḳalbi mu‘annitlik olur tasrîf ile zîr ü zeber
71. Himmet-i ma‘şûk pest ü ḫâṭır-ı ‘âşıḳ şikest
Gerdiş-i gerdûn dürüşt evzâ‘ı nâ-hemvâr-ter
72. Gül celîs-i hâr u bülbül tu‘me-i dendân-ı mâr
Menzil-i şîşe miyân-ı seng-i hârâ vü meder
73. Tîr-keş kadd-i cüvâna pîre kurbân-ı kemân
Bu edîm-i ḫâḳ her mevcûda zarf-ı müstakar
74. Gülşen-i dehrüñ hazanın fikr iderseñ ‘âkıbet
Sünbüli sevdâ-yı serdir gülleri ḫûn-ı ciger
75. Hâb-ı gaflet kör idüp nûr-ı hamşiyetten gözin
Cevher-i baki görinür saña emsal ü hur
76. Hâb-ı gaflet sende bir ta‘bir olunmaz hâbdur
Yohsa bir bazıçedür ‘âlem ki meyl etmez beşer
77. Bu kasîdem lücce-i bahr-i Ḥaḳâyıkdur benüm
Ka‘r-ı ma‘nâsında pür lûlûdür esrâr ü ‘iber
78. Yâ sevâd-ı a‘zam oldı ortasında şâh-râh
Matla‘ıdur şâh-râh-ı şehr-i ‘ilmu ‘llaha dır
79. Dikdi her bir mısra‘ı ol şâh-râha bir ‘alem
Var-ise ol râhdan bir şâh-ı bî hemta geçer
80. Şehriyâr-ı ‘âlem-i ma‘nâ vü sûret Ḫân Murâd
Âfitâb-ı memleket hâver-zemîn ü bâhter
81. Nûr-ı fazlından Hidâye bir çerâg-ı sûhte
Nükte-i melfûze tûmâr-ı kelâmından Dürer
82. İstikâmet tab‘ına ‘âlemde olmışdur ‘alem
Vasfı terkîbinde olmaz munsarif ‘adl-i ‘Ömer
83. Nûr-ı isti‘dâdı mastûr olsa mestûr olmasa
Hall-i mermûz-ı kaza olurdı makdûr-ı beşer
84. Rûh ile tefsir iderlermiş hadîs-i la‘lini
Cevherî’den bir rivâyet eylemiş İbn-i Hacer
85. Saltanat esbâbı cem‘inden liyâkatdür garaz

Yohsa ney-şekkerde hep mevcûd durur tîg ü kemer

86. Tahtı bâd olmak degül şâhum Süleymanlık budur
Çekmeye âdem hevâ-yı dîv-i nefsinden zarar

87. Gûş idüñ ey fevc-i müştâkân-ı şîr-i ma‘rifet
Şi‘r-i Nev‘îden sâlâ-yı ni‘metullâh dur

88. Şi‘r-i **Nev‘î**ye ‘adîl olmaz kelâm-ı müdde‘î
Nisbet olunmaz dem-i ‘Îsî ile âvâz-ı har

89. Pür ḳılur tedrîc-ile âfâkı âhir şöhretüm
Def‘aten gelmez sımâha sadme-i fe’s ü teber

90. Kimse sormaz ḫâne-i çeşmimde her gün kan olur
Yohsa kanı merdümüñ kânûn mıdur olmak heder

91. Kime ‘arz idem metâ’-ı şi‘ri kim halk-ı ciḫân
Râyet-i fazl u kemâl ü ma‘rifetden kûr u ker

92. Şimdi erbâbı zamâna ḳılmadan ‘arz-ı suhan
Yegdür andan zümre-i haccâma ‘arz-ı nîşter

93. Göstere hâmem eger i‘câz ü “ve’n-şekka’l-kamer”
Haml ider taglîz-i hisse anı erzâl-i zümer

94. Hâşe li’llâh kim olam bu fazl-ı heybetinden fudûl
Gelmemişdür zerre deñlü nefsüme kibr ü batar

95. Bâġ-ı tab‘umdan kopardum bu gül-i sad-bergi ben
Sundum insâf ehline bir yâdigâr-ı mu‘teber

96. Hâsidüñ fâsiddür ammâ dimâgı şöyle kim
Bir gelür şemm eylese bûy-i buhûr ile bahar

97. Târem-i heftümde tâ kim ola keyvân pâsbân
Zeyn ide zâtü’l-bürûcı küngür-i isnâ ‘aşer

98. Pâdişâhuñ ide Ḫaḳ eyyâm-ı devr-i devletin
Dâ’ima mahsûletü’l-a‘mal ü makzıyyü’l-vatar

99. Pâyesi a‘la-yı ‘arş olsun burâk-ı kadrinüñ
Eşheb-i ikbâline Cibrîl-i ‘izzet râhber

[Ḳaṣîde]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

Medḥ-i Ḫâce Efendi

1. Sehâb-ı cûd u fazluñ bâġ-ı dehri ideli pür-nem
Nesîm-i bûy-i hulkuñla bahâr-ı memleket hurrem

2. Şu‘â‘-ı cevher-i ru’yuñ fürûg-ı efser-i şâhî
   Le’âl-i hüsn-i tedbîrüñ nizâm-ı ‘âlem ü âdem
3. Kaşuñ kânûn-ı hikmet gösterür ḳılsa işârâtı
   Suhanda hall olur lûlû dişüñden ‘ukde-i mübhem
4. Ne zâtuñ gibi gösterdi felek mir’âtı bir sûret
   Ne tab‘uñ gibi bir âyîne gördi sûret-i ‘âlem
5. Hüner-bîn ü hüner-mend suhandan ü suhan-perver
   Re’îs-i ehl-i fazl üstâd-ı sultân hâce-i ekrem
6. Sa‘âdet-vasf u Sa‘di-nâm u devlet-kâm u ‘âlî-baht
   Muhammed-hulk u Yûsuf-rûy ü Âsaf-re’y ü ‘İsî-dem
7. Fünûn u hikmet ü fazl u kemâlüñ Fahr-ı Râzî’dür
   Şihâb-ı Enverî kim zerredür sen neyyir-i a’zam
8. Mesîh-âsâ leb-i la‘lüñle lûlû-yi suhan hem-zâd
   Kemâl-i ‘ilm ü fıtnat nokta-i insân ki tev’em
9. Meşâmı yarılup turmaz zükâmı hâmenüñ hergiz
   Havâyı eyledi enfâs-ı luṭfuñ şöyle müşgîn-dem
10. Du‘â-yı devletüñde şânuma rif‘at müsellemdür
    N’ola ḳılsam sutûr-ı safha-ı eş‘ârdan süllem
11. Çenâr-âsâ Cenâb-ı Ḥaḳḳ’a el ḳaldurdugum bu kim
    Çıkar bâlâya çün keff’i terâzû olsa bî-dirhem
12. Görünür yarası yoḳ ehl-i derdüñ çâresi müşkil
    Derûn-i sînede dâg-ı hamiyyet zahm-ı bî-merhem
13. Kime ‘arz ide senden ġayrı tül-i’ kıssasın **Nev‘î**
    Kime şerh ide râz-ı sînesin ol bî-dil ü pür-ġam
14. Hitâb-ı ‘ilm ü hikmet istimâ‘ından asam dünyâ
    Kemâl ü ma‘rifet nutkında ‘âlem ‘âciz ü ebkem
15. Ciḫân mest-i tegâfül şahne mey-hâr muhtesib magrûr
    ‘Arûs-ı ‘ayş ü râḫatṭ hem-nişîn-i merd-i nâ-mahrem
16. Müneccim bî-basar kahhâl i’miş mürte‘iş haccâm
    Tabîb-i hasteden ümmîd ider bîmarlar emsem
17. Nedendür bî-sebeb sâ’irlere bu luṭf-ı isti‘dâd
    Nedendür yâ benüm bu kahra istihkâkumı bilsem

73a

18. Henûz irişmedüm bezm-i murâda oldı ‘ömr âhir
    Yaşum târ u kadüm ceng eyledi kânûn-ı el-akdem

19. Dirîgâ olmadı fasl-ı mümeyyez fazl u ‘irfânum
Benî-nev‘ümde oldum gerçi ‘ilm ü fazl-ile mu‘lem
20. Tahayyül sözlerüm çeşm-i ‘aduya sûret-i ahyel
Rukûm-ı satr-ı eş‘ârum hasûda hey’et-i erkâm
21. Benüm nâmemle hâmem yügrügidür şimdi meydânuñ
Birinde peyker-i ablak birinde şîve-i erkam
22. Dirîgâ ma‘rifet kullâbı çekmez ehl-i dünyâyı
Gerekdür bunları cezb itmege zencîr-i zer muhkem
23. ‘Azîzân-ı zamâna ‘ismet-i Yûsuf müfîd olmaz
Tefâvüt eylemez nutk-ı Mesîhâ ‘iffet-i Meryem
24. Riyâ vü zerk ile meşhûr olursın halk-ı ‘âlemde
Tutalum ‘ışḳ-ile Mansûr-ı vakt ol zühd-ile Edhem
25. Dilâ sayd-ı merâm efsûn-ı eş‘âr-ile râm olmaz
Yörü terk eyle bu efsâneyi var sâkit ol epsem
26. Du‘âsın hazret-i ‘izzet-me’âbuñ dilde tekrâr it
Ki itsün Ḥaḳ esâs-ı devleti oldukça müstahkem
27. Sabâ-yı şöhretin fâyih ziyâ’-ı şevketin lâyih
Nihâl-ı kevkebin ferruḫ bahâr-ı tâli‘in hurrem
28. Günde biñ kerre helak eylerdi hicranın beni
Ḥaḳḳa yüz biñ şükr ü minnet sag-ı esem gördüm onu

[Ḳaṣîde]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ḳaṣîde-i Ḳadrî Efendi

1. Saf dil olup sebük ruḫ ol mey-i rûşen gibi
Tîre tâb olup girân-ı cân olma düzd ü dum gibi
2. Çıksın âvâzın serv u ‘aṣâ sefâ baḫş olmada
Bulma şöhret ü şiḫretgiz olmada şîven gibi
3. Ahval olma ‘izzü ‘aybında ṣınıḳ mir’at veş
Kendü ‘aybın görmede aver sûzen gibi
4. Halka kimi kimseniñ ḳapusuna tutma ḳulak
Baḳma hem-sâyen sarâyından yaña revzen gibi
5. Aḳıl-i sem telḫ-i ṣabr ile olma ṭuruşlu
Şehd-i şûr-engîze mâ’il olma ṭıfl oġlan gibi
6. Kendüni deryâlık cem ile temkîn ehli ol
Yâve gird olma hevâda hebri ter-dâmen gibi

7. Ḳıldın ise pür derûnuñ genç-i istiḳna ile
   Münzemi ol gizle kendiñi ḫalḳtan maḥzun gibi
8. Tolmasun dirseñ hevâ ile göñlün ḫânesi
   Aç gözüñ baḳma hevâdan cânibe revzen gibi
9. Kuşe gir ol perde ardından cihân-ı seyr ḳıl
   Dûrbîn ol görme kendin dîde-i rûşen gibi
10. Meyl-i iskender gibi âyîneñ it giti numâ
    Tîre vü ṭarîḳ-i dil olma çeh …. gibi
11. Nur u meh olup żiyâ vermek dilerseñ ‘âleme
    Mümcemid olma ehl-i söze cân it rûġan gibi
12. ‘Âlemi bend it ‘aṣâ-veş rişte-i ümmîdle
    Ḥisset-i tâb ile ḳat itme recâ ü gün gibi
13. Ḥâḳim olsun ‘ilm gibi kes ta‘alluḳ arkañ
    Câninin birine meyl itme vehmü zân gibi
14. Zer gibi sûzu güdâz içre ṣafâdan raḳṣa gir
    Pür keder olma bulutdan nem ḳapıp âhen gibi
15. Tirr-i banara küşâde rûḫ siper ol gül gibi
    Olma lerzân saġlı sollu tîrr ile sûsen gibi
16. Asyabveş bî temîz olup ögütme bulduġun
    Ḫürde biñ olup daḳîḳa gözle pervîzen gibi
17. Kar zâr olsa girü ki görenle sûfâr veş
    Tîrveş geç düşmene ‘azm eyleseñ devren gibi
18. Tir-i vehmiñden ẕerre gibi serâ pâ olma ḫışm
    Yüzüñi bur tırma ḫaff u nîzeden ḳalḳan gibi
19. Çarḫiye yalıñ olup çoḳ tîġ âhen dil gibi
    Düşmene başı ḳıya it gürz-i rûyuñ ten gibi
20. Simtenlerle olma hem pehlûyu ḳabâ-yı zer gibi
    Arḳa vir pulat-ı dil serverlere cevşen gibi
21. Gevher-i şemşîr-veş merdâne dil ġarḳ-ı âhen ol
    Zîver ü zerle müzeyyen etme kendin zen gibi
22. İstikamet virmek isterseñ mizaç-ı ‘âleme
    Gâh żam ur gâh merhem fikrin it regzen
23. Har pûşt ‘aṣâ dürüş ol gâh ḳaḳım gibi nerm
    Düşmene luṭf itme olma dôsta düşmen gibi
24. Rast ḳıl ḳanunu Ḥaḳla perde sâzende ol

Egri baḳma saña demsâz olana nîzeñ gibi

25. Zulmet içre gün geçirme ḳalla-yı lenbalin
    Mehbit-i nûr u ḫûdâ ol vâdi-i emîn gibi
26. Naḳş-ı ḥüsn ile ḫayâl ‘aṣâ ḳudurret bağlama
    Maṭla-ı envâr-ı ‘aynı ol dil-i rûşen gibi
27. Hasılın ṭağıtmasun dirseñ hevâ-yı ….
    Ayaġın çekdameni ḫammiyete ḫırmen gibi
28. Berfü barana seferlerde ne medveş ol siper
    Nâzik olup sâye perver olma pîrâhen gibi
29. Ġayrla söz ile germ olma ṣaḳın ḥamâmveş
    Âteş-i şevḳ ile derûnuñdan dem ur külḫan gibi
30. Ahenin müşt ile kim ḥalḳa virirse tek
    Kendü ile kediyü âzurde iderler den gibi
31. Tirr-i pürtâb-ı gibi himmet pîr ile menzil al
    Bir ḳadem varup girü dönem yine sen zen gibi
32. Almasun dirseñ seni **Ḳadrî** aşaġa
    İtme serkeşlik hevâdan pür olu yelken gibi

(74)

73b

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyât vü Taḫmisât Ṣabrî Çelebî [738]

1.

1. Ḳanı ol demler benümle ittiḥâd itdüklerüñ
2. Muṭṭaşıl günden güne mihrüñ ziyâd itdüklerüñ
3. Râm olup her dem sözüme inḳıyâd [itdüklerüñ]
4. İltifât idüp baña ‘arż u dâd [itdüklerüñ]
5. Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
6. Ben unutmam bu dil-i nâ-şâd itdüklerüñ[739]

2.

1. Luṭfuñı çoḳ görmüşüm cânâ ‘adâvet idemem
2. Fürḳatüñden illere varup şikâyet [idemem]

[738] Müstensih burada yanlış başlıklandırma yapmıştır. Müstensih manzuma Taḫmis demiştir fakat manzumun nazım şekli müseddesdir.

[739] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ / Ben unutmam bu dil-i nâ-şâd itdüklerüñ”

3. ‘Aḳl u fikrüm sendedür ġayra muḥabbet [idemem]
4. Sen ferâġat eyledüñse ben ferâġat idemem
5. Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
6. Ben unutmam bu dil i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

3.

1. Bir iki gün çekmek ile derdi hicrânuñ senüñ
2. Yâd olınmaz mı ṣanursın dâ’im iḥsânuñ [senüñ]
3. Unudur mıyım şehâ luṭf-ı firâvânuñ senüñ
4. Hīç çıḳar mı ḫâṭırumdan ‘ahd ü peymânuñ senüñ
5. Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
6. Ben unutmam bu dil i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

4.

1. N’ola olsam ben saña cân u göñülden mübtelâ
2. Dostum sen itdügüñ ‘âlemde kim itdi baña
3. İltiyâm idüp ezelden her dem eylerdüñ vefâ
4. Bunca ḥaḳḳı sâbıḳ añılmaz mı hīç ey dil rübâ
5. Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
6. Ben unutmam bu dil i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

5.

1. Künci ḥasretde nice bir eyleyem âh u fiġân
2. Ṣabra ṭâḳat ḳalmadı ol dem ża‘īf ü nâ-tüvân
3. **Ṣabrî**veş senden n’ola ayrıldum ise nâgehân
4. Żâyi‘ olup gitdi mi bu âşnâlıḳlar hemân
5. Sen unutduñsa beni luṭfuñla yâd itdüklerüñ
6. Ben unutmam bu dil-i nâ-şâdı şâd itdüklerüñ

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Müseddes Ve leh-û Eyżan

1.

1. Baña raḥm eyle benim ey şah-ı ‘alîşânım
2. Öldürüp cevr ile gel boynuna alma ḳânım
3. Neyleyim çâre ne sabr etmege yoḳ dermânım
4. Bilmezem nice olur ḥâl-i dil-i nâlanım
5. Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım

6. Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım[740]

2.

1. Nice bir ḥasretle âh u fiġân eyleyeyim
2. Nice bir ‘ışkı gönlümde nihan eyleyeyim
3. Açayın murad-ı dil-i bari ‘ayân
4. Aġlayan ḥâlî göz yaşı revan
5. Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım
6. Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım

3.

1. Muptela oldı seni gördügü dem bu dil-i zar
2. İḫtiyârıyla degildür gözüm itme firâr
3. Kendü elden biñ nideyim ‘aḳl u dil u sabr u firâr
4. Merḫamet eyle baña derdle oldum nâ-çâr
5. Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım
6. Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım

4.

1. Nice bir ḥôr u cefâ u nice bir bunca âdâ
2. Nice bir şive vü nâz u nice bir istiġnâ
3. Mayil oldu ise nola bu dil-i meyyâl saña
4. Ḳasıdla eylemedim ben sakın incinme baña
5. Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım
6. Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım

5.

1. Künc-i firḳatinde nice bir çekeyüm derd u melâl
2. Takatim gitti meded kalmadı hiç ṣabra mecâl
3. **Ṣabrî** veş eyler isem nola temennâ-yı visal
4. Elem-i ‘ışḳla gayet de Mükedder ahvâl
5. Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım
6. Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazel Ve leh-û

1. Pîşe itdi tişe veş başa çıḳardın kûh-ken

[740] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Göz görüp sevdi göñül ṣabr itse ḳılmaz cânım / Bir ben olduġum içün neyleyen sulṭanım”

Anlamaz bu sergüzeşti başına ṭokanmayan

2. Gönlünü nerm eyledim ahımla ol sengîn diliñ
   Bir benem ki ḳanı ‘uşşâḳ içinde ṭâş dögen
3. Yoḳ yere ḫarc eyleme hutben eşkin ……
   Minkar ṣımaz anı ey dîde ol simin beden
4. Gen yakadan ben nice çâk-ı giribân etmeyem
   Ṣarılup ol dilberî ḳoynuna alur pîrhen
5. Silk-i nazmı gûher-i ma’nâyla naẓm eyledin
   Guy-ı ey **Ṣabrî** dzidin rîşteye dürr-i aden

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve leh-û

1. Meded öldüm yeter ṣaldıñ beni ferdâ sulṭânım
   Uran oldu cefaya ise dil-i şeydaya [sultanum]
2. Aduyu bedlikalaradan ferâġat itmedün gitti
   Revamıdır düşer mi andan ol süleymana
3. Müşerref ḳılma varup her yeri mihr-i cemâliñle
   Garaż-ı ‘arż melâḥatsa yeter dünyaya
4. Olur mu dürer-veş ki olmaya sonu şeb tarın
   Ġurûr itme gelür ḫaṭṭ ol ruḫ zîvaya
5. Ġam-i la’lüñle cân virmekde **Ṣabrî** künc-i firḳatde
   Nihayet yok mu dâḫı va’de-i ferdâya sulṭânım

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve leh-û

1. Gönlümde mihriñ isteridim kim nihan ola
   Pinhan olur mu hîç oña gözden ‘ayân ola
2. Nola rakibe yolda elim gögsüme kosam
   Ḳaṣdım budur ki sinede dağın nihân ola
3. Aġyâr meclis içre emer lebleriñ müdâm
   Ṣâḳın efendi bil ki ara yirde ḳân ola
4. Maġrûr olup güzelligine cevretme ‘âşıka
   Şâyed nedametin çekesin bir zamân
5. **Ṣabrî**-i bu baba ‘aşuḳ-ı aşufte eyleyen
   Artık kim olacaktır o şuh u Cihân

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. İtmezem iḳrâr 'aşḳıñ ṣaklarım cânım gibi
   Çâk iderse cismimi 'âdâ giribanım gibi
2. Ḫâne-i 'aşḳıñ diyâr-ı dilde âbâd olmada [gibi]
   Ben ḫarâb olmaḳdayam bu ḳalb-i vîrânım [gibi]
3. Âteş-i hicrâna ṣalma daima 'uşşaḳıñı [gibi]
   'Âlemî yaḳma meded gel âh-ı sûzânım gibi
4. Bir olmalu ḫüsniyem derd-i firâḳ-ı yârınla [gibi]
   Yânum alup beklese ġam nola yârânım gibi
5. Gülşen-i dehr içre **Ṣabrî**-veş hezârân zar iden [gibi]
   Ḫârlarla ṣâlınan ol verd-i ḫandânım [gibi]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Unudurmuyum ne eglersen cefâ itdiklerin
   Kim kime itdi cihânda sen baña itdiklerin
2. Baña istiġna idüp böyle cefâ itmek neden
   Görmeseydim vârî aġyâra vefâ itdiklerin
3. Bir zamân ola anûp peşiman olasın
   'Âşık-ı bi çâreye böyle ez̲â itdiklerin
4. Umarım ḫaḳdan ki sende mübtelâ-yı 'aşḳ olup
   Bir gün ola bulasın ey dilruba itdiklerin
5. Bir güzel görse sever **Ṣabrî** ṣonun fikr eylemez
   Her ne eylerseñ sezadır hep baña itdiklerin

74a

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1.

1. Müşerref eylemez ġamhanemiz ol Dilruba gelmez
2. Ḳadem-i rencide ḳılmaz bir gice bizden yaña gelmez
3. Şeb-i târîñ firḳat içre ol bedr daḥâ gelmez
4. Unutdı zülmet-i ġamın beni bir kez aña gelmez
5. Cefâ vü cevri artardı bize ol bi vefa gelmez

6. Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez[741]

2.

1. Yıḳar mülk-i dili cevr ile âbâd eylemez gelmez
2. Diriga zulme maildür o şeh dad eylemez gelmez
3. Viṣâlîyle dil-i maḥzûnımı şâd eylemez gelmez
4. Utanmış aşinalık ḥaḳḳını yâd eylemez gelmez
5. Cefâ vü cevri artardı bize ol vefa gelmez
6. Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez

3.

1. Baña mı ḳaldı ‘âlemde göñül vermek cefakara
2. Viṣâlin va’delerü eyler arar her gice âġyâra
3. Müyyeser olmadı gitti irişmek vaṣl-ı dildâra
4. Ne bende sabra takat vü irte visal-i yâre çare
5. Cefâ vü cevri artardı bize ol vefa gelmez
6. Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez

4.

1. Demidür girye benim bu çeşm-i pürḫûnum
2. Dem âdem ḫârlarla ṣalunur ol ḥadd-i gülgûnum
3. Diliga ten naḳş-ı şâd olmadı bu kalbi maḥzûnum
4. Terahhüm itmedi gitdi görüp ḥâli diyergunum
5. Cefâ vü cevri artardı bize ol vefa gelmez
6. Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez

5.

1. Müdâm âġyâr ile ol yâr ẕevḳ-i ‘ıyş ü ‘işrette
2. Fiġân vü nâle eyler hem-demim ben künc-i ḥasretde
3. Helâk eyler teni şemşîr-i ġayret Ṣabri firkatin
4. Bela-yı derd hecrî cânıma kâr itdi gayette
5. Cefâ vü cevri artardı bize ol vefa gelmez
6. Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez

[741] Bu manzum mütekerrir müseddesdir Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Cefâ vü cevri artardı bize ol bi vefa gelmez / Güzelden her ne dirseñ hep gelür âmmâ vefâ gelmez”

[Tahmis]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve leh-û Eyżân

1.

1. Nice bir dîdelerim derdiyle hunbar olsun
2. Nice bir raz-ı nihalim ile iẓhâr olsun
3. Hemdemim gûşe-i ġamda niçe bir zâr [olsun]
4. Hey vefâsız nice bir maḥremiñ aġyâr [olsun]
5. Olsun ey yâr cefâkâr sitemkâr olsun[742]

2.

1. Künc-i ḥasretde beni derdle zâr eylesin
2. Yâdlarla vârasın seyr-i kenâr [eylesin]
3. 'Âşıḳ-ı ṣâdıḳıñ ol demse firâr eylesin
4. Bir gice gelmege ġam haneme 'âr eylesin
5. Olsun ey yâr cefâkâr şemkâr olsun

3.

1. Nice bir mihr ü vefâ eylesin 'âdâya
2. Garaẓıñ cevr ü cefâmı bu dil-i şeydâya
3. Merḥamet eyle meded ṣalmaya beni ferdâya
4. Ṭuyalı sevdigimi başladın istinaya
5. Olsun ey yâr cefâkâr şemkâr olsun

4.

1. Âteş-i 'aşḳıñla sinemi sûzân idesin
2. Dem be dem gözlerü mi hecri ile giryân
3. Muttaṣıl vaṣlıñ eyle gayrı-i hatadan
4. Nice bir böyle baña cevr ü feravan idesin
5. Olsun ey yâr cefâkâr şemkâr olsun

5.

1. Va'deler kılmışken eylemedin ahde vefa
2. 'aşıḳ-ı saf dile görme bu evza-yı reva
3. Kişi ettügüni bulur bu meseldür câna
4. Nice bir Ṣabrî bi çareye bu cevr ü cefa
5. Olsun ey yâr cefâkâr şemkâr olsun

[742] Bu manzum mütekerrir tahmisdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Olsun ey yâr cefâkâr sitemkâr olsun"

[Tahmis]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Taḫmis-i Ve Leh-u Eyżan

1.

1. Ḳanı ol dem 'ıyk-ı 'işretde idim leyl ü nehâr
2. Bir dem ayrılmazdı yanından o şuh-ı şivekar
3. Şimdi terk itdi beni devrân degilmiş bir karar
4. gerdişimden inlesem çarḫıñ aceb mi zâr u zâr
5. Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr[743]

2.

1. Olmuşum miḫnetzede bu baht-ı nâ hemvârdan
2. Ḥâṣılı ḥâlim mükedder ayrı düşdüm yârdan
3. Nola eylersem şikâyet çarḫ-ı kej reftardan
4. Ẓülm idüp ahir beni ayırdı ol dildârdan
5. Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr

3.

1. Yanıldım nitdüm 'aceb bu 'alem-i ġaddâra ben
2. Bir yakadan ol vefâsız gibi cevr itmek neden
3. Ẓulmet-i firḳatde kodu dur idüp ol mahdan
4. Baña keç ruluk idüp çektirdi çok derd ü mihen
5. Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr

4.

1. Gitdi hayfa vü dirig ayruk o cânân gelmedi
2. Tali'imde neyleyem ol mâh tâbân gelmedi
3. Yüz Cevirdi benden âh ol şuh u devrân [gelmedi]
4. Bunca ẕevḳ itdiklerin anınla bir an gelmedi
5. Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr

5.

1. Künc-i ġamda olmuşum derd vü firâḳatle zebûn
2. Dostlar devrân elinden mihnetim gayet füzun
3. Üstüne döndi rakibin **Ṣabrî**ya gerdûn-ı dûn
4. Nola âhım her zamân eylerse çarḫı ser nigûn

[743] Bu manzum mütekerrir tahmisdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr"

5. Aksine döndi felek aġyâr ile yâr oldu yâr

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Dur itdi ben gubarı yire kûy-i yârdan
   Nola şikâyet eylersem rûzgârdan
2. Çoḳdan safa yüzün göremez oldı ḫâṭırım
   Mirati kalbin olmadı hâlî ġubârdan
3. Ney ki deldi baġrımı cevr ile rüzgâr
   Bir laḥẓa ḫâlî olmadım âh vü zârdan
4. Göñlüm egerçi ṣafdurur ayineveş
   Amma ki hiç halas olamaz inkisardan
5. Âh eylemekden olmadım ey **Ṣabrî** hiç halas
   Nola şikâyet eylersem rüzgârdan

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. Bir serv-i ser firâza hevâdâr olam gibi
   Âzâd iken cihanda girifta olam gibi
2. Ey şeh-i şehr ateşe düşdüm düşmeden ben
   'Âşık olup o yâre talepkar olam [gibi]
3. Ferhâd veş ṭutup başımı tişe-i ġama
   Ehl-i miḫnet olmaga serdâr olam gibi
4. Bî vefâya **Ṣabrî** gibi müptela olup
   Yani esir-i yâr cefâkâr olam gibi

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve leh-û

1. Cihân içre egerçe dil rubalar bî nihayet var
   Olursan herkesin göñlün acep senin ne ḥalet [var]
2. Sever her gördügini hubi cefaya sonra sabr itmez
   Göñül didikleri divaneden gâyet şikâyet var
3. Beni bidâr u zâr idüp şeb târıñ firḳatde
   Dimezsin hîç benim çoḳ sevdigim ruz-ı kıyamet [var]
4. Ġam-ı hicrânla işim hemân Allaha ḳalmışdır

Ne bende ṣabra ṭâḳat var ne sende bir himâyet [var]

5. Beni terk eyledi ol bî vefâ aġyâra yâr oldı
   Yüri ey **Ṣabrî** ṣorma ḥâlimi şimdi felâket [var]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve leh-û

1. V'ade-i vaṣl itdügün ol bî vefâ yâd eyledim
   Hep yalandır bildim amma ḳalbimi şâd eyledim
2. Seniñ cevrinden o cânanın yıkılmaz ḫâṭırım
   Ben binayı 'aşḳını anınla hep âbâd eyledim
3. Görmesün ol dilber diyü raksın gözi tek
   Ḫâk-i râh kûyını âhımla berbâd eyledim
4. Gördüm ey dil yok cihânda dilrubalarda vefa
   Kendümi âḫir cefâ-yı yâre mutad eyledim
5. Ḳatl idüp ref eyledim nâm-ı 'aduyu aradan
   Ehl-i 'aşḳ içinde **Ṣabrî** bende bir âd eyledim

(75)

74b

[Tahmis]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Taḫmis-i Ve Leh-u Eyżan

1.

1. Derd-i hecrinle yine oldumża'îf ü nâ tüvân
2. Ḳudretim yoḳ ḥâlîmi bilmem nice idem beyân
3. Künc-i ġamda nola olsa dem-be-dem yaşım revân
4. Öldürür bir gün beni bu derd-i ġam virmez aman
5. 'Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân[744]

2.

1. 'Aşḳ içinde çekmedik bir derd-i miḫnet ḳalmadı
2. Başıma hîç gelmedik aşla felâket [kalmadı]
3. Gussadan ḥâlim mukedder cânda râḥat [kalmadı]
4. Ḫâṣılı vallahî gitdi sabra takat [kalmadı]

[744] Bu manzum mütekerrir tahmisdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "'Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân"

5. ‘Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân

3.

1. Âh vü zârım etmedi tesîr ol dildâre hîç
2. Âh kim bilmem ne halet ideyim ol yâre hîç
3. Merḥamet ḳılmaz diriga ‘âşıḳ-ı ġam hare [hiç]
4. mübtelayı derd-i ‘aşḳa olmaz imiş çâre [hiç]
5. ‘Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân

4.

1. Bilmezem hîç neyleyem ben bu dil-i meyyalimi
2. Mâîl olup sevdi yine cevrî çoḳ bir ẓâlimi
3. Ol vefâsız merḥamet ḳılmaz görüp âḥvâlîmi
4. Bir ġaribim ḥaḳdan ayru kimse bilmez ḥâlîmi
5. ‘Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân

5.

1. Dil giriftar-ı belâ bir bî vefâya cânân ise
2. Derdimiñ payânı yoḳ mümkün degildür aman ise
3. Dem-be-dem ḳân aġlamaḳda dide-i giryân ise
4. Cânıma kâr itdi ey **Ṣabrî** ġam-ı hicrân ise
5. ‘Aşḳ-ı yâr ile işim Allaha ḳalmışdır hemân

[Tahmis]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Taḫmis-i Ve Leh-u Eyżan

1.

1. Ne dilde zaḫm şemşîr-i cefa ki hadd vü ġâyet var
2. Ne ey hûn-i senin göñlüñde bir luṭf vü himayet var
3. Ġam hecr dehânıñla ‘adem mülkine rıhlet var
4. Yolunda cân virem ki derununda ‘alâmet [var]
5. Şehîd tîġ ‘aşıḳ olmaġa göñülde şehâdet var

2.

1. Şeb-i ḥasretdeyim ‘arż-ı cemâl et ey hilâl ebrû
2. Nice bir ola dud-ı âhımla bu cihân memlûk
3. Sirişki dide-i ġam didem ile pür olup her sû
4. Döküldü gözlerim yaşı naẓar ḳılmadı ey mehrû
5. Düşüpdür yıldırımdır beñzer sitaremde nuhuset var

3.

1. Ruhun fikr ile aḳar gözlerümüñ eşk-i gülgûnı
2. Ḫalâṣ eyle meded ḳıl derd vü miḫnetde bu mahzunı
3. Nice bir gûş idem hecriñde cânâ ta'nı her dunı
4. Beni gel öldürüp kurtar belâdan çünki ey hunı
5. Sende merḥamet şefḳat ne bende ṣabra ṭaḳat var

4.

1. Melâḥat kişverinin şahısın 'adl ile gel cânâ
2. Harabe vardı cevr vü ẓülmiñ ile mülk-i dil zirâ
3. Terahhüm itmedin gitdin benim âḥvâlime hayfâ
4. Efendim padişâhımsın kime varup kılam şekvâ
5. Baña çoḳ cevr vü ẓulm ideñ şikayet var saña senden

5.

1. Şu kim câm muḥabbetden dilâ kesb-i ṣafâ eyler
2. Kudürret komayıp ḫâṭır da ḳalbin pür żiyâ eyler
3. 'Acebdir **Ṣabrî** ya bade kişiyi pâdşâ eyler
4. Gedâ yı 'aleme sulṭân vü sulṭânı gedâ eyler
5. Şarâb-ı ''aşḳ-ı dilberde saliki özge ḫalet var

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve Leh-u

1. Nedür ol kadd ü kamet nazla reftarı anmazsın
   O yali balle o evzabı vü ol etvarı anmazsın
2. Nedür ol çeşm vü ebrû nedür ol kâkül-i ḫoşbû
   Nedür ol zülfü anber var vü ol ruhsarı anmazsın
3. Nedür ol şuhluk ol nazeninlik naz perverlik
   Nedür ol handeler ol şive-i güftarı anmazsın
4. Ölümlü aşukun olduguma câna aceblersin
   Hiç o tıġın müjenle ġamzeyi hunharı anmazsın
5. Bela ancak heman bir olsa kim aglardı ey **Ṣabrî**
   Ġam-ı hicrandan ayru tana-yı agyarı anmazsın

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Eşk-i çeşmim içre 'aks-i ḫaṭṭı sebzin bî güman

Ṣan ḫıżırdır kendüyi deryada etmiştir ayan

2. Rah-ı kûyunda sirişkim aksidir ey mahru
   Ṣanma mirât-ı felekden ẓâhir oldı kuh keşan
3. Mûy-ı Jülide kabasın itmek serimde görünen
   ‘‘aşḳ-ı yâr ile yaşımın o dinar-ı çıkdı duḫân
4. Kuyuna vardıkça fikr-i kakülün anlar beni
   Ehli cennet olanın ‘ömrî olurmuş cavidan
5. Biter yâre karşu dut ey **Ṣabrî** dâim sen ki
   Ḳomak isterseñ eger ‘âlem içinde bir nişân

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Her cevr eylerseñ kailim ey yâr saña
   Bi vefadur diyü meyl etmesün âġyâr saña
2. Yâr terk itdi beni diyü dilâ olma melul
   Sen saña yâr ola gör çoḳ bulunur yâr saña
3. Ẓülm idüp âḫîr ayırdın beni ol mâhımdan
   Bilmezem neyledim ey çarḫ-ı sitemkâr saña
4. Seni gördükde nola dağlarım ‘arż itsem
   Çokmudur hey güzelim bir iki dinar saña
5. Fırsat el virmişken **Ṣabrî** o şâh-ı hüsnün
   Ne ṭurursun düşüp ayagına yalvar saña

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Buldum bir yâr kim ol yar âġyâr olmaya
   Görmedim bir gül ki her giz maḫremi giz olmaya
2. Çekme ġam-i yâriñ gelürken yüzüne ḫaṭṭ siyah
   Ruz-ı ruşen olmadımı hatta ki şeb târ
3. Bir baña cevr-i habib vir baña ta’n-ı rakip
   Ey felek bir baña dil senden sitemkâr
4. Yâde-i ‘‘aşḳıñ ki **Ṣabrî** bir kadeh-pûş eyledi
   İki ‘alemde dahı bî çâre pûş yâr olmaya

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Ol serv-i ḳadd ki salına yanınca yâr ola
   Anınla bir yere varasın kim kenar ola
2. Bülbül gibi ne faide feryâd u zârdan
   Ol gül ruhun ki 'aşıḳı ey dil-i hezar [ola]
3. Bir kere bus-ı la'lini biñ cânâ istedim
   Yoḳ dimedi hele ben ol yâr var ola
4. Bâd-ı fenaya vara gubarı vücudumun
   Bişr kimse görmeye tozumun rüzgâr ola
5. Ol serv-i ḳadd ki naza reftara başlaya
   Ṣabrîde nice ṣabr ola nice ḳarar ola

75a

[Murabba']

Mef'ûlü / Mefâ'îlü / Mefâ'îlü / Fe'ûlün

Murabba' Ve Leh-u

1.

1. Ben saña kul olmag ile der 'izzet vü câhım
   Lutf eyle beni yok yere redd eyleme şâhım
2. Hayr etmez efendî saña bu nale vü ahım
   Bildir bileyim bende nedir bâri günahım[745]

2.

3. 'Âlemde katı çok bulunur 'âşık gerçe ki
   Vallahî yalandır ne ki dediyse münafık
4. Ez baki olur bencileyi 'âşık sâdık
   Bildir bileyim bende nedir bâri günahım

3.

5. Meyl etdim ise sensiz eger zevk ü sefâya
   Hakk ide giriftar beni derd ü belâya
6. Bais nedir Allahı sorsañ bu cefaya
   Bildir bileyim bende nedir bâri günahım

[745] Bu manzum mütekerrir murabbadır. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Bildir bileyim bende nedir bâri günahım"

4.

7. İncitmenin aslı nedir ey yâr-i cefakâr
   Lutf ile baña her ne ise eyle gel izhar
8. ‘Ayb etme benim sorduguma bunun garaz var
   Bildir bileyim bende nedir bâri günahım

5.

9. Söyle baña çâk böyle neden oldı ferâgat
   Elden ne gelür çare ne ol sag u selâmet
10. **Şabrî** kuluñuñ saña budur ettıġi minnet
    Bildir bileyim bende nedir bâri günahım

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Leh-u Eyżan

1. Bu bag-ı ‘âlem içre hakk bu bir serv-i dilarasın
   O kadd ü kâmet ile dilrubalar içre ra’nâsın
2. Efendim dil pesendim nazeninim naz perverdim
   Nihâl-i ser gülendim hakk bu kim aladan alasın
3. Nola pervaneveş başım yakılsam nâr-ı şevkimle
   Benim şem‘i ziba bahşım begayet meclis arasın
4. Seni her kim görürse hayret alur aklını anun
   Güzeller bi bedeller çokdur amma sen temaşasın
5. De-mâ-dem **Şabrî** bi çareni hecriñle aglatma
   Saña lâyık degildir gel ana güldürme adasın

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve Leh-u Eyżan

1. Minnet hüdaya erdi diyü mevsim-i bahar
   Eller dua açup elini bagda çenâr
2. ‘Âlem açıldı gül gibi güldi cihân yine
   Hab-ı ademden açdı gözini şüküfe zâr
3. Sahn-ı seray-ı ‘işret olup milket-i çemen
   Nergisi eline aldı yine câm-ı zer nigâr
4. Dem beste oldı ġonca gül açdı kulagını
   Medh-i bahârı okumaga başladı hezâr
5. Serv-i çemen salınmada bag içre nâz ile

Cular olursa **Ṣabrî** gibi nola bi karar

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Çeşm-i cânan kim anın resm olmuş ebru üstüne
   Anberin meddir çekilmiş sanki ahu üstüne
2. Mihr-i alem tabdan sankim meh-i nev nur alur
   Şule vermiş arzın câna ol ebru
3. Sankim encümdür görünen sinesin zah urup
   Tir-i ahım geçti gice çarh-ı mina üstüne
4. Yanmamışken meşali mihr asman üzre dahı
   Dağ-ı mihrin yakmış idim ben bu pehlu üstüne
5. Çeşm-i giryanında ey **Ṣabrî** hayal-i kad iyar
   Servdir kim aksi düşmüş guy-i ya cu üstüne

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Gülleri hatır-ı pür nişan itdi ruhsarın senin
   Ġonca dembeste kılmışdır o güftarın senin
2. Gözüne göstermez oldu gülleri nergis şeha
   Ol letafetle meger seyr itdi ruhsarını
3. Gülşen-i dehr içre sen bir verdi ranasın veli
   Olmasaydı hey meded yanında ol harın [senin]
4. Cânıma kar eyledi tir-i müjen ey kaşıya
   Öldürür ahir beni ol çeşmi hunharın senin
5. Dilrubalar içre **Ṣabrî** saña meyl etse nola
   Bir güzelde yoktur ol evza u etvarın senin

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Terk idüp ben 'aşıḳı gitti azar ile habib
   Cânıma kar itdi firkati aklım aldı rakib
2. Derd bir olsa hiç aglarmıydım amma neyleyim
   Bir yana tab-i rakib bir yana hecri rakib

3. Dur olup ol yar benden oldu agyara yakın
   Ben bu derd ile acebdir ölmez isem ‘an karib
4. Ah u zar ittikçe ben ol ġonca leb handan olur
   Gül gülüp açılmada har-ı belada andelip
5. **Şabrî** kimdir diyü sultanım sorarsan
   Derd mendin müstemendin bir fakir ü bir garip

[Ġazel]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Gâhi cefa vü cevr vü gehi derdi ser çeker
   Bi çare ‘aşıḳı göre senden neler çeker
2. Ġam kişverine hayl-i sirişkim akıl sañar
   Ahım şerarı rayet-i feth ü zafer çeker
3. Ġam çekmeden sararsa yüzüm zer gibi nola
   Daim rakib teslimine bir simber çeker
4. Sanman güneş tulu felekler siper tutar
   ‘Aşıḳ nidem ki navek-i ah-ı sefer çeker
5. Derd ü bela ü hem elem ü mihnet-i firkat
   Bunlar nedir bu **Şabrî** dahı beş beter çeker

(76)

75b

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u Eyżan

1. Öldürür ‘aşıḳı zevk ü sefayı vuslatın
   Visalin ile hal böyle var kıyas it firkatin
2. Çekme ġam-ı firkatden ey dil olma gurre visaline
   Ahir-i hicran visalin sonu vuslat hasretin
3. Ben kimim kim visaline yad eyleyem şahım saña
   Vay eger olmazsa bu ben kuluna bir himmetin
4. Hal edindim ‘aşḳı ben vuslatla fürkat bir gelür
   Dostum şimden geri var saña olsun minnetin
5. Tıġ ile ġamzen ne lazım katlle kast eylemek
   Günde bin kez öldürür **Şabrî**yi derd ü firkatin

[Kıta’]

1. Dostum bir cefa imiş sin sen
   Ne aceb bi vefa imişsin sen
2. Kadl bala ile mehi afet
   Bildim bir bela imişsin sen

[Kıta’]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Sen feragat eyledinse ben dahı
   Sen adavet eyledinse ben dahı
2. Terk edüp ben ‘aşıḳın gayrılara
   Sen muhabbet eyledinse ben dahı

[Matla]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Şem-i ruşen gördü kim pervane idi bi günah
   Mescidimde matem idip gitdi destar sabah

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Gögse el koyup rakibe sanma tazim eyledim
   Görmesin sinemde diyü dağ-ı ‘aşḳın örttüm

[Müfred]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Leh-u

1. Muhambbet ehlinin işlerse nola dağ-ı pürhunu
   Senin yolunda çürütmek nedür bir iki altunu

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Ah u vahı eksik olmaz ‘aşıḳ-ı divanenin
   Dutüni çıkmadıgın gördin mi o da yalanın

[Müfred]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

Ve Leh-u

1. Gözüme karşu o yar iller ile alemde
   Dostlar gördü mi bir kimse bunu alemde

[Müfred]

Mef’ûlü/ Mefâ’îlü/ Mefâ’îlü/ Fe’ûlün

Ve Leh-u

1. Agyara o dildarın işi mihr ü vefadır
   Hep ben bilirim baña garaz cevr ü cefadır

[Müfred]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Leh-u

1. Ne inlerdim eger ol yar nalan oldugum bilse
   Ne aglardım eger hecr ile giryan oldugum bilse

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Der imiş hicre sabr itsün visalim isteyen
   Neylesün nitsün benim ruhum ya ölsün mi seven

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Hey ne müşgil imiş muhabbet bilmez idim anı ben
   ‘Aşḳım olmakda ziyade bi vefa oldukça sen

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Bulmadım bir yar kim ol yar-ı agyar olmaya
   Görmedim bir gül ki hergiz mahrem-i har olmaya

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. İtmezim ikrar ‘aşḳın saklar mı cânım gibi
   Çak iderse cismimi ada giribanım gibi

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. Sahn-ı sînem gülşen oldı dağlar gülnârdır
   Bu dil-i nâlânım aña 'andelib-i zârdır
2. 'Ârızıñın ayine-i 'âlenümadır dost
   Sâde rûlar çokdur amma sende 'âlem vardır
3. Yüzüme hîç bakmadıñ zerd etmeyince hasretin
   Şimdi bildim dilrubâlar mâîl-i dünyâ durur
4. Hâne-i kalbim şeb-i ġamda nice târik ola
   Şule-yi mihri ruhun şevkiyle pür envârdurur
5. Mâh- ı nev sanma görinen **Ṣabrî**ya iş bu felek
   Günde biñ kan ididci cellad-ı hançer dardır

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ve Leh-u

1. Lebiñe kand ezilürmiş sorup aldım haberin
   Elime girmeye mi görince anı emerim
2. Ben gubâr-ı ahla irsem nola kûy-ı yâre
   Nice demdir dahı ey dil o hevada yelerim
3. Başım üstünde tururs a nola âhım şeriri
   Milket-i ġam şehinin şimdi livâsın çekerin
4. Dil-i üftâde saña düşdi nazar eyle aña
   Meded ey kan-ı kerem kendine göresin düşerin
5. **Ṣabrî**yâ kuhl idünivirdi gözine cümle nücûm
   Güge ir gürse sabâ yârin eger hâk-i derin

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve Leh-u

1. Gurbet ü garib ü bî kesîm derd ü belâdan özge yârim yok
   Cihânda gussadan gayrı dahı bir ġam küsarım yok
2. Nice arz eyleyem âhvalimi ol yâre bilmem hîç
   Zebûn derd-i ''aṣḳ oldum cevaba iktidârım
3. Alur 'akl ü dil ü sabrım koyup giiti beni ol yâr
   Belâ küncinde nâ çâr olmuşum bîr dâhı varum [yok]

4. Döküp nakdi silişkin yoluna harç eyledim her-dem
   Yine yanında ol simbertenin hîç itibarın [yok]
5. Rehi mihnette ol gubârım ben ki ey **Ṣabrî**
   Hevâ-yı ‘‘aşḳ ile bir yerde ârâm ü karârum yok

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Leh-u

1. Nola üftade oldumsa cefâ etmek saña düşmez
   Bu dâhı bîr düşdür her zamânda dilber düşmez
2. Geçerdin hüsnümin çahın rakibi bedlikalarla
   Hayf billâh ol simâya hîç ey dilruba düşmez
3. Yürekte tîg-i cevriñ yârası işler o gelmez hîç
   Benim çok sevdigim bu itdügüñ işler saña [düşmez]
4. Behey zâlim hele bîr pâre raht it kan insafın
   Tutalım kim şikâyet eylemek senden baña [düşmez]
5. Düş ayagına ol yâriñ ele gelmişken ey **Ṣabrî**
   Sakın sev sonu nedamettir bu fırsat dâimâ [düşmez]

[Kıta’]

Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Kıta’ Ve Leh-u

1. Ne sanursun çıkarmasın dilden
   Senden amma ki zâhir edürem
2. Kanda iseñ o kendisin gözümün
   Sen beni anlama ki mehcurum

76a

[Müseddes]

Mef’ûlü/ Fâ’ilâtü/ Mefâ’îlü/ Fâ’ilün

Müseddes Mestî

1.

1. Sen bu cebîn ü cedd ile arz eyleseñ cemâl
2. Bedr temama nakıs ide mihrie gele zevâl
3. Ola hayâl-i (…)[746] kaşıñ görüp hilâl
4. Tutdı cihânı şevkiñ âyâ nur-ı zül celâl

---

746 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl[747]

2.

1. Kakül mi bu ya sünbili bag-ı cinanmıdır
2. Yâhûd tıraz-ı turre-i ‘anber feşanmıdır
3. Mularmıdır yanur-ı siyehden nişanmıdır
4. Yârum ilinde ‘asker-i hindüstanmıdırı
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

3.

1. Tubi-i müntehi kaddin nar ü nemidir
2. Verdi cinan mı yohsa ruhun mesterenmidir
3. Bostân-ı cânda ya hatt-i sebzin çemenmidir
4. Haddiñ semenmidir acaba yasemen midir
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

4.

1. Bu iki gözümü her biri bir kahramand-mıdır
2. Yâ iki kuşede iki şiir-i jiyanmıdır
3. Kaşıñ kemân-ı rüstem devr-i zamanmıdır
4. Ġamzeñ yâ tîg-i hamza-yı sahip kıranmıdır
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

5.

1. Binimidir yüzüñde ki şol sindenveş
2. La’lîn hokka mı sanma bu ye hod dehen
3. Dendânlar mı her biri yâ bir dürr-i aden
4. Âb-ı muallakı var iken ol zekân
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

6.

1. Vechiñ saçıñ nişanesidir subhla mesa
2. Haddiñ hattın alametidir bedr ile duha

[747] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Dokuz bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl / Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl”

3. İki numune vaslıñla hecrine şehâ
4. Subhı iza nefsen leyli iza seca
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

7.

1. Ruhsarın üzre hâl-i siyeh âteş üzre ûd
2. Hâl üzre mûlarıñ sañasın ûd üzre dûd
3. Yâ nârâ karşı hind ü mecusi kılur sücûd
4. Yârüm elbette misk-i hôten buldı san vücud
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

8.

1. Bag-ı içre çün seniñ gibi serv-i revân ola
2. Reftara kadir olmasa serv-i revân nola
3. Ger naz u‘‘aşḳ ise efendim hemân ola
4. Mislin cihâna gelmeye nice zamân ola
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

9.

1. İnsâf eyleyüp kişi seyr etmese hakkı
2. Ger bende-i ‘‘aşḳı ola ger‘abdim müttefî
3. Seyr ide tala’tıñde senin nur-ı mutlakı
4. **Mestî** kelâmınıñ hele budur muhakkakı
5. Bu hüsn ü vanla seni vasf eylemek muhâl
6. Zî hüsn bî misâl zihi an bâ kemâl

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

1. Leẕẕet-i cevrüñi idrâk ėdemezler ‘uşşâḳ
   Lezzet-i ḳalmadı begüm dünyâda bir ehl-i meẕâḳ
2. Seni dėrler seni ẓâhir mi degüldür sensin
   Gün gibi ḥüsn ile meşhūr-ı cemî‘-i âfâḳ
3. Nâz ile serv gibi ser-keş olursañ yaraşur
   Gün gibi ol güzelüñ alnı açuḳdur yüzi aḳ
4. Düşde gördüm gibi sen būsesin aġzumda düşer
   Ḫaberüm yoḳ uyanurken dėmişin yâ Rezzâḳ

5. Ėşigi itleri pâ-būsı degül mi pâyıñ
   Ḳadr u rif‘atle başuñ göge ėrerse **İsḥâḳ**

[Taḫmis]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

1.

1. Muhabbet ‘arzasında nice sırlar hak sar ancak
2. Kimi olmuş gedâ-yı ‘‘aşḳ kimi şehsuvâr ancak
3. Görüp hatt-ı gubârın kakülüne bî karar ancak
4. Sabânuñ hâtırı kuyunda yârün pür gubâr [ancak]
5. O dâhı bir benim gibi perişân-ı rüzgâr ancak

2.

1. Ezel bezminde rindan meclisine gelmedi sûfî
2. Muhabbet bâ desin câm-ı safâdan içmedi
3. Sefâ vü zevkimi seyr eyleyüp ta’n eyledi
4. Elümde al tûtî veş meyi gördi didi
5. Be bu kendü ayagı ile ele gelmiş şikâr ancak

3.

1. Muhabbet şâh rahında diyâr-ı mihnete gitdim
2. Dehân hasretle nakt-i ‘aklımı bilmezem netdim
3. ‘Adem mülkini terk idüp vücud iklimine gitdim
4. İletdüm tuhfe-i cân-ı ‘azîzim armagan [itdim]
5. Gülüp gül gibi ol gül-ruh dedi bu yâdigâr ancak

4.

1. Belâ derbendi içre kârbân-ı dil olaldan kim
2. Kalbin tablını her dem top-ı âhım gümüldür güm güm
3. Hilâl-i simten narin kıyas itdim sihr gördüm
4. Kamer bir penbe-i dâgum dürür çarh üzre her encüm
5. Derûn u âteşîmden çıkar birkaç şerâr ancak

5.

1. Çekerken şâm-ı hasret içre ruhumu piruze-i hicrân
2. Nasip oldı mı seher ki aña bezm-i vuslat u cânan
3. Yakalar çak olup çarha irişdi nukre-i mestan
4. Şeb-i ‘iyd eyledi gerdûn hilâlüñ dâmeni gerdân
5. **Hayâlî** dahı içmez zâhid-i perhiz-gâr ancak

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Müseddes Süâlî

1.

1. Nice bir semin derd-i ġam ‘‘aşḳım nihân olsun
2. Nice bir faş olup esrar-ı nihanın ‘ayân [olsun]
3. Nice bir firkatinle gözlerimden kan revân [olsun]
4. Nice bir vâdî-i ġamda işim ah u figan [olsun]
5. Nice bir ‘aleme ahvâl-i ‘‘aşḳım dâsitân [olsun]
6. Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olsun][748]

2.

1. Dürr-i dendanın ey mehrü senin dürr-i adende yeg
2. Saçıñ sünbül yüzüñ gül kâmetiñ serv-i semenden [yeg]
3. Cihân bagında çün olmasun dür-i adende yeg
4. Muhassıl görmedim ey verd-i rana hîç senden
5. Egerçe bir belâkeş ‘âşıkıñ var ise benden yeg
6. Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olsun]

3.

1. Serir-i şehr-i hüsnün şâhısın ey şâh-ı hûbânım
2. Kuluñ kurabanın olamak iledir ‘âlemde ünvanın
3. Revân olsun benim rûh-ı revânım yoluna cânım
4. De-mâ-dem hasretiñle kanlar aglar hasretinle çeşm-i giryânım
5. Mürüvvet kanısın ihsan idüp lutf eyle sultânım
6. Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olsun]

4.

1. Giriftar-ı kemend-i kâkül-i cânân olupdur dil
2. Harik-i âteş-i cevr ü cefa-yı yâr olupdur dil
3. Benim ayine gibi ‘âşık-ı didâr olupdur [dil]
4. Elim ermez visal-i dilbere nâ-çâr [dil]
5. Enin ü nale ü feryad ü ah ü zar olupdur dil
6. Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olsun]

[748] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olsun]”

5.

1. İdersen ‘âşıka cevr eyleyüp âgyârı ile ‘âlem
2. Revân eyler **Süâlî** gözlerinden nem yerine dem
3. Geçüpdür ey kemân ebrû cânıña tir-i ġam
4. De-mâ-dem hâtip-i cemden olupdur merhem
5. Okur bu mısrayı feryâd u efgan eyleyüp her dem
6. Beni öldür vücudumdan nâm vü nişân [olup]

(77)

76b

[Taḫmis]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Taḫmis-i ‘Alî

1.

1. Süzülsün çeşm-i beştin devleti bi darı görsünler
2. Çözülsün bend-i zülfün bendelere didarı [görsünler]
3. Çözülsün tügmeler mir’ati pür envarı görsünler
4. Çıkra pirehanin ta kudret-i septarı görsünler
5. Meded ruh-ı musavver niçe olur imiş yeri görsünler

2.

1. Lebinden buse almak mürdecân bulmakdır vardır
2. Saçın kokmak hayat-ı cavidan bulmak[dır]
3. Miyanın kucamak genç-i rihan bulmakdır
4. Visalin câna almak raygan bulmakdır
5. Ne var bir himmet it şeydalar ol asarı görsünler

3.

1. Ruhun zülf içre gösterdin kıyametten nişansın sen
2. Günün magribde togmuş fitne-i ahir zamansın [sen]
3. Serapa dehri viran eyleyen genç-i rihansın [sen]
4. Ne mahtabsın aya ya neden na mihribansın [sen]
5. Mahmiller koşunlar gayrı sen mekkarı görsünler

4.

1. Ne cudır kâse içre mestin terdir (…)[749] için cânı
2. Yahud mülk-i Melahat şahısın tug-ı perişanı

749 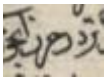 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

3. Ko nider başına yahud hüma-yı taht-ı sultanı
4. İnanmaz görmeyen hak yaşından ey ruh-ı revanı
5. (…)[750] çagır ol turre-i tarra-yı görsünler

5.

1. O mihr ü baht-ı **'Alî** gibi gaddar olmak istermiş
2. Kerem semtinden el çekmiş sitemkâr olmak istermiş
3. Kırıp 'aşıḳların cellad-ı humhar olmak istermiş
4. Muhassıl zülme meyl itmiş sitemkâr olmak istermiş
5. Yetişsünler meded üftadeler yalvarı görsünler

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ġazel-i Baharî

1. Hiç bilmem gözümden yaşı ne vaktin yenile
   Kalmadı yüzüm el içre selasıyla yenile
2. Hüsn-i 'ıydında bugün bir şeh-i iklimi cemal
   Egnime saldı libası ġam-ı 'aşḳı yenile
3. Göricek dağlarım eskisi sinede yâr
   Didi var bunları b'aşḳa yine bir bir yenile
4. Kişt ger-i ġam ''aşḳ ile tolmak nice bir
   Bu kadar zahir ü belalarındur ey dil yenile
5. Damen-i yâri **Baharî** koma elden ola kim
   Rahm-ı andan sile gözüm yaşımı bir gün yenile

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ġazel-i Sırrî

1. Şeha çeşmü çerag-ı alem-i nur-ı nasirsin sen
   Nazirin görmedim ben merdüm-i sahip-i nazarsın sen
2. Derunı ġoncaveş kan ile tolmuş andelibim ben
   Teravet gülistanında açılmış verd imişsin [sen]
3. Garik-i bahrı ġam hak yire fakir ü fenayım ben
   Seriri saltanatta padişahı bahru bersin sen
4. Görüp ben na-tuvanım kaçma lutf et ey peri peyker
   Seni görsem vücudum mahvolur kimden kaçar

---

750 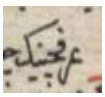 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

5. Ne bayındır senin ey **Sırrî** turmak asitanında
   Karar itmez felekte bir geda-yı derbedersin sen

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ġazel-i Ümidî

1. Alemi fasl-ı bahar eyledi serv ile çemen
   Başladı nameye bülbül yine her vadiden
2. Nev bahar oldı güzelledi hari-i gülzar
   Hacletinden utanıp geçse nola ber ü çemen
3. Geh güle valih ü geh ġonca şeyda geçinür
   Daldan dala konar murg-ı nihal-i gülşen
4. Mevsim-i bezmi sefadır diyü şevk üzre o leb
   Subha dek dün gice dinlemedi sei' ruşen
5. Ey **Ümidî** getürüp lale sıfat ayagı
   Düşe gör jale gibi kuşe-i baga erken

[Müseddes]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Müseddes-i Yahya

1.

1. Nice bir maceramız dostane dasitan olsun
2. Niçe bir nar-ı 'aşḳın dud-ı ahımdan ayan olsun
3. Mekânım aynı alemde nihan enden nihan olsun
4. Kilab-ı kuyuna cism-i zaifim armagan [olsun]
5. Ne kuyun ahla tolsun ne kapında figan olsun
6. Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun[751]

2.

1. İki dest dua gibi baña seng-i mezar itmeye
2. Mezarım nabedid ibni temin 'uşşaka gubar itmeye
3. Ölüm bir hab-ı rahattır hayata itibar etmeye
4. Eninimden emin ol adım geldikçe ar itmeye
5. Ne denlü rahmet itse ihtiyar ile karar itmeye
6. Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun

[751] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son mısrası şu şekildedir: "Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun"

3.

1. Seni rencide hatır eylermiş nale vü zarı
2. Niyaz ehlin helak eyler gibidir yolunda ki harı
3. Yumulmayınca ten gözüz açılmaz yar didarı
4. Sevabın kast idüp kurtar belalardan bu tımarı
5. Aya hüsn dilinde sahip kıranı hış ile yarı
6. Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun

4.

1. Visal-i dil guşasından firak-ı Dilruba yegdir
2. Celalinden cemalin gör cefasından vefa yegdir
3. Rakik-i salik-i rah-ı efna oldum hüda
4. Yog olmandan var olmaz ölmeden ölmek baña
5. Bu derbendi fenadan sahn-ı sahra-yı beka yegdir
6. Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun

5.

1. Muhabbet ehline yârin cefası imtihanıdır
2. Olmalu ‘aşıḳa cevr okları devlet nişanıdır
3. Baña **Yahya** gibi ol mülk-i hayat cavidanıdır
4. Beka bilme felek ayinesini cümle fanidir
5. Begim hayr işe tehir eyleme devlet zamanıdır
6. Beni öldür vücudumdan ne nam u ne nişan olsun

[Kıta’]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Baglamaya şol ceragı sebeb olma kim şeha
   Bir aciz ü fakirün ocagın söyündüre
2. Bir şem uyar ki hadi-i rah-ı yakin olup
   Her bir şerarı har-ı günahın sögündüre

77a

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1.

1. Kan ol demler benimle ittihat itdüklerim
2. Muttasıl günden güne mihrin ziyad itdiklerin
3. Ram olup her dem sözüme imkiyat itdiklerin
4. İltifat idüp baña arz u dad itdiklerin

5. Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin
6. Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin[752]

2.

1. Lütfunu çok görmüşüm câna adavet [idemem]
2. Firkatinden illere varub şikâyet idemem
3. Akl u fikrim sendedir gayra muhabbet idemem
4. Sen feragat eyledinse ben feragat edemem
5. Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin
6. Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin

3.

1. Bir iki gün çekmek ile derd-i hicranın senin
2. Yad olunmaz mı sanırsın daim ihsanın
3. Unudurmuyum şeha lutf-ı feravanın
4. Hiç çıkar mı hatırımdan ahd ü peymanın
5. Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin
6. Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin

4.

1. Nola olsan ben saña cân dilden mübtela
2. Dostum sen itdügün alemde kim itdi baña
3. İltimam idüp ezelden her dem eylerdim vefa
4. Bunca hakk-ı sabık eglemez mi hiç ey diruba
5. Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin
6. Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin

5.

1. Künc-i hasrette nice bir ah u figan
2. Sabra takat kalmadı oldum zaif ü na tüvan
3. **Sabrî** veş senden nola ayrıldım senden nagehan
4. Zai' olup gitdimi bu aşinalar heman
5. Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin
6. Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin

[752] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Sen unutdunsa beni lütfunla yad itdiklerin / Ben unutmam bu dil-i naşadı şad itdiklerin"

[Müseddes]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1.

1. Yine hecrin dile mihman oldu
2. Yine derdinle ciger kan oldu
3. Akl u fikr ise perişan oldu
4. Zi cüz-**i** kahr ise feravan oldu
5. Hane-i dil katı viran oldu
6. Arzın cevr ise evzan oldu[753]

2.

1. Niçe gündür ki cemalin göremem
2. Göze zeyn-i taze nihalin göremem
3. Uyusam düşde hayalin göremem
4. Korkarım ruz-ı visalin göremem
5. Hane-i dil katı viran oldu
6. Arzın cevr ise evzan oldu

3.

1. Görmesem ger seni mihnet çekerin
2. Ger gören gayr ile gayret çekerin
3. Gah ġam gah meşakkat çekerin
4. Gah kalup melamet çekerin
5. Hane-i dil katı viran oldu
6. Arzın cevr ise evzan oldu

4.

1. Nola visalinle beni şad itsen
2. Bu yıkık gönlümü abad itsen
3. Adım eksiktir eyü ad itsen
4. Yaddır ol dimesen yad itsen
5. Hane-i dil katı viran oldu
6. Arzın cevr ise evzan oldu

5.

1. Sende ki şive vü naz ise yeter

[753] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Hane-i dil katı viran oldu / Arzın cevr ise evzan oldu"

2. Bende ki sur u güdaz ise yeter
3. Dil-i alide niyaz ise yeter
4. Hasılı çohsa az ise yeter
5. Hane-i dil katı viran oldu
6. Arzın cevr ise evzan oldu

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Kanı şol demler ki bir serv-i bülendim var idi
   Sünbülden her gice boynumda bend var idi
2. Medh iderdim hüsnüni mirata karşu leblerin
   Tuti-i güya gibi agzımda kandim var idi
3. Cüst cu eylerdi kuyun görmesem bir dem yüzin
   ''aşḳ dirler adına çapuk levendim [var idi]
4. Hâce-i hicrana sattı ah kim ben bendesin
   Bir kıyamet serv kad mahbubum efendim [var idi]
5. Ey tabibi cân u dilber gün ola kim diyesin
   Zâtî dirlerdi benim bir derd mendim [var idi]

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Dem-be-dem seylatveş eşk-i revanım caglar
   Dögünüp taşlarla aglar halime ırmaklar
2. Görinen taglar başında ebru baran sanmanız
   Taglar saçun çözüben bir haste ben içün aglar
3. Cân çıkardı mahbe-i tenden kemend-i hecr ile
   Lik zencir-i ümid-i visal dilber baglar
4. Sinemin talimhanemesine gel at tirüni
   Ey keman ebru senin içün taglalardır dağlar
5. **Zâtî**ya ferhad içün taglarda feryad eyledüm
   İşidüp feryadımı gögsin geçürdi taglar

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Olsa zülf-i o gülizara nikab
   Olur aşüfte sünbül sirab
2. Dud-ı ahım ruhun hevası ile
   Ebr olur yagdırır cihana gül-ab

3. Kan-ı mihr-i muhabbettendir
   Güher-i afitap alem-i tab
4. Kadem ey Şehsuvar hüsn itdi
   Pay-ı busun hayali şekl-i rikab
5. Ġam-ı devran düni çekme yüri
   Bâkiya ol hemişe mest ü harab

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Eylesün vaslını derman dil-i bi mara meded
   Düşelü işte ben oldum baña bi çare meded
2. Zahm-ı sinemden okun parelerin hep alma
   Dursun allahı seversen hele bir pare meded
3. Güher-i camı yitürdin bizi ġam öldürüver
   Sakiya gel buluver kande ise ara meded
4. Gice tenha eşigi hakine yüzler süreyim
   Sakın kimse haber virmesün agyara meded
5. Mededin kalmadı feryad u figanı eyleyecek
   Saña kimden ere ey **Bâki**yi bi çare meded

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Gülüstan-ı nerm şarab-ı cam mey-i güldür baña
   Kul kul-ı hul-ı sürahi savt-ı bülbüldür baña
2. Arızında ol iki zülf-i girihginin senin
   Suya konmuş iki garra taze sünbüldür baña
3. Senin bidadınla serde zahm-ı hunin ki var
   Kuşe-i destarda rengin karanfüldür baña
4. Mest-i medhuşum veli halimi engürdan
   Lal-i nabın hali keyfiyeti müldür baña
5. Hayder-i kerrarım meydan-ı nazmın **Bâki**ya
   Nale ki hame Zülfikar vü tab-ı düldür baña

(78)

77b

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

1. Ugradın hecr-i ruh-ı yâri temaşa idemem

Sarulup boynuna bir buse temenna idemem

2. Hak virirse erişirsin yine vaslına diyü
   Dil-i bi çareyi bir pare tesella idemem
3. Gayrı mehrular ile alem-i seyran itsem
   Ġamdan avare dili hiç Müberra idemem
4. Gice gündüz seni fikr eylemeden gayrı şeha
   Kalb-i aşüftede bir hatıra peyda idemem
5. Şol kadar yaktı **Ubeydî**-i firak ateşi kim
   Saña mektupla ahvalimi imha idemem

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Dökmege kanını halkın ki müjen al eyler
   Bize geldikçe dokunmaz geçer ihmal eyler
2. Merdum-i dide kenar itmeye ol serv kaddi
   Yetmiş iki dereden su getirüp al eyler
3. Dane-i haline meylim duyup eylerse rakip
   Beni adem gibi dergahından idlal eyler
4. Togruluk itdügüm içünmidir ey serv-i revan
   Saye veş yerlere çalar beni pa-mal eyler
5. Gün yüzünsiz idemez tab-ı **Figânî** efgan
   Bülbülün saglıgı fasl-ı hazan eylemez lal

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1. Tarik-i tac u fanide dervişanuz
   Çekmezüz dehrin ġamın başımıza sultanız
2. Sakin ü kuy u mugan ehli harabatuz biz
   Mest-i rüsva ey cihan rind-i kadeh-i nuşanız
3. Zerre veş eylemesin gerçi dila mahru vücud
   Fülk-i magrifette leyli meh tabanuz
4. Kimse idrak idemez biz güheri nayabız
   Bad-ı ışk ile gehi cuşa gelür ummanız
5. Bülbül asa ideriz gah-i figan-ı zarı
   Gül gibi bag-ı cihan içre gehi handanız
6. Gel beri mülk-i harabata bizi gör tabı
   Gül gibi cam-ı şarab elde **Cem**-i devranuz

[Ġazel]

1. ‘Aşıḳ geçer mi ol sanem lal-i nabdan
   Mest-i müdam olan kesilir mi şarabdan
2. Dembeste dil heman açılır görse ruyunu
   Ġonca gibi şüküfte olur afitabdan
3. Gördi letafet lebin usandı kendüden
   Ab-ı hayat yirlere geçdi hicabdan
4. Berbad olur bu kasr-ı cihan virme ana dil
   Fehm it bu bu remzi arif isen gel hababdan
5. Naz-ı uyhusuna vardı işitmez **Figânî**ni
   Tab-ı dahı uyanmadı ol ġonca habdan

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Ġonca lebsin katı ranasın sen
   Serv kadsin igen alasın sen
2. Meh-i nev emrine ram olsa nola
   Bir seramed kat-ı turasın sen
3. Katren oldu sadefa bahr ü muhit
   Ey gözüm yaşı ne deryasın sen
4. Kaşı yası dili ey kakül-i dost
   Öldürürse dutasın yasın sen
5. Satulursun be **Ubeydî** bir gün
   Ne içün talib-i dünyasın sen

78a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. Ġamze-i mestin ucundan nice gavgalar ola
   Fitne-i hali ruhunla ne temaşalar ola
2. Kakülün kim salına milket-i cânlar üzre
   Hey ne diller alına anın ne gavgalar ola
3. Bu letafetle bu haletle görünürsen eger
   Halk-ı alem götürü vali vü şeydalar ola
4. Aydı açmayasın diye insafımıdır
   Ben yetimin gözi yaşı aka deryalar ola

5. Gel götür hakdan üftade **Ubeydî**yi bugün
   Hey kıyamet niçe bir vade-i ferdalar ola

[Ġazel]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

Ve Leh-u

1. Ġamınla pa-mal olan dil-i biranı anmazsın
   Ele l ihsan idersin künc-i vaslın anı [anmazsın]
2. 'Adu bir kez çagırmakla varırsın yanına anın
   Nice feryad ider bu 'aşıḳ-ı nalanı anmazsın
3. Dimişdin kurs-ı dağım göricek bir buse hakkındır
   Behey zalim unuttun hiç hakk-ı nayı anmazsın
4. Lik camını bir kez emdügüm anarsın amma kim
   Ġam-ı lalinle kanlar yuttugun devranın anmazsın
5. Nice sıhhat yüzün görsün **Ubeydî** derdmendin kim
   Tabibim yıl geçer ol haste-i hicranı anmazsın

[Müseddes]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Müssedes-i Cinânî

1.

1. Sanmanuz gurbetin cam-ı hoş güvarı anlar beni
2. Yâ safâ-yı seyr ü gülgeşt-i kenar anlar beni
3. Bir acep haletdim leybine har anlar beni
4. Gitmege mâni düşüp bî ihtiyar [anlar beni]
5. Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni
6. Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni[754]

2.

1. Dil giriftar-ı kemend-i kakül-i cânan olup
2. Boynu baglı kalmışım aşüfte vü hayran olup
3. Her gice tasup olunca badveş puyan olup
4. Tutmadım bir kar ucun avare ser gerdane [olup]
5. Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni
6. Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni

[754] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: "Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni / Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni"

3.

1. Gitti elden mansub u unvan u cah u mülk ü mal
2. Döndi devlet zillete kaldın zebun u pa-mal
3. Yalnız ıyş eylemek ben hasteye emr-i muhal
4. Hey baña niçün durursun sen diyü eden sual
5. Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni
6. Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni

4.

1. Bir yana cevr-i adu bir yana cevr-i rüzgâr
2. Gönlümü mecruh ider cism-i zaifi dil figar
3. Lazım olmuşken baña her vechle terk-i diyar
4. Mümkün olmadı koyup gitmek o serv-i sayevar
5. Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni
6. Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni

5.

1. Ey **Cinânî** gerçe imandandurur hubb-ı vatan
2. Kuy-ı dilber variken anman vatan-ı namı ben
3. ‘‘aşḳdan daim çekerken dil ġam u derd ü mihen
4. Guşuma girmez nigera pend-i yaran kühen
5. Ah kim gurbette kaldım bir nigar anlar beni
6. Çokdan eylerdim sefer ol şivekar anlar beni

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Leh-u

1. ‘Aşḳla ayine-i kalbini mücella eyle
   Daima suret-i şevke anı mücella eyle
2. Serv-i hergiz nazar itme o tubi sidreyi gör
   Kadr-i aliye iriş himmetin ala eyle
3. Bilmek istersen eger dairen ey necm-i felek
   Noka-i hal-i ruhu yâri temaşa eyle
4. Hayf kim katrece gelmez o dürr-i nayaba
   Sen gerekse gözüzün yaşını derya eyle
5. Katı mahzunlugu var hecrinle sultanın
   Gel kerem eyle **Ubeydî**-i tesella eyle

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Leh-u

1. 'Aşḳla ġamlak olan diller sefayı neylesün
   Derd ile başı hoş olanlar devayı neylesün
2. Şahlar izzet bulurken eşiginde kullugu
   Ol şeh-i ali cenabın ben gedayı neylesin
3. Hiç olur mu eglene tirin dil-i viranda
   Şah-ı ali menzilet-i köhne serayı [neylesün]
4. Rüzgâra aldanur mu 'aşıḳ-ı sabit kadem
   'aşḳla hemdem olan gayrı kabayı [neylesün]
5. Muy-ı cisminden **Ubeydî** kara şalı var iken
   Salik-i rah-ı fena gayrı kabayı neylesin

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

Ubeydî

1. Cân u dil hak-ı reh-i zümre-i irfan mı degil
   Hem ser efser-i key Hüsrev ü hakan mı degül
2. Evc-i eflake degerse nola ahım alemin
   Bu gönül fakr u fena mülkine sultan mı degül
3. Devlet el virüp öperse nola ayagını dil
   'Aşḳında senin hak ile yeksan mı degül
4. Ey peri biz nola ger mur-ı zaif oldu ise
   Tabımız hetem-i naz ile Süleyman mı degül
5. Göge atarsa külahını **Ubeydî** yeridir
   Ehl-i fazl olmadı mı faik-i akran mı degül

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Hayâlî

1. Arızın vasf eyler iken gülşen içre gül güle
   Şöyle kesret oldu kim söylerdi bülbül bülbüle
2. Kakülümden bagda bilmem ne raz açdı saba
   Basd-ı nevbet kıldı kırılmış sünbül sünbüle
3. Sanurum genc üzre tolaşmış yaturlar marlar
   Gerdeninde her kaçan sarmış kakül kaküle

4. Bezm-i mey bir gülüstandır anda saki baban
   Cam-ı mey güldür sürahi serv-i bülbül bülbüle
5. Şöyle nazm itdim **Hayâlî** vasf-ı ruy-ı yâri kim
   Dinlese anı figanlar ide bülbül bülbüle

(79)

78b

[Ḳaṣîde]

Mef'ûlü/ Mefâ'îlü/ Mefâ'îlü/ Fa'ûlün

Ḳaṣîde vü Ġazelliyât 'Ulvî Çelebi

1. Ey ẕât-ı şerîfüñ şeh-i şâhân-ı risâlet
   Nâmuñla ṭolu defter ü divân-ı risâlet
2. Ey mertebesi künküre-i 'arş ile hem-ser
   Ey şem-i ruḫı şemme-i eyvân-ı risâlet
3. Ser-nâme-i ḥüsnüñdeki şâhâ iki ebrû
   Ṭuġrâ-yı nübüvveti mi yâ 'ünvân-ı risâlet
4. Ey ḫâtem-i cumhûr-ı rüsül ṣâḥib-i ḫâtem
   Ey faḫr-ı cihân zübde-i erkân-ı [risâlet]
5. Ey Ka'be-i 'uşşâḳ miyânuñda olan ṭaş
   Göz merdümidür yâ güher-i kân-ı risâlet
6. Yâ Ka'be'ye ḳonmış Hacerü'l-esved olupdur
   Muḥkemdurur ol ṭaş ile bünyân-ı risâlet
7. Yâ dâne-i tesbîḥdürür rişteye geçmiş
   Yâ dürr-i girân-mâye-i 'ummân-ı risâlet
8. Yâḳût-ı dil ü cân u yâ yâḳût u ya elmâs
   Yâ la'l-ı muṣâffa ya Bedeḫşân-ı [risâlet]
9. Geşt eyleyerek 'âlem-i lâhûtı bıraḳuñ
   İrgürdi seni ḫażrete eyvân-ı risâlet
10. Ey cilve-gehüñ sâḥt iḳlîm-i teḳarrüb
    Ey vâṣıl-ı gencîne-i 'irfân-ı risâlet
11. Taḳrir-i ehâdîs idüp aṣḥâba dehânuñ
    Açıldı ṣabâdan gül-i ḫandân-ı risâlet
12. Mühr urdı Yed-i ḳudret ile ḫâlık bî-çün
    Ḫatm olduġı dem nâme-i 'ünvân-ı [risâlet]
13. Da'vâ-yı nübüvvetde eyâ serv-i revânım
    Fürḳân-ı Ḫudâdur saña bürhân-ı [risâlet]

14. Bu mu‘cize yitmez mi ki mi‘râc-ı şebinde
    Bir laḥẓada ṭayy olana meydân-ı [risâlet]
15. Açduḳda serâ-perde-i ġaybı Yed-i ḳudret
    Keşf itdi ṭılısmât-ı firâvân-ı [risâlet]
16. Elfâẓa ṣafâ-baḫş ile ervâḥa ġıdâdur
    Ey cümle ḥadîṯin şeker-istân-ı [risâlet]
17. Ḫaddüñde ḫaṭṭuñ sebze-i yârân-ı şefâ‘at
    Cebheñde olan ḳaṭre-i nisân-ı [risâlet]
18. Ey mefḫur-ı kûyının şeh-i Yesrib ü Baṭḥâ
    Ey ḫayl-ı nebî ‘asker ü sen ḫân-ı [risâlet]
19. Şânuñda ṣalâbet şu ḳadar var ki ḥabîbüm
    Ḫatm-ı rüsül itdi seni mizân-ı [risâlet]
20. ‘Âlem saña hep ‘âşıḳ ü sen ‘âleme ma‘şûḳ
    ‘Âlem saña bir ḳâleb ü sen cân-ı risâlet
21. Ḫaḳḳa bu ki sulṭân-ı selâṭin-i zamânsun
    Şânuñ gibi ‘âlemde ḳanı şân-ı [risâlet]
22. Ey **‘Ulvî**-i miḥnet-zede Ḫaḳ’dan umarım kim
    Maḥşerde şefî‘üñ ola sulṭân-ı risâlet

[Müseddes]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Müseddes ‘Ulvî

1.

1. Ḫalḳ-ı ‘âlemden biraz gönlüm cüdâ olsun derin
2. Ârzû-yı câh-ı devlet hep hebâ olsun derin
3. Bendeñ olmaġa şehâ senden rıżâ olsun [derin]
4. Kuluña gâhî cefâ gâhî vefâ olsun [derin]
5. Gönlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin
6. ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin[755]

2.

1. Cevrüñe ṣabr eylemezsem vaṣluña şâd olmayan
2. Seng-i miḥnetden ḳaçarsam hergiz âbâd olmayan
3. Âstânuñ terk idersem ḫayr ile yâd olmayan
4. Özge şâha ḳul olursam ġamdan âzâd [olmayam]

[755] Bu manzum mütekerrir müseddesdir. Beş bendin son iki mısrası şu şekildedir: “Gönlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin / ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin”

5. Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin
6. ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin

3.

1. Naḳd-ı ‘ömri yoluña rûḥum revân itsem gerek
2. Âh şâhum diyü yollarda fiġân itsem [gerek]
3. Ger bu râzum ‘âleme bir bir ‘ayân itsem gerek
4. Ḫançer-i müjgân ile teslîm-i cân itsem gerek
5. Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin
6. ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin

4.

1. Ol şehüñ dîvânına dirsem n’ola dârü’s-selâm
2. ‘Arş u ferş itmiş serîrinde felek ḫûrşîdi câm
3. Ḳaṣrınun eyvânı üstünde bir üstâd-ı be-nâm
4. Ṣafḥa-ı dîvânına bu maṭla‘ı yazmış temâm
5. Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin
6. ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin

5.

1. **‘Ulvî**’yâ gülzâre vardum ḳalmaġa def‘-i humâr
2. Ṣundılar destüme bir dîvân-ı gülzar-ı ḫayâl
3. Ben tefe’ül idicek geldi bu naẓm-ı pür- ḫayâl
4. Oḳuyup ol şâh-ı ḥüsne ḳarşu itdüm ‘arż-ı ḥâl
5. Göñlümi ḳo ‘aşḳuñ ile mübtelâ olsun derin
6. ‘Âḳıbet bir şâha ḳul olur saña olsun derin

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazelliyât-ı Fî Ḫarfül Elif

1. Bezmine vardum ṣafâ geldüñ diyü cânân baña
   Bir ṣafâ geldüñ ṣunup virdi ṣafâ ol an baña
2. Gözlerüm yaşı şarâb-ı lâle-gûnumdur benüm
   Kâse kâse gör ne ḳanlar yutdurur devrân baña
3. Ża‘fdan ḳaddüm bükildi ḳurtulurdum ölsem âh
   Ḥaḳḳ budur ey ḫaste dil bâr-ı girândur cân baña
4. Cânumı almaḳ diler tîġ-ı firâḳ yâr ile
   Bilmezem hergiz ne virdi eylemez hicrân baña
5. Nâ-gehân bir bî-vefâya nâẓir olmış **‘Ulvî**’yâ

Mâcerâ-yı ḥâlin aġlar dîde-i giryân bana

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Lehû

1. Hergiz incinmez cefâdan dilberâ ‘âşıḳ saña
   Kimse dimez lâ yıḳarsan ‘âlemi lâyıḳ saña
2. Ġam degildür ġamzelerle dilleri aralasun
   Cânib-i Ḥaḳ'dan virildi çün dilârâlık saña
3. Gördiler bir dânesin ḥüsn-i cihân-efrûz ile
   Mâh-rûlar arasında didiler fâiḳ saña
4. Bî-bedelsin rânâ güzelsin hoş maḫbûbsın
   ‘Âlemüñ sulṭânları ḳul olsalar lâyıḳ saña
5. Dâġ-ı mihrüñ ol mehüñ sînende yakdıñ ṣubḥ-veş
   Yaraşur dirlerse **‘Ulvî** ‘âşıḳ-ı ṣâdıḳ saña

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve Lehû

1. Şol dil ki câm-ı ‘aşḳ ile mestâne olmaya
   Lâyıḳ budur ki şem‘ine pervâna olmaya
2. ‘Âşıḳ odur ki baḥr-ı ġama âşinâ ola
   Ma‘şûḳ odur ki ‘âşıḳa bîgâne olmaya
3. Vuṣlat mıdur ki dilber-i ‘uryân ile ḳucmayup
   Göñlüñ yabaña gitmeye cân câna olmaya
4. Yâre didüm ki boynuma ṭaḳ bend-i zülfüñi
   Nâz ile güldi didi ki dîvâne olmaya
5. **‘Ulvî** añar mı Leylî vü Mecnûn ḥikâyetin
   ‘Âḳil odur ki sözleri efsâne olmaya

[Ġazel]

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

[Fâ‘ilâtün] [Fâ‘lün]

Ve Lehû

1. Yûsuf-ı ḥüsn-i bahâ didiler ey şâh saña
   Bende-i ḫalḳa begûş olsa n'ola mâh saña
2. Ḳorḳum oldur gül-i nev-reste gibi ber-bâd eyler
   Işşı ḳılmaz ḥazer it âh-ı seḥer-gâh saña

3. Yâr ile dost olup itme gurur ey düşmen
   ‘Âlemüñ ḥâli budur gâh baña gâh saña
4. Şâh-ı ḥüsnem diyü bi-çârelere ẓulm itme
   Bâḳî ḳalmaz güzelüm salṭanat u câh saña
5. Şeb ṣubḥ-ı viṣâle irişince **‘Ulvî**
   Şu‘le-i âh yiter meş‘ale-i râh saña

[Ġazel]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

[Fâ‘ilâtün] [Fâ‘lün]

Ve Lehû

1. Nûr-ı çeşmüm benüm ol nergis-i bîmâra fedâ
   Dil ü cânum ol iki ġamze-i ḫûn-ḫâra fedâ
2. Çeşm-i pür-ḫûndan aḳan dâne-i eşküm güheri
   La‘l-i dilberde yazılmış dürr-i şeh-vâra fedâ
3. Dil-i bî-çâremi itdüm reh-i ‘aşḳ içre ġubâr
   Ten-i ṣad-pâremi ḳıldum sen dil-dâra fedâ
4. Gözlerümde bu iki merdüm-i ġam-dîdelerüm
   Ruḫlaruñda şol iki ḫâl-i siyeh-kâra fedâ
5. ‘Aḳl u ṣabr u ten ü cân u dil ü dînüm ne ki var
   ‘Ulvî’yâ cümlesi ol ṭurre-i ṭarrâra fedâ

79a

[Ḳaṣîde]

Mefâ’ilün/ Fe’ilâtün/ Mefâ’ilün/ Fe’ilün

Ḳaṣîde-i ‘Ulvî

1. Miṣ̱âl-i ‘âṣıḳ u ma‘şûḳ olup ḫazân u bahâr
   Ḫazân ṣarardı vü oldı bahâr-ı lâle-‘izâr
2. Ḫazân melûl u ḥazîn ü bahâr hürrem ü şâd
   Bahâra ḫande virilmiş ḫazâna girye vü zâr
3. Bahâr seyl gibidür ḫazân perîşân ḥâl
   Ḫazân teb-i ġama düşmiş bahâr hem-dem-i ḫâr
4. Bahâra ḳarşu ḫazân itdi ḫâṣılın ber-bâd
   Ḫazâna ḳarşu bahâr açdı var ise ruḫsâr
5. Ṣaçıldı şâh-ı bahâruñ yolunda ḥayli ḫazân
   Bahâra irmedi ammâ ḫazân bî miḳdâr
6. Ḫazânuñ eyleyüp iḥyâ bahâr mürdelerin

Ḫazân bahâr ile ḥaḳ ṣun‘ın itdiler iẓhâr

7. Kemâl-ı ṣun‘-ı bahâr u ḫazânı seyr it kim
   Ḫazân bahâr iledür (…)[756] âsâr
8. Ḫazâna ḫayl-ı bahâr ile geldi ḫusrev-i gül
   Semend-i bâd-ı bahâr ḫazâna virdi ġubâr
9. Bahar tahtına almış hazanın eyleyip al
   Bahara bu nice geçmiş hazana nakş u nigar
10. Zerr-i hazan ile sin-i baharı dirig itti
    Saba hazan vü bahara olupdurur salar
11. Bahar emir-i çemende hazan hazaneyi zer
    Şeh-i bahara hazine taşır hazan her bar
12. Gören hazan-ı baharın muhabbet ellerinin
    Hazan ‘‘aşḳ ber ol dem bahar-ı hüsn o nigar
13. Bahar-ı vuslata fasl-ı hazan durur firkat
    Hazan-ı firkate her dem bahardır ruh-ı yar
14. Hazan-ı ġamda diler dil bahar-ı sebz-i hattın
    Nite ki fasl-ı hazanda safa-yı köhne bahar
15. Bahar-ı hüsne hazan olsa hatt ne ġam yaraşur
    Hazana azm-ı şikar vü bahara seyr-i kenar
16. Bahar seyl ü vücud vü hazan adil-i adem
    Hazan sine-i leyal vü bahar aynı bahar
17. Bahar aklın olupdur hazanı vakt-i cünun
    Rumuz-ı ‘aşḳı bahar u hazan ider ‘âşkâr
18. Bahara virdi tagayyir hücum u faslı hazan
    Hazan bahar ile oldu fena-yı dehre medar
19. Hazan zamanını seyr et bahara aldanma
    Bahar-ı alemin olur hazanın ahir kar
20. Bahar şevk-i hazan-ı ġam-ı visal şeh-i nevruz
    Bahar-ı vasl-ı hazan hecri mihrüme ruh-ı yar
21. Zemin-i sebz-i bahar sanma berg-i hazan
    Döşer bahar u hazan şâha dibâ-i zer-kâr
22. Selim-i cân ki hazan yok bahar-ı hirkatde
    Bahar bag-ı iremdir hazanın olsa ne var

---

756 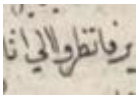 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

23. Bahar levhini toldurdu zervarakla hazan
Hazan baharla şeh medhin eylesün tekrar
24. Hazanda seyre çıkarsa bahar olur alem
Bahara bakmasa döner hazana dar u diyar
25. Hazan zulmü tagıtdı bahar (…)[757]
Nite ki fasl-ı hazanı bahar ider na-çar
26. Salın salın ki hazanın bharısın ey serv
Bahara döndü hazan alemin güzelligi var
27. Hazan-ı yad-ı bahar eyledi bahar-ı hazan
Hazan çihre-i ‘aşıḳ bahar arız-ı yar
28. Bahar erince hazana bu matlagı okudu
Meger hazan u baharın çemende aldı hezar
29. Hazan göçüp çemene kondu karban-ı bahar
Hazanı buy-ı bahar etdi külbe-i attar
30. Ḫazâna üştür-i ebr-i bahara çekdi nesim
Ḫazâna ṣıdı metâ‘ın bahâr nice katar
31. Güler bahar ile gülşen hazanla aglar
Hub-ı hazanda tonatur baharla ezhar
32. Hazana hane yaraşur bahara kuşe-i bal
Hazan bahar ile dirler ki olmanuz huşyar
33. Bat-ı sebz-i baharı hazan idüp ruyun
Bahar-ı baga ki kıldı hazan zerrin işar
34. Bahar gonçesi hamra hazan şükufesidir
Nukuş-ı ferşine yaktı hazan baharla nar
35. Bahar erişdi hazan gitdi andelip ödti
Kapında **‘Ulvî** nola hazan-ı bahar
36. Bahar-ı tabımın oldu hazanı nazm-ı selef
Bahar günleri geldi hazan çü kıldı firar
37. Bahar-ı bag vücuda irüp hazen adem
Tagıtdı taze baharın hazen yeri na-çar
38. Bahar lutf ile bakan hazan-ı çehre meder
Hazan-ı bahar ile bir yerde eyler idi karar
39. Bahar bülbülü güya ider hazan çü lal

---

757 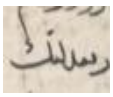 Mecmuada bu kısım okunamamıştır.

Bahar-ı lutf ile mahv it hazanın ey dildar

40. Bahar-ı lütfuna nisbet hazan durur medhin
    Görüp hazanımı göster baharını gülvar
41. Bahar-ı şaha hazan irmesün dir ya rab
    Baharı gördi hazansız el açdı çıkdı çenar
42. Bu gülşenin ne baharı hod hazanı kalur
    Gider bahr u hazanı dua kıl ey dil-izar
43. Bahar ‘ömrini hak eylesün hazandan emin
    Niteki alemi devr eyleye hazan-ı bahar

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Hattı geldikde vefa eyledi ol yar saña
   Ey gönül hızır yetişdi hatt-ı dildar saña
2. Alemin zevkini kısmet idelim ey hâce
   Vuslat-ı yar baña dirhem-i dinar saña
3. Vaiza ‘aşḳla üryan olana tan itme
   Görelim nitse gerek cübbe vü destar saña
4. Bir yana ben gideyin bir yana seray-ı bülbül
   Kuy-ı dildar baña kuşe-i gülzar saña
5. **‘Ulvî**ya burç-ı sadette komaz kebkebini
   Cevr ider yar gibi çarh-ı sitemkâr saña

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

1. Bi güne zulm ider ol şah-ı cihandar baña
   Bir bedr olsa gönül dar-ı cihanzar baña
2. Ezeli kısmet imiş cânıma çünkim ġam-ı ‘aşḳ
   Razıyım her ne cefa eylerse yar baña
3. Cennet-i kuyuna erdim o mehi görmedim ah
   Kendi hayfa ki nasip olmadı didar baña
4. Hal-i miskini leb-i yâre şebihim diyeli
   Kanlu gibi görünür nafe-i tatar baña
5. Cân virürdim sitem-i hasretle ey **‘Ulvî**
   Vuslat-ı dilber eger kılmasa timâr bana

[Ġazel]

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

Ve Lehû

1. Çeşmim ey sultanım alem-i şehenşehim olsun saña
   Ferş-i sinem cilve kıldıkça zemin olsun saña
2. Kande gitsen gün gibi tenha salın ey serv kadd
   Lutf-ı hak her lahza yanınca muin olsun saña
3. Vaiza cennet nedir yar ile seyr-i gülşen it
   Her şükufe reşk-i Firdevs-i berin olsun saña
4. Olmak istersen rical-i gayba mahrem gel berü
   Künc-i meyhane bakam-ı erbain olsun saña
5. Efser idündün sifal-i kuy-ı cânanı dirig
   İşini başa ilettin aferin olsun saña

[Ġazel]

Mef'ûlü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'îlü/ Fâ'ilün

Ve Lehû

1. Maşuk odur ki hüsn ile gayet ferid ola
   'Aşıḳ odur ki derde düşe na ümid ola
2. Agyar div seyrine mahremdir ol peri
   Layıkmıdır ki yâri hüsnin bezid ola
3. Ashab-ı 'aşḳ pak nazardır şu şahsa kim
   Aglamak ile çeşmi sipahi sefid ola
4. Gördi zamâne şeyḫini ehl-i riyâ geçer
   Göñlüm diler ki pîr-i muġâna mürîd ola
5. Mensûb iken cenâb-ı sâ'det me'âbıña
   'Ulvî ḳuluñ revâ mı ḳapuñdan ba'îd ola

(80)

79b

[Ḳaṣîde]

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

1. Meger bir şeb temevvüc eyledi deryâ-yı ẓulmânî
   Hevâdan ḳaynayup cûş itdi ya'ni düşmenüñ ḳanı
2. Felek bir fülke döndi lengerin aldırmış emvâca
   Kim itdükde ẓulâm-ı şeb hilâlî ṣaḫn-ı devrânı
3. Naẓar ḳıl âsmân-ı pür-düḫâna çeşm-i 'ibretle

Temâşâ eyle yir yir cûşiş-i baḥr-ı firâvânı

4. Ḳarardı cümle ‘âlem görmez oldı göz gözi hergiz
Cihân mülkini ġarḳ itdi ṣanasın Nûḥ Ṭûfânı
5. Meger bir şeb ḳamer ḫayl-ı nücûmıyla hücûm itmiş
İḥâṭa ḳılmaġ içün ḳal‘a-ı gerdûn-ı devrânı
6. Livâdur al u âlâdan şafaḳ mâh-ı şeb-efrûza
Aceb midür pür olsa leşker-i encümle her yanı
7. Meh-i nev tîġ-ı zerrînin ḳuşandı miġferin giydi
Degil encüm zırıh-pûş oldı devrân göricek anı
8. Muḳâbi1 olmaḳ istermiş meger ḫurşîd-i raḫşâna
Ḳamer ortaya çıḳdı ḫâli buldum ṣandı meydânı
9. Ṭulû‘itdi livâ-yı ṣubḥ-ı devlet bir seḥer-nâgeh
Gelüp ṭâvûs-veş ṣaḥn-ı semâda urdı cevlânı
10. İki kevkeb ḳırân itdi birbiriyle gûyâ kim
İki şehzâde itdükde dilâ ceng-i Nerîmânı
11. Çalındı ṭabl-ı dîvânî ṣalındı ḫayl-i ‘Osmâni
Dögildi kûs-ı ḥâḳâni cözildi tûġ-ı sulṭânî
12. Kevâkib ‘askeri cümle ṭaġıldı târ-mâr oldı
Şu‘â-ı ṣa‘ṣa‘a tîġın çekince mihr-i nûrâni
13. Cemâlî pertevini gösterüp şems-i ziyâ güster
Diyâr-ı şarḳa dek sürdi ḳaçırduñ mâh-ı tâbânı
14. Şeb-i ṭarînı pür-nûr eyledi ḫurşîd-i ‘âlem-tâb
Nitekim ḥażret-i Cem-Haşmet ü rifati Ḳarâmânî
15. Ḳul oldum ol felek-rütbet mülk-i ḫaṣlet-i şehenşâha
Eger kimdür dir iseñ ol sa‘âdet taḫtınuñ ḫânı
16. Celîs-i kişver-i şevket enîs-i ‘izzet u devlet
Sezâ-yı ḳaṣr-ı ḥâḳâni hümâ-yı ẓıll-ı Yezdânî
17. Selîm-i ṯâni ‘aḳlı evvel ehl-i dil suḫan-perver
‘Adâletle olupdur zübde-i evlâd-ı ‘Osmânî
18. Anuñ devrinde me’mundur cihân ẓulm idemez kimse
Meger kim öldüre ‘uṣṣâḳı yârüñ çeşm-i fettânı
19. Ulul emre iṭâ‘at eylemek naṣṣ ile ṯâbitdür
Anuñ çün naṣṣ-ı ḳaṭı‘dür o şâhuñ tîġ-ı bürrânı
20. Şehâ meydân-ı nazmıñ kim şecâ‘at gülsitânıdur
Zırıhlar cûy-ı dil-cûdur siperler vird-i ḫandânı

21. Ḳatâl içün şu dem kim eyne giyseñ cem‘ olur ‘asker
Gelürler görseler pervâneler şem‘-i şeb-istânı
22. ‘Adûdan cân alur tîġuñ ‘adû da cân virür aña
Ta‘alluḳ itdiler beñzer biribirine rûhânî
23. Sen ol ṣâḥib-i zamânsın Rüstem-i dehri zebûn itdüñ
Ne cân ile muḳâbil ola saña düşmenüñ cânı
24. Ne ḥaddidür saña ḳarşu çıḳup ceng eyleye düşmen
Şikâra çıḳduñ ey şeh ṭut ki ḳırdıñ niçe ḥayvânı
25. Ser-i â‘dâ ḳo yatsun top-veş pây-i semendüñde
Licâmuñ rezm meydânuñda oldı çünki çevgânı
26. Gören didi türâb-âlûde olmış ḳanın â‘dânuñ
Şecâ‘at ḳaṣrı bünyâd olmaġa olmış Ḫorâsânı
27. Seninle ceng idüp seyranı kaçmak fikri eylerken
Hasıdun sinesine kesti tıgın nice şirvanı
28. Adem şklimini görmek dilerse düşmenin şahun
Kızıl kanın yire karup ana arz it karamanı
29. Ne yüzler koparuptur başta ada-yı bedhumun
Semend-i badt pay-ı nusretin aldıkda meydanı
30. Mehabet bagına serv ü ser firavan olalı nizen
Revan oldı adununda su gibi ömri şitavanı
31. Siyeh kaküllli bir mahbub-ı garradır senin tugın
Perişan eyledi aklım gibi nice dil-i cânı
32. Gurur-ı saltanatla var ise divane olmışlar
Zırıhlar çekdiler zencire bir biş ehli tuyanı
33. Zebun idip cihanı kuvvet-i bazumla şahım
Elden çıkmaya hasmın giribanı vü dameni
34. Seririrn taht-ı devlettir zahirin feth ü nusrettir
Kapında ehl-i zillttit cihanın mir-i miranı
35. Şeh-i mülki salabetsin meh-i burç-ı şecavetsin
Gül-i bag-ı adaletsin kul ittin cümle insanı
36. Melekler hem nişinindir felekler şehnişinindir
Adalet ferş-i necatı saadet arş-ı fevkanı
37. Güneş gibi hezar eli altun üsküflü kulun çokdur
Nice Yusuf rikalar saña oldu abdi ömreni
38. Zebun itdi müjen hançerleri göklerde mihrabı

Gadarın na bedid etdi kamer devrinde keyvanı

39. Yüzü kara olur ahir dutuldu vardıgı yerde
(…)[758]götürmişdi aradan mah-ı tabanıa
40. Meh-i nev karşı tursaydı cemalin afitabına
Tamam eyler ne denlü var ise şah noksanı
41. Nola ey şems-i alem çehre-i meh pür gubar olsa
Bulup eksikligin izin tozuna sürdi pişanı
42. Birbirine kattı cündi-i zengi şeşperi kahrın
Degüldür Kehkeşan çap oldu mahın çarhı kalkanı
43. Firar itdin saadet ben özünün salavette
Şehenşehler didiler saña budur Rûm sultanı
44. Atıldı okların meydana çıkdı ey keman ebru
Zemin sine-i adaya bakdı feth-i baranı
45. Ne hadd-i bedresenin evsafını medh eyleye **‘Ulvî**
Garaz ancak dua-yı devletindir ey kerem kanı
46. Geda-yı na muradındır kerem kıl murad eyle
Dirig etme kulundan padişahın lutf u ihsanı
47. Nedir bu hüsn ü hulk u adl u dat u lutf u ihsanın
Nedir bu bezl-i rabbani nedir bu sun-ı yezdani
48. Muradım bu ki haktan taht-ı hükmünde ola alem
Haracın göndere ta kim lehin hanı çehin banı
49. Müyesser eyle destüne devlet-i hatemin şahı
Muinin eyleye Hak hazret-i sultan-ı süleymanı

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. ‘Ârıżuñsuz lâle-veş dâġ-ı sitemdür gül bana
Kâkülüñsüz heft-ser-i ejder gelür sünbül bana
2. Gül yüzüñsüz nâ gehân seyr-i gülistân eylesem
Şîven-i mâtem görinür ġulġul-ı bülbül bana
3. Câm-ı la‘lüñ vaṣfı düşmez sâḳîyâ dilden müdâm
Bezm-i ‘aşḳuñda ṣuraḥi kim diye kulkul bana
4. Sâġar-ı la‘lüñ kenârında ser-i zülfüñ görüp
Şöyle ṣandum bir habeş mahbubu ṣundı mül bana

[758] Mecmuada bu kısım yazılmamıştır.

5. **‘Ulvî**’yem bülbül-ṣıfat kârum dem-â-dem giryedür
   Kendü luṭfuñdan ḥabîbüm bâri bir kez gül bana

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Âh kim zülfüñ belâsı nâ-gehânîdür bağa
   Nâvek-i ġamzeñ ḳażâ-yı âsmânîdür bağa
2. Ben şikâyet itmezin cevrüñden ey ḳaşı kemân
   Zaḫm-ı tîrüñ sînede devlet nişânıdur bağa
3. Oḳlaruñ kim dilde ḳana ġarḳ olupdur her biri
   Gülşen-i dehrüñ nihâl-i erguvânıdur bağa
4. Cân ḳaṭar câna disem hergiz ta‘accüb itme kim
   Sâḳîyâ la‘lüñ şarâbı rûḥ-ı ŝânîdir bağa
5. Gül gibi tâze ġazeller söyledüñ **‘Ulvî** bu gün
   Şimdi şehrüñ bir civân-ı nükte-dânıdur bana

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Lehû

Nücum ile meh-i nev sanma dan u danedir dünya
Nice avare sayd itmiş kebuterhanedir dünya

1. Nice gül yüzlüler bagrına basup sine çekmiş
   Nice gencine pinhan eylemiş viranedir dünya
2. Ecel câmın şarab-ı mihenle her gün sunar halka
   Sada-yı ehle pür nara-i mestanedir dünya
3. Kadem bas nerdüban-ı kasr-ı lahune kademden geç
   Fena taşıyla yapılmış degildir ya nedir dünya
4. Bekaya nazar ol **‘Ulvî** fenadan göz yumup el çek
   Kadimi hadd-ı satıyla tolu efsanedir dünya

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Ey göñül seyyâḥ olup ‘azm it vaṭandan bir yağa
   ‘Âlemi geşt idelüm sen bir yağa ben bir yağa
2. Yârdan mecruh olup hûn eyledi varım benim
   Pend-i nâṣıḥ bir yağa vü ṭa‘n-ı düşmen bir yağa

3. Fikr-i la‘lüñ çekmeye hergiz derûn-ı sîneden
   Olsa ey rûḥ-ı revân cân bir yaña ten bir yaña
4. Acıyup yandı yaḳıldı bezm-i meyde ḥâlüme
   Câm-ı gül-gûn bir yaña vü şem‘-i rûşen bir yaña
5. Sîne büryân dide-i girîyân kelime varsam kaçam
   Çâk ider yaḳasın bir yaña revzen bir yaña
6. Ol yüzi gün serv-i ḳaddiñ gitme güninden diyü
   Pâyuma sâyem düşer bir yaña dâmen bir yaña
7. Baġ varmaġasın varsam **‘Ulvî**ya dildarsız
   Dil uzadur ḫârlar bir yaña sûsen bir yaña

80a

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Cân eritdi ḫidmetüñde şem‘-i nûr-efşân aña
   Tâc-ı zer giderse ṭañ mı âteş-i sûzân aña
2. Şol ḳadar aḥvâlüme sûzân u giryân oldı şem‘
   Ḳıldı şu‘le aġzına barmaḳ ḳoyup ḫayrân aña
3. Âteş-i şevḳüñle büryân eyledüm pervâneyi
   Sen de ey şem‘-i şeb-istân raḥm idüp bir yan aña
4. Devr içinde kendime kimse ayaḳdaş olmadı
   Sâḳî-i bezm-i maḥabbet vireli meydân aña
5. **‘Ulvî**’ye ḫân-ı viṣâl olmazsa hergiz naṣîb
   Sîne tennûrunda besdür dâġ-ı miḥnet nân aña

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Düşdügümce ‘aşḳa hem-dem hicr-i dilberdür baña
   Her zamân bir bî-vefâ sevmek muḳarrerdür baña
2. Ġam belâ fürḳat belâ ḥasret belâ ġurbet belâ
   Ḳanda gitsem bu belâlar cümle rehberdür baña
3. Cânı teslîm eyledüm şevḳ-i ruḫ-ı dil-dâr ile
   Seyr-i didâr umarum Ḥaḳ’dan mükarrerdür baña
4. Birdür ey ḫâce yanumda ṣadr ile ṣaff-ı ni‘âl
   Pâdişahlıkla gedâlık hap berâberdür baña

5. La‘l-i yâre beñzedüp mest-i şarâb olduñ diyü
   Gözlerüm yaşı yañılmaz **‘Ulvî**’yâ terdür bana

[Müfred]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Lehû

1. Şeb-i firḳatinde ḳaldım nice yıllar bî kes ü tenhâ
   Gelüp ol mah-veş ġam-hâneme basmaz ḳadem tenhâ

[Ġazel]

Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün/ Mefâ’îlün

Ve Lehû

1. Yeşil destâruñ ile sebz-i câmuñ ey gül-i ra‘nâ
   Nihâl-i serv-i bâlâ üzre ḳonmış ṭüṭîdür güyâ
2. Leṭâfet gülşenüñde naḫl-ı güldür ḳadd-i mevzûnuñ
   Yeşil destâruñ anda nâ-şükûfte ġonçedür gûyâ
3. Ser-i destâr-i sebzüñ şehper-i Cibril’dür yâhûd
   Cinân-ı ṭâvûsîdür kim aña şâḫ-ı sidredür mevâ
4. Nihâl-i ser-bülendüñ gördiler destâr-ı sebzüñle
   Saña baş egse ṭañ mı ḳubbe-i Ḫızr ile Ṭûbâ
5. Dökilmiş sebze-zâra berg-i güldür ṣandum ey **‘Ulvî**
   Yatur destâr-ı sebzin yaṣdanur ol ruḫları zîbâ

[Müfred]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Düşdügümce ‘aşḳa hem-dem hicr-i dilberdür baña
   Her zamân bir bî-vefâ sevmek muḳarrerdür baña

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Pister-i miḥnetde çeşm-i ḫûn-feşân aġlar baña
   Zaḫm-ı sînem niçe demlerdür ki ḳan aġlar baña
2. Dîde-i nergisde yir yir ḳaṭre-i şebnem degil
   Ol gözi bîmâr ucundan gülistân [aġlar baña]
3. Seyl-i bârân ġarḳa virdi ṣanmañuz vâdileri
   Ḫâk idüp çâk-ı girîbân âsmân aġlar baña
4. Taġlar gögsin geçürdi gûş idüp feryâdumı

Ṭaşlar ile dögünüp âb-ı revân aġlar baña

5. Giryeden çeşme agırdı ey **‘Ulvî** hâb
   Daima câm-ı şarâb-ı arġuvân aġlar baña

(81)

80b

[Ḳaṣîde]

Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilâtün/ Fe’ilün

[Fâ‘ilâtün] [Fâ‘lün]

Ḳaṣîde-i Tîġ u Kemer

1. Kemerüñ tîġ-ı mücevherle olup ġarḳa-i zer
   Der-miyân itdi saña varan o tîġ u o kemer
2. Mü-miyânuñ kemer ü tîġuñı ḥayretde ḳodı
   Ṭîġuñuñ yalumı alçaḳ kemerüñ ḳadd-i kemer
3. Kemer ü tîġuña hem-tâ bulımaz hergiz çarḫ
   Keh-keşân sîm-i kemer tîġ-ı şihâb olsa eger
4. Kemer-i hâlede tîġ meh-i nev oldı hemân
   Zer nişân tîġuñ ile zer kemerüñ ey dilber
5. Gencsin saña ṭılsım oldı kemer tîġuñla
   Ṭîġuñ ejder dem olupdur kemerüñ mâr-ı dü-ser
6. Beñzedi tîġ çelîpâya kemer zünnâra
   Kemer ü tîġ ile ḳasd itdi baña bir kâfir
7. Aldı ta‘cîl ile tîġuñ kemerin yâr unudup
   Bend-i tîġuñ kemer idindi o ḫûn- ḫâr meger
8. Baş açuḳ tîġ-ı ḥarâmi kemeri belde turur
   Diller ol tîġ u kemerden niçe bâş ḳurtaralar
9. Kemer ü tîġ beliñe el uzunluġuñ idüp
   Ṭîġ zindân-ı ḳırâbe ḳonup aşıldı kemer
10. Cevr-i tîġuñla kemer gibi bükilsün ḳaddüm
    Cân virür tîġuña her kişi meger ola kim er
11. Ḳulum olurdı kemer belüñe ey ġamzesi tîġ
    Kemerüñ aramuza tîġuñla girmese ger
12. Ṭîġ-i mihriñle kemer olmuşken ḳânım âh
    Ṭîġ-i cellâd-ı müjen etti kemerveş hayber
13. Sîne bir na‘l-ı elifdür kemer ü tîġuñ çün
    Lâle-zâr oldı ciger dâġ ile çün tîġ u kemer

14. Ṣarılup tolaşaraḳ saña kemer-i tîġuñla
Bend-i tîġuñla kemer belüñi göz göre ḳuçar
15. Kemer ü tîġ ile bir hûbâ dönüp her gülşen
Ṭîġlar ġonçe-i süsen kemer oldı cûlar
16. Ḥalḳa bend eyledi tîġ-ı kemeri itdi kemend
Ol sebebden kemer ü tîġın o şeh bende çeker
17. Ḫân Murâd'ı kemer ü tîġ ile gördükde didüm
Biri ġayret kemeridür birisi tîġ-ı ẓafer
18. Ṭîġ-ı dahhak ile baḳmaz kemer-i Cemşîd'e
Kemer u tîġ ile ol dâvera Ferîdûn fer
19. Dâġlar yaḳdı kemer-i tîġ ile sînesine
Kemer ü tîġuñuñ üstinde degil şemse-i zer
20. Ṭîġ-ı mirrîḫ-i nücûm u kemer çarḫ oldı
Kemer u tîġuñ ile şemse-i zerrîn yer yer
21. Kemeri ḳavs-i ḳuzaḥ tîġ-i hemân ṣa'ṣa'dur
Kemerüñde ide gör şemse-i tîġıña naẓar
22. Gördi tîġ ü kemerüñ didi felek hep yolına
Siper ü tîġ u kemer tîr ü kemân u ḫançer
23. Böyle şâhâne kemer böyle güzel tîġ olmaz
Gerçi tîġ u kemer mâlik olupdur niçeler
24. Vaṣf ider tîġ-ı müjeñle kemer-i zerrînüñ
N'ola bu naẓmuma dirlerse şehâ tîġ u kemer
25. Ṭîġ-ı âhumla kemer-veş ḫam-ı ḳaddüm **'Ulvî**
Birisi tîġ-ı dımışḳı biridür şehr-i kemer
26. Şâhid-i naẓmı getirdüm kemer ü tîġum ile
Kemer ü tîġ ile olmaġa ḳapuñda çâker
27. Sen de luṭf it kemerüñde görinen tîġı aña
Bu ḳadar tîġ u kemer ṣundı saña ol çâker
28. Şeh-süvârâ kemer ü tîġ nedür 'âlemde
Gerdenüm ola fedâ ol kemere tîġuña ser
29. İki yirden ḳuşanup tîġ u kemerle ḳuşaġı
Ṭîġ-ı ḳahruñ ḳadd-i â'dâyı kemer gibi büker
30. Zaḫm-ı tîġuñ kemer eylerse ḥasûduñ ḳaddin
Ṭîġ-ı ömrin ḳılıçın çâḳ kemer-i 'arşa aşar
31. Salṭanat tîġını ṭaḳın kemer-i 'adli ḳuşan

Boynı bağlu ḳul iden her kişi çün tîġ u kemer

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Came-i fahr saña bir pirehen yegdir baña
   Küşte-i ‘aşḳın ben ey hâce kefen yegdir baña
2. Dest-i ġamı la har-ı mihnetten halas olmak içün
   Bu eteksiz yakasız köhneden yegdir baña
3. Başıma zindan olur sahn-ı çemen dildarsız
   Seyr-i bagı neyleyeyim beytül hazen yegdir baña
4. Bezm-i şadiden baña peyguleyi ġam hoş gelir
   Gurbet ikliminde beglikden vatan yegdir baña
5. Hande eyler giryene gülen güller dime **‘Ulvî** sakın
   Gülistan ol bedensiz gülbinden yegdir bana

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Lalin olmadı baña bunda gıda
   Yesurrulah fil cinan gıda
2. Seni hüsn ile eyledi icad
   Ben kulun ‘aşḳla yarattı hüda
3. Sanma dua sanma naliş andan
   Vir rahı indikçe çarh-ı seda
4. Göz göre kişi cândan ayrılmaz
   Ola mı senden ehl-i ‘aşḳ cüda
5. **‘Ulvî** oldu çü mihri hattin ile
   Nurullah kabre isda

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ve Lehû

1. Biraz daha ye benzerler olmuş gıdası merdüm
   Akil tekarrüp itmez dünya-yı duna asla
2. Mir u vezir ü sultan hake olsalar gerekdir
   Magrurur u devlet olmaya ehl-i akl u dana
3. Geh cevr ü de cefada geh kahru geh inada

Bilmem ne virdi almadı ey dil baña bu dünya

4. Bir özge matem olmuş duydum ferasetle
   Seyrimde gice ittim bu alemi temaşa
5. Herkes sefa sürerken bezm-i cihanda **‘Ulvî**
   Nagah ecel tolusun içmiş piyale paşa

[Ġazel]

Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilâtün/ Fâ’ilün

Ġazeliyat-ı Fi Harfül Bâ

1. Gurbete düşdüm dirîġa ‘aşıḳ-ı şeydâ olup
   Bu ġarip illerde ḳaldım bî kesü tenhâ [olup]
2. Menzilündür sâyeveş ḫâkî meẕellet-i ‘âḳibet
   Ev ciriv rif‘atte nidersin gün gibi ala [olup]
3. İrişür rûz-ı cemâle ẓulmat-ı sîb gibi ḫaṭ
   Alemi mihriñle yaḳma ḥüsnüne ġarrâ olup
4. Yüzümüz ḳalmadı bir daḫı ḳapuña varmaġa
   Ḥalḳa cefâ sırrımız fâş eylediñ rüsvâ [olup]
5. Bülbül ‘aṣâ **‘Ulvî**yi maḳṣûduñ aġlatmakmudur
   Gülistân-ı nâz içinde bir gül-i ra‘nâ olup

4.4. Arapça ve Farsça Manzumeler

(17b)

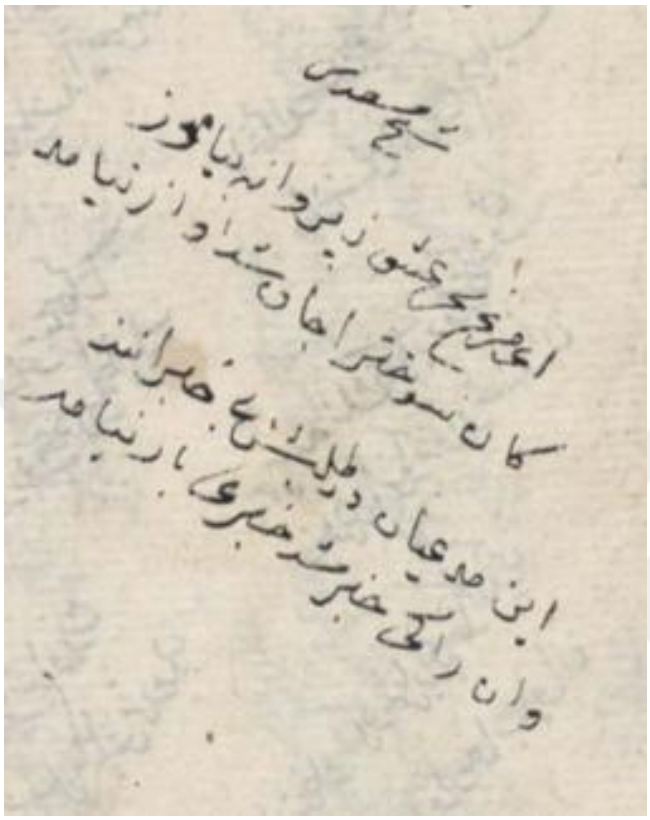

(47b)

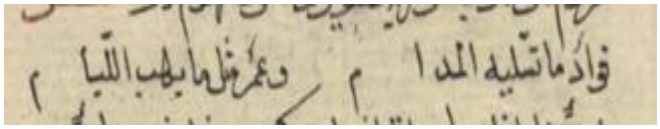

(54b-55a)

قصیدهٔ فارسی

صحن چمن باز شد پر سمن و نسترن — سرو زمرد لباس و بید بجیبن بدن
از دم سرما کند جنگ نوا زن فلک — شد ز پی بوریا یاد هوا ناي زن
شد فلک شد تلف محو متاع عجیل — چون دل یاد دل غنچه خطر داشت و من
طلعت گلشن عبوس چون رخ دنیا پرست — عجو گدایان عور رقص کنان از رون
یوسف خورشید را کشت غم چاه دلو — دیدهٔ یعقوب خاک آب شد از حزن
نعد فلک غالبا حاصل باد هواست — پر کند از مشت نیم هر که کشایدش دهن
مخزن گلستان و باغ صورت محشر گرفت — خاسته عریان درخت کهنه بدوش کفن
گرد بروی زمین تا نزود فان ظهور — محرم آتش شدند بید و طوبی و زمن
هم هبوط نفوس از ملکوت ازل — برف نا سوت خاك آمده بود از وطن
باز تجب وطن آتش شوقش بسوخت — شد ز هم و جع سماد و دیاهش ترسن
چون رشحات کرم از دل دریا هم — گرد رخ خاکرا پاك ز کرد ون

از دل فدیمی دم حضرت ممدوح ما
کوست یکی در جمال آیت صنع خدا

از دل او مستبین نکته معلم البقین — وز دم او مستمد زمزم اهل نطق
بادم جانبخش تو لولوی لفظ خوشاب — خاك بیاد سبا نافه در آب عدن
فضل و عطای تو را کرد نظر ابر و یم — مضطر بینان و آن ابر کمان از خجل
فهم و خرد را بود فطنت تو مستفاد — اهل نظر میکنند رأی ترا فوز تمن
آیی کالباغ عطا تم بالطاف تو — عطر محافل شد است مجمر هر انجمن
بود پر از رخنها تیغ دم آن سنان — سنك حوادث نهاد کرده بسی منخن
دوست ترا در کنار دشمن دولت بخون — یار ولی تا کنون نرگس دشمن دخن
ذکر جمیلت بسم ورد زبان بعد ازین — وصف دهان و لبت مایهٔ سرو علی
تا که بود با نمان حاذق فصاحت نظر — نرگس کاکی کشد غمزهٔ خونخوار کین
خلق تو با اربعین طبع تمورتی دهد — از کرم کرم تو کرسنوعا تق فکن
مدحت غم بین کند شاد بیاد و زید — من چه کنم اربعین بهر تلثین سنان

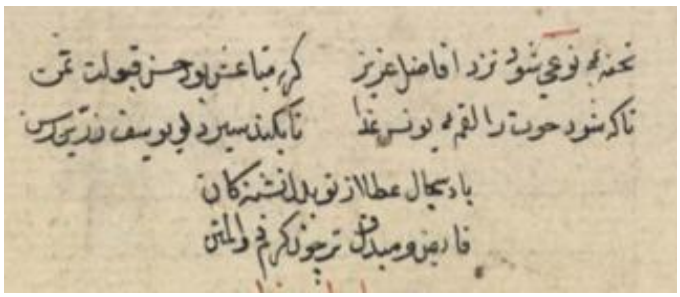

(58b)

(65a)

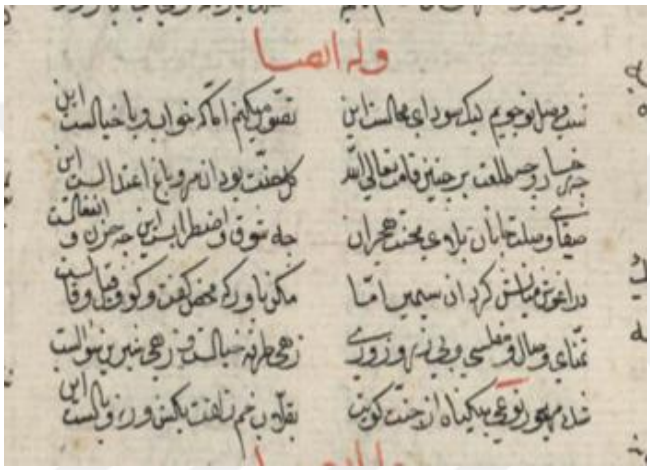

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi NEKTY01532 numarada kayıtlı "Mecmû'a-i Eş'âr" adlı şiir mecmuasının (1b-80b) arası varakların incelemesi ve MESTAP'a göre tasnifinden oluşmaktadır.

Çalışmanın inceleme aşamasında; mecmuada bulunan şairler ve şiirlerin tespitinde karşılaştırma yapmak için var olan kaynaklardan tezkirelere, nazire mecmularına, yayımlanmış ve yayımlanmamış divanlara bakılmıştır. Ayrıca şairlerin divanlarında bulunmayan şiirler için yayımlanmış makalelere de başvurulmuştur. Tüm bunların sonucunda incelenen şiir mecmuası, tespit edilen 16-18. yüzyılları arasında yaşamış 63 şairin 969 manzumesi ve kime ait olduğu bilinmeyen 125 manzume ile birlikte gazel, ferd, kaside, kıta, lügaz, matla, mesnevi, mu'aşşşer, muhammes, murabba, müseddes, müfred, müsebba, müsemmen, müstezad, nazm, rubai, tahmis, tercî-bend, terkîb-bend, tesdîs ve tespit edilemeyen 2 nazım şekliyle kaleme alınmış toplamda 1083 manzume bulunmaktadır.

Çalışmamızın ilim âlemine sunmuş olduğu katkılar şu şekildedir:

- Mecmuada yer alan şiirlerin içerisinde 126 adet şiir vardır. Bunlar; 54 gazel, 5 kaside, 5 lügaz, 4 mesnevi, 3 tahmis, 1 müsemmen, 8 müseddes, 1 muhammes, 4 murabba, 3 müfred, 12 kıt'a, 3 matla, 2 ferd ve 3 rubai'nin kime ait olduğu tespit edilememiştir. Ayrıca nazım şeklini bulamadığımız iki şiirden birinin şairi tespit edilememiştir.

- Mecmuada, şair kadrosunun geniş olduğunu söyleyebiliriz. Mecmuanın (1b-80b) kısmında 16-18. yüzyılları arasında yaşamış toplamda 63 farklı şairin şiirleri yer almaktadır. Mecmua içerisine en çok şiiri alınan şairler şunlardır: Emrî (276), Nev'î (391), Figânî (76), Cinânî (28) ve Ulvî (27)'dir.

- Mecmuada Arapça ve Farsça olarak kaleme alınmış manzumeler bulunmaktadır. Mecmuanın "17b" kısmında Şeyh Sa'dî'ye ait olan manzume Farsça'dır. "47b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Arapça'dır. "54b-55a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "58b" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. "65a" kısmında Nev'î'ye ait olan manzume Farsça'dır. Bunların dışında mecmuada yer alan manzumelerTürkçe'dir.

- Mecmuada örneğine çok az rastlanmakla birlikte bazen şiirin başlığının yanlış atıldığı görülür: Mecmuanın "2a" kısmında müstensih, Emrî'ye ait olan manzuma başlık olarak "Tahmis" demiştir fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "4a" kısmında Emrî'ye ait olan gazele müstensih başlık olarak " Ġazeliyat-ı Bâkî Ḥarfül Tâ" diyerek yanlış başlık atmıştır. Mecmuanın "21b-22a" kısmında başlık olarak "Kaside" denmiştir fakat şiirin nazım şekli mesnevidir. "22b" kısmında Fiġânî'ye ait şiire başlık olarak "Ġazeliyât-ı Fiġânî Rahmetullâh" denmiştir fakat şiirin nazım şekli kasidedir. "28a" kısmında Sânî'ye ait olan şiire başlık olarak "Müseddes" denmiştir fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "28a"'da bir başka şiire de müstensih, "Tahmîs" başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli müsemmendir. "45a" kısmında 'Âlî'ye ait şiire de müstensih, "Tahmîs" başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli muhammesdir. "58b-59a" kısmında Nev'î'ye ait olan şiire de müstensih, "Müsemmen" olarak başlık atmıştır fakat şiirin nazım şekli tesdîsdir. "59a-59b" kısmında yine Nev'î'ye ait olan şiire de müstensih, "Müseddes" başlığı atmıştır fakat şiirin nazım şekli tesdîsdir. "62b" Nev'î'ye ait olan şiire de müstensih başlık olarak, "Gazeliyyât-ı fî Harfül Kâf" demiştir fakat Kâf değil Lâm olacaktır. "73b" kısmında Ṣabrî'ye ait şiire müstensih "Ġazeliyât vü Taḫmisât Ṣabrî Çelebî" demiştir fakat şiirin nazım şekli müseddesdir. Bu başlıklandırma hataları ya müstensihin dikkatsizliğinden ya da alan bilgisinin zayıf olduğunu kanıtlar niteliktedir.
    - Mecmuada bulunan manzumelerde toplamda 18 farklı veznin kullanıldığı görülür. Ayrıca mecmuada 10 manzumenin vezni bulunamamıştır. Mecmuada en çok aruzun remel bahrinde bulunan *"Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün"* vezni kullanılmıştır.

    - Çalışmanın MESTAP tablosu oluşturulurken, mecmuada bulunan manzumelerin bulunduğu sayfa numaraları, şairlerin mahlasları, matla' ve makta' beyitleri ile şiirlerin vezin bilgilerine yer verilmiştir. Ayrıca "açıklama" bölümünde, nazire olma durumu, şairin divanında yer alıp almaması gibi şiirlerle ilgili tespit edilen bazı hususlara değinilmiştir.

Bu çalışma ile alandaki literatüre katkı sunulması ve ileride gerçekleştirilecek araştırmalara kaynaklık etmesi amaçlanmaktadır.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, N. (1986). *Riyâzî Hayatı, Eserleri ve Edebî kişiliği (Divân, Sâki-nâme ve Düstûrü'l-'Amel'in Tenkidli Metni) II*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Açıkgöz, N. (2017). *Riyâzî Muhammed Efendi, Tezkiretü'ş-Şuara*, KTB Yayınları, Ankara. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0 (E.T.: 5.11.2023).

Aynur, Hatice, vd., *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII-Mecmûa*: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2012.

Aynî, Mehmed Ali, *İsmail Hakkî Bursevî*, İstanbul: Büyüyen Ay Yayınları, 2013.

Bursalı Rahmî, *Bursalı Rahmî Dîvânı*, haz. Mustafa Erdoğan (Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2017), Kültür Eserleri Dizisi, Ankara.

Bursevî, *İsmâil Hakkî. Dîvan*, Haz. Murat Yurtsever, Bursa: Arasta Yayınları 2000

Bursevî, *İsmail Hakkî, Mecmûatü'l-fevâid ve'l- vâridât*, Genel, 87: 1a-184b. Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi.

Çaylı Cankurt, Gülşen. (2015). *Figânî Dîvânı: Gramatikal İndeksi*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

Devellioğlu, F. (2005). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. 22. Baskı. Ankara: Aydın Kitabevi.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. 33.b., Ankara: Aydın Kitabevi, 2017.

Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII Mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkambarı, [Haz. Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim S. Kuru, A. Emre Özyıldırım]. İstanbul: Turkuaz Yayıncılık, 2012.

Fuzûlî. *Fuzûlî Dîvânı*. Hazırlayan Abdülhakim Kılınç. Proje Editörü İsmet İpek. Son Okuma Uğur Öztürk. İstanbul: Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları, 2021.

Gülpınar, R. (2019). *Şeyh Ahmed Hüsâmî Efendi Dîvânı (İnceleme-Metin)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Aksaray Üniversitesi, Aksaray.

Gülsevin, G.- Boz, E. (2004). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.

http://ekitap.kulturturizm.gov.tr (E.T.: 19.04.2025)

https://ekitap.ktb.gov.tr (E.T.: 21.04.2025)

https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/54137,540229-riyazu39s-suarapdfpdf.pdf?0 (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cinani-mustafa. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sadiki-baba-sadiki-mustafa. (E.T.:24.04.2025)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sehmi-ahmed-celebi. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/suheyli-ahmed-hemdem-kethuda. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi. (E.T.: 5.11.2023)

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi. (E.T.: 5.11.2023)

İz, F. (2014). *Eski Türk Edebiyatında Nesir*, 4. Basım, Ankara: Akçağ Yayınları.

Kavruk, H. (2008). "*Klasik Türk Nesir Geleneğinde Tahkiye Dili*, İstanbul: Turkuaz Yayıncılık.

Keklik, M. (2014). *Üsküplü İshak Çelebi Divanı (Metin-Çeviri-Açıklamalar-Dizin)*, Yayımlanmış doktora tezi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek.

Kocaaslan, H. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt, s.1-233*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Köksal, M. F. (2012). "Şiir Mecmûalarının Önemi ve Mecmûaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)", *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII., Mecmûa: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı*, (haz. Hatice Aynur vd.), Turkuaz Yay., İstanbul.

Köksal, M. F. (2023). Bâkî Dîvânı'nın yeni bir nüshası ve Bâkî'nin Dîvân neşirlerinde bulunmayan şiirleri, *Bilig*, 104, 37-53.

Köksal, M. F. *(2023). Mecmua Okumaları I-II-III-IV. Klasik Divan Metinler Dizisi I.* İstanbul: DBY Yayınları, İstanbul.

Levend, Agah Sırrı, Türk Edebiyatı Tarihi, 2.b., Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1984, ss. 166-167.

Levend, Agâh Sırrı, *Divan Edebiyatı: Kelimeler ve Remizler-Mazmunlar ve Mefhumlar*, 2.b., İstanbul: Dergah Yayınları, 2015.

Mengi, M. (2010). *Eski Türk edebiyatı tarihi.* Ankara: Akçağ Yayınları.

Namlı, Ali, *İsmâil Hakkî Bursevî*: Hayatı, Eserleri, Tarikat Anlayışı, İstanbul: İnsan Yayınları, 2001

Nev'î. *Dîvân: Tenkidli Basım*. Hazırlayanlar Mertol Tulum ve M. Ali Tanyeri. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977.

Odabaşı, M. (2009). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ 1. cilt s.234-467*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Özdemir, F. (2011). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt, s.468-734*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Pala, İ. (2017). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, , İstanbul: Kapı Yayınları.

Sami, *Şemsettin. Kâmûs-ı Türkî. İstanbul*: Sahaflar Kitap Sarayı Yayınları.

Saraç, Saraç, M**.** A. Y. (2006). *Klasik edebiyat bilgisi belagat.* İstanbul: Gökkubbe Yayınları.

Saraç, M**.** A. Y. (2007). *Klasik edebiyat bilgisi biçim-ölçü-kafiye.* İstanbul: Gökkubbe Yayınları.

Saraç, M. A. Y. (Haz.). (t.y.). *Emrî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.

Solmaz, S. (2018). *Ahdî ve Gülşen-i Şu'arâ'sı (İnceleme-Metin)*, KTB Yayınları, Ankara.

Şener, O. Z. (2013). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ II. cilt s.1000-1263*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Tılfarlıoğlu, M. (2019). Şairlerin Bilinmeyen Gazelleri, *Mavi Atlas*, 7(1), 163-184.

Tılfarlıoğlu, M. (2023). Bilinmeyen Bir Divan Şairi 'Adlî ve Gazelleri, *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 22(4), 1230-1246.

Tılfarlıoğlu, M. (2011). Süleymaniye Kütüphanesi Ali Nihat Tarlan Bölümü 59 Numarada Kayıtlı Mecmû'a-i Eş'âr İsimli Şiir Mecmuası, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Tılfarlıoğlu, M. (2017). Ali Bin Nakîb Hamza Ve Tuhfetü'l-Letâ'if'i (Metin-İnceleme) , Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Uysal, R. S. (2010). *Belagat ve edebi sanatlar lügati.* İstanbul: Doğu Kitabevi.

Yenikale, A. (2017). *Ahmed Nâmî Dîvânı*, haz. Ahmet Yenikale, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Kültür Eserleri Dizisi, Ankara.

Yuvacı, B. (2014). *Tuhfe-i Nâilî metin ve muhtevâ (II. cilt, s.735-999)*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.

Zâtî, *Zâtî Dîvânı (Gazeller Dışındaki Şiirler)*, haz. Orhan Kurtoğlu, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara, 2017, Kültür Eserleri Dizisi, Ankara.

ÖZGEÇMİŞ

2017 yılında başladığı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümündeki eğitimini 2021 yılında başarıyla bitirerek mezun oldu. 2022 yılında başladığı Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine hâlen devam etmektedir.